

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK, VII. 152.

SUNDHETSTILSTANDEN
OG
MEDISINALFORHOLDENE

1921.

69DE ÅRGANG.

(Rapport sur l'état sanitaire et médical pour l'année 1921.)

69IÈME ANNÉE.

UTGITT AV
DIREKTØREN FOR DET CIVILE MEDISINALVESEN.

(UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS SE TROUVE PAGE VII.)

OSLO.

I KOMMISJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1925.

Pris: Kr. 1.00.

Norges Offisielle Statistikk, rekke VII.
(Statistique Officielle de la Norvège, série VII.)

Trykt 1923:

- Nr. 71. Sinnsykeasylenes virksomhet 1919. (*Hospices d'aliénés.*)
- 72. Folkemengdens bevegelse 1919. (*Mouvement de la population.*)
- 73. De spedalske i Norge 1916—1920. (*Rapport sur les lépreux en Norvège pour les années 1916—1920.*)
- 74. Skiftevesenet 1920. Overformynderiene 1919 og 1920. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 75. Sjømannsforsikringen 1920. Fiskerforsikringen 1921 ($\frac{1}{4}$ — $\frac{31}{3}$). (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 76. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. III. Folkemengden fordelt etter kjønn, alder og ekteskapelig stilling. (*Recensement du 1er décembre 1920. III. Population répartie par le sexe, l'âge et l'état civil.*)
- 77. Forsømte barn 1918, 1919 og 1920. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
- 78. Kommunevalgene 1922. (*Élections en 1922 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 79. Fengselsstyrelsens årbok 1919. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1919.*)
- 80. Norges jernbaner 1921—22. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 81. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. IV. Folkemengden fordelt efter fødested. — Finner og kvener. — Andre lands statsborgere. — Norsk-Amerikanere. (*Recensement du 1er décembre 1920. IV. Population répartie par le lieu de naissance. — Lapons et quines. — Sujets étrangers. — Norvégo-Américains.*)
- 82. Lønninger 1922. (*Gages et salaires.*)
- 83. Ulykkesforsikringen 1920. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 84. Norges kommunale finanser 1919/20. (*Finances des communes.*)
- 85. Kriminalstatistikk og Kriminell Rettspleie 1919 og 1920. (*Criminalité et Justice criminelle.*)
- 86. Forsikringselskaper 1921. (*Sociétés d'assurances.*)
- 87. Norges postvesen 1922. (*Statistique postale.*)
- 88. Sinnsykeasylenes virksomhet 1920. (*Hospices d'aliénés.*)
- 89. De faste eiendommer 1916—1920. (*Propriétés foncières rurales.*)
- 90. Veterinærvesenet og kjøttkontrollen 1921. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 91. Industristatistikk 1921. (*Statistique industrielle.*)
- 92. Folkemengdens bevegelse 1920. (*Mouvement de la population.*)
- 93. Norges skibsfart 1922. (*Navigation.*)
- 94. Sykeforsikringen 1922. (*Assurance-maladie.*)
- 95. Norges bergverksdrift 1922. (*Mines et usines.*)
- 96. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. V. Blinde, døvstumme, åndssvake, sinnsyke og vanfore. (*Recensement du 1er décembre 1920. V. Aveugles, sourds muets, idiots, aliénés et estropiés.*)
- 97. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. VI. Barnetallet i norske ekteskap. (*Census of 1st December 1920. VI. Fertility of Marriages.*)
- 98. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. VII. Boligstatistikk. — Byer. (*Recensement du 1er décembre 1920. VII. Statistique d'habitation. — Villes.*)
- 99. Private aktiebanker 1922. (*Banques privées par actions.*)
- 100. Skolevesenets tilstand 1918. (*Instruction publique.*)
- 101. Rekruttering 1921. (*Recrutement.*)
- 102. Norges telegrafvesen 1921/22. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 103. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. IX. Folkemengden fordelt efter livs stilling. — Riket. — Bygder. — Byer. (*Recensement du 1er décembre 1920. IX. Population répartie par profession. — Royaume. — Districts ruraux. — Villes.*)
- 104. Arbeidstiden i handels- og kontorvirksomheter i 1918. (*Employés de commerce et de bureaux. Durée du travail en 1918.*)

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VII. 152.

SUNDHETSTILSTANDEN
OG
MEDISINALFORHOLDENE

1921.

69DE ÅRGANG.

(Rapport sur l'état sanitaire et médical pour l'année 1921.)

69^{LÈME} ANNÉE.

UTGITT AV
DIREKTØREN FOR DET CIVILE MEDISINALVESEN.

(UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS SE TROUVE PAGE VII.)

OSLO.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1925.

For årene	1882—1897	se Norges Offisielle Statistikk, rekke III.	
—«—	1898—1903	—«—	— IV.
—«—	1904—1911	—«—	— V.
—«—	1912—1916	—«—	— VI.
For året	1917	—«—	— VII, nr. 3.
—«—	1918	—«—	— VII, « 58.
—«—	1919	—«—	— VII, « 108.
—«—	1920	—«—	— VII, « 138.

Innhold.

(Table des matières).

	Side (page).
A. Almindelig beretning om sundhets- og medisinalforholdene i riket 1921. (<i>Rapport général sur l'état sanitaire et médical en Norvège pendant l'année 1921.</i>)	1*
Fortegnelse over tabellene. (<i>Liste des tableaux.</i>)	
I. Lægedistriksinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale (<i>Division médicale, superficie, population, nombre des médecins, des dentistes, des sages-femmes, des aides-vaccinateurs, des pharmacies.</i>)	1*
II. Dødeligheten i riket, dets bygder og byer (<i>La mortalité dans le royaume, dans les communes rurales et dans les villes.</i>)	11*
III. Døde i forhold til 1000 levende fødte. Fødte og fødselspromille (<i>Nombre des décès par 1000 enfants nés vivants. Naissances, nombres totaux et par mille.</i>)	12*
IV. De av lægerne opgitte tilfeller av epidemiske sygdommer i byer og bygder efter måned, kjønn og alder (<i>Le nombre des cas connus des maladies épidémiques dans les villes et dans la campagne par mois, par sexe et par âge.</i>)	13*
V. De i byene anmeldte tilfeller av epidemiske sygdommer (<i>Les maladies épidémiques dans les villes, par mois.</i>)	15*
VI. Epidemiske sygdommer i fylkenes byer (<i>Les maladies épidémiques dans les villes par départements.</i>)	16*
VII. Dødsfall på barselseng (<i>Décès pendant les couches dans les départements.</i>)	18*
VIII. Meldte tilfelle av veneriske sygdomme utenfor sykehus (<i>Cas rapportés des maladies vénériennes.</i>)	19*
IX. I sykehus innkomne tilfeller av veneriske sygdomme (<i>Cas des maladies vénériennes traités dans les hôpitaux.</i>)	20*
X. Til- og avgang av spedalske i anstaltene (<i>Tableau des lépreux dans les hospices.</i>)	21*

	Side.
XI. Anmeldte tilfeller av tuberkuløse sykdommer ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder	22*
<i>(Cas des maladies tuberculeuses d'après les registres des commissions de santé).</i>	
XII. Dødeligheten av lungetuberkulose i de forskjellige fylker for årene 1918—1920	30*
<i>(Mortalité par la phthisie dans les départements pendant les années de 1918—1920).</i>	
XIII. Antallet av sinnssyke, forpleiet med statsbidrag etter lov av 27/6 1891 og de samlede utgifter ved deres forpleining for stat og kommuner [<i>Le nombre des aliénés, dont l'entretien est partiellement à la charge de l'État d'après la loi du 27/6 1891, et le total de l'entretien de ces aliénés (les frais de l'État et des communes ensemble)</i>].	32*
XIV. Utdrag av jormødrenes bøker	34*
<i>(Extrait des registres des sages-femmes).</i>	
XV. Av lægerne utførte obstetriciske operasjoner	36*
<i>(Opérations obstétricales, faites par les médecins).</i>	
XVI. Obstetriciske operasjoners utfall for mødre og barn	38*
<i>(Résultats des opérations obstétricales pour les mères et pour les enfants).</i>	
XVII. De hyppigste av lægerne oppgitte dødsårsaker ved sykdom	40*
<i>[Causes des décès (morts par accidents non compris) classées par ordre de fréquence].</i>	
XVIII. Vaksinerte	41*
<i>(Vaccination).</i>	
XIX. Meddelelser om pleiebarn etter helserådenes protokoller (jfr. lov nr. 2 av 29de april 1905)	45*
<i>[Tableau des enfants assistés (loi nr. 2 de 29 avril 1905)].</i>	
Dødsfall blandt norske undersåtter i fremmede land i 1921	46*
XX. Apotek	47*
<i>(Des pharmacies).</i>	
XXI. Antall av de på sykehus behandlede syke	50*
<i>(Mouvement des malades dans les hôpitaux).</i>	
XXII. Opgaver over dødsfall med kjendte dødsårsaker	52*
<i>(Causes de décès par départements).</i>	
XXIII. Opgaver over kjønn og alder ved de av læger meldte dødsfall	60*
<i>(Causes de décès par sexe et âge).</i>	
XXIV. Opgaver over kjendte dødsårsaker i byene	68*
<i>(Causes de décès dans les villes).</i>	
XXV. Opgaver over kjønn og alder ved kjente dødsårsaker i byerne	78*
<i>(Causes de décès par sexe et par âge dans les villes).</i>	
XXVI. Dødsfall av maligne svulster i 1921	86*
<i>(Décès par tumeurs malignes en 1921).</i>	

Side.

Anhang.

(Appendice).

Om skarlagensfeberens optreden i Norge i årene 1879—1919 av dr. med. Peter M. Holst	91*
<i>(Sur la fréquence de la scarlatine en Norvège 1879—1919).</i>	

B. Beretninger for de enkelte civile overøvrighetsdistrikter.

(Rapports spéciaux pour les départements différents).

I. Kristiania by	1
II. Akershus fylke	13
III. Østfold —	25
IV. Buskerud —	37
V. Vestfold —	48
VI. Hedmark —	59
VII. Opland —	72
VIII. Telemark —	83
IX. Aust-Agder —	94
X. Vest-Agder —	104
XI. Rogaland —	117
XII. Hordaland —	130
XIII. Bergens by	143
XIV. Sogn og Fjordane fylke	151
XV. Møre —	165
XVI. Sør-Trøndelag —	183
XVII. Nord- —	199
XVIII. Nordland fylke	214
XIX. Troms —	231
XX. Finnmark —	241

L'état sanitaire du pays a été assez satisfaisante. Le chiffre total des cas déclarés des maladies épidémiques fut 243 121, ou 91,7 par mille de la population moyenne calculée (2 652 442), ce qui veut dire 10,6 par mille moins que dans l'année précédente.

Parmi les maladies prédominantes nous citons :

La fréquence de la fièvre typhoïde augmenta un peu, à 0,40 par mille des 0,37 p. m. dans l'année précédente. La léthalité a abaissé à 5,7 pct. des 7,9 pct. en 1920. La plus grande fréquence de la maladie se trouva à Bergen et ses environs.

La méningite cérébrospinale aiguë, et plus considérablement la poliomyélite, ont diminué en fréquence, la première de 61 (en 1920) à 46, la seconde de 135 jusqu'à 48.

La fréquence de la scarlatine a diminué un peu; par contre la rougeole a assez augmenté.

La diphthérie a diminué en fréquence de 9874 cas (3,7 p. m.) jusqu'à 5385 (2,2 p. m.). La léthalité moyenne fut 5,5 pct..

La fièvre puéripérale a montré a peu près la même léthalité de 19,5 pct. comme en 1920.

La coqueluche eut 3,1 pct. du total des cas épidémiques, contre 5,4 pct. en 1920.

La grippe eut 7,8 pct. du total des cas de maladies épidémiques (contre 14,7 pct. en 1920, 26,2 pct. en 1919 et 64 pct. en 1918). La léthalité fut de respectivement 0,4 pct., 0,9 pct., 2,3 pct. et 2 pct.

Les catarrhes aiguës de l'appareil respiratoire eurent, comme d'habitude, la plus grande fréquence entre les maladies épidémiques et montèrent à 57,4 pct. du total des cas déclarés.

La fréquence de la pneumonie croupeuse fut de 3 pct. des cas déclarés des maladies épidémiques. La léthalité fut de 15,5 pct. (20,3 pct. en 1920).

Les diarrhées aiguës eurent la fréquence habituelle.

La mortalité, calculée sur la population moyenne supposée de 2 652 442 fut 11,5 par mille habitants. Le nombre des décès fut 30 469, des morts-nés 1 166. Le nombre des naissances (64 856) a dépassé de 34 887 le nombre des décès.

865 personnes sont mortes par suite d'accidents, 169 de suicide, et 27 d'homicide.

Quant aux 30 469 décès indiqués ci-dessus (les accidents, les suicides et les homicides non compris), la cause a été médicalement constatée dans 28 709 cas (94,2 pct.).

Le plus grand nombre de décès a été occasionné par les maladies suivantes: la tuberculose (5 297), la décrépitude (4 532), les maladies cancéreuses (2 804), l'apoplexie et l'embolie cérébrale (1 830), la pneumonie croupeuse (1 131), les maladies organiques du coeur (1 605), la bronchite aiguë et la pneumonie catarrhale (1 067), la débilité congénitale (1 019), l'artériosclérose (925), la paralysie du coeur (721), la maladie de Bright (571), la bronchite chronique (412), les convulsions des enfants (345), la diphthérie (croup) (297), l'entérite gastrique aiguë (297), la diabète (268), la hernie étranglée, volvulus, ileus (227).

Dans les hôpitaux, dont on possède des rapports, 59 323 malades ont été traités, 53 628 sont sortis, dont 3 252 morts, ce qui représente une mortalité de 6,1 pct.

Dans les asiles des aliénés 5 601 malades ont été traités, 1 143 sont sortis, dont 287 morts.

Le royaume comptait 392 districts médicaux civils. Le nombre total des médecins autorisés était 1 385, dont 64 femmes.

La vaccination a été pratiquée sur 55 765 personnes, soit par des médecins, soit par des aides-vaccinateurs, dont le nombre était 898.

Il y avait 1 486 sages-femmes diplômées.

Le nombre de pharmacies était 224.

Trykkfeil og rettøser.

Side 83.	For fylket står 23 tannlæger, 64 jormødre læs 21 og 68.
— 94.	—«— — 50 — — 48.
— 214.	—«— — 12 — — 9.
— 231.	—«— — 24 læger — 23.

I beretningen for 1920.

Side 16*.	Står for cerebrosppinalmeningit en dødelighetsprocent av 4,4, læs 44,3.
— —	poliomyelit « — « 1,6, — 16,0.
— 26*.	— under Østfold fylke Eidskog, læs Eidsberg.
— 57*.	— folkemengden for Hof 3346, læs 3338.
— 82*.	Bør føies til 2 møter i helseråd i Sør Aurdal.

A. Almindelig beretning

om sundhets- og medisinalforholdene i riket.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Section médicale (1), superficie (2), population (3), nombre des médecins (4), des dentistes (5), des sages-femmes (6), des aides-vaccinateurs (7), des pharmacies (8).

Tabell I.	1	2	3	4 5 6 7 8				
				Antall				
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelp- vaksinatorer.	Apotek og filialapotek.
I.	1. Kristiania (by).....	16,3	259 364	320	166	104	-	27
II.	Akershus fylke.....	5 332,4	180 436	88	17	72	42	15
	2. Aker.....	424,54	55 376	37	2	15	5	4
	3. Bærum.....	187,86	19 199	7	3	5	2	2
	4. Asker.....	106,90	7 791	8	1	2	1	1
	5. Lillestrøm.....	146,36	13 128	4	2	4	2	1
	6. Nittedal.....	187,11	3 193	3	-	2	1	-
	7. Sorum.....	194,44	4 822	1	-	2	2	-
	8. Ullensaker.....	248,97	6 682	3	2	2	2	1
	9. Nes.....	635,73	9 336	3	1	4	4	1
	10. Nannestad.....	340,92	4 169	1	-	2	1	-
	11. Eidsvoll.....	447,82	11 554	4	2	6	5	1
	12. Hurdal.....	284,48	1 701	1	-	1	1	-
	13. Aurskog.....	428,60	5 975	2	-	2	2	-
	14. Høland.....	821,52	6 479	2	1	5	5	1
	15. Fet.....	210,92	5 200	2	-	2	2	-
	16. Frogn.....	87,10	4 370	4	1	4	1	1
	17. Vestby.....	132,96	4 059	1	-	2	1	1
	18. Kraakstad.....	267,02	8 472	3	2	6	2	1
	19. Nesodden.....	61,81	2 514	-	-	1	1	-
	20. Oppegaard.....	32,88	3 688	1	-	2	-	-
	21. Enebakk.....	268,69	3 250	1	-	3	2	-
III.	Østfold fylke ¹⁾	4 180,6	159 528	63	29	74	32	20
	22. Eidsberg.....	505,87	15 747	5	2	8	6	2
	23. Rakkestad.....	430,72	5 833	2	1	3	1	1
	24. Skiptvet.....	102,45	2 334	1	-	1	1	-
	25. Moss stadslægedistrikt..	2,10	9 018	10	4	4	-	2
	26. Høbøl.....	142,47	2 479	1	-	1	1	-
	27. Spydeberg.....	138,37	3 080	1	-	2	1	1
	28. Vaaler.....	252,11	2 249	1	-	2	2	-
	29. Rygge.....	136,77	8 529	2	1	3	1	-
	30. Raade.....	244,41	10 312	2	-	5	3	1
	31. Fredrikstad stadsfysikat.	10,20	15 468	7	7	8	-	4
	32. Glemmen.....	48,29	14 914	4	-	4	1	-

¹⁾ Rømskog herred (184,19, 522) hører til Høland lægedistrikt (Akershus fylke).

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)	1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstede- volke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antall				
				Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelp- vaksinatører.	Apotek og filialapotek.
	33. Tune	174,91	10 656	2	-	3	2	1
	34. Sarpsborg stadslægedistr.	7,43	11 139	5	6	5	1	4
	35. Borge	78,58	7 774	2	-	5	2	1
	36. Skjeberg	263,40	8 034	1	1	4	-	-
	37. Fredrikshald stadsl.distr.	2,07	11 387	12	6	6	-	3
	38. Hvaler	86,42	3 495	1	-	4	2	-
	39. Idd	634,88	11 732	1	-	2	3	-
	40. Aremark	322,60	1 728	1	-	1	1	-
	41. Rødenes og Øymark....	412,35	3 098	2	1	3	3	-
IV.	Buskerud fylke	14 808,7	137 261	55	29	59	24	14
	42. Drammens stadsfysikat .	7,01	26 236	20	17	10	-	5
	43. Drammens lægedistrikt..	600,37	22 428	7	-	6	3	1
	44. Nordhøv	1 087,08	17 258	6	4	6	5	1
	45. Aadal	645,64	3 229	1	-	3	2	-
	46. Nedre Eiker	122,09	6 763	2	1	2	-	1
	47. Øvre Eiker	457,20	9 584	3	-	3	1	1
	48. Modum	515,39	11 592	3	2	5	-	2
	49. Sigdal	847,70	3 681	1	-	3	1	-
	50. Krødsherad	392,90	2 410	1	-	4	1	-
	51. Nes	1 511,22	4 155	1	1	2	1	1
	52. Gol	1 350,92	3 666	1	-	2	2	-
	53. Aal	2 657,00	5 938	1	-	2	1	-
	54. Kongsberg stadsl.district	64,14	7 274	3	4	4	-	1
	55. Sandsvør	674,22	6 013	2	-	2	2	1
	56. Rollag	1 010,97	3 643	1	-	2	2	-
	57. Nore og Opdal	2 864,91	3 391	2	-	3	3	-
V.	Vestfold fylke	2 335,7	120 647	51	22	51	18	13
	58. Skoger	107,03	7 508	1	-	4	1	-
	59. Hof	526,01	9 775	4	2	4	2	1
	60. Svelvik	235,08	7 077	2	1	3	1	1
	61. Horten stadslægedistr. ...	3,87	10 470	8	3	3	-	2
	62. Ramnes	224,20	5 639	1	-	3	2	-
	63. Tønsberg lægedistrikt ..	166,73	10 505	2	-	3	2	-
	64. Andebu	184,71	2 718	1	-	1	1	-
	65. Stokke	121,06	4 831	1	-	4	3	1
	66. Tønsberg stadsl.distr. ...	4,47	12 426	9	6	4	1	2
	67. Nøtterøy	91,97	8 289	2	1	4	2	-
	68. Sandefjord stadsl.distr. ...	1,23	5 433	7	5	7	-	2
	69. Larvik lægedistrikt	663,46	24 702	5	-	6	3	1
	70. — stadslægedistr. ...	2,59	11 274	8	4	5	-	3
VI.	Hedmark fylke	27 484,0	149 606	51	29	71	53	13
	71. Sør-Odal	514,91	6 975	1	1	2	2	1
	72. Nord-Odal	500,33	4 978	1	-	2	2	-
	73. Eidskog	643,12	6 215	1	1	2	2	-
	74. Vinger	500,12	7 064	4	1	6	2	1
	75. Brandval	509,89	4 170	1	-	2	1	-
	76. Grue	838,71	6 751	1	1	3	2	1
	77. Hamar stadslægedistr. ...	1,12	6 611	7	6	3	-	2
	78. Ringsaker	897,51	12 180	4	2	5	4	1

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)	1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antall				
				Læger.	Tannlæger.	Jornetire.	Hjelp- vaksinatorer.	Apotek og filialapotek.
	79. Nes	177,67	3 719	1	-	1	-	-
	80. Vang:	534,07	13 121	2	-	3	2	-
	81. Loten	358,56	6 028	1	1	3	2	1
	82. Romedal	384,59	5 295	1	1	1	1	-
	83. Stange	345,28	8 283	4	2	3	2	1
	84. Hof	416,78	3 338	1	-	1	2	-
	85. Aasnes	638,55	5 791	5	1	2	2	1
	86. Vaaler	699,54	4 337	2	1	1	1	-
	87. Elverum	1 303,98	10 787	4	4	7	3	1
	88. Trysil	2 962,01	6 434	1	1	6	6	1
	89. Engerdal	2 202,51	1 191	1	-	2	1	-
	90. Rendal	3 222,81	3 639	1	-	3	3	-
	91. Aamot	1 323,60	4 546	2	1	3	3	1
	92. Stor-Elvdal	2 108,96	4 285	1	1	3	3	-
	93. Alvdal	2 160,91	4 585	1	1	2	2	-
	94. Tynset	1 023,90	4 155	1	2	2	2	1
	95. Tolga	2 057,85	3 597	1	1	2	2	-
	96. Kvikne	1 156,78	1 531	1	-	1	1	-
VII.	Opland fylke	25 257,5	128 365	44	21	58	46	8
	97. Jevnaker	154,58	4 072	3	2	2	1	1
	98. Lunner	290,75	4 218	1	-	2	1	-
	99. Gran	351,82	4 413	1	1	2	2	-
	100. Brandbu	476,40	5 332	3	1	2	2	1
	101. Søndre Land	775,62	5 654	2	-	3	2	-
	102. Nordre Land	344,07	2 694	1	1	1	1	1
	103. Torpa	535,95	2 292	1	-	2	1	-
	104. Sør-Aurdal	1 128,86	4 092	1	-	3	3	-
	105. Søndre Valdres	1 359,52	6 551	2	2	4	4	1
	106. Nordre Valdres	2 073,82	4 071	1	-	5	3	-
	107. Østre Slidre	869,50	2 470	1	-	1	1	-
	108. Biri	405,41	4 955	1	-	2	2	-
	109. Vardal	276,13	5 373	-	-	1	1	-
	110. Østre Toten	414,40	9 086	2	2	3	2	-
	111. Vestre Toten	396,82	9 101	3	-	3	2	-
	112. Gjøvik stadsdistrikt ..	2,07	4 199	3	4	2	1	1
	113. Lillehammer stadsdistr.	2,92	5 344	8	5	3	-	1
	114. Faaberg	476,46	6 512	-	1	1	1	-
	115. Øyer	638,18	3 249	1	-	1	1	-
	116. Gausdal	1 191,87	5 545	3	-	2	2	-
	117. Ringebu	1 258,42	4 494	1	1	2	1	-
	118. Søndre Fron	539,96	2 980	1	-	1	1	-
	119. Nordre Fron	1 369,85	4 284	1	-	1	1	-
	120. Vaagaa	1 299,39	3 117	1	-	1	1	-
	121. Lom	4 103,05	4 665	1	-	4	4	-
	122. Lesja	3 732,36	5 308	1	-	3	3	-
	123. Sel og Heidal	782,26	3 575	1	1	2	2	1
VIII.	Telemark fylke	15 181,9	124 811	53	21	68	40	12
	124. Skien stadsfysikat	6,65	16 566	8	9	8	-	3
	125. Solum	312,26	7 569	5	-	4	4	-
	126. Gjerpen og Siljan	589,65	9 200	1	-	1	2	-
	127. Porsgrund stadsld	3,60	8 452	4	2	5	-	1

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.).	1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antall				
				Læger.	Tannlæger.	Jornødre.	Hjelp- vaksinatorer.	Apotek og filialapotek.
	128. Eidanger	138,24	6 807	1	1	3	1	1
	129. Langesund stadsld.	1,31	1 878	2	-	1	-	1
	130. Bamble	292,68	4 699	1	-	2	2	-
	131. Kragerø stadsld.	1,13	4 455	3	2	3	1	-
	132. Skaatøy	309,01	6 196	1	-	4	2	-
	133. Drangedal	1 054,85	4 091	2	-	3	3	-
	134. Holla	1 141,82	13 600	6	2	7	4	2
	135. Notodden stadsld.	6,70	6 552	7	2	4	1	1
	136. Hjartdal	1 308,60	3 501	1	-	2	3	-
	137. Heddal	400,78	3 432	1	-	1	1	-
	138. Kviteseid	712,08	3 294	2	1	2	2	1
	139. Seljord	665,83	2 783	1	-	2	2	-
	140. Nissedal	878,16	1 904	1	-	2	2	-
	141. Laardal	982,25	2 984	1	-	4	4	-
	142. Fyresdal	1 253,19	1 766	1	-	3	1	-
	143. Vinje	3 046,27	2 719	1	-	3	3	-
	144. Tinn	2 076,82	12 363	3	2	4	3	1
IX.	Aust-Agder fylke	9 348,6	72 728	34	15	48	28	8
	145. Risør stadslægedistr.	1,51	3 119	2	1	2	-	1
	146. Søndeled	501,26	5 334	1	-	3	3	-
	147. Dyvaag	70,02	3 519	1	-	3	3	-
	148. Holt	526,50	6 361	2	1	3	1	1
	149. Tromøy	134,51	7 748	3	-	4	1	-
	150. Arendal stadslægedistr.	12,55	10 216	10	9	5	-	2
	151. Vestre Nedenes	871,32	21 266	6	3	12	6	2
	152. Birkenes	349,93	3 500	1	-	2	1	-
	153. Aamli	1 346,54	3 274	1	-	5	3	1
	154. Eyje	805,85	3 673	1	-	3	3	1
	155. Vegusdal	633,43	1 582	1	-	4	3	-
	156. Bygland	1 356,90	2 458	4	1	1	1	-
	157. Valle	2 849,85	2 269	1	-	1	3	-
X.	Vest-Agder fylke ¹⁾	7 254,1	81 688	36	20	56	35	6
	158. Kristiansands stadsfysik.	16,04	19 040	16	12	8	-	3
	159. Oddernes	255,39	5 411	1	-	4	4	-
	160. Vennesla	309,26	4 248	1	-	3	2	-
	161. Segne	239,83	3 587	1	-	3	2	-
	162. Mandal stadslægedistr.	2,24	3 571	2	4	2	-	1
	163. Halse	217,66	4 014	1	-	2	3	-
	164. Laudal	365,64	2 453	1	-	3	3	-
	165. Bjelland	1 163,78	2 784	1	-	3	3	-
	166. Audnedal	430,86	5 762	1	-	6	3	-
	167. Lyngdal	380,24	4 051	1	-	2	3	-
	168. Hægebostad	461,59	1 746	1	-	1	1	-
	169. Farsund	129,78	3 254	2	1	4	2	1
	170. Lista	138,81	5 215	1	-	3	2	-
	171. Kvinesdal	895,42	3 931	1	-	3	2	-
	172. Flekkefjord	725,78	9 462	4	3	7	3	-
	173. Sirdal	1 410,10	1 568	1	-	2	2	-

1) Tveit herred (111,59, 1591 hører til Birkenes lægedistrikt (Aust-Agder fylke).

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)		1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antall					
				Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelp- vaksinatorer.	Apotek og filapotek.	
XI.	Rogaland fylke	9 135,1	166 157	58	25	98	50	14	
	174. Sokndal	292,26	2 832	1	-	2	2	-	
	175. Lund	498,95	2 625	1	-	2	2	-	
	176. Egersund stadslægedistr.	0,32	3 472	1	2	3	3	1	
	177. Eigersund	1 151,69	6 768	1	-	3	3	-	
	178. Time	446,67	12 022	2	-	6	4	1	
	179. Sandnes	389,48	11 845	3	2	5	2	1	
	180. Stavanger stadsfysikat.	7,41	43 940	27	15	20	-	5	
	181. Hetland	227,01	16 912	4	-	10	5	-	
	182. Høgsfjord	1 448,74	5 850	2	-	5	4	-	
	183. Finnøy	120,68	3 453	1	-	3	3	-	
	184. Hjelmeland	1 082,87	3 585	1	-	3	3	-	
	185. Sand	2 204,71	7 132	2	-	6	6	1	
	186. Nedstrand	412,81	3 460	1	-	3	3	-	
	187. Skudenes	68,77	4 327	1	-	4	2	1	
	188. Kopervik	378,45	12 118	1	1	9	5	1	
	189. Haugesund stadsfysikat	3,53	16 581	7	5	9	-	3	
	190. Skaare	101,61	6 167	1	-	2	3	-	
	191. Skjold	299,07	3 073	1	-	3	3	-	
XII.	Hordaland fylke	15 518,0	151 588	36	3	112	91	6	
	192. Sveio	273,04	3 985	1	-	3	3	-	
	193. Skaanevik	663,46	4 714	2	-	4	4	-	
	194. Ølen	433,01	3 764	-	-	3	3	-	
	195. Stord	318,65	6 608	1	1	5	3	-	
	196. Finnaas	230,17	5 663	1	-	5	5	1	
	197. Tysnes	252,36	4 045	1	-	4	4	-	
	198. Kvinnherad	790,25	5 128	1	-	5	5	-	
	199. Ullensvang	2 509,92	10 115	4	1	6	3	-	
	200. Ulvik	2 110,62	2 612	1	-	3	2	1	
	201. Røldal	670,85	790	-	-	2	1	-	
	202. Strandebarne	423,53	4 319	1	-	3	3	-	
	203. Kvam	453,82	4 072	2	-	3	3	-	
	204. Voss	2 262,56	13 174	4	1	8	3	1	
	205. Fana	218,03	11 604	3	-	4	2	1	
	206. Os	129,41	3 671	3	-	1	1	-	
	207. Fusa	648,00	6 364	2	-	5	5	-	
	208. Askøy	340,56	19 724	2	-	10	8	1	
	209. Sund—Austevoll	176,87	5 139	1	-	7	5	-	
	210. Haus	365,58	10 271	2	-	9	8	1	
	211. Bruvik	392,26	4 102	1	-	3	3	-	
	212. Hosanger	804,09	3 444	1	-	4	4	-	
	213. Lindaas	819,58	8 944	1	-	7	7	-	
	214. Manger	231,39	9 336	1	-	8	6	-	
XIII.	215. Bergen (by)	34,9	94 092	75	41	31	-	10	
XIV.	Sogn og Fjordane fylke	18 472,8	88 944	30	5	84	78	7	
	216. Aurland	1 455,95	2 117	1	-	2	2	-	
	217. Lærdal	2 147,41	3 969	1	-	5	3	1	
	218. Luster	1 537,63	2 912	4	1	3	3	-	
	219. Hafslo	1 134,20	3 686	1	-	4	4	-	

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, Innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)	1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antal				
				Læger.	Tannlæger.	Jørmødre.	Hjelpe- vaksinatorer.	Apotek og filialapotek.
	220. Sogndal	440,66	3 491	1	-	1	1	-
	221. Leikanger	465,13	2 394	1	-	3	3	-
	222. Balestrand	626,15	2 075	1	1	2	2	-
	223. Vik	714,66	3 286	2	-	3	3	1
	224. Kyrkjebø	667,00	2 610	2	-	5	5	-
	225. Lavik	685,98	4 105	1	-	4	4	-
	226. Gulen	629,89	4 708	1	-	6	6	-
	227. Gaular	560,94	3 186	1	-	3	3	-
	228. Fjaler	505,36	3 674	1	-	3	3	-
	229. Askvoll	178,27	2 880	1	-	7	5	1
	230. Førde	1 145,76	5 512	2	-	4	4	1
	231. Bremanger	347,24	2 995	1	-	3	3	-
	232. Kinn	687,76	6 341	1	1	5	5	1
	233. Naustdal	519,96	3 434	1	-	3	2	-
	234. Vaagsøy	79,35	3 325	1	1	2	2	1
	235. Selje	242,85	3 569	1	-	2	2	-
	236. Davik	640,69	3 242	1	-	2	2	-
	237. Nordfjordeid	252,40	3 211	1	-	2	2	1
	238. Gloppen	1 045,67	5 144	1	1	4	3	-
	239. Innvik	1 761,82	7 078	1	-	6	6	-
XV.	Møre fylke	15 051,9	158 293	47	17	112	87	8
	240. Vannylven	302,61	3 071	1	-	3	2	-
	241. Sande	166,27	3 099	1	-	3	3	-
	242. Herøy	140,05	4 447	1	-	3	3	-
	243. Ulstein	182,61	4 565	1	-	2	2	-
	244. Ørsta	365,01	3 953	1	-	2	2	-
	245. Volda	520,59	5 668	1	1	4	3	1
	246. Hjørundfjord	479,11	1 918	-	-	2	2	-
	247. Stranda	1 093,27	3 971	1	-	4	4	-
	248. Norddal	947,67	2 430	-	-	3	3	-
	249. Ørskog	461,90	4 311	1	-	4	3	-
	250. Skodje	258,33	3 284	-	-	2	2	-
	251. Borgund	225,31	11 102	1	-	6	6	-
	252. Aalesund stadsfysikat. .	2,14	16 759	9	6	10	-	2
	253. Haram	106,36	4 484	1	-	2	3	-
	254. Molde	271,83	7 984	7	2	6	3	1
	255. Bud	525,51	9 444	1	-	7	7	-
	256. Vestnes	351,61	3 993	1	-	3	3	3
	257. Grytten	1 044,48	3 750	1	1	4	3	-
	258. Eid	544,07	3 763	1	-	3	3	-
	259. Nesset	936,91	3 164	1	-	3	3	-
	260. Kvernes	219,88	6 998	1	-	5	4	1
	261. Gjemnes	470,27	5 154	1	-	4	4	-
	262. Kristiansund stadsfys. .	8,80	15 324	7	5	5	-	-
	263. Sundal	1 637,90	2 746	1	1	4	4	-
	264. Tingvoll	431,89	4 043	1	-	4	3	-
	265. Stangvik	510,99	2 153	-	-	2	2	-
	266. Surnadal	870,52	2 907	1	1	1	1	-
	267. Rindal	606,30	2 338	1	-	1	1	-
	268. Aure	505,49	3 099	1	-	2	1	-
	269. Halså	590,28	4 832	1	-	4	4	-
	270. Edey	273,93	3 539	1	-	4	3	-

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)	1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstede- folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antall				
				Læger.	Tannlæger.	Jornmedre.	Hjelp- vaksinatorer.	Apotek og filialapotek.
XVI.	Sør-Trøndelag fylke....	18 740,5	166 355	75	23	98	62	13
	271. Trondhjems stadsfysikat	35,34	56 022	46	21	24	-	10
	272. Strinda	143,62	11 801	4	-	1	-	-
	273. Malvik	186,10	3 262	1	-	1	1	-
	274. Leinstrand.....	247,67	3 859	1	-	2	1	-
	275. Børsa	302,03	5 078	1	-	4	-	-
	276. Selbu	2 561,72	4 798	2	-	2	2	-
	277. Røros	2 672,46	7 295	2	1	3	3	1
	278. Singsaas	1 608,86	3 222	1	-	5	3	-
	279. Støren	1 162,88	7 281	2	-	6	4	1
	280. Melhus	239,89	3 633	1	-	2	1	-
	281. Opdal	2 399,32	4 281	1	-	2	2	-
	282. Rennebu	736,00	2 559	1	-	1	1	-
	283. Orkedal	1 223,82	12 563	3	1	10	6	1
	284. Hemne	1 094,01	4 954	1	-	5	5	-
	285. Hitra	678,07	4 828	1	-	6	5	-
	286. Frøya	243,77	6 173	1	-	8	8	-
	287. Bjugn	539,55	6 719	1	-	4	4	-
	2-8. Ørland	79,12	3 222	1	-	1	1	-
	289. Rissa	639,30	5 880	1	-	4	4	-
	290. Agdenes	167,49	1 285	1	-	1	1	-
	291. Bjørnør	750,05	3 652	1	-	2	2	-
	292. Aafjord	1 029,33	3 988	1	-	4	4	-
XVII.	Nord-Trøndelag fylke ...	22 417,2	89 348	37	7	57	49	6
	293. Stjørdal	946,52	9 477	3	1	3	3	1
	294. Meraaker	1 229,22	2 593	1	-	1	1	-
	295. Frosta	75,41	2 715	1	-	1	1	-
	296. Leksvik	431,19	2 854	1	1	2	2	-
	297. Skogn	480,57	5 563	1	-	3	3	-
	298. Levanger	168,72	5 231	5	1	4	3	1
	299. Verdal	1 537,00	6 719	2	-	2	2	1
	300. Inderøy	146,31	4 453	1	-	3	3	-
	301. Verran	552,32	2 539	1	-	4	2	-
	302. Stenkjær	259,63	5 607	4	2	4	2	1
	303. Stod	1 107,89	5 554	1	-	2	2	-
	304. Beitstad	1 093,18	4 281	1	-	4	4	-
	305. Grong	4 071,29	2 777	1	-	2	2	-
	306. Snaasa	2 406,35	2 413	2	-	2	2	-
	307. Lierne	2 970,43	1 648	1	-	2	2	-
	308. Namsos	240,89	4 579	3	2	3	1	1
	309. Klinga	352,49	1 874	2	-	1	1	-
	310. Overhalla	1 270,08	3 507	1	-	2	2	-
	311. Flatanger	462,18	1 794	1	-	1	1	-
	312. Fosnes	860,82	2 592	1	-	2	2	-
	313. Kolvereid	1 086,23	5 131	1	-	5	4	-
	314. Vikna	317,27	3 505	1	-	2	2	1
	315. Leka	301,15	1 942	1	-	2	2	-
XVIII.	Nordland fylke.....	38 081,8	170 510	56	9	124	84	14
	316. Bindal.....	1 509,00	2 628	1	-	2	2	-
	317. Vik	232,66	2 492	1	-	1	1	-
	318. Velfjord	600,39	1 453	-	-	-	-	-

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)	1	2	3	Antal					8
				4	5	6	7	8	
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelp- vaksinatorer.	Apotek og filialapotek.	
319.	Brønnøy	150,19	3 693	1	-	2	1	1	
320.	Vega	147,27	2 237	1	-	1	1	1	
321.	Tjøtta	866,80	3 286	1	-	3	3	3	
322.	Alstahaug	408,54	5 175	1	-	3	3	1	
323.	Herøy	172,83	3 892	1	-	2	1	-	
324.	Vefsn	3 405,95	5 064	-	-	2	2	-	
325.	Mosjøen stadslægedistr.	0,83	2 047	3	1	3	-	1	
326.	Hattfjeldal	3 102,51	1 198	-	-	1	1	-	
327.	Hemnes	1 690,20	4 881	1	-	3	2	-	
328.	Nesna	668,00	4 752	1	-	2	2	-	
329.	Mo	3 964,92	5 461	1	-	3	2	1	
330.	Lurøy	288,22	3 053	1	-	3	3	-	
331.	Rødøy	696,83	2 808	-	-	2	1	-	
332.	Meøy	872,26	4 438	1	-	2	2	-	
333.	Gildeskaal	666,25	4 193	1	-	1	1	-	
334.	Beiarn	1 226,75	1 895	-	-	2	1	-	
335.	Bodø	1,03	5 156	6	3	4	2	2	
336.	Bodin	671,34	5 510	2	-	5	4	-	
337.	Skjerstad	511,54	1 894	1	-	2	1	-	
338.	Saltdal	2 079,04	3 761	3	-	2	2	-	
339.	Fauske	1 108,88	7 226	2	1	3	2	1	
340.	Sørfold	1 745,46	3 446	-	-	2	-	-	
341.	Nordfold	748,79	2 467	1	-	2	1	-	
342.	Steigen	252,21	2 073	1	-	1	-	-	
343.	Hamarøy	1 208,06	3 082	1	-	1	2	-	
344.	Lødingen	1 269,80	4 364	1	-	6	5	-	
345.	Tystfjord	1 444,61	2 820	1	-	3	3	-	
346.	Narvik stadslægedistr.	12,82	6 499	3	1	5	1	1	
347.	Ankenes	2 005,73	3 233	1	-	3	3	-	
348.	Ofoten	741,64	5 712	2	-	3	3	1	
349.	Værøy	28,87	1 535	1	-	2	1	-	
350.	Flakstad	298,94	2 900	1	-	2	2	-	
351.	Buksnes	169,01	5 201	1	1	6	2	1	
352.	Borge	256,79	4 403	1	-	3	3	-	
353.	Gimsøy	185,34	1 496	-	-	2	2	-	
354.	Vaagan	282,87	4 188	1	-	5	4	1	
355.	Svolvær stadslægedistr.	3,30	2 627	1	1	2	1	1	
356.	Hadsel	726,17	9 310	4	1	12	1	1	
357.	Bø	212,00	4 288	1	-	2	1	-	
358.	Øksnes	362,61	3 278	-	-	2	2	-	
359.	Sortland	409,93	4 527	2	-	2	2	1	
360.	Dverberg	674,52	4 868	1	-	4	5	-	
XIX.	Troms fylke	26 989,9	88 560	23	5	73	52	5	
361.	Harstad stadslægedistr.	0,67	4 057	4	2	2	-	1	
362.	Trondenes	548,63	9 286	1	-	5	5	-	
363.	Kvæfjord	659,31	2 964	1	-	3	3	-	
364.	Bjarkøy	110,40	1 924	1	-	2	1	-	
365.	Ibestad	807,58	5 544	1	-	8	6	-	
366.	Salangen	897,08	4 047	1	-	3	1	1	
367.	Sørreisa	357,84	2 221	1	-	1	1	-	
368.	Tranøy	714,36	3 550	1	-	4	3	-	
369.	Berg	632,02	2 691	-	-	4	2	-	

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggerantall, medisinalpersonale.

Tabell I (forts.)		1	2	3	4	5	6	7	8
Fylke.	Lægedistrikter.	Flateinnhold. i km. ²	Tilstedev. folke- mengde 1ste desbr. 1920.	Antall					
				Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelp- vaksinarører.	Apotek og filialapotek.	
	370. Lenvik	1 145,63	7 299	1	-	5	4	-	
	371. Maalselv	4 454,94	3 966	1	-	3	1	-	
	372. Bardu	2 577,03	1 703	1	-	1	1	-	
	373. Balsfjord	1 667,44	5 209	1	-	4	4	-	
	374. Tromsø stadsl.distr.	0,71	10 566	5	3	7	-	3	
	375. Tromsøysund	1 449,89	6 262	1	-	6	-	-	
	376. Lyngen	3 644,15	6 729	1	-	5	5	-	
	377. Karlsøy	1 417,91	3 590	-	-	3	3	-	
	378. Skjervøy	5 904,27	6 952	1	-	7	7	-	
XX.	Finnmark fylke	48 151,7	43 857	13	2	36	27	5	
	379. Alta	10 738,17	3 632	1	-	3	1	-	
	380. Talvik	1 652,92	2 370	-	-	4	4	-	
	381. Loppa	1 266,24	2 893	-	-	3	2	-	
	382. Hammerfest	2 526,31	6 423	2	1	5	2	1	
	383. Maasey	1 340,24	2 235	-	-	2	2	-	
	384. Kjølvik	661,18	3 213	1	-	2	2	1	
	385. Kistrand	4 986,92	2 049	-	-	1	2	-	
	386. Karasjok	5 261,06	820	1	-	1	1	-	
	387. Lebesby	3 567,71	1 610	1	-	2	2	-	
	388. Gamvik	2 575,69	2 655	-	-	2	3	-	
	389. Tana	3 726,16	2 055	1	-	1	-	-	
	390. Vardø	2 023,74	4 635	2	1	3	2	1	
	391. Vadse	2 603,74	4 436	2	-	3	1	1	
	392. Sør-Varanger	4 067,78	4 831	2	-	4	3	1	
		323 793,3	2 632 138	1 198	504	1 486	898	224	

Folkemengden. Den for rikets fylker og lægedistrikter opførte folke-
mengde (tabell I) er den tilstedeværende folkemengde ifølge de av det
Statistiske Centralbyrå meddelte opgaver over resultatene av folketellingen i Norge
den 1ste desember 1920. Hvor forandringer i inndelingen har funnet sted etter
folketellingens avholdelse er folkemengden angitt etter de nye grenser. Til ut-
regning av dødelighetsforhold og andre forholdsutregninger er brukt den av byrået
til Medisinaldirektøren meddelte opgave over den utregnede tilstedeværende middel-
folkemengde i 1921 (tabell II).

Sundhetstilstanden var nogenlunde tilfredsstillende. Av epidemiske syk-
domstilfelle meldtes i alt 243 121 med 3 646 dødsfall mot henholdsvis 267 522 og
5 274 i 1920.

Av de meldte tilfelle av epidemiske sykdommer var som vanlig
hyppigst de akute katarrar i åndedretsorganene (deri også medtatt katarralsk lunge-

betendelse). De utgjorde 57,4 pct. Dernæst i hyppighet kom akut diarrhoe (kolerie) med 10,8 pct., influensa med 7,8 pct., meslinger med 4,7 pct., kikhoste med 3,1 pct. og lungebetendelse med 3,0 pct. For øvrig henvises til tabell IV, kolonne 2.

De meddelte tilfelle av epidemisk sykdom svarer til 91,7 pro mille av den for året utregnede middelfolkemengde, hvilket er 10,6 pro mille mindre enn året forut.

For 96,4 pct. av de i alt opgitte epidemiske sykdomstilfelle er disses opptreden i de forskjellige måneder opgitt. De fleste forekom i årets 1ste kvartal, de færreste i 3dje.

Dødeligheten utgjorde etter de av det Statistiske Centralbyrå meddelte opgaver over folkemengdens bevegelse i 1921 11,5 pro mille av den utregnede tilstedeværende middelfolkemengde. I 1920 var dødeligheten 12,8 pro mille. For øvrig henvises til tabell II.

Tabell III viser forholdet mellom levende fødte og døde i årene 1920 og 1921 samt antallet av levende fødte pr. 1 000 av befolkningen.

Epidemiske sykdommer. I tabell IV gis en oversikt over alle av lægerne opgitte tilfelle og dødsfall av epidemiske sykdommer, enn videre om tiden for tilfellenes opptreden, de sykes kjønn og alder, forsåvidt opgaver derom foreligger, samt deres opptreden i byer og bygder. Dessuten opplyser tabellen om de enkelte sykdommers procentforhold til alle meldte tilfelle av epidemiske sykdommer og om dødelighetsprocenten.

Tabell V gir en oversikt over de i alle byer meldte epidemiske sykdomstilfelle med opgave over procentforholdet til alle i riket meldte tilfelle av samme sykdom. Tabellen er utarbeidet etter de til Medisinaldirektøren for hver måned innsendte lister over epidemiske sykdommer i byene.

Tabell VI gir en oversikt over fordelingen av de epidemiske sykdomstilfelle og dødsfall på de forskjellige fylkers byer.

Uoverensstemmelsen mellom de to siste tabeller skriver sig hovedsakelig fra, at katarralsk og follikulær angina er medtatt i tabel V, men ikke i tabell VI. Dessuten er de ved den førstnevnte tabells utarbeidelse brukte månedlige lister for byene tildels rettet eller forandret ved senere innkomne opgaver. Tallet på dødsfall er i tabell VI opført etter de endelige opgaver over kjente dødsårsaker for året.

Av **tyfoidefeber** (ileotyphus, febris typhoidea) og paratyfus var gjennomsnittsdødeligheten i 1921 5,7 pct. for hele riket. — Sykdommen forekom hyppigst i Bergen med omegn.

Om **cerebrospinalmeningit** (meningitis cerebro-spinalis epidemica), **akut poliomyelit** (poliomyelitis anterior acuta), **skarlagensfeber** (scarlatina) og **meslinger** (morbilli) se tabell IV.

Av **difteri** (croup) var gjennomsnittsdødeligheten for det hele laud 5,5 pct.

Barselfeber (febris puerperalis). Tabell VII gir en oversikt over tallet på barselkvinder, dødeligheten på barselseng, foruten tilfelle og dødsfall av barselfeber med fordeling på fylkene.

Dødeligheten i riket, dets byer og bygder.

La mortalité dans le royaume, les communes rurales et les villes par départements.

Tabell II. Fylker.	Riket.				Byene.				Bygdene.			
	Utregnet tilstede- v. middel- folke- mengde.	Dødsfall i 1921.	Døde av 1000 levende.		Utregnet tilstede- v. middel- folke- mengde.	Dødsfall i 1921.	Døde av 1000 levende.		Utregnet tilstede- v. middel- folke- mengde.	Dødsfall i 1921.	Døde av 1000 levende.	
			1920.	1921.			1920.	1921.			1920.	1921.
Riket.	2 652 442	30 469	12,8	11,5	796 471	9 283	13,0	11,7	1 855 971	21 186	12,7	11,4
1. Kristiania	258 582	3 070	12,8	11,9	258 582	3 070	12,8	11,9	-	-	-	-
2. Akershus	184 065	1 598	9,2	8,6	2 863	36	12,4	12,6	181 202	1 562	9,1	8,6
3. Østfold	161 064	1 720	12,0	10,7	47 071	579	13,1	12,3	113 993	1 141	11,5	10,0
4. Buskerud	138 743	1 524	12,2	11,0	37 100	414	13,0	11,2	101 643	1 110	11,9	10,9
5. Vestfold	121 095	1 378	13,1	11,4	43 087	551	14,4	12,8	78 008	827	12,5	10,6
6. Hedmark	151 063	1 648	12,0	10,9	8 513	93	12,2	10,9	142 550	1 555	12,0	10,9
7. Opland	129 401	1 481	12,3	11,4	9 951	80	9,7	8,0	119 450	1 401	12,6	11,7
8. Telemark	125 760	1 409	12,2	11,2	40 864	458	12,5	11,2	84 896	951	12,1	11,2
9. Aust-Agder	72 968	907	13,5	12,4	18 148	263	14,9	14,5	54 820	644	13,1	11,7
10. Vest-Agder	81 728	998	13,8	12,2	25 092	279	12,9	11,1	56 636	719	14,1	12,7
11. Rogaland	167 632	1 794	12,2	10,7	70 330	753	11,9	10,7	97 302	1 041	12,5	10,7
12. Hordaland	154 607	1 843	12,9	11,9	-	-	-	-	154 607	1 843	12,9	11,9
13. Bergen	93 914	1 064	12,3	11,3	93 914	1 064	12,3	11,3	-	-	-	-
14. Sogn og Fjordane	89 427	1 096	14,0	12,3	1 537	9	13,8	5,9	87 890	1 087	14,0	12,3
15. Møre	159 477	1 858	13,9	11,7	35 432	401	13,9	11,3	124 045	1 457	13,9	11,7
16. Sør-Trøndelag	167 945	2 110	14,0	12,6	56 365	674	13,3	12,0	111 580	1 436	14,3	12,8
17. Nord-Trøndelag	90 039	1 154	13,8	12,8	7 759	100	15,4	12,9	82 280	1 054	13,6	12,8
18. Nordland	171 574	1 959	12,9	11,4	16 503	156	11,4	9,4	155 066	1 803	13,0	11,6
19. Troms	89 159	1 137	15,2	12,8	14 555	166	15,5	11,4	74 604	971	15,1	13,1
20. Finnmark	44 199	721	18,9	16,3	8 800	137	19,0	15,6	35 399	584	18,9	16,5

1921.

11*

Døde i forhold til **Fødtte og fødselspromille.**
1000 levende fødte. Naissances: nombres totaux et par mille.

12*

Tabell III.	1920.	1921.	Riket.			Byer.			Bygder.		
			Fødte		Fødsels- promille.	Fødte		Fødsels- promille.	Fødte		Fødsels- promille.
			levende.	dødfødte.		levende.	dødfødte.		levende.	dødfødte.	
Riket	473	470	64856	1166	24,5	-	-	-	-	-	-
Byer	523	521	-	-	-	17813	336	22,4	-	-	-
Bygder	454	450	-	-	-	-	-	-	47043	830	25,3
Fylker:											
Kristiania	568	590	5214	72	20,1	5214	72	20,1	-	-	-
Akershus	391	391	4091	64	22,2	63	1	22,0	4028	63	22,2
Østfold	448	439	3919	90	24,3	1053	21	22,4	2866	69	25,1
Buskerud	441	436	3495	69	25,2	802	23	21,6	2693	46	26,5
Vestfold	482	464	2966	59	24,5	988	26	22,9	1978	33	25,4
Hedmark	390	393	4192	63	27,8	171	3	20,1	4021	60	28,2
Opland	452	436	3397	42	26,3	212	2	21,3	3185	40	26,7
Telemark	455	451	3126	64	24,9	979	19	24,0	2147	45	25,3
Aust-Agder	536	543	1669	22	22,9	381	1	21,0	1288	21	23,5
Vest-Agder	559	539	1851	20	22,6	531	7	21,2	1320	13	23,3
Rogaland	402	401	4473	81	26,7	1831	35	26,0	2642	46	27,2
Hordaland	446	456	4040	50	26,1	-	-	-	4040	50	26,1
Bergen	521	532	2001	39	21,3	2001	39	21,3	-	-	-
Sogn og Fjordane	568	562	1947	34	21,8	40	-	26,0	1907	34	21,7
Møre	501	470	3954	67	24,8	844	12	23,8	3110	55	25,1
Sør-Trøndelag	525	508	4151	106	24,7	1406	36	24,9	2745	70	24,6
Nord-Trøndelag	531	527	2189	56	24,3	218	10	28,1	1971	46	24,0
Nordland	425	436	4485	86	26,1	477	11	28,9	4008	75	25,8
Troms	480	480	2370	55	26,6	376	11	25,8	1994	44	26,7
Finmark	549	542	1326	27	30,0	226	7	25,7	1100	20	31,1

1921.

De av lægerne opgitte tilfelle av epidemiske sygdommer i byer og bygder efter måned, kjønn og alder.
Le nombre des cas des maladies épidémiques traités dans les villes et dans la campagne par mois, par sexe et par âge.

Sygdom.	I alt meldte tilfelle.	Procentforhold til alle opgitte tilfelle av epidemiske sygdommer.	I alt meldte dødsfall.	Procent døde av alle tilfelle av samme sygdom.	Kjønn og alder (par sexe et âge).				Byer (dans les villes).		Bygder (dans la campagne).		Tiden er opgitt for
					1		2		Tilfelle.	Dødsfall.	Tilfelle.	Dødsfall.	
					Barn (under 15 år).		Voksne (over 15 år).						
					Mannkjønn.	Kvindkjønn.	Mannkjønn.	Kvindkjønn.					
Tyfoidfeber, paratyfus.....	1066	0,4	61	5,7	137	131	412	382	607	27	459	34	1059
Cerebrospinalmeningit.....	46	-	18	39,1	19	12	8	6	16	7	30	11	44
Akut poliomyelit.....	48	-	14	29,2	17	16	10	4	4	1	44	13	44
Kopper.....	2	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-
Skarlagensfeber.....	1504	0,6	11	0,7	573	650	115	163	469	1	1035	10	1498
Meslinger.....	11508	4,7	75	0,7	5151	5065	576	666	6641	33	4867	42	11293
Difteri (croup).....	5385	2,2	297	5,5	1742	1778	780	1033	2000	78	3385	219	5344
Dysenteri.....	325	-	11	3,4	123	113	30	52	166	2	159	9	315
Barsel-feber.....	262	-	51	19,4	-	1	-	261	47	7	215	44	249
Pyæmi, septhæmi.....	360	-	163	45,3	33	26	166	111	135	72	225	91	268
Pemfigus hos nyfødte.....	116	-	10	8,6	66	49	-	-	68	3	48	7	112
Rosen.....	1901	0,8	67	3,5	111	120	664	994	830	25	1071	42	1886
Røde hunde.....	389	-	-	-	158	176	19	31	241	-	148	-	354
Variceller.....	4459	1,8	-	-	1917	1933	327	228	2356	-	2103	-	4358
Kusma.....	6899	2,8	-	-	2176	1969	1738	983	3738	-	3161	-	6849
Kikhoste.....	7422	3,1	159	2,1	3434	3625	163	166	2624	51	4798	108	7267
Akute katarrar i åndedrettsorganene.....	139455	57,4	1067	0,7	24249	23728	52720	37831	63990	345	75465	722	137509
Influenza.....	19106	7,8	55	0,4	1659	1705	8841	6480	7131	13	11975	42	18856
Lungebetendelse.....	7298	3,0	1131	15,5	1783	1453	2343	1634	2523	334	4775	797	7235
Plevrit.....	5890	2,4	93	1,6	413	376	2832	2210	2115	25	3775	68	5863
Giktfeber.....	3235	1,3	64	2,0	324	305	1201	1366	1057	11	2178	53	3196
Malaria.....	28	-	1	3,6	2	2	20	4	10	1	18	-	27
Akut diarrhoe (kolerine)...	26394	10,8	297	1,1	7868	7224	6303	4802	13171	113	13223	184	26150
Tilsammen	243121		3646		51929	50464	79275	59406	109931	1150	133190	2496	239801

Tabell IV (forts.).												
Sygdom.	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
Tyfoidfeber, paratyfus	45	56	63	88	78	131	61	105	137	113	106	76
Cerebrospinalmeningit	4	7	3	6	13	2	3	1	1	1	1	3
Akut poliomyelit	6	6	4	3	3	1	2	4	3	5	3	4
Kopper	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	196	113	107	131	85	108	87	76	117	181	150	147
Meslinger	1563	1026	1039	797	681	652	419	297	422	1043	1609	1745
Difteri (croup)	848	662	572	462	412	342	275	333	395	362	325	356
Dysenteri	28	43	7	8	1	5	9	130	28	20	21	15
Barsel-feber	27	28	25	22	21	15	19	22	15	19	18	18
Pyæmi, septhæmi	27	16	28	31	24	10	12	22	17	20	36	25
Pemfigus hos nyfødte	9	5	16	9	4	12	3	9	16	9	5	5
Rosen	176	164	191	199	148	134	128	146	140	152	151	157
Røde hunde	46	29	40	36	29	34	26	14	10	12	37	31
Variceller	637	381	327	322	292	295	212	186	197	392	522	595
Kusma	1180	1123	1041	1045	730	492	267	215	125	143	207	281
Kikhoste	1211	973	859	704	596	531	499	426	387	327	336	418
Akute katarrer i åndedretsorganene	17755	16554	14737	13364	10851	8422	6661	5805	7705	10093	11790	13572
Influenza	2948	2495	2449	2255	1372	817	517	526	564	850	1261	2802
Lungebetændelse	892	864	783	916	748	454	312	226	309	467	609	655
Plevrit	535	525	569	646	558	498	413	401	396	419	429	474
Giktfeber	311	300	341	310	297	245	208	213	190	195	281	305
Malaria	8	1	3	-	-	2	1	7	4	1	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1487	1354	1470	1510	1580	1939	2921	4797	3229	2360	1780	1723
Tilsammen	29939	26729	24675	22866	18522	15144	13055	13971	14409	17184	19900	23407

De i byene anmeldte tilfelle av epidemiske sygdommer.
Les maladies épidémiques dans les villes.

Sygdом.	Antall anmeldte tilfelle.	Procentfor- hold til de i hele riket anmeldte tilfelle av samme sygdом.	Antall opgitte dødsfall.	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
Dysenteri	168	51,7	1	14	35	6	4	-	2	8	33	29	15	14	8
Tyfoidfieber	601	56,3	23	28	34	28	42	41	97	34	58	81	65	61	32
Cerebrospinalmeningit.	15	32,6	7	2	4	2	1	1	1	-	-	-	1	1	2
Akut poliomyelit	3	6,3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Encephalitis lethargica	55	-	13	39	12	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Kopper	1	50,0	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	483	32,0	-	60	37	32	32	14	19	22	22	62	85	53	45
Difteri (croup)	1952	36,2	50	318	257	225	147	162	121	92	100	127	127	137	139
Meslinger	5649	49,1	29	820	471	518	314	248	297	175	116	292	613	879	906
Røde hunde	181	46,5	-	22	13	22	24	17	16	13	5	2	5	25	17
Variceller	2073	46,5	1	292	155	145	142	141	170	102	65	88	198	261	314
Kikhoste	2137	28,8	31	525	379	313	199	93	94	61	55	78	86	118	136
Kusma	6569	51,7	1	582	545	592	540	445	246	126	91	65	70	111	158
Pyæmi, septhæmi	111	30,9	45	12	5	7	7	14	13	3	10	4	5	19	12
Rosen	742	39,1	17	76	60	77	63	62	45	46	50	64	70	63	66
Barselfeber	44	16,8	8	4	2	4	4	3	2	5	5	3	6	1	5
Pemfigus hos nyfødte	62	53,4	2	6	3	6	6	2	4	1	12	10	5	3	4
Giktfeber	889	27,4	11	86	82	99	91	67	61	62	69	43	43	92	94
Plevrit	1800	30,6	8	160	174	180	208	160	141	108	110	144	139	137	139
Krupøs lungebetendelse	2188	29,9	320	299	247	222	243	205	125	91	60	107	178	197	214
Influenza	5419	28,3	10	855	796	708	478	339	238	129	114	153	182	282	1145
Akut katarr i luftveiene og bronkit	54744	39,1	116	7244	6210	5477	4734	4036	3026	3158	2232	3301	4414	5557	6355
Katarralsk og follikulær angina..	10559	-	1	1286	1093	1054	906	764	696	495	570	740	941	1043	971
Akut diarrhoe og indenl. kolera..	11265	42,6	73	661	579	628	669	675	857	1036	2077	1481	1011	786	805
Malaria	10	35,7	-	-	1	-	-	-	1	-	7	1	-	-	-
Skjærbuk	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	104721	-	762	13392	11192	10346	8856	7492	6272	4767	5861	6876	8259	9840	11568
Veneriske sår	487	-	-	34	35	61	33	24	26	21	29	42	39	31	112
Nye tilfelle av chanker og syflis	1285	-	8	111	115	127	112	86	76	52	102	80	73	94	257
Gonorrhoe og uretritt	4245	-	-	277	260	435	284	245	302	231	303	353	264	316	975

Epidemiske sygdommer i fylkenes byer.
Les maladies épidémiques dans les villes par départements.

Tabell VI. Sygdom.	I alt kjendte		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
	tilfeller.	dødsfall.	Kristiania.		Akershus fylke.		Østfold fylke.		Buskerud fylke.		Vestfold fylke.		Hedmark fylke.		Opland fylke.		Telemark fylke.		Aust-Agder fylke.		Vest-Agder fylke.		Rogaland fylke.	
			Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	607	27	96	5	-	-	5	1	1	-	4	2	13	-	-	-	-	-	-	10	3	6	-	
Cerebrospinalmeningit	16	7	8	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	
Akut poliomyelit	4	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	
Kopper	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Skarlagensfeber	469	1	197	-	6	-	6	-	23	-	17	-	6	-	11	-	18	-	31	-	1	-	45	1
Meslinger	6641	33	1147	12	23	1	667	2	91	-	206	-	156	-	43	-	275	-	539	1	285	-	385	6
Difteri (croup)	2000	78	376	13	4	3	57	6	40	-	75	4	16	1	11	-	207	4	29	3	99	1	219	8
Dysenteri	166	2	-	6	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	14	-
Barselfeber	47	7	9	3	-	-	6	-	3	-	2	-	-	-	2	-	4	2	-	-	-	-	6	-
Pyæmi, septhæmi	135	72	38	26	-	-	28	4	2	2	6	3	-	-	-	4	4	6	4	21	2	9	9	
Pemfigus hos nyfødte	68	3	2	-	-	-	2	-	4	1	3	-	1	-	-	4	-	-	-	2	-	13	-	
Rosen	830	25	201	7	5	-	78	3	56	1	40	-	11	-	8	1	40	3	18	-	36	-	103	3
Røde huude	241	-	84	-	-	-	24	-	16	-	23	-	3	-	8	-	5	-	1	-	1	-	12	-
Variceller	2355	-	423	-	-	-	244	-	227	-	170	-	6	-	50	-	142	-	72	-	119	-	197	-
Kusma	3738	-	299	-	37	-	417	-	607	-	314	-	66	-	68	-	109	-	63	-	40	-	454	-
Kikhoste	2624	51	635	12	1	-	106	2	158	1	96	-	2	-	-	-	375	9	1	-	13	-	473	12
Akute katarrer i åndedretsorganene	63990	345	13055	106	221	-	4095	22	5474	15	3840	16	501	7	1171	2	3615	20	1352	16	2697	8	6957	46
Influensa	7131	13	1886	3	17	-	253	1	791	1	255	2	20	-	152	-	370	-	346	2	123	2	646	2
Lungebetendelse	2523	334	432	92	8	2	270	30	170	16	125	5	46	2	48	-	121	15	104	21	78	10	346	25
Plevrit	2115	25	393	9	8	-	152	-	105	-	74	3	17	1	16	2	122	-	50	-	76	2	299	3
Giktfeber	1057	11	217	3	9	-	140	1	80	-	28	-	9	-	7	-	59	3	17	-	26	-	142	-
Malaria	10	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	2	-	2	-
Akut diarrhoe (kole-rine)	13171	113	2800	30	43	-	1111	10	1116	8	971	7	156	1	237	-	912	9	234	3	481	3	1579	10
Tilsammen	109931	1150	22300	323	372	6	7663	83	8966	47	6250	40	1029	12	1833	5	6388	70	2864	50	4112	32	11911	127

Epidemiske sygdommer i fylkenes byer.
Les maladies épidémiques dans les villes par départements.

Sygdom	13		14		15		16		17		18		19		20	
	Bergen.		Sogn og Fjordane fylke		Møre fylke.		Sør-Trøndelag fylke.		Nord-Trøndelag fylke.		Nordland fylke.		Troms fylke.		Finmark fylke.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	372	8	4	1	35	5	34	2	4	-	8	-	8	-	7	-
Cerebrospinalmeningit	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	32	-	-	-	7	-	29	-	3	-	31	-	5	-	1	-
Meslinger	779	5	-	-	122	-	1430	4	114	-	203	1	174	1	2	-
Difteri (croup)	312	13	4	-	199	11	173	5	17	-	89	4	58	2	15	-
Dysenteri	148	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	2	1	-	-	4	-	4	1	-	-	3	-	1	-	1	-
Pyæmi, septhæmi	9	9	1	-	2	2	3	3	-	-	3	2	2	2	1	1
Pemfigus hos nyfødte	12	1	-	-	-	-	16	-	1	-	-	-	7	-	1	1
Rosen	97	5	1	-	34	-	63	1	3	-	10	-	19	-	7	1
Røde hunde	55	-	-	-	2	-	3	-	2	-	1	-	1	-	-	-
Variceller	295	-	3	-	61	-	233	-	15	-	40	-	55	-	4	-
Kusma	674	-	-	-	10	-	471	-	3	-	23	-	83	-	-	-
Kikhoste	343	2	-	-	43	-	78	2	5	-	101	2	186	9	8	-
Akute katarrer i åndedretsorganene	6451	25	78	-	1758	15	9232	28	790	2	1444	5	1136	6	123	6
Influenza	632	-	25	-	307	-	300	-	98	-	792	2	109	-	9	-
Lungebetændelse	259	58	-	-	78	11	281	24	30	7	74	6	47	8	6	2
Plevrit	276	2	5	-	91	2	196	-	23	-	138	-	59	1	15	-
Giktfeber	146	2	2	-	37	-	79	2	11	-	35	-	12	-	1	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1371	5	9	1	379	5	1090	12	83	-	397	2	181	7	21	-
Tilsammen	12266	138	132	2	3170	51	13715	84	1202	9	3392	24	2144	36	222	11

1921.

17*

Dødsfall på barselseng.
Décès pendant les couches dans les départements.

Tabell VII.	Barselkvinder.	Døde på barselseng ifølge lægernes opgaver.	Barselfeber.			
			Av lægerne opgitte			
			tilfelle.	angrepne av 1000 fødende.	dødsfall.	dødsprocent av angrepne.
Riket	65059	144	262	4,0	51	19,5
Byer	17879	40	47	2,6	7	14,9
Bygder	47180	104	215	4,6	44	20,5
Fylker:						
1. Kristiania	5206	16	9	1,7	3	33,3
2. Akershus	4081	13	18	4,4	5	27,8
3. Østfold	3950	8	17	4,3	3	17,6
4. Buskerud	3514	2	15	4,3	-	-
5. Vestfold	2974	2	7	2,4	-	-
6. Hedmark	4198	9	23	5,5	3	13,0
7. Opland	3371	8	14	4,2	2	14,3
8. Telemark	3145	3	8	2,5	2	25,0
9. Aust-Agder	1665	3	5	3,0	1	20,0
10. Vest-Agder	1841	4	4	2,2	-	-
11. Rogaland	4494	9	10	2,2	1	10,0
12. Hordaland	4032	11	17	4,2	4	23,5
13. Bergen	2016	3	2	1,0	1	50,0
14. Sogn- og Fjordane	1951	4	12	6,2	2	16,7
15. Møre	3972	10	20	5,0	3	15,0
16. Sør-Trøndelag	4205	5	24	5,7	4	16,7
17. Nord-Trøndelag	2213	8	8	3,6	1	12,5
18. Nordland	4511	11	24	5,3	8	33,3
19. Troms	2394	9	11	3,2	5	45,5
20. Finnmark	1326	6	14	10,5	3	21,4

Forholdet til alle barselkvinder var 4,0 pro mille.

Gjennemsnittsdødeligheten av barselfeber var 19,5 pct. Av alle barselkvinder døde 0,78 pro mille av denne sykdom (i byene 0,39 og i bygdene 0,93 pro mille).

Kikhoste (*tussis convulsiva*) utgjorde 3,1 pct. av alle opgitte epidemiske sykdomstilfelle mot 5,4 pct. i 1920.

Meldte tilfelle av veneriske sygdommer utenfor sykehus.

Cas rapportés des maladies vénériennes.

Tabell VIII.	Veneriske sår og syfilis.								Gonorrhoe og uretrit.					
	Tilsammen behandlet.	Kjønn og alder.				Veneriske sår.	Sygds.form forsyfilis		Tilsammen behandlet.	Kjønn og alder.				
		Barn.		Voksne.			erhvervet.	medfødt.		Barn.		Voksne.		
		Md.	Kv.	Md.	Kv.					Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Riket	1544	25	18	455	167	357	953	53	4256	10	15	1832	296	
Fylker:														
1. Kristiania	¹⁾ 696	-	-	-	-	203	477	16	²⁾ 1785	-	-	-	-	
2. Akershus	18	1	2	8	7	2	14	2	60	-	1	45	14	
3. Østfold	56	1	-	38	17	9	46	1	150	-	-	138	12	
4. Buskerud	34	2	-	26	6	11	21	2	138	2	1	120	15	
5. Vestfold	42	1	-	33	8	12	29	1	156	-	-	142	14	
6. Hedmark	16	1	2	11	2	2	11	3	97	3	1	70	23	
7. Opland	6	2	-	2	2	1	4	1	24	-	-	23	1	
8. Telemark	17	-	1	10	6	3	13	1	93	-	1	72	20	
9. Aust-Agder	18	-	-	12	4	5	12	1	41	1	-	34	6	
10. Vest-Agder	3	-	-	3	-	-	3	-	9	-	-	6	3	
11. Rogaland	215	10	4	154	47	61	143	11	508	-	5	427	76	
12. Hordaland	18	1	2	6	9	5	10	3	27	-	1	20	6	
13. Bergen	³⁾ 181	-	-	-	-	-	-	-	⁴⁾ 318	-	-	-	-	
14. Sogn og Fjordane	4	-	1	3	-	3	1	-	17	-	-	17	-	
15. Møre	66	1	-	42	23	6	59	1	131	1	-	114	16	
16. Sør-Trøndelag	11	2	2	5	2	3	3	5	39	-	-	32	7	
17. Nord-Trøndelag	6	1	-	2	3	-	5	1	26	-	-	24	2	
18. Nordland	77	1	1	62	13	20	56	1	345	2	4	279	60	
19. Troms	32	-	1	23	8	4	28	-	135	1	1	118	15	
20. Finnmark	28	1	2	15	10	7	18	3	57	-	-	51	6	

¹⁾ Derav mannkjønn 553, kvindekjønn 143.²⁾ Derav mannkjønn 1644, kvindekjønn 141.³⁾ Derav mannkjønn 176, kvindekjønn 5.⁴⁾ Derav mannkjønn 294, kvindekjønn 24.

Innkomne tilfelle av veneriske sygdommer på sykehusene.

Cas nouveaux des maladies vénériennes traités dans les hôpitaux.

Tabell IX.	Synlis								Veneriske saar (Ulcus molle).		Gonorrhoe, uretrit.					
	Sum.	Barn.		Voksne.		erhvervet.	medfødt.	Antall forpleiningsdager for alle behandlede syfilis-patienter.	M.	.	Sum.	Barn.		Voksne.		
		G.	P.	M.	K.							G.	P.	M.	K.	
Riket	645	31	28	299	269	584	61	39347	51	9	329	-	18	210	97	
Fylker:																
1. Kristiania	384	26	19	178	161	340	44	31536	38	8	186	-	14	123	49	
2. Akershus	7	-	-	6	1	7	-	307	-	-	7	-	1	4	2	
3. Østfold	24	-	2	10	12	23	1	1041	-	-	3	-	-	3	-	
4. Buskerud	16	-	-	8	8	16	-	852	-	-	13	-	-	8	5	
5. Vestfold	38	-	-	19	1	37	1	353	5	-	33	-	-	26	3	
6. Hedmark	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	1	4	
8. Telemark	12	-	-	5	7	12	-	465	-	-	-	-	-	-	-	
9. Aust-Agder	9	-	-	2	7	7	2	-	-	-	6	-	-	3	3	
10. Vest-Agder	14	-	-	8	6	14	-	433	2	-	11	-	-	6	5	
11. Rogaland	44	1	2	27	14	40	4	730	3	1	26	-	3	15	8	
13. Bergen	35	2	4	9	20	29	6	-	-	-	20	-	-	10	10	
15. Møre	17	1	-	4	12	16	1	1202	-	-	6	-	-	1	5	
16. Sør-Trøndelag	3	-	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
17. Nord-Trøndelag	7	1	1	1	4	5	2	215	3	-	3	-	-	3	-	
18. Nordland	5	-	-	3	2	5	-	241	-	-	-	-	-	-	-	
19. Troms	16	-	-	9	7	16	-	599	-	-	4	-	-	3	1	
20. Finnmark	14	-	-	8	6	14	-	1373	-	-	6	-	-	4	2	

Til- og avgang av spedalske i anstaltene.
Tableau des lépreux dans les hospices.

Tabell X. Anstalt.	Tilbake- liggende fra 1920.			Innkomne i 1921.			Tilsammen be- handlet.			Avgang.												Tilbake- liggende ved utgangen av 1921.			Spedalsk- hetens form hos de tilbake- liggende.			Antall for- plei- nings- dager.	Dag- lig mid- delbe- legg.
										Hel- bredet.			Utgått i bedring.			Uhel- bredet.			Død.										
	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.	Tils.	Md.	Kv.		
Pleiestiftelsen nr. 1 ¹⁾	70	29	41	5	2	3	75	31	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	5	4	66	26	40	20	43	3	25062	68,7
St. Jørgens hospital ²⁾	14	3	11	-	-	-	14	3	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	12	2	10	1	9	2	4496	12,3
Brøset pleiehjem.....	-	-	-	20	12	8	20	12	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	1	17	10	7	1	16	-	-	-
Tilsammen	84	32	52	25	14	11	109	46	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	8	6	95	38	57	-	-	-	-	-

¹⁾ Omfatter både kur- og pleieavdelingen. ²⁾ Der optages ingen nye pasienter i hospitalet.

Meldte tilfelle av tuberkuløse sykdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Cas des maladies tuberculeuses d'après les registres de commissions de santé.

Fylke.	Tabell XI. Lægedistrikter.	I alt.			Derav lunge- tuberkulose.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
	Riket	7 117	3 332	3 785	6 800	317	5 886	4 134
	Byer	2 121	1 034	1 087	2 093	28	1 950	1 237
	Bygder	4 996	2 298	2 698	4 707	289	3 936	2 897
	Fylker:							
I.	Kristiania.....	659	343	316	658	1	902	491
II.	Akershus.....	477	221	256	460	17	294	215
	Aker	219	104	115	216	3	79	64
	Bærum	37	16	21	32	5	38	23
	Asker	20	12	8	20	-	13	7
	Lillestrøm	37	18	19	37	-	37	27
	Nittedal	6	3	3	4	2	5	1
	Sørum	10	4	6	10	-	6	5
	Ullensaker	17	9	8	17	-	15	12
	Nes	27	12	15	23	4	29	15
	Nannestad	5	4	1	5	-	5	4
	Eidsvoll	27	11	16	27	-	16	14
	Hurdal	2	2	-	2	-	4	4
	Aurskog	11	5	6	11	-	2	2
	Høland	14	9	5	12	2	7	7
	Fet	8	3	5	7	1	8	8
	Frogn	3	-	3	3	-	7	5
	Vestby	5	1	4	5	-	2	2
	Kraakstad	13	5	8	13	-	5	4
	Nesodden	5	1	4	5	-	1	1
	Oppegaard	4	2	2	4	-	10	5
	Enebak	7	-	7	7	-	5	5
III.	Østfold	297	126	171	286	11	227	155
	Eidsberg	27	10	17	24	3	22	14
	Rakkestad	13	5	8	11	2	6	4
	Skiptvet	2	-	2	2	-	21	3
	Moss	11	7	4	10	1	14	10
	Hobøl	5	4	1	4	1	4	2
	Spydeberg	10	5	5	9	1	9	8
	Vaaler	2	1	1	1	1	5	2
	Rygge	17	10	7	17	-	10	5
	Raade	10	3	7	10	-	4	4
	Fredrikstad	33	19	14	33	-	26	17
	Glemmen	26	13	13	25	1	21	17
	Tune	14	5	9	14	-	4	4
	Sarpsborg	21	7	14	21	-	10	10
	Borge	9	5	4	9	-	6	6
	Skjeberg	11	6	5	11	-	8	8
	Fredrikshald	38	11	27	38	-	29	17
	Hvaler	20	6	14	20	-	14	12
	Idd	23	7	16	23	-	7	5
	Aremark	3	1	2	2	1	5	5
	Rødenes og Øymark	2	1	1	2	-	2	2
IV.	Buskerud	287	140	147	177	10	237	208
	Drammen stadsfysikat ..	58	27	31	58	-	46	42
	— lægedistrikt ..	40	23	17	39	1	33	33

Meldte tilfelle av tuberkuløse sykdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Fylke.	Tabell XI (forts.) Lægedistrikter.	I alt.			Derav lungē- tuberkulose.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
	Norderhov	42	18	24	42	-	27	22
	Aadal	4	3	1	4	-	4	3
	Nedre Eiker	11	4	7	11	-	8	7
	Øvre Eiker	18	13	5	18	-	16	14
	Modum	39	13	26	37	2	17	15
	Sigdal	9	3	6	9	-	10	10
	Krødsherad	2	1	1	2	-	-	-
	Nes	2	2	-	2	-	6	5
	Gol	13	8	5	7	6	21	13
	Aal	10	2	8	9	1	12	10
	Kongsberg	18	12	6	18	-	15	14
	Sandsvær	9	5	4	9	-	11	10
	Røllag	5	2	3	5	-	4	4
	Nore og Opdal	7	4	3	7	-	7	4
V.	Vestfold	222	108	114	218	4	168	114
	Skoger	12	4	8	11	1	9	6
	Hof	14	5	9	14	-	2	2
	Svelvik	12	5	7	12	-	9	9
	Horten stadsl.district ..	27	15	12	27	-	53	15
	Ramnes	4	2	2	4	-	3	3
	Tønsberg	10	6	4	10	-	9	8
	Andebu	3	1	2	3	-	1	1
	Stokke	14	7	7	14	-	6	5
	Tønsberg stadsl.district ..	24	16	8	24	-	17	11
	Nøtterøy	17	7	10	17	-	4	4
	Sandefjord stadsl.distr. ..	18	12	6	15	3	18	18
	Larvik	32	12	20	32	-	19	17
	Larvik stadsl.district ..	35	16	19	35	-	18	15
VI.	Hedmark	313	151	162	295	18	261	210
	Sør-Odal	7	3	4	6	1	5	5
	Nord-Odal	10	6	4	9	1	11	9
	Eidskog	5	3	2	5	-	9	7
	Vinger	16	9	7	16	-	13	10
	Brandval	10	5	5	10	-	8	4
	Grue	13	7	6	12	1	9	9
	Hamar	9	5	4	9	-	8	8
	Ringsaker	13	7	6	13	-	13	8
	Nes	9	4	5	9	-	8	7
	Vang	16	9	7	14	2	15	14
	Furnes	5	2	3	5	-	3	3
	Løten	12	5	7	12	-	13	8
	Romedal	11	4	7	11	-	11	10
	Stange	7	7	-	6	1	16	11
	Hof	16	7	9	14	2	11	10
	Aasnes	14	10	4	14	-	12	12
	Vaaler	9	4	5	8	1	5	4
	Elverum	24	13	11	23	1	26	23
	Trysil	19	9	10	18	1	15	12
	Engerdal	1	1	-	1	-	5	2
	Rendal	5	3	2	5	-	5	1
	Aamot	20	9	11	19	1	15	12

Meldte tilfelle av tuberkuløse sygdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Fylke.	Tabell XI (forts.) Lægedistrikter.	I alt.			Derav lung- tuberkuløse.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
	Stor-Elvdal	2	1	1	2	-	3	3
	Alvdal	7	2	5	6	1	7	7
	Tynset	21	4	17	16	5	9	5
	Tolga	30	11	19	30	-	7	7
	Kvikne	2	1	1	2	-	3	1
VII.	Opland	216	89	127	191	25	222	177
	Jevnaker	8	6	2	7	1	2	2
	Lunner	7	2	5	7	-	6	4
	Gran	3	1	2	3	-	5	4
	Brandbu	5	2	3	5	-	5	5
	Søndre Land	11	6	5	10	1	14	8
	Nordre Land	6	4	2	5	1	3	2
	Torpa	1	1	-	1	-	4	4
	Sør-Aurdal	5	1	4	5	-	5	5
	Søndre Valdres	6	3	3	5	1	11	11
	Nordre Valdres	7	3	4	7	-	12	11
	Østre Slidre	10	4	6	10	-	14	9
	Biri	7	2	5	7	-	5	3
	Vaudal	7	3	4	7	-	9	9
	Ø. Toten	8	5	3	7	1	10	7
	V. Toten	15	4	11	11	4	20	11
	Gjøvik	6	2	4	6	-	4	4
	Lillehammer	9	3	6	9	-	6	4
	Faaberg	7	2	5	7	-	9	9
	Øyer	2	1	1	2	-	4	4
	Gausdal	17	7	10	12	5	16	12
	Ringebu	16	4	12	12	4	11	11
	Søndre Fron	3	-	3	3	-	6	6
	Nordre Fron	3	2	1	3	-	2	-
	Vaagaa	10	2	8	10	-	6	6
	Lom	20	12	8	14	6	11	10
	Lesja	7	3	4	7	-	9	7
	Sel og Heidal	10	4	6	9	1	13	9
VIII.	Telemark	250	115	135	241	9	226	169
	Skien stadsfysikat.	24	12	12	23	1	17	15
	Solum	21	11	10	20	1	8	6
	Gjerpen og Siljan	15	5	10	14	1	28	16
	Porsgrund stadslægedistr.	20	10	10	18	2	20	18
	Eidanger	14	6	8	14	-	16	10
	Langesund	2	-	2	2	-	2	1
	Bamble	11	7	4	10	1	14	10
	Kragerø	14	5	9	14	-	8	4
	Skaatøy	12	5	7	12	-	18	18
	Drangedal	11	6	5	11	-	6	6
	Holla	33	17	16	30	3	26	19
	Notodden	15	7	8	15	-	9	4
	Hjartdal	4	3	1	4	-	2	1
	Heddal	4	3	1	4	-	3	2
	Kviteseid	11	4	7	11	-	11	9
	Seljord	10	5	5	10	-	10	8
	Nissedal	9	5	4	9	-	8	6
	Laardal	8	2	6	8	-	8	5
	Fyresdal	6	1	5	6	-	3	3
	Vinje	6	1	5	6	-	9	8
	Tinn	-	-	-	-	-	-	-

Meldte tilfelle av tuberkuløse sygdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Tabell XI (forts.)		I alt.			Derav lunge- tuberkuløse.	Tuberkuløse i andre organer.	Utgått.	
Fylke.	Lægedistrikter.	Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
IX.	Aust-Agder.....	181	91	90	177	4	196	100
	Risor.....	7	4	3	7	-	6	4
	Søndeled.....	20	8	12	20	-	15	10
	Dyvaag.....	12	9	3	12	-	11	-
	Holt.....	20	10	10	20	-	16	-
	Tromøy.....	15	7	8	15	-	22	16
	Arendal.....	29	17	12	29	-	32	14
	Vestre Nedenes.....	46	21	25	45	1	45	39
	Birkenes.....	9	6	3	6	3	6	5
	Aamli.....	6	2	4	6	-	3	3
	Evje.....	1	-	1	1	-	1	1
	Vegusdal.....	4	1	3	4	-	6	3
	Bygland.....	8	4	4	8	-	16	3
Valle.....	4	2	2	4	-	17	3	
X.	Vest-Agder.....	196	91	105	185	11	213	121
	Kristiansand.....	57	27	30	53	4	19	19
	Oddernes.....	15	8	7	14	1	26	13
	Vennesla.....	6	2	4	6	-	16	6
	Søgne.....	6	2	4	4	-	6	4
	Mandal.....	14	7	7	13	1	6	4
	Halse.....	10	2	8	10	-	8	6
	Laudal.....	8	4	4	7	1	9	7
	Bjelland.....	9	4	5	9	-	58	12
	Audnedal.....	11	3	8	11	-	11	10
	Lyngdal.....	16	11	5	16	-	17	9
	Hægebostad.....	5	4	1	5	-	4	4
	Farsund.....	1	1	-	1	-	5	3
	Lista.....	10	5	5	8	2	15	13
	Kvinesdal.....	6	3	3	6	-	4	4
Flekkefjord.....	19	6	13	17	2	5	3	
Sirdal.....	3	2	1	3	-	4	4	
XI.	Rogaland.....	468	216	252	451	17	304	210
	Sokndal.....	-	-	-	-	-	12	5
	Lund.....	2	1	1	2	-	4	3
	Egersund.....	8	5	3	7	1	6	4
	Eigersund.....	8	3	5	6	2	6	3
	Time.....	22	16	6	22	-	19	18
	Sandnes.....	12	4	8	11	1	22	11
	Stavanger.....	212	102	110	206	6	74	68
	Hotland.....	34	11	23	32	2	13	11
	Høgsfjord.....	13	6	7	12	1	14	9
	Finnøy.....	11	4	7	11	-	3	2
	Hjelmeland.....	9	3	6	8	1	13	11
	Sand.....	8	5	3	7	1	15	7
	Nedstrand.....	10	5	5	10	-	6	4
	Skudenes.....	13	5	8	12	1	7	6
	Kopervik.....	31	12	19	31	-	27	13
	Haugesund.....	41	18	23	41	-	41	17
	Skaare.....	21	10	11	21	-	10	7
	Skjold.....	13	6	7	12	1	12	11

Meldte tilfelle av tuberkuløse sykdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Fylke.	Tabell XI (forts.) Lægedistrikter.	I alt.			Derav lunge- tuberkulose.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
XII.	Hordaland.....	374	188	186	354	20	298	221
	Sveio.....	8	3	5	7	1	8	5
	Skaanevik.....	11	5	6	10	1	11	11
	Ølen.....	6	6	-	5	1	8	6
	Stord.....	11	7	4	11	-	10	6
	Finnaas.....	18	10	8	18	-	16	11
	Tysnes.....	21	12	9	21	-	18	14
	Kvinnherad.....	20	8	12	17	3	4	2
	Ullensvang.....	25	11	14	25	-	9	6
	Ulvik.....	2	-	2	4	-	4	4
	Røldal.....	4	1	3	4	-	5	3
	Strandebarm.....	15	4	11	15	-	11	8
	Kvam.....	8	4	4	8	-	9	7
	Voss.....	34	19	15	31	3	14	14
	Fana.....	16	9	7	15	1	15	11
	Os.....	3	1	2	3	-	6	4
	Fusa.....	15	5	10	14	1	17	11
	Askøy.....	46	25	21	46	-	19	18
	Sund-Austevoll.....	14	4	10	12	2	8	8
	Haus.....	18	10	8	18	-	30	18
	Bruvik.....	17	7	10	17	-	4	4
	Hosanger.....	10	4	6	9	1	6	6
	Lindaas.....	25	16	9	25	-	35	26
	Manger.....	27	17	10	23	4	31	18
XIII.	Bergen.....	178	89	89	178	-	125	113
XIV.	Sogn og Fjordane ...	207	110	97	191	16	219	145
	Aurland.....	3	2	1	3	-	-	-
	Lærdal.....	-	-	-	-	-	-	-
	Luster.....	13	6	7	13	-	26	6
	Hafslo.....	9	7	2	9	-	24	8
	Sogndal.....	6	3	3	6	-	3	3
	Leikanger.....	9	5	4	9	-	5	3
	Balestrand.....	12	4	8	10	2	3	3
	Vik.....	11	5	6	10	1	6	6
	Kyrkjebø.....	4	4	-	4	-	6	6
	Lavik.....	8	3	5	8	-	15	9
	Gulen.....	12	6	6	12	-	19	14
	Gaular.....	9	4	5	9	-	14	11
	Fjaler.....	3	2	1	3	-	5	4
	Askvoll.....	5	4	1	5	-	9	9
	Indre Søndfjord.....	6	5	1	6	-	7	5
	Bremanger.....	4	1	3	4	-	10	8
	Kinn.....	7	2	5	5	2	9	9
	Naustdal.....	2	1	1	2	-	1	1
	Vevring.....	4	2	2	2	2	1	1
	Vaagsøy.....	11	8	3	11	-	7	7
	Selje.....	5	2	3	5	-	16	13
	Davik.....	14	8	6	14	-	16	7
	Nordfjordeid.....	6	4	2	6	-	8	6
	Gloppen.....	11	4	7	9	2	3	-
	Innvik.....	33	18	15	26	7	6	6
XV.	Møre.....	590	247	343	554	36	389	297
	Vannylven.....	9	7	2	9	-	4	4
	Sande.....	13	8	5	12	1	8	8

Meldte tilfelle av tuberkuløse sykdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Fylke.	Tabell XI (forts) Lægedistrikter.	I alt.			Derav lunge- tuberkulose.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
	Herøy	22	5	17	22	-	7	7
	Ulstein	19	7	12	17	2	12	4
	Ørsta	6	3	3	6	-	6	6
	Volda	17	2	15	15	2	15	14
	Hjørundfjord	2	2	-	2	-	3	3
	Stranda	11	3	8	11	-	7	6
	Norddal	5	4	1	5	-	1	1
	Ørskog	2	2	-	2	-	6	3
	Skodje	4	2	2	4	-	7	6
	Borgund	73	32	41	72	1	18	18
	Aalesund	71	30	41	69	2	50	30
	Haram	34	15	19	28	6	19	14
	Molde	29	11	18	28	1	19	15
	Bud	39	15	24	37	2	23	23
	Vestnes	13	6	7	12	1	16	11
	Grytten	10	6	4	9	1	7	6
	Eid	8	4	4	8	-	5	4
	Nesset	5	1	4	5	-	6	5
	Kvernes	26	11	15	18	8	26	18
	Gjemnes	35	15	20	33	2	11	10
	Kristiansund	37	16	21	37	-	38	30
	Sunnadal	11	5	6	8	3	6	6
	Tingvoll	21	9	12	21	-	10	7
	Stangvik	12	5	7	12	-	9	7
	Surnadal	9	6	3	8	1	13	7
	Rindal	6	4	2	6	-	5	4
	Aure	13	6	7	13	-	11	7
	Halsa	18	5	13	16	2	12	9
	Edøy	10	3	7	9	1	9	4
XVI.	Sør-Trøndelag	659	296	363	641	18	506	389
	Trondhjem	216	101	115	214	2	142	108
	Strinda	58	27	31	58	-	42	22
	Malvik	25	8	17	25	-	17	14
	Leinstrand	22	8	14	22	-	15	15
	Børsa	12	7	5	11	1	12	9
	Selbu	20	12	8	20	-	15	15
	Røros	33	10	23	33	-	31	21
	Singsaas	22	9	13	20	2	14	10
	Støren	35	20	15	33	2	28	28
	Melhus	13	3	10	13	-	15	10
	Opdal	4	1	3	4	-	7	4
	Rennebu	11	6	5	11	-	4	4
	Orkedal	31	14	17	31	-	33	33
	Hemne	15	7	8	14	1	12	8
	Hitra	14	7	7	13	1	14	14
	Frøya	37	16	21	32	5	19	8
	Bjugn	12	2	10	10	2	23	14
	Ørland	19	14	5	18	1	15	13
	Rissa	30	11	19	29	1	20	16
	Agdenes	8	3	5	8	-	4	3
	Bjørnør	13	3	10	13	-	9	6
	Aafjord	9	7	2	9	-	15	14
XVII.	Nord-Trøndelag	263	120	143	246	17	208	177
	Stjørdal	35	11	24	35	-	50	49
	Meraaker	13	6	7	13	-	5	2

Meldte tilfelle av tuberkuløse sykdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Fylke.	Tabell XI (forts) Lægedistrikter.	I alt.			Derav lunge- tuberkulose.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
	Frosta	11	4	7	9	2	11	10
	Leksvik	9	4	5	9		6	6
	Skogn	22	11	11	21	1	16	15
	Levanger	4	3	1	4		8	5
	Verdal	19	8	11	18	1	13	13
	Inderøy	10	5	5	10		11	8
	Verran	8	4	4	7	1	8	8
	Stenkjær	4	1	3	4		3	3
	Stod	9	6	3	8	1	4	4
	Beitstad	9	6	3	9		4	3
	Grong	10	5	5	10		6	5
	Snaasa	6	2	4	6		6	6
	Lierne	-	-	-	-		-	-
	Namsos	16	5	11	15	1	12	6
	Klinga	6	1	5	4	2	3	2
	Overhalla	10	5	5	8	2	9	9
	Flatanger	3	3	-	3		2	2
	Fosnes	10	4	6	8	2	9	7
	Kolvereid	19	10	9	17	2	14	10
	Vikna	26	13	13	24	2	7	3
	Leka	4	3	1	4		1	1
XVIII.	Nordland	654	298	356	617	37	447	290
	Bindal	6	5	1	6	-	8	6
	Vik	10	3	7	6	4	8	4
	Velfjord	5	3	2	5		2	-
	Brønnøy	10	7	3	8	2	9	6
	Vega	7	3	4	7		7	5
	Tjøtta	10	3	7	10		5	4
	Alstahaug	-	-	-	-		-	-
	Herøy	13	6	7	13		23	14
	Vefsn	27	12	15	24	3	7	6
	Mosjøen	-	-	-	-		-	-
	Hattfjelldal	3	2	1	3		3	3
	Hemnes	6	1	5	6		8	8
	Nesna	7	2	5	7		3	3
	Mo	14	7	7	13	1	20	4
	Lurøy	6	2	4	6		3	3
	Rødøy	8	4	4	7	1	6	4
	Meløy	8	5	3	6	2	3	2
	Gildeskaal	68	27	41	62	6	11	6
	Beiarne	12	8	4	12		-	-
	Bodø	21	11	10	21		17	7
	Bodin	38	22	16	36	2	18	15
	Skjerstad	3	1	2	3		1	1
	Saltdal	22	11	11	19	3	18	8
	Fauske	26	11	15	26		24	10
	Sørfold	6	4	2	6		4	4
	Nordfold	15	10	5	15		12	8
	Steigen	11	4	7	11		4	3
	Hamarøy	17	9	8	16	1	17	12
	Lødingen	16	9	7	15	1	20	9
	Tysfjord	11	6	5	10	1	9	7
	Narvik	22	6	16	21	1	14	8
	Ankenes	14	5	9	14		8	

Meldte tilfelle av tuberkuløse sykdommer i 1921 ifølge de innsendte utdrag av tuberkuloseprotokollene for byer og herreder.

Fylke.	Tabell XI (forts) Lægedistrikter.	I alt.			Derav lunge- tuberkulose.	Tuberkulose i andre organer.	Utgått.	
		Sum.	M.	K.			I alt.	Derav døde.
	Ofoten	-	-	-	-	-	-	-
	Værøy	2	2	-	1	1	-	-
	Flakstad	-	-	-	-	-	-	-
	Buksnes	22	9	13	20	2	11	6
	Borge	16	6	10	16	-	12	12
	Gimsøy	-	-	-	-	-	-	-
	Vaagan	-	-	-	-	-	-	-
	Svolvær	7	4	3	7	-	3	3
	Hadsel	70	27	43	68	2	66	34
	Bo	29	17	12	28	1	22	20
	Øksnes	21	8	13	19	2	5	5
	Sortland	28	10	18	27	1	19	15
	Dverberg	17	6	11	17	-	17	17
XIX.	Troms	451	214	237	431	20	302	221
	Harstad	19	8	11	19	-	13	2
	Trondenes	66	36	30	66	-	23	22
	Kvæfjord	11	6	5	10	1	7	5
	Bjarkøy	10	6	4	10	-	10	8
	Ibestad	41	13	28	40	1	18	16
	Salangen	75	30	45	70	5	30	25
	Sørreisa	26	8	18	25	1	7	7
	Tranøy	11	7	4	11	-	2	2
	Berg	14	4	10	14	-	11	6
	Lenvik	34	17	17	34	-	21	13
	Maalselv	16	9	7	14	2	11	9
	Bardu	15	8	7	12	3	7	6
	Balsfjord	11	8	3	11	-	3	3
	Tromsø	34	15	19	33	1	47	24
	Tromsøysund	18	9	9	18	-	17	15
	Lyngen	21	10	11	21	-	24	24
	Karlsøy	18	11	7	16	2	43	29
	Skjervøy	11	9	2	7	4	8	5
XX.	Finnmark	175	79	96	149	26	142	111
	Alta	24	9	15	22	2	13	10
	Talvik	-	-	-	-	-	-	-
	Loppa	12	5	7	6	6	3	3
	Hammerfest	19	7	12	17	2	6	6
	Maasøy	6	4	2	6	-	7	6
	Kjelvik	11	5	6	11	-	11	8
	Kistrand	20	9	11	19	1	16	14
	Karasjok	11	6	5	8	3	10	5
	Lebesby	9	3	6	8	1	6	5
	Gamvik	13	6	7	9	4	8	8
	Tana	9	5	4	5	4	7	5
	Vardø	14	8	6	13	1	14	14
	Vadsø	12	6	6	10	2	14	13
	Sør-Varanger	15	6	9	15	-	27	14

Dødeligheten av lungetuberkulose i de
Mortalité par la phthisie dans les départe

Tabell XII.	1921.				Forhold av dødsfall		
	Opgitte dødsfall ved				til alle opgitte dødsfall ved sygdom i pct.		
	sygdom.	lunge- tuber- kulose.	epide- miske syg- domme.	ikke epide- miske syg- domme.			
					1919.	1920.	1921.
Riket	27645	4198	3646	23999	12,8	14,6	15,2
Byer	8238	1129	1150	7088	13,4	14,8	13,7
Bygder	19407	3069	2496	16911	12,6	14,4	15,8
Fylker:							
1. Kristiania	2629	358	323	2306	12,8	14,7	13,6
2. Akershus	1690	258	220	1470	11,6	13,5	15,3
3. Østfold	1536	157	248	1288	11,3	11,1	10,2
4. Buskerud	1408	212	177	1231	9,6	11,7	15,1
5. Vestfold	1234	134	149	1085	9,9	11,9	10,9
6. Hedmark	1492	222	187	1305	15,2	14,4	14,9
7. Opland	1340	154	167	1173	9,4	11,4	11,5
8. Telemark	1244	177	193	1051	14,6	14,5	14,2
9. Aust-Agder	830	115	129	701	10,7	13,6	13,9
10. Vest-Agder	898	131	110	788	12,4	16,0	14,6
11. Rogaland	1617	205	252	1365	11,4	13,1	12,7
12. Hordaland	1640	232	235	1405	9,1	12,5	14,1
13. Bergen	1051	161	138	913	12,6	16,1	15,3
14. Sogn og Fjordane..	1008	152	91	917	13,6	14,1	15,0
15. Møre	1800	309	194	1606	13,3	16,3	17,2
16. Sør-Trøndelag	2002	409	229	1773	15,6	18,9	20,4
17. Nord- —	1125	169	113	1012	14,4	13,8	15,0
18. Nordland	1589	329	209	1380	17,8	17,6	20,7
19. Troms	937	177	186	751	15,9	20,2	19,0
20. Finnmark	575	137	96	479	15,6	18,0	23,8

Influensa utgjorde 7,8 pct. av alle opgitte epidemiske sygdomstilfelle mot 14,7 pct. i 1920, 26,2 pct. i 1919 og 64,2 pct. 1918. Dødelighetsprocenten var henholdsvis 0,4, 0,9, 2,3 og 2,0.

Lungebetendelse (pneumonia crouposa) utgjorde 3,0 pct. av alle opgitte epidemiske sygdomstilfelle. Dødelighetsprocenten var 15,5.

Med hensyn til de øvrige epidemiske sygdomme henvises til tabell IV.

forskjellige fylker for årene 1919—1921.
 ments pendant les années de 1919—1921.

av lungetuberkulose			Dødeligheten (pro mille av folkemengden) av lungetuberkulose.						
til dødsfall av ikke epidemiske sykdomme i pct.			Efter lægernes opgaver.			Efter utregning av alle dødsfall.			Av alle tuberkuløse sykdomme.
1919.	1920.	1921.	1919.	1920.	1921.	1919.	1920.	1921.	1921.
17,1	17,7	17,4	1,52	1,66	1,52	1,77	1,87	1,74	2,2
18,1	18,3	15,9	1,52	1,73	1,42	1,77	1,94	1,60	2,1
17,7	17,4	18,1	1,53	1,63	1,65	1,77	1,84	1,80	2,2
17,3	18,2	15,6	1,52	1,65	1,38	1,76	1,90	1,65	2,1
16,3	16,7	17,6	1,34	1,32	1,40	1,21	1,24	1,33	1,5
16,1	13,7	12,2	1,35	1,23	0,98	1,48	1,34	1,09	1,5
12,3	14,8	17,2	1,14	1,36	1,53	1,19	1,43	1,65	2,0
13,2	14,5	12,4	1,18	1,39	1,11	1,38	1,56	1,24	1,6
19,5	17,1	17,0	1,84	1,59	1,47	2,02	1,74	1,63	2,1
11,6	13,4	13,1	0,88	1,28	1,19	1,11	1,40	1,31	1,8
19,3	17,5	16,8	1,72	1,55	1,41	1,94	1,77	1,60	2,1
13,7	15,8	16,4	1,43	1,41	1,48	1,56	1,84	1,72	2,0
16,6	18,4	16,6	1,63	1,90	1,60	1,91	2,21	1,78	2,1
15,9	16,2	15,0	1,30	1,42	1,22	1,55	1,60	1,36	1,9
12,5	14,9	16,5	1,02	1,39	1,60	1,30	1,61	1,69	2,2
17,1	19,0	17,7	1,70	1,91	1,71	1,75	1,98	1,74	2,3
16,9	16,3	16,4	1,75	1,71	1,70	2,11	1,97	1,85	2,4
17,0	19,7	19,2	1,70	2,09	1,94	1,89	2,27	2,00	2,4
20,5	22,9	23,1	2,08	2,40	2,44	2,41	2,65	2,57	3,0
18,7	16,4	16,7	1,81	1,85	1,88	2,04	1,90	1,93	2,5
23,1	21,3	23,8	1,67	1,84	1,92	2,57	2,27	2,36	2,8
22,6	27,2	23,7	1,87	2,33	1,98	2,51	3,07	2,41	3,1
24,7	24,0	28,6	2,58	2,58	3,10	3,10	3,41	3,89	5,3

Veneriske sykdomme. Om de meldte tilfelle henvises til tabell VIII og om de på rikets sykehus behandlede til tabell IX.

Spedalskhet (lepra). Tabel X gir en oversikt over til- og avgang i årets løp av spedalske i anstaltene. I medisinalberetningen for 1915 inneholder tabell XIV opgave over tallene av kjente tilfelle i tiåret 1875—1885 og efterfølgende femårsgrupper.

For øvrig henvises til Norges offisielle statistikk VI. 08. Del spedalske i Norge, beretning for femåret 1911—1915.

Antallet av sinnssyke forpleiet med statsbidrag efter lov av
og kom-

Le nombre des aliénés, dont l'entretien est partiellement à la charge de l'état
de l'état et des

Tabell XIII.		Antall sinnssyke.		Utgifter. Kr.
	Fylker.	I alt.	Derav på asyl.	
I.	Kristiania.....	1 065	807	1 513 934,96
II.	Akershus fylke	265	207	499 456,67
	Byer	5	2	4 855,50
	Bygder.....	260	205	494 601,17
III.	Østfold fylke ..	378	261	564 795,88
	Byer	105	57	163 981,48
	Bygder.....	273	204	400 814,35
IV.	Buskerud fylke	302	85	343 293,88
	Byer	88	24	94 881,74
	Bygder.....	214	61	248 411,59
V.	Vestfold fylke	363	93	334 114,92
	Byer	126	34	133 230,82
	Bygder.....	237	59	200 884,10
VI.	Hedmark fylke.....	402	259	572 913,78
	Byer	19	9	25 249,49
	Bygder	383	250	547 664,24
VII.	Opland fylke	299	261	482 553,61
	Byer	15	13	28 845,43
	Bygder.....	284	248	453 708,18
VIII.	Telemark fylke	525	281	732 024,08
	Byer	171	61	163 865,39
	Bygder.....	354	220	568 158,64
IX.	Aust-Agder fylke.....	349	142	294 036,71
	Byer	85	33	92 054,84
	Bygder.....	264	109	201 981,87
X.	Vest-Agder fylke.....	384	185	468 935,85
	Byer	115	73	147 376,77
	Bygder.....	269	112	321 558,68

²⁷/₆ 1891 og de samlede utgifter ved deres forpleining for stat muner.

d'après la loi du ²⁷/₆ 1891 et le total de l'entretien de ces aliénés (les frais communes ensemble).

	Fylker.	Antall sinnssyke.		Utgifter. Kr.
		I alt.	Derav på asyl.	
XI.	Rogaland fylke	500	279	675 668,70
	Byer	206	133	320 965,71
	Bygder	294	146	354 702,99
XII.	Hordaland fylke	433	259	508 728,36
XIII.	Bergen	364	299	559 782,07
XIV.	Sogn og Fjordane fylke.	239	115	255 861,89
	By	-	-	-
	Bygder	239	115	255 861,89
XV.	Møre fylke.....	458	262	618 324,21
	Byer	99	70	135 440,05
	Bygder	359	192	482 884,16
XVI.	Sør-Trøndelag fylke...	466	315	811 974,54
	By	195	155	372 807,58
	Bygder.....	271	160	439 166,96
XVII.	Nord-Trøndelag fylke..	241	127	415 804,10
	Byer	28	15	45 539,64
	Bygder	213	112	370 264,46
XVIII.	Nordland fylke	354	192	434 322,11
	Byer	29	20	32 530,06
	Bygder.....	325	172	401 792,05
XIX.	Troms fylke	204	116	199 500,00
	Byer	28	21	36 330,00
	Bygder.....	176	95	163 170,00
XX.	Finnmark fylke	141	74	159 216,52
	Byer	27	16	36 385,66
	Bygder	114	58	122 830,86
	I hele riket.....	7 732	4 619	10 445 241,64
	Byer	2 770	1 842	3 908 057,19
	Bygder.....	4 962	2 777	6 537 184,45

Utdrag av jormødrenes bøker.
Extrait des registres des sages-femmes.

34*

1921.

Tabell XIV.	Barselkvinder.							Barn.								
	Sum.	Derav:						Sum.	Derav:							
		Førstefødende.	Flerfødende.	Uopgitt.	Gifte.	Ugifte.	Uopgitt.		Mannkjønn.	Kvindkjønn.	Uopgitt.	Levende.		Dødfødte.		Uopgitt.
												Md.	Kv.	Md.	Kv.	
Riket	58545	16439	42049	57	54270	4259	16	59416	30603	28788	25	28861	27295	1093	845	1322
Byer.....	17880	6379	11484	17	16078	1802	-	18189	9418	8769	2	8473	7913	401	318	1084
Bygder.....	40665	10060	30565	40	38192	2457	16	41227	21185	20019	23	20388	19382	692	527	238
Fylker:																
1. Kristiania	4923	2027	2889	7	4268	655	-	5041	2613	2428	-	2459	2323	154	105	-
2. Akershus	3520	992	2527	1	3328	191	1	3572	1796	1776	-	1714	1703	68	52	35
3. Østfold	3745	953	2790	2	3510	235	-	3797	1920	1877	-	1825	1804	83	60	25
4. Buskerud	3321	858	2463	-	3164	157	-	3364	1665	1700	-	1604	1648	62	51	-
5. Vestfold	2640	710	1930	-	2508	132	-	2680	1409	1269	2	1370	1235	39	34	2
6. Hedmark	3984	1009	2974	1	3605	379	-	4040	2107	1933	-	2035	1888	72	44	1
7. Opland	3077	888	2189	-	2887	190	-	3136	1662	1474	-	1567	1390	53	35	91
8. Telemark	2738	732	2006	-	2609	129	-	2776	1399	1377	-	1355	1343	44	34	-
9. Aust-Agder	1718	363	1355	-	1655	63	-	1733	906	811	16	885	791	21	20	16
10. Vest-Agder.....	1692	401	1291	-	1636	56	-	1724	873	848	3	845	825	24	19	11
11. Rogaland	4205	1031	3174	-	4029	176	-	4270	2198	2072	-	1588	1492	51	42 ¹⁾	1097
12. Hordaland	3632	796	2791	45	3529	103	-	3682	1853	1829	-	1790	1772	53	47	20
13. Bergen	1944	1331	613	-	1783	161	-	1971	1042	929	-	1000	886	42	43	-
14. Sogn og Fjordane.....	1742	408	1333	1	1651	76	15	1768	938	829	1	914	801	24	28	1
15. Møre	3626	857	2769	-	3438	188	-	3666	1853	1813	-	1795	1761	58	52	-
16. Sør-Trøndelag	4479	1182	3297	-	3872	607	-	4539	2369	2167	3	2269	2093	100	74	3
17. Nord-Trøndelag	2030	522	1508	-	1859	171	-	2053	1107	946	-	1053	914	53	27	6
18. Nordland	2863	779	2084	-	2556	307	-	2897	1493	1404	-	1434	1362	53	36	12
19. Troms	1958	464	1494	-	1774	184	-	1986	1020	966	-	994	937	26	29	-
20. Finnmark.....	708	136	572	-	609	99	-	720	380	340	-	365	327	13	13	2

¹ Av disse var fra Stavanger by 1015 levende og 64 dødfødte, men kjønn var ikke opgitt.

Utdrag av jordmødrenes bøker.
Extrait des registres des sages-femmes.

Tabell XIV (forts.).	Barn (forts.).																		Tvillingfødsler.	Trillingfødsler.
	Fosterleier:					Fødselen fullendt ved				Av fostrene var:										
	Isseleie.	Ansiktsleie.	Sete- eller fotleie.	Tverrleie.	Annet eller uopgitt leie.	tang.	vending.	uttrekning.	efterbyrdsoperasjoner.	Aborter (født i 5te, 6te og 7de kalender-måned).		Ufullbårne (født i 8de kalender-måned).		Fullbårne (født etter 8de kalender-måned).		Uopgitt.				
										Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.					
Riket	55742	233	1789	221	1381	82	89	245	351	263	207	743	669	28383	27183	1468	863	4		
Byer.....	17242	60	661	61	165	-	5	31	22	128	95	259	236	8465	7865	1141	280	2		
Bygder.....	38500	223	1128	160	1216	82	84	214	329	135	112	484	433	20418	19318	327	583	2		
Fylker:																				
1. Kristiania	4743	18	235	19	26	-	-	-	-	44	31	93	75	2476	2322	-	118	-		
2. Akershus	3380	10	89	11	82	-	7	10	21	26	23	38	44	1732	1709	-	52	-		
3. Østfold	3601	13	116	22	45	-	5	13	6	16	16	45	44	1858	1818	-	52	-		
4. Buskerud	3166	10	106	11	72	41	2	15	22	10	6	53	52	1601	1643	-	44	-		
5. Vestfold	2561	9	75	7	28	-	1	3	7	9	5	22	21	1378	1243	2	40	-		
6. Hedmark	3745	18	116	12	149	3	15	29	32	16	5	49	52	2040	1976	2	56	-		
7. Oppland	2909	25	76	17	109	4	7	16	43	13	8	51	46	1541	1361	116	59	-		
8. Telemark	2637	13	76	2	48	10	4	2	11	8	7	31	18	1360	1352	-	38	-		
9. Aust-Agder	1657	21	36	6	13	-	1	8	13	4	4	16	10	886	797	16	15	-		
10. Vest-Agder	1636	10	43	5	30	-	-	2	12	6	11	18	15	843	820	11	30	1		
11. Rogaland	3969	18	127	18	138	-	2	21	15	13	11	33	24	1619	1490	1080	65	-		
12. Hordaland	3463	16	99	16	86	-	8	22	19	10	18	42	50	1701	1655	206	48	1		
13. Bergen	1852	-	80	5	34	-	-	-	-	23	15	26	27	993	887	-	27	-		
14. Sogn og Fjordane	1609	6	48	7	98	-	6	23	16	2	1	14	17	922	811	1	26	-		
15. Møre	3450	19	100	16	81	12	6	22	31	7	15	29	38	1817	1760	-	40	-		
16. Sør-Trøndelag	4240	28	146	19	106	1	7	8	11	26	18	76	60	2267	2089	3	56	2		
17. Nord-Trøndelag	1960	13	53	9	18	-	3	15	23	15	3	31	22	1061	921	-	23	-		
18. Nordland	2673	17	89	6	106	11	7	24	37	12	6	32	33	1448	1360	6	34	-		
19. Troms	1822	10	50	7	97	-	2	7	17	3	1	21	11	996	954	-	28	-		
20. Finnmark	664	7	29	5	15	-	6	9	15	-	3	23	10	344	315	25	12	-		

1) Av disse var fra Stavanger by 22 aborter, 33 ufullbårne og 1024 fullbårne, men kjønn ikke opgitt.

Av lægerne utførte
Opérations obstétricales

Tabell XV.	Barsel- kvinder.	Opera- sjoner.	Forhold i pct.	Tangfor- løsning.	Vending
Riket	65059	2750	4,2	2094	192
Fylker :					
1. Kristiania	5206	532	10,2	386	29
2. Akershus	4081	220	5,4	174	16
3. Østfold	3950	306	7,7	252	27
4. Buskerud	3514	127	3,6	104	9
5. Vestfold	2974	134	4,5	110	6
6. Hedmark	4198	130	3,1	112	9
7. Opland	3371	113	3,4	91	9
8. Telemark	3145	126	4,0	103	6
9. Aust-Agder	1665	62	3,7	48	3
10. Vest-Agder	1841	69	3,7	55	5
11. Rogaland	4494	194	4,3	134	19
12. Hordaland	4032	80	2,0	63	4
13. Bergen	2016	160	7,9	112	7
14. Sogn og Fjordane ..	1951	42	2,2	34	6
15. Møre	3972	98	2,5	80	6
16. Sør-Trøndelag	4205	120	2,9	72	14
17. Nord-Trøndelag	2213	67	3,0	50	5
18. Nordland	4511	76	1,7	56	4
19. Troms	2394	41	1,7	31	3
20. Finnmark	1326	53	4,0	27	5

¹⁾ Som indikasjon er oppgitt tuberkulose 4, sinnssygdrom 2, anæmi 2, blødning 1, sklerose 1,

Tabell XI gir opplysning om de meldte tilfelle av **tuberkulose sykdommer** innen rikets fylker og distrikter. Tabellen er utarbeidet efter de innsendte utdrag av helserådenes tuberkuloseprotokoller (jfr. lov av 8de mai 1900). Den inneholder også opgaver over de ved død av protokollene utgatte.

Lungetuberkulose (tuberculosis pulmonum, phthisis) er oppgitt som dødsårsak for 4 189 personer.

Tabell XII gir opplysning om dødsfall av lungetuberkulose i riket, dets byer, bygder og fylker for årene 1919—1921 i forhold (procent) til alle kjente dødsfall ved sykdom, til dødsfall av ikke epidemiske sykdomme og i forhold (pro mille) til folkemengden.

obstetriciske operasjoner.
faites par les médecins.

Ut- trekning.	Partus præma- turus arti- ficialis.	Hystero- tomi. Keiser- snitt.	Laparo- tomi.	Per- forasjon.	Embry- otomi. Decapi- tasjon.	Efter- byrds- operasjon.	Abortus provo- catus. 1)
189	36	27	1	28	9	160	14
52	9	20	1	9	1	21	4
23	-	-	-	1	-	6	-
15	3	-	-	2	-	6	1
5	-	-	-	-	-	9	-
5	2	2	-	1	-	5	3
2	-	-	-	2	-	5	-
4	-	-	-	-	-	9	-
9	-	-	-	-	-	8	-
3	-	-	-	-	-	8	-
5	2	-	-	2	-	-	-
17	2	-	-	1	-	20	1
3	1	-	-	-	1	8	-
22	8	1	-	2	2	6	-
1	-	-	-	1	-	-	-
6	-	-	-	2	2	2	-
10	3	1	-	1	2	15	2
-	-	-	-	1	1	10	-
4	3	-	-	3	-	4	2
-	1	-	-	-	-	6	-
3	2	3	-	-	-	12	1

hjertesygdom 1, arteriosklerose 1 og pyelo-nefrit 1.

Fra de almindelige sykehus er opgitt behandlet 1 459 patienter lidende av denne sykdom, fra sanatorier og pleiehjem 4 417.

De kjente dødsfall av tuberkuløs hjernebetendelse, miliærtuberkulose og tuberkulose i andre organer var tilsammen 1 099.

Av kreft (cancer, sarkoma) kjendes i alt 2 804 dødsfall. Se tabell XXVI.

Sinnssygdом (insania). På sykehus inkom i 1921 640 sinnssyke, i 1919 619, i 1918 219. Der er opgitt 185 dødsfall av sinnssygdом uten angivelse av sekundær dødsårsak.

På rikets sinnssykeasyler lå tilbake ved utgangen av 1920 4 330 patienter. I løpet av 1921 inkom 1 271; tallet på alle behandlede var 5 601. Tallet på

Obstetriciske operasjoners utfall for mødre og barn.

Résultats des opérations obstétricales pour les mères et pour les enfants.

Operasjon.	Samlet antall operasjoner.	Mødre.				Barn.			
		Utfallet er opgitt for	Derav døde.	Forhold i pct.		Utfallet er opgitt for	Derav var dødfødte.	Forhold i pct.	
				i 1920.	i 1921.			i 1920	i 1921.
Tangforløsning.....	2094	2060	15	0,8	0,7	2076	105	4,7	5,1
Vending.....	192	185	11	2,0	5,3	187	73	28,4	39,0
Uttrekning ved bekkenendeleie.....	189	167	1	-	0,6	188	30	21,1	16,0
Partus præmaturus artificialis.....	36	36	1	2,4	2,8	36	11	34,1	31,0
Hysterotomi.....	27	27	3	6,7	11,1	27	6	13,1	22,2
Laparotomi.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Perforasjon; kraniotomi.....	28	28	3	10,0	10,7	-	-	-	-
Embryotomi; decapitasjon.....	9	9	-	-	-	-	-	-	-
Abortus provocatus	14	14	-	-	-	-	-	-	-
Efterbyrdsoperasjon.	160	160	1	0,6	0,6	-	-	-	-

utgatte var 1 143, derav 287 døde. Tilbakeiggende ved årets utgang var 4 457. Tallet på forpleiningsdager var 1 610 925 og det gjennomsnittlige daglige middelbelegg for alle asylr 4 412. For det offentlige regning behandlet 88,5 pct. av de i alt i året behandlet syke. De på asylene inntrufne dødsfall er henført under de nærmere kjendte dødsårsaker i det fylke, hvor asylet ligger. Tallet på asylr var ved årets utgang 21 med i alt 4 011 sykeplasser; nærmere redegjørelse for asylenes virksomhet i 1921 fins i Norges offisielle statistikk VII. 143.

Tabell XIII gir etter de fra fylkene innkomne opgaver opplysning om tallet på sinnssyke forpleiet med statsbidrag etter lov av 27de juni 1891 og om de samlede utgifter ved deres forpleining for stat og kommuner.

Ifølge ovennevnte lov som tråtte i kraft 1ste januar 1892, erstattes $\frac{4}{10}$ av utgiftene ved fattige sinnssykes forpleining av statskassen, de øvrige $\frac{6}{10}$ utredes av vedkommende fylkes- eller bykommune, dog således, at inntil halvdel av fylkeskommunenes tilskudd kan overføres på vedkommende fattigdistrikt.

Tabell XIV gir opplysning om tallet på barselkvinder, som har brukt jormor, med fordeling på fylkene og rikets byer og bygder. Tabellen er utarbeidet etter de utdrag av jormødrenes bøker, som er foretatt av ordførerne i helse-rådene. Den inneholder tillike opgave over, hvor mange kvinder var første-fødende og flerfødende, enn videre hvor mange var gifte og ugifte. For barnenes vedkommende er, såvidt meddelelse derom foreligger, opgitt kjønn og fødselens utfall, fostrenes leier og utviklingsgrad, enn videre tallet på tvilling- og trilling-fødsler.

Ifølge opgave fra det Statistiske Centralbyrå fødte 65 059 kvinder i 1921 66 022 barn, 18 149 i byene og 47 873 i bygden. Jormødrene skulde således

i henhold til tabell XIV ha betjent 90,0 pct. av de fødende kvinder (98,8 pct. i byene og 84,5 pct. i bygdene). Av 957 kvinder (14,7 pro mille), som i henhold til byråets opgaver fødte flere enn 1 barn, var 951 (9,9 pro mille) tvillingfødende, 6 (0,01 pro mille) trillingfødende.

Med hensyn til de av lægerne utførte **obstetriciske operasjoner** og utfallet ved disse såvel for mødre og barn som efter de forskjellige indikasjoner, henvises til tabell XVI.

Av nedenstående tabell ses forholdet mellem fødte og døde og forholdet mellem det Statistiske Centralbyrås og lægernes opgaver over døde:

	Levende fødte.	Døde.	Overskudd av fødte.	Forhold mellem fødte og døde.
Riket	64 856	30 469	34 387	100 : 46,9
Byene	17 813	9 283	8 530	— 52,1
Bygdene	47 043	21 186	25 857	— 45,0

	Døde.	Dødsfall med opgitt årsak ifl. lægernes opgaver.	Forhold i pct.	Døde med fradrag av dødsfall ved unaturlig død.	Dødsfall ved sygdom i henhold til lægernes opgaver.	Forhold i pct.
Riket	30 469	28 709	94,2	29 408	27 645	94,0
Byene	9 283	8 550	92,1	8 934	8 238	92,2
Bygdene	21 186	20 159	95,2	20 474	19 407	94,8

De hyppigste av lægerne **opgitte dødsårsaker** ved sygdom ses av tabell XVII.

De opgitte **dødsårsaker** er sammenstillet i tabellene XXII—XXV. I tabell XXII finnes opgitt de kjendte dødsårsaker i riket og fylkene, i tabell XXIII en opgave over alder og kjønn for de i riket døde med kjendt dødsårsak. I tabell XXVI er anført dødsårsakene i byene og i tabell XXV opgave over kjønn og alder for de i byene døde.

Tallet på **vaksinerte** i riket utgjorde ifølge embedslægernes innberetning 55 765 eller 86,2 pct. av middeltallet av levende fødte i året 1919—1921.

Der blev i 1921 i slutten av mars måned meldt et tilfelle av kopper i Nordmør hos en fra Amerika hjemvendt mann, som med «United States» kom til Kristiania 7de mars, bodde i et hotel der 7de og 8de mars og reiste så nordover via Trondhjem til Tingvoll i Nordmør, hvor det blev konstateret, at han hadde kopper. Senere blev et tilfelle diagnostisert i Molde hos en mann, som hadde snakket med norsk-amerikaneren ombord på båten fra Trondhjem. Der sendtes efter rekvisisjon ca. 6 000 porsjoner vaksine til disse distrikter. Intet nytt tilfelle blev senere meldt.

I årets løp har der ved instituttet været vaksinert 9 kalver, som samtlige har gitt meget godt anslag. Kalvene har som regel været velnærte pene dyr. Årets siste kalv gav dog et sykt inntrykk og drakk sin melk i små repriser og

De hyppigste av lægerne opgitte dødsårsaker ved sygdom.
 Causes de décès (morts par accidents non compris), classées par ordre de fréquence.

Dødsårsak.	Sum.	Derav i		Procentforhold av alle opgitte dødsfall ved sygdom.		
		Byer.	Bygder.	Riket.	Byer.	Bygder
Tuberkulose ¹⁾	5297	1479	3818	19,1	17,9	19,7
Alderdomssvakhet	4532	832	3700	16,4	10,1	19,6
Kreft (cancer og sarkom)	2804	961	1843	10,1	11,7	9,5
Hjerneslag	1830	611	1219	6,6	7,4	6,3
Organisk hjertesygdom	1605	585	1020	5,8	7,1	5,3
Krupøs lungebetendelse.....	1131	332	799	4,1	4,0	4,1
Akute katarrer i åndedretsorganene	1067	348	719	3,9	4,2	3,7
Medfødt svakhet	1019	330	689	3,7	4,0	3,6
Arteriosklerose	925	383	542	3,4	4,6	2,8
Hjertelammelse	721	224	497	2,6	2,7	2,6
Kronisk nefrit (morb. Brighti)....	571	226	345	2,1	2,7	1,8
Kronisk bronkit og bronkiektasi ..	412	139	273	1,5	2,3	1,4
Kramper hos smaabarn.....	345	75	270	1,2	0,9	1,4
Difteri	297	76	221	1,1	0,9	1,1
Akut gastro-enterit (kolerine)....	297	111	186	1,1	1,3	1,0
Sukkersyke	268	107	161	1,0	1,3	0,8
Inneklemt brokk, volvulus etc....	227	58	169	0,8	0,7	0,9
Meningit (suppurativ)	191	45	146	0,7	0,5	0,8
Septikopyæmi, flegmone, absces. ...	185	76	109	0,7	0,9	0,6
Sinnssygdommer (paral. gen. etc.)..	185	63	122	0,7	0,8	0,6
Cystit, cystopyelit	172	56	116	0,6	0,7	0,6
Mave-, duodenalsår	163	34	129	0,6	0,4	0,7
Diffus peritonit	162	45	117	0,6	0,5	0,6
Kikhoste.....	159	55	104	0,6	0,7	0,6
Astma, emfysem	149	23	126	0,5	0,3	0,6
Blindtarmbetendelse	142	31	111	0,5	0,4	0,6
Perniciøs anæmi, levkæmi etc. ...	125	44	81	0,5	0,5	0,4
Mave-tarmkatarr (kronisk)	109	15	94	0,4	0,2	0,5
Akut nefrit	96	19	77	0,3	0,2	0,4
Plevrit (serøs og purulent).....	93	26	67	0,3	0,3	0,3
Epilepsi	89	20	69	0,3	0,2	0,4
Endokardit	83	22	61	0,3	0,3	0,3
Alderdomsgangræn	79	15	64	0,3	0,2	0,3
Meslinger	75	35	40	0,3	0,4	0,2
Gallestenssygdommer	69	33	36	0,2	0,4	0,2
Rosen.....	67	25	42	0,2	0,3	0,2
Giktfeber	64	10	54	0,2	0,1	0,8
Tyfoidefeber, paratyfus.....	61	28	33	0,2	0,3	0,2
Influenza	55	12	43	0,2	0,1	0,2
Andre dødsfall ved sygdom	1724	629	1095	6,2	7,6	5,6
I alt opgitte dødsfall med kjent sygdomsårsak.....	27645	8238	19407			

¹⁾ Derav særskilt i lungene 4198.

Vaksinerte.
Vaccination.

Tabel XVIII.	Middeltall av levende fødte i treåret 1919—1921.	Vaksinerte i 1921.	Forhold i pct.
Riket	64 710	55 765	82,2
Fylker :			
1. Kristiania	5298	2146	40,5
2. Akershus	3882	3918	100,9
3. Østfold	3866	3429	88,6
4. Buskerud	3408	3033	78,9
5. Vestfold	2958	2462	83,2
6. Hedmark	4076	4055	99,4
7. Opland	3267	3497	107,0
8. Telemark	3054	2317	76,0
9. Aust-Agder	1691	1493	86,3
10. Vest-Agder	1878	1559	83,0
11. Rogaland	4564	2898	63,5
12. Hordaland	4011	3774	94,1
13. Bergen	2035	1338	65,6
14. Sogn og Fjordane	2001	1700	89,5
15. Møre	4038	3968	98,3
16. Sør-Trøndelag	4149	3041	73,3
17. Nord-Trøndelag	2134	2874	134,7
18. Nordland	4576	3907	85,4
19. Troms	2461	2874	116,8
20. Finnmark	1363	1482	108,7

med vanskelighet. Det viste sig ved seksjonen, at den gikk med en stor hårball i ventrikkelen, mens den forøvrig intet abnormt frembød. Tilsammen høstedes av de 9 kalver 247,90 gram, gjennomsnittlig 27,54 gram pr. kalv.

Der innkom i årets løp 1 715 rekvisisjoner og utsendtes 14 519 rør med vaksine beregnet til 147 856 personer.

Der er innberettet om 52 947 1ste gangs vaksinasjoner og 16 953 revaksinasjoner med anslag i henholdsvis 97,6 og 79,5 pct.

Til armé og marine er i 1921 sendt ut 21 535 porsjoner og der er innberettet om 13 189 revaksinasjoner med positivt anslag hos 76,3 pct. Blandt soldatene var også 96 mann, aldrig tidligere vaksinert, med anslag i 100 pct. Enkelte av disse fik voldsomme reaksjoner, som det pleier at skje hos voksne 1ste gangs vaksinerte.

I januar demonstrertes en podet kalv for årets elever ved sanitetsofficerskurset, og teknikken ved podninger på mennesker blev gjennomgått med eleverne.

Podning og høstning av kalvene har foregått på samme måte som i tidligere år. Den anvendte vaksinstamme er ført videre fra forrige år, delvis opfrisket med norsk retrovaksinstamme. All vaksine har været bakteriologisk undersøkt gjentagne ganger og har likeledes været prøvet på mennesker ved instituttets gratis barnevaksinasjoner. Ved disse er der utført 171 1ste gangs vaksinasjoner med anslag i 100 pct. Av 684 podesnitt utvikledes 672 pustler.

Der finnes enkelte vaksinatorer, som dels på grunn av manglende teknikk og dels på grunn av skjodesløs og langvarig oppbevaring av vaksinen i varme rum alltid har slette resultater. Som et eksempel kan anføres: En jormor får fra kalv 902 6te juni 1921 vaksine, som anvendes 7de og 8de juni til 36 barn med anslag hos bare 14 og med bare 28 pustler. Til sammenligning kan berettes, at fra samme kalv får en annen vaksinator vaksine 15de juni, som anvendes 22de—24de juni til 97 barn med anslag hos samtlige og med 386 pustler av 388 podninger. (Det anføres, at «2 kopper er gått ut, men det skyldes, at undertøiet er kommet inn på vaksinen»).

En hjelpevaksinator fra Sørlandet gjør oppmerksom på, at der er så mange forældre, som ikke lar sine barn konfirmere, og at de samme derfor også undlater å la sine barn vaksinere. Hun foreslår derfor, at det burde bestemmes ved lov, at ethvert barn som begynner skolen må fremvise vaksinasjonsattest. Denne tanke sendes herved videre, idet man også gjør oppmerksom på, at der stadig blir flere og flere rekrutter, som viser sig aldrig tidligere å ha været vaksinert (jfr. ovenfor). Dette må vel være folk, som ikke har været konfirmert og derfor har undgått vaksinasjonen.

I de 30 år instituttet har bestått er der blandt de 917 kalver, som er anvendt, ved obduksjonen påvist tuberkulose bare hos 2 kalver, nemlig i 1898 hos et 6 måneders dyr pleura- og peritonealaffeksjon og i 1914 hos et 7 ukers dyr tuberkulose i mediastinalglandlene. (F. Lindemann).

Sykehus. Statsanstalter. Rikshospitalet i Kristiania, 2 stiftelser for spedalske (1 i Bergen og 1 i Strinda ved Trondhjem), 4 sanatorier for tuberkulose (1 i Hakedal, 1 ved Molde, 1 i Bygland og 1 i Saltdal), Talvik tuberkulosehjem og barnekoloni i Finnmark, 2 kysthospitaller (1 ved Fredriksvern og 1 i Vadsø), 3 militære sykehus (garnisonssykehuset i Kristiania, Karl Johansverns sykehus i Horten og det militære sykehus i Fredrikstad). Under statens styre hører fremdeles vårsildavgiftsfondets sykehus ved Haugesund og Florø, foruten 3 mindre sykehus, som kun brukes under fisket (Skudenes, Aakre og Kalvaag). Staten yder bidrag til kysthospitalet for tuberkulose barn i Hagavik ved Bergen. Av fylkessykehus fins ett eller flere i de fleste fylker, i det hele 18. I Haalogaland bispedømme tilhører disse vedkommende fylkes medisinalfond; under dette hører dessuten en del mindre sykehus, av hvilke de fleste alene er åpne i fisketiden. I de fleste byer og enkelte landdistrikter fins kommunale sykehus tildels i forbindelse med epidemilasaretter. Av andre sykehus kan videre nevnes diakonisseanstaltens og diakonhjemmets samt Vor Frue hospital (katolsk) i eller ved Kristiania, flere private klinikker i Kristiania, Bergen og andre byer og nogen av den katolske missjon oprettede mindre sykehus. Ved landsfengslene var innrettet sykeavdelinger, og ved de forskjellige fattighus, et par bergverk etc. fins større eller mindre sykelokaler.

Om tallet på de på sykehus behandlede syke se tabell XXI.

Der var 3 fødselsstiftelser i virksomhet, 1 i Kristiania og 1 i Bergen, begge tilhørende staten og begge forbundet med jormorskoler. Dessuten 1 i Trondhjem («Erik Dahls stiftelse»). Til kvindeklinikken i Kristiania er knyttet en avdeling for kvindesygdommer.

Tallet på **sinssykeasyler** var ved årets utgang 21, nemlig 4 statsasyler, 2 til milde stiftelser knyttede asyler, 12 kommunale og fylkeskommunale asyler, 2 private asyler og kriminalasylet i Trondhjem.

Med hensyn til sundhetstilstanden ved rikets **landsfengsler** henvises til den trykte beretning om disse.

Riket var delt i 392 lægedistrikter, hvorav 11 stadsfysikater og 24 stadslægedistrikter. Dessuten 3 distriktslægestillinger uten fast distrikt, derav 1 i Finnmark fylke. I 12 fylker var der ansatt en fylkeslæge; i 8 fylker var denne stilling kombinert med distriktslægeembeder og i 4 uten sådan kombinasjon.

Medisinalpersonale. 59 læger utgikk i årets løp fra universitetet. Ifølge den offisielle lægefertegnelse for 1921 og dennes tillegg var tallet på autoriserte læger ved årets utgang 1 385, hvorav 64 kvindelige, 62 var bosatt i utlandet. For 1 252 kjendtes opholdsstedet; 752 eller 60,0 pct. bodde i byene og 500 eller 40,0 pct. i bygdene. For 71 var opholdsstedet ikke opgitt. Av de i utlandet bosatte var 7 i forskjellige land i Europa, 44 i Nord-Amerika, 1 i Argentina, 4 i Asia (Kina), 5 i Afrika og 1 på Spitsbergen.

Av de her i landet bosatte var ifølge lægefertegnelsen og statskalenderen 17 professorer, 3 dosenter, 4 stipendiater, 2 prosekutorer, den ene tillike sekretær ved det medisinske fakultet og 5 var kliniske lærere ved kommunale sykehus; 1 var medisinaldirektør, 1 kontorchef og 3 sekretærer ved medisinaldirektoratet; 11 stadsfysici, 24 stadslæger, 290 distriktslæger; 4 var direktører og 4 reserve-læger ved statens sinnssykeasyler; 1 læge ved kriminalasylet (tillike bestyrer av kommunalt sinnssykeasyl), 21 læger ved kommunale eller private sinnssykeasyler og 1 bestyrer ved Ørje kursted for alkoholister; 4 var direktører for tuberkulose-sanatorier og 3 læger ved de 3 kysthospitaller for skrofuløse barn, 1 var direktør for abnormskolevesenet, 1 chefspektør for fabrikktilsynet, 1 bestyrer av Vaksineinstituttet, 1 bestyrer av den biologiske havstasjon i Drøbak. Ved Rikshospitalet var 1 direktør, 10 overlæger, 11 reservelæger, 5 assistenter ved enkelte hospitalsavdelinger og det patologisk-anatomiske institutt. I overlæge for den tuberkuløse sygdom, 1 overlæge for den spedalske sygdom, 1 overlæge for sinnssykevesenet og 2 læger ved stiftelser for spedalske, 2 overlæger og 2 reservelæger ved statens 2 fødselsstiftelser; 2 var læger ved landsfengsler og 60 ved fylkes-sykehus, kommunale eller andre sykehus (deriblandt flere distriktslæger); 1 var direktør ved Kristiania bys sykehus, 5 var sundhetsinspektører og 20 er opført som by- eller kommunelæger i nogen få byer. 20 innehadde stillinger som fylkeslæger eller sinnssykeinspektører, 5 andre læger enn embedslæger var ordførere i helseråd. I armeens sanitet var der 1 general, 1 oberstløytnant, 6 majorer, 32 kapteiner. I marinens sanitet var der 1 kommandørkaptein, 8 kapteiner og 6 premierløytnanter. Av de i landet bosatte læger hadde ca. 562 fast ansettelse og 1 hadde civilt embede utenfor lægestanden¹⁾.

Tallet på **apotek** og **filialapotek** i virksomhet var 224, derav 35 med salgbart privilegium, 189 med personlig, derav 1 gitt Rikshospitalet som sådant. Der var 1 filialapotek, som er medregnet blandt apotek med personlig privilegium.

Forordningen av apotek og filialapotek på lægedistriktene ses av tabell I. Tabell XX gir en oversikt over det ved apotekene tjenestgjørende personale, forsåvidt man derom har opplysning.

I 1921 underkastet 23 sig apotekereksamen, derav 14 kvinder.

¹⁾ Flere læger hadde mer enn én stilling.

Av **tannlæger** var der ifølge fortegnelsen over autoriserte læger, tannlæger etc. for 1921 i alt 616, av disse var 22 bosatt utenfor Norge. For 504 er deres bopel i lægedistriktene kjendt (se tabell I).

Av **jormødre** uteksaminertes 61, derav ved jormorskolen i Kristiania 43, ved jormorskolen i Bergen 18. Tallet på jormødre i riket var efter embedslægernes opgaver 1 486, hvis fordeling på fylker og lægedistrikter vil ses av tabell I.

Av **hjelpevaksinatorer** var der efter embedslægernes opgaver for riket 898, deres fordeling på fylker og lægedistrikter ses av tabell I.

Meddelelser om pleiebarn efter helserådenes protokoller (jfr. lov nr. 2 av 29de april 1905).

Fylke.	Kommu- ner i hvert fylke ifi. statskalenderen 1921.	Kommu- ner, hvor omhandlede lovs §§ 1-9 er gjort gjeldende i sin helhet (jfr. lovens § 15).	Antall barnhjem begnet paa § 8. motta fjere enn 2 barn (jfr. lovens § 2).	Pleiebarn, som i årets løp er kommet under tilsyn efter forlangende av annen kommunes vergeråd (jfr. lovens § 9)	I alt	Pleiebarn utsatt i løpet av året 1921.														Barn som er blitt flyttet i henhold til lovens § 8.
						Av disse var:														
						født i ekteskap			utenfor ekteskap				i alderen				født			
						0-1 år.	1-7 år.	7-14 år.	0-1 år.	1-7 år.	7-14 år.	uopgitt.	0-1 år.	1-7 år.	7-14 år.	uopgitt.	i ekteskap	utenfor ekteskap	uopgitt.	
Kristiania	1	1	14	-	337	23	92	65	60	82	15	-	-	-	-	-	-	-	8	
Akershus	30	19	25	2	449	34	84	88	50	98	87	-	1	3	4	-	3	4	1	
Østfold	33	20	8	4	130	4	13	27	2	27	13	27	2	6	9	-	11	6	-	
Buskerud	28	12	5	4	48	3	6	6	1	1	1	-	2	15	13	-	16	14	-	
Vestfold	26	20	3	2	40	1	15	15	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hedmark	31	7	10	3	149	4	31	55	6	24	29	-	-	-	-	-	-	-	-	
Opland	37	18	3	-	44	-	-	-	-	-	-	-	5	22	17	-	18	21	5	
Telemark	32	8	3	-	38	4	5	15	2	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Aust-Agder	36	2	3	-	11	1	1	6	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
Vest-Agder	41	1	4	-	9	-	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rogaland	49	5	5	-	35	-	7	14	-	2	2	10	-	-	-	-	-	-	-	
Hordaland	52	4	-	4	11	-	1	2	2	-	2	-	1	3	-	-	2	2	-	
Bergen	1	1	-	-	206	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	206	
Sogn og Fjordane	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Møre	66	5	4	-	25	1	6	10	3	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sør-Trøndelag	51	22	-	10	88	3	14	9	35	18	9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nord-Trøndelag	45	1	-	-	12	1	-	2	2	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Nordland	58	6	2	-	5	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Troms	27	2	1	1	4	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Finnmark	23	8	2	-	17	-	1	2	-	9	5	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sum	704	162	92	30	1648	79	280	321	172	279	181	37	11	9	43	-	50	47	212	10

Av dødsfall blandt norske undersåtter i fremmede land i 1921

har norske konsulere til Utenriksdepartementet og Sjøfartskontoret meldt 330 tilfelle, hvorav 26 hos kvinder¹⁾.

Av mennene var 181 sjøfolk og 122 i annen eller uopgitt stilling.

Med hensyn til sjøfolkene er dødsårsaken opgitt for 162; 85 døde av sykdom (derav tyfus 9, lungebetendelse 11, tuberkulose 18, hjertesykdom 7, dysenteri 4, malaria 4, sovesyke 2, heteslag 1); 77 omkom ved unaturlig død (derav drukning 43, forlis 10, drap 4, selvmord 5). Alderen var opgitt for 158 (8 under 20 år, 61 i alderen 20—30, 61 i alderen 30—40 og i de følgende 10 års perioder henholdsvis 28, 11, 9 og 1. Med hensyn til stilling var 21 skibsførere og styrmenn, 34 matroser, båts- og tømmermenn, 30 maskinister, fyrbøtere og kullempere, 13 stuerter, kokker og jungmenn. Under fellesbetegnelsen sjømenn og fiskere er opført 83.

Av de andre menn døde 27 i Europa (6 i England, 4 i Danmark, 4 i Frankrike, 2 i hvert av de følgende land Danmark, Tyskland, Sveits og Belgien, 1 i hvert av de følgende land Sverige, Russland, Polen, Portugal og Spanien. 61 i Nord-Amerika, 7 i Syd-Amerika, 12 i Australia, 8 i Afrika og 6 i Asia, 1 døde på reise. Dødsårsak er opgitt for 100. 75 døde av sykdom (derav tuberkulose 10, tyfus 3, lungebetendelse 3), 4 omkom ved drukning, 17 ved andre ulykker, 4 begikk selvmord. — Av kvinnene døde 11 i Europa (Frankrike 5 og 1 i hvert av de følgende land Finland, Danmark, Tyskland, Sveits, England og Italien), 8 i Nord-Amerika, 3 i Asia, 2 i Afrika og 2 i Australia. For 17 er dødsårsak opgitt; 16 ved sykdom (derav kreft 6, lungebetendelse 1, dysenteri 1) og 1 ved ulykkestilfelle.

¹⁾ Tallene er hentet fra innberetninger i 1921—1924.

**Apotek.
Des pharmacies.**

Tabell XX.		Pri- vilegium			Fylke.		Pri- vilegium	
		salgbart.	personlig.				salgbart.	personlig.
I.	Kristiania: ¹⁾							
	Svanen	1	-		Hjorten	-	1	
	Elefanten	1	-		Løven	-	1	
	Løven	-	1		Græsvik	-	1	
	Rikshospitalets apotek	-	²⁾ 1		Selbak	-	1	
	Hjorten	-	1		Greaaaker	-	1	
	Nordstjernen	-	1		Sarpsborg:			
	Falken	-	1		Bjørnen	-	1	
	Hygiea	-	1		Løven	-	1	
	Oslo apotek	-	1		Svanen	-	1	
	Grünerløkkens apotek	-	1		Sannesund	-	1	
	Orion	-	1		Rakkestad	-	1	
	Idun	-	1		Mysen	-	1	
	Jernb.torvets apotek	-	1		Askim	-	1	
	Kronen	-	1		Spydeberg	-	1	
	Uranienborg apotek	-	1		Fredrikshald:			
	Hebe	-	1		Svanen	-	1	
	Bien	-	1		Ørnen	-	1	
	Sagene apotek	-	1		Tistedalen	-	1	
	Rodeløkkens apotek	-	1		IV. Buskerud fylke:			
	St. Hans Haugens apot.	-	1		Drammen:			
	Bjørnen	-	1		Bragernes	1	-	
	Apot. ved Vestbanen	-	1		Strømsø	-	1	
	Majorstuens apotek ...	-	1		Ørnen	-	1	
	Frogner	-	1		Bien	-	1	
	Trygg	-	1		Elefanten	-	1	
	Fagerborg apotek	-	1		Lier	-	1	
	Torshaug apotek	-	1		Hønefoss	1	-	
II.	Akershus fylke:				Hougsund i Øvre Eiker	-	1	
	Grorud	-	1		Mjøndalen	-	1	
	Nordstrand	-	1		Vikesund, Modum ...	-	1	
	Ski i Kraakstad	-	1		Aamot	-	1	
	Sandviken	-	1		Kongsberg	1	-	
	Lysaker	-	1		Vittingfoss	-	1	
	Asker	-	1		Hallingdal	-	1	
	Lillestrøm	-	1		V. Vestfold fylke:			
	Eidsvoll	-	1		Horten:			
	Jesseim	-	1		Løven	-	1	
	Drøbak	1	-		Fram	-	1	
	Hølen apotek	-	1		Tønsberg:			
	Aarnes apotek	-	1		Løven	1	-	
	Bjørkelangen	-	1		Svanen	-	1	
	Vinderen i Aker	-	1		Svelvik	-	1	
	Grefsen	-	1		Holmestrand	1	-	
III.	Østfold fylke:				Sandefjord:			
	Moss:				Hvalen	-	1	
	Elefanten	1	-		Nordstjernen	-	1	
	Ørnen	-	1		Stokke	-	1	
	Fredrikstad:				Larvik:			
	Vestsidens apotek ...	1	-		Ørnen	1	-	
	Svanen	-	1		Svanen	-	1	
					Hygiea	-	1	
					Fredriksværn	-	1	

¹⁾ Ved flere apotek i Kristiania har enkelte farmaceuter kun halvpost. ²⁾ Ifølge kgl. resol. av 4de desember 1856 har Rikshospitalet som sådant rett til å drive et apotek.

Apotek.

Tabell XX (forts.).		Pri- vilegium		Pri- vilegium			
Fylke.		salgbart.	personlig.	Fylke.			
				salgbart.	personlig.		
VI.	Hedmark fylke:			X.	Vest-Agder fylke:		
	Kongsvinger.....	1	-		Kristiansand:		
	Skarnes.....	-	1		Elefanten.....	1	-
	Hamar:				Løven.....	1	-
	Svanen.....	-	1		Svanen.....	-	1
	Løven.....	-	1		Mandal.....	1	-
	Stange.....	-	1		Farsund.....	-	1
	Ringsaker.....	-	1		Flekkelfjord.....	1	-
	Elverum.....	-	1				
	Trysil.....	-	1				
	Rena.....	-	1				
	Flisen.....	-	1		XI.	Rogaland fylke:	
	Tynset.....	-	1		Egersund.....	-	1
	Grue apotek.....	-	1		Sandnes.....	-	1
	Løten.....	-	1		Time.....	-	1
					Stavanger:		
VII.	Opland fylke:				Hygiea.....	1	-
	Brandbu.....	-	1		Svanen.....	-	1
	Dokka.....	-	1		Hjorten.....	-	1
	Valdres.....	-	1		Løven.....	-	1
	Toten.....	-	1		Storhaug apotek.....	-	1
	Gjøvik.....	-	1		Sand.....	-	1
	Lillehammer.....	1	-		Kopervik.....	-	1
	Otta.....	-	1		Skudenes.....	-	1
	Randsfjord.....	-	1		Haugesund:		
					Løven.....	-	1
					Havfruen.....	-	1
					Ørnen.....	-	1
VIII.	Telemark fylke:				XII.	Hordaland fylke:	
	Skien:				Laksevaag.....	-	1
	Skiens apotek.....	1	-		Vossevangen.....	-	1
	Løven.....	-	1		Lervik.....	-	1
	Bien.....	-	1		Odda.....	-	1
	Porsgrund.....	1	-		Arne.....	-	1
	Brevik.....	1	-		Nestun.....	-	1
	Langesund.....	-	1				
	Kragerø.....	1	-				
	Ulefoss.....	-	1		XIII.	Bergen:	
	Kviteseid.....	-	1		Svanen.....	1	-
	Notodden.....	-	1		Løven.....	1	-
	Rjukan.....	-	1		Elefanten.....	-	1
	Gvarv apotek.....	-	1		Hjorten.....	-	1
					Nordstjernen.....	-	1
					Ørnen.....	-	1
					Hygiea.....	-	1
IX.	Aust-Agder fylke:				Solheimsvikens apotek.....	-	1
	Risør.....	1	-		Møhlenpris apotek.....	-	1
	Tvedestrand.....	-	1		St. Jørgen apotek.....	-	1
	Arendal:						
	Løven.....	1	-				
	Svanen.....	-	1				
	Grimstad.....	1	-				
	Lillesand.....	-	1				
	Aamli.....	-	1				
	Evje.....	-	1				

Apotek.

Tabell XX (forts.).		Pri- vilegium		Pri- vilegium	
Fylke.	Fylke.	salgbart.	personlig	salgbart.	personlig
XIV. Sogn og Fjordane fylke:	XVII. Nord-Trøndelag fylke:				
Lærdalsøren	Stjørdal	-	1	-	1
Florø	Levanger	-	1	-	1
Førde	Værdalsøren	-	1	-	1
Nordfjordeid	Steinkjær	-	1	1	-
Askvold	Namsos	-	1	-	1
Vik	Rørvik	-	1	-	1
Maaley		-	1		
	XVIII. Nordland fylke:				
XV. Møre fylke:	Brønnøy	-	1	-	1
Volda	Mosjøen	-	1	-	1
Aalesund:	Sandnessjøen	-	1	-	1
Svanen	Mo i Ranen	1	-	1	-
Nordstjernen	Bodo:	-	-	-	-
Molde	Svanen	1	-	-	-
Aandalsnes	Tordenskjold	-	1	-	1
Kristiansund:	Fauske	-	1	-	1
Løven	Narvik	-	1	-	1
Filialapoteket Nord-	Liland	-	1	-	1
landet. (Filial av	Buksnes	-	1	-	1
apoteket Løven)	Kabelvaag	-	1	-	1
Svanen	Svolvær	-	1	-	1
	Stokmarknes	-	1	-	1
	Sortland	-	1	-	1
XVI. Sør-Trøndelag fylke:	XIX. Troms fylke:				
Trondhjem:	Sjøveien	-	1	-	1
Løven	Harstad	-	1	-	1
Svanen	Tromsø:				
Hjorten	Renen	-	1	-	1
Ørnen	Svanen	-	1	-	1
St. Olaf	Nordstjernen	-	1	-	1
Ladejarlen					
Elgesæter	XX. Finnmark fylke:				
Ilen	Hammerfest	-	1	-	1
Nordstjernen	Vardø	-	1	-	1
Elefanten	Vadø	-	1	-	1
Røros	Kirkenes	-	1	-	1
Orkedalsøren	Honningsvaag	-	1	-	1
Støren					
	Tilsammen	35	189		

Tallet på de på sykehus behandlede syke.

Mouvement des malades dans les hôpitaux.

Tabell XXI.	Innkommet.	Tilsammen behandlet.	Utgått		Mortalitetsprocent til alle utgatte.	Daglig middelbelegg.	Tallet på forpleiningsdage for hver behandlet.	Tallet på forpleiningsdage.	Tallet på sykeplasser.
			levende	døde.					
Rikshospitalet	4997	5457	4755	248	5,0	506	34	184631	-
Kv.klinikkens gynækolog. avd.	596	613	581	12	2,0	-	-	-	-
Kristiania kommunale sykehus	10938	12388	9887	1027	9,4	1495	44	545417	2092
Kristiania militære sykehus	808	892	786	16	2,0	40	18	14733	54
Diakonisseanstaltens sykehus	515	571	447	64	12,5	61	39	22391	70
«Vor Frue» hospital	1111	1161	1053	46	4,2	70	22	25529	80
Akers kommunale sykehus	1240	1349	1156	81	6,5	128	35	46635	150
Diakonhjemmets	705	770	642	50	7,2	83	39	30149	91
Bærums kommune	207	226	199	14	6,6	21	34	7712	25
Asker epidemisjukhus	26	26	26	-	-	1	17	439	20
Gardermoes militære sykehus	176	176	176	-	-	3	7	1370	50
Eidsvolds kommunale sykehus og epidemilasaret	138	145	130	6	4,5	12	32	4602	39
Østfold fylkes sykehus i Fr.stad	133	148	110	17	13,4	23	57	8489	29
Fredrikstad komm. sykehus	366	404	344	20	5,5	31	28	11446	65
— epidemilasaret	32	45	44	1	2,3	3	23	1046	50
St. Josefs hospital i Fr.stad	328	361	311	19	5,8	-	-	-	-
Moss kommunale sykehus	283	313	269	19	6,6	26	31	9718	28
Sarpsborg komm. sykehus	390	412	367	24	6,1	28	25	10419	100
Fredrikshald komm. sykehus	216	238	196	25	11,3	22	33	7950	-
— «St. Josefs» hospital	163	178	153	5	3,2	20	41	7261	24
Buskerud fylkes og Drammens bys sykehus	2226	2365	2138	87	3,9	146	23	53082	130
«St. Josefs» hospital i Drammen	175	181	172	2	1,2	12	25	4458	-
Kongsberg komm. sykehus	65	70	58	5	8,0	10	47	3264	37
Vestfold fylkes og Tønsberg bys sykehus	1835	1921	1665	4	0,24	-	-	-	-
Marinens sykehus, Horten	626	644	594	25	4,0	35	20	12822	86
Dr. Mantheys klinik	156	158	146	9	6,0	7	18	2768	12
Holmestrand bys sykehus	128	133	130	3	2,3	5	14	1888	18
Larvik	158	165	139	12	8,0	14	31	5055	24
Eidskog kommunale sykehus	29	37	23	6	2,1	8	77	2841	10
Kongsvinger epidemisjukhus	27	27	26	1	3,9	2	32	858	14
Hamar bys sykehus	236	265	217	18	7,7	28	40	10140	32
Ringsaker komm. sykehus	43	53	41	-	-	13	89	4736	12
Finsal sykehjem	109	138	65	21	24,4	24	63	8727	32
Furnes	16	29	7	8	53,3	14	177	5122	16
Løten	91	109	74	16	17,8	23	77	8449	25
Valseth	23	34	17	4	19,0	9	94	3208	18
Elverum	29	31	30	1	3,2	2	24	759	24
Trysil sykehus	75	83	73	6	7,6	8	35	2930	12
Storelvedalens sykehus	62	73	57	7	11,0	9	41	3020	15
Tynset	184	205	174	11	6,0	23	41	8496	22
Opland fylkes sykehus	-	877	-	32	-	65	27	23836	-
Østre Totens sykehus	107	120	94	15	13,8	15	46	5538	30
Gjøvik sykehus	58	64	59	2	3,3	4	22	1382	8
Søndre Lands sykehus	152	177	142	16	10,1	25	51	9066	26
Vestre Slidre sykehjem	37	40	26	5	16,1	7	64	2580	10
Telemark fylkes sykehus	1422	1514	1368	66	4,6	111	27	40460	120
Kragerø bys sykehus	16	16	15	1	6,2	-	17	267	10
Porsgrund bys sykehus	62	74	56	7	11,1	13	63	4648	18
«St. Josefs» hospital i Porsgrund	83	90	76	5	6,2	12	50	4493	18
Rjukan sykehus	699	724	680	20	3,0	39	20	14292	68

Tallet på de på sykehus behandlede syke.

Tabell XXI (forts.).	Innkommet.	Tilsammen behandlet	Utgått		Mortalitetsprocent til alle utgåtte.	Daglig middelbelegg.	Tallet på forpleiningsdage for hver behandlet.	Tallet på forpleiningsdage.	Tallet på sykepladser.
			levende.	døde.					
Notodden sykehus	346	366	334	7	2,1	27	28	10096	28
Arendal bys og Aust Agder fylkes sykehus	-	884	779	65	7,7	-	-	-	-
Risør bys	34	47	29	6	17,1	5	41	1923	20
Tvedestrand	46	48	44	2	4,4	-	-	-	-
Grimstad	79	87	75	7	8,5	9	36	3111	40
Vest-Agder fylkes sykehus ..	189	199	179	10	5,3	16	30	5895	26
Kristiansand komm. sykehus	844	900	825	35	4,1	51	21	18744	106
Mandal bys	171	183	165	6	3,5	15	30	5508	20
Rogaland fylkes sykehus	659	710	633	30	4,5	51	26	18541	50
Stavanger bys epidemilasaret	1607	1714	1526	79	4,9	-	-	-	-
— «St. Josefs» hospital	424	443	411	8	2,0	19	15	6854	38
— Sanitetsfor. sykehjem	108	110	108	-	-	4	14	1500	7
Egersund bys sykehus	152	163	136	14	9,3	10	23	3674	22
Sandnes kommunale sykehus.	91	101	83	9	10,0	10	35	3546	23
Haugesund bys	433	479	412	26	6,0	53	40	19173	55
Sanda sykehus	87	91	81	2	2,4	5	20	1799	19
Odda kommunale sykehus ...	241	258	240	5	2,0	18	25	6509	28
Voss private sykehus	102	119	96	12	11,1	13	40	4884	-
Bergen komm. sykeh. og epid l.	3701	4056	3416	248	6,8	368	33	134345	386
«Røde kors» klinik, Bergen ..	627	645	605	20	3,2	29	16	10617	30
Søsterhj. Betaniens sykehus..	822	855	799	23	2,8	49	21	17848	70
St. Franciskus's hospital....	721	749	700	8	1,1	43	21	15591	52
Diakonissehj. klinik i Bergen	723	745	718	11	1,5	33	16	11995	34
Kristiansunds komm. sykehus	520	562	535	22	4,0	50	33	18417	56
Aalesund	836	879	780	48	5,8	58	24	21014	89
Møre fylkes sykehus i Molde	582	622	571	20	3,4	53	31	19242	70
Trondhjem komm. sykehus ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalvskindets sykehus i Trondhjem	61	134	17	42	71,2	-	-	-	-
St. Elisabeths hospital i Tr.hj.	840	867	803	16	2,0	56	24	20372	76
Orkedals sykehus	95	132	68	25	27,0	39	108	14281	47
Meldals	60	91	57	12	17,4	30	119	10803	35
Innherreds sykehus (Levanger)	1020	1108	943	73	7,2	114	38	41850	136
Nordland fylkes sykehus i Alta-haug.	399	415	362	22	5,7	32	28	11571	36
— — — i Bodø.	412	442	396	18	4,4	34	28	12576	36
— — — i Buksnes	110	128	105	19	15,3	19	53	6780	-
— — — i Stokmarknes	276	313	254	29	10,3	-	-	-	-
Sulitjelma sykehus	77	81	73	5	6,4	3	15	1245	17
Sanitetsfor. sykehus i Narvik	224	242	214	10	4,5	19	29	7096	35
Svolvær sykehus i Vaagan...	82	89	75	4	5,1	8	34	3042	26
Mo helseheim	-	51	-	-	-	17	125	6378	-
Troms fylkes sykehus i Harstad	175	187	156	13	7,7	18	34	6415	25
— — — i Tromsø	687	748	712	38	5,1	59	29	21498	62
Det provisoriske sykehus i Tromsø	135	146	129	8	5,8	13	33	4790	18
Tromsø epidemilasaret	70	78	73	4	5,2	4	20	1540	27
— , St. Elisabeths hospital	566	592	546	12	2,1	37	23	13690	45
Finnmark fylkes sykehus i Hammerf.	492	514	477	37	7,2	38	27	13962	48
Finnmark fylkes sykeh. i Vardø	403	430	381	19	4,8	36	30	13066	60
— — — i Vadsø	264	285	261	14	5,1	22	30	8064	35
Tilsammen	52890	59323	50376	3252				1768867	5847

Opgaver over dødsfall med

Causes de décès par

Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	Kristiania.		Akershus fylke.		Østfold fylke.		Buskerud fylke.		Vestfold fylke.		Hedmark fylke.		Opland fylke.	
		Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
		I. Medfødte sygdommer og dannelsesfeil.													
Medfødt svakhet	1019	73	48	27	37	52	30	36	28	31	17	41	25	44	25
— cyanose	21	1	.	.	1	.	1	1	1
Andre medfødte eller i umiddelbar tilslutning til fødselen opptredende sygdommer ¹⁾	62	10	5	2	2	1	.	.	5	.	1	2	3	.	.
Misdannelser i centralnervesystemet	22	1	1	1	1	1	2	1	.	.	.
Andre dannelsesfeil	23	2	1	1	.	.	.	3	.
II. Alderdomssyngdommer.															
Alderdomssvakhet	4532	57	139	96	112	90	111	94	122	79	92	100	133	129	140
Alderdomsgangræn	79	1	2	.	2	4	3	4	1	2	1	2	5	2	4
III. Infeksjonssyngdommer.															
Tyfoidfieber	61	4	1	1	2	2	1	1	1	1	1	.	1	.	.
Epid. cerebrospinalmeningit ...	18	2	.	.	.	1	.	2
Akut poliomyelit	14	1	1	.	2	.	.
Meslinger	75	7	5	1	2	7	3	.	1	1	.	1	.	2	3
Skarlagensfeber	11	.	.	2	.	.	.	1
Kikhoste	159	7	5	1	3	4	3	1	1	1	2	3	2	2	3
Difteri (croup)	297	4	9	6	6	9	4	1	3	4	5	8	8	2	2
Lungebetendelse (croupøs)	1131	49	43	53	37	46	34	37	25	21	22	32	33	31	30
Influenza	55	1	2	2	2	1	.	2	1	1	1
Dysenteri	11	.	.	1	1	1	.	1
Giktfeber	64	1	2	5	2	.	2	2	4	2	2	.	1	3	1
Rosen	67	3	4	1	.	1	2	1	1	3	2	1	2	1	2
Flegmone, absces	28	.	1	2	.	1	1	.	.	.
Septicopyæmi	157	10	15	3	5	6	4	3	2	2	6	4	3	3	2
Barselfeber	51	.	3	.	5	.	3	3	.	2
Pemfigus hos nyfødte	10	1	.	.	2	1
Tetanus	19	2	.	1	1	2	1	1	2	.	.	.	1	1	2
Akut gastro-enterit (cholera nostras)	297	20	10	12	8	13	10	17	10	10	8	7	9	9	6
Malaria	1	1
Aktinomykose	1
Tuberkulose i lunger	4189	174	184	126	132	73	84	96	116	47	87	98	124	51	103
— tarmkanal	123	2	2	3	3	3	5	5	.	1	4	1	2	4	6
— urin-og kjønnsorg.	73	7	1	1	.	2	.	.	2	1	1	3	1	7	.
— ben og led	83	4	7	3	.	1	1	3	2	4	2	3	1	3	3
— kjertler (skroful)	20	1	1	.	1
— hud (lupus)	2
— hjernehinder	628	26	26	4	13	16	14	12	17	6	19	23	17	10	12
— andre organer ell. med uopgitt sæte	102	6	10	3	2	3	8	2	1	.	1	4	.	1	5

1) Medfødt syfilis og pemfigus hos nyfødte, er opført under III (infeksjonssyngdommer).

kjente dødsårsaker.

departements.

Telemark fylke.		Aust-Agder fylke.		Vest-Agder fylke.		Rogaland fylke.		Hordaland fylke.		Bergen.		Sogn og Fjordane fylke.		Møre fylke.		Sør-Trøndelag fylke.		Nord-Trøndelag fylke.		Nordland fylke.		Troms fylke.		Finmark fylke.		
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	
32	20	12	5	15	11	42	15	33	24	15	9	24	16	28	29	29	26	14	13	24	17	6	14	15	17	
.	1	6	2	.	.	1	2	.	1	.	.	
.	1	.	.	2	4	4	.	.	2	3	2	1	2	2	1	2	1	3	1	.	
1	.	1	1	1	.	1	1	1	.	1	.	.	1	.	1	1	1	
1	.	2	.	.	.	1	.	1	.	1	.	1	.	2	1	2	2	.	.	2	
60	85	54	60	64	105	127	153	160	201	36	60	131	155	187	235	128	211	114	154	175	170	71	79	29	34	
.	3	.	.	1	2	2	3	1	3	1	1	.	3	2	6	3	7	.	1	3	2	2	2	.	.	
.	.	.	.	1	3	1	.	4	1	5	3	1	1	2	5	4	.	.	.	2	3	1	2	4	2	
2	.	2	.	.	.	1	2	.	1	.	1	.	.	2	2	1	1	1	3	.	.	
4	2	1	.	.	.	7	1	4	5	3	2	.	1	.	3	3	1	.	.	2	.	.	1	2	.	
13	4	10	10	2	3	2	.	.	.	4	1	1	5	.	.	1	6	8	17	15	8	3
6	4	3	6	7	7	9	7	11	11	9	4	5	7	14	13	11	10	6	2	18	21	10	13	5	6	
36	21	30	30	20	23	38	36	54	30	26	32	17	8	24	19	30	26	21	21	24	19	22	11	10	10	
1	.	6	1	1	1	2	2	3	2	.	.	6	.	2	.	3	1	1	2	3	2	.	.	.	2	
1	6	1	.	1	.	2	2	4	4	2	.	.	2	2	1	2	4	1	1	3	1	.	.	.	2	
3	3	2	2	1	5	4	1	.	1	2	2	1	4	4	.	1	.	1	1	1	2	
2	2	2	2	2	2	.	.	.	1	.	1	3	1	.	1	2	6	.	.	.	
2	4	.	4	1	1	6	7	9	4	2	5	3	2	6	5	1	4	4	2	3	1	9	1	.	3	
.	2	1	.	4	1	1	.	.	2	.	3	.	4	.	1	.	8	2	.	.	3	
1	1	2	1	.	.	1	1	2	.	.	1	
8	8	5	4	5	7	6	9	6	6	1	4	2	2	8	6	14	11	4	3	7	4	8	4	4	2	
.
82	95	61	54	64	67	90	115	103	129	75	86	70	82	140	169	194	215	78	91	151	178	87	90	59	78	
8	4	3	3	1	2	2	2	5	1	3	3	4	1	2	4	9	7	4	4	4	5	2	1	1	.	
4	1	1	2	1	.	4	2	4	4	4	2	1	2	2	2	.	.	2	.	4	2	3	.	.	.	
4	2	1	1	2	.	2	.	1	2	1	.	2	5	2	2	2	.	1	3	3	4	3	2	.	1	
.	2	.	2	1	1	.	4	.	1	1	.	1	1	.	1	.	1	.	2	1	
.	1	1	
12	16	6	5	10	6	22	31	24	14	19	11	12	16	21	15	18	18	12	11	32	17	16	14	17	18	
2	3	1	1	.	.	2	2	2	.	.	2	.	.	1	4	3	1	5	6	2	2	4	3	4	6	

Opgaver over dødsfall med

Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	Kristiania.		Akershus fylke.		Østfold fylke.		Buskerud fylke.		Vestfold fylke.		Hedmark fylke.		Opland fylke.		
		Männkj.	Kvindekj.	Männkj.	Kvindekj.	Männkj.	Kvindekj.	Männkj.	Kvindekj.	Männkj.	Kvindekj.	Männkj.	Kvindekj.	Männkj.	Kvindekj.	
		Miliærtuberkulose	68	6	5	-	1	2	-	1	1	-	1	-	-	4
Spedalskhet	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Syfilis, medfødt	19	2	3	1	-	2	-	1	1	-	-	-	-	1	1	-
— , erhvervet efter fødselen	13	4	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre infeksjonssygdommer . . .	34	3	3	2	2	3	5	-	-	-	-	-	1	2	-	
IV. Kroniske blod- og ernæringssygdommer.																
Gikt (arthritis urica)	7	-	-	1	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Kronisk rheumatisme. Arthritis deformans	49	1	4	2	3	1	-	2	2	1	1	1	1	4	-	-
Diabetes	268	20	21	14	10	10	4	5	5	10	10	9	7	6	9	
Leukæmi, pseudoleukæmi	29	-	2	3	1	1	-	-	1	-	-	-	-	3	1	
Perniciøs anæmi	96	7	5	2	3	1	5	6	6	2	6	2	3	1	5	
Morbus maculosus Werlhof, purpura hæmorrhagica	11	1	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	
Hæmofili	7	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	
Rakit	67	2	2	2	1	1	1	-	-	-	-	2	2	2	1	
Andresygdommer i denne gruppe	29	1	-	2	2	-	2	-	3	-	-	2	1	1	1	
Kroniske forgiftninger:																
Alkoholisme ¹⁾	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Andre kroniske forgiftninger . .	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
V. Sygdommer i nervesystemet.																
Apoplexi og hjerneemboli	1820	69	94	49	73	42	75	43	48	40	49	48	67	38	35	
Meningit (suppurativ)	191	7	8	10	7	8	4	4	3	10	3	3	2	5	1	
Paralysis generalis	39	7	2	11	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	
Andre sinnssygdommer	146	8	10	4	7	4	4	4	4	4	7	3	2	-	5	
Epilepsi	89	2	2	6	9	5	-	2	2	4	2	4	3	5	1	
Andre hjernesygdommer	119	4	5	4	6	10	7	1	1	2	4	3	3	1	1	
Rygmarvstæring (tabes dorsalis)	24	1	-	2	-	3	-	1	1	-	1	1	-	-	-	
Andre rygmarvssygdommer	68	4	4	1	1	3	4	-	1	2	-	8	1	6	3	
Kramper hos småbarn	345	7	9	13	8	14	14	10	7	15	3	10	9	2	6	
Andre sygd. i nervesystemet . .	58	2	5	-	1	-	-	1	1	1	2	5	1	-	1	
VI. Sygdommer i kredsløpsorganene.																
Endo-, perikardit	83	8	3	3	-	-	2	-	2	1	-	5	-	1	2	
Klappfeil	1197	100	85	40	51	27	42	23	47	17	36	20	40	18	32	
Hjertemuskelsygdommer	408	7	12	8	12	11	14	11	15	15	16	15	14	3	10	
Arteriosklerose	925	68	63	34	21	34	25	37	9	51	26	25	12	20	15	
Aneurysma	10	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Hjertelammelse	721	37	33	52	39	27	21	19	16	31	21	21	6	11	15	
Andre hjerte- og karsygdommer	99	6	12	2	2	1	2	-	2	2	1	2	2	5	8	

¹⁾ Her er opført alle dødsfall av sygdom, hvor alkohol med sikkerhet antas å være sygdoms-

kjente dødsårsaker.

Telemark fylke.		Aust-Agder fylke.		Vest-Agder fylke.		Rogaland fylke.		Hordaland fylke.		Bergen.		Sogn og Fjordane fylke.		Møre fylke.		Sør-Trøndelag fylke.		Nord-Trøndelag fylke.		Nordland fylke.		Troms fylke.		Finmark fylke.		
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	
1	.	.	.	1	.	.	5	1	3	4	4	4	.	1	4	2	8	3	1	.	1	.	2	.	.	
.	1	1	1	.	.	6	4	1	.	1	1	1	1	.	1	1	3	
1	2	.	.	1	.	.	.	3	.	1	1	1	.	.	1	1	1	.	.	
.	.	1	1	1	
11	7	7	4	4	4	10	5	4	5	1	1	3	.	1	1	3	5	2	.	.	.	2	.	.		
.	.	.	1	1	1	2	2	2	3	1	1	1	1	
1	.	3	4	3	.	2	1	1	.	1	1	2	.	3	3	3	6	.	3	.	1	1	.	1		
1	.	.	.	1	.	1	1		
1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	3	7	2	3	4	3	2	1	3		
.	1	2	1	1	1	.	.	2	2	1	.	1	3	1	.	.	.	2		
.	1	1	
32	47	29	41	22	33	47	71	45	45	33	48	24	28	61	64	71	73	33	45	41	37	25	36	9	20	
3	7	2	2	3	2	3	2	6	5	4	2	4	4	5	6	7	8	4	7	5	9	6	3	4	3	
3	.	1	2	2	2	2	.	.	.	3	1	
2	2	2	2	2	2	1	3	3	4	4	6	2	1	4	6	4	6	3	.	9	9	3	.	.	1	
2	1	2	.	3	2	2	3	5	3	.	2	.	2	3	2	5	1	1	1	3	.	1	.	.	.	
1	1	2	2	4	1	1	3	6	2	1	3	1	.	4	2	7	8	4	1	2	4	3	.	2	.	
.	2	.	.	1	2	2	.	1	1	3	.	.	.	2	4	3	3	1	1	2	.	.	.	1	1	
8	8	2	1	4	2	12	9	20	9	4	5	6	7	11	7	8	10	9	3	10	9	17	6	18	13	
1	2	1	.	2	2	1	1	4	3	2	1	.	.	4	6	1	1	.	3	1	1	1	1	1	.	
4	3	2	2	2	4	1	.	6	4	1	.	1	.	2	5	5	5	1	1	2	2	1	1	1	.	
29	41	15	35	18	28	26	44	23	35	7	7	13	24	42	29	35	48	23	27	13	17	14	9	14	4	
9	10	13	11	9	10	7	3	7	14	32	45	4	4	10	12	8	6	8	3	10	6	3	1	1	.	
39	19	20	21	22	12	44	35	32	15	23	18	9	5	21	11	35	21	18	11	25	9	10	4	3	3	
.	1	.	.	.	2	.	.	.	1	1
19	21	16	13	9	5	23	18	15	14	21	11	3	8	21	17	22	21	20	14	29	10	10	5	3	4	
2	6	1	1	5	2	1	2	5	1	4	11	2	3	1	1	1	1	.	1	1	.	

årsaken.

Opgaver over dødsfall med

Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	Kristiania.		Akershus fylke.		Østfold fylke.		Baskerud fylke.		Vestfold fylke.		Hedmark fylke.		Opland fylke.	
		Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.
		VII. Sygdommer i åndedretsorganene.													
Bronkit, akut	395	7	14	28	10	25	12	11	13	7	7	9	19	12	9
—, kronisk, bronkiektasi ..	412	21	32	11	23	13	9	12	10	14	10	17	13	17	16
Astma, emfysem	149	5	2	9	5	2	4	6	6	1	3	3	7	2	12
Lungebetendelse, katarralsk ¹⁾ .	672	32	53	8	8	26	19	18	14	19	16	19	12	20	15
Lungegangræn	18	3	.	1	.	1	.	2	.	.	.	1	1	1	.
Lungeemboli	35	5	7	3	2	.	2	2	1	2	1
Pleurit, serøs	57	2	3	3	2	1	3	.	2	.	1	2	2	3	2
—, purulent	36	2	2	1	.	3	.	1	.	3	.	.	1	.	.
Andre sygd. i åndedrettsorg...	56	7	3	5	2	1	1	.	1	1	1
VIII. Sygdommer i fordøielseorganene.															
Mave-tarmkatarr (kronisk)	109	.	3	4	7	5	4	1	1	1	3	1	2	5	4
Mave-, duodenalsår	163	4	5	4	2	7	2	7	2	5	9	7	4	3	4
Blindtarmbetendelse (appendic.)	142	3	7	8	4	5	3	4	4	1	4	7	6	6	2
Diffus peritonit	162	6	9	6	3	5	8	9	6	6	6	2	5	1	4
Indeklemt brokk	49	.	2	.	.	1	1	.	.	.	1	.	2	1	2
Volvulus og ileus av andre års.	178	8	9	5	5	5	5	4	5	5	2	7	1	3	2
Galdestensygdommer	69	7	5	1	4	3	3	1	1	1	2	1	3	3	4
Leverkirrose	45	7	1	2	1	1	.	3	.	1	1	.	1	2	1
Andre sygd. i fordøielseorg...	140	4	16	4	2	6	2	1	4	2	7	5	3	1	6
IX. Sygdommer i urin- og kjønnsorganene.															
Nefrit, akut	96	5	4	9	3	1	1	.	2	1	2	4	3	2	3
—, kronisk (morb. Brightii)	571	41	41	13	12	19	12	14	14	14	9	8	16	12	14
Cystit, cystopyelit	172	12	6	2	2	10	1	7	1	7	1	10	3	9	2
Nyresten- og blærestensygd....	19	.	2	1
Andre nyre- og urinveissygd...	132	23	6	7	5	5	3	1	.	1	.	8	1	11	.
Sygd. i kjønnsorg., som ikke hen-															
hører under nogen annen gruppe	17	1	1	.	.	2	.	1	.
X. Svulster.															
Carcinom (kræft) i huden	52	1	1	3	1	6	3	3	.	.	2	.	.	5	1
— i mavesækken	1482	61	80	53	42	58	35	58	45	63	37	47	44	48	37
— - fordøielseorg. ellers	453	47	37	15	12	20	12	9	16	9	8	19	13	17	7
— - brystkjertelen	137	.	30	1	7	.	4	.	4	.	.	.	7	1	6
— - livmoren	193	.	36	.	9	.	6	.	10	.	4	.	8	.	8
— - andre organer eller															
med uopgitt sæte ²⁾	366	20	19	14	19	9	9	11	5	14	4	11	6	12	6
Sarkom i bensystemet	43	1	.	.	.	2	1	2	1	1	.	1	1	.	.
— - kjertlerne	10	1	1	1	1
— - andre organer eller															
med uopgitt sæte....	68	3	7	3	1	3	2	2	.	1	.	1	6	1	1
Andre svulster	164	20	24	1	.	4	3	6	2	2	6	1	3	3	4

1) Den croupøse lungebetendelse er opført under III (infeksjonssygdomme).

2) f. eks. hyper-

kjente dødsårsaker.

Telemark fylke.		Aust-Agder fylke.		Vest-Agder fylke.		Rogaland fylke.		Hordaland fylke.		Bergen.		Sogn og Fjordane fylke.		Møre fylke.		Sør-Trøndelag fylke.		Nord-Trøndelag fylke.		Nordland fylke.		Troms fylke.		Finmark fylke.	
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
18	9	4	4	3	6	10	5	11	9	3	2	3	4	12	12	16	9	5	6	12	13	8	12	4	4
9	14	2	6	7	9	9	12	10	13	8	5	6	7	2	5	9	6	6	5	5	10	7	6	3	4
5	1	1	1	2	1	1	2	10	9	1	2	7	7	1	1	15	2	2	3	3	12	12	12	1	4
16	11	13	12	6	3	33	33	13	13	11	11	11	7	14	14	32	23	13	16	20	13	17	9	8	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	3	1	1	2	1	1	2	3	4	2	4	1	1	4	4	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
6	3	3	2	3	2	3	3	4	2	1	5	4	4	1	2	3	5	9	1	5	2	1	2	1	1
4	6	3	2	7	6	6	4	5	7	2	2	4	6	6	8	5	5	4	3	3	1	6	1	3	
6	6	3	2	5	3	2	1	1	3	2	2	2	4	4	4	4	4	2	3	4	2	2	1	3	
2	2	2	1	1	3	2	3	5	7	5	4	2	7	6	6	6	4	4	4	2	3	4	2	1	
2	2	1	1	1	3	2	2	1	1	1	1	1	4	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	3	1	1	2	3	4	2	5	2	3	4	3	2	2	3	3	4	11	8	5	9	1	3	1	
3	2	1	2	2	3	3	1	2	1	1	1	1	1	2	2	3	3	3	3	3	3	1	1	1	
1	3	1	1	1	3	3	3	3	3	3	4	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	
8	8	18	14	12	10	21	15	16	14	14	12	8	7	16	20	27	18	11	8	15	16	9	2	1	
5	7	7	8	8	1	5	2	12	1	7	4	2	2	5	1	11	12	12	7	7	1	5	2	5	
3	1	1	2	2	10	1	2	2	2	2	2	9	2	1	1	2	2	1	1	5	3	1	1	1	
3	3	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
31	31	20	19	23	20	47	39	43	24	25	23	37	27	46	45	53	36	29	25	44	24	29	17	15	
6	5	8	8	7	4	7	12	9	9	16	21	8	11	13	13	17	13	7	7	6	3	5	2	2	
4	4	5	5	5	10	8	8	8	4	9	10	11	4	8	6	11	11	2	2	2	3	1	3	1	
10	7	5	4	10	10	9	19	12	13	10	8	4	11	15	11	9	6	6	5	6	7	4	6	4	
1	2	2	1	2	2	2	1	1	1	2	2	2	3	3	3	2	3	3	1	1	2	3	1	2	
2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	3	2	1	2	1	6	2	3	1	1	2	2	1	
6	7	2	3	2	2	2	2	6	11	4	4	2	4	4	4	4	8	4	3	4	4	3	1	1	

refromer, chorio-epitheliomer.

Opgaver over dødsfall med

Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	Kristiania.		Akershus fylke.		Østfold fylke.		Buskerud fylke.		Vestfold fylke.		Hedmark fylke.		Oppland fylke.	
		Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.
		Tabel XXII (forts.).													
XI. Sygdommer i hud, bindevev, ben og ledd, som ikke kan henføres under nogen av de foregående grupper.															
Hudsygdommer	17	2	1	-	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Gangræn (ikke senil)	14	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	1	-	1	-
Ben- og leddsygdommer	14	-	-	-	-	1	1	1	-	1	1	-	2	-	-
XII. Svangerskaps- og barsel- sygdommer.¹⁾															
Barselkrampe	35	-	2	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3
Emboli og thrombose	11	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1	-	1
Blødning	15	-	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-	2	-	1
Livmorbristning	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Abort	10	-	7	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ektopisk svangerskap	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Andre svangerskaps- og barsel- sygdommer	12	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
Ukjent eller uopgitt årsak	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII. Andre sykdommer.															
Myxødem	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Basedows sygdom	9	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
Addisons —	14	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Diverse andre sykdommer	28	1	7	1	-	-	1	1	-	-	-	2	1	4	-
Dødsf. med kjent sygd.årsak ..	27645	1221	1408	849	841	801	735	699	709	609	625	721	771	649	691
XIV. Unaturlig død.															
Selv mord	154	22	4	9	3	4	1	10	2	8	1	7	3	5	1
Drap og mord	23	6	2	1	1	1	-	-	-	1	-	4	-	-	-
Ulykkestilfelle:															
a. Akut alkoholforgiftning ..	21	2	1	2	-	-	-	4	-	1	-	-	-	2	-
b. Andre akutte forgiftninger.	31	1	-	1	1	-	2	-	-	2	3	1	2	-	1
c. Drukning	425	7	2	18	5	24	2	13	1	17	2	8	2	6	2
d. Forfrysning	6	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
e. Forbrenning	53	5	2	2	2	1	1	2	2	3	1	-	1	-	2
f. Elektr. strøm og lynnedslag	8	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
g. Vådeskudd	30	2	-	5	-	4	-	3	-	-	1	2	-	-	-
h. Andre ulykkestilfelle (med spesiell angivelse)	313	42	17	24	5	9	4	15	2	15	4	12	4	12	3
Dødsf. ved unaturlig død	1064	88	28	65	17	43	10	48	7	48	12	35	12	25	9
Dødsf. med ukjent årsak	932	36	23	4	6	18	12	10	12	3	1	9	12	23	18
Ialt av læger opgivne dødsfall ..	29641	1345	1459	918	864	862	757	757	728	660	638	765	795	697	718

¹⁾ Barselfeber er opført under III (infeksjonssykdommer).

kjente dødsårsaker.

Telemark fylke.		Aust-Agder fylke.		Vest-Agder fylke.		Rogaland fylke.		Hordaland fylke.		Bergen.		Sogn og Fjordane fylke.		Møre fylke.		Sør-Trøndelag fylke.		Nord-Trøndelag fylke.		Nordland fylke.		Troms fylke.		Finnmark fylke.	
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
622	622	411	419	418	480	790	827	815	825	497	554	495	513	861	939	957	1045	541	584	825	764	485	452	285	292
11	-	6	3	1	2	5	-	3	3	4	-	5	2	4	1	5	2	3	1	4	-	3	3	2	1
-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
1	-	-	-	-	-	2	-	1	1	3	1	-	-	1	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-
15	8	12	5	13	2	26	5	36	2	8	1	22	6	24	5	21	5	17	-	43	2	17	9	11	1
2	1	-	1	1	1	-	3	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	2	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	4	2	1	6	1	14	4	23	-	5	3	8	-	13	2	14	4	3	1	6	3	4	2	6	-
46	13	23	10	21	3	50	13	74	7	22	5	39	10	43	11	42	11	25	3	67	10	26	14	22	2
28	16	13	6	21	24	30	50	30	30	6	4	10	16	13	19	36	35	17	16	61	48	54	45	57	70
696	651	447	435	460	512	870	890	909	862	525	563	544	539	917	969	1035	1091	583	603	953	822	565	511	362	364

Opgaver over kjønn og alder ved

Causes de décès

Tabell XXIII. Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	De viktigste dødsårsakers forhold i pct. til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.	Fordeling på kjønn (par sexe).		For nedstående antall tilfeller er hverken kjønn eller alder oppgitt.	0—1 år.		1—5 år.		5—10 år.		10—15 år.		15—20 år.	
			Mannkj.	Kvindkj.		Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.	Mannkj.	Kvindkj.		
														Mannkj.	Kvindkj.
I. Medfødte sykdommer og dannelsesfeil.															
Medfødt svakhet	1019	3,7	593	426	-	580	416	12	9	-	-	1	1	-	-
— cyanose	21	-	10	11	-	8	10	1	1	1	-	-	-	-	-
Andre medfødte ell. i umiddelbar tilslutning til fødselen opptredende sygd. ¹⁾	62	-	29	33	-	29	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Misdannelser i centralnervesystemet	22	-	9	13	-	8	11	1	1	-	-	-	-	-	1
Andre dannelsesfeil	23	-	19	4	-	17	4	-	-	2	-	-	-	-	-
II. Alderdomssykdommer.															
Alderdomssvakhet	4532	16,4	1981	2551	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alderdomsgangren	79	-	30	49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III. Infeksjonssykdommer.															
Tyfoidfeber	61	0,2	34	27	-	-	-	1	-	1	1	3	2	5	1
Epidemisk cerebrospinalmeningit	18	-	8	10	-	-	-	2	2	1	4	2	2	-	-
Akut poliomyelit	14	-	10	4	-	-	-	2	1	1	1	-	-	1	-
Meslinger	75	-	44	31	-	13	12	21	11	6	4	1	2	-	2
Skarlagensfeber	11	-	6	5	-	-	-	2	1	2	1	2	1	-	1
Kikhoste	159	-	82	77	-	50	51	31	24	-	2	-	-	-	-
Difteri (croup)	297	1,1	148	149	-	14	7	56	64	54	39	15	22	4	8
Lungebetendelse (croupøs)	1131	4,1	631	510	-	96	59	53	53	14	3	8	10	19	14
Influenza	55	-	33	22	-	2	2	2	3	2	1	1	2	1	1
Dysenteri	11	-	4	7	-	1	2	1	5	-	-	-	-	-	-
Giktfeber	64	-	29	35	-	-	3	3	-	1	3	4	3	-	6
Rosen	67	-	34	33	-	6	6	5	3	1	2	1	-	1	-
Flegmone, absces	28	-	20	8	-	1	1	2	-	-	-	3	-	1	2
Septicopyæmi	157	-	77	80	-	10	7	3	4	4	2	7	5	7	7
Barselfeber	51	-	-	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Pemfigus hos nyfødte	10	-	6	4	-	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Tetanus	19	-	10	9	-	3	3	-	-	2	4	-	-	1	-
Akut gastro-enterit (cholera nostras)	297	-	166	131	-	110	85	25	6	4	3	-	1	-	-
Malaria	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktinomykose	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tuberkulose i lunger	4198	15,2	1919	2279	-	5	7	12	8	18	31	40	91	249	349
— tarmkanal	123	-	64	59	-	1	-	6	4	7	3	-	7	6	6
— urin- og kjønnsorg.	73	-	51	22	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2	2
— ben og led	83	-	44	39	-	1	-	2	-	1	1	-	2	11	6
— eitler (skrofulose)	20	-	14	6	-	2	2	4	1	1	-	2	1	1	1
— hud (lupus)	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
— hjernehinder	628	2,3	318	310	-	41	29	82	78	43	55	29	43	56	56
— andre org. eller med uopgitt sæte	102	-	45	57	-	1	-	3	2	4	3	4	7	4	5
Miliærtuberkulose	68	-	32	36	-	-	3	3	6	3	4	1	4	5	5
Spedalskhet	21	-	8	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Medfødt syfilis og pemfigus hos nyfødte er opført under III (infeksjonssykdommer).

Opgaver over kjønn og alder ved

Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	De viktigste døds- årsakers forhold i pct. til alle opgitte døds- årsaker ved sygd.	Fordeling på kjønn (par sexe).		Fornæstståendeantall tilfeller er hverken kjønn eller alder opgitt.	0—1 år.		1—5 år.		5—10 år.		10—15 år.		15—20 år.	
			Mannkj.	Kvindekj.		Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
Syfilis, medfødt	19	-	12	7	-	10	6	1	1	1	-	-	-	-	-
—, erhvervet efter fød- selen	13	-	8	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Andre infeksjonssygd.	34	-	14	20	-	1	1	1	1	2	2	-	-	1	3
IV. Kroniske blod- og ernæringssygdommer.															
Gikt (arthritis urica)	7	-	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronisk rheumatisme. Ar- thritis deformans	51	-	23	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diabetes	268	1,0	153	115	-	-	-	3	4	8	3	12	6	13	7
Leukæmi, pseudoleukæmi	29	-	10	19	-	-	-	1	3	-	-	1	-	1	2
Perniciøs anæmi	96	-	41	55	-	-	-	2	1	1	1	1	1	1	4
Morbus maculosus Werl- hofi, purpura hæmor- rhagica	11	-	5	6	-	1	1	2	-	-	2	-	1	-	-
Hæmofili	7	-	4	3	-	1	2	1	-	2	1	-	-	-	-
Rakit	67	-	34	33	-	20	16	11	15	1	-	1	1	1	-
Andre sygdommer i denne gruppe	29	-	14	15	-	4	1	2	-	-	1	-	-	1	-
Kroniske forgiftninger: Alkoholisme ¹⁾	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre kron. forgiftninger	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
V. Sygdommer i nerve- systemet.															
Apoplexi og hjerneemboli	1830	6,6	801	1029	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	2
Meningit (suppurativ)	191	-	103	88	-	15	16	15	14	7	7	8	8	12	11
Paralysis generalis	39	-	36	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Andre sinnssygdommer	146	-	65	81	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	1
Epilepsi	89	-	54	35	-	-	-	1	1	2	3	2	5	6	5
Andre hjernesygdommer	119	-	66	53	-	3	2	4	3	-	1	3	1	1	2
Rygmarvstøring (tabes dorsalis)	24	-	17	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Andre rygmarvssygdomme	68	-	40	28	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	1
Kramper hos småbarn	345	-	200	145	-	167	121	29	22	4	2	-	-	-	-
Andre sygd. i nervesyst.	58	-	28	30	-	-	-	1	1	1	1	2	-	2	-
VI. Sygdommer i kretsløps- organene.															
Endo-, perikardit	83	-	46	37	-	1	-	3	3	1	3	2	3	2	3
Klappefeil	1197	4,3	516	681	-	8	1	4	4	5	4	12	18	11	20
Hjertemuskelssygdommer	408	-	191	217	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	1
Arteriosklerose	925	3,4	570	355	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aneurysma	10	-	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hjertelammelse ²⁾	721	-	409	312	-	9	7	5	5	2	3	1	1	7	3
Andre hjerte- og karsygd.	99	-	36	63	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	2
VII. Sygdommer i ånde- drætsorganene.															
Bronkit, akut	395	-	208	187	-	110	84	56	32	1	4	3	4	1	-
—, kronisk, bronki- ektasi	412	-	188	224	-	2	1	2	3	3	2	1	2	2	-
Astma, emfysem	149	-	67	82	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-

¹⁾ Her er opført alle dødsfall av sygdom, hvor alkohol med sikkerhet antas å være sygdoms-
årsak, ikke har kunnet bringes på det rene.

de av læger meldte dødsfall.

Fordeling på alder (par åge).																Alder er ikke oppgitt for						
20—25 år.		25—30 år.		30—40 år.		40—50 år.		50—60 år.		60—70 år.		70—80 år.		80—90 år.				90—100 år.		Over 100 år.		
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	1	2	3	-	2	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	4	-	2	3	2	-	2	2	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	-	-	3	1	1	4	10	16	7	5	2	1	-	-	-	-	-	-	-
11	4	6	1	12	6	9	9	23	17	29	29	20	25	7	4	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	2	1	2	2	3	5	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	2	-	3	3	3	16	10	11	11	11	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	1	-	-	1	1	5	4	3	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	3	2	4	7	14	29	44	88	103	214	233	281	404	151	197	23	21	-	-	-	-	3
6	11	1	2	9	10	12	3	9	3	5	1	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	12	1	13	1	3	5	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	5	-	2	9	7	11	12	13	20	15	15	7	12	4	6	-	1	-	-	-	-	-
5	5	7	2	4	5	9	3	6	1	7	3	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	5	4	3	7	6	7	5	6	10	13	7	6	7	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	3	1	5	2	6	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	2	1	3	-	8	3	4	12	11	5	3	4	2	-	-	-	-	1	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	2	1	3	1	2	1	3	4	6	9	3	9	2	2	1	-	-	-	-	-	-
3	2	2	-	2	1	6	2	8	4	6	8	7	6	3	1	-	1	-	-	-	-	-
18	15	11	14	36	35	49	54	71	98	106	163	188	186	44	61	2	8	-	-	-	-	-
2	1	1	1	4	5	10	18	30	20	46	69	73	69	20	32	1	1	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	1	2	1	25	8	108	64	273	153	143	105	19	22	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	4	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	4	11	8	22	17	37	27	60	42	102	83	99	74	42	34	2	4	-	-	-	-	-
1	3	-	1	2	4	2	5	6	14	10	14	11	14	2	3	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	3	1	2	1	2	1	1	5	5	4	9	11	22	8	16	3	3	-	-	1	-	-
-	-	1	-	-	1	3	2	12	16	44	61	74	81	37	50	7	5	-	-	-	-	-
2	1	-	-	-	1	3	1	8	11	16	23	25	35	10	8	-	2	-	-	-	-	-

årsaken. ²⁾ Her er opført de tilfelle av hjertelammelse, hvor den spesielle sykdom, som er dens

Opgaver over kjønn og alder ved

Tabell XXIII (forts.). Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	De viktigste dødsårsakers forhold i pct. til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.	Fordeling på kjønn (par sexe).		For nedstående antall tilfelle er hverken kjønn eller alder opgitt.	0—1 år.		1—5 år.		5—10 år.		10—15 år.		15—20 år.	
			Mannkj.	Kvindekj.		Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
Lungebet., katarralsk ¹⁾	672	-	340	332	-	144	119	61	54	14	6	1	5	5	3
Lungegangren	18	-	16	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Lungeemboli	35	-	16	17	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Plevrit, serøs	57	-	27	30	-	-	-	2	1	-	-	1	1	2	3
—, purulent	36	-	24	12	-	-	2	2	2	1	1	-	1	4	1
Andre sygdommer i åndedrætsorganene	56	-	30	26	-	2	4	6	6	2	1	-	1	-	-
VIII. Sygdommer i fordøielsesorganene.															
Mave-tarmkatarr (kronisk)	109	-	51	58	-	15	13	3	2	2	-	-	-	1	1
Mave-, duodenalsår	163	-	87	76	-	-	-	1	1	-	-	-	2	1	1
Blindtarmbet. (appendicit)	142	-	78	64	-	-	-	7	6	9	3	11	4	11	10
Diffus peritonit	162	-	74	88	-	1	2	6	2	5	4	4	7	5	7
Indeklemt brokk	49	-	19	30	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Volvulus og ileus av andre årsaker	178	-	106	72	-	13	2	4	1	1	1	2	1	1	2
Galdestenssygdommer	69	-	28	41	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Leverkirrose	45	-	29	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Andre sygdommer i fordøiel- elsesorganene	140	-	67	79	-	18	16	2	7	2	1	1	1	1	-
IX. Sygdommer i urin- og kjønnsorganene.															
Nefrit, akut	96	-	49	47	-	4	3	2	-	4	4	2	2	2	2
—, kronisk (morb. Brightii)	571	2,1	299	272	-	-	-	-	1	-	6	3	-	7	7
Cystit, cystopyelit	172	-	142	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresten- og blæresten- sygdommer	19	-	10	9	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre nyre- og urinveis- sygdommer	132	-	104	28	-	2	-	-	1	-	-	-	1	-	1
Sygdommer i kjønnsorg. som ikke behører under nogen annen gruppe	17	-	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
X. Svulster.															
Carcinom (kreft) i huden	52	-	34	18	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
— — — mave- sekken	1482	5,4	830	652	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — fordøiel- sesorg. ellers	453	-	239	214	-	-	-	1	-	-	-	-	2	2	-
— — — bryst- kjertelen	137	-	3	134	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — livmoren	193	-	-	193	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — andre org., ell. med uop- gitt sæte	366	-	193	173	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	1
Sarkom i bensystemet	43	-	30	13	-	-	-	-	1	-	-	2	-	3	-
— — — eitlene	10	-	3	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — — andre org. eller med uopgit sæte	68	-	27	41	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	1
Andre svulster	164	-	75	89	-	-	2	4	1	2	-	4	2	2	1

¹⁾ Den croupøse lungebetendelse er opført under III (infeksjonssygdommer).

de av læger meldte dødsfall.

Fordeling på alder (par åge).

20-25 år.		25-30 år.		30-40 år.		40-50 år.		50-60 år.		60-70 år.		70-80 år.		80-90 år.		90-100 år.		Over 100 år.		Alder er ikke opgitt for	
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
1	2	4	3	6	5	4	-	9	8	24	25	44	60	22	35	1	7	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	3	-	6	1	1	-	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-
3	2	3	2	2	4	2	2	3	4	5	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	2	1	3	1	4	1	1	-	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	4	1	3	3	7	3	1	3	2	3	2	1	-	-	-	-	-	-
-	1	2	2	1	3	3	6	7	5	5	6	10	11	2	8	-	-	-	-	-	-
1	4	2	2	11	11	12	20	19	10	22	12	11	13	7	-	-	-	-	-	-	-
7	7	6	4	8	16	6	4	7	3	4	6	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
8	14	6	6	6	11	3	8	14	8	8	9	7	9	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	2	5	4	-	3	8	5	6	3	9	-	1	-	-	-	-
1	5	2	5	4	7	9	6	9	11	17	12	32	9	8	8	2	2	-	-	1	-
-	-	1	-	1	2	2	3	3	5	13	13	7	11	1	7	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	2	2	5	3	4	1	10	5	7	3	1	1	-	-	-	-	-	-
2	3	3	4	4	4	3	6	4	12	2	7	13	11	5	7	-	-	-	-	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	4	2	4	3	5	5	7	7	2	5	8	4	4	2	2	1	-	-	-	-	-
8	8	14	9	19	17	37	44	64	49	74	64	55	50	17	17	1	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	3	1	11	11	4	20	8	67	14	33	2	7	-	-	-	-	-
-	-	-	1	1	1	1	1	-	1	2	-	6	3	1	-	-	-	-	-	-	1
-	1	-	4	-	2	3	-	2	7	26	6	43	5	22	-	6	-	-	-	-	-
-	1	1	-	1	-	3	3	1	-	2	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	11	3	11	3	7	8	2	2	-	-	-	-
2	-	1	4	14	9	58	54	183	113	300	221	217	182	54	67	1	2	-	-	-	-
1	-	-	3	3	5	12	16	39	33	96	59	62	67	23	28	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	12	-	26	-	34	2	36	1	13	-	12	-	1	-	-	-	-
-	1	-	3	-	18	-	42	-	53	-	42	-	28	-	6	-	-	-	-	-	-
-	-	2	2	3	8	16	16	32	25	45	66	74	36	16	15	3	2	-	-	-	-
2	1	-	-	1	1	3	-	7	3	3	4	8	2	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	2	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
3	-	1	-	4	1	3	9	3	8	6	11	3	8	1	2	-	-	-	-	-	-
2	1	3	4	5	8	9	16	8	23	17	15	14	14	5	2	-	-	-	-	-	-

Opgaver over kjønn og alder ved

Dødsårsaker. (Causes de décès).	Sum.	De viktigste dødsårsakers forhold i pct. til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.	Fordeling på kjønn (par sexe).		Forneidenstående antall tilfeller er hverken kjønn eller alder opgitt.	Alder									
						0-1 år.		1-5 år.		5-10 år.		10-15 år.		15-20 år.	
			Mannkj.	Kvindekj.		Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
XI. Sygdommer i hud, bindevev, ben og led, som ikke kan henføres under nogen av de foregående grupper.															
Hudsygdommer.....	17	-	7	10	-	1	4	2	1	-	-	-	-	1	-
Gangræn (ikke senil)....	14	-	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ben- og ledsygdommer...	14	-	8	6	-	-	-	-	1	1	-	2	2	-	-
XII. Svangerskaps- og barselsygdommer.¹⁾															
Barselkrampe.....	35	-	-	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Emboli og thrombose....	11	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning.....	15	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmorbristning.....	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abort.....	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ektopisk svangerskap...	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre svangerskaps- og barselsygdommer.....	12	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukjent eller uopgitt årsak	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
XIII. Andre sykdommer.															
Myxødem.....	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Basedows sykdom.....	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Addisons.....	14	-	2	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Diverse andre sykdommer	28	-	15	13	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Dsf. m. kjent sygd.årsak.	27645	-	13549	14096	-	1568	1189	591	496	261	235	214	291	493	592
XIV. Unaturlig død.															
Selv mord.....	154	-	121	33	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	-
Drap og mord.....	23	-	17	6	-	7	3	-	1	-	-	-	-	2	-
Ulykkestilfeller:															
a. Akut alkoholforgifta.	21	-	20	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
b. Andre akute forgiftninger.....	31	-	17	14	-	-	-	5	3	-	1	-	-	1	2
c. Drukning.....	425	-	358	67	-	2	-	39	18	42	4	24	8	37	8
d. Forfrysning.....	6	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
e. Forbrenning.....	53	-	29	24	-	3	-	17	14	-	4	-	2	-	1
f. Elektrisk strøm og lynnedslag.....	8	-	8	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
g. Vådeskudd.....	30	-	28	2	-	-	-	-	1	4	-	5	-	5	-
h. Andre ulykkestilfeller	313	-	249	64	-	4	5	16	6	17	3	4	2	17	1
Dødsf. ved unaturlig død	1064	-	852	212	-	16	8	78	43	63	12	36	13	67	13
Dsf. med ukjent årsak...	932	-	469	463	-	162	143	37	38	15	12	5	4	3	9
I alt meldt av læger....	29641	-	14870	14771	-	1746	1340	706	577	339	259	255	308	563	614

¹⁾ Barselfeber er opført under III (infeksjonssykdommer).

de av læger meldte dødsfall.

Fordeling på alder (par åge).																Alder er ikke oppgitt for						
20—25 år.		25—30 år.		30—40 år.		40—50 år.		50—60 år.		60—70 år.		70—80 år.		80—90 år.		90—100 år.		Over 100 år.		Alder er ikke oppgitt for		
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	
-	-	-	1	-	1	-	2	-	1	1	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-
-	9	-	6	-	13	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	1	-	5	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	2	-	2	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	3	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5	-	4	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	2	-	3	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	7	-	1	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	3	-	2	-	2	-	2	1	2	2	1	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
704	696	525	545	656	836	756	891	1121	1129	1826	1810	2494	2559	1881	2202	449	607	6	5	4	13	
3	5	12	4	29	3	23	3	23	5	19	7	6	4	2	1	-	-	-	-	-	-	-
2	1	1	-	1	1	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	3	-	3	-	3	-	4	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	4	2	-	1	2	2	1	1	-	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
44	8	48	7	40	1	32	3	26	2	18	3	2	3	3	1	-	-	-	-	-	1	1
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	2	2	3	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	5	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	2	25	1	37	6	30	4	34	5	23	9	9	12	3	3	-	5	-	-	-	-	-
92	21	98	12	116	15	95	12	93	13	66	19	21	20	10	5	-	5	-	-	1	1	
13	12	9	5	12	17	25	22	34	33	44	42	52	62	28	36	3	4	-	-	27	24	
809	729	632	562	784	868	876	925	1248	1175	1936	1871	2567	2641	1919	2243	452	616	6	5	32	38	

dødsårsaker i byene.

dans les villes.

		IX				X				XI				XIII	XIV	XV		XVI	XVII		XVIII		XIX		XX		
Stathelle.																											
		2	2	7																							
Langesund.																											
Kragerø.																											
Notodden.																											
Risør.																											
Tvedestrand.																											
Arendal.		4	2			12	3	1																			
Grimstad.																											
Lillesand.																											
Kristiansand.																											
Mandal.						24	1	7	10	1	6	59	7	15	96	21	5	14	80	8	5	5	9	2	4	1	12
Farsund.						1						3			2		1	2									
Flekkeford.																											
Sogndal.																											
Egersund.																											
Sandnes.																											
Stavanger.																											
Skudeneshavn.																											
Kopervik.																											
Haugesund.																											
Bergen.																											
Florø.																											
Aalesund.																											
Molde.																											
Kristiansund.																											
Trondhjem.																											
Levanger.																											
Stenkjær.																											
Namsos.																											
Bodø.																											
Narvik.																											
Svolvær.																											
Harstad.																											
Tromsø.																											
Vardø.																											
Vadsø.																											

Opgaver over kjente

Tabell XXIV (forts.).	Tilsammen.	Forhold i procent til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.	I		II		III			IV			V			VI	VII	VIII								
			Kristiania.	Drøbak.	Son og Hølen.	Moss.	Fredrikstad.	Sarpsborg.	Fredrikshald.	Drammen.	Hønefoss.	Kongsberg.	Holmestrand.	Svelvik.	Horten.	Tønsberg.	Sandefjord.	Larvik.	Aasgaardstrand.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skten.	Porsgrund.	Brevik.
Dødsårsaker. (Causes de décès).																										
Tuberkulose i hjernehin- der	202	2,5	52	-	-	1	2	2	5	4	1	1	1	2	5	1	-	1	1	4	-	-	4	1	-	
— andre org. eller med uopp. sete	28	-	16	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Miliærtuberkulose	39	-	11	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	
Spedalskhet	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Syfilis, medfødt	11	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— , erhvervet efter fødselen	9	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Andre infeksjonssygd.	15	-	6	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
IV. Kroniske blod- og ernæringsygdommer.																										
Gigt (arthritis urica)	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kronisk rheumatisme																										
Arthritis deformans	15	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Diabetes	107	1,3	41	2	-	2	4	2	1	1	-	1	7	1	1	1	3	2	-	-	-	-	-	-	-	
Leukæmi, pseudoleukæmi	8	-	2	-	-	1	-	-	2	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Perniciøs anæmi	36	-	12	-	-	1	1	-	2	-	1	-	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Morbus maculosus Werl- hofi, purpura hæmor- rhagica	5	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hæmofili	4	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rakit	15	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Andre sygdommer i denne gruppe	7	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kroniske forgiftninger:																										
Alkoholisme	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Andre kroniske forgift- ninger	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
V. Sygdommer i nerve- systemet.																										
Apoplexi og hjerneemboli	611	7,4	163	5	-	3	19	7	15	21	1	4	7	2	9	8	4	5	-	1	5	3	2	7	9	
Meningit (suppurativ)	45	-	15	-	-	1	-	2	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
Paralysis generalis	20	-	9	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Andre sinnssygdommer	43	-	18	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Epilepsi	20	-	4	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Andre hjernesygdommer	41	-	9	-	-	2	1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Rygmarvstøring (tabes) dorsalis)	7	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Andre rygmarvssygd.	22	-	8	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
Kramper hos småbarn	75	-	16	-	-	-	6	1	1	1	1	1	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	6	1	-	
Andresygdommer i nerve- systemet	16	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	

dødsårsaker i byene.

	IX				X		XI				XIII	XIV	XV		XVI	XVII		XVIII		XIX		XX																	
Stathelle.	Langesund.	Kragerø.	Notodden.	Risør.	Tvedestrand.	Arendal.	Grimstad.	Lillesand.	Kristiansand.	Mandal.	Farsund.	Flekkefjord.	Sogndal.	Egersund.	Sandnes.	Stavanger.	Skudeneshavn.	Kopervik.	Haugesund.	Bergen.	Florø.	Aalesund.	Molde.	Kristiansund.	Trondhjem.	Levanger.	Stenkjær.	Namsos.	Bodø.	Narvik.	Svolvær.	Harstad.	Tromsø.	Vardø.	Vadsø.				
			3	3		3			1	2					2	17			4	30		4	3	6	15			3	3	5			5	3					
						2									3	2	2			2		1									1	1	1						
		1					1						1							2	2			1										1					
1																1				3	3					1													
										1					1	8			2	2	2	8		1	1		3	8				1							
																2				2	2	3		1		4	2												
									1																														
1									2							2				2																	3		
																				1										2									
	2	11		1	2	15	4	2	7	6	2	3	10	2	31	2	1	7	81	8	1	15	2	16	42	2	4	10	8	1	1		14	4	2				
		1							2				1		1	2			6	3		2			10	2										1			
			1			1										2			3	10		2			2														
												1			1				2	2		1			3														
									3						2	1	2		4	4		2			9		1												
									1																1														
	1	1							1						5	1			3	3					3														
									1								1		9	9		6		1		4			1				1	5			3		

Opgaver over kjente

Tabell XXIV (forts.). Dødsårsaker. (Causes de décès).	Tilsammen.	Forhold i procent til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.	I		II		III		IV		V			VI	VII	VIII										
			Kristiania.	Drøbak.	Son og Hølen.	Moss.	Fredrikstad.	Sarpsborg.	Fredrikshald.	Drammen.	Hønefoss.	Kongsberg.	Holmestrand.	Svelvik.	Horten.	Tønsberg.	Sandefjord.	Larvik.	Aasgaardstrand.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.	Brevik.
VI. Sygdommer i kreds- løpsorganene.																										
Endo-, perikardit	22	-	11	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
Klappfeil	419	5,1	185	6	1	9	-	4	12	13	1	4	1	-	9	11	-	4	-	-	1	-	1	10	5	
Hjertemuskel-sygdommer	166		19	3	-	1	-	6	1	2	-	-	3	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	8	1	
Arteriosklerose	383	4,6	131	1	1	4	-	11	3	10	2	6	-	1	2	10	7	20	1	-	-	-	-	3	7	
Aneurysma	10	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hjertelammelse	224	-	70	-	2	-	-	2	5	5	5	3	2	-	-	6	7	-	-	1	-	1	-	8	2	
Andre hjerte- og karsyg- dommer	45	-	18	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	
VII. Sygdommer i ånde- drætsorganene.																										
Bronkit, akut	84	-	21	-	-	4	1	-	2	4	-	-	-	2	2	1	1	-	-	1	-	1	5	4	-	
—, kronisk, bronki- ektasi	139	-	53	2	-	1	1	3	3	6	-	1	-	1	1	1	-	2	2	-	-	-	-	7	-	
Astma, emfysem	23	-	7	-	-	-	1	-	-	1	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-	
Lungebetændelse, katar- ralsk	264	-	85	-	-	9	7	-	2	10	-	1	-	-	4	4	-	2	-	4	2	-	1	1	4	
Lungegangræn	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	
Lungeemboli	17	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pleurit, serøs	14	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	
—, purulent	12	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
Andre sygdommer i ånde- drætsorganene	19	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	
VIII. Sygdommer i for- døilesorganene.																										
Mave-tarmkatarr (kro- nisk)	15	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mave-, duodenalsår	34	-	9	2	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	
Blindtarmbetændelse (ap- pendicit)	31	-	10	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	3	1	1	-	
Diffus peritonit	45	-	15	-	-	1	2	1	2	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-	
Indeklemt brokk	11	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	
Volvulus og ileus av andre årsaker	47	-	17	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	
Galdestenssygdommer	33	-	12	1	-	-	1	2	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	
Leverkirrose	20	-	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Andre sygdommer i for- døilesorganene	49	-	20	-	-	1	1	-	2	3	-	-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	
IX. Sygdommer i urin- og kjønnsorganene.																										
Nefrit, akut	19	-	9	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	
—, kronisk (morbus Brightii)	226	2,7	82	1	-	1	4	2	3	9	2	2	2	2	2	3	-	-	1	1	1	1	-	4	-	

dødsårsaker i byene.

	IX			X			XI				XIII	XIV	XV		XVI	XVII		XVIII		XIX		XX															
Stathelle.	Langesund.	Kragerø.	Notodden.	Risør.	Tvedestrand.	Arendal.	Grimstad.	Lillesand.	Kristiansand.	Mandal.	Farsund.	Flekkefjord.	Sogndal.	Egersund.	Sandnes.	Stavanger.	Skudeneshavn.	Kopervik.	Haugesund.	Bergen.	Florø.	Aalesund.	Molde.	Kristiansund.	Trondhjem.	Levanger.	Stenkjær.	Namsos.	Bodø.	Narvik.	Stovvær.	Harstad.	Tromsø.	Vardø.	Vadsø.		
1	1	2	6	2	3	4	-	-	6	4	-	2	-	3	6	1	2	-	4	1	-	-	15	-	3	41	-	-	-	-	1	-	-	1	6	-	-
4	2	6	1	-	10	8	1	1	9	2	1	-	1	-	31	1	1	8	2	41	-	5	1	1	26	2	-	1	2	-	-	-	-	5	-	-	
2	-	-	-	1	-	10	2	-	3	3	2	1	1	-	14	-	1	3	32	2	-	6	3	4	8	1	1	-	2	4	1	-	-	-	-	-	
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	1	10	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	1	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	5	13	-	6	3	3	4	-	-	1	-	2	1	1	-	-	-	-	
-	-	1	-	3	-	2	-	-	5	3	-	-	1	-	9	1	2	-	3	3	-	1	1	2	6	-	-	3	-	-	-	-	2	-	-	-	
-	-	-	5	1	-	11	2	-	6	-	-	-	3	35	-	4	-	20	1	-	-	-	3	24	1	1	1	1	1	-	-	4	1	5	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	1	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	1	-	-	2	3	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
-	1	-	-	1	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	3	6	1	1	2	2	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-	-	1	-	1	3	3	-	1	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	4	9	2	-	1	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	2	-	-	7	6	1	1	2	2	5	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	3	-	1	-	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	7	7	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	26	-	1	-	9	18	1	1	1	-	1	1	1	3	1	1	1	1

Opgaver over kjente

Tabell XXIV (forts.).	Tilsammen.	Forhold i procent til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.	I		II		III		IV		V			VI	VII	VIII										
			Kristiania.	Drøbak.	Son og Hølen.	Moss.	Fredrikstad.	Sarpsborg.	Fredrikshald.	Drammen.	Hønefoss.	Kongsberg.	Holmestrand.	Svelvik.	Horten.	Tønsberg.	Sandefjord.	Larvik.	Aasgaardstrand.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.	Brevik.
Dødsårsaker. (Causes de décès).																										
Cystit, cystopyelit.	56	-	18	-	-	-	1	-	1	3	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	3	1	-	-	
Nyresten- og blæresten- sygdommer	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Andre nyre- og urinveis- sygdommer	51	-	29	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	5	-	-	-	1	-	
Sygdommer i kjønnsorga- nene, som ikke hen- hører under nogen an- nen gruppe.....	8	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
X. Svulster.																										
Carcinom (kreft) i huden	7	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
— — — mave- sækken	428	5,2	141	1	1	9	10	6	5	16	3	8	1	1	8	9	5	10	1	2	6	12	4	1	1	
— — — fordøi- elses- organer	193	-	84	-	-	3	5	3	5	5	1	3	1	-	4	1	1	1	-	2	2	2	-	-	-	
— — — ellers .	65	-	30	1	-	-	2	-	1	1	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
— — — bryst- kjerte- len ...	97	-	36	1	-	3	1	-	-	3	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	1	1	1	
— — — livmo- ren ...	134	-	39	-	-	1	-	-	4	5	-	1	1	-	1	3	-	-	-	2	1	1	2	2	2	
— — — andre organer, ell. med uopgitt sete ...	11	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Sarkom i bensystemet ...	4	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
— — — lymfekjertlene	22	-	10	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	
— — — andre organer eller med uopgitt sete	95	-	44	-	-	-	1	-	2	6	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-	
Andre svulster																										
XI. Sygdommer i hud, bindevev, ben og ledd, som ikke kan henføres under nogen av de foregående grupper.																										
Hudsygdommer	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gangræn (ikke senil) ...	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ben- og leddsygdommer	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
XII. Svangerskaps- og barselsygdommer.																										
Barselkrampe	10	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Emboli og trombose ...	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	

Opgaver over kjente

Tabell XXIV (forts.).	Til sammen.	I		II		III			IV		V			VI	VII	VIII									
		Forhold i procent til alle opgitte dødsårsaker ved sygd.																							
Dødsårsaker. (Causes de décès).		Kristiania.	Drobak.	Son og Hølen.	Moss.	Fredrikstad.	Sarpsborg.	Fredrikshald.	Drammen.	Hønefoss.	Kongsberg.	Holmestrand.	Svelvik.	Horten.	Tønsberg.	Sandefjord.	Larvik.	Aasgaardstrand.	Kongsvinger.	Hamar.	Gjøvik.	Lillehammer.	Skien.	Porsgrund.	Dovre.
Blødning	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmorbristning	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abort	9	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ektopisk svangerskap	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre svangerskaps- og barselsyggdommer	5	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII. Andre sygdommer.																									
Basedows sygdom	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Addisons	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diverse andre sygdommer	14	-	8	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Df. m. kjent sygd. årsak	8238	2629	36	97	137	79	170	264	21	76	31	18	103	137	78	75	52	0	49	29	60	156	94	24	
XIV. Unaturlig død.																									
Selvmord	62	-	26	1	2	-	-	-	2	-	-	-	-	1	3	-	2	-	-	-	-	-	-	4	1
Drap og mord	11	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ulykkestilfælde:																									
Akut alkoholforgiftning	9	-	3	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Andre akutte forgiftninger	11	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drukning	80	-	9	-	-	3	2	3	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
Forbrending	13	-	7	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elektrisk strøm og lynnedslag	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vådeskudd	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre ulykkestilfeller	122	-	59	-	-	1	1	3	2	-	1	1	-	-	6	-	3	-	1	-	-	1	1	-	-
Dsf. ved unaturlig død	312	-	116	1	2	4	3	6	7	-	2	2	-	3	9	1	5	-	1	-	1	6	3	1	
Dsf. med ukjent dødsårsak	116	-	59	1	-	3	-	1	1	-	1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	2	2	
Ialt av læger opgitte dsf	8666	2804	37	199	144	82	177	271	22	79	33	18	107	148	79	80	52	0	50	29	61	164	99	24	

dødsårsaker i byene.

	IX					X				XI				XIII	XIV	XV		XVII	XVIII	XIX	XX																		
	Langesund.	Kragerø	Notodden.	Risor.	Tvedestrand.	Arendal.	Grimstad.	Lillesand.	Kristiansand.	Mandal.	Farsund.	Flekkeford.	Sogndal.			Egersund.	Sandnes.				Stavanger.	Skudeneshavn.	Kopervik.	Hangesund.	Bergen.	Florø.	Aalesund.	Molde.	Kristiansund.	Trondhjem.	Levanger.	Stenkjær.	Namsos.	Bodø.	Narvik.	Svolvær.	Harstad.	Tromsø.	Vardø.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	19	56	54	40	14	150	27	20	157	49	21	28	638	27	440	15	13	156	1051	7	176	41	153	647	263	31	34	52	48	23	16	129	26	52					
-	-	-	-	-	-	3	-	1	2	-	-	-	-	-	2	-	-	1	4	1	-	-	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-		
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
-	1	1	1	3	-	-	-	1	1	2	1	-	-	-	3	-	3	6	9	-	3	-	2	12	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	1	1	-	1	-	-	1	3	-	-	-	-	-	1	1	6	-	8	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-
-	1	2	2	3	1	4	-	3	8	2	1	-	-	5	1	15	-	4	10	27	2	5	-	7	25	1	1	-	-	-	2	2	3	-	-	2			
-	-	-	-	-	-	-	-	6	2	-	1	-	-	-	-	2	-	2	10	-	1	-	1	7	-	-	1	-	-	4	-	-	6	-	-	-	-	-	
7	20	58	56	43	15	154	27	23	171	53	22	29	643	28	457	15	17	168	1088	9	182	41	161	679	273	32	35	52	52	25	18	138	26	54					

kjente dødsårsaker i byene.

Fordeling på alder (par åge).																Alder er ikke oppgit for					
20-25 år.		25-30 år.		30-40 år.		40-50 år.		50-60 år.		60-70 år.		70-80 år.		80-90 år.		90-100 år.		Over 100 år.		Mannkj.	Kvindekj.
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	2	2	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	3	1	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	4	6	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3	1	2	3	3	4	5	11	9	12	13	9	10	2	2	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	-	2	-	10	4	1	6	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	1	2	3	4	10	20	34	35	75	92	75	145	38	65	5	5	-	-	-	1
8	4	5	4	20	14	27	20	38	36	32	53	36	56	10	16	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	6	5	16	8	20	34	22	31	7	17	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	6	2	50	24	98	72	51	55	6	17	-	-	-	-
1	2	1	3	12	5	11	10	22	19	34	25	21	22	13	8	-	-	-	-	-	-
-	3	-	-	1	2	1	4	1	7	5	7	4	5	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	-	1	1	8	2	6	2	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	5	9	15	18	27	23	11	18	3	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	1	1	2	3	4	2	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-

Opgaver over kjønn og alder ved

Dødsårsaker. (Causes de décès)	Sum	Fordeling på kjønn (par sexe).		0—1 år.		1—5 år.		5—10 år.		10—15 år.		15—20 år.	
		Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
Sarkom i andre organer eller med uopgit sæte..	22	6	16	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Andre svulster	95	48	47	-	1	3	-	-	-	1	1	2	-
XI. Sygdommer i hud, bindevev, ben og ledd, som ikke kan henføres under nogen av de foregående grupper.													
Hudsygdommer	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gangræn (ikke senil)	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ben- og ledsygdommer...	4	2	2	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-
XII. Svangerskaps- og barselsygdommer.													
Barselkrampe	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Emboli og trombose	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmorbristning	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Abort	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ektopisk svangerskap	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre svangerskaps- og barselsygdommer	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XIII. Andre sykdommer.													
Basedows sygdom	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Addisons	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Diverse andre sykdommer	14	5	9	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Dsf. m. kjent sygd.årsak	8238	3914	4324	507	352	188	158	71	57	46	65	146	17
XIV. Unaturlig død.													
Selvmord	62	51	11	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
Drap og mord	11	8	3	5	2	-	1	-	-	-	-	1	-
Ulykkestilfelle:													
Akut alkoholforgiftn...	9	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Andre akute forgiftn. ger	11	9	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Drukning	80	71	9	-	-	6	4	7	-	5	-	7	-
Forbrænding	13	9	4	2	-	4	2	-	1	-	-	-	-
Elektrisk strøm og lyn- nedslag	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vådeskudd	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Andre ulykkestilfelle ..	12	89	33	2	-	9	2	9	2	2	-	5	-
Dsf. ved unaturlig årsak	312	249	63	9	2	22	9	16	3	8	1	17	-
Dsf. m. ukjent dødsårsak	116	62	54	10	18	4	4	2	-	-	-	-	-
I alt av læger opgitte dsf.	8666	4225	4441	526	372	214	171	89	60	54	66	163	17

kjente dødsårsaker i byene.

Fordeling på alder (par åge).																Alder er ikke opgit for					
20—25 år.		25—30 år.		30—40 år.		40—50 år.		50—60 år.		60—70 år.		70—80 år.		80—90 år.				90—100 år.		Over 100 år.	
Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.	Mannkj.	Kvindekj.
2	-	-	-	1	-	1	3	-	3	1	4	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-
1	1	1	1	3	3	6	13	6	11	16	7	7	9	2	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-	1	-	2	-	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	1	-	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	3	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
169	208	170	166	210	244	275	330	402	415	616	637	680	817	367	575	65	128	1	1	1	1
1	1	5	2	8	2	13	1	9	1	10	-	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	1	1	-	2	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	2	-	-	1	-	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	-	10	1	8	-	10	1	6	-	5	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	9	-	13	3	15	2	10	2	10	7	2	8	-	2	-	4	-	-	-	-
13	4	25	3	34	5	41	4	28	3	27	9	6	11	3	2	-	4	-	-	-	-
3	-	-	-	4	3	11	4	11	5	8	5	9	13	-	1	-	-	-	-	-	-
185	212	195	169	248	252	327	338	441	423	651	651	695	841	370	578	65	132	1	1	1	1

Dødsfall av maligne

Décès par tumeurs malignes

Tabell XXVI. Svulstens primære sete.	Til- sammen.	Derav:		Kristiania.		Akershus.		Østfold.		Buskerud.		Vestfold.		Hedmark.		Opland.	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
		Carcinomer:															
Hud	40	28	12	2	1	4	1	3	2	5	-	-	2	-	-	2	-
Læbe	16	16	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	-	2	-
Tunge	14	10	4	3	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Mundslimhinde	11	9	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Overkjæve	28	17	11	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	1
Svælg	12	9	3	3	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spiserør	80	52	28	17	7	4	2	7	-	2	1	1	-	5	2	2	-
Mavesekk	1522	852	670	61	80	55	48	60	37	60	47	62	41	47	41	47	38
Tyndtarm	23	15	10	3	3	1	-	-	-	2	-	1	1	1	1	1	1
Tykkarm	68	34	34	7	3	2	2	7	5	-	2	1	1	-	2	2	3
Rectum	64	39	25	9	6	2	-	4	2	2	3	1	2	5	1	4	1
Lever, galdeblære	171	79	92	5	13	9	9	5	2	4	10	1	2	5	4	9	4
Pankreas	8	3	5	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Larynx	12	10	2	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Lunger	17	10	7	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Nyrer, gl. suprarenales	16	7	9	-	-	2	-	-	-	2	-	1	2	-	1	-	-
Urinblære, urinveier	24	15	9	2	-	2	-	2	1	2	1	2	-	1	-	-	1
Ytre genitalier	13	3	10	-	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1
Testis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prostata	58	58	-	5	-	2	-	2	-	3	-	2	-	1	-	10	-
Uterus	185	-	185	-	36	-	8	-	4	-	9	-	3	-	7	-	10
Ovarier	26	-	26	-	6	-	2	-	-	-	-	-	1	-	3	-	7
Mammæ	144	3	141	-	30	1	7	-	4	-	4	-	8	-	7	1	7
Andre kjertelorganer	7	1	6	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Underlivet (uten angivelse av organ)	103	33	70	3	6	3	2	4	4	2	3	6	2	-	5	-	1
Forskjellig lokalisasjon, uoppgitt	83	41	42	1	3	-	1	4	3	1	-	5	1	1	-	1	1
Carcinomer	2745	1342	1403	129	203	90	86	99	68	88	81	84	66	73	76	88	70
Sarkomer:																	
Bensystemet	47	31	16	1	-	1	2	1	4	1	2	-	-	1	-	-	-
Lymfeknuter	24	12	12	1	1	-	1	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-
Forskjellig lokalisasjon, uoppgitt	35	12	23	3	7	-	1	-	2	-	-	-	-	-	2	1	-
Hjerne, nerver, bulb. oculi	50	25	25	3	4	2	2	-	1	3	2	2	1	2	6	1	1
Sarkomer	156	80	76	8	12	2	5	4	4	9	4	4	1	2	9	3	1
Tilsammen	2901	1422	1479	137	215	92	91	103	72	97	85	88	67	75	85	91	71

svulster fylkesvis i 1921.
 per departements en 1921.

Telemark.		Aust-Agder.		Vest-Agder.		Rogaland.		Hordaland.		Bergen.		Sogn og Fjordane.		Møre.		Sør-Trøndelag.		Nord-Trøndelag.		Nordland.		Troms.		Finmark.			
Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
2	1	1		1		1	2									3	2		4					1			
2										2				1		2		1			1						
				2		1			1	1				1				1									
1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1						3	1	1		1		1					
				1		1				1						1		1									
37	34	20	18	25	20	47	41	48	26	25	23	40	24	42	47	54	36	29	24	49	26	29	17	15	2		
				2		4	4	2	1	2	3			2	4	1	1		2	1	1	1					
1		1	1	1		1		1		2			1	3	3	3	1		1	1	1				1		
3	6	5	6	3	1	1	7	6	3	6	6	1	4	9	3	2	7	1	1	3	3	1	1				
				1						1			1				1										
	2	1	1	1		1	1	1		1	1			1				1									
1		1		1		1							1			1		1					2				
				1	2	1								1		1		2		1				2			
4		2		1		1		3		4		3		2		4		2		3		3		1			
	8		8		10		14		3		10		3		6		20		9		9		7		1		
	1			1		3					1		1		2				1		2		1				
	4		5		5		10		10		9		2		9		11		2		4		1		3		
				1		1									1												
1	6	1	2	1	2	1	6	3	7	1	3	2	4		9	2	4	1	3		1	2					
1	2	1	1	1	4	2	4	5	3	2	5	1		1	3	3	2	3	4	4	1	3	2	1	2		
53	65	36	45	42	50	64	97	69	59	52	71	48	42	63	92	85	92	46	49	69	50	43	35	21	6		
1	1	2	1	1		2	2	2			2			3		5	3	3		1	2	2	1				
						2	4	1	1				2	1	1	1						1			1		
			2									3	1	1	1	3	2				2		2	1	1		
2	1	1	1	1		2	1		1			1		1	1	3			1			1	2				
3	2	3	4	2		6	7	3	2		2	4	3	6	3	12	5	3	1	1	4	4	5	1	2		
56	67	39	49	44	50	70	104	72	61	52	73	52	45	69	95	97	97	49	50	70	54	47	40	22	8		

Dødsfall av maligne svulster

Décès par tumeurs malignes

Tabell XXXIV (forts.). Svultens primære sete.	Til- sam- men.	Derav:		Alder											
				0—1		1—5		5—10		10—15		15—20		20—25	
		Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.
Carcinomer:															
Hud	40	28	12	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	
Læbe	16	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tunge	14	10	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mundslimhinde	11	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Overkjæve	28	17	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Svælg	12	9	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Spiserør	80	52	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Mavesekk	1522	852	670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	
Tyndtarm	23	13	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tykkertarm	68	34	34	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rectum	64	39	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lever, galdeblære	171	79	92	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	
Pankreas	8	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Larynx	12	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lunger	17	10	7	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	
Nyrer, gl. suprarenales ..	16	7	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Urinblære, urinveier	24	15	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ytre genitalier	13	3	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Testis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Prostata	58	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Uterus	185	-	185	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Ovarier	26	-	26	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	
Mammæ	144	3	141	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	
Andre kjertelorganer	7	1	6	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Underlivet (uten angivelse av organ)	103	33	70	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	
Forskjellig lokalisasjon, uopgitt	83	41	42	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
Carcinomer	2745	1342	1403	-	-	3	-	1	-	2	2	3	1	4	2
Sarkomer:															
Bensystemet	47	31	16	-	-	1	1	-	-	1	-	2	-	1	1
Lymfeknuter	24	12	12	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-
Forskjellig lokalisasjon, uopgitt	35	12	23	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-
Hjerne, nerver, bulb. oculi	50	25	25	-	-	3	1	1	1	2	2	1	1	2	-
Sarkomer	156	80	76	1	-	4	3	1	1	4	2	4	1	6	1
Tilsammen	2901	1422	1479	1	-	7	3	2	1	6	4	7	2	10	3

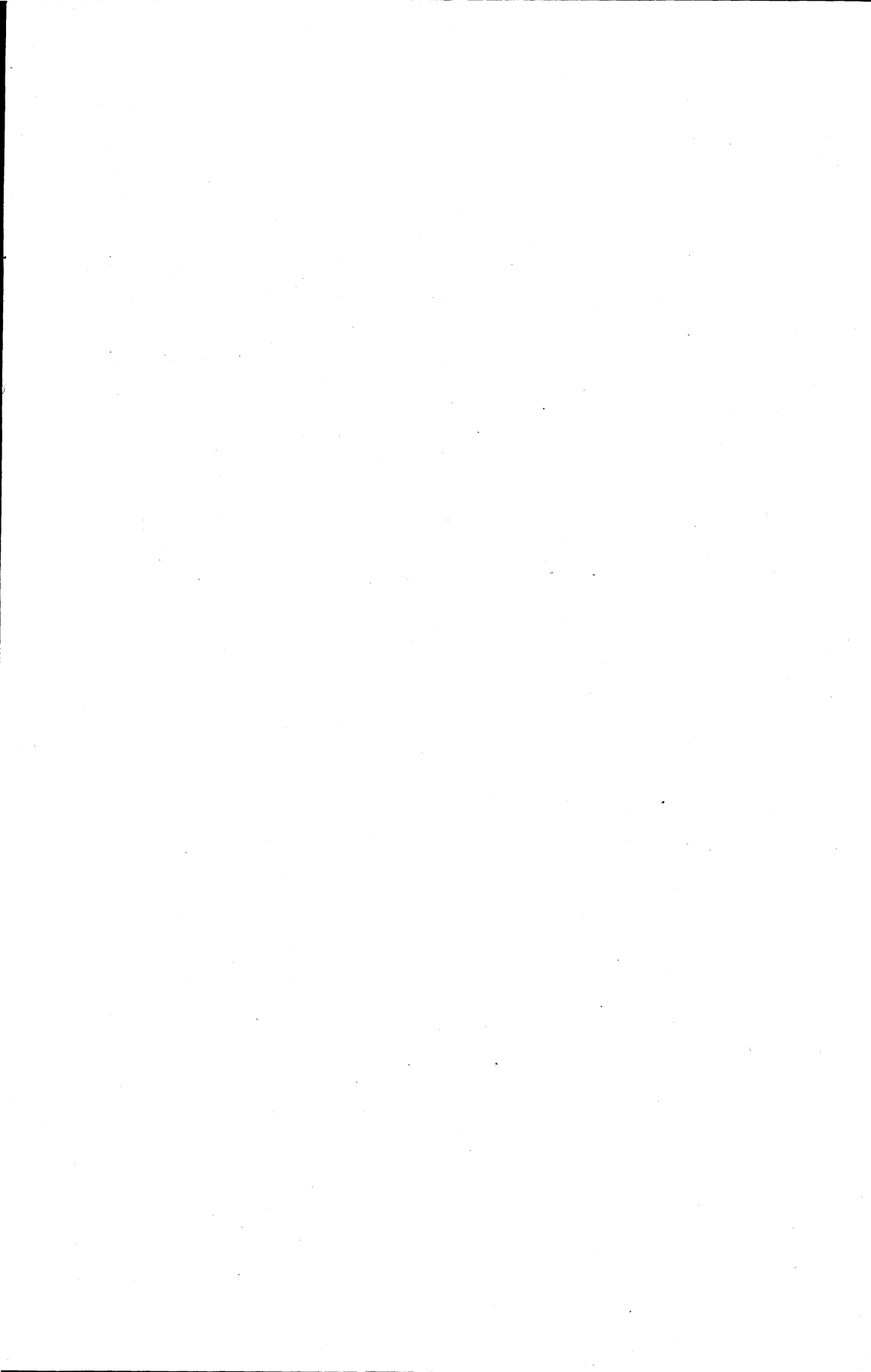
efter kjønn og alder i 1921.
par sexe et age en 1921.

og kjønn.														I procent av samtlige kreftdødsfall.			
25—30		30—40		40—50		50—60		60—70		70—80		80—90				90—100	
Md	Kv	Md	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.	Md.	Kv.		
-	-	-	-	-	2	2	-	5	1	12	3	7	5	-	1	1,38	
-	-	-	-	1	-	-	-	4	-	6	-	3	3	-	2	0,56	
-	-	-	-	1	-	2	2	4	-	3	1	-	1	-	-	0,48	
-	-	-	-	-	-	1	-	3	1	3	-	1	1	1	-	0,38	
-	-	1	-	2	1	5	1	2	4	5	1	1	4	1	-	0,96	
1	-	-	-	2	-	-	2	4	-	2	-	-	-	-	-	0,41	
-	-	2	-	2	11	5	21	11	15	7	5	1	-	-	-	2,76	
2	5	17	12	57	56	178	120	301	221	240	186	54	68	1	2	52,12	
-	-	1	-	1	-	2	1	6	3	4	3	-	3	-	-	0,79	
1	-	1	-	1	2	5	7	12	9	13	12	2	2	-	-	2,34	
-	-	1	-	1	3	1	8	3	15	7	9	7	4	5	-	2,21	
-	-	1	1	1	8	5	15	9	27	34	17	26	10	13	1	5,89	
-	-	-	1	-	-	-	1	2	2	1	1	-	-	-	-	0,28	
-	-	-	-	1	-	3	-	5	2	1	-	-	-	-	-	0,41	
-	-	-	-	2	2	2	2	1	4	3	3	-	-	-	-	0,58	
-	-	-	-	-	1	1	1	4	4	1	3	-	-	-	-	0,55	
-	-	-	-	-	-	2	3	3	2	8	2	2	2	2	-	0,82	
-	-	-	-	1	-	2	1	4	1	4	3	-	1	-	-	0,44	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	2	9	-	11	-	33	-	3	-	-	-	-	2,00	
-	3	-	21	-	49	-	45	-	41	-	21	-	4	-	-	6,37	
-	1	-	3	-	4	-	9	-	4	-	1	-	3	-	-	0,90	
-	-	-	10	-	30	-	32	2	42	1	13	-	12	-	1	4,96	
-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	3	-	-	-	-	0,27	
-	1	-	1	1	7	3	13	11	23	9	17	6	7	1	1	3,55	
1	-	3	1	4	3	8	4	11	21	10	9	2	4	-	-	1,48	
4	13	23	54	86	165	257	264	455	437	397	322	100	137	6	6		
-	-	-	1	5	2	8	5	4	3	8	2	1	1	-	-	1,62	
1	-	1	1	-	-	-	2	5	4	-	5	1	-	-	-	0,82	
-	-	2	1	-	5	3	4	3	6	1	5	1	1	-	-	1,21	
2	2	4	5	3	4	3	7	3	2	-	-	1	-	-	-	1,72	
3	2	7	8	8	11	14	18	15	15	9	12	4	2	-	-		
7	15	30	62	94	176	271	282	470	452	406	334	104	139	6	6	1 mann. alder uopgitt.	

66,80 } Fordelel-es-organene.

12,23 } Kvindel. generasjons org.

5,37 } Sarkomer.

Anhang.

(*Appendice*).

Om skarlagensfeberens optræden i Norge i årene 1879—1919.

(*Sur la fréquence de la scarlatine en Norvège 1879—1919*).

Av Peter M. Holst.

Som bekjendt har A. Johannesen i «Die epidemische Verbreitung des Scharlachfiebers in Norwegen» (1884) git en oversikt over skarlagensfeberens optræden her i landet før 1879. Denne oversikt bygger vesentlig på medisinalberetningene, som imidlertid ikke gir nogen talmessige opplysninger om sykdommen før i 1862, så at man altså kun for årene 1862—78 var istand til å få nogen statistisk oversikt over sykdommens optræden. Jeg har i det følgende efter medisinalberetningene utarbeidet en oversikt over sykdommens optræden i de 40 år som er forløpet siden Johannesens avhandling.

Den medisinske statistikk er en meget ung videnskap, og går i de fleste lande ikke lenger tilbake end til de store koleraepidemier omkring midten av forrige århundrede. Den som kjender farsotternes historie vil vite at det tidsrum som dekkes av statistikken ikke er noget langt tidsrum, og han vil derfor forstå at det epidemiologiske billede som man kan danne på grunnlag av en så kortvarig statistikk ikke vil være fullstendig. Dertil kommer at den medisinske statistikk er en meget ufullkommen videnskap, som er avhengig av en rekke mere eller mindre vilkårlige og ukontrollerbare faktorer. Blandt disse må i første rekke nevnes selve sykdommene, som til forskjellige tider kan opptre under forskjellige former. Dette gjelder i høi grad scarlatina, som til sine tider opptreder meget ondartet, til andre tider meget lett. Når sykdommen er faretruende, tilkaldes lægen, som derimot ofte ikke får meddelelse om sykdommen når denne forløper lett. Følgen av dette blir at lægens anmeldelser, som danner grunnlaget for den medisinske statistikk, vil gi et meget dårlig indtrykk av sykdommens hyppighet i de tider da denne optræder godartet.

Man vil av dette forstå, at det billede vi gjennom medisinalstatistikken kan danne os av scarlatinaens optræden er meget mangelfuldt. Ikke desto mindre har det sin interesse å kaste et blick på dette billede, fordi det er det eneste vi har, og fordi vi må gå ut fra at det iallfald gir os omridset av originalen.

Hvis man kaster et blick på tabell II, som viser sykdommens hyppighet og dødelighet for det hele land i perioden 1879—1919, vil det straks være yderst påfaldende hvorledes antallet av dødsfall av scarlatina er sunket, så at det for

5-årsperioden 1915—19 kun utgjorde ca. $\frac{1}{11}$ av antallet i årene 1880—84. Mens sykdommen tidligere i enkelte år opførtes som en av de hyppigste dødsårsaker, spiller den nu som sådan en helt underordnet rolle. Tabellen viser likeledes at antallet av dødsfall er sunket temmelig jevnt, og at det aldrig har været så lavt som i 1918—19.

At skarlagensfeberdødsfallene er avtatt så sterkt skyldes ikke at sykdommen er avtatt tilsvarende i hyppighet. Ganske visst viser også morbiditeten, bedømt på grunnlag av anmeldte tilfeller sterk nedgang, men da antallet av dødsfall i forhold til antall anmeldte tilfeller også er avtatt sterkt, fra 12,5 % i årene 1880—84 til 1,7 % i årene 1915—19, viser statistikken med sikkerhet at skarlagensfeberen nu forløper meget lettere end den gjorde for 40 år siden. Sandsynligheten taler for at sykdommen forløper forholdsvis endnu lettere end man får inntrykk av gjennom tallene, da det er grund til å tro, at ikke tilnærmedesvis alle tilfeller i de senere år er blitt anmeldt, fordi sykdommen ikke har vært så alvorlig at man har søkt læge.

Av tabell I vil man se at der i det store og hele ikke er synderlig forskjell på sykdommens mortalitet i rikets byer og bygder.

Hvis man undersøker scarlatinadødeligheten i landets fylker (tab. II—VIII), vil man finne at den nu varierer meget lite, og at den overalt er meget liten sammenlignet med hvad den var tidligere. Derimot vil man se at dette ikke var tilfellet i 1880 årene, da dødeligheten i de nordligste fylker var langt høyere enn i det øvrige land. Stort sett synes det som om sykdommen har krevet forholdsvis færre ofre i innlandsdistrikterne og langs sydkysten enn ellers i landet.

Ved et næiere studium av mortalitetsstatistikken vil man se at dødelighetskurvens fall ikke har vært jevnt, idet dødeligheten avtok meget hurtigere i periodens første 20 år enn i dens siste halvdel. Således avtok sykdommens dødelighet for det hele land i de første 20 år med 73 %, i de siste 20 år kun med 13 %. På enkelte steder har dette fall vært ennå plutseligere enn man får inntrykk av gjennom tallene for det hele land. I Finnmarken vil man således finde at sykdommen f. eks. i 1885—89 hadde en dødelighet av 21 %, mens den etter 1895 i det hele ikke har forårsaket noget dødsfall. Ennu mere påfallende blir dette forhold hvis man undersøker tabell XXVII hvor der for de enkelte distrikter i Finnmarken er utregnet scarlatinadødeligheten før og etter 1887. Man vil av denne tabell se at sykdommen plutselig skiftet karakter omkring 1887. Også for Troms fylke (tab. XXVI) kan man spore en lignende plutselig forandring, som der imidlertid syntes å komme noen år senere. Endelig viser mortalitetsstatistikken (tab. XXVIII) også at der blandt de personer som dør av scarlatina nu er forholdsvis flere eldre enn før, idet der i årene 1911—19 til sammen var 6,1 % av de døde som var over 15 år, mens det tilsvarende tall for 1872—80 var 1,2 %. I gruppen 10—15 år var tallene henholdsvis 10,7 % og 6 %.

Blandt de statistiske opplysninger som foreligger om scarlatinaens forekomst i Norge må vi gå ut fra at mortalitetsstatistikken er de beste, og at denne er meget god, idet man må formode at praktisk talt alle dødsfall av skarlagensfeber er blitt anmeldt. Derimot må man av grunne som jeg ovenfor har anført tillegge morbiditetsstatistikken mindre betydning. Og man har al grunn til å tro at dens opplysninger om sykdommens hyppighet kun gir os minimumstal, som kan ligge temmelig fjernt fra virkeligheten. Men også denne statistikk gir os enkelte interessante opplysninger.

I tabell I vil man finne hvor mange tilfeller der er anmeldt i rikets byer og bygder samt morbiditeten av scarlatina utregnet etter disse tal og folkemengden. Etter denne tabell synes sykdommen å opptre betydelig hyppigere i byene enn på landet. Skjønt dette kan være naturlig p. g. a. den større infeksjonsfare i byene,

må man gå ut fra at tallene gir fullstendigere opplysninger om byene enn om bygdene, hvor sykdommens utbredelse er meget vanskeligere å kontrollere.

Som man ser av tabellen er antallet av anmeldte tilfeller for hele riket gått jevnt nedover, og var i årene 1915—19 det laveste i hele perioden. Dette kan selvfølgelig for en del tenkes å bero på at sykdommen forløper så meget mildere, og at den derfor ikke blir anmeldt i samme utstrekning som før. Men man får dog på flere steder av landet det bestemte inntrykk at sykdommen virkelig er gått tilbake. Dette må således utvilsomt være tilfellet f. eks. for Finnmarkens vedkommende, hvor skarlagensfeberens nu praktisk talt er forsvunnet. Samme forhold ser man i Troms, Nordland og flere egne i Sogn og Fjordane.

Mens der i perioden 1880—1919 kun blev angrepet ca. 5 % av befolkningen av scarlatina i Sogn og Fjordane, som var den del av landet der var minst angrepet, var det tilsvarende tal for Oslo, hvor sykdommen var mest utbredt, hele 16 %.

Gjennem medisinalstatistikken lar det sig ikke gjøre med nøiaktighet å konstatere hvor sykdommen særlig har optrått, og man kan derfor ikke se om den fortrinsvis har været lokalisert til bestemte steder, eller om den har været jevnt utbredt over hele landet. Jeg har dog forsøkt å få opplysninger om dette punkt ved å gjennomgå innberetningene fra et enkelt fylke (Rogaland). I tabell XXX vil man finne anført sykdommens epidemiske optreden i de enkelte herreder i de enkelte år. Tabellen viser meget klart at sykdommen ikke har været jevnt utbredt i Rogaland fylke, men at den fortrinsvis har optrått i enkelte herreder.

På grunnlag av vor nuværende viden kan vi ikke gi nogen fyldestgjørende forklaring for sykdommens ulike fordeling. Dersom man tenker sig at befolkningens disposisjon for sykdommen er like stor over hele landet, skulde man også tenke sig, at sykdommen under ellers like forhold i løpet av en generasjon vilde angripe procentvis like mange mennesker i de enkelte dele av landet. Og når så ikke er tilfellet, må man gå ut fra at enten er der en forskjellig disposisjon tilstede, eller så avhenger sykdommens optreden av andre forhold, en *constitutio epidemica*, hvis natur vi for tiden ikke kjenner. Det er i virkeligheten meget som taler for at sykdommens optreden er betinget av lokale årsaker. Hvis man f. eks. kaster et blikk på tabell XXVII, vil man se at sykdommen i løpet av 50 år kun en eneste gang har optrått med noget større antal tilfeller i Sydvaranger distrikt, som ellers med undtagelse av 5 år har været helt fri for sykdommen. Dette kan med nutidens samferdsel og kommunikasjoner neppe tenkes å bero på at distriktets indbyggere ikke har været utsatt for smitte. Og epidemien i 1886 viser også at befolkningen var meget mottagelig for smitte. Man må derfor tenke sig at sykdommen av andre og ukjente grunner ikke har kunnet få fotfeste på stedet. Samme forhold ser man også på flere andre steder, hvor sykdommen er praktisk talt ukjent, tross for at man må tenke sig at befolkningen er utsatt for smitte.

Det synes i det hele som om skarlagensfeberens optreden er betinget av naturlove som vi ennå kun aner omrisset av. Dette vil man få et klart inntrykk av når man undersøker tabell XXIX, som viser tilfellenes fordeling på kjønn og alder. Man vil her bemerke en ensartethet som er ganske påfallende, når man tenker på de tidligere nevnte faktorer som forringer statistikkens resultater. For det annet viser tabellen at forholdene er blitt noget forandret i de siste 40 år, således at der nu angripes forholdsvis dobbelt så mange individer over 15 år som tidligere, hvilket kan stemme godt med at scarlatinadødeligheten for den nevnte aldersklasse likeledes er blitt større. Scarlatina er med andre ord ikke lenger en så utpreget barnesykdom som før. Man vil av tabellen likeledes kunne se, at mens der tidligere var en utpreget forskjell på de to kjønns disposisjon

etter 15 års alder, idet kvinderne var mere disponeret enn mennene, kan denne forskjell nu også spores under 15 års alder.

Man vil av det foregående ha sett at scarlatinaen i de siste 40 år har skiftet karakter, idet den er blitt sjeldnere og meget mindre ondartet enn før. Denne forandring kan ikke tenkes å skyldes de forholdsregler som man har tatt mot sykdommen. Ti vi behandler fremdeles de fleste steder sykdommen etter de samme prinsipper som før, d. v. s. med isolasjon og desinfeksjon. På enkelte steder har man navnlig i de senere år slappet svært på de tidligere anvendte forholdsregler, så at man tildels har ophevet isolasjonen. Dog har man på disse steder ikke kunnet spore nogen forøket utbredelse av sykdommen.

Tabell I.

År.	Byer.					Landdistrikter.				
	Folke- mengde i tusener.	Til- felle.	Døde.	Morbi- ditets- ‰.	Morta- litets- pct.	Folke- mengde i tusener.	Til- felle.	Døde.	Morbi- ditets- ‰.	Morta- litets- pct.
1877	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
78	378	-	-	-	-	1 486	-	-	-	-
79	390	-	-	-	-	1 500	-	-	-	-
1880	398	-	-	-	-	1 509	-	-	-	-
81	409	-	-	-	-	1 504	-	-	-	-
82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1883	417	2 163	165	5,2		1 497	5 999	653	4,1	
84	420	2 647	199	6,3	7,5	1 503	3 243	306	2,2	10,4
1885	424	4 232	283	10,0		1 515	3 736	288	2,5	
86	430	4 320	360	10,0		1 524	6 591	538	4,3	
87	436	3 061	266	7,0	7,5	1 531	6 435	357	4,2	6,8
88	439	1 699	110	3,9		1 536	5 518	351	3,6	
89	449	1 841	110	4,1		1 531	3 541	217	2,3	
1890	460	2 890	179	6,3		1 526	4 481	275	2,9	
91	468	1 721	105	3,7		1 528	2 966	200	1,9	
92	476	1 009	79	2,1	6,5	1 530	1 916	136	1,3	5,8
93	485	1 368	71	2,8		1 530	2 063	124	1,3	
94	500	2 908	112	5,8		1 530	4 520	163	3,0	
1895	514	2 402	87	4,7		1 541	3 759	155	2,4	
96	530	2 446	74	4,6		1 553	3 982	150	2,6	
97	549	1 373	54	2,5	3,0	1 562	3 129	108	2,0	3,5
98	573	1 473	37	2,6		1 566	2 640	76	1,7	
99	594	2 230	42	3,8		1 573	2 711	85	1,7	
1900	615	2 609	68	4,2		1 586	2 956	109	1,9	
01	632	1 721	41	2,7		1 596	3 174	77	2,0	
02	644	1 394	28	2,1	2,5	1 596	3 017	78	1,9	2,9
03	655	1 218	43	1,9		1 612	2 375	77	1,5	
04	663	1 197	23	1,8		1 612	1 816	49	1,1	
1905	666	2 293	71	3,4		1 620	2 488	59	1,5	
06	672	1 494	27	2,2		1 624	2 505	53	1,5	
07	675	1 058	17	1,6	2,3	1 631	1 698	42	1,0	2,4
08	686	1 833	45	2,7		1 636	2 096	40	1,3	
09	693	2 266	49	3,3		1 661	3 239	97	1,9	
1910	689	1 801	33	2,6		1 665	2 291	47	1,4	
11	699	2 326	35	3,3		1 672	2 714	39	1,6	
12	708	2 040	40	2,9	1,9	1 685	3 023	46	1,8	1,6
13	723	2 932	42	4,1		1 693	2 995	38	1,8	
14	732	2 835	74	3,9		1 709	3 681	65	2,2	
1915	752	1 612	27	2,1		1 714	3 250	50	1,9	
16	770	1 505	24	2,0		1 727	2 573	43	1,5	
17	784	1 543	30	2,0	1,7	1 780	2 625	46	1,5	1,7
18	789	1 110	23	1,4		1 835	2 087	37	1,1	
19	780	1 072	15	1,4		1 803	2 583	45	1,6	

Tabell II.

År.	Riket.				Oslo.				Akershus.			
	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalityets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde	Mortalityets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalityets- pct.
1879	4 359	2,3	679	-	243	2,2	30	-	21	0,3	32	-
1880	4 546	2,4	620		167	1,4	16		35	0,4	5	
81	5 924	3,1	1 026		257	2,1	20		42	0,4	3	
82	8 719	4,6	1 231	12,6	308	2,4	18	8,1	27	0,3	1	9,9
83	8 162	4,3	818		1 015	8,2	70		425	4,3	46	
84	5 890	3,1	505		1 487	11,7	139		448	4,5	41	
1885	7 968	4,1	571		1 961	15,1	174		627	6,2	30	
86	10 911	5,6	898		1 875	14,4	164		761	7,7	45	
87	9 496	4,8	623	7,0	1 353	10,2	174	9,8	733	7,3	50	6,1
88	7 217	3,7	461		460	3,4	42		286	2,9	21	
89	5 382	2,7	327		319	2,3	36		200	2,0	14	
1890	7 371	3,7	454		1 220	8,4	78		905	9,0	36	
91	4 687	2,6	305		436	2,9	36		563	5,6	35	
92	2 925	1,4	215	5,6	287	1,8	36	7,3	479	4,7	47	6,0
93	3 431	1,7	195		671	4,2	47		244	2,4	18	
94	7 428	3,6	275		906	5,4	61		217	2,1	9	
1895	6 161	3,0	242		577	3,3	30		216	2,1	7	
96	6 428	3,1	224		404	2,2	7		145	1,4	4	
97	4 502	2,1	162	3,4	414	2,1	9	2,8	286	2,7	5	2,2
98	4 113	1,9	113		624	3,0	19		226	2,1	5	
99	4 941	2,3	127		1 152	5,2	25		213	2,0	3	
1900	5 565	2,5	177		763	3,4	23		288	2,6	12	
01	4 895	2,2	118		417	1,8	13		283	2,4	2	
02	4 366	1,9	106	2,8	313	1,4	8	3,3	267	2,2	5	2,1
03	3 593	1,6	120		338	1,5	18		153	1,3	4	
04	3 013	1,4	72		348	1,5	11		133	1,1	-	
1905	4 781	2,1	130		537	2,4	14		235	1,9	3	
06	3 999	1,7	80		569	2,5	15		240	2,0	7	
07	2 756	1,2	59	2,4	299	1,3	3	2,3	107	0,8	3	1,9
08	3 929	1,7	85		319	1,4	6		75	0,6	-	
09	5 505	2,3	146		419	1,7	12		152	1,2	2	
1910	4 092	1,7	80		797	3,3	10		175	1,4	6	
11	5 040	2,1	74		1 046	4,3	15		395	3,0	2	
12	5 063	2,1	86	1,7	1 073	4,3	18	2,0	557	4,2	11	1,5
13	5 927	2,5	80		1 383	5,5	23		518	3,9	8	
14	6 516	2,7	139		1 415	5,6	46		754	5,5	8	
1915	4 862	2,0	77		659	2,6	11		454	3,2	4	
16	4 078	1,6	67		657	2,6	11		323	2,3	3	
17	4 168	1,6	76	1,7	783	3,0	17	1,9	665	4,3	7	1,1
18	3 197	1,2	60		489	1,9	14		524	3,7	8	
19	3 655	1,4	60		300	1,2	3		339	2,0	3	

Tabell III.

År.	Østfold.				Buskerud.				Vestfold.			
	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalitets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalitets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalitets- pct.
1879	143	1,3	18	-	20	0,2	-	-	129	1,4	4	-
1880	73	0,7	8		29	0,3	6		62	0,7	10	
81	29	0,3	4		15	0,1	2		5	0,1	-	
82	41	0,4	5	8,6	5	0,1	-	4,7	19	0,2	1	9,2
83	260	2,3	13		69	0,7	3		133	1,4	10	
84	416	3,6	40		353	3,4	11		338	3,5	30	
1885	938	7,9	45		985	9,6	54		622	6,4	23	
86	1166	9,8	77		981	9,5	35		731	7,4	21	
87	846	7,1	30	5,0	627	6,8	38	5,5	491	4,9	24	4,0
88	743	6,2	35		614	5,9	38		308	3,1	15	
89	152	1,3	6		319	3,1	29		267	2,7	13	
1890	371	3,1	30		133	1,1	6		796	8,1	27	
91	821	6,8	45		113	1,1	6		310	3,2	18	
92	547	4,5	42	7,5	29	0,3	-	4,6	104	1,1	5	4,1
93	311	2,5	38		235	2,2	8		132	1,3	5	
94	69	0,5	3		770	7,2	39		296	3,0	12	
1895	137	1,1	6		589	5,5	26		282	2,8	10	
96	41	0,4	2		218	2,0	8		175	1,7	11	
97	128	1,0	2	2,7	163	1,5	9	3,8	111	1,1	2	2,9
98	320	2,5	3		187	1,7	7		138	1,4	1	
99	421	3,3	15		304	2,7	6		261	2,6	4	
1900	917	6,9	26		651	5,8	10		312	3,0	7	
01	748	5,5	18		560	5,0	14		778	7,7	20	
02	268	1,9	10	2,8	499	4,4	9	2,0	575	5,6	18	3,0
03	110	0,8	-		359	3,1	4		608	5,9	26	
04	92	0,8	6		187	1,6	8		84	0,8	1	
1905	100	0,7	1		137	1,2	3		49	0,5	-	
06	60	0,4	2		87	0,7	2		64	0,6	1	
07	87	0,6	1	1,4	56	0,5	-	2,0	67	0,6	1	1,4
08	127	0,9	1		61	0,5	1		74	0,7	1	
09	119	0,8	2		92	0,7	2		189	1,8	3	
1910	319	2,1	8		44	0,4	-		99	1,0	-	
11	635	4,2	7		334	2,7	3		254	2,4	7	
12	341	2,2	9	1,5	276	2,2	5	1,1	225	2,1	1	1,4
13	390	2,5	1		248	2,0	1		242	2,3	2	
14	425	2,7	6		402	3,1	6		254	2,4	5	
1915	137	1,0	3		263	2,0	6		209	2,0	8	
16	146	0,9	3		446	3,4	11		138	1,3	2	
17	178	1,1	2	1,8	314	2,3	6	1,9	209	1,8	8	3,1
18	484	3,0	4		291	2,2	3		185	1,6	7	
19	523	3,3	14		238	1,8	3		120	1,0	2	

Tabell IV.

År.	Hedmark.				Opland.				Telemark.			
	Tilfelle.	Morbidityets- ‰.	Døde.	Mortalityets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- ‰.	Døde.	Mortalityets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- ‰.	Døde.	Mortalityets- pct.
1879	60	0,48	3	-	91	0,79	15	-	339	3,9	32	-
1880	52	0,42	1		25	0,22	2		62	0,71	4	
81	245	2,0	36		76	0,68	18		45	0,52	4	
82	433	3,57	37	8,6	-	-	-	9,8	38	0,44	1	4,6
83	688	5,7	60		29	0,3	3		38	0,40	1	
84	417	3,5	24		427	4,0	32		33	0,40	-	
1885	365	3,0	14		160	1,5	16		114	1,3	5	
86	520	4,2	17		1 130	10,6	94		223	2,5	14	
87	908	7,4	34	4,1	1 440	13,6	57	5,5	438	4,9	16	4,7
88	937	7,7	45		667	6,3	29		286	3,2	10	
89	297	2,4	15		203	1,9	3		504	5,6	34	
1890	263	2,2	9		199	1,8	9		972	10,7	67	
91	195	1,6	14		235	2,2	17		133	1,5	11	
92	72	0,6	6	5,8	113	1,0	1	4,3	23	0,24	-	6,5
93	102	0,85	10		54	0,5	4		86	0,92	4	
94	79	0,65	2		169	1,5	2		144	1,5	7	
1895	10	0,08	-		232	2,1	10		198	2,1	3	
96	71	0,58	1		116	1,0	3		499	5,2	12	
97	69	0,55	1	2,8	74	0,65	4	3,6	232	2,4	3	1,9
98	125	1,0	2		115	1,0	3		439	4,5	5	
99	339	2,7	13		76	0,65	2		616	6,3	14	
1900	1 122	8,8	47		66	0,57	1		288	2,9	5	
01	433	3,4	13		160	1,4	2		379	3,8	7	
02	297	2,3	12	3,6	485	4,1	9	2,9	398	4,0	3	1,5
03	222	1,7	6		287	2,4	10		272	2,7	6	
04	189	1,5	3		131	1,1	9		152	1,5	2	
1905	271	2,1	6		109	0,9	-		211	2,0	7	
06	219	1,7	4		104	0,9	5		433	4,2	7	
07	115	0,9	-	1,8	137	1,2	3	1,3	305	3,0	9	2,4
08	153	1,2	3		76	0,64	-		147	1,4	3	
09	133	1,0	3		118	1,0	-		437	4,1	11	
1910	143	1,1	-		71	0,6	1		694	6,5	8	
11	204	1,5	4		234	2,0	2		263	2,4	6	
12	280	2,1	5	1,3	159	1,3	3	1,4	150	1,4	2	1,0
13	338	2,5	2		432	3,5	7		394	3,6	-	
14	653	4,7	10		293	2,4	4		377	3,4	3	
1915	625	4,5	9		279	2,3	1		260	2,3	-	
16	336	2,4	4		167	1,3	4		90	0,8	-	
17	248	1,7	4	1,5	144	1,1	3	1,7	44	0,4	-	0,8
18	191	1,3	3		184	1,4	6		53	0,4	3	
19	554	3,8	10		104	0,8	1		48	0,4	1	

Tabell V.

År.	Aust-Agder.				Vest-Agder.				Rogaland.			
	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalityets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalityets- pct.	Tilfelle.	Morbidityets- %oo.	Døde.	Mortalityets- pct.
1879	121	1,56	8	-	370	4,79	20	-	901	7,77	208	-
1880	273	3,46	20		593	7,64	44		636	5,44	79	
81	19	0,24	-		236	3,06	27		1 134	9,62	92	
82	93	1,17	3	6,1	85	1,0	4	7,8	380	3,20	30	9,3
83	256	3,2	14		37	0,5	2		269	2,3	26	
84	113	1,4	9		65	0,8	2		121	1,0	9	
1885	626	7,6	70		58	0,8	1		116	1,0	7	
86	363	4,3	47		40	0,5	-		248	2,0	10	
87	160	1,9	5	10	96	1,2	7	3,7	133	1,1	5	4,2
88	137	1,7	12		359	4,7	14		65	0,6	2	
89	216	2,7	15		551	7,2	19		103	0,9	4	
1890	135	1,9	8		360	4,7	23		72	0,6	3	
91	79	1,0	6		89	1,2	3		71	0,6	-	
92	111	1,4	3	4,5	39	0,5	1	5,2	125	1,1	9	3,6
93	66	0,86	1		68	0,9	3		267	2,3	14	
94	73	1,0	3		61	0,8	2		602	5,3	15	
1895	365	4,7	9		33	0,45	-		428	3,7	17	
96	505	6,6	26		84	1,1	1		1 001	8,6	48	
97	133	1,7	9	3,7	74	1,0	3	2,4	380	3,2	23	4,7
98	236	3,1	6		40	0,54	1		98	0,84	4	
99	148	1,9	2		179	2,4	5		61	0,5	1	
1900	133	1,7	4		145	1,9	3		85	0,7	4	
01	283	3,7	11		117	1,5	2		52	0,4	-	
02	267	3,5	7	3,1	164	2,1	5	3,0	61	0,5	3	2,9
03	135	1,8	5		221	2,8	9		67	0,5	3	
04	34	0,46	-		160	2,1	5		352	2,7	8	
1905	94	1,3	1		145	1,9	10		1 493	11,5	51	
06	181	2,5	4		63	0,8	1		377	2,9	6	
07	94	1,3	-	1,8	89	1,1	-	2,7	143	1,1	5	3,2
08	83	1,2	-		119	1,5	6		1 820	12,2	44	
09	695	9,8	16		445	5,7	6		1 497	11,0	64	
1910	293	4,1	6		115	1,5	4		259	1,9	12	
11	216	3,0	2		162	2,1	2		101	0,7	-	
12	54	0,76	2	1,9	350	4,5	5	1,8	149	1,1	4	3,1
13	53	0,76	2		215	2,8	-		452	3,2	13	
14	195	2,7	3		228	2,9	8		601	4,2	19	
1915	164	2,3	1		95	1,2	2		454	3,1	12	
16	93	1,3	1		75	0,9	-		401	2,7	12	
17	164	2,2	6	1,5	124	1,5	-	0,72	321	2,0	3	2,1
18	154	2,1	1		47	0,56	-		56	0,34	1	
19	81	1,1	1		73	0,9	1		70	0,43	-	

Tabell VI.

År.	Hordaland.				Bergen.				Sogn og Fjordane.			
	Tilfelle.	Morbidity- %.	Døde.	Mortality- pct.	Tilfelle.	Morbidity- %.	Døde.	Mortality- pct.	Tilfelle.	Morbidity- %.	Døde.	Mortality- pct.
1879	392	3,30	65	-	117	2,75	23	-	56	0,64	5	-
1880	312	2,60	36		109	2,49	27		100	1,13	15	
81	713	5,80	101		390	9,01	100		91	1,35	22	
82	1 577	13,03	228	12,4	856	19,45	140	18,3	434	4,93	55	12,4
83	801	6,7	61		267	5,9	38		684	7,8	70	
84	143	1,2	14		63	1,4	4		33	0,4	5	
1885	174	1,1	14		132	2,9	2		56	0,6	2	
86	111	0,8	3		19	0,4	-		161	1,8	8	
87	66	0,5	3	7,4	43	0,9	-	2	91	1,0	3	4,9
88	491	3,9	39		22	0,5	1		28	0,3	2	
89	283	2,2	25		192	3,8	5		111	1,3	7	
1890	165	1,3	9		124	2,4	3		88	1,0	3	
91	221	1,7	8		165	3,1	-		40	0,45	-	
92	127	0,98	4	2,7	90	1,6	1	1,7	24	0,27	-	1,9
93	269	2,1	1		99	1,8	2		9	1,0	-	
94	81	0,62	1		107	1,9	4		48	0,55	1	
1895	663	5,1	12		646	11,2	21		202	2,3	8	
96	1 133	8,5	25		662	11,0	14		372	4,2	10	
97	789	5,9	26	2,4	274	4,4	11	2,9	489	5,5	18	3,4
98	216	1,6	6		41	0,6	2		107	1,2	2	
99	78	0,58	1		13	0,19	-		90	1,0	7	
1900	80	0,6	1		37	0,5	-		46	0,5	3	
01	163	1,2	1		65	0,9	-		48	0,55	1	
02	179	1,3	-	0,97	64	0,9	2	1,8	60	0,7	1	4,0
03	118	0,9	3		47	0,6	3		87	1,0	4	
04	181	1,3	2		122	1,6	1		108	1,2	5	
1905	223	1,6	4		407	5,1	11		61	0,67	4	
06	164	1,2	8		127	1,6	1		74	0,8	-	
07	61	0,45	-	2,8	19	0,23	-	2	52	0,57	-	2,7
08	25	0,18	1		51	0,62	1		32	0,35	-	
09	322	2,3	9		166	2,1	2		44	0,5	3	
1910	169	1,2	9		257	3,4	3		114	1,3	3	
11	430	3,0	10		158	2,1	3		49	0,55	3	
12	228	1,6	3	2,9	51	0,67	5	2,6	54	0,6	-	2,2
13	106	0,74	7		55	0,7	2		64	0,7	-	
14	113	0,8	2		55	0,7	2		42	0,47	1	
1915	165	1,2	2		30	0,3	2		62	0,7	-	
16	72	0,5	1		46	0,5	-		90	1,0	1	
17	75	0,5	2	1,2	65	0,7	-	1	36	0,4	5	2,5
18	44	0,27	1		34	0,35	-		17	0,19	-	
19	152	1,0	-		28	0,33	-		111	1,3	2	
1920					53	0,6	-					
21					32	0,3	-					
22					169	1,8	3					

Tabell VII.

År.	Møre.				Sør-Trøndelag.				Nord-Trøndelag.			
	Tilfelle.	Morbiditets- ‰.	Døde.	Mortalitets- pct.	Tilfelle.	Morbiditets- ‰.	Døde.	Mortalitets- pct.	Tilfelle.	Morbiditets- ‰.	Døde.	Mortalitets- pct.
1879	215	1,75	33	-	315	2,58	58	-	338	4,03	64	-
1880	456	3,60	58		307	2,50	43		137	1,63	36	
81	390	3,11	63		568	4,62	172		218	2,61	36	
82	1 147	9,13	138	11,7	1 197	8,84	229	18,5	699	8,48	92	14,0
83	1 113	8,9	140		1 137	9,4	154		279	3,4	26	
84	644	5,0	39		285	2,3	50		207	2,5	25	
1885	427	3,3	42		360	3,0	49		87	1,1	7	
86	384	3,0	23		562	4,5	65		284	3,4	17	
87	276	2,1	12	6,4	429	3,5	33	9,2	478	5,6	23	5,3
88	409	3,2	18		365	2,9	30		360	4,4	20	
89	396	3,1	26		467	3,8	25		119	1,4	4	
1890	246	1,9	20		521	4,2	39		161	2,0	5	
91	489	3,8	44		484	3,9	35		104	1,3	5	
92	82	0,64	8	3,9	376	3,0	29	6,4	113	1,4	14	5,8
93	203	1,6	5		250	2,0	15		56	0,7	1	
94	1 933	15,0	38		625	5,0	27		118	1,5	7	
1895	245	1,9	21		783	6,3	36		316	4,0	14	
96	43	0,33	5		650	5,1	31		195	2,4	14	
97	355	2,7	13	5,4	215	1,7	15	4,5	138	1,7	3	4,2
98	476	3,6	23		133	1,0	6		123	1,5	3	
99	257	1,9	13		341	2,6	7		72	0,9	1	
1900	147	1,1	8		187	1,4	7		60	0,73	-	
01	153	1,1	1		77	0,56	4		106	1,3	4	
02	92	0,67	2	2,6	147	1,1	4	3,9	118	1,4	7	2,9
03	140	1,0	4		114	0,83	7		93	1,1	3	
04	155	1,1	3		91	0,66	2		146	1,7	1	
1905	233	1,7	6		125	0,9	2		45	0,53	1	
06	309	2,1	2		441	3,1	8		50	0,6	-	
07	319	2,2	12	2,0	470	3,3	18	2,7	64	0,78	2	1,9
08	244	1,7	4		270	1,9	10		62	0,76	1	
09	146	1,0	1		261	1,8	5		152	1,8	3	
1910	222	1,6	4		240	1,6	6		31	0,37	-	
11	155	1,1	3		226	1,5	2		27	0,32	2	
12	233	1,6	2	1,5	616	4,1	9	1,8	60	0,7	-	1,2
13	217	1,5	3		299	2,0	5		305	3,6	2	
14	129	0,88	2		217	1,4	6		272	3,2	4	
1915	121	0,81	3		386	2,5	7		358	4,1	5	
16	45	0,3	1		546	3,5	6		131	1,5	2	
17	112	0,7	1	3,2	331	2,0	8	1,5	127	1,4	1	1,4
18	50	0,31	3		224	1,3	3		104	1,2	2	
19	262	1,6	11		388	2,4	4		125	1,4	2	

Tabell VIII.

År.	Nordland.				Troms.				Finnmark.			
	Tilfelle.	Morbiditets- %.	Døde.	Mortalitets- pct.	Tilfelle.	Morbiditets- %.	Døde.	Mortalitets- pct.	Tilfelle.	Morbiditets- %.	Døde.	Mortalitets- pct.
1879	154	1,37	36	-	253	4,35	50	-	70	2,63	5	15,9
1880	716	6,25	144		280	4,73	44		122	4,51	32	
81	1 072	9,2	259		288	4,77	50		91	3,36	17	
82	1 040	8,86	178	19,2	285	4,68	69	17,1	55	2,08	2	21,0
83	420	3,6	64		183	3,0	15		53	1,9	2	
84	257	2,1	27		27	0,4	4		13	0,4	-	
1885	114	0,9	15		38	0,6	1		8	0,3	-	
86	233	1,8	49		176	2,7	17		844	28,1	192	
87	334	2,6	45	13,7	314	4,8	25	8,1	240	7,8	39	7,7
88	544	4,2	75		103	1,5	12		33	1,1	1	
89	149	1,1	5		521	7,9	42		13	0,4	-	
1890	162	1,2	13		414	6,4	62		64	2,2	4	
91	86	0,64	13		27	0,41	1		26	0,86	8	
92	160	1,2	8	5,7	13	0,2	1	9,3	11	0,37	-	0,0
93	247	1,8	17		2	0,03	-		60	2,0	2	
94	814	5,9	37		270	4,0	3		46	1,5	2	
1895	138	1,0	8		98	1,4	4		3	0,1	-	
96	59	0,4	2		51	0,73	-		4	0,13	-	
97	136	0,94	5	3,2	27	0,38	1	4,0	15	0,45	-	0,0
98	316	2,1	9		148	2,1	6		5	0,15	-	
99	197	1,3	3		74	1,0	5		49	1,5	-	
1900	194	1,3	15		37	0,5	1		7	0,2	-	
01	45	0,3	2		26	0,36	3		2	0,06	-	
02	70	0,46	1	3,9	38	0,52	-	2,8	4	0,12	-	0,0
03	92	0,6	2		74	1,0	3		6	0,18	-	
04	214	1,4	4		112	1,5	1		22	0,63	-	
1905	178	1,1	4		75	1,0	2		13	0,37	-	
06	296	1,8	6		98	1,3	1		43	1,3	-	
07	223	1,4	2	1,9	19	0,24	-	1,2	30	0,9	-	0,0
08	142	0,87	3		12	0,15	-		37	1,1	-	
09	77	0,48	2		39	0,5	-		2	0,05	-	
1910	37	0,23	-		7	0,09	-		6	0,15	-	
11	83	0,52	1		63	0,78	-		5	0,12	-	
12	21	0,13	-	2,3	176	2,2	2	0,51	10	0,25	-	0,0
13	98	0,59	2		105	1,3	-		13	0,32	-	
14	50	0,3	4		39	0,47	-		2	0,05	-	
1915	117	0,7	1		14	0,17	-		3	0,07	-	
16	156	0,9	4		106	1,2	1		14	0,3	-	
17	72	0,4	2	1,8	110	1,3	1	0,8	46	1,0	-	0,0
18	88	0,51	1		8	0,09	-		4	0,09	-	
19	114	0,67	2		17	0,2	-		8	0,19	-	

Tabell IX.

Antall anmeldte tilfeller av skarlagensfeber i de forskjellige fylker i årene 1880—1919.

Pr. 1000 levende.											
	Riket.	Oslo.	Akershus.	Østfold.	Buskerud.	Vestfold.	Hedmark.	Opland.	Telenark.	Aust-Agder.	Vest-Agder.
1880—84	3,5	5,2	2,0	1,5	0,9	1,2	3,0	1,4	0,5	1,9	2,6
1885—89	4,2	9,1	5,2	6,5	7,0	4,9	5,0	6,8	2,9	3,6	2,9
1890—94	2,6	4,5	4,8	3,5	2,4	3,3	1,2	1,4	3,0	1,2	1,6
1895—99	2,5	3,2	2,1	1,7	2,7	1,9	1,0	1,8	4,3	3,6	1,1
1900—04	1,9	1,9	1,9	3,2	4,0	4,6	3,5	1,9	3,2	2,2	2,1
1905—09	1,8	1,8	1,3	0,7	0,7	0,8	1,4	0,9	2,9	3,2	2,2
1910—14	2,2	4,6	3,6	2,7	2,1	2,0	2,4	2,0	3,5	2,3	2,8
1915—19	1,6	2,3	3,1	1,9	2,3	1,5	2,7	1,4	0,9	1,8	1,0
Tilsammen 1880—1919	101	163	120	108	110	102	101	82	104	97	81

Pr. 1000 levende.										
	Rogaland.	Hordaland.	Bergen.	Sogn og Fjordane.	Møre.	Sør-Trendelag.	Nord-Trendelag.	Nordland.	Troms.	Finnmark.
1880—84	4,1	5,3	7,6	3,1	6,0	5,5	3,7	6,0	3,5	2,5
1885—89	1,1	1,7	1,7	1,0	3,0	3,5	3,2	2,1	3,5	7,5
1890—94	2,0	1,3	2,2	0,7	4,6	3,6	1,4	2,1	2,2	1,4
1895—99	3,4	4,3	5,5	2,8	2,1	3,3	2,1	1,1	1,1	0,5
1900—04	1,0	1,1	0,9	0,8	1,0	0,9	1,2	0,8	0,8	0,2
1905—09	7,7	1,2	1,9	0,6	1,7	2,2	0,9	1,1	0,6	0,8
1910—14	2,0	1,5	1,7	0,7	1,3	2,3	1,6	0,3	1,0	0,2
1915—19	1,7	0,7	0,4	0,7	0,8	2,3	0,9	0,6	0,6	0,6
Tilsammen 1880—1919	116	85	109	52	102	118	80	72	67	67

Tabell X. Akershus.

År.	Aker.		Ullensaker.		Høland.		Follo.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	19	1	7	1	-	-	6	-
1880	26	3	-	-	-	-	9	2
81	21	3	17	-	3	-	1	-
82	20	-	6	1	1	-	-	-
83	126	13	118	8	95	11	86	14
84	258	17	81	8	74	15	35	1
85	348	17	105	3	59	5	115	5
86	335	17	206	16	72	5	148	7
87	239	16	236	20	5	1	253	13
88	116	10	77	6	22	5	71	-
89	115	10	54	1	3	1	28	2
1890	348	15	449	20	51	-	57	1
91	147	10	285	19	75	5	56	1
92	51	6	215	22	68	10	145	9
93	61	9	25	4	66	4	92	1
94	157	8	20	1	21	-	19	-
95	99	1	29	-	8	-	80	6
96	85	2	23	2	13	-	24	-
97	124	1	120	3	12	1	30	-
98	101	4	74	-	14	-	37	1
99	98	3	55	-	27	-	33	-
1900	132	7	74	1	11	2	71	2
01	88	2	148	-	22	-	25	-
02	89	3	126	2	22	-	30	-
03	71	4	40	-	1	-	41	-
04	107	-	12	-	4	-	10	-
05	106	2	75	1	4	-	50	-
06	160	5	62	2	4	-	14	-
07	72	1	-	-	1	-	34	2
08	50	-	9	-	-	-	16	-
09	90	1	23	-	4	-	35	1
1910	134	5	22	-	-	-	19	1
11	262	2	83	-	29	-	21	-
12	325	5	165	5	11	-	56	1
13	340	4	107	3	11	1	60	-
14	312	5	323	2	36	-	83	1
15	286	3	80	-	49	-	57	1
16	224	1	20	-	23	2	56	-
17	310	4	252	2	27	-	76	1
18	296	7	129	1	27	-	72	-
19	200	2	81	1	13	-	45	-

Tabell XI.

Østfold.

År.	Eidsberg.		Moss.		Sarpsborg.		Hvaler. ¹⁾		Fredrikshald. ¹⁾	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	3	-	1	-	83	10	4	3	52	5
1880	5	2	-	-	51	1	5	2	12	3
81	1	-	-	-	6	-	15	3	7	1
82	11	1	9	1	16	3	-	-	5	-
83	15	-	91	1	60	4	2	2	92	6
84	38	1	71	4	218	25	5	5	84	5
1885	151	7	320	8	239	17	29	1	199	12
86	296	26	239	16	485	26	30	1	116	8
87	174	5	231	8	375	14	27	-	39	3
88	92	1	45	1	493	29	10	-	103	4
89	13	-	30	1	101	4	3	-	5	1
1890	46	1	77	5	202	24	10	-	36	-
91	79	4	200	5	351	17	51	3	140	16
92	171	10	89	3	53	4	87	7	147	18
93	214	28	37	3	39	5	20	2	1	-
94	4	-	25	-	32	3	-	-	8	-
1895	29	2	53	1	30	2	25	1		
96	3	-	14	1	16	1	8	-		
97	22	1	25	-	67	1	14	-		
98	23	-	201	2	86	1	10	-		
99	65	7	128	3	211	4	17	1		
1900	50	2	204	9	599	14	64	1		
01	38	1	22	2	389	8	299	7		
02	106	5	16	-	74	3	72	2		
03	33	-	37	-	19	-	21	-		
04	9	1	7	-	74	4	2	1		
1905	29	-	26	-	36	1	9	-		
06	13	1	21	-	23	1	3	-		
07	9	-	22	-	42	1	14	-		
08	6	-	82	1	27	-	12	-		
09	19	-	29	-	69	2	2	-		
1910	25	-	11	-	252	6	31	2		
11	82	-	59	1	315	5	179	1		
12	38	1	66	-	170	5	67	3		
13	44	-	189	-	112	1	45	-		
14	103	2	178	-	97	2	47	2		
1915	20	-	40	1	58	2	19	-		
16	24	2	34	-	70	1	17	-		
17	15	-	30	-	73	1	60	1		
18	63	-	118	1	117	2	86	1		
19	80	1	102	1	178	10	158	2		

Fredriksstad
stadsfysikat
medregnet
Sarpsborg.
Den gamle
distrikts-
inndeling er
anvendt.

¹⁾ Efter 1894 er Fredrikshald og Hvaler slått sammen.

Tabell XII.

Buskerud.

År.	Drammen.		Ringerike.		Modum.		Nes.		Aal.		Sandsvær.		Rollag.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde
1879	3	-	1	-	2	-	11	-	-	-	3	-	-	-
1880	15	6	4	-	8	-	-	-	-	-	2	-	-	-
81	12	2	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
82	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
83	47	2	7	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
84	272	5	52	4	7	-	-	-	-	-	20	2	2	-
1885	630	28	235	24	93	2	-	-	-	-	27	-	-	-
86	375	13	75	1	257	7	-	-	-	-	272	14	2	-
87	184	14	127	9	127	6	27	2	2	-	144	6	16	1
88	172	24	127	4	164	3	85	3	35	1	31	3	-	-
89	117	18	6	-	106	6	26	2	57	3	6	-	1	-
1890	156	-	17	-	8	-	-	-	4	-	10	-	-	-
91	42	3	12	1	15	-	-	-	44	2	-	-	-	-
92	14	-	-	-	2	-	-	-	13	-	-	-	-	-
93	105	4	4	-	89	4	-	-	2	-	-	-	35	-
94	476	19	99	6	170	12	-	-	6	-	11	1	8	1
1895	212	13	58	3	208	9	19	1	22	-	70	-	-	-
96	46	-	66	1	7	-	5	-	-	-	82	7	12	-
97	38	1	24	-	17	-	19	1	34	2	13	4	18	1
98	69	3	46	1	45	2	7	1	8	-	11	-	1	-
99	126	3	75	2	67	1	-	-	-	-	35	-	1	-
1900	204	4	25	-	115	4	-	-	-	-	301	2	6	-
01	267	11	10	-	164	1	15	1	-	-	98	1	6	-
02	275	3	37	1	76	3	44	2	1	-	68	-	-	-
03	224	2	26	1	76	1	26	-	-	-	1	-	6	-
04	73	4	8	-	94	3	1	-	3	1	8	-	-	-
1905	63	2	14	-	54	1	-	-	-	-	6	-	-	-
06	57	2	9	-	19	-	-	-	1	-	1	-	-	-
07	48	-	-	-	2	-	1	-	-	-	5	-	-	-
08	27	1	2	-	30	-	-	-	-	-	2	-	-	-
09	22	-	3	-	54	2	-	-	-	-	13	-	-	-
1910	29	-	5	-	6	-	-	-	-	-	4	-	-	-
11	199	2	22	-	34	-	-	-	7	-	72	1	-	-
12	130	1	57	3	59	1	-	-	3	-	16	-	1	-
13	66	1	110	-	18	-	-	-	-	-	54	-	-	-
14	188	2	100	1	27	1	12	-	11	1	55	1	9	-
1915	80	2	27	-	117	2	-	-	20	1	15	1	4	-
16	102	1	53	-	207	8	34	1	24	-	32	1	4	-
17	53	2	56	-	60	1	18	1	33	1	30	-	5	-
18	69	-	13	-	41	1	28	-	7	1	53	1	38	-
19	100	-	10	-	40	2	56	-	4	-	27	1	1	-

Tabell XIII.

Vestfold.

År.	Tønsberg.		Hof.		Larvik.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	29	2	2	1	98	1
1880	20	2	42	8	-	-
81	4	-	1	-	-	-
82	14	1	3	-	2	-
83	59	8	7	-	67	2
84	247	21	65	8	26	1
1885	329	12	252	9	41	2
86	251	11	136	1	344	9
87	99	2	187	5	205	17
88	89	5	50	4	169	6
89	176	4	17	2	74	7
1890	264	3	46	2	486	22
91	67	-	32	2	211	16
92	65	3	20	2	19	-
93	66	2	59	3	7	-
94	131	6	109	5	56	1
1895	148	6	65	3	69	1
96	68	4	26	2	81	5
97	78	1	3	1	30	-
98	73	1	32	-	33	-
99	95	1	78	1	88	2
1900	109	1	67	3	136	3
01	235	4	173	-	370	16
02	441	13	96	3	38	2
03	369	17	108	4	131	5
04	60	-	16	1	8	-
1905	24	-	11	-	14	-
06	46	-	5	-	13	1
07	22	1	5	-	40	-
08	8	-	26	-	40	1
09	158	3	6	-	25	-
1910	70	-	4	-	25	-
11	77	-	72	2	105	5
12	87	1	71	-	67	-
13	166	1	48	-	28	1
14	119	2	89	1	46	1
1915	78	1	38	1	93	6
16	36	-	12	1	90	1
17	112	3	58	2	39	3
18	83	1	64	5	38	1
19	36	-	55	1	29	1

Tabell XIV.

Hedmark.

År.	Solør og Odal.		Hedmark.		Sør-Østerdal.		Trysil.		Rendal.		Tønset.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	14	3	22	-	7	1	1	-	14	-	2	-
1880	12	-	16	-	3	-	6	1	15	-	-	-
81	122	18	116	17	7	1	-	-	-	-	-	-
82	358	33	5	-	70	4	-	-	-	-	-	-
83	180	21	29	2	411	34	23	-	19	-	26	3
84	118	7	81	5	82	6	-	-	111	2	25	4
1885	28	-	160	4	29	2	-	-	97	2	29	-
86	113	1	281	15	57	-	-	-	60	-	9	1
87	315	18	270	8	147	6	14	1	54	1	106	-
88	280	14	202	9	169	13	-	-	80	2	203	7
89	32	2	70	1	67	7	-	-	56	4	74	1
1890	102	5	55	4	71	-	1	-	20	-	14	-
91	91	5	43	3	47	3	6	2	8	1	-	-
92	4	-	9	-	28	3	23	3	8	-	-	-
93	18	1	9	1	4	-	3	-	21	2	47	6
94	16	1	38	1	11	-	-	-	-	-	14	-
1895	3	-	-	-	6	-	-	-	1	-	-	-
96	58	1	1	-	1	-	-	-	3	-	8	-
97	18	-	39	1	8	-	-	-	-	-	4	-
98	4	-	66	-	54	2	-	-	-	-	1	-
99	33	7	217	4	38	-	-	-	19	1	32	1
1900	201	5	762	36	110	4	20	2	17	-	12	-
01	139	8	97	-	90	2	29	-	16	-	62	3
02	93	3	83	5	26	-	10	-	64	3	21	1
03	42	1	76	5	34	-	26	-	21	-	23	-
04	14	1	38	1	35	1	-	-	75	-	27	-
1905	80	-	79	2	40	4	1	-	64	-	7	-
06	89	2	64	2	4	-	-	-	1	-	61	-
07	18	-	51	-	9	-	10	-	16	-	11	-
08	24	1	86	2	34	-	-	-	1	-	8	-
09	25	-	53	3	40	-	8	-	2	-	5	-
1910	55	-	46	-	2	-	40	-	-	-	-	-
11	102	2	82	2	5	-	14	-	-	-	1	-
12	43	1	145	2	58	2	8	-	2	-	24	-
13	11	-	175	2	28	-	-	-	38	-	86	-
14	42	-	248	4	196	3	52	-	69	2	46	1
1915	107	4	232	2	121	-	37	-	86	-	42	3
16	43	2	80	1	108	-	6	-	35	-	64	1
17	36	-	73	2	33	1	12	-	58	-	36	1
18	47	-	63	3	47	-	1	-	15	-	18	-
19	39	1	275	5	109	2	-	-	30	-	101	2

Tabell XV.

Opland.

Ar.	Hadeland og Land.		S. Valdres.		N. Valdres.		Toten.		Faaberg.		Ringebu.		Lom.		Lesje.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde
1879	9	1	-	-	8	3	30	3	25	1	-	-	19	7	-	-
1880	1	-	-	-	-	-	10	-	14	2	-	-	-	-	-	-
81	-	-	-	-	-	-	19	-	56	8	-	-	-	-	1	-
82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83	-	-	-	-	-	-	29	3	-	-	-	-	-	-	-	-
84	170	19	-	-	-	-	256	12	1	1	-	-	-	-	-	-
1885	144	14	-	-	3	1	11	1	-	-	2	-	-	-	-	-
86	154	12	237	22	205	33	162	5	98	4	3	-	246	16	25	2
87	413	17	233	5	6	2	350	10	167	2	75	4	124	10	72	7
88	112	3	48	1	-	-	220	13	72	3	146	4	21	2	48	3
89	14	-	8	-	4	-	74	-	5	-	70	1	19	1	9	1
1890	8	1	-	-	5	-	62	2	61	-	58	6	4	-	1	-
91	60	6	3	-	-	-	21	2	93	4	42	3	6	2	10	-
92	86	1	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	3	-	12	-
93	28	1	7	-	-	-	7	-	-	-	1	-	11	3	-	-
94	84	1	-	-	42	1	41	-	1	-	-	-	-	-	1	-
1895	99	2	46	-	9	1	49	3	2	1	1	-	-	-	26	3
96	44	-	14	1	7	1	12	-	29	-	9	1	-	-	1	-
97	40	-	8	2	14	1	9	1	-	-	3	-	-	-	-	-
98	46	-	33	2	-	-	33	1	-	-	-	-	-	-	3	-
99	42	1	10	-	-	-	9	-	13	1	2	-	-	-	-	-
1900	26	-	2	-	-	-	11	-	11	-	15	1	-	-	1	-
01	19	-	17	-	-	-	25	-	27	2	62	-	10	-	-	-
02	49	1	44	3	-	-	278	3	53	2	40	-	20	-	1	-
03	70	1	27	1	-	-	125	4	6	1	24	3	17	-	18	-
04	90	6	13	3	-	-	6	4	6	1	17	-	5	-	-	-
1905	70	-	12	-	-	-	4	-	-	-	20	-	2	-	1	-
06	34	-	21	2	1	1	35	2	3	-	9	-	1	-	-	-
07	51	-	-	-	1	-	18	1	6	-	44	1	14	1	3	-
08	14	-	6	-	9	-	15	-	-	-	31	-	-	-	1	-
09	12	-	11	-	28	-	59	-	2	-	4	-	-	-	2	-
1910	27	-	-	-	-	-	32	1	2	-	-	-	-	-	10	-
11	52	-	12	-	56	-	75	2	5	-	34	-	-	-	-	-
12	55	-	36	-	34	-	10	-	4	1	9	-	7	1	4	1
13	84	-	7	1	10	-	167	1	17	-	4	-	143	5	-	-
14	80	1	5	-	15	-	110	-	64	2	4	-	14	1	1	-
1915	50	-	39	-	4	-	110	-	46	1	6	-	3	-	21	-
16	48	-	21	1	-	-	44	2	38	1	3	-	4	-	9	-
17	19	1	52	-	35	1	33	-	-	-	2	-	3	1	-	-
18	27	1	11	-	82	2	27	1	21	1	2	-	-	-	9	-
19	8	-	10	-	30	-	12	-	17	-	5	-	-	-	15	-

Tabell XVI.

Telemark.

År.	Skien.		Kragersø.		Hollen.		Sauland.		Kviteseid.		Laardal.		Tinn.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde
1879	136	12	70	6	7	-	1	-	125	14	-	-	-	-
1880	22	-	39	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
81	27	2	18	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
82	18	-	20	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83	17	-	21	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
84	23	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1885	77	4	30	1	-	-	1	-	-	-	6	-	-	-
86	75	2	65	6	50	6	12	-	-	-	21	-	-	-
87	167	4	74	2	102	1	1	-	51	2	41	7	2	-
88	203	7	56	1	15	1	-	-	8	-	4	1	-	-
89	372	26	75	5	21	2	4	-	22	1	3	-	7	-
1890	562	42	139	7	151	10	11	4	94	2	-	-	15	2
91	69	6	36	3	28	2	-	-	-	-	-	-	-	-
92	14	-	1	-	-	-	3	-	2	-	3	-	-	-
93	34	-	7	-	2	-	-	-	2	-	41	4	-	-
94	55	-	47	2	1	-	2	-	6	-	23	5	10	-
1895	103	1	40	-	6	-	31	2	5	-	13	-	-	-
96	213	7	180	3	17	-	85	2	-	-	4	-	-	-
97	135	3	54	-	5	-	6	-	18	-	8	-	6	-
98	184	4	62	-	24	-	11	-	98	1	5	-	55	-
99	230	7	108	1	101	3	11	1	70	1	9	-	87	1
1900	78	1	92	1	21	-	26	-	9	2	14	-	48	1
01	129	4	32	-	8	-	64	-	24	-	109	3	13	-
02	141	-	66	3	20	-	35	-	77	-	54	-	5	-
03	148	4	28	-	28	-	22	1	17	-	19	1	-	-
04	90	2	38	-	10	-	3	-	1	-	10	-	-	-
1905	98	-	45	1	6	-	6	4	3	-	53	2	-	-
06	192	4	157	2	36	1	11	-	16	-	21	-	-	-
07	94	1	159	7	15	-	4	1	28	-	5	-	-	-
08	100	3	26	-	11	-	3	-	6	-	1	-	-	-
09	315	8	18	2	76	1	24	-	-	-	4	-	-	-
1910	222	5	294	3	143	-	24	-	-	-	9	-	2	-
11	134	5	74	-	13	-	5	-	4	-	6	-	27	1
12	44	2	59	-	4	-	1	-	9	-	27	-	6	-
13	185	-	130	-	6	-	60	-	-	-	5	-	8	-
14	185	1	49	-	41	2	62	-	28	-	4	-	8	-
1915	119	-	75	-	22	-	18	-	7	-	2	-	17	-
16	40	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-
17	23	-	10	-	-	-	10	-	1	-	-	-	-	-
18	13	2	4	-	1	-	35	2	-	-	-	-	-	-
19	1	1	-	-	4	-	20	-	1	-	-	-	22	-

Tabell XVII.

Aust-Agder.

År.	Ø. Nedenes.		V. Nedenes.		Aamli.		Evje.		Setersdal.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	74	2	17	3	3	1	-	-	-	-
1880	18	-	213	16	23	-	14	3	5	1
81	5	-	7	-	7	-	-	-	-	-
82	27	2	66	1	-	-	-	-	-	-
83	113	5	135	9	4	-	4	-	-	-
84	29	1	47	4	26	3	11	1	-	-
1885	229	34	393	36	3	-	1	-	-	-
86	105	14	249	31	5	1	4	1	-	-
87	58	1	102	4	-	-	-	-	-	-
88	79	9	58	3	-	-	-	-	-	-
89	65	1	128	12	-	-	23	2	-	-
1890	37	-	76	6	17	-	5	2	-	-
91	11	1	54	4	4	-	10	1	-	-
92	80	3	28	-	-	-	3	-	-	-
93	38	-	20	1	6	-	2	-	-	-
94	53	1	14	2	-	-	3	-	-	-
1895	200	2	154	7	6	-	5	-	-	-
96	178	10	282	16	39	-	4	-	2	-
97	80	5	32	3	19	1	2	2	-	-
98	144	1	63	5	25	-	4	-	-	-
99	72	-	73	2	3	-	-	-	-	-
1900	51	1	61	1	10	1	10	1	1	-
01	110	4	148	7	24	-	1	-	-	-
02	59	2	181	4	23	1	-	-	4	-
03	31	1	40	3	58	-	6	1	-	-
04	13	-	18	-	1	-	-	-	2	-
1905	45	1	42	-	-	-	5	-	2	-
06	142	2	35	2	4	-	-	-	-	-
07	69	-	23	-	-	-	2	-	-	-
08	48	-	33	-	-	-	2	-	-	-
09	137	3	533	12	7	1	18	-	-	-
1910	61	-	223	6	6	-	3	-	-	-
11	175	1	40	1	1	-	-	-	-	-
12	33	1	12	-	2	-	9	1	-	-
13	-	-	4	2	2	1	-	-	1	1
14	53	-	125	2	16	-	1	1	-	-
1915	52	-	91	1	21	-	-	-	-	-
16	39	-	51	1	-	-	-	-	3	-
17	96	3	39	3	1	-	4	-	24	-
18	107	1	46	-	1	-	-	-	-	-
19	58	-	10	1	1	-	7	-	1	-

Tabell XVIII.

Vest-Agder.

År.	Kristiansand.		Oddernes.		Undal.		Lyngdal.		Vanse.		Flekkefjord.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	320	20	35	-	2	-	-	-	-	-	13	-
1880	135	3	228	21	34	2	100	11	-	-	96	7
81	2	1	25	3	29	4	11	3	-	-	169	6
82	6	-	10	1	-	-	-	-	17	-	5	-
83	3	-	8	1	3	-	2	-	-	-	21	1
84	31	2	-	-	-	-	-	-	3	-	31	-
1885	36	1	11	-	3	-	-	-	6	-	2	-
86	1	-	19	-	6	-	-	-	5	-	9	-
87	2	-	5	4	14	1	-	-	1	-	4	2
88	68	2	96	2	8	-	-	-	-	-	187	10
89	111	3	158	3	97	3	79	5	82	4	24	1
1890	40	1	196	10	61	10	23	2	18	-	22	-
91	14	2	52	1	-	-	-	-	17	-	6	-
92	19	-	15	1	4	-	-	-	-	-	1	-
93	22	2	24	1	4	-	-	-	-	-	18	-
94	28	2	31	-	2	-	-	-	-	-	-	-
1895	12	-	15	-	-	-	-	-	-	-	6	-
96	36	-	24	-	22	1	-	-	-	-	2	-
97	22	1	20	-	25	1	-	-	7	1	-	-
98	7	-	13	-	13	-	-	-	2	1	5	-
99	60	3	88	1	31	1	-	-	-	-	-	-
1900	54	1	81	1	9	-	-	-	1	1	-	-
01	20	1	62	1	3	-	-	-	-	-	32	-
02	2	-	25	-	14	1	-	-	3	-	120	4
03	9	-	55	-	18	3	-	-	8	-	131	6
04	5	-	8	-	20	-	-	-	114	5	13	-
1905	11	-	59	-	12	1	-	-	57	8	6	1
06	26	1	16	-	14	-	-	-	4	-	3	-
07	12	-	41	-	36	-	-	-	-	-	-	-
08	27	-	24	1	3	-	2	1	33	4	30	-
09	80	-	104	1	61	-	26	1	45	-	129	4
1910	9	-	48	3	18	-	10	-	28	1	2	-
11	60	2	25	-	44	-	1	-	20	-	12	-
12	129	3	208	2	6	-	-	-	3	-	4	-
13	119	-	64	-	-	-	-	-	-	-	32	-
14	90	1	49	1	13	-	3	-	3	-	70	6
1915	17	-	24	-	5	-	-	-	47	1	2	1
16	16	-	40	-	1	-	10	-	5	-	3	-
17	25	-	78	-	13	-	2	-	-	-	6	-
18	7	-	39	-	-	-	-	-	1	-	-	-
19	15	-	35	1	5	-	-	-	28	-	-	-

Tabell XIX.

Rogaland.

År.	Sogndal.		Egersund.		Sandnes.		Stavanger.		Finnøy.		Sand.		Karmøy.		Hauge- sund.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde
1879	-	-	2	1	58	48	397	83	83	12	27	8	87	14	247	42
1880	104	9	9	3	46	3	185	17	7	-	74	4	108	28	103	15
81	10	1	82	5	273	27	324	23	64	4	234	22	92	8	55	2
82	11	-	64	3	4	1	12	-	26	3	46	10	100	7	117	6
83	197	17	3	-	-	-	8	1	31	5	10	2	8	-	12	1
84	-	-	80	4	6	-	2	-	-	-	-	-	26	2	7	3
1885	-	-	33	5	3	-	73	2	-	-	-	-	-	-	-	-
86	26	2	35	3	20	-	158	5	3	-	6	-	-	-	-	-
87	20	-	6	-	14	-	22	1	1	-	70	4	-	-	-	-
88	4	1	1	-	-	-	7	-	-	-	32	-	-	-	21	1
89	-	-	6	-	-	-	3	-	-	-	-	-	48	1	46	3
1890	-	-	-	-	-	-	8	-	1	-	12	1	34	-	17	1
91	-	-	-	-	2	-	37	-	-	-	23	-	3	-	6	-
92	2	-	8	2	-	-	73	5	6	2	34	-	2	-	-	-
93	19	2	42	-	26	1	81	3	7	2	86	6	4	-	2	-
94	3	-	77	1	134	3	243	7	53	-	87	3	1	-	4	-
1895	10	-	24	2	32	2	264	5	34	5	39	3	11	-	14	-
96	17	-	54	2	235	9	380	19	22	4	41	1	65	2	187	1
97	13	1	7	1	5	-	36	1	26	1	65	2	101	7	127	10
98	6	1	1	-	2	1	23	-	1	-	-	-	43	2	22	-
99	1	-	-	-	1	-	27	1	-	-	-	-	28	-	4	-
1900	12	-	1	-	13	-	48	4	6	-	-	-	3	-	2	-
01	8	-	-	-	-	-	8	-	1	-	7	-	6	-	22	-
02	-	-	1	-	3	1	11	-	-	-	8	1	7	-	33	1
03	1	-	-	-	-	-	52	1	3	1	1	-	1	1	9	-
04	29	2	6	-	-	-	268	5	1	-	26	-	8	1	14	-
1905	21	-	73	2	189	2	1054	43	29	-	34	2	72	-	21	2
06	22	-	66	-	72	2	181	4	3	-	1	-	13	-	19	-
07	-	-	13	1	87	2	17	2	10	-	2	-	4	-	10	-
08	16	-	263	3	417	12	872	22	85	5	54	1	42	-	71	1
09	62	6	35	7	182	6	504	22	153	2	111	6	283	5	162	10
1910	6	-	13	-	3	-	31	2	28	1	25	1	38	3	115	5
11	-	-	2	-	2	-	41	-	26	-	2	-	6	-	22	-
12	5	-	4	-	1	-	91	2	19	-	1	-	7	1	21	1
13	-	-	7	-	47	-	366	12	10	-	9	-	8	1	5	-
14	15	-	24	-	85	-	403	16	23	2	41	1	5	-	5	-
1915	-	-	117	4	63	1	160	5	36	1	21	-	14	-	43	1
16	5	-	85	2	94	-	134	6	5	-	35	1	11	-	32	3
17	8	-	24	-	100	-	70	1	1	-	16	1	11	-	91	1
18	-	-	5	-	7	-	30	-	3	-	1	-	3	-	7	1
19	-	-	10	-	15	-	17	-	-	-	14	-	1	-	13	-

Tabell XX.

Hordaland.

År.	Sveens herred.		Indre Søndhordland.		Ytre Søndhordland.		Tysnes.		Indre Hardanger.		Ytre Hardanger.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	-	-	44	11	26	4	-	-	7	1	-	-
1880	-	-	39	1	32	7	9	1	124	11	11	-
81	14	5	32	4	85	16	88	23	32	4	34	2
82	1	-	9	2	14	5	96	20	48	3	175	12
83	-	-	64	4	31	11	22	3	124	11	72	3
84	-	-	3	2	-	-	21	4	13	-	11	-
1885	-	-	-	-	-	-	55	7	-	-	7	-
86	-	-	11	-	-	-	7	-	16	-	44	1
87	-	-	5	1	3	-	3	-	-	-	2	-
88	-	-	1	-	8	-	3	-	88	7	91	5
89	-	-	3	1	1	-	17	5	131	10	22	1
1890	-	-	6	1	2	1	4	-	17	-	16	-
91	-	-	-	-	-	-	14	-	36	2	12	-
92	-	-	2	-	50	3	4	-	1	-	2	-
93	-	-	1	-	21	-	35	-	17	-	5	-
94	8	-	3	-	-	-	4	-	15	-	9	-
1895	-	-	-	-	5	-	3	-	14	1	23	1
96	3	2	111	3	3	3	26	-	57	1	68	1
97	2	-	82	2	59	2	21	1	91	2	34	-
98	14	1	38	-	10	1	6	-	19	1	17	-
99	-	-	8	-	4	-	1	-	-	-	31	-
1900	-	-	-	-	18	1	20	-	4	-	-	-
01	-	-	-	-	21	-	10	-	7	-	7	-
02	-	-	5	-	11	-	8	-	40	-	2	-
03	-	-	13	-	12	-	5	-	18	-	13	-
04	18	-	4	-	14	1	2	-	6	-	11	-
1905	5	-	21	1	16	1	3	-	13	-	5	-
06	-	-	17	-	13	-	25	2	6	-	3	-
07	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	2	-
08	1	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-
09	13	-	21	-	91	4	2	-	31	1	27	-
1910	-	-	11	2	7	-	41	2	11	-	1	-
11	3	-	121	2	10	1	17	1	19	-	41	-
12	14	-	7	-	67	1	5	-	11	-	50	1
13	6	1	-	-	10	-	5	1	24	-	-	-
14	-	-	1	-	10	1	5	-	-	-	12	-
1915	-	-	5	-	5	-	44	1	22	1	10	-
16	-	-	-	-	-	-	7	-	13	-	-	-
17	-	-	-	-	26	1	11	-	3	-	11	1
18	-	-	3	-	1	-	5	-	5	-	3	1
19	-	-	8	-	3	-	-	-	15	-	-	-

Tabell XX (forts.).

Hordaland (forts.).

År.	Voss.		Søndre Midt- hordland.		Nordre Midt- hordland.		Indre Nord- hordland.		Ytre Nord- hordland.			
	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.
1879	44	6	84	14	73	9	87	13	27	7		
1880	-	-	2	-	54	12	39	4	2	-		
81	-	-	165	15	112	7	113	19	38	6		
82	20	2	151	28	314	26	350	35	405	94		
83	13	3	98	7	165	8	165	7	47	4		
84	7	-	27	1	35	4	9	1	17	2		
1885	2	-	33	2	43	2	28	2	6	-		
86	1	-	8	-	16	2	8	-	-	-		
87	-	-	4	-	33	2	16	-	-	-		
							Osterøy.		Alversund.		Lindås.	
88	198	16	7	-	53	6	29	4	3	1	10	-
89	22	3	2	-	59	4	9	1	10	-	7	-
1890	1	-	2	1	52	-	14	-	4	-	47	6
91	7	-	32	2	47	-	6	-	22	-	45	4
92	17	-	5	-	18	1	26	-	2	-	-	-
93	95	1	-	-	22	-	41	-	29	-	3	-
94	15	-	6	-	10	-	-	-	10	-	1	1
1895	67	1	59	2	73	1	306	4	64	1	49	1
96	113	3	120	2	275	1	188	7	117	1	52	1
97	89	4	66	1	104	5	105	3	73	3	63	3
98	7	-	43	2	44	-	3	-	8	1	7	-
99	4	-	17	1	9	-	4	-	-	-	-	-
1900	13	-	13	-	10	-	1	-	-	-	1	-
01	45	-	19	-	25	1	19	-	1	-	9	-
02	35	-	30	-	2	-	19	-	19	-	8	-
03	8	1	-	-	16	-	16	-	4	-	13	2
04	3	-	29	-	17	1	60	-	9	-	8	-
1905	6	-	36	1	70	-	16	-	26	1	6	-
06	5	-	12	-	40	2	27	4	5	-	11	-
07	-	-	8	-	-	-	4	-	9	-	8	-
08	2	-	15	1	-	-	-	-	1	-	-	-
09	20	-	31	-	49	1	26	2	6	1	5	-
1910	-	-	21	-	40	-	6	-	22	3	9	2
11	37	2	42	1	47	1	50	1	6	-	37	1
12	26	-	19	-	5	-	-	-	10	1	14	-
13	1	-	8	-	27	1	25	4	-	-	-	-
14	-	-	30	-	15	-	11	1	-	-	29	-
1915	20	-	16	-	17	-	10	-	-	-	16	-
16	-	-	11	-	10	1	21	-	-	-	6	-
17	10	-	4	-	3	-	3	-	-	-	1	-
18	6	-	13	-	3	-	3	-	-	-	2	-
19	67	-	41	-	6	-	-	-	-	-	5	-

Tabell XXI.

Sogn og Fjordane.

År.	Lærdal.		Lyster.		Indre Sogn.		Midtre Sogn.		Ytre Sogn.		Ytre Søndfjord.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	-	-	-	-	-	-	-	-	27	1	1	-
1880	-	-	-	-	1	1	-	-	9	-	3	-
81	-	-	-	-	7	1	-	-	11	2	6	2
82	184	14	-	-	2	1	48	11	79	7	70	15
83	58	8	20	3	-	-	37	5	108	10	121	7
84	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
85	1	-	1	-	-	-	2	-	12	1	22	-
86	33	1	57	1	-	-	-	-	16	2	-	-
87	4	-	17	1	2	-	-	-	10	-	1	-
88	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-	5	-
89	1	-	-	-	-	-	-	-	17	-	15	-
1890	-	-	-	-	-	-	-	-	50	-	28	3
91	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	22	-
92	-	-	-	-	-	-	2	-	19	-	3	-
93	-	-	-	-	-	-	5	-	2	-	2	-
94	-	-	5	-	-	-	3	-	-	-	-	-
95	-	-	13	1	37	1	1	-	24	-	16	1
96	3	-	13	-	36	-	7	-	71	3	41	1
97	12	-	7	1	11	1	32	4	111	3	57	6
98	-	-	3	1	5	-	2	-	7	1	11	-
99	25	-	46	6	-	-	5	-	-	-	-	-
1900	1	-	5	-	-	-	-	-	17	2	17	1
01	4	-	-	-	-	-	5	1	13	-	3	-
02	17	-	5	-	-	-	1	-	9	1	1	-
03	-	-	2	-	-	-	6	-	29	2	11	-
04	4	-	-	-	4	-	23	-	11	-	-	-
05	-	-	2	-	-	-	2	-	8	2	5	-
06	-	-	-	-	-	-	1	-	11	-	6	-
07	-	-	-	-	-	-	4	-	9	-	4	-
08	-	-	-	-	2	-	3	-	1	-	1	-
09	29	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-
1910	21	1	2	-	1	-	-	-	3	-	8	-
11	-	-	-	-	-	-	3	-	4	1	6	1
12	7	-	-	-	-	-	-	-	7	-	20	-
13	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	4	-
14	-	-	-	-	11	-	2	-	4	-	7	-
15	-	-	1	-	-	-	-	-	8	-	2	-
16	13	-	4	1	-	-	6	-	8	-	-	-
17	24	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
19	37	-	26	-	1	-	2	-	2	-	-	-

Tabell XXI (forts.). Sogn og Fjordane (forts.).

År.	Indre Søndfjord.		Kinn.		Ytre Nordfjord.		Nordfjordeid.		Gloppen.		Innviken.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	-	-	-	-	28	4	-	-	-	-	-	-
1880	2	-	33	5	?	?	17	4	29	4	6	1
81	-	-	1	-	29	10	10	1	5	1	22	2
82	-	-	25	1	2	-	4	1	4	1	16	4
83	79	8	23	2	1	-	34	5	29	3	174	19
84	-	-	10	2	-	-	11	2	-	-	10	-
85	6	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
86	11	-	8	-	15	3	16	-	-	-	5	-
87	15	-	-	-	12	-	10	1	2	1	18	-
88	-	-	-	-	18	2	-	-	-	-	-	-
89	-	-	-	-	3	1	55	3	2	-	18	3
1890	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	7	-
91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
92	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
94	21	-	-	-	-	-	Nogen lette tilf.	-	13	1	6	-
95	9	-	5	-	40	3	6	-	14	2	37	-
96	32	-	20	-	71	3	35	2	17	1	26	-
97	39	-	94	-	44	1	62	2	2	-	18	-
98	-	-	30	-	26	-	15	-	1	-	7	-
99	-	-	6	-	5	-	2	-	-	-	1	1
1900	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
01	-	-	14	-	3	-	-	-	6	-	-	-
02	9	-	-	-	13	-	5	-	-	-	-	-
03	2	-	10	1	12	1	-	-	13	-	2	-
04	-	-	16	1	1	-	-	-	3	-	46	4
05	7	-	19	1	-	-	-	-	15	-	3	1
06	3	-	4	-	6	-	-	-	-	-	43	-
07	-	-	2	-	23	-	-	-	4	-	6	-
08	-	-	1	-	14	-	-	-	6	-	4	-
09	1	-	5	1	-	-	-	-	-	-	3	2
1910	-	-	24	2	5	-	1	-	2	-	47	-
11	6	-	6	1	-	-	5	-	-	-	19	-
12	8	-	-	-	3	-	-	-	-	-	9	-
13	39	-	14	-	-	-	5	-	-	-	0	-
14	2	-	1	-	4	1	-	-	2	-	9	-
15	5	-	-	-	3	-	13	-	2	-	35	-
16	6	-	2	-	6	-	11	-	33	-	1	-
17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	4	-	-	-	8	-	1	-	-	-	-	-
19	1	-	-	-	23	2	9	-	1	-	9	-

Tabell XXII.

Møre.

År.	Vestre Sendmør.		Indre Sendmør.		Østre Sendmør.		Ørskog.		Nordre Sendmør.		Ytre Romsdal.	
	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.	Til- felle.	Døde.
1879	-	-	-	-	6	2	-	-	-	-	11	3
1880	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	6
81	8	3	-	-	-	-	1	-	4	-	88	20
82	-	-	-	-	267	29	36	3	78	18	235	31
83	2	-	20	2	134	15	19	5	229	10	126	16
84	47	2	25	3	22	1	59	-	129	6	9	1
1885	5	-	15	-	7	1	19	-	39	1	9	3
86	114	6	37	-	21	1	47	-	73	5	11	1
87	23	-	13	-	32	1	71	3	45	1	25	4
88	47	-	31	4	3	-	6	1	158	3	25	-
89	17	-	23	3	22	1	28	-	56	2	8	-
1890	-	-	21	1	6	1	2	-	10	2	4	-
91	5	-	-	-	-	-	-	-	4	-	6	1
92	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
93	-	-	9	-	-	-	-	-	30	1	2	-
94	48	1	26	2	15	-	23	1	259	3	197	11
1895	25	-	15	1	19	2	12	1	24	-	72	12
96	3	-	25	1	-	-	-	-	11	3	2	-
97	46	2	83	3	-	-	48	2	75	5	36	-
98	70	5	37	1	8	1	23	5	90	2	68	1
99	24	1	4	-	-	-	1	-	17	2	12	2
1900	1	-	16	2	-	-	-	-	19	-	7	-
01	8	-	14	-	-	-	12	-	-	-	29	-
02	3	-	23	1	-	-	-	-	8	-	34	1
03	14	-	5	-	4	-	9	-	23	-	24	1
04	8	1	2	-	-	-	-	-	3	-	32	1
1905	18	-	2	-	4	1	-	-	17	-	26	-
06	4	-	26	-	11	-	-	-	15	-	20	-
07	17	-	4	-	-	-	-	-	12	1	20	1
08	9	1	2	-	2	-	-	-	12	-	31	-
09	17	1	-	-	-	-	-	-	12	-	18	-
1910	4	-	3	-	31	-	2	-	3	1	19	2
11	4	-	7	-	-	-	29	-	38	2	9	-
12	13	-	27	-	-	-	3	-	91	-	16	2
13	18	1	11	-	19	-	-	-	60	-	19	-
14	14	-	16	-	15	-	1	-	43	-	1	-
1915	8	-	10	-	7	-	-	-	37	-	2	-
16	1	-	-	-	2	-	-	-	6	-	4	-
17	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	60	-
18	-	-	-	-	1	-	-	-	11	-	7	-
19	11	1	-	-	4	-	-	-	9	-	49	7

Tabell XXII (forts.).

Møre (forts.).

År.	Indre Romsdal.		Søndre Søndmør.		Sundalen.		Surendalen.		Nordre Nordmør.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	56	9	100	12	7	1	4	-	31	6
1880	126	19	199	19	85	11	-	-	25	3
81	-	-	257	37	32	3	-	-	-	-
82	1	1	483	54	47	2	-	-	-	-
83	16	4	313	55	54	3	29	5	171	25
84	166	11	133	3	22	-	20	12	12	-
1885	28	1	129	13	72	5	69	17	35	1
86	33	4	55	-	18	-	11	1	63	5
87	27	1	19	-	1	-	13	2	7	-
88	45	2	36	3	-	-	56	5	2	-
89	58	1	137	13	21	1	24	5	1	-
1890	-	-	137	12	65	4	1	-	-	-
91	18	1	360	23	9	1	15	-	72	18
92	42	3	22	2	2	-	-	-	14	2
93	10	-	114	1	25	3	10	-	3	-
94	57	4	1112	12	74	-	52	3	70	1
1895	26	2	25	1	15	2	-	-	12	-
96	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
97	24	1	8	-	15	-	12	-	8	-
98	20	-	130	8	9	-	7	-	14	-
99	18	4	34	1	45	1	77	1	25	1
1900	16	1	12	-	28	-	23	2	25	2
01	-	-	68	1	-	-	26	-	6	-
02	2	-	7	-	10	-	5	-	-	-
03	1	-	51	3	1	-	6	-	2	-
04	33	-	65	-	2	1	10	-	-	-
1905	13	-	113	2	2	-	66	2	5	1
06	2	-	93	-	25	-	103	2	10	-
07	5	-	246	10	8	-	5	-	2	-
08	32	1	84	2	9	-	6	-	57	-
09	12	-	18	-	4	-	6	-	49	-
1910	-	-	132	1	-	-	14	-	14	-
11	8	-	45	1	4	-	1	-	10	-
12	2	-	17	-	-	-	63	-	1	-
13	3	-	15	-	17	-	50	2	5	-
14	-	-	20	1	11	1	8	-	-	-
1915	12	1	42	1	-	-	3	1	-	-
16	-	-	28	1	4	-	-	-	-	-
17	25	-	20	1	-	-	-	-	-	-
18	9	2	12	1	1	-	-	-	9	-
19	3	-	142	-	13	-	2	-	24	1

Tabell XXIII

Sør-Trøndelag.

År.	Trondhjem.		Strinden.		Selbu.		Røros.		Guldal.		Opdal.	
	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.
1879	32	6	118	17	43	9	-	-	23	4	-	-
1880	19	1	21	2	-	-	-	-	17	1	-	-
81	90	26	30	6	7	-	9	1	7	2	-	-
82	262	66	179	32	281	25	53	4	9	-	-	-
83	134	15	71	10	37	2	192	22	-	-	225	16
84	120	10	60	8	-	-	7	1	34	8	9	1
1885	121	9	43	5	4	-	-	-	65	3	36	10
86	264	32	138	11	3	1	5	-	29	4	7	1
87	88	3	31	2	6	1	69	-	59	12	17	-
88	64	3	62	1	17	1	19	2	37	5	-	-
89	146	8	41	-	4	-	164	2	12	-	18	7
1890	206	17	54	-	3	-	44	1	24	1	54	-
91	152	10	42	2	-	-	9	1	-	-	-	-
92	122	8	27	2	-	-	62	1	11	1	-	-
93	96	7	-	-	2	-	101	5	9	-	-	-
94	133	6	22	1	1	-	6	-	20	-	6	-
1895	292	11	75	5	5	1	2	-	12	-	2	1
96	261	13	47	1	25	1	28	-	57	5	20	3
97	129	10	12	2	-	-	-	-	36	1	7	1
98	70	3	11	-	-	-	2	-	7	-	8	-
99	124	2	12	-	1	-	66	-	8	1	30	1
1900	15	-	2	-	1	-	74	1	14	-	1	1
01	30	4	2	-	-	-	14	-	3	-	-	-
02	74	2	3	-	5	-	35	-	1	-	-	-
03	29	-	2	-	-	-	26	3	8	-	7	-
04	37	-	-	-	7	-	26	-	-	-	6	-
1905	30	1	23	1	14	-	1	-	-	-	19	-
06	152	-	45	-	6	-	10	-	22	2	31	1
07	227	3	37	2	2	-	13	-	22	1	2	-
08	105	5	34	1	4	-	14	-	7	-	-	-
09	97	-	44	2	-	-	2	-	21	2	5	-
1910	97	2	11	2	-	-	-	-	14	-	7	-
11	135	2	30	-	-	-	-	-	9	-	-	-
12	180	2	98	-	-	-	33	-	21	2	-	-
13	125	2	43	-	2	-	45	1	12	2	1	-
14	109	1	31	-	11	-	9	-	4	-	4	3
1915	154	2	120	-	6	-	42	-	18	1	2	-
16	271	3	46	-	10	-	46	1	20	-	10	-
17	118	2	23	-	2	-	-	-	36	-	30	1
18	68	-	27	-	-	-	2	-	25	-	18	1
19	88	1	116	-	6	-	4	-	44	-	16	-

Tabell XXIII (forts.).

Sør-Trøndelag (forts.)

År.	Orkedal.		Hitteren.		Hevne.		Ytre Fosen.		Indre Fosen.		Nordre Fosen.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.
1879	81	6	-	-	-	-	5	3	-	-	13	3
1880	12	2	36	3	-	-	132	20	60	13	10	1
81	4	-	24	4	-	-	144	39	78	26	175	68
82	224	35	16	9	12	4	46	16	31	5	84	33
83	320	48	21	10	118	21	13	4	6	6	-	-
84	10	3	27	15	9	-	-	-	4	2	5	2
1885	20	2	21	7	7	2	-	-	5	3	38	8
86	48	9	23	3	3	-	22	1	-	-	20	3
87	56	4	20	3	12	2	35	2	34	4	2	-
88	81	8	4	1	13	-	47	4	20	4	1	1
89	30	2	5	1	-	-	15	3	32	2	-	-
1890	73	4	26	4	-	-	22	1	14	1	1	-
91	231	10	23	10	5	-	8	-	3	1	11	1
92	117	7	17	6	7	1	3	1	10	2	-	-
93	29	-	10	2	-	-	3	1	-	-	-	-
94	5	1	113	4	83	2	88	8	122	5	26	-
1895	96	5	10	3	158	3	62	4	67	3	-	-
96	55	2	10	1	87	3	11	-	40	2	9	-
97	8	1	3	2	8	-	6	-	4	-	-	-
98	14	1	2	-	-	-	4	-	7	1	8	1
99	59	1	14	1	2	-	3	-	-	-	22	1
1900	22	-	15	1	-	-	1	-	5	-	37	4
01	5	-	8	-	-	-	2	-	1	-	12	-
02	-	-	3	-	-	-	2	-	22	2	2	-
03	1	-	1	-	-	-	38	4	1	-	1	-
04	2	-	6	1	-	-	9	-	4	1	1	-
1905	9	-	12	-	-	-	1	-	2	-	14	-
06	1	-	24	-	20	1	63	3	61	1	6	-
07	2	-	93	4	43	7	8	-	10	1	11	-
08	18	-	37	1	-	-	-	-	49	3	2	-
09	40	-	21	1	15	-	1	-	9	-	6	-
1910	37	-	30	-	14	-	24	2	-	-	6	-
11	28	-	12	-	6	-	1	-	4	-	1	-
12	215	4	-	-	4	-	2	-	58	1	5	-
13	46	-	2	-	18	-	1	-	4	-	-	-
14	31	1	5	-	5	1	1	-	4	-	7	-
1915	18	1	-	-	6	-	-	-	3	-	-	-
16	76	-	4	-	-	-	32	1	31	1	-	-
17	48	1	32	1	-	-	12	2	14	-	16	-
18	21	-	-	-	-	-	50	-	4	-	9	1
19	45	2	2	-	-	-	50	1	1	-	6	-

Tabell XXIV.

Nord-Trøndelag.

År.	Stjørdal.		Frosta.		Levanger.		Inderøy.		Stenkjær.		Grong.	
	Tilfelle.	Døde	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	79	15	-	-	147	29	18	4	86	13	-	-
1880	-	-	3	1	3	-	22	2	13	1	-	-
81	11	3	18	4	26	-	12	1	4	1	-	-
82	16	3	135	21	156	20	42	6	24	1	-	-
83	15	5	73	9	72	5	97	5	13	-	-	-
84	17	5	77	7	19	2	1	1	73	3	18	7
1885	2	-	68	7	2	-	1	-	4	-	2	-
86	31	2	68	6	74	7	84	2	17	-	2	-
87	20	3	12	-	151	3	131	3	90	3	8	3
88	5	-	15	1	98	7	37	1	54	1	-	-
89	10	1	-	-	24	-	32	2	9	-	-	-
1890	6	-	1	-	88	5	36	-	6	-	-	-
91	5	2	21	2	35	1	8	-	16	-	-	-
92	19	2	2	-	52	7	31	5	9	-	-	-
93	19	1	5	-	16	-	14	-	-	-	-	-
94	19	4	7	-	22	1	28	1	-	-	-	-
1895	150	6	5	1	43	1	44	2	5	-	7	1
96	117	13	2	-	17	-	11	-	24	-	4	-
97	-	-	-	-	14	-	18	-	36	2	37	1
98	7	-	-	-	11	-	6	-	61	1	19	1
99	2	-	11	-	4	-	9	-	10	1	3	-
1900	1	-	3	-	-	-	5	-	3	-	2	-
01	1	-	1	-	23	2	3	-	57	1	-	-
02	4	-	-	-	45	4	10	-	15	-	25	2
03	14	-	-	-	15	-	21	-	18	2	12	-
04	44	1	-	-	61	-	1	-	12	-	5	-
1905	14	-	-	-	14	-	1	-	-	-	5	-
06	26	-	-	-	3	-	8	-	-	-	-	-
07	-	-	2	1	10	-	31	1	10	-	-	-
08	7	-	10	1	35	-	6	-	4	-	-	-
09	6	-	45	-	79	2	7	-	11	1	3	-
1910	2	-	8	-	9	-	1	-	2	-	9	-
11	3	-	13	-	-	-	-	-	1	-	3	-
12	2	-	-	-	32	-	3	-	5	-	-	-
13	5	-	1	-	6	-	9	-	140	-	44	1
14	27	1	-	-	16	-	38	1	22	-	15	-
1915	31	2	11	-	89	2	46	-	64	-	5	-
16	21	-	1	1	66	1	26	-	7	-	2	-
17	32	1	8	-	58	-	11	-	6	-	2	-
18	1	-	7	-	37	-	7	-	3	-	1	-
19	25	2	14	-	24	-	9	-	24	-	-	-

Tabell XXIV (forts.).

Nord-Trøndelag (forts.).

År.	Namsos og Fosnæs.				Ytre Namdal.			
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	8			3	-			-
1880	113			3	85			19
1881	42	11	16	6	89			10
82	53	10	69	5	204			26
83	2	1	-	-	7			1
84	-	-	-	-	2			-
1885	-	-	-	-	8			-
86	6	-	1	-	1			-
87	18	-	39	5	9			3
88	14	-	118	10	19			-
89	14	-	21	1	9			1
					Kolvereid.		Vikten.	
1890	3	-	16	-	4	-	1	-
91	4	-	6	-	4	-	5	-
92	-	-	-	-	-	-	-	-
93	2	-	-	-	-	-	-	-
94	12	-	-	-	20	1	10	-
1895	39	2	-	-	19	1	4	-
96	15	1	-	-	2	-	3	-
97	27	-	-	-	6	-	-	-
98	10	-	-	-	2	-	7	1
99	20	-	-	-	-	-	13	-
1900	39	-	7	-	-	-	-	-
01	10	1	11	-	-	-	-	-
02	5	-	7	1	2	-	5	-
03	1	-	-	-	10	1	2	-
04	5	-	5	-	10	-	3	-
1905	4	-	-	-	-	-	7	1
06	-	-	4	-	1	-	8	-
07	1	-	-	-	1	-	9	-
08	-	-	-	-	-	-	-	-
09	1	-	-	-	-	-	-	-
1910	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	-	7	2
12	-	-	-	-	-	-	18	-
13	86	1	9	-	1	-	4	-
14	99	1	34	1	-	-	21	-
1915	103	1	-	-	-	-	9	-
16	8	-	-	-	-	-	-	-
17	-	-	4	-	-	-	8	-
18	32	1	16	1	-	-	-	-
19	20	-	7	-	-	-	2	-

Tabell XXV.

Nordland.

År.	Brønøy.		Alstad- haug.		Vefsen.		Rauen.		Lurey.		Gildeskål.		Bodø.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde
1879	95	23	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1880	32	5	18	3	-	-	37	7	-	-	-	-	12	4
81	29	11	45	8	64	6	6	1	91	33	12	4	86	19
82	46	8	100	20	302	75	239	31	-	-	90	9	12	4
83	16	6	113	20	22	9	60	4	5	-	111	13	2	1
84	44	2	36	12	-	-	1	-	8	-	4	-	5	-
1885	12	-	48	11	-	-	8	-	2	-	-	-	5	2
86	29	4	15	4	2	-	32	5	25	6	4	1	29	-
87	-	-	10	2	-	-	7	-	29	5	10	2	60	13
88	-	-	2	-	-	-	35	5	18	4	?	?	31	3
89	1	-	3	-	20	2	43	3	-	-	2	-	66	-
1890	-	-	11	-	3	-	69	8	20	-	8	2	17	-
91	-	-	18	2	-	-	26	4	17	3	-	-	2	1
92	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-
93	-	-	12	-	1	-	-	-	5	-	-	-	6	-
94	1	-	19	1	-	-	65	2	39	2	-	-	46	-
1895	-	-	8	-	2	-	12	-	27	2	-	-	12	-
96	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	1	-	12	-
97	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	5	-	4	-
98	7	-	6	-	2	-	1	-	7	-	-	-	31	-
99	3	-	21	-	13	1	22	-	-	-	3	-	13	-
1900	27	1	12	3	2	-	8	2	6	1	-	-	47	1
01	2	-	4	-	5	-	6	1	7	1	-	-	-	-
02	-	-	1	1	7	-	5	-	1	-	-	-	8	-
03	6	-	8	-	-	-	-	-	-	-	9	1	6	-
04	5	-	18	2	4	-	3	-	12	-	8	-	48	1
1905	-	-	-	-	1	-	12	-	12	-	-	-	62	1
06	6	-	20	-	18	-	6	-	4	-	22	-	74	6
07	8	-	-	-	7	-	20	-	6	-	38	1	21	-
08	3	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	8	-
09	13	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8	-	17	1
1910	3	-	2	-	3	-	-	-	20	-	1	-	1	-
11	3	-	-	-	-	-	11	-	55	1	-	-	-	-
12	1	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-	3	-
13	7	-	-	-	-	-	13	2	-	-	5	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	13	-
1915	8	-	6	-	1	-	-	-	1	-	-	-	44	-
16	3	-	15	-	19	-	11	-	8	-	5	-	36	-
17	-	-	5	-	1	-	-	-	1	-	-	-	16	1
18	-	-	4	-	-	-	-	-	11	-	1	-	21	1
19	-	-	9	-	-	-	2	-	26	1	-	-	48	-

Tabell XXV (forts.).

Nordland (forts.).

År.	Flakstad.		Buksnes.		Østlofoten.		Hadsel.		Sortland.		Under fisket.	
	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.	Tilfelle.	Døde.
1879	8	4	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-
1880	-	-	213	38	17	5	261	51	79	22	1	-
81	80	6	226	32	112	36	93	48	27	3	18	2
82	56	7	1	-	107	9	27	1	-	-	20	-
83	16	2	3	-	1	1	2	-	42	6	-	-
84	5	-	35	2	6	-	-	-	-	-	2	-
1885	10	-	7	-	-	-	3	-	-	-	3	-
86	2	-	1	-	23	6	59	18	10	5	-	-
87	35	4	-	-	16	-	34	-	10	2	-	-
88	24	-	11	-	104	12	68	12	8	4	8	-
89	-	-	9	-	-	-	3	-	-	-	-	-
1890	-	-	8	-	9	-	-	-	-	-	2	-
91	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
92	16	-	14	-	-	-	94	6	4	-	-	-
93	9	-	40	2	1	-	99	9	31	3	-	-
94	6	-	50	-	110	3	95	9	71	8	5	-
1895	12	-	13	2	13	1	3	-	8	-	-	-
96	-	-	5	1	8	-	1	-	5	-	-	-
97	-	-	20	2	12	-	11	1	2	-	-	-
98	-	-	85	1	29	2	75	3	-	-	1	-
99	-	-	51	2	10	-	45	-	-	-	-	-
1900	-	-	69	1	2	-	4	3	4	2	-	-
01	-	-	8	-	-	-	11	-	-	-	-	-
02	-	-	6	-	3	-	35	4	-	-	-	-
03	-	-	4	-	7	-	25	1	10	-	-	-
04	21	-	53	-	4	-	13	-	1	1	2	-
1905	14	-	11	-	8	-	12	2	9	-	-	-
06	2	-	7	-	4	-	24	-	2	-	-	-
07	-	-	6	-	12	1	4	-	-	-	2	-
08	6	-	-	-	18	1	1	-	19	1	-	-
09	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
1910	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	1	-	9	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	2	-	6	-	14	2	1	-	-	-	-	-
1915	2	-	1	-	31	-	12	1	-	-	-	-
16	2	-	20	-	14	2	8	-	-	-	-	-
17	-	-	8	-	1	-	13	1	17	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	1	-	15	-	-	-
19	-	-	2	-	2	-	1	-	12	1	-	-

Tabell XXVI.

Troms.

År.	Trondenes.		Ibestad.		Tranøy.		Lenvik.		Maalselv.		Balsfjord.	
	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde	Tilf.	Døde
1879	23	5	27	8	8	-	60	9	20	1	-	-
1880	-	-	12	3	43	4	67	9	50	3	-	-
81	80	15	32	14	34	8	29	3	102	9	-	-
82	12	3	12	11	8	3	10	3	40	6	-	-
83	9	-	-	-	12	1	95	13	31	1	-	-
84	-	-	11	2	2	-	-	-	-	-	2	-
1885	27	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
86	37	1	17	1	23	-	5	3	13	-	33	3
87	13	-	17	3	1	-	20	5	4	1	120	3
88	13	3	7	-	-	-	9	-	-	-	30	1
89	210	28	80	7	7	2	12	-	13	-	31	1
1890	53	9	52	12	14	4	92	19	29	-	47	3
91	-	-	4	-	-	-	3	-	1	-	2	1
92	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
94	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1895	23	-	9	-	13	-	-	-	-	-	17	1
96	36	-	3	-	4	-	1	-	1	-	-	-
97	14	1	-	-	9	-	-	-	1	-	1	-
98	66	4	30	1	8	-	3	-	4	-	5	-
99	11	-	16	2	15	3	-	-	-	-	6	-
1900	11	-	2	-	-	-	-	-	6	1	-	-
01	1	1	5	-	-	-	-	-	1	-	1	1
03	20	-	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-
03	34	1	-	-	3	-	15	-	-	-	5	1
04	38	1	3	-	-	-	7	-	11	-	1	-
1905	6	-	-	-	1	-	-	-	7	-	2	-
06	27	1	4	-	-	-	1	-	4	-	9	-
07	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
08	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
09	25	-	-	-	14	-	-	-	-	-	-	-
1910	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	14	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
12	9	-	2	-	5	-	6	-	-	-	9	-
13	21	-	-	-	-	-	15	-	11	-	25	-
14	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1915	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	26	-	1	-	-	-	4	-	59	-	-	-
17	17	-	27	1	-	-	7	-	38	-	-	-
18	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
19	5	-	-	-	6	-	-	-	1	-	-	-
1862—1890	632	94	493	117	281	36	474	81	757	60	-	-
Mortalitet	15 %		24 %		13 %		17 %		8 %			
1891—1919	474	9	111	4	68	3	65	-	244	5		
Mortalitet	1,9 %		3,6 %		4,4 %		-		2,1 %			

Tabell XXVII.

Finnmark.

År.	Alten.		Loppen.		Hammerfest.		Maasøy.		Kistrand.	
	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.
1870	97	14	-	-	-	-	14	-	-	-
71	21	1	-	-	37	11	12	2	2	2
72	1	-	-	-	18	-	-	-	-	-
73	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
74	-	-	-	-	9	3	-	-	-	-
1875	-	-	-	-	31	13	-	-	-	-
76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
78	6	3	5	1	-	-	-	-	-	-
79	-	-	40	4	26	-	4	1	-	-
1880	44	12	17	1	-	-	3	3	-	-
81	-	-	-	-	-	-	4	-	40	8
82	6	-	13	-	1	-	15	2	20	-
83	46	2	-	-	4	-	-	-	-	-
84	4	-	2	-	7	-	-	-	-	-
1885	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
86	24	3	10	-	187	40	-	-	36	29
87	31	7	5	-	118	10	2	-	3	-
88	1	-	-	-	2	-	-	-	5	-
89	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
1890	10	1	-	-	-	-	-	-	29	3
91	-	-	-	-	-	-	3	-	17	8
92	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-
93	-	-	-	-	19	1	3	-	-	-
94	2	-	-	-	-	-	-	-	24	1
1895	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
96	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
97	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
99	-	-	-	-	1	-	9	-	-	-
1900	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
02	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
03	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-
04	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-
1905	-	-	-	-	6	-	3	-	-	-
06	4	-	5	-	10	-	19	-	-	-
07	18	-	2	-	8	-	-	-	-	-
08	13	-	-	-	-	-	6	-	1	-
09	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
1910	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
11	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1915	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-
17	29	-	-	-	-	-	-	-	4	-
18	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
1870—1887	280	42	92	6	447	77	54	8	101	39
Dødelighet	15,0	%	6,5	%	17,2	%	15,0	%	39,0	%
1888—1919	79	1	8	-	67	1	50	-	90	12
Dødelighet	1,25	%			1,5	%			13,4	%

I Gamvik og Talvik (opr. 1912) er der tilsammen optrått 12 tilf. uten dødsf.

Tabell XXVII (forts.) Finnmark (forts.).

År.	Tanen.		Vardø.		Vadsø.		Sør-Varanger.		Lebesby.	
	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.	Tilf.	Døde.
1870	-	-	-	-	18	8	-	-	-	-
71	-	-	-	-	19	5	-	-	-	-
72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
74	-	-	58	12	-	-	-	-	-	-
1875	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-
76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
77	-	-	-	-	27	12	-	-	-	-
78	58	13	-	-	-	-	-	-	-	-
79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1880	58	16	-	-	-	-	-	-	-	-
81	28	5	12	4	7	-	-	-	-	-
82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1885	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
86	57	19	43	9	348	60	139	32	-	-
87	25	8	28	6	28	8	-	-	-	-
88	4	-	17	1	4	-	-	-	-	-
89	-	-	6	-	5	-	-	-	-	-
1890	-	-	9	-	9	-	7	-	-	-
91	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
92	-	-	6	-	2	-	-	-	-	-
93	-	-	20	1	16	-	2	-	-	-
94	-	-	4	-	9	-	7	1	-	-
1895	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-
96	-	-	0	-	1	-	-	-	-	-
97	5	-	3	-	7	-	-	-	-	-
98	-	-	4	1	1	-	-	-	-	-
99	-	-	33	-	6	-	-	-	-	-
1900	1	-	1	-	3	-	1	-	-	-
01	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
03	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
04	18	-	1	-	-	-	-	-	-	-
1905	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06	-	-	1	-	4	-	-	-	-	-
07	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
08	2	-	4	-	8	-	-	-	-	-
09	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1910	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
12	-	-	3	-	1	-	2	-	-	-
13	-	-	6	-	2	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1915	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-
1870—1887	226	51	141	33	457	93	139	32	1	-
Dødelighet	21,2	%	24,0	%	20,0	%	23,0	%	-	-
1888—1919	37	-	127	3	84	-	31	-	-	-
Dødelighet	-	-	2,3	%	-	-	-	-	-	-

Tabell XXVIII.

Dødsfall av scarlatina i de forskjellige aldersklasser.

År.	0—1 år.		1—5 år.		5—10 år.		10—15 år.		Over 15 år.	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
1872.....	59	40	261	256	136	106	21	23	14	12
73.....	20	16	118	117	64	45	13	11	7	9
74.....	12	13	79	64	34	26	5	7	7	2
75.....	46	29	220	211	91	79	21	27	10	12
76.....	109	89	597	549	221	199	64	38	17	12
77.....	93	78	452	406	180	115	32	26	14	14
78.....	50	45	255	227	94	97	25	13	5	5
79.....	20	41	232	202	62	76	16	17	8	5
1880.....	27	29	186	169	87	75	15	13	4	4
procent	5,6	4,9	31,0	28,3	12,5	10,6	2,7	2,3	1,1	1,0
1881.....	40	38	312	281	127	98	32	28	17	17
82.....	91	67	343	293	171	180	50	29	9	12
83.....	35	36	260	193	124	101	23	17	7	4
84.....	29	27	128	146	73	63	12	11	7	2
85.....	32	29	185	143	82	66	18	7	2	3
86.....	44	37	255	253	135	103	25	23	12	10
87.....	26	36	194	180	79	75	10	14	5	4
88.....	21	27	160	113	54	46	12	13	8	6
89.....	25	20	95	90	39	33	10	9	2	3
1890.....	24	14	163	124	40	49	15	14	5	5
procent	5,4	4,8	30,6	26,4	13,5	11,8	3,0	2,4	1,1	1,0
1891.....	18	16	90	92	43	21	9	10	3	3
92.....	9	5	52	62	32	30	11	7	5	2
93.....	13	14	52	58	22	19	7	5	3	2
94.....	14	8	91	78	27	36	8	5	5	3
95.....	17	8	76	65	38	20	4	5	3	4
96.....	17	9	66	51	32	23	9	7	3	2
97.....	13	6	51	41	22	13	6	4	6	-
98.....	9	5	26	34	19	13	3	1	1	2
99.....	2	1	17	10	6	2	3	-	1	-
1900.....	13	5	57	52	22	24	4	4	3	3
procent	6,4	3,9	30,2	27,9	13,5	9,8	3,3	2,4	1,7	1,1
1901.....	6	8	35	36	12	15	3	1	-	2
02.....	11	5	34	24	10	13	3	2	1	3
03.....	6	6	32	22	21	24	3	2	1	3
04.....	4	3	24	15	13	6	1	-	3	3
05.....	7	5	49	38	12	16	1	1	-	1
06.....	-	1	11	5	4	2	-	-	1	3
07.....	2	-	6	1	4	3	-	1	-	-
08.....	6	4	14	6	7	4	-	1	3	2
09.....	2	1	16	12	6	5	2	2	1	1
1910.....	1	-	10	7	5	5	3	1	1	-
procent	6,2	4,6	32,2	23,2	13,1	13,0	2,2	1,5	1,5	2,5
1911.....	6	7	18	13	14	9	2	2	2	1
12.....	4	3	17	21	12	14	3	6	5	1
13.....	3	6	22	24	8	7	5	3	1	1
14.....	7	3	36	29	19	17	9	8	6	5
15.....	6	3	23	14	7	11	3	6	-	4
16.....	2	1	29	12	7	7	2	1	2	4
17.....	5	3	19	17	11	7	4	5	-	4
18.....	-	4	17	17	5	4	6	6	-	1
1919.....	1	-	12	13	10	9	5	1	5	2
procent	4,8	4,2	27,0	22,3	13,1	11,9	5,4	5,3	2,9	3,2

Tabell XXIX.

Angrepne av scarlatina i årene 1880—1919.

År.	Under 15 år.				Over 15 år.				
	Menn.	Pct.	Kvinner.	Pct.	Menn.	Pct.	Kvinner.	Pct.	Tils. pct.
1880	1 885	45,0	1 870	44,9	154	3,7	270	6,4	10,1
81	2 527	46,0	2 440	43,0	200	3,7	293	5,4	9,1
82	3 717	45,5	3 606	44,4	388	4,5	456	5,6	10,1
83	3 658	46,0	3 598	45,6	265	3,3	406	5,1	8,4
84	2 669	46,0	2 808	47,8	140	2,4	223	3,8	6,2
1885	3 710	47,0	3 807	48,1	136	1,8	242	3,1	4,9
86	5 016	46,7	4 902	45,8	394	3,7	434	4,0	7,7
87	4 473	47,2	4 375	46,1	261	2,8	366	3,9	6,7
88	3 351	46,6	3 341	46,6	193	2,7	290	4,1	6,8
89	2 432	45,9	2 469	46,3	165	3,1	248	4,7	7,8
1890	3 322	45,4	3 531	48,3	182	2,5	278	3,8	6,3
91	2 156	46,5	2 211	47,7	92	2,0	174	3,8	5,8
92	1 351	46,4	1 347	46,4	82	2,8	129	4,4	7,2
93	1 570	46,0	1 573	46,0	122	3,5	153	4,5	8,0
94	3 407	46,2	3 262	44,3	288	3,9	412	5,6	9,5
1895	2 687	44,4	2 788	46,0	224	3,7	358	5,9	9,6
96	2 829	44,0	2 897	44,3	378	5,8	384	5,9	11,7
97	1 959	44,4	2 073	45,4	174	3,9	283	6,3	10,2
98	1 891	46,2	1 860	45,1	133	3,2	225	5,5	8,7
99	2 174	44,3	2 321	47,3	153	3,1	258	5,3	8,4
1900	2 420	43,7	2 597	47,0	194	3,5	322	5,8	9,3
01	2 220	45,5	2 276	46,5	155	3,2	236	4,8	8,0
02	1 930	44,5	1 970	45,5	168	3,9	264	6,1	10,0
03	1 595	45,3	1 554	44,3	133	3,8	233	6,6	10,4
04	1 375	45,8	1 382	45,8	91	3,0	163	5,4	8,4
1905	2 107	44,1	2 273	47,6	154	3,2	242	5,1	8,3
06	1 793	45,7	1 754	44,7	144	3,7	228	5,9	9,6
07	1 208	44,2	1 279	47,1	83	3,0	156	5,7	8,7
08	1 659	43,0	1 816	46,4	176	4,5	238	6,1	10,6
09	2 366	43,4	2 501	45,3	253	4,6	371	6,7	11,3
1910	1 757	43,2	1 843	45,1	188	4,6	290	7,1	11,7
11	2 145	43,0	2 281	45,3	231	4,6	360	7,1	11,7
12	2 103	41,5	2 327	46,0	265	5,3	363	7,2	12,5
13	2 429	41,5	2 660	45,5	300	5,1	463	7,9	13,0
14	2 619	40,4	2 801	43,3	437	6,8	613	9,5	16,3
1915	1 981	40,7	2 094	43,2	320	6,6	463	9,5	16,1
16	1 606	39,8	1 750	43,2	289	7,1	404	9,9	17,0
17	1 634	39,2	1 750	44,7	252	6,1	415	10,0	16,1
18	1 306	40,2	1 412	44,8	159	5,0	286	9,0	14,0
19	1 394	38,1	1 581	43,6	254	7,0	413	11,3	18,3

Tabell XXX.

Rogaland fylke.

Tallene i parentes betegner innbyggerantallet efter siste folketelling, årstallene de år da sygdommen har optrådt epidemisk.

1. Sokndal (2749)
Sokndal ladested (358): 1883, 1900.
Sokndal (2391); 1880, 1881, 1883.
2. Lund (2547).
Lund (1610): 1880, 1883, 1887, 1900, 1903, 1904.
Heskestad (937): 1880, 1887.
3. Egersund (3112): 1894.
4. Eigersund (6456).
Eigersund (2502).
Ogne (1123): 1905.
Helleland (1183).
Bjerkreim (1648): 1905.
5. Time (10009).
Nærbø (1963).
Varhaug (2037).
Klepp (2996): 1884, 1890, 1894.
Time (3013): 1887, 1893, 1900.
6. Sandnes (9865).
Sandnes ladested (2608): 1895.
Højland (5111): 1886, 1894, 1895.
Gjesdal (2146): 1886, 1894, 1895, 1900.
7. Stavanger.
8. Stavanger lægedistrikt (10912).
Hetland (6401).
Håland (3407): 1892.
Mosterøy (1104).
9. Høgsfjord (4989).
Strand (2243): 1894.
Høle (952).
Forsand (1794).
10. Finnøy (3287).
Rennesøy (935): 1881, 1883.
Finnøy (1573): 1881, 1883.
Sjernarøy (779): 1905.
11. Hjelmeland (3604).
Hjelmeland (1823): 1883.
Fister (977): 1881, 1882, 1883.
Årdal (804).
12. Sand (6482).
Jelsa (1423): 1872, 1881, 1882, 1886, 1894, 1895,
1900, 1905.
Erfjord (595).
Sand (1316): 1866, 1880, 1881, 1882, 1886, 1887,
1891, 1893, 1895.
Suldal (1754): 1872, 1873, 1880, 1881, 1882, 1890,
1892, 1894, 1895, 1902, 1905.
Saude (1394): 1866, 1872, 1881, 1882, 1891, 1902.

Tabell XXX (forts.).

Rogaland fylke (forts.).

13. Nedstrand (3438).

Nedstrand (1333): 1880.

Vikedal (2105): 1866, 1880, 1881, 1887, 1888, 1894,
1895.

14. Skudesnes (3746).

Skudesneshavn (1129): 1866, 1873.

Skudesnes (2617): 1873, 1883, 1890, 1900, 1901.

15. Kopervik (10222).

Kopervik ladested (1427): 1899.

Kopervik (948): 1889, 1898, 1899.

Åkre (2591): 1898, 1905.

Avaldsnes (2999): 1882.

Bokn (643).

Tysvær (1614): 1902.

16. Haugesund (19542).

Haugesund (12681).

Skåre (1762).

Torvestad (2099): 1905.

Skjold (1926).

Vats (1074): 1904.

Bydistriktene er ikke opført.

B. Beretninger

for de enkelte civile overøvrighetsdistrikter.

I. Kristiania by.

	Flate- innhold i km. ²	Tilstede- værende innbyggere den 1ste desbr. 1920.	Antall læger ¹⁾ .	Tann- læger ¹⁾ .	Jor- mødre.
Kristiania stadsfysikat	16,29	259 364	339	166	104

Ifølge Kristiania helseråds beretning for 1921 var byens folkemengde ved den kommunale folketelling av 1ste februar 1920 260 904; ved folketellingen 1ste desember samme år 260 920, en stigning på 16 personer. — Antallet av levende fødte barn utgjorde 4 903 (5 511 i 1920), hvorav 60 døde innen 24 timer etter fødselen. Av de levende fødte var 541 født av utenbys boende mødre, som kun for nedkomstens skyld opholdt sig i Kristiania. Regnes disse med, blir fødselstallet 18,79 (21,12) beregnet etter folketallet 1ste desember 1920; trekkes disse barn fra, blir fødselstallet 15,69 (18,66). Antallet av utenfor ekteskap levende fødte barn utgjorde 692 (770) eller 14,11 pct. av alle levende fødte. Av de innenbys hjemmehørende levende fødte var 527 eller 12,95 pct. født utenfor ekteskap; av de i byen ikke hjemmehørende levende fødte barn var 165 eller 19,73 pct. født utenfor ekteskap.

Sundhetstilstanden må betegnes som særdeles god. Når det samlede antall anmeldte tilfeller av epidemiske sykdommer i 1921 dog overstiger antallet for det foregående år med over 8 000, skyldes dette ikke nogen større utbredning av disse sykdommer men visselig den omstendighet, at flere læger, som tidligere ikke har innsendt meddelelser over behandlede epidemiske sykdomstilfeller, har innsendt sådanne for 1921 i henhold til de nye «Forskrifter om den årlige medisinalberetning». Overskuddet for 1921 utgjøres så godt som utelukkende av akute katarrer i respirasjonsorganene og av akute diarrhoer.

Dødeligheten. De dodes antall utgjorde ifølge de av Det statistiske Centralbyrå meddelte tabeller 3 070 eller 11,9 pro mille av den tilstedeværende middel-folkemengde (258 532). I 1900 var dødeligheten 12,8 pro mille. — Til helse-rådet inkom anmeldelser om 2 804 ²⁾ dødsfall innen byens grenser, heri innbefattet

¹⁾ Efter den offisielle fortegnelse over autoriserte læger, tannlæger og dyrlæger for 1921.

²⁾ Kfr. Kristiania sundhedskommissions trykte beretning for 1921 side XVIII.

62 barn, som døde innen 24 timer efter fødselen. Av de døde var 89 hjemme hørende utenfor byen; 106 personer hjemmehørende i Kristiania, men død utenfor byen, regnes ikke med i denne statistikk. Dødsfallene fordeler sig således på de forskjellige måneder:

Januar	264	Mai	280	September	18
Februar	215	Juni	204	Oktober	21
Mars	295	Juli	206	November	22
April	250	August	203	Desember	26

Nedenstående tabell gir en oversikt over dødeligheten (pro mille) av folke mengden ved årets utgang i tiden fra 1860—1905, og fra 1905 av innbygger antallet efter telling den 1ste februar det følgende år ved det kommunal statistiske kontor i Kristiania. De til helserådet innkomne opgaver over inntrufne dødsfall er lagt til grunn for beregningen, som dessuten fra 1915 skjer efter folketallet den 1ste februar samme år, som medisinalberetningen fra stadsfysikatet forøvrig omfatter.

År.	Antall dødsfall.	Befolkning.	Dødelighet pro mille.
1860—1864	6 611	272 981	24,21
1865—1869	6 748	306 776	22,00
1870—1874	7 304	353 448	20,60
1875—1879	9 129	467 487	19,63
1880—1884	11 743	616 322	19,05
1885—1889	14 991	682 107	21,97
1890—1894	15 436	811 121	19,03
1895—1899	17 498	1 026 012	17,05
1900—1904	17 117	1 122 324	15,25
1905—1909	16 329	1 163 637	14,03
1910—1914	16 195	1 244 072	13,02
1915—1919	16 406	1 281 466	12,80
1920	3 057	260 004	11,72
1921	2 804	260 920	10,74

Om de **epidemiske sygdommer** henvises til tabellen på side 3. Der er utarbeidet efter de fra lægerne og sykehusene til helserådet sendte opgaver i det følgende skal kun her omtales enkelte herhen hørende sygdommer, idet de forøvrig henvises til helserådets trykte beretning for 1921. Antallet av anmeldte tilfelle av epidemiske sygdommer (22 300) utgjorde 86,2 pro mille av folkemengden

Tyfoidfeber (abdominaltyfus og paratyfus) viser en ubetydelig stigning mot forrige år. Der er anmeldt 96¹⁾ tilfeller med 5 dødsfall (derav av abdominaltyfus 15 tilfeller med 2 dødsfall, av paratyfus 78 tilfeller med 3 dødsfall). I 1920 var de tilsvarende tall 89 tilfeller av tyfoidfeber med 5 dødsfall, derav abdominaltyfus 14 tilfeller, ingen døde, paratyfus 75 tilfeller og 5 dødsfall. 2 tilfeller av abdominaltyfus isolertes i 2 hjem, 1 tilfelle av paratyfus isolertes i hjemmet, de øvrige behandledes i sykehus.

Samtlige 8¹⁾ anmeldte tilfeller av **epidemisk cerebrospinalmeningitt** behandledes på sykehus, og deres husstand undersøktes bakteriologisk, uten at det

¹⁾ Se anmerkningen til tabell over epidemiske sygdommer.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfeller.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	96	5	96	2	1	2	7	7	9	5	26	24	3	5	5
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	8	2	8	1	3	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1
Akut poliomyelit	2	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	197	-	195	11	15	10	17	2	5	9	12	22	43	21	28
Meslinger	1147	12	1020	74	41	32	41	41	38	26	23	9	69	257	369
Difteri (croup)	376	13	373	62	42	37	27	32	27	18	22	27	26	31	22
Barsel-feber	9	3	9	1	1	1	-	-	-	-	-	2	2	1	1
Pyæmi, septhæmi	38	26	38	2	-	5	3	6	1	1	3	2	4	5	6
Pemfigus (hos nyfødte)	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Rosen	201	7	197	21	18	17	16	18	11	16	23	12	17	13	15
Røde hunde	84	-	50	10	2	8	1	-	1	2	2	3	4	9	8
Variceller	423	-	342	65	29	33	21	9	19	24	14	18	33	49	28
Kusma	299	-	264	58	51	48	40	19	5	8	8	9	9	2	7
Kikhoste	635	12	482	55	32	43	30	31	33	43	38	27	35	51	64
Akute katarrer i åndedrættssorg.	13055	106	11560	1673	1616	1260	1130	866	579	387	372	737	792	1036	1112
Influenta	1886	3	1747	321	301	219	156	103	52	25	23	44	80	123	300
Lungebetændelse	432	92	396	52	41	37	46	50	21	15	8	21	25	34	46
Plevrit	393	9	372	36	38	38	44	33	35	19	17	22	28	37	25
Giktfeber	217	3	183	22	21	24	15	14	12	2	6	9	12	21	25
Akut diarrhoe (kolerine)	2800	30	2572	126	128	125	106	111	144	354	571	380	224	150	153
Tilsammen	22300	323	19908	2593	2380	1939	1702	1343	993	954	1168	1368	1407	1846	2215

Kristiania by. 1921.

Anm. Tallene her avviker i flere henseender fra de i beretning fra Kristiania sundhetskommisjon for 1921. Grunnen hertil er, at der efter at denne beretning var trykt inkom meddelelser fra 5 læger om tilsammen 2012 epidemiske sygdomstilfeller, som her er medtatt.

lykkedes at påvise smittestof hos nogen. Av de angrepne var 6 barn (5 gutter, 1 pike), 2 voksne (1 m., 1 kv.).

Av poliomyelit anmeldtes kun 2 tilfeller, 1 voksen mann og et pikebarn; 1920 anmeldtes 10, i 1919 17 tilfeller.

Skarlagensfeber viser med 197¹⁾ tilfeller nogen stigning mot 1920 med 177. Ingen dødsfall. Av de anmeldte blev 4 isolert i 3 hjem.

Difteri med 376¹⁾ angrepne (kliniske tilfeller, ikke bacillebærere) og 13 dødsfall viser en yderligere fortsatt nedgang fra de foregående år (i 1919 2 022, i 1920 881 tilfeller); når undtas året 1900 med 360 angrepne, har tallet ikke vært så lavt siden 1897 (225 angrepne). Av de syke blev 10 isolert i 9 hjem. Angående fremgangsmåten mot difteri henvises til medisinalberetningen for 1920, Kristiania, under omtalen av difteri.

Kikhoste viser med 635¹⁾ tilfeller, hvorav 18 hos voksne, nogen opgang fra 1920 med 360 tilfeller. De 12 døde var alle under 3 år.

Influenza hadde med 1 886¹⁾ tilfeller en betydelig nedgang fra fjoråret med dettes 3 160 tilfeller; av de 3 døde var 1 barn i alderen 4—5 år, 2 voksne over 70 år.

Encephalitis lethargica, 22 tilfeller med 4 dødsfall; av **singultus epidemicus** anmeldtes 8 tilfeller mot 1 i 1920.

For **skabb** behandledes 349 personer.

Veneriske sygdommer. Tabellen på neste side gir opplysning om de fra sykehusene og de praktiserende læger anmeldte tilfeller fordelt på de enkelte måneder. Tabellen side 6 viser anmeldte nye tilfeller av veneriske sygdommer i Kristiania i årene 1892—1921. Utenfor sykehus behandledes 2 481 tilfeller av veneriske sygdommer, derav 1 785 (1 644 menn, 141 kvinner) for blennorhagier, 203 (191 menn, 12 kvinner) for veneriske sår, 477 (356 menn, 121 kvinner) for erhvervet syfilis og 16 (6 gutter, 10 piker) for medfødt syfilis. Av de anmeldte tilfeller av syfilis angis 16 å være smittet ad andre veier end kjønnsdelene. — 55 anmeldelser inneholdt sådanne opplysninger, at de gav anledning til efterforskning, som i 50 tilfeller førte til påvisning av smitekilden. I henhold til smitteangivelser har sundhetsinspektøren og den kvindelige spesiallæge i det hele undersøkt 25 menn og 27 kvinner, hvorav 2 menn og 9 kvinner blev innkaldt ved politiets hjelp; 20 menn og 12 kvinner viste sig å være syke; 7 menn og 4 kvinner er undersøkt på grunn av intim forbindelse med syke (familie, pleiebarn o. s. v.) og av disse fandtes 2 menn og 1 kvinne å lide av syfilis. — For forbrydelse mot straffelovens § 155 («den, som med kundskap eller formodning om å lide av smittsom kjønnsygdome ved legemlig omgjengelse eller utuktig forhold smitter eller utsetter nogen for smitte, straffes med fengsel inntil 3 år») er ifølge meddelelse fra politikammeret tiltalt 31 personer (4 menn og 27 kvinner), hvorav 21 (2 menn, 19 kvinner) er domfældt. — I Odd-Fellowlogens pleiehjem for medfødt syfilitiske barn, «Veslehjemmet», hvor der er plass for 27 barn, har der også i 1921 vært fullt belegg.

¹⁾ Se noten side 2.

Anmeldte nye tilfeller av veneriske sygdommer i Kristiania.

Måned.	Blennorragiske tilfeller.			Bløt chanker.			Erhvervet syfilis.			Medfødt syfilis.			Sum.
	Mn.	Kv.	Sum.	Mn.	Kv.	Sum.	Mn.	Kv.	Sum.	Mn.	Kv.	Sum.	
Januar . . .	59	7	66	6	1	7	26	14	40	-	2	2	115
Februar . . .	36	9	45	11	1	12	18	15	33	3	2	5	95
Mars	196	12	208	24	-	24	41	22	63	-	4	4	299
April	47	13	60	2	1	3	16	9	25	1	3	4	92
Mai	37	8	45	4	-	4	13	8	21	2	-	2	72
Juni	149	11	160	6	1	7	32	12	44	-	-	-	211
Juli	45	8	53	6	2	8	17	6	23	-	-	-	84
August . . .	74	9	83	14	-	14	33	16	49	5	-	5	151
September.	151	11	162	21	2	23	30	9	39	1	1	2	226
Oktober . . .	58	11	69	12	1	13	15	13	28	1	2	3	113
November..	115	10	125	14	-	14	12	11	23	1	-	1	163
Desember..	777	95	872	95	13	108	177	67	244	6	4	10	1234
	1744	204	1948	215	22	237	430	202	632	20	18	38	2855

Tuberkulose. Antallet av de i 1921 anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfeller vil sees av tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde efter dødsårsakslisten 358 eller 13,62 pct. av alle ved sygdom forårsakede dødsfall, 15,56 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. Samtlige tuberkuloseformer har forårsaket 460 dødsfall, o: 17,46 pct. av alle dødsfall av sygdom, 20 pct. av alle dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. Dødeligheten av lungetuberkulose har stillet sig således: i 1900 2,76 pro mille av befolkningen, i 1905 2,78 pro mille, i 1910 1,86 pro mille, i 1915 1,65 pro mille, i 1920 1,63 pro mille, i 1921 1,37 pro mille. — I henhold til tuberkuloselovens § 6 blev 398 ganger fattet beslutning om innleggelse i sykehus. Da 12 menn og 17 kvinder blev besluttet innlagt 2 ganger blir det samlede antall således innlagte personer 369 (186 menn, 191 kvinder, 12 gutter, 9 piker). Forpleiningsutgiftene for disse har vært kr. 721 479,08, hvorav statskassen refunderer $\frac{4}{10}$. — Arbeidet for bedring av de tuberkuloses boligforhold har vært fortsatt som før og i samarbeide med det kommunale leiegårdskontor. Der blev søkt om leiligheter for 77 familier, hvorav 18 blev skaffet hus. (I 1920 var disse tall 130 og 28, i 1919 88 og 31). Angående næiere utredning av de tuberkuloses boligforhold se medisinalberetningen for Kristiania 1920.

Kvindeklinikken. Ved årets begynnelse lå 71 kvinder tilbake, der innkom i 1921 1 658 kvinder, tilsammen behandledes således 1 749; der blev utskrevet 1 670 og lå tilbake ved årets utgang 79. Av de 1 749 barselkvinder døde 12. Av de innkomne var 1 105 gifte og 394 ugifte; 40 hadde født før innkomsten, 121 utgik uten å føde, 18 blev behandlet for abort. På klinikken fødte 1 499 kvinder tilsammen 1 515 barn, idet der var 32 tvillingfødsler. Dødsårsakene for de 12 døde kvinder var: Eklampsi 2, apoplexi 1, hyperemesis 1, lungeemboli 1, kollaps 2, blødning 1, anuri 1, albuminuri 1, septikæmi 1, puerperalinfeksjon 1.

Fra den i forbindelse med klinikken stående jormorskole uteksaminertes 37 jormødre. Forøvrig henvises til den av prof. Kr. Brandt leverte trykte beretning for Kvindeklinikken for 1921, utkommet 1924 med Rikshospitalets beretning.

Nye tilfeller av veneriske sygdommer i Kristiania (i 30 år) 1892—1921.

År.	Blennorragiske tilfeller.			Blot chanker.			Erhvervet syfilis.			Medfødt syfilis.			Til- sammen.	Folke- mengde.	Meldte tilfeller i procent av folke- mengden.
	Mn.	Kv.	Sum.	Mn.	Kv.	Sum.	Mn.	Kv.	Sum.	Mn.	Kv.	Sum.			
1892	935	90	1025	192	13	205	355	208	563	9	18	27	1820	161151	1,13
1893	1069	97	1166	260	23	283	278	229	507	12	15	27	1983	167588	1,18
1894	1283	121	1404	281	29	310	353	193	546	25	17	42	2302	174717	1,32
1895	1482	126	1608	387	34	421	518	206	724	26	14	40	2793	182856	1,52
1896	1471	149	1620	393	49	442	498	235	733	32	28	60	2855	192554	1,48
1897	2031	173	2204	447	46	493	450	233	683	25	25	50	3430	203337	1,69
1898	2125	207	2332	433	51	484	565	259	824	25	27	52	3692	221255	1,67
1899	1966	191	2157	491	44	535	543	221	764	35	34	69	3525	226423	1,56
1900	1871	170	2041	507	43	550	457	195	652	28	26	54	3297	227626	1,44
1901	1684	174	1858	292	32	324	432	208	640	23	17	40	2862	224909	1,27
1902	1576	159	1735	418	37	455	368	196	564	20	28	48	2802	225709	1,24
1903	1570	183	1753	401	39	440	431	183	614	24	20	44	2851	223649	1,27
1904	1392	139	1531	347	20	367	355	154	509	26	34	60	2467	222373	1,11
1905	1384	139	1523	278	16	294	340	128	468	24	26	50	2335	226472	1,03
1906	1108	132	1240	169	14	183	302	129	431	19	16	35	1889	229324	0,82
1907	903	112	1015	133	10	143	251	123	374	10	25	35	1567	231687	0,68
1908	1055	107	1162	198	21	219	278	134	412	24	26	50	1843	235674	0,78
1909	1149	101	1250	172	19	191	315	142	457	31	27	58	1956	240178	0,81
1910	1261	98	1359	206	14	220	332	141	473	27	13	40	2092	244038	0,86
1911	1373	94	1467	327	27	354	356	163	519	19	17	36	2376	247488	0,96
1912	1266	121	1387	147	18	165	372	164	536	22	18	40	2128	250423	0,85
1913	1326	137	1463	93	6	99	404	169	573	27	25	52	2187	251446	0,87
1914	1135	172	1307	157	14	171	411	145	556	24	14	38	2072	250677	0,83
1915	1403	146	1549	228	15	243	407	178	585	31	16	47	2424	252936	0,96
1916	1756	174	1930	383	22	405	631	229	860	28	17	45	3240	255148	1,27
1917	1514	188	1702	259	14	273	600	266	866	19	18	37	2878	257399	1,12
1918	1384	183	1567	219	31	250	464	213	677	18	20	38	2632	259627	0,98
1919	1719	262	1981	197	14	211	656	258	914	11	12	23	3129	258615	1,21
1920	1548	201	1749	199	24	223	495	218	713	14	12	26	2691	260904	1,03
1921	1744	204	1948	215	22	237	430	202	632	20	18	38	2855	260920	1,09

Angående forholdene i årene 1880—1891 se medisinberetningen for 1919.

Fødselsoperasjoner. Ifølge opgaver fra Kvindeklinikken og Kristiania stadsfysikus blev i alt utført 528 operasjoner, derav 149 på Kvindeklinikken. Om indikasjoner og utfall henvises til tabell side 8—9.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt dødsårsaken for 16 kvinder således: Barsel-feber 3, barselkrampe 2, abort 7, andre svangerskaps- og barsel-sygdommer 4.

Antallet av fødte og døde sees av følgende tabell;

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.	ved mord og drap.
Kristiania stadsfysikat.	5 214	72	3 070	243	25	105	29	9

Der blev et overskudd av 2 099 levende fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 59,0.

De av lægerne opgitte **dødsårsaker** vil sees av dødstabellene i den almindelige beretning og helse rådets trykte beretning for Kristiania. Om døds-årsakene i de 5 første leveår ordnet i grupper, se tabellen side 12.

Været. Årets middeltemperatur var også i 1921 adskillig (1,4° C) høiere enn normalen. Nedbøren var med 414 mm. betydelig lavere enn normalen, som for perioden 1876—1915 var 590 mm.

I **helse rådet** blev avholdt 11 møter. Stadsfysikatets og helse rådets journaler utviser tilsammen 8 092 journalnummer, herav stadsfysikus 348, helse rådets hovedkontor 2 123, ingeniørvesenet 3 201, klagejournalen 1 812. — På sundhets-vesenets budgett var for 1921 bevilget kr. 1 139 610,00; der blev anvendt kr. 1 230 587,84 (i 1920 kr. 1 247 885,88); største overskridelser av de budget-terte beløp medførtes av desinfeksjonsanstalten, kr. 12 343,00; foranstaltninger mot tuberkulose og veneriske sygdommer, tilsammen kr. 116 478,47, lægevakt-ordningen m. m. kr. 17 736,06 og kontorutgifter kr. 6 473,00, mens lønninger gik ned med kr. 10 189,00. — På grunn av en artikkel i dagspressen, hvori det anbefaltes å opheve bylægestillingene og gå over til en nyordning med fritt læge-valg for fattigvesenets klientel, blev dette spørsmål av stadsfysikus drøftet med bylægerne, som fremholdt, at søkningen for tiden visstnok ikke var så stor på grunn av den ringe arbeidsledighet, men at det dog sannsynligvis ikke vilde medføre besparelser for kommunen å gå over til en nyordning som anbefalt med fritt lægevalg og honorering efter kredssykekassenes takster. Bylægerne hadde dessuten til en viss grad ført lægetilsyn med barnehjem, barnekrybber og mødre hjem, de undersøker barn, som utsettes i forpleining, samt de hjem der mottar disse barn, og de har vedtatt å yde pleiebarn lægehjelp, når stadsfysikus anmoder derom; de er også pliktig til å overta stillingene som skolelæger innen sitt distrikt. Helse-rådet har også bylægerne til full rådighet, hvor det handles om etterforskning og

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.				Uttrekning ved bekken-endeleie.		
	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.
	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.
På Kvindeklinikken:											
Trangt bekken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken + habituel avdøen av foster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken og eclampsi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken, tverleie og dødt barn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken, hydramnion, hengebuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tumor ovarii sin.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	⁵⁾ 4	⁵⁾ 1	-	5	-	-	-
— — og tverleie....	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Eclampsi	6	-	6	-	-	-	-	-	1	1	-
Eclampsi og for tidlig løsning av morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Truende eclampsi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Uræmi med anuri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Retinitis albuminurica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitium cordis, hengebuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Feber med dødt barn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Habituel avdøen av fosteret....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	⁸⁾ 2	-	2	-	-	-	-
Forsømt tverleie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fortidlig løsning av morkake... 1	1	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
Fremfall av navlestreng	3	-	2	1	-	-	-	2	2	-	-
Langsom fremgang	47	-	47	-	-	-	-	⁹⁾ 11	9	2	-
Dårlige fosterlyd	23	-	22	1	-	-	-	-	-	-	-
Annen tvilling	-	-	-	-	4	-	3	1	4	3	1
Antall operasjoner 149	81	-	78	3	12	1	6	7	18	15	3
Utenfor Kvindeklinikken:											
Trangt bekken	15	-	13	2	1	-	1	-	-	-	-
Rachitisk bekken, stort barn ... 1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Stramme fødselsveier	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Truende eclampsi	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitium cordis	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyresygd (albuminuri)	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Rheumatism. acut. ileus sub- cutus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utilstrekkelige veer, langsom fremgang	238	-	238	8	4	-	4	-	10	11	1
Eldre førstefødende, langsom fremgang	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Utmattelee, åndenød hos kvinden 1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Avslutning av fødselen i allerede innledet narkose	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-

1) I et tilfelle på levende barn. 2) Perforasjon og decapitasjon. 3) Under løsning av i det lille bekken, fødselshindring; spontan fødsel 2 timer senere, dødfødt barn. 4) Fingervending 7) Perforasjon + cleidotomi. 8) En gang vending uten uttrekning. 9) En gang tang på setet, litt før fødselsterminen.

operasjoner.

Partus præmaturus artificialis.				Keisersnitt.				Perforasjon.		Eksviscerasjon.	Lapartomia.	Efterbyrdsoperasjon.
Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.		Mor.	Mor.	Mødre.
Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Lev.	Lev.
5	-	5	-	5	-	5	-	1) 4	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2) 1	-	-	-	-
-	-	-	-	8) 1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	6	-	5	1	-	-	-	4) 1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	9) 1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	7) 1	1	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	1	7	1	17	2	15	4	7	1	1	1	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	10) 1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

blæren kom man inn i vagina, hvorfor gjordes totalekstirpasjon av uterus. 4) Tumor ovarii sin. 5 ganger, samtlige barn dødfødt, 1 av mødrene døde av blødning. 9) Operert i lokalanæsthesi. Der intraff et tilfelle av selvutvikling av et 28—30 uker gammelt foster. 10) Forløst moribund

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.				Uttrekning ved bekkenendeleie.	
	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.
	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.
(Forts.)										
Placenta prævia	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-
Blødning	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Fremfall av navlestreng	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Tverleie	-	-	-	-	7	-	7	-	-	-
Dyp tverstand	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Tverstand, forhodeinnstilling, stort barn	-	¹⁾ 1	1	-	-	-	-	-	-	-
Tverstand, ansiktsinnstilling	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Seteleie	-	-	-	-	-	-	-	-	10	12
Fotfødsel	1	-	-	1	-	-	-	-	3	4
Fremfall av fot	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Stort foster	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Hydrocephalisk foster	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Stort barn, skjævt hodeleie, langsom fødsel	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Dårlige fosterlyd	19	²⁾ 1	18	2	-	-	-	-	2	2
Asphyxi hos fosteret	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Uopgitt	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Tilbakeholdelse av etterbyrd ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Antall operasjoner 379	296	2	292	14	16	-	15	1	28	32
På Kvindeklinikken 149	81	-	78	3	12	1	6	7	18	15
Tilsammen 528	377	2	370	17	28	1	21	8	46	47

¹⁾ Død av febris puerperalis. ²⁾ Hjertesvekkelse.

observasjon av personer som formodes eller vites å ha vært i kontakt med farlige smittsomme sykdommer, og sådanne sykdommes behandling i provisoriske sykehus. Det tiltagende sociale forsorgsvesen vil også kreve et visst antall fast ansatte læger. En ordning med fritt lægevalg for de fattige kan dog synes å være smakelig og human, og er heller ikke ukjent; den er således delvis innført i Berlin. Helserådet foreslog at bylægekretsene omreguleres og at deres antall forminskedes; inntil en sådan ordning var fastslått foresloges de ledige stillinger besatt midlertidig. — I anledning av de mange rømninger og disiplinære forseelser av mannlige veneriske pasienter i Kristiania kommunale sykehuser henstillet helserådet til sykehusdireksjonen at der må innrettes en lukket avdeling for sådanne mannlige veneriske pasienter, som på grunn av sin opførsel ikke kan behandles sammen med andre. — Der er et stadig stigende behov for mødrehjem, hvorfor huset Armauer Hansens gate 3, som stod ledig, anbefaltes innredet til et sådant.

Pleiebarnskontoret har hatt 1 149 barn under opsyn, derav 812 rest fra forrige år, 337 anmeldt utsatt inden byens grenser i årets løp. Barneforsorgen har ført tilsyn med 659 nye barn og 655 nye mødre, foruten barn og mødre fra 1920 og 1919.

perasjoner.

Partus præmaturus artificialis.				Keisersnitt.				Perforasjon.		Eksviscerasjon.	Laparotomia.	Efterbyrdsoperasjon.
Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.		Mor.	Mor.	Mødre.
Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Lev.	Lev.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
1	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-	-	21
7	1	7	1	17	2	15	4	7	1	1	1	-
8	1	8	1	17	3	16	4	8	1	1	1	21

Ved den offentlige vaksinasjon i Sundhedskommissionens kontor og i folkeskolene blev der vaksinert tilsammen 2112 barn. Ved offentlig revaksinasjon av barn, som utgikk av folkeskolen, blev revaksinert 543 barn; 8 praktiserende læger har utført tilsammen 34 vaksinasjoner, 22 revaksinasjoner. Der vites ikke å ha forekommet noget sygdomstilfelle i tilslutning til vaksinasjonen.

Sykehus. Der finnes 7 offentlige sykehus, nemlig: Rikshospitalet med Kvindeklinikken, avdeling V av de kommunale sykehus med to underavdelinger samt lægevaktstasjonen, Kristiania militære sykehus, Diakonisseanstaltens sykehus, Menighetssøsterhjemmet og Vor Frue hospital. Byens epidemilasarrett samt 7 andre avdelinger av det kommunale sykehus ligger utenfor bygrensen i Aker (Ullevaal); underavdelinger finnes, innen og utenfor bygrensen, på Sorgenfri, Bellevue, Tøien, Blekøen, Malmøkalven og Hovedøen. Dessuten råder Kristiania kommune over 30 senger på Diakonhjemmets sykehus. Grefsen nye sanatorium for tuberkuløse, fødehjemmet på Vøienvolden og Dikemark sindssykeasyl i Asker tilhører også Kristiania kommune. Innen byen ligger Oslo hospitals sinnssykeasyl. Ennvidere har flere av byens læger og foreninger større eller mindre sykehusavdelinger forbundet med sine klinikker, deriblandt 1 privat fødehjem.

Dødsårsaker i de 5 første leveår i 1921.

	Antall dødsfall.						Av 100 dødsfall skyldtes.					
	Under 1 år.		I 2net og 3dje år.		I 4de og 5te år.		Under 1 år.		I 2net og 3dje år.		I 4de og 5te år.	
	Uekte fødte.	Ekte fødte.	Uekte fødte.	Ekte fødte.	Uekte fødte.	Ekte fødte.	Uekte fødte.	Ekte fødte.	Uekte fødte.	Ekte fødte.	Uekte fødte.	Ekte fødte.
Sygdommer i tarmkanalen (diarrhoe, cholera nostras, gastroenteritis acuta & chron.)	2	16	-	2	-	-	3,45	7,69	-	3,23	-	-
Sygdommer i åndedretsorganene (bronkit, krupøs og katarralsk lungebetændelse)	6	23	3	19	-	4	10,35	15,87	37,50	30,65	-	11,11
Tuberkulose og skrofulose	2	7	-	13	-	13	3,45	3,37	-	20,97	-	36,11
Medfødt svakhet	34	103	-	1	-	-	58,62	49,52	-	1,61	-	-
Kramper	1	12	1	2	-	-	1,72	5,77	12,50	3,23	-	-
Syfilis	2	2	1	-	-	-	3,45	0,96	12,50	-	-	-
Kikhoste, difteri, kopper, skarlagensfeber, meslinger	1	13	2	9	-	7	1,72	6,25	25,00	14,52	-	19,44
Epid. cerebrospinalmeningit	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1,61	-	-
Rakit	1	2	-	1	-	-	1,72	0,96	-	1,61	-	-
Andre sygdommer	7	19	1	13	3	12	12,07	9,13	12,50	20,97	100,00	33,33
Ukjendt dødsårsak	2	1	-	1	-	-	3,45	0,48	-	1,61	-	-
Tilsammen	58	208	8	62	3	96						

Badeinnretninger. Der finnes 17 offentlige, derav 7 kommunale var m-bad, som viser følgende søkning: Torvgatens bad 227 972, Sagene 101 897, Enerhaugen 61 183, Kampen 14 236, Ryenbergveien 7 942, Markveien 45 582, Bislet 287 890; privat: Christiania bad 28 093, «Kurbadet» ca. 30 000, «Damebadet» begynt september 1921. Kredssykekassens bad (medisinsk) 21 006. De kommunale friluftsbad gav følgende antall bad: Hovedøens bad 196 375, Kampens 55 889, Rodeløkkens 35 373. I det med desinfeksjonsanstalten forbundne avlusningsbad levertes 5 614 bad, samt 46 skabbkure.

Der er 27 apotek i byen.

II. Akershus fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, Innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornødre.	Hjelpvaksinatorer.
Fylket		5 332,40	180 436	88	17	72	42
1. Aker	Aker	424,54	55 376 ²⁾	37	2 ³⁾	15	5
2. Bærum	Bærum	187,86	19 199	7	3	5	2
3. Asker	Asker	106,90	7 791	8	1	2	1
4. Lillestrøm		146,36	13 128	4	2	4	2
	Skedsmo	71,71	4 884	1	-	2	1
	Lillestrøm	5,07	5 554	3	1	2	1
	Lørenskog	69,58	2 690	-	-	-	-
5. Nittedal	Nittedal	187,11	3 193	3	-	2	1
6. Sørum		194,44	4 822 ⁴⁾	1	-	2	2
	Sørum	108,85	3 160	-	-	1	1
	Gjerdrum	85,59	1 662	-	-	1	1
7. Ullensaker	Ullensaker	248,97	6 682	3	2	2	2
8. Nes	Nes	635,73	9 336	3	1	4	4
9. Nannestad	Nannestad	340,92	4 169	1	-	2	1
10. Eidsvoll		447,82	11 554	4	2	6	5
	Eidsvoll	345,37	10 469	4	2	5	4
	Feiring	102,45	1 085	-	-	1	1
11. Hurdal	Hurdal	284,48	1 701	1	-	1	1
12. Aurskog		428,60	5 975	2	-	2	2
	Aurskog	327,53	3 070	1	-	1	1
	Blaker	101,07	2 905	1	-	1	1
13. Høland		821,52	6 479	2	1	5	5
	Høland	449,35	5 190	2	1	3	3
	Setskog	187,98	767	-	-	1	1
	Rømskog (av Østfold fylke) ⁵⁾	184,19	522	-	-	1	1
14. Fet	Fet	210,92	5 200	2	-	2	2

¹⁾ Ved distriktslægenes bopel er her, likesom i de øvrige fylker, herredets navn uthævet ved sperrede typer. ²⁾ Distriktslægen bor i Kristiania. ³⁾ Av disse bor 2 i Kristiania. ⁴⁾ Distrl. bor ved Kløfta i Ullensaker. ⁵⁾ Kvadratinhold og tilstedeværende folkemengde er ikke medtatt i summen for Akershus fylke, derimot i summen for Østfold.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpesvaksinatorer
15. Frogn.....	87,10	4 370	4	1	4	1
	Drøbak, kjøpstad...	0,83	2 003	4	-	3	-
	Frogn.....	86,27	2 367	-	-	1	1
16. Vestby.....	132,96	4 059	1	-	2	1
	Hølen, ladested.....	0,13	215	1	-	-	-
	Son, —.....	0,20	567	-	-	-	-
	Hvitsten, — ¹⁾	-	-	-	-	-	-
	Vestby.....	132,56	3 277	-	-	2	1
17. Kraakstad.....	267,02	8 472	3	2	6	2
	Kraakstad.....	165,01	4 864	1	1	4	1
	A a s.....	102,01	3 608	2	1	2	1
18. Nesodden ..	N e s o d d e n.....	61,81	2 514	-	-	1	1
19. Oppegaard.....	O p p e g a a r d.....	32,88	3 688	1	-	2	-
20. Enebak.....	E n e b a k.....	268,69	3 250	1	-	3	2

¹⁾ Har ikke eget kommunestyre. Det har et flateinnhold på 0.07 km.² og ca. 100 innbyggere.

Sundhetstilstanden oppgis å ha været god. Av epidemiske sykdommer meldtes i alt 21 036 tilfelle, hvorav 220 endte dødelig; året forut var de tilsvarende tall 14 346 og 329.

Dødeligheten utgjorde 8,6 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 15—17.

Tyfoidfieber (inkl. paratyfus). I F e t forekom der også dette år en del spredte tilfelle, dog aldrig flere enn 2 i samme hus. Direkte overførelse av smitte fra en familie til en annen synes det kun å være tale om en enkelt gang. Sygdommen optrådte vesentlig hos barn og yngre folk, og hadde som regel et mildt forløp. Alle blev innlagt i sykehus, så snart diagnosen var sikker, og derpå blev almindelig desinfeksjon foretatt. Vaksinasjon blev der kun anledning til i nogen få tilfelle. (Fylkeslægen).

Difteri. I B æ r u m forekom omkring Stabekk og Lysaker også dette år en del tilfelle, som skyldtes smitte fra en frisk men bacillebærende budeie. Distriktslægen gjentar derfor også dette år som sin mening, at melk, som selges fra de større gårder og bringes enten til meierier eller private, ved lov skulde påbydes kun å selges i pasteurisert tilstand. (Fylkeslægen).

Av **malaria** inntraff 2 tilfelle i A s k e r hos sjøfolk fra samme skib; de var smittet på vestkysten av Afrika.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjente		Tiden er op- gitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	46	3	46	1	3	-	3	6	2	4	6	4	9	6	2
Cerebrospinalmeningit (epid)	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	120	2	120	12	7	10	12	6	2	4	8	17	10	18	14
Meslinger	763	3	763	99	64	83	118	71	49	27	32	8	23	73	116
Difteri (croup)	271	12	268	42	35	20	21	20	21	16	20	22	16	16	19
Dysenteri	8	1	7	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	1	-
Barsel-feber	18	5	18	2	3	1	1	2	-	-	5	-	1	1	2
Pyæmi, septhæmi	16	8	9	2	1	1	1	1	-	-	-	1	-	-	2
Pemfigus (hos nyfødte)	4	-	4	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Rosen	135	1	135	9	10	16	16	10	8	11	10	10	14	10	11
Røde hunde	27	-	27	4	-	2	1	2	5	5	3	-	-	1	4
Variceller	529	-	529	95	49	32	47	34	40	15	33	18	33	72	61
Kusma	838	-	831	180	200	138	127	67	45	32	16	12	5	3	6
Kikhoste	1075	4	1075	202	126	76	82	85	100	97	98	70	40	51	48
Akute katarrer i åndedrætt- organene	10766	54	10767	1645	1607	1356	1196	834	652	478	348	559	648	723	721
Influenza	3293	4	3193	480	382	332	469	272	125	88	98	177	211	266	293
Lungebetendelse	468	90	468	64	62	60	61	37	27	16	13	25	30	42	31
Plevrit	394	6	394	41	37	39	50	43	30	30	22	20	24	30	28
Giktfeber	251	7	250	25	27	31	21	25	21	14	12	14	17	22	21
Malaria	5	-	5	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine) . . .	2005	20	2005	105	107	103	106	89	135	365	382	262	152	117	82
Skjorbuk	2	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	21036	220	20917	3013	2720	2302	2332	1604	1265	1202	1113	1220	1233	1452	1461

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																			
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10	
	Aker.		Bærum.		Asker.		Lillestrøm.		Nittedal.		Sørum.		Ullensaker.		Nes.		Nannestad.		Eidsvoll.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	14	1	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Cerebrospinalmeningit (epid.) . .	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	46	1	14	-	10	-	1	-	-	4	-	5	-	4	-	-	-	-	6	-
Meslinger	208	-	124	-	11	-	45	-	16	6	-	21	-	6	-	121	1	88	-	-
Difteri (croup)	126	3	26	1	27	-	13	2	-	1	-	3	-	17	1	-	-	4	1	-
Dysenteri	1	1	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Barsel-feber	3	1	3	1	1	-	2	-	-	-	-	1	1	4	-	1	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	3	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-	4	-
Pemfigus (hos nyfødte)	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	13	1	15	-	8	-	28	-	3	-	3	-	3	-	4	-	-	-	8	-
Røde hunde	9	-	6	-	3	-	-	-	-	2	-	-	-	3	-	1	-	-	1	-
Variceller	75	-	81	-	30	-	44	-	35	-	20	-	15	-	77	-	7	-	29	-
Kusma	121	-	124	-	17	-	67	-	-	7	-	29	-	74	-	8	-	-	43	-
Kikhoste	142	-	131	1	38	-	107	-	35	1	33	1	37	-	138	1	5	-	75	-
Akute katarrer i åndedrætsorg. . .	1973	9	1057	6	742	1	828	6	326	-	200	2	314	6	869	4	250	1	532	1
Influenza	1138	1	98	2	74	-	257	-	-	24	-	4	-	228	-	51	-	-	109	-
Lungebetændelse	81	29	39	11	20	2	46	10	18	-	15	9	19	2	55	4	6	-	45	10
Plevrit	80	2	35	-	39	-	19	-	7	-	2	-	9	1	77	2	6	-	13	-
Giktfeber	46	1	17	3	12	1	23	-	10	-	4	1	5	-	28	-	3	-	18	-
Malaria	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	334	4	267	2	162	1	241	2	56	1	6	-	82	2	145	1	38	-	178	2
Skjærbuk	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	4414	57	2041	27	1199	6	1726	20	512	2	327	13	549	14	1731	13	497	3	1157	14

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																			
	11		12		13		14		15		16		17		18		19		20	
	Hurdal.		Aurskog.		Høland.		Fet.		Frogn.		Vestby		Kraakstad.		Nesodden.		Oppegaard.		Enebak.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfeber.....	-	-	-	-	-	-	21	2	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber.....	2	-	-	-	-	-	-	-	6	-	5	-	13	-	3	-	1	1	-	-
Meslinger.....	-	-	9	-	4	-	14	-	38	1	3	-	17	-	1	1	26	-	5	-
Difteri (croup).....	1	-	2	-	14	1	10	-	6	-	4	3	9	-	1	-	7	-	-	-
Dysenteri.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber.....	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi.....	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte).....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen.....	2	-	7	-	6	-	13	-	7	-	2	-	5	-	-	-	6	-	2	-
Røde hunde.....	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Variceller.....	8	-	7	-	-	-	10	-	1	-	28	-	44	-	5	-	13	-	-	-
Kusma.....	3	-	16	-	114	-	29	-	48	-	18	-	105	-	3	-	7	-	4	-
Kikhoste.....	-	-	8	-	8	-	234	-	5	-	10	-	5	-	2	-	9	-	53	-
Akute katarrer i åndedrættssorg.	15	-	306	6	368	5	458	4	409	-	521	-	571	1	112	-	756	-	160	2
Influenza.....	45	-	300	-	201	1	36	-	47	-	44	-	82	-	20	-	533	-	2	-
Lungebetændelse.....	3	1	13	-	15	4	29	-	19	-	7	2	15	2	8	-	10	4	5	-
Plevrit.....	5	-	14	-	5	-	13	-	17	-	7	-	13	1	-	-	25	-	8	-
Giktfeber.....	1	-	5	-	14	-	6	-	12	-	8	-	21	-	1	-	6	-	11	1
Malaria.....	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine).....	5	-	25	1	30	-	75	1	77	1	46	-	190	1	19	1	8	-	21	-
Skjorbuk.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	91	1	714	8	784	12	950	7	692	2	700	5	1094	5	175	2	1409	6	271	3

Av **encephalitis lethargica** inntraff 13 tilfelle (Aker 6, Nes 4, Eidsvoll 1, Lillestrøm 1, Bærum 1). Det sistnevnte var hos en ung mann med feber og sovesyke, hvortil senere kom smertefulle kloniske kramper i lumbarmuskulene og extensorene på høire lår. Rekonvalesensen var langvarig, men endte med fullstendig helbredelse. (Jenssen).

Herpes tonsurans anføres fra **Nannestad** å ha ikke liten utbredning. I en enkelt familie blev alle angrepet. Sygdommen har vært vanskelig å få utryddet, og har i mange tilfelle trosset den almindelige behandling. Den antas å ha begynt blandt kreaturene. (Bruun).

Bitt av huggorm blev et barn i **Fet**. Foten svulmet adskillig op, og barnet var temmelig dårlig nogen dager. (Ræder).

Meldte tilfelle av **veneriske sygdommer** vil ses av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13	14	15	16	17	19	20
		Aker.	Bærum.	Asker.	Lillestrøm.	Sørnum.	Ullensaker.	Nes.	Nannestad.	Eidsvoll.	Aurskog.	Høland.	Fet.	Frogn.	Vestby.	Kraakstad.	Oppegård.	Enebak.
Veneriske sår	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Syfilis, erhvervet..	14	3	1	1	1	-	2	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
medfødt	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gonorrhoe, uretrit .	60	5	9	4	7	2	8	10	1	2	1	2	2	1	1	3	1	1

Tuberkulose. Til opplysning om tallet på de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfelle av tuberkulose sygdommer henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av **lungetuberkulose** utgjorde for det hele fylke 15,3 pct. av alle ved sygdom forårsakede dødsfall og 17,6 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet henholdsvis 4,3 og 4,9 og for bygdene 15,6 og 17,9 pct. Forøvrig henvises til tabellen på neste side. — Sygdommen synes å ha tiltatt siden influensaepidemien 1918—1919. Av nye tilfelle er således meldt 477 mot 415 i 1920. I **Aker** meldtes 219 nye tilfelle, hvorav 46 fra **Kristiania** helseråd som anbragt i byens kommunale bygg **Lille Tøien** og **Ullevål haveby**. 86 dødsfall av lungetuberkulose er opført for **Aker**; herav 64 blandt den fastboende befolkning. De vanskelige boligforhold nødvendiggjør hyppige innleggelse i tuberkulosehjem; i årets løp er innlagt 51 syke, men det kniper stadig å få anbragt patienter i tuberkulosehjem på grunn av plassmangel. (Fylkeslægen).

Av **spedalskhet** finnes et tilfelle hos en kvinne i **Oppegård**; hun har tidligere vært på **Rikshospitalet**.

Om fylkets med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning. I alt forpleiedes privat 349 patienter; av disse var kun vel 60 hjemme-hørende i fylket, størsteparten av de andre tilhører **Kristiania**, som dessuten har en god del åndssvake forpleiet på de samme steder. I **Nes** er der 35 forpleiere hos hvem der er anbragt i alt 125 patienter, i **Aurskog** henholdsvis 20 og 79, i **Ullensaker** 19 og 66 og i **Sørnum** 10 og 61. — Fra **Nannestad** berettes, at asynøden har voldt stort besvær og voldsomt pengeutlegg. Særlig i ett tilfelle (en voldsom epileptiker) beløp det samlede utlegg i 10 måneder sig til over kr. 25 000,00! (Fylkeslægen). Kfr. M.B. for 1920 pag. 21.

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Aker	447	86	57	390
Bærum	168	21	27	141
Asker	103	21	6	97
Lillestrøm	138	25	20	118
Nittedal	31	4	2	29
Sørum	58	6	13	45
Ullensaker	88	21	14	74
Nes	90	13	13	77
Nannestad	45	4	3	42
Eidsvoll	121	12	14	107
Hurdal	28	3	1	27
Aurskog	56	4	8	48
Høland	72	6	12	60
Fet	50	8	7	43
Frogn	49	4	2	47
Drøbak	36	2	1	35
Bygder	13	2	1	12
Vestby	38	2	5	33
Son	10	-	5	5
Hølen	1	-	-	1
Hvitsten	27	2	2	27
Bygder				
Kraakstad	35	7	5	30
Nesodden	19	1	2	17
Oppegaard	21	4	6	15
Enebak	33	6	3	30
Akershus fylke	1690	258	220	1470
Derav i byer	47	2	6	41
— - bygder	1643	256	214	1429

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, er i alt meldt 220, derav 96 i Aker lægedistrikt, 5 i Bærum, 11 i Asker, 19 i Lillestrøm, 4 i Nittedal, 6 i Sørum, 7 i Ullensaker, 7 i Nes, 3 i Nannestad, 13 i Eidsvoll, 1 i Hurdal, 1 i Aurskog, 5 i Høland, 1 i Fet, i Follo (Vestby, Kraakstad, Nesodden) 31, i Oppegaard 1 og 9 i Enebak. Om indikasjoner og utfall se tabellen på neste side.

På **barselseng** døde ifølge lægeoppgaver 13 kvinder; 5 døde av barsel-feber; forøvrig henvises til dødstabellene (gruppe XII) i den almindelige beretning.

I henhold til tabell over **fødte** og **døde** var der et overskudd av 2 493 fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 39,1.

Om **værforholdene** skriver distriktslægen i Follo efter meddelelser fra Aas landbrukshøiskole: Årets middeltemperatur var nokså høi, + 5,9 (normalt + 4,9).

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning ved hodeleie.				Vending.				Uttrekning ved bekkenendeleie.			Perforasjon.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.		Mor.	Mødre.
	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.
Risvekkelse, langvarig fødsel etc.	71	¹⁾ 1	67	6	8	-	9	-	11	²⁾ 9	³⁾ 2	-	-
Trangt bekken	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	2	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Placenta prævia og blødning	1	-	-	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystoki	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Utmattelse	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	6	-	6	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Ansiktsleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skakt hodeleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	-	4	-	1	3	-	-	-	-	-
Hydrocephalus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilbakeholdt morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uopgitt indikasjon	81	-	81	-	-	-	-	-	11	11	-	-	4
Tilsammen	172	1	166	8	14	1	10	6	23	20	3	1	6
	173		174		15		16			23			

¹⁾ Dødsårsak: barsel-feber. ²⁾ 2 av disse forløst ved tang på setet. ³⁾ 1 av disse forløst ved tang på sistkommende hode.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	levende.	døde.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hendelser.	ved selvmord.	ved mord eller drap.
Aker	978	3	362	43	10	17	4	-
Bærum	392	5	127	16	1	4	-	-
Asker	207	6	76	7	-	3	-	-
Lillestrøm	364	15	131	23	3	5	-	-
Nittedal	98	3	30	10	3	1	-	-
Sørums	111	2	54	8	1	1	1	-
Ullensaker	140	-	84	10	2	-	-	-
Nes	272	5	100	11	-	6	-	-
Nannestad	88	-	48	3	-	1	-	-
Eidsvoll	298	3	125	15	4	4	1	-
Hurdal	33	-	27	1	-	-	-	-
Aurskog	146	3	60	6	2	-	1	-
Høland	129	4	68	9	-	4	1	-
Fet	140	2	52	6	1	4	-	-
Frogn	79	1	59	4	-	1	1	-
Drøbak	26	-	29	3	-	-	1	-
Bygder	53	1	30	1	-	1	-	-
Vestby	116	2	42	2	-	1	-	1
Son	23	-	5	1	-	1	-	-
Hølen	6	1	2	-	-	-	-	-
Hvitsten	8	-	-	-	-	-	-	-
Bygder	29	1	35	1	-	-	-	1
Kraakstad	227	4	83	7	-	3	2	-
Nesodden	65	2	24	5	-	1	-	-
Oppegaard	122	2	9	4	-	-	-	-
Enebak	86	2	37	5	-	-	-	-
Akershus fylke	4091	64	1598	195	27	56	11	1
Derav i byer	63	1	32	4	-	1	1	-
— - bygder	4028	63	1562	191	27	55	10	1

Skyldes især mild vinter og vår. Årets nedbør var 458 mm., altså ganske usedvanlig lav (normalt 752). Særlig stort underskudd vår og høst. (Sødring). — Fra alle kanter meldes om usedvanlig tørke, hvilket medførte svært meget strev med drikkevannkjøring til folk og fe og mangel på lys ved de mindre lysverker utover høsten, ja enkelte steder hadde folk endog vanskelig for å få vasket sitt tøy, man måtte kjøre vann lange veier. — Fra Høland, Ullensaker og Eidsvoll meldes om dårlig potetavling på grunn av tørke og kulde. Mange steder i Høland fikk folk knapt $\frac{1}{3}$ av de utsatte poteter igjen, og kvaliteten var gjen-nemgående dårlig.

Levemåte, hygieniske forhold etc. Levemåten skildres gjen-nemgående som god, takket være god arbeidsfortjeneste. Således skriver di-

striktslægen i Høland, at vinteren utover tjente tømmerhuggere og -kjørere kr. 40,00 til kr. 50,00 om dagen, og mange løskarere og familiefædre fra distriktet hadde lignende inntekt ved Raanaasfossanlegget. Enkelte la sig op penger, men størsteparten somlet sine midler bort i tant og fjas. Den daglige kost innen de brede lag består av grøt lavet av havre, råmelk eller risengryn, nu og da kjøtt og flesk med kål og poteter til de fleste mål, gjerne 3 ganger daglig kaffe og smør og brød. Ved festlige anledninger utfoldes der stor overdådighet i mat og drikke. (Grimsgaard). — I Oppgaard har kanskje den største del av befolkningen sin beskjeftigelse i Kristiania vesentlig som arbeidere. Disse reiser tidlig om morgenen til byen og kommer hjem om kvellen, og spiser da sin middag. Desværre spiser også barna da — for umiddelbart etter å gå til sengs. Levemåten synes å være god. (Müller). — I Lillestrøm er også levemåten god, tildels rikelig, spesielt blandt arbeiderbefolkningen, som i almindelighet bruker hvad de tjener, uten at tenke på, at etter de gode tider uvægerlig kommer dårlige. (Bjurstedt). — I Nannestad er levemåten bedret i de senere år, idet der er mere avveksling i det daglige kosthold. Befolkningen er begynt å bruke mere grøntsaker og syltede bær, og på grunn av bedre kommunikasjoner er der lettere adgang til å få fisk utover landsbygden. (Bruun).

Angående boligforholdene melder alle, at der er nogen bedring, dog kan hverken i Aker eller i Bærum nybyggingen holde skritt med den sterkt økende folkemengde, så der er fremdeles stor bolignød: I Aker er således økningen 4213 mennesker fra $\frac{1}{12}$ 1920 til $\frac{1}{12}$ 1921. Bebyggelsen i Aker er for største delen åpen villabebyggelse med alle betingelser for å skaffe gode sanitære forhold. Men den store bolignød gjør, at der leies ut i stor utstrekning, hvorved leilighetene blir overbefolkede, og de sanitære forhold mindre gode. En hel del kjøper også parseller og setter op hytte, som egentlig er bestemt til redskapsbod under byggingen eller til sommerhytte. Men husnøden gjør, at hytten blir bebodd året rundt. Mange av disse hytter er sundhetsskadelige, især for småbarn. Enkelte hytter består av bordklædning med papplag. Ingen grunnmur og kun enkelt gulv. Taket er bord med papp. Man er endog kommet over steder, hvor hytten kun består av raier med påspikret papp. (Kahrs). — Lignende forhold beskrives også fra Lillestrøm med hus på stolper, uten kjelder. — I Asker og Høland bragte helserådets boligundersøkelse for dagen en hel del gamle boliger, som nærmest er uskikket til å tjene som menneskeboliger. Overalt klages over de mislige kloakkforhold i tettbebyggelsene. — I anledning av det bestående alkoholforbud har fylkeslægen esket distriktslægenes og et par andre, eldre og godt med forholdene kjente lægers uttalelser om edruelighetstilstanden innen distriktene, som tillegg til lægenes medisinalberetninger. — Alle beretninger samstemmer i, at det nu særlig er ungdommen, som misbruker alkohol, etter fylkeslægens muntlige konferanser med lægerne herom, den ganske pure ungdom. Den hemmelighetsfullhet, hvormed erhvervelsen av alkoholica må skje, synes i høi grad å tiltale de unge gutter, og har uten tvil istandbragt et «frimureri» mellom disse og gaukene, som blir vanskelig om overhodet mulig å komme til livs. Den revolusjon i de gamles vaner, som forbudet har istandbragt, gjør at disse — ikke med uvilje mot ungdommen — ser på dette uvesen men samstemmig vender sin uvilje mot den politikk, som har bragt folk op i dette uføre. Legger man så hertil, at hver og en innen sin kreds kjenner mange, der offisielt etter sitt politiske standpunkt skal være forbudsmann, men privat med takk til tar imot hvad man enn byr dem av «drikkendes», likeså godt som nogen annen, har man også en grunn til den svake støtte, ja endog passive motstand, myndighetene møter utover bygdene, når de søker å få has på den bedrøvelige tilstand. Mange ræsonnerer vel: jo galere jo bedre, jo før blir det ende på elendigheten. (Fylkeslægen).

Sykehus. I Aker har kommunen sitt eget sykehuskompleks på Tosen. Epidemivdelingen har særskilte paviljonger for tyfus, scarlatina og difteri samt en observasjonspaviljong; ved denne blir der 4 rum for midlertidig anbringelse av urolige sinnssyke eller urenlige almindelige patienter. Dessuten fins Kristiania kommunale sykehus og epidemilasarett, Diakonhjemmets sykehus, 2 sanatorier for tuberkulose, begge på Grefsen, og 1 pleiehjem for tuberkulose på Grorud, Gaustad statsasyl for sinnssyke og doktor Dedichens private sinnssykeasyl. Ennvidere 2 sanatorier, nemlig på Holmenkollen og ved Midtstuen. — I Bærum er der et kommunalt sykehus med kirurgisk avdeling, epidemisykehus, gamlehjem og tuberkulosehjem; ennvidere pleiehjem for åndssvake, epileptikere, for kvinner (magdalener), det sønnenfjelske skolehjem for forsømte piker og 6 barnehjem, hvorav et kommunalt. I Aker herred er et litet sykehus, Akershus fylkes sinnssykeasyl på Blakstad og Kristiania kommunale sinnssykeasyl på Dikemark. — I Nittedal er et privat sanatorium (Glittre) for tuberkulose. — I Ullensaker og Nes er der pleiehjem for tuberkulose og i Eidsvoll et kommunalt sykehus. — I Frogn distrikt har Drøbak by et epidemilasarett. I Aas (Kraakstad distrikt) ligger det nye tuberkulosehjem.

Av badeinnretninger for almenheten fins i Aker 4 kommunale folkebad (badstue og dusj), 1 på Grorud, 1 på Bryn, 1 i Nydal og 1 på Lilleaker; dessuten er der i Sørkedal et karbad med dusj og 1 i Maridal ved Hammeren; disse to hører til de Løvenskjoldske eiendommer og brukes av eiendommens folk.

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Akershus fylke.....	68	3918
Aker	8	957
Bærum	7	378
Asker	5	140
Lillestrøm	1) 6	358
Nittedal	4	59
Sørum	2) 3	132
Ullensaker	1	172
Nes	1	232
Nannestad	2	132
Eidsvoll	3) 3	323
Hurdal	1	47
Aurskog	1	116
Høland	4) 7	172
Fet	2	58
Frogn	1	79
Vestby	5) 5	117
Kraakstad	5	196
Nesodden	2	31
Oppegaard	4	123
Enebak	-	86

For distrikter med mere enn 1 herred er, når intet nærmere er anført, møtene holdt i det herred, hvorefter distriktet har sitt navn.

1) Skedsmo 2, Lillestrøm 2, Lørenskog 2. 2) Sørum 2, Gjerdrum 1. 3) Eidsvoll 2, Feiring 1. 4) Høland 4, Setskog 1, Rømskog 2. 5) Vestby 1, Son 3, Hølen 1.

På Bygdø, Nordstrand og flere steder i nærheten av Kristiania fins sjøbadehus tildels i forbindelse med forlystelsesetablissemeter. — I Bærum er der et kommunalt bad ved Høvik; enkelte skoler og nogen fabrikker har bad. — I Lillestrøm er der et folkebad (badstubad, karbad og dusjbad). — I Eidsvoll er der et folkebad (badstubad) ved Eidsvoll verk og et, vesentlig for arbeidere, ved Bønsdals fabrikker. I den gamle kuranstalts badehus er der anledning til å få furunålsbad, almindelig karbad etc. — I Drøbak (Frogn distrikt) fins en innretning for varme bad, gytje- og furunålsbad; den holdes åpen om sommeren fra juni til august. Dessuten er der et sjøbad som holdes åpent i samme tid. Ved Aas meieri (Kraakstad distrikt) er der for publikum anledning til å få varmt karbad og ved landbrukshøiskolen karbad og romerbad.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Foranstående tabell gir opplysning om tallet på møter i **helseråd** og på **vaksinerte**.

Aker helseråd består foruten ordføreren av 4 medlemmer av herredsstyret (48 medlemmer).

Bærum helseråd består foruten ordføreren av 6 medlemmer.

Enebakk består helserådet foruten av ordføreren (distriktslægen) av 2 medlemmer av herredsstyret.

Også i følgende kommuner er et utvalg av herredsstyret medlemmer av helserådet: Skedsmo, Lillestrøm, Ullensaker, Eidsvoll, Aas, Hølen, Son.

III. Østfold fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornetere.	Hjelpewaksinatorer.
Fylket	4 180,6	159 528	63	29	74	32
1. Eidsberg lægedistr.	505,87	15 747	5	2	8	6
	Eidsberg	230,85	5 390	-	-	2	2
	Mysen	1,61	1 576	2	1	1	1
	Trøgstad	206,24	3 703	1	-	3	2
	A s k i m	67,17	5 078	2	1	2	1
2. Rakkestad lægedist.	430,72	5 833	2	1	3	1
	Rakkestad	260,55	4 379	1	1	1	-
	Degernes	170,17	1 454	1	1	2	1
3. Skiptvet lægedistr.	Skiptvet	102,45	2 334	1	-	1	1
4. Moss stadslægedist.	Moss, kjøpstad ...	2,10	9 018	10	4	4	-
5. Hobøl lægedistrikt.	Hobøl	142,47	2 479	1	-	1	1
6. Spydeberg lægedist.	Spydeberg	138,37	3 080	1	-	2	1
7. Vaaler lægedistrikt	Vaaler	252,11	2 249	1	-	2	2
8. Rygge lægedistrikt	136,77	8 529 ¹⁾	2	1	3	1
	Rygge	76,94	4 619	1	-	2	1
	Jeløy	59,83	3 910	-	1	1	-
9. Raade lægedistrikt	244,41	10 312 ¹⁾	2	-	5	3
	Raade	123,17	2 710	-	-	1	1
	Onsøy	121,24	7 602	2	-	4	2
10. Fredrikstad stadsfys.	Fredrikstad, kjøpstad	10,20	15 468	7	7	8	-
11. Glemmen lægedistr.	48,29	14 914 ²⁾	4	-	4	1
	Glemmen	23,46	11 492	3	-	4	1
	Kraakerøy	24,83	3 422	-	-	-	-
12. Tune lægedistrikt	174,91	10 656 ³⁾	2	-	3	2
	Tune	144,07	7 966	1	-	2	1
	Rolvsey	30,84	2 690	-	-	1	1

¹⁾ Distriktslægen bor i Moss. ²⁾ Distriktslægen bor i Fredrikstad. ³⁾ Distriktslægen bor i Sarpsborg.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornødre.	Hjelpvaksinatorer.
13. Sarpsborg stads-lægedistrikt	Sarpsborg, kjøpstad	7,43	11 139	5	6	5	1
14. Borge lægedistrikt.	78,68	7 774	2	-	5	2
	Borge.....	40,28	6 464	2	-	4	1
	Torsnes	38,30	1 310	-	-	1	1
15. Skjeberg lægedistr.	263,40	8 034 ¹⁾	1	1	4	1
	Varteig	69,29	1 172	-	-	1	1
	Skjeberg	194,11	6 862	-	1	3	-
16. Fredrikshald stads-lægedistrikt	Fredrikshald, kjøpstad	2,07	11 387	12	6	6	-
17. Hvaler lægedistrikt	Hvaler	86,42	3 495	1	-	4	2
18. Idd lægedistrikt...	634,88	11 732 ²⁾	1	-	2	3
	Idd.....	382,15	5 656	-	-	2	2
	Berg	252,73	6 076	-	³⁾	-	1
19. Aremark lægedistr.	A r e m a r k.....	322,60	1 728	1	-	1	1
20. Rødenes og Øymark lægedistrikt	412,35	3 098	2	1	3	3
	Rødenes.....	207,67	1 258	-	-	1	1
	Ø y m a r k	204,68	1 840	2	1	2	2

¹⁾ Distriktslægen, bor i Sarpsborg. ²⁾ Distriktslægen, bor i Fredrikshald. ³⁾ Jor-moren bor i Fredrikshald.

Sundhetstilstanden kan i det hele betegnes som tilfredsstillende. Av epidemiske sygdomstilfelle meldtes i alt 19 669 med 248 dødsfall mot henholdsvis 20 027 og 321 året forut.

Dødeligheten var 10,7 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Jfr. tabell II.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 27—30.

Tyfoidfieber, paratyfus. I Askim (Eidsberg distrikt) inntraff 7 tilfelle av paratyfus. For de fleste kunde smitekilden føres tilbake til et meieri-utsal; melken herfra blev det derfor forbudt å selge uten at den først var pasteurisert

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfeller.	dødsfall.													
Tyfoidfeber (paratyfus).....	25	3	25	-	-	-	-	-	-	3	11	2	1	1	7
Cerebrospinalmeningit (epid.)...	3	1	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.....	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber.....	65	-	65	15	11	3	11	3	1	3	3	4	9	1	1
Meslinger.....	1725	10	1725	563	471	332	187	82	52	22	6	5	1	2	2
Difteri (croup).....	171	13	171	27	24	18	14	5	12	6	6	20	20	8	11
Dysenteri.....	18	-	18	-	-	-	2	-	-	-	9	-	1	-	6
Barsel-feber.....	17	3	16	2	2	2	2	1	1	-	1	2	1	1	1
Pyæmi, septhæmi.....	39	10	30	5	-	1	-	3	-	1	4	1	-	15	-
Pemfigus (hos nyfødte).....	7	1	7	1	-	2	1	-	-	-	-	1	1	-	1
Rosen.....	175	3	175	24	11	11	34	12	9	5	10	13	19	10	17
Røde hunde.....	39	-	39	3	-	7	3	3	10	3	2	1	2	2	3
Variceller.....	421	-	421	67	46	20	20	25	38	17	21	31	38	57	41
Kusma.....	782	-	782	235	167	89	74	57	36	25	12	2	12	34	39
Kikhoste.....	296	7	296	58	53	29	30	14	27	8	10	13	13	23	18
Akute katarrer i åndedrættorg.	11256	82	11256	1721	1428	1384	1056	807	544	453	465	611	808	931	1048
Influenza.....	764	1	764	90	56	128	82	56	37	33	71	26	42	58	85
Lungebetændelse.....	653	80	653	112	97	78	82	61	28	30	21	20	26	33	65
Plevrit.....	411	7	411	35	39	37	55	46	31	19	31	19	32	30	37
Giktfeber.....	315	2	315	20	17	20	25	15	39	40	25	13	20	40	41
Malaria.....	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine).....	2483	23	2483	81	94	95	99	156	169	376	634	332	176	112	159
Skjærbuk.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tilsammen	19669	248	19658	3059	2516	2258	1777	1349	1034	1044	1342	1117	1222	1358	1582

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene :													
	1		2		3		4		5		6		7	
	Eidsberg.		Rakkestad.		Skiptvet.		Moss stadslæge- distrikt.		Hobel.		Spydeberg.		Vaaler.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber (paratyfus)	7	-	1	-	-	-	5	1	1	-	1	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	1	-	1	-	19	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Meslinger	255	-	47	1	12	-	83	3	42	-	35	-	3	-
Difteri (croup)	33	2	3	-	1	1	11	1	2	1	6	1	3	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Barsel-feber	4	-	1	1	1	-	5	-	1	1	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	3	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	5	-	3	-	1	-	28	-	1	-	2	-	2	-
Røde hunde	4	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	4	-
Variceller	37	-	7	-	-	-	153	-	2	-	-	-	32	-
Kusma	79	-	10	-	1	-	23	-	4	-	10	-	5	-
Kikhoste	68	-	-	-	-	-	55	5	-	-	-	-	4	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene..	1782	6	271	2	169	1	660	13	156	2	801	2	111	1
Influenza	161	-	26	-	5	-	90	-	6	-	200	-	3	-
Lungebetændelse	78	6	23	4	23	3	105	1	3	1	18	-	-	-
Plevrit	35	-	11	-	6	-	28	1	5	-	12	-	2	-
Giktfeber	13	-	6	-	5	-	22	-	1	-	18	-	4	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	303	1	37	1	39	-	349	1	17	-	48	1	6	-
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	2871	19	449	10	282	5	1623	26	141	5	1154	4	181	1

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistrikterne:													
	8		9		10		11		12		13		14	
	Rygge.		Raade.		Fredrikstad stadsfysikat.		Glemmen.		Tune.		Sarpsborg stadslæge- distrikt.		Borge.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber (paratyfus)	4	1	4	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	4	-	1	-	1	-	9	-	-	-	9	-
Meslinger	63	-	79	1	247	-	191	2	177	2	256	1	12	-
Difteri (croup)	10	1	8	-	23	-	13	-	7	1	14	2	3	1
Dysenteri	14	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Barsel-feber	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1
Pyæmi, septhæmi	1	1	2	2	25	1	1	-	1	-	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	3	-	17	2	12	-	42	-	15	-	2	-
Røde hunde	1	-	2	-	9	-	1	-	-	-	2	-	-	-
Variceller	25	-	3	-	30	-	30	-	24	-	48	-	-	-
Kusma	10	-	14	-	126	-	59	-	91	-	94	-	11	-
Kikhoste	34	-	29	1	5	-	4	-	18	-	8	-	9	-
Akute katarer i åndedrætsorg.	217	3	406	4	1462	8	1313	8	903	3	1068	-	166	9
Influenza	32	-	10	-	92	-	15	-	21	1	19	-	-	-
Lungebetændelse	19	12	33	3	53	6	39	2	61	5	79	9	7	2
Plevrit	3	1	31	-	25	-	27	2	50	-	61	-	3	-
Giktfeber	7	1	16	-	37	-	39	-	28	-	54	-	3	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	84	2	95	2	406	4	394	3	140	3	141	-	42	1
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	524	22	740	13	2558	22	2146	17	1576	15	1860	13	268	14

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistrikterne:											
	15		16		17		18		19		20	
	Skjeborg.		Fredrikshald stadslæge- distrikt.		Hvaler.		Idd.		Aremark.		Rødenes og Øymark.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Skarlagensfeber	1	-	5	-	1	-	5	-	5	-	-	-
Meslinger	115	-	81	-	6	-	10	-	26	-	1	-
Difteri (croup)	17	1	9	1	-	-	7	-	-	-	2	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	21	-	18	1	1	-	-	-	2	-	1	-
Røde hunde	1	-	8	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Variceller	8	-	13	-	4	-	-	-	5	-	2	-
Kusma	58	-	174	-	9	-	3	-	2	-	1	-
Kikhoste	13	-	38	1	-	-	-	-	-	-	11	-
Akute katarrer i åndedrætsorg.	685	4	905	4	79	-	97	7	47	-	114	5
Influenza	20	-	52	-	-	-	4	-	5	-	9	-
Lungebetændelse	56	6	33	12	8	1	12	5	4	2	2	-
Plevrit	54	1	38	-	11	-	4	-	3	-	6	2
Giktfeber	27	-	27	1	2	-	3	-	1	-	3	-
Malaria	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	95	1	215	3	16	-	31	-	4	-	36	-
Skjærbuk	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	1172	13	1622	25	140	2	178	12	104	2	189	8

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved:			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Eidsberg	131	13	19	112
Rakkestad	59	4	10	49
Skiptvet	25	2	5	20
Moss stadslægedistrikt	97	9	26	71
Hobøl	26	1	5	21
Spydeberg	28	6	4	24
Vaaler	26	1	1	25
Rygge	83	3	22	61
Raade	94	9	13	81
Fredrikstad stadsfysikat	138	23	22	116
Glemmen	147	24	17	130
Tune	91	11	15	76
Sarpsborg stadslægedistrikt	78	-	13	65
Borge	70	9	14	56
Skjeberg	74	3	13	61
Fredrikshald stadslægedistrikt ..	170	16	25	145
Hvaler	42	11	2	40
Idd	87	5	12	75
Aremark	26	4	2	24
Rødenes og Øymark	44	3	8	36
Østfold fylke	1536	157	248	1288
Derav i byer	483	48	86	397
— - bygder	1053	109	162	891

eller kocht. (A. V. Smith). — Et par tilfelle i Moss skyldtes utvilsomt smitte fra et hus på Jeløy straks utenfor bygrensen, hvor sykdommen forekom. (J. Galtung). — I Spydeberg inntraff et tilfelle ved Solberganlegget. Det blev behandlet på fylkets sykehus.

Cerebrospinalmeningit. På Kolstad i Eidsberg blev 3 brødre samtidig angrepet; en av dem døde.

Av difteri forekom en mindre epidemi i Mysen og tilgrensende dele av Eidsberg. Da en lærer, som bodde på skolen, viste sig angrepet, blev undervisningen i skoleværelsene i samme etasje innstillet og grundig rengjøring foretatt. Læreren måtte holdes borte i 3 måneder, da difteribaciller hele denne tid kunde påvises ved prøvene. (A. V. Smith.)

Meslinger, kuma, akute katarrer i åndedrætsorganene, influenza og akut diarrhoe hadde stor utbredning.

I Rygge forekom omkring årsskiftet 1920—21 3 tilfelle av **encephalitis lethargica**; kun 1 av de angrepne kom sig. — I Raade inntraff et tilfelle av **sovesyke** med dødelig utgang; likeså et i Hvaler. Fra dette distrikt er også meldt et tilfelle av **hikkesyke** hos en pike.

Veneriske

Sygdom.	Tilfeller.	Fordeling på					
		1	2	3	4	6	8
		Eidsberg.	Rakke- stad.	Skiptvet.	Moss stads- læge- distrikt.	Spyde- berg.	Rygge.
Veneriske sår	9	1	-	-	-	2	-
Erhvervet syfilis . .	46	2	-	-	4	-	-
Gonorrhoe, uretrit .	150	15	1	3	21	3	1

Av **skabb** er i alt meldt 361 tilfelle, derav 121 fra Eidsberg og 72 fra Fredrikstad.

Meldte tilfelle av **veneriske sykdommer** ses av ovenstående tabell.

Tuberkulose. Om de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sykdommer innen fylkets distrikter henvises til tabellen i den almindelige beretning. — Dødsfall av **lunge tuberkulose** utgjorde i henhold til lægenes dødsårsakslistor for det hele fylke 10,2 pct. av alle ved sykdom forårsakede dødsfall og 12,2 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 9,9 og 12,1 pct. og for bygdene 10,4 og 22,2 pct. Førøvrig henvises til tabellen på foreg. side. — Fra **Eidsberg** anføres, at der tross voksende industribedrift og mange nye innflyttere ingen økning er i antallet av anmeldte. (A. V. Smith). — I **Hvaler** har sykdommen i de siste år vært i tiltagen. Grunnen hertil er kanskje influensa-epidemien i 1918—19 og delvis i 1920 samt underernæringen i krigstiden. (R. Lundevall).

Om de med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, er opgitt i alt 306, derav i Eidsberg distrikt 18, Rakkestad 6, Skiptvet 2, Moss 3, Hobøl 1, Rygge 13, Raade 26, Fredrikstad 73, Glemmen 42, Tune 14, Sarpsborg 39, Borge 28, Skjeberg 22, Fredrikshald 8, Hvaler 2, Idd 2, Aremark 5, Rødenes og Øy-mark 2. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på side 34.

Om **jormorhjelpen** se tabellen i den almindelige beretning.

På **barselseng døde** etter lægenes opgaver 7 kvinder, derav 2 av barselsfeber; forøvrig henvises til tabell i den almindelige beretning.

Ifølge tabellen på neste side over **fødte** og **døde** var der et overskudd av 2199 fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 43,9.

Været var gunstig, sommeren tørr og varm, høsten mild og tørr. Avlingen av god kvalitet. (A. V. Smith).

Levemåte etc. De økonomiske forhold har været jevnt gode. Nedgangstiden er ikke synderlig merket og der har været forholdsvis liten arbeidsløshet.

sygdommer.

lægedistriktene:									
9	10	11	12	13	14	15	16	18	20
Raade.	Fredrikstad stadsfysikat.	Glemmen.	Tune.	Sarpsborg stads-lægedistrikt.	Borge.	Skjeberg.	Fredrikshald stads-lægedistrikt.	Idd.	Rødenes og Øymark.
-	1	4	-	-	-	-	-	-	-
2	9	17	-	3	-	2	7	-	-
7	34	24	3	5	6	3	25	1	1

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	leven- de.	død- fødte.	i alt	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.	ved drap.
Eidsberg	406	10	156	23	2	4	1	-
Rakkestad	137	2	61	6	-	1	-	-
Skiptvet	64	2	27	3	-	-	-	1
Moss stadslægedistrikt	189	6	124	26	-	1	2	-
Hobøl	62	3	29	3	1	-	-	-
Spydeberg	66	3	27	4	-	-	-	-
Vaaler	59	1	24	8	-	-	1	-
Rygge	226	9	57	11	-	2	-	-
Raade	265	4	117	15	-	6	-	-
Fredrikstad stadsfysikat	303	5	168	30	3	4	-	-
Glemmen	398	6	136	20	3	4	1	-
Tune	277	4	99	16	3	3	-	1
Sarpsborg stadslægedistrikt	341	7	102	13	-	3	-	1
Borge	228	5	78	12	2	4	-	-
Skjeberg	233	7	90	18	2	3	-	-
Fredrikshald stadslægedistrikt	220	3	185	17	-	5	-	-
Hvaler	78	4	45	7	1	1	-	-
Idd	267	3	107	14	2	3	-	-
Aremark	25	-	30	-	-	2	-	-
Rødenes og Øymark	65	4	47	6	1	-	1	-
Østfold fylke	3919	90	1720	252	20	47	6	3
Derav i byer	1053	21	579	86	3	13	2	1
- - bygder	2866	69	1141	166	17	34	4	2

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.						Vending.						Uttrekning ved bekkenendeleie.						Partus præmaturus artificialis.		Perforasjon.	Abortus provocatus.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.			Barn.			Mødre.		Barn.				Mødre.		Barn.				Mødre	Barn.	Mødre	Mor.	Mødre
	Lev.	D.	Uopg.	Lev.	Df.	Uopg.	Lev.	U.	Lev.	Df.	U.	Lev.	D.	Lev.	Df.	U.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.		
Risvekkelse, langvarig fødsel etc. .	135	1	9	134	2	9	3	-	3	-	-	10	-	¹⁾ 12	1	-	-	-	-	-	-		
Trangt bekken	26	-	-	25	1	-	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	3	3	2	-	-		
Barselkrampe	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	²⁾ 1	-	-	-	-	-	-	-		
Placenta prævia og blødning	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ueftergivelige fødselsdeler	15	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Dystoki	8	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Forhodeleie (issel. med pannen fortil)	17	-	-	16	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Tverrleie	-	-	-	-	-	-	11	-	8	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Fremfall av navlesnor	-	-	-	-	-	-	3	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Fare for fosterets liv	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Tilbakeholdt morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4		
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
Fastvokset morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1		
Uoppgitt indikasjon	31	-	7	31	7	-	-	2	-	-	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-		
Tilsammen	235	1	16	232	4	16	21	5	13	9	5	11	1	13	1	1	3	3	2	³⁾ 1	6		
	252			252			26		27				12		15								

¹⁾ Derav 3 annentvillinger; de 3 forstetvillinger forløst ved vending, hvor utfallet for moren (lev.) er opført. ²⁾ Forløst ved tang på sætet ³⁾ Sinnssygdом.

Bolignøden har også i 1921 gjort sig gjeldende innen stasjonsbyene, mens der utenfor disse er tilstrekkelig boligrum og sanitært ganske tilfredsstillende forhold over hele distriktet. Tjenere har således visstnok overalt sitt eget rum og klager er ikke hørt, selv fra hold, som alltid er ferdig til å skrike ut. Ved Askim og Mysen stasjoner går bebyggelsen inn under den almindelige bygnings- og reguleringslov. I Askimbyen må bygninger kun opføres ved godkjente ansvarshavende og bygningene kontrolleres nøie under opførelsen. Det ved begge stasjoner ansatte politi har også å påse sundhetsvedtektenes overholdelse. — Ved begge stasjonsbyer er der kinematograf, og stadige sports- og andre stevner især lørdag aften og søndag. Der sees til stadighet ved sådanne anledninger berusede personer, likesom gaukeriet flourer. (A. V. Smith).

Sykehus. Fylkets sykehus ligger i Fredrikstad og dets sinnssykeasyl i Glemmen. — I alle byer fins kommunale sykehus og epidemilasaretter. — I Askim (Eidsberg distrikt) er et mindre sykehus under opførelse tett ved stasjonen med 6 å 8 senger og en operasjonsstue. — I Trøgstad er et par sykestuer, opprettet av sanitetsforeningen. (A. V. Smith). — På Jeløy er der et hjem for kvinder, som lider av nevrasteni, drikkfeldighet etc. — I Fredrikstad er der et militært sykehus, et privat (Bethesda) og et tilhørende den katolske missjon. — I Fredrikshald er der et av katolske søstre drevet hospital (St. Josefs). — I Øymark ligger Ørje kuranstalt for mannlige alkoholikere. — Der er 3 tuberkulosehjem, fylkets ved Mysen st. (Eidsberg), Fredrikstads i Glemmen og Fredrikshalds i Berg.

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Østfold fylke	66	3429
Eidsberg	¹⁾ 9	388
Rakkestad	²⁾ 2	115
Skiptvet	-	55
Moss stadslægedistrikt	5	239
Hobøl	1	55
Spydeberg	1	-
Vaaler	1	43
Rygge	³⁾ 3	260
Raade	⁴⁾ 4	117
Fredrikstad stadsfysikat	6	254
Glemmen	⁵⁾ 6	383
Tune	-	282
Sarpsborg stadslægedistrikt	2	172
Borge	⁶⁾ 6	221
Skjeberg	2	214
Fredrikshald stadslægedistrikt	7	138
Hvaler	5	106
Idd	⁷⁾ 3	308
Aremark	1	22
Rødenes og Øymark	⁸⁾ 2	57

¹⁾ Eidsberg 2, Mysen 2, Askim 2, Trøgstad 3. ²⁾ Rakkestad 1, Degernes 1. ³⁾ Rygge 1, Jeløy 2. ⁴⁾ Raade 2, Onsøy 2, Varteig 1, Skiptvet 1. ⁵⁾ Glemmen 5, Kraakerøy 1. ⁶⁾ Borge 4, Torsnes 2. ⁷⁾ Berg 3. ⁸⁾ Rødenes, 1, Øymark 1.

Badeinretninger. I Moss er der et folkebad (karbad og badstue) og et kommunalt sjøbad. I Spydeberg er der et kommunalt bad og i Fredrikstad et damp- og karbad. Dessuten er i virksomhet om sommeren Hankø bad i Onsey, Torsøkilens bad i Torsnes og Høisand bad i Skjeberg. I Fredrikshald er der et badehus, hvor der gis kar- og dampbad, dusj og styrt; fabrikkbyen i Tistedal har også eget badehus; ennvidere er der et par badeanstalter for varmt bad og varm dusj, tilknyttet skoler eller fabrikkanlegg; på «Sauøy» (utenfor byens havn) finnes 2 badehus for åpne sjøbad. På Kornsjø (Idd distrikt) er et par private badstubad, hvor der enkelte dager i uken kan fås bad mot en liten betaling. Også ved et litet bad på Ørje kan der enkelte dager i uken fås badstubad og karbad.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

I Rygge distrikt består **helserrådene** foruten distriktslægen av 3 innen herredsstyret valgte medlemmer; i Glemmen foruten distriktslægen av formannskapet; i Borge foruten ordføreren av 4 innen herredsstyret valgte medlemmer med varamenn. I Torsnes av formannskapets medlemmer foruten ordføreren; i Idd av 4 formannskapsmedlemmer med distriktslægen som formann.

Tabellen på foreg. side gir opplysninger om tallet på møter i **helserråd** og på **vaksinerte**.

IV. Buskerud fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpvaksinatorer.
Fylket	14808,7	137 261	55	29	59	24
1. Drammen stadsfysikat	Drammen, kjøpstad	7,01	26 236	20	17	10	-
2. Drammen lægedistrikt	600,37	22 428	7	-	6	3
	Lier	324,81	11 370	3	-	2	-
	Røyken	112,60	5 419	2	-	2	1
	Hurum Holmsbu, ladested ¹⁾	162,96	5 639	2	-	2	2
3. Norderhov.....	1 087,08	17 258	6	4	6	5
	Hønefoss, kjøpstad .	1,08	3 033	5	3	-	-
	Hole.....	200,49	2 079	1	1	1	1
	Tyristrand	106,76	1 669	-	-	2	1
	Norderhov.....	778,75	10 477	-	-	2) 3	3
4. Aadal	Aadal.....	645,64	3 229	1	-	3	2
5. Nedre Eiker.....	Nedre Eiker.....	122,09	6 763	2	1	2	-
6. Øvre Eiker.....	Øvre Eiker.....	457,20	9 584	3	-	3	1
7. Modum	Modum	515,39	11 592	3	2	5	-
8. Sigdal	Sigdal	847,70	3 681	1	-	3	1
9. Krødsherad	Krødsherad	392,90	2 410	1	-	4	1
10. Nes	1 511,22	4 155	1	1	2	1
	Nes.....	820,63	2 485	1	1	1	-
	Flaa.....	690,59	1 670	-	-	1	1
11. Gol	1 350,92	3 666	1	-	2	2
	Gol.....	512,01	2 325	1	-	1	1
	Hemsedal	838,91	1 341	-	-	1	1
12. Aal	2 657,00	5 938	1	-	2	1
	Aal.....	1 154,27	3 699	1	-	1	-
	Hol.....	1 502,73	2 239	-	-	1	1

¹⁾ Flateinnhold 0,31, folkemengde 387, hører til Hurum herred. ²⁾ 2 av disse bor i Hønefoss.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormædc.	Hjelpesaksinatorer.
13. Kongsberg stads- lægedistrikt	Kongsberg, kjøpstad	64,14	7 274	3	4	4	-
14. Sandsvær	674,22	6 013	1) 2	-	2	2
	Øvre Sandsvær	393,86	2 432	-	-	1	1
	Ytre —	280,36	3 581	1	-	1	1
15. Rollag	1 010,97	3 643	1	-	2	2
	Rollag	435,39	1 468	1	-	1	1
	Flesberg	575,58	2 175	-	-	1	1
16. Nore og Opdal	2 864,91	3 391	2	-	3	3
	Nore	763,49	2 066	1	-	2	2
	Opdal	2 101,42	1 325	2) 1	-	1	1

1) Distriktslægen bor i Kongsberg. 2) Er også tannlæge.

Sundhetstilstanden oppgis å ha vært i det hele god. Der meldtes av epidemiske sygdomstilfeller i alt 22 334, hvorav 177 hadde dødelig utgang; i 1920 var de tilsvarende tall 28 329 og 325.

Dødeligheten utgjorde 11,0 pro mille av den opgitte tilstedeværende folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 39—41.

Tyfoidføber (paratyfus). Blandt tilfellene i Drammen lægedistrikt var der ett, hos et barn, som formodes smittet ved å drikke av Lierelven. Vannet blev undersøkt kjemisk og bakteriologisk av medisinalstyrelsens sakkundige, og det blev på den angjeldende strekning erklært utjenlig til drikkevann. Helserådet i Lier vedtok å advare befolkningen mot å drikke vannet i rå tilstand. (W. Grimsgaard). — Fra Øvre Eiker blev et av tilfellene innlagt på Drammens sykehus, hvor patienten under feberdelirier fikk anledning til å styrte sig ut av vinduet, hvorved han slo sig ihjel. Blodprøve var negativ. (T. Lundevall).

Cerebrospinalmeningit. Fra Kongsberg meddeles, at en 2 år gammel gutt på Sandsværmoen fikk sygdommen i tilslutning til diarrhoe, som alle medlemmer av familien efterhånden hadde hatt. Barnet blev innlagt i sykehus. Statens epidemilæge påviste meningokokker i en innsendt prøve av lumbospinalvæsken. Barnet døde. — Nogen måneder senere forekom der også på et annet sted et dødsfall under meningitiske symptomer efter en forutgående diarrhoe. Det var hos en 14 år gammel gutt, som døde efter et døgn sygdom. Desinfeksjon blev foretatt. (Fodstad). — Tilfellet i Nore var hos en eldre anleggsarbeider, som blev angrepet efter en 3 dages fjelltur med megen drikken av myrvann. Han blev straks isolert i anleggets sykehus og senere i sykebil sendt til Drammens sykehus, hvor han døde efter nogen ukers forløp. (J. Kretting).

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfeller.	dødsfall.													
Tyfoidfeber (paratyfus).....	15	2	15	-	-	5	-	1	-	-	6	1	2	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.).....	4	2	4	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Skarlagensfeber	118	1	118	15	8	23	13	2	3	4	4	11	9	14	12
Meslinger	387	1	387	75	34	90	80	46	12	1	4	5	25	9	6
Difteri (croup)	174	4	174	28	22	14	7	26	10	9	5	18	22	4	9
Dysenteri	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Barselfeber	15	-	15	1	2	1	1	2	-	1	1	-	-	3	3
Pyæmi, septhæmi.....	13	5	10	-	1	-	3	1	1	2	-	1	-	1	-
Pemfigus (hos nyfødte).....	8	2	7	-	1	-	-	2	2	-	2	-	-	-	-
Rosen	140	2	140	14	13	11	14	9	6	9	12	8	13	16	15
Røde hunde.....	18	-	18	2	-	2	-	1	2	1	-	1	2	3	4
Variceller	441	-	441	81	22	10	21	15	22	11	15	25	85	62	72
Kusma	1051	-	1051	311	266	176	145	66	19	18	23	4	8	9	6
Kikhoste	572	2	572	105	61	105	113	54	43	17	28	26	14	4	2
Akute katarrer i åndedrætsorganene...	13425	56	13425	1909	1646	1377	1249	1036	663	643	623	866	1090	1065	1258
Influenta	1902	2	1902	345	249	240	149	152	82	78	65	34	99	193	216
Lungebetændelse	579	62	578	98	61	61	74	57	37	13	20	36	34	48	39
Plevrit	357	3	357	46	29	41	35	39	31	19	21	22	25	23	26
Giktfeber	399	6	399	37	37	34	38	42	17	31	21	32	26	50	34
Malaria	2	-	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	2712	27	2712	139	109	152	117	172	275	299	516	314	288	174	157
Skjærbuk	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	22334	177	22329	3207	2562	2343	2060	1723	1225	1158	1366	1404	1742	1679	1860

Buskerud fylke. 1921.

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	Drammen stads-fysikat.		Drammen læge-distrikt.		Norderhov.		Aadal.		Nedre Eiker.		Øvre Eiker.		Modum.		Sigdal.	
	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.
Tyfoidefeber	1	-	4	1	5	-	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	16	-	6	-	5	-	7	-	5	-	2	-	6	-	4	-
Meslinger	86	-	139	1	47	-	11	-	8	-	7	-	1	-	-	-
Difteri (croup)	37	-	54	1	8	1	1	-	3	-	42	1	7	1	10	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Barselsefeber	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	3	-
Pyæmi, septhæmi	1	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	4	1	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Rosen	47	1	10	-	7	-	-	-	12	-	20	1	14	-	5	-
Røde hunde	12	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	204	-	61	-	8	-	-	-	41	-	9	-	32	-	30	-
Kusma	401	-	11	-	189	-	1	-	97	-	39	-	77	-	3	-
Kikhoste	75	-	56	-	19	-	-	-	2	-	5	-	98	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	3605	14	2843	9	1746	4	45	2	1594	2	666	6	824	5	123	3
Influenza	529	1	336	-	472	1	7	-	68	-	115	-	79	-	63	-
Lungebetændelse	121	9	82	11	139	9	12	1	40	5	44	3	65	8	12	4
Plevrit	64	-	45	-	65	-	1	-	21	1	27	1	66	-	6	-
Giktfeber	47	-	150	-	22	-	8	2	25	-	18	2	39	1	24	-
Malaria	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	606	6	414	7	469	2	11	1	313	2	148	4	273	1	8	-
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	5858	33	4220	31	3205	17	104	6	2231	10	1148	20	1591	16	291	7

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistrikterne:															
	9		10		11		12		13		14		15		16	
	Krøds-herad.		Nes.		Gol.		Aal.		Kongsberg stadslæge- distrikt.		Sandsvær.		Rollag.		Nore og Opdal.	
	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.	Tilf.	Df.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.).....	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	1
Skarlagensfeber	10	-	6	1	-	-	17	-	5	-	3	-	8	-	18	-
Meslinger.....	21	-	-	-	-	-	2	-	3	-	61	-	1	-	-	-
Difteri (croup).....	1	-	1	-	2	-	1	-	3	-	4	-	-	-	-	-
Dysenteri.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	1	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1	1
Pemfigus (hos nyfødte).....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen.....	2	-	1	-	-	-	2	-	8	-	3	-	5	-	4	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Variceller.....	2	-	1	-	-	-	1	-	21	-	30	-	1	-	-	-
Kusma	8	-	1	-	8	-	7	-	138	-	50	-	8	-	13	-
Kikhoste	35	-	9	-	-	-	-	-	75	1	51	1	66	-	81	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	93	-	83	1	34	1	1	-	1294	1	266	4	92	3	116	1
Influenza	4	-	19	-	16	-	4	-	87	-	25	-	29	-	49	-
Lungebetændelse.....	1	1	8	2	5	-	10	1	21	5	11	2	2	-	6	1
Plevrit	5	-	4	-	6	-	11	1	22	-	6	-	6	-	2	-
Giktfeber	-	-	12	-	9	-	7	1	25	-	4	-	4	-	5	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine).....	-	-	20	6	5	-	13	1	358	2	40	-	22	-	12	-
Skjærbuk	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	182	1	167	6	85	1	77	4	2068	12	554	7	245	3	308	3

Difteri. Blandt tilfellene i Øvre Eiker var der en hel rekke i Hokksund; de skyldtes infisert melk fra meieriet. Smitten optrådte kun hvor melk var brukt fra meieriet eller fra dets underutsalg. Meieriet blev straks stengt, og desinfeksjon foretatt. Salg av endel melk, som var sendt til Kristiania, blev telegrafisk beordret stanset, og underretning sendt til helserådet dersteds. Med fylkets samtykke blev de fleste patienter internert i et midlertidig lasarett i Hokksund. Et litet barn døde der av hjertelammelse; foreldrene, som trodde sykdommen var kuma, hadde først tilkaldt læge 10 dage efter sygdommens begynnelse. (T. Lundevall).

Av **encephalitis lethargica** er meldt 2 tilfelle; 1 hos en pike i Norderhov; hun blev fullstendig helbredet; det annet i Aal hos en mann, som døde efter en ukes sygdom.

Av **hikkesyke** er meldt 4 tilfelle: 1 i Norderhov hos en mann, varighet 4—5 dage; 1 i Nes, en mann, varighet 14 dage, han døde 1 år senere av hjertelammelse; 2 lettere tilfelle i Kongsberg; de ytret sig som influensa med hikke 1—2 døgn.

Av **dissolutio sanguinis** døde en 18 år gammel pike i Opdal; der var svære bloduttredelser i begge mammæ, der var sterkt utspente og blåsorte, samt større og mindre bloduttredelser i huden på hofter og underekstremiteter og blødning fra tarmkanalen. Det hele utviklet sig rask i løpet av ca. 18 timer med døden tilfølge efter hjemkomst fra Kristiania samme dag, hvor hun var behandlet for angina (angina Vincenti?). Moren oplyste, at datteren før avreisen til Kristiania hadde hatt sorte flekker på tonsillene. I april hadde en yngre mann 2—3 km. lengere op i dalen angina med sort belegg på tonsillen, — det så høist uhyggelig ut, men gav omtrent ikke andre symptomer. — Han bedredes hurtig.

Av **skabb** er i alt meldt 553 tilfelle.

Meldte tilfelle av **veneriske sykdommer** vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:										
		1	2	3	5	7	10	12	13	14	15	16
		Drammen stadsfysikat.	Drammen distrikt.	Norderhov.	Nedre Eiker.	Modum.	Nes.	Aal.	Kongsberg stads- lægedistrikt.	Sandsvær.	Rollag.	Nore og Opdal.
Veneriske sår	11	6	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2
Syfilis, erhvervet	21	8	6	2	-	1	1	-	3	-	-	-
— medfødt	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Gonorrhoe, uretrit	138	62	8	18	1	18	-	1	23	-	-	7

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sykdommer innen fylket henvises til tabellen derom i den almindelige beretning. Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde for det hele fylke 15,1 pct. av alle kjente ved sykdom forårsakede dødsfall og 17,2 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 15,5 pct. og 17,8 pct. og for bygdene 14,9 pct. og 17,0 pct. Forøvrig henvises til tabellen på neste side.

Om de med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning. — I Drammen lægedistrikt forpleiedes 526 sinnssyke. I årets løp døde 29,

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved:			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Drammen stadsfysikat	264	44	33	231
— lægedistrikt	239	35	31	208
Norderhov	152	26	17	135
Hønefoss by	21	-	2	19
Bygder	181	26	15	116
Aadal	30	3	6	24
Nedre Eiker	72	11	10	62
Øvre —	106	13	20	86
Modum	127	17	16	111
Sigdal	55	10	7	48
Krødsherad	18	1	1	17
Nes	47	5	6	41
Gol	46	9	1	45
Aal	59	9	4	55
Kongsberg stadslægedistrikt....	76	12	12	64
Sandsvør	52	8	7	45
Rollag	32	3	3	29
Nore og Opdal	33	6	3	30
Buskerud fylke	1408	212	177	1231
Derav i byer	361	56	47	314
— - bygder	1047	156	180	917

46 blev flyttet, hvorav 11 til asyl; belegget ved årets utgang var således 451. Der er i distriktet 81 forpleiningssteder, hvorav 49 med 1—3 patienter. Alt iberegnet (forpleining, tilsyn, medisin etc.) beløp utgiftene sig til kr. 1 139,00 pr. patient i 1921 eller 3,22 ganger beløpet i 1914. (W. Grimsgaard).

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, er meldt i alt 127, derav i Drammen stadsfysikat 24, Drammen distrikt 20, Norderhov 28, Aadal 2, Nedre Eiker 2, Øvre Eiker 8, Modum 15, Sigdal 7, Nes 3, Gol 1, Aal 2, Kongsberg stadslægedistrikt 6, Rollag 4, Nore og Opdal 5. — Om indikasjoner og utfall hevises til tabellen på neste side.

Om **jormorhjelpen** se tabellen i den almindelige beretning.

På **barselseng døde** efter lægernes opgaver 2 kvinder. Se den almindelige beretnings dødstabeller (gruppe XII).

Av tabellen på side 45 over **fødte og døde** ses der å ha vært et overskudd av 1 971 fødte; forholdet mellem de fødte og døde var = 100 : 43,6.

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.			Uttrekning ved bekkenendeleie.			Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.
	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.
Risvekkelse, langvarig fødsel etc.	78	-	77	1	-	-	-	5	4	1	-
Trangt bekken.	-	¹⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og blødning.	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fare for fosterets liv.	22	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie.	-	-	-	-	7	4	3	-	-	-	-
Tilbakeholdt morkake.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Fastvokset.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Tilsammen	103	1	102	2	9	4	5	5	4	1	9

¹⁾ Dødsårsak: kronisk nefrit.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	levende.	døde.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hendelser.	ved selvmord.
Drammen stadsfysikat	561	19	287	38	6	6	2
— lægedistrikt	579	15	237	32	-	11	1
Holmsbu ladested	8	-	5	-	-	-	-
Bygder	571	15	232	32	-	11	1
Norderhov	467	4	168	20	3	5	2
Hønefoss by	68	-	36	2	-	1	-
Bygder	399	4	132	18	3	4	2
Aadal	106	2	33	7	1	-	-
Nedre Eiker	195	1	65	12	-	-	-
Øvre —	268	2	122	18	2	4	1
Modum	296	5	130	21	5	5	-
Sigdal	97	-	60	7	2	2	-
Krødsherad	58	1	23	5	-	1	-
Nes	88	1	62	7	2	1	-
Gol	78	3	47	-	-	1	-
Aal	122	5	64	3	1	1	1
Kongsberg stadslægedistrikt . .	165	4	86	12	-	3	-
Sandsvør	154	3	59	6	-	2	-
Rollag	66	2	39	4	1	3	2
Nore og Opdal	95	2	36	1	-	1	-
Buskerud fylke	3495	69	1524	193	23	46	9
Derav i byer	802	23	414	52	6	10	2
— - bygder	2693	46	1110	141	17	36	7

Været. Våren kom tidlig, men forsommeren var meget tørr, likeså høsten utover. Avlingen blev under middels men av god kvalitet. (T. Lundevall). — Fra Aal berettes: Ved St. Hanstid inntraff en kuldeperiode med flere tommers nysne i seterregionen. Dette skadet adskillige fjellbeiter. Der var da en ukes frost med inntil $\div 10^0$ C. om natten. Denne frost og dette snevær ødela ganske bestemt en hel del av småviltet og la kanskje spiren til eller begunstiget utbrudd av den farsot på viltet, som hjemsoekte store deler av vort land. (H. Bruun).

Levemåte etc. Fra Nedre Eiker skrives: De hygieniske forhold må gjen-nemgående karakteriseres som meget gode tross bolignød. Hovedparten av distriktets innvånere er arbeidsfolk, og det er glædelig å se den voksende forståelse av, at man må skaffe sig sunde og gode boliger. Bolignøden har dog for en stor del sin årsak i kravet om bedre beboelsesrum, flere værelser. Man stuver sig ikke lenger sammen i et litet kammer som i gamle dager. Nyttien ved lufting av alle rum er man også begynt å få den fulle forståelse av. Levemåten er dessverre for flott anlagt. Skjønt folk i gode kår bruker margarin, bruker arbeidsfolk meierismør. Overdreven bruk av kjøttmat er tilstede og tildels slett tilberedning. Årsaken hertil er, at de unge kvinder straks efter konfirmasjonen skal inn på en

papirfabrikk, galosjefabrikk, spindri eller veveri. Når de så gifter sig i 18—20 års alderen uten å ha lært noget matstell, kan man innse, at resultatet ofte må bli slett. Renslighetssansen er dog god. Forfengeligheien i klædedrakt, lyse og lette toiletter, betinger en øket renslighet hos de unge kvinder, og denne sans for renslighet fører de med sig inn i sine nye hjem. For ca 10 år siden var det ikke sjelden under sykebesøk at man kunde pådra sig utøi, men nu forekommer dette yderst sjelden. (Nyggaard).

Sykehus. I Drammen by er der et kommunalt sykehus, som tillike gjør tjeneste som sykehus for Buskerud fylke; dessuten et epidemilasarrett og et katolsk St. Josefs hospital. Av pleiehjem er der foruten et privat («Bethesda») et på Bragernes for kroniske syke og Frelsesarmeens barneherberge. Ennvidere sanitetsforeningens tuberkulosehjem. — I Drammen lægedistrikt er der tuberkulosehjem i Lier. — I Norderhov ligger Trøgstad kur- og pleiehjem for tuberkulose og i Hønefoss et epidemilasarrett alene til bruk for byen. Modum har et tuberkulosehjem i nærheten av Aamot stasjon. — I Aal er der et sykehus. — På Kongsberg er der et kommunalt sykehus med isolasjonslokale og et pleiehjem for tuberkulose, dessuten et gamlehjem.

Badeinnretninger. I Drammen by fins et kommunalt bad og vaskeri, hvor bl. a. byens jormødre har fritt bad. Ved alle 4 folkeskoler er dusjbad. I et par sommermåneder hadde Drammen kreds av Norsk Livredningsselskap i drift et strømbad med svømmeundervisning. I Drammen distrikt er der damp- og karbad på Engene; ved Lier meieri og Slemmestad fabrikker fins primitive karbad, likesom der langs kysten, fra Askerlandet til Holmsbu, fins mangfoldige badehus for sjøbad, som foruten av eierne også brukes av distriktets mange som-

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Buskerud fylke	81	3 033
Drammen stadsfysikat	6	546
— lægedistrikt	1) 13	717
Norderhov	2) 11	483
Aadal	3	109
Nedre Eiker	6	154
Øvre —	6	129
Modum	7	180
Sigdal	6	78
Krødsherad	1	64
Nes	3) 3	5
Gol	4) 4	34
Aal	5) 6	98
Kongsberg stadslægedistrikt	2	175
Sandsvør	6) 3	134
Rollag	-	34
Nore og Opdal	7) 4	93

1) Lier 5, Røyken 5, Hurum 3. 2) Norderhov 4, Hole 1, Tyrstrand 2, Hønefoss 4.
 3) Nes 1, Flaa 2. 4) Gol 2, Hemsedal 2. 5) Aal 4, Hol 2. 6) Øvre Sandsvør 2, Ytre Sandsvør 1. 7) Nore 1, Opdal 3.

mergjester. I Hønefoss, Norderhov distrikt, er der et folkebad på folkeskolen. På Modum var St Olafs bad i virksomhet; dessuten er der folkebad ved Vikesund og ved Krokstadelven i Nedre Eiker; ved nogen av de større fabrikker er der karbad. Ved Vikesund er der en stor vannkuranstalt for mindre bemidlede syke. I Aal er der badstue, likeså i Hol, men denne brukes aldrig (H. Bruun). På Kongsberg er der et kommunalt badehus og i Rollag et badstubad.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Tabellen på foregående side gir opplysninger om tallet på møter i **helserråd** og på **vaksinerte**.

Helserrådet i Hønefoss består foruten ordføreren av 5 kommunevalgte medlemmer. — I Modum av formannskapet, distriktslægen og doktor Skartum. — I Kongsberg består det av de selvskrevne (stadslægen, stadsingeniøren og magistraten) og 3 valgt av bystyret.

V. Vestfold fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, Innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornødre.	Hjelpesaksinatorer.
Fylket.....		2 335,71	120 647	51	22	51	18
1. Skoger	Skoger	107,03	7 508	¹⁾ 1	-	⁵⁾ 4	1
2. Hof	Hof	526,01	9 775	4	2	4	2
	Botne	85,66	2 612	-	-	1	1
	Lardal	278,25	2 550	-	-	1	1
	Holmestrand, kjøpstad.	0,42	2 193	3	2	1	-
3. Svelvik	Svelvik	235,08	7 077	2	⁴⁾ 1	3	1
	Strømm	55,58	1 619	-	-	1	-
	Sande	179,00	4 243	1	-	1	1
	Svelvik ladested....	0,50	1 215	1	1	1	-
4. Horten stadslægedistrikt	Horten, kjøpstad..	3,87	10 470	8	3	3	-
5. Ramnes	Ramnes	224,20	5 639	1	-	3	2
	Vaale	138,16	2 942	-	-	2	1
	Vaale	86,04	2 697	1	-	1	1
6. Tønsberg lægedistr.	Tønsberg	166,73	10 505	²⁾ 2	-	3	2
	Borre	64,27	3 350	-	-	1	1
	Sem	102,28	6 835	-	-	2	1
	Aasgaardstrand ladest.	0,18	320	1	-	-	-
7. Andebu	Andebu	184,71	2 718	³⁾ 1	-	1	1
8. Stokke	Stokke	121,06	4 831	1	-	4	3
9. Tønsberg stadslægedistrikt	Tønsberg, kjøpstad	4,47	12 426	9	6	4	1
10. Nøtterøy	Nøtterøy	94,97	8 289	2	1	4	2
	Nøtterøy	56,11	5 957	1	1	⁶⁾ 2	1
	Tjeme	38,86	2 332	1	-	⁶⁾ 2	1

¹⁾ Distriktslægen bor i Drammen. ²⁾ Distriktslægen bor i Tønsberg. ³⁾ Distriktslægestillingen ledig. ⁴⁾ Nedsatt sig i juli. ⁵⁾ En privat prakt. på Gulsbogen. ⁶⁾ En privat praktiserende.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste des. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpesvaksinatorer.
11. Sandefjord stads-lægedistrikt	Sandefjord, kjøpstad	1,23	5 433	7	5	7	-
12. Larvik lægedistrikt	663,46	24 702	¹⁾ 5	-	6	3
	Sandeherad.....	120,07	10 138	-	-	2	-
	Tjølling.....	69,64	3 851	-	-	1	1
	Fredriksvern	1,69	1 080	3	-	1	-
	Brunlanes.....	190,13	4 711	-	-	1	1
	Hedrum.....	281,93	4 922	1	-	1	1
13. Larvik stadslægedistrikt	Larvik, kjøpstad .	2,59	11 274	8	4	5	-

¹⁾ Distriktslægen bor i Larvik.

Sundhetstilstanden har i det hele tatt været meget god. Det samlede antall av anmeldte epidemiske sygdomstilfeller utgjorde 12189 (100,6 pro mille av folkemengden) med 149 dødsfall mot henholdsvis 18 057 og 249 i 1920.

Dødeligheten. De dodes antall utgjorde 1378 eller 11,4 pro mille av den beregnede tilstedeværende middelfolkemengde (121 095). I 1920 var dødeligheten 13,1 pro mille.

Av **encephalitis lethargica** forekom 5 tilfeller, et i Holmestrand med dødelig utfall, et i Svelvik og et i Ramnes hos en 35-årig mann, som døde efter 6 å 8 dage, samt 2 i Tønsberg.

Den 29de juli optratte i kadettleiren ved Fredriksvern et tilfelle av diarrrhoe som ved bakteriologisk undersøkelse viste sig å være **dysenteri**. Sygdommen bredte sig, og i selve leiren konstateres 93 tilfeller, men tallet var visstnok høiere, for da sygdommen i mange tilfeller optratte meget lett, søktes ikke alltid læge. Sygdommen spredte sig senere over hele stedet og i landdistriktet, særlig til kysthospitalet, hvor der i de 2 siste uker av august kom til behandling 43 tilfeller blandt patienter og 2 blandt betjeningen. Der kunde ikke findes noget holdepunkt for drikkevanns- eller melkeinfeksjon. Langt rimeligere er det å tenke på hundredagenes milliarder av fluer som smitebærere fra åpne latriner eller søplehauger. Engang opstått syntes sygdommen å bre sig ved kontaktinfeksjon. Symptomene var for de fleste patienters vedkommende lette, men der forekom dog flere alvorlige tilfeller (H. Sundt).

Med hensyn til de **epidemiske sykdommer** forøvrig henvises til tabellen på neste side.

Ormebit. I Stokke ett tilfelle hos en 3 års gut, som blev bitt i en tå. Forgiftningen var voldsom med svært ødem i underekstremitetene og opover abdo-

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfæller.	dødsfall.													
Tyfoidefeber	8	2	8	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	1	3
Akut poliomyelit.	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	67	-	67	10	2	3	5	3	5	6	8	5	11	6	3
Meslinger	469	1	464	47	31	25	36	117	100	58	17	3	20	1	9
Difteri (croup)	180	9	180	17	14	13	6	5	8	9	25	16	19	30	18
Dysenteri	78	-	78	-	-	-	1	-	-	-	77	-	-	-	-
Barsel-feber	7	-	7	-	1	4	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	12	8	5	-	-	1	1	-	1	-	1	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	4	1	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Rosen	73	5	73	6	8	5	5	4	5	6	7	4	4	9	10
Røde hunde	30	-	30	4	3	1	6	3	5	1	1	-	-	5	1
Variceller	291	-	291	22	27	25	22	17	22	12	17	16	17	35	59
Kusma	480	-	480	112	106	91	70	22	6	8	-	2	3	24	36
Kikhoste	196	3	196	45	32	19	32	21	18	1	5	9	10	1	3
Akute katarrer i åndedrætsorg.	7464	49	7464	1036	1003	782	889	662	477	486	229	348	499	516	537
Influenza	569	1	569	125	98	47	79	46	22	4	4	4	32	43	65
Lungebetændelse	295	43	295	46	45	38	46	17	13	11	9	14	19	19	18
Plevrit	172	4	172	15	19	23	27	20	15	4	8	9	13	12	7
Giktfeber	86	4	86	11	9	9	6	5	3	13	11	5	-	4	10
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1706	18	1706	70	60	92	93	96	168	195	385	174	171	120	82
Tilsammen	12189	149	12176	1566	1459	1178	1326	1039	868	817	804	610	822	826	861

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:													
	1		2		3		4		5		6		7	
	Skoger.		Hof.		Svelvik distrikt.		Horten.		Ramnes.		Tønsberg distrikt.		Andebu.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	3	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	4	-	12	-	10	-	8	-	1	-	2	-	-	-
Meslinger	3	-	13	-	4	-	11	-	1	-	39	1	28	-
Difteri (croup)	20	1	12	2	4	1	28	-	11	-	27	1	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Barsel-feber	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-	2	2	1	1
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Rosen	1	-	7	-	10	-	8	-	2	2	6	-	2	1
Røde hunde	-	-	1	-	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	10	-	22	-	5	-	17	-	6	-	4	-	4	-
Kusma	40	-	41	-	1	-	73	-	8	-	11	-	-	-
Kikhoste	1	-	10	-	11	-	15	-	-	-	5	-	35	1
Akute katarrer i åndedrætsorganene	399	3	768	2	325	4	1242	6	143	-	361	5	88	1
Influenza	4	-	139	-	6	-	27	-	20	-	10	-	26	-
Lungebetændelse	20	3	18	7	29	1	33	1	4	3	22	9	6	-
Plevrit	7	-	8	-	13	-	13	-	6	-	11	-	3	-
Giktfeber	5	-	5	-	14	-	7	-	5	-	4	1	3	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	45	2	109	1	94	1	300	2	54	-	139	4	9	-
Tilsammen	562	9	1169	12	529	7	1794	13	261	5	645	24	205	4

Epidemiske sygdommer.

52

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:											
	8		9		10		11		12		13	
	Stokke.		Tønsberg.		Nøtterøy.		Sandefjord.		Larvik distrikt.		Larvik.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Skarlagensfeber	8	-	5	-	5	-	-	-	8	-	4	-
Meslinger	26	-	6	-	-	-	182	-	149	-	7	-
Difteri (croup)	-	-	30	2	14	-	10	-	19	1	5	1
Dysenteri	-	-	-	-	1	-	1	-	75	-	-	-
Barsel-feber	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	1	-	-	-	1	1	2	-	1	1	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-
Rosen	4	-	12	-	3	1	7	-	4	1	7	-
Røde hunde	-	-	5	-	3	-	9	-	2	-	3	-
Variceller	12	-	38	-	14	-	60	-	58	-	41	-
Kusma	8	-	39	-	6	-	40	-	53	-	160	-
Kikhoste	6	-	4	-	3	-	14	-	39	2	53	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	207	3	494	6	301	2	1051	1	1400	13	685	3
Influenza	23	-	20	-	26	1	70	-	116	-	82	-
Lungebetændelse	18	3	21	1	10	3	37	1	54	10	23	1
Plevrit	13	-	15	1	10	1	31	2	32	-	10	-
Giktfeber	-	-	11	-	8	-	6	-	16	3	2	-
Koldfeber	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	64	-	290	3	114	1	258	1	174	3	56	-
Tilsammen	390	6	990	13	520	10	1782	6	2203	35	1140	5

Vestfold fylke. 1921.

men, subkutane blødninger og brekning, men patienten kom sig. På Nøtterøy forekom 3 tilfeller, hvorav det ene med temmelig alvorlige symptomer. Alle kom sig.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfeller vil sees av nedenstående tabell:

Sygdom.	Antall tilfeller.	Fordeling på lægedistriktene:					
		2	3	4	9	11	13
		Hof. (Holme- strand).	Svelvik.	Horten stads- lægedistr.	Tønsberg stads- lægedistr.	Sande- fjord stads- lægedistr.	Larvik stads- lægedistr.
Veneriske sår . . .	12	-	-	2	4	3	3
Syfilis, erhvervet .	29	4	-	5	9	8	3
— medfødt . . .	1	-	-	-	1	-	-
Gonorrhoe, uretrit	156	3	2	32	31	62	26

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfeller av tuberkulose sygdommer innen fylket henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 10,9 pct. av samtlige ved sygdom forårsakede dødsfall og 12,4 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet henholdsvis 12,5 og 13,8 pct og for bygdene 10,0 og 11,5 pct., forøvrig henvises til tabellen på neste side.

Sinnssyke. Om fylkets sinnssyke se den almindelige beretning.

Spedalskhet. I Se m finnes en spedalsk mann.

Obstetriciske operasjoner. Av læger utførtes i alt 132 operasjoner derav i Skoger 4, Hof 4, Svelvik 3, Horten 28, Ramnes 11, Tønsberg distrikt 9t Andebu 1, Stokke 2, Tønsberg 19, Nøtterøy 11, Sandefjord 11, Larvik distrikt 19 og Larvik stadslægedistrikt 10. — Om indikasjoner og utfall henvises ti tabellen på side 55

Om jormorhjelpen se tabellen i den almindelige beretning.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt dødsårsak for 2 kvinder, en av trombose og en av blødning.

Antallet av fødte og døde vil sees av tabellen på side 56. Der blir et overskudd av 1588 fødte og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 46,4.

Været. Våren og sommeren var meget tørr, så der flere steder blev vannmangel. Høsten var også regnfattig og meget mild.

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. Skoger. Betydelig nedgang i den økonomiske evne på grunn av lengere fabrikkstans. Fremdeles stor bolignød. Brennevinsdriking i tydelig tiltagende. (J. Bidenkap).

Svelvik. De hygieniske forhold i distriktet er gode. Der er jevn velstand blandt befolkningen og folk lever gjennemgående godt. (E. Mo).

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Skoger	54	9	9	45
Hof	105	9	12	93
Holmestrand kjøpstad	31	5	1	30
Bygder	74	4	11	63
Svelvik distrikt	75	8	7	68
Svelvik ladested	18	2	1	17
Bygder	57	6	6	51
Horten stadslægedistrikt	103	15	13	90
Ramnes	55	3	5	50
Tønsberg distrikt	108	10	24	84
Aasgaardstrand ladested	5	-	1	4
Bygder	103	10	23	80
Andebu	21	1	4	17
Stokke	54	5	6	48
Tønsberg stadslægedistrikt	137	12	13	124
Nøtterøy	101	4	10	91
Sandefjord stadslægedistrikt	77	11	6	71
Larvik distrikt	269	36	55	234
Larvik stadslægedistrikt	75	11	5	70
Vestfold fylke	1 234	134	149	1 085
Derav i byer	446	56	40	406
— - bygder	788	78	109	679

Horten. Levemåten er jevnt god og boligene på få undtagelser nær ganske gode. Adskillig drikkfeldighet. (T. Meyer).

Ramnes. Drukkenskapen har tiltatt i en uhyggelig grad både blandt eldre og ganske unge, med derav følgende skråll og slagsmål på veiene, særlig lørdagskveldene. (Stjernholm).

Stokke. Levemåten er gjennomgående sund og kraftig, boligene rummelige og gode, undtagen i Melsomvik, hvor der tildels er trange, overbefolkede hus. Edruelighetsforholdene, som måtte karakteriseres som meget bra før forbudstiden, er nu mindre tilfredsstillende, og det er ikke sjelden, at selv unge mennesker viser sig beruset. Sedeligheten er god. (H. Kolstad)

Andebu. Leilighetsvis overdreven nydelse av spirituosa (sprit) ikke minst blandt ungdommen kan visstnok sies å være almindeligere enn før. (J. Frost)

Nøtterøy. De hygieniske forhold innen distriktet må betegnes som gode. Boligene er gjennomgående tilfredsstillende. De holdes i almindelighet i god stand, velstelte og rene. Næsten alle våningshuser er hvitmalte og virker til talende. Befolkningen har tidligere vesentlig været sjøfolk. Disse har nu i stor utstrekning solgt sine eiendommer til bønder fra landets forskjellige kanter. Ikke få vestlendinger er således blitt fastboende her. Som rimelig har man her i Færderdistriktet rik anledning til å høste erfaringer om forbudets følger. Drikk

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.				Uttrekning ved bekken-endeleie.		Partus præmaturus artificialis.			Keisersnitt.		Perforasjon.	Abortus provocatus.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre		Barn.	Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.	Mødre.		Barn.	Mødre.	Barn.	Mor.	Mor.	Mødre.
	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse	100	98	2	-	-	-	-	1	1	¹⁾ 1	-	1	-	-	1	-	-
Trangt bekken	2	2	-	3	-	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	3	3	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	²⁾ 2	2	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdele .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfall av navlesnor	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sæteleie	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta præv. og blødning .	-	-	-	-	1	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansiktsleie	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Retensjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Morb. cordis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilsammen	110	106	4	5	1	5	1	5	5	2	1	1	2	2	1	1	5
		110		6		6					2						

¹⁾ Missed labour. ²⁾ Sectio cæcar. vaginalis.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	levende.	dødfødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hendelser.	ved selvmord.
Skoger	177	1	51	4	-	4	-
Hof	204	11	113	15	2	4	-
Holmestrand	31	4	34	-	-	2	-
Bygder	173	7	79	15	2	2	-
Svelvik lægedistrikt	184	2	86	11	2	2	-
Svelvik	27	-	17	3	-	-	-
Bygder	157	2	69	8	2	2	-
Horten stadslægedistrikt	229	2	117	12	1	3	1
Ramnes	154	1	65	2	-	2	-
Tønsberg lægedistrikt	267	7	119	17	2	3	1
Aasgaardstrand	3	-	6	-	-	-	-
Bygder	264	7	113	17	2	3	1
Andebu	77	-	24	2	-	-	-
Stokke	110	-	62	5	2	4	-
Tønsberg stadslægedistrikt	311	16	149	19	2	6	3
Nøtterøy	199	4	103	7	1	3	1
Sandefjord stadslægedistrikt	116	2	81	7	-	1	-
Larvik lægedistrikt	667	11	261	30	3	5	-
Larvik stadslægedistrikt	271	2	147	14	-	3	2
Vestfold fylke	2966	59	1378	145	15	40	8
Derav i byer	988	26	551	55	3	15	6
— - bygder	1978	33	827	90	12	25	2

og spetakkel hører til dagens eller retttere nattens orden til stor gene for folk. Spirituosa finner man snart sagt i hvert hjem; hvor man får fatt i det vet jeg ikke, men anledningen til å skaffe sig det synes rikelig. (E. Jespersen).

Sandefjord. På grunn av de nedadgående tider, har man fortsatt med nedlegning av kloak og stenpukking til forbedring av gatene som nødsarbeide. Boligbygningen har på grunn av pengemangel været liten, og kommunen har intet bygget. Der er allikevel nu bedre for hus, idet en hel del på grunn av mangel på arbeide har forlatt stedet og distriktet, så kommunestyret i byen endog har gått til ophevelse av husleiereguleringen for leiligheter over 3 værelser. (G. Larsen). At den almindelige arbeider- og fiskeribefolkning ved Fredriksvern i den florisante krigstid hevet sin levestandard er neppe tvilsomt. Men like utvilsomt er det også, at de levet livet sorgløst og lett uten bekymringer for hvad der vilde komme, når «freden brøt ut» og «nedgangstiden» meldte sig med arbeidsnød og lediggang. Da reaksjonen kom, og bedriftene måtte innskrenke såvel arbeidsstyrke som arbeidstid, manglet den økonomiske ryggstøtte, som de forangående

«jobbear» hadde kunnet skaffe den, der hadde hatt forstand til å spare. Etter som året gikk begynte derfor utover høsten arbeidsledigheten og den dermed følgende økonomiske misere å gjøre sig gjeldende i de små arbeiderhjem. Nogen arbeidsstans har der dog ennå ikke inntrått ved nogen av stedets bedrifter, men enkelte har tildels i betydelig grad måttet innskrenke sin arbeidsstokk. Årets makrellfiske var et av de beste man her overhode har sett. Hvad det øvrige fiske angår, må det betegnes som et godt middelsårs, men prisene var små og driftsomkostningene store, så det økonomiske utbytte dessverre ikke stod i forhold til den opfiskede mengde. Edrueligheten må sies å være meget god. At den yderligere er bedret etter øl- og vinsamlaget er nedlagt er utenfor all tvil, men «forbudet» er som det nu virker ikke effektivt. Som forholdet har utviklet sig rammer forbudet hovedsakelig de uskyldige: de som ikke misbraker eller har misbrukt varen. På tobakksbruken, særlig den helt overhåndtagende bruk av cigaretter hos ungdommen, har de dårlige tider tilsynelatende ennå ikke hatt nogen innflydelse. Heller ikke på det stadig tiltagende forbruk av chokolade og drops. Sedelighetstilstanden må være udmerket, om man kan dømme efter antallet av uekte fødsler (2 tilfeller). De nedadgående tider ser ikke ut til å ha hatt nogen innflydelse på badegjestenes antall, og den udmerkede og lange sommer bevirket også, at badelivet florerer som neppe nogensinde før. Badelivet har i de siste år trukket sig mer og mer utover til Skråviken i kysthospitalets nærhet, hvor begge kjønn nu bader om hinannen. Herute tilbringer nu det badende publikum, som for en stor del består av unge mennesker av begge kjønn fra 15 års alderen og opover hele formiddagen i vannet eller i solbad i den overophetede sand, røkende cigaretter, konverserende og kurtiserende hverandre kun iført det allernødvendigste i form av stramtsittende badedrakt. Når hertil kommer, at av- og påkledningen foregår under åpen himmel ute på stranden og med en imponerende ugenertethet, vil det forstås, at man uten å komme sannheten for nær kan karakterisere det i sesongen herskende badeliv som noget i retning av demimondænt. (H. Sundt).

Larvik. For å avhjelpe vannmangelen og skaffe byen tilstrekkelig husholdningsvann anskaffedes et pumpeverk, som ledet vannet fra Treschows turbin i Farriselven inn i byens vannledning. For imidlertid å sikre byen vann nok, besluttet bystyret å føre vann fra Langevannet gjennom tunnel til Ulsbak og om mulig sloife vanninnlegg fra det urene Klevertjern. Dette arbeide pågår fremdeles, men det er et spørsmål, om ikke vannet fra Langevannet, som er myrholdig, vil vise sig å bli av mindre god kvalitet. Der har været megen klage over ulempene ved byens avfallsplass i byskogen nær tuberkulosehjem og skoler. For å rette herpå, kjøres nu all søppel til utsiden av revet, men dette ligger for langt unna. Bydelen Torstrand ligger meget lavt, og har ikke hatt ordentlig kloakksystem. Derfor er dette besluttet helt omlagt, men arbeidet er ennå ikke påbegynt. Her er fremdeles bolignød, da omtrent all privat bygningsvirksomhet ligger nede, og hvad der gjøres fra det offentliges side strekker ikke til. På grunn av den økonomiske nedgang efter 1921 er følgen driftsinnskrenkninger og arbeidsløshet, så byen har satt igang omfattende nødsarbeider. — Forbudet har så langt fra fremmet edrueligheten, at heller det motsatte er tilfelle. (Lundevall).

Sykehus. I Holmestrand finnes et sykehus på 17 senger og med operasjonsrum. — I Svelvik distrikt er på Berger i Strømm herred en bekvemmelighet på 2 værelser og kjøkken overlatt helserådet til internering av epidemiske syke, men kun for arbeidere ved Berger og Fosseklevens fabrikker. — I Sande er det gamle hjelpefengsel innredet til bruk for uhelebredelige sinnssyke. — I Horten er marinens sykehus og Mantheys kirurg. klinikk. Av epidemisykehus er der en epidemibarakke og Apenes sykehus, som kun tas i bruk, når epidemibarakken er fullt belagt. — I Stokke er marinens sykehus i Melsomvik. I Sandefjord er gården Solvang, beliggende innen byens grenser, innkjøpt

til sykehus, og det er meningen snarest å innrede den til et tidsmessig sykehus, likesom det er tanken å erhverve naboeiendommen og innrette den til tuberkulosehjem for å kunne samle alt under én administrasjon. Der er forøvrig en liten sykestue og et epidemilasarrett. — I Fredriksvern har helserådet besluttet, at det under helserådets bestyrelse liggende isolasjonslokale også kan benyttes av andre enn epidemiske syke, når blot ett rum med 2 senger stadig holdes i beredskap for eventuelle epidemiske tilfeller. Etterat en privatmann hadde foræret det fornødne til innredning av bad ved sykehuset, besluttet herredsstyret å utvide dette yderligere med et nytt værelse med plass til 2—3 senger. — I Larvik er der et sykehus på 20 senger og et epidemilasarrett. På gamlehjemmet er der 2 stuer til forpleining av tuberkuløse syke. I Brunlanes ligger kysthospitalet for skrofuløse barn med et isolasjonslokale og desinfeksjonsanstalt.

Badeinnretninger. I Holmestrand findes varmt bad og strømbad. Ved folkeskolen er der et varmtbad, som er åpent 2 ganger ukentlig utenfor sommermånedene. Ved melkefabrikken sammesteds er varmt bad og strømbad for arbeiderne, likeså ved Eidsfoss verk og glasverket i Skoger. I Sande og i Svelvik fins små karbad. — I Horten er der ved marinens verft damp- og karbad med adgang for publikum 2 ganger ukentlig. Verftets arbeidere har gratis varmt bad en gang ukentlig. I sommermånedene er et gytje- og nålebad åpent. Det nye moderne sjøbad (koldt) blir ferdig i 1922. — I Sandefjord har den kommunale badeinnretning på grunn av dårlig søkning hatt åpent kun 3 dage i uken. Sandefjord bad og kursted har hatt sitt vanlige antall gjester. — I Fredriksvern er der en anstalt for varme og kolde sjøbad, gytje- og furunålsbad åpent om sommeren. — Larviks folkebad (damp- og karbad) er for litet og påtenkes utvidet. Dessuten er der 2 sjøbad. Kurbad Larvik har det siste år hatt mindre søkning, og er nu gått over til nytt selskap.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om **møter i helseråd** og om **vaksinerte**:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Vestfold fylke	68	2462
Skoger	8	172
Hof	1) 11	245
Svelvik lægedistrikt	2) 7	184
Horten	7	267
Ramnes	3) 3	186
Tønsberg lægedistrikt	4) 2	227
Andebu	1	92
Stokke	2	125
Tønsberg stadslægedistrikt	11	329
Nøtterøy	3	260
Sandefjord stadslægedistrikt	4	121
Larvik lægeditsrikt	5) 5	30
Larvik stadslægedistrikt	4	224

1) Holmestrand 6, Lardal 2, Botne 3. 2) Svelvik 2, Strømm 2, Sande 3. 3) Ramnes 2, Vaale 1. 4) Sem 1, Borre 1. 5) Fredriksvern 4, Sandeherad 1.

VI. Hedmark fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstede- innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornødre.	Hjelp- vaksinatorer.
Fylket	27484,06	149 606	51	29	71	53
1. Sør-Odal	Sør-Odal	514,91	6 975	1	1	2	2
2. Nord-Odal	Nord-Odal	500,33	4 978	1	-	2	2
3. Eidskog	Eidskog	643,12	6 215	1	1	2	2
4. Vinger	500,12	7 064	4	1	6	2
	Kongsvinger, kjøpstad	0,80	1 906	3	1	2	-
	Vinger	499,32	5 158	1	-	4	2
5. Brandval	Brandval	509,89	4 170	1	-	2	1
6. Grue	Grue	838,71	6 751	1	1	3	2
7. Hamar stadslæge- distrikt	Hamar, kjøpstad . .	1,12	6 611	7	6	3	-
8. Ringsaker	Ringsaker	897,51	12 180	4	2	5	4
9. Nes	Nes	177,67	3 719	1	-	1	-
10. Vang	534,07	13 121	¹⁾ 2	-	3	2
	Vang	315,37	8 781	1	-	¹⁾ 2	1
	Furnes	218,70	4 340	-	-	1	1
11. Løten	Løten	358,56	6 028	²⁾ 1	1	³⁾ 3	2
12. Romedal	Romedal	384,59	5 295	1	1	1	1
13. Stange	Stange	345,28	8 283	4	2	3	2
14. Hof	Hof	416,78	3 338	⁴⁾ 1	-	1	2
15. Aasnes	Aasnes	638,55	5 791	5	1	2	2
16. Vaaler	Vaaler	699,54	4 337	2	1	1	1
17. Elverum	Elverum	1 303,98	10 787	4	4	⁵⁾ 7	3

¹⁾ Distriktslægen og den ene jormor bor i Hamar. ²⁾ Privatpraktiserende. ³⁾ Herav 1 privatpraktiserende. ⁴⁾ Distriktslægestillingen ledig. ⁵⁾ 3 privatpraktiserende.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinatorer
18. Trysil	Trysil	2 962,01	6 434 ¹⁾	1	1	6	6
19. Engerdal	Engerdal	2 202,51	1 191	1	- ¹⁾	2	1
20. Rendal	3 222,81	3 639	1	-	3	3
	Ytre Rendal	1 809,49	1 792	1	-	2	2
	Øvre Rendal	1 413,32	1 847	-	-	1	1
21. Aamot	Aamot	1 323,60	4 546	2	1	3	3
22. Stor-Elvedal	2 108,96	4 285	1	1	3	3
	Stor-Elvedal	1 644,88	3 863	1	-	2	2
	Sollia	464,08	422	-	-	1	1
23. Alvdal	2 160,91	4 585	1	1	2	2
	Alvdal	995,20	2 329	1	1	1	1
	Rendal	1 165,71	2 256	-	-	1	1
24. Tynset	Tynset	1 023,90	4 155	1	2	2	2
25. Tolga	Tolga	2 057,85	3 597	1	1	2	2
26. Kvikne	Kvikne	1 156,78	1 531	1	-	1	1

¹⁾ Distriktslægestillingen ledig. ²⁾ En privatpraktiserende.

Sundhetstilstanden betegnes gjennomgående som meget god. Av epidemiske sygdomstilfeller anmeldtes 16 289 (107,6 pro mille av folkemengden) med 187 dødsfall mot henholdsvis 17 849 og 257 i 1920.

Dødeligheten. De dodes antall 1 648 eller 10,9 pro mille av den tilstedeværende middelfolkemengde (151 123). I 1920 var dødeligheten 12,08 pro mille.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 61—64.

Hikkesyke optrådte hos 10 menn og 2 kvinner, alle voksne, herav 2 i Sør-Odal, 1 i Nord-Odal, 6 i Ringsaker og 3 i Vang.

Av **encephalitis lethargica** angrepes 7 menn og 3 kvinner, 1 i Sør-Odal, 2 i Nord-Odal, 1 i Vinger, 1 i Vaaler, 3 i Aamot og 2 i Stor-Elvedal, de fleste i februar måned.

Erythema nodosum. 3 gutter, 3 piker og 2 menn. Herav 7 i Rendal og 1 i Stor-Elvedal.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfeller.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	40	1	40	5	-	-	15	10	-	6	2	1	1	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	2	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	6	2	5	1	1	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
Skarlagensfeber	158	-	158	13	11	19	18	21	20	13	4	12	13	7	7
Meslinger	661	1	661	4	2	2	10	48	44	18	27	43	74	214	175
Difteri (croup)	281	17	281	41	24	26	10	19	35	23	23	17	28	21	14
Blodgang	12	2	10	1	3	-	-	1	-	-	1	-	3	1	-
Barsel-feber	23	3	23	3	5	3	2	1	2	2	2	1	1	1	-
Pyæmi, septhæmi	10	7	7	1	-	1	1	-	-	-	-	-	2	2	-
Pemfigus (hos nyfødte)	2	-	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Rosen	126	3	126	9	14	11	4	8	10	12	10	11	10	15	12
Røde hunde	12	-	12	-	6	1	-	1	1	2	-	-	-	1	-
Variceller	187	-	185	23	17	17	8	11	7	20	21	5	9	24	23
Kusma	588	-	582	56	85	105	109	75	51	38	33	13	3	6	8
Kikhoste	537	5	537	19	21	33	28	81	69	96	59	47	25	38	21
Akute katarrer i åndedrættso- rganene	9563	59	9563	1368	1341	1131	1067	804	642	467	363	474	624	654	628
Influenta	802	-	802	174	143	86	91	62	32	29	27	11	27	34	86
Lungebetendelse	657	65	657	86	121	63	85	71	39	30	14	19	26	55	48
Plevrit	360	5	360	40	40	28	44	33	35	26	27	15	25	24	23
Giktfeber	197	1	197	24	24	19	19	19	19	10	6	12	14	15	16
Akut diarrhoe (kolerine)	2065	16	2065	115	85	108	134	109	147	210	416	269	162	183	127
Tilsammen	16289	187	16275	1983	1943	1654	1645	1374	1154	1005	1037	950	1047	1295	1188

Helmark tvike, 1921.

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	Sør-Odal.		Nord-Odal.		Eidskog.		Vinger.		Brandval.		Grue.		Hamar.		Ringsaker.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	1	1	1	-	-	-	14	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.	1	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	13	-	-	-	7	-	4	-	3	-	2	-	5	-	7	-
Meslinger	-	-	1	-	1	-	-	-	3	-	3	-	156	-	1	-
Difteri (croup)	18	1	7	2	13	-	30	2	15	-	12	3	15	-	19	1
Blodgang	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rosen	2	1	3	-	3	-	-	-	-	-	2	-	11	-	10	1
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-
Variceller	6	-	7	-	-	-	7	-	-	-	11	-	2	-	14	-
Kusma	1	-	-	-	2	-	13	-	1	-	13	-	65	-	93	-
Kikhoste	17	-	9	-	-	-	-	-	1	-	9	-	2	-	2	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene.	179	-	264	6	233	2	348	6	236	3	256	3	389	3	546	3
Influenza	17	-	10	-	5	-	13	-	2	-	5	-	18	-	28	-
Lungebetendelse	25	7	26	1	11	-	7	2	10	-	15	5	45	2	48	7
Plevrit	27	-	25	2	6	-	5	-	4	-	11	-	17	1	14	-
Giktfeber	13	-	12	-	5	-	1	-	4	-	5	-	9	-	13	-
Akut diarrhoe (kolerine)	29	2	24	-	51	2	103	1	37	-	50	-	107	-	105	-
Tilsammen	350	13	394	13	339	4	547	12	317	3	400	11	845	6	900	12

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																	
	9		10		11		12		13		14		15		16		17	
	Nes.		Vang.		Løten.		Romedal.		Stange.		Hof.		Aasnes.		Vaaler.		Elverum.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Skarlagensfeber	18	-	15	-	1	-	-	-	6	-	1	-	11	-	1	-	6	-
Meslinger	143	-	112	-	24	-	9	-	36	-	-	-	2	1	-	-	117	-
Difteri (croup)	2	-	27	2	22	1	7	-	18	-	3	-	10	1	11	-	28	1
Blodgang	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	2	2	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Rosen	10	-	12	-	4	-	5	-	4	-	-	-	8	-	2	-	22	-
Røde hunde	-	-	1	-	1	-	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	14	-	28	-	22	-	-	-	17	-	-	-	18	-	5	-	19	-
Kusma	81	-	61	-	-	-	4	-	9	-	12	-	136	-	69	-	18	-
Kikhoste	69	2	66	-	3	-	-	-	-	-	4	-	-	-	30	2	286	1
Akute kararrer i åndedrætsorg.	176	4	409	1	591	-	225	1	915	5	260	2	318	-	368	2	1479	6
Influenza	-	-	22	-	165	-	35	-	52	-	21	-	61	-	41	-	44	-
Lungebetændelse	18	4	90	8	50	6	25	3	53	8	11	2	42	1	11	1	34	-
Plevrit	12	-	30	-	22	-	8	-	16	-	2	1	16	-	3	-	46	1
Giktfeber	5	-	16	-	6	-	10	-	8	-	2	-	13	-	4	-	12	-
Akut diarrhoe (kolerine)	43	-	137	3	122	-	56	-	138	1	14	2	154	-	97	-	355	-
Tilsammen	591	10	1028	16	1035	9	389	4	1276	17	330	7	792	3	644	6	2468	10

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																	
	18		19		20		21		22		23		24		25		26	
	Trysil.		Engerdal.		Rendal.		Aamot.		Stor-Elvedal.		Alvdal.		Tynset.		Tolga.		Kvikne.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	1	-	-	-	3	-
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	1	-	-	-	4	-	22	-	28	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Meslinger	14	-	19	-	2	-	-	-	-	-	4	-	2	-	-	-	12	-
Difteri (croup)	-	-	-	-	5	1	4	1	1	-	1	-	11	1	2	-	-	-
Blodgang	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-
Barsel-feber	2	1	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	-	-	4	-	3	-	3	-	3	1	3	-	7	-	3	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	-	-	5	-	4	-	2	-	1	-	3	-	-	-	2	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	14	-	-	-	-	-	-	-	2	-	9	-	8	-	-	-	6	-
Akute katarrer i åndedrætsorg. . . .	263	2	9	-	121	3	935	-	135	2	136	1	424	1	266	2	82	1
Influenza	7	-	3	-	63	-	2	-	44	-	-	-	86	-	15	-	43	-
Lungebetændelse	9	2	2	-	9	1	10	-	4	-	3	-	28	-	52	5	19	-
Plevrit	17	-	2	-	16	-	34	-	6	-	5	-	2	-	15	-	2	-
Giktfeber	5	-	1	-	4	-	20	-	5	-	4	-	16	-	3	1	1	-
Akut diarrhoe (kolerine)	40	2	-	-	25	1	230	-	50	1	16	1	59	-	21	-	2	-
Tilsammen	374	7	36	-	263	6	1274	1	281	3	201	3	645	2	385	8	185	1

For **skabb** behandledes 1 020 tilfeller, flest i Vaaler, Nes og Rendal.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfeller vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfeller.	Fordeling på lægedistriktene:																								
		1	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	19	21	22	23	24	25				
		Sør-Odal.	Eidskog.	Vinger.	Brandval.	Grue.	Ringsaker.	Nes.	Vang.	Løten.	Romedal.	Stange.	Hof.	Aasnes.	Vaaler.	Elverum.	Engerdal.	Aamot.	Stor-Elvedal.	Alvdal.	Tynset.	Tolga.				
Veneriske sår ...	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-				
Syfilis, erhvervet.	9	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-				
— medfødt ..	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-				
Gonorrhoe, uretrit	71	2	1	3	-	1	-	3	12	6	1	3	1	5	-	12	1	7	2	3	5	3				

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfeller av tuberkulose sygdommer henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 14,9 pct. av samtlige ved sygdom forårsakede kjendte dødsfall og 17,0 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet 11,6 og 14,0 pct. og for bygdene 15,0 og 17,1 pct. For øvrig henvises til omstående tabell. I sin hovedberetning anfører fylkeslægen, at antallet av tuberkulose holdt sig i det store og hele uforandret, — der var ialfald ingen merkbar tilbakegang. Arbeidet mot tuberkulosen blev utført i det vesentlige efter samme plan som tidligere.

Om fylkets **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Fødselsoperasjoner. Av læger utførtes i alt 130 operasjoner, derav i Sør-Odal 3, Nord-Odal 4, Eidskog 3, Vinger 13, Brandval 8, Grue 6, Hamar 5, Ringsaker 17, Vang 22, Romedal 3, Stange 3, Hof 1, Aasnes 5, Vaaler 1, Elverum 16, Trysil 5, Engerdal 1, Rendal 2, Aamot 4, Alvdal 3, Tynset 3 og Tolga 2. Angående indikasjoner og utfall henvises til tabellen på side 67.

Om **jormorhjelpen** se tabellen i den almindelige beretning.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt dødsårsaken for 13 kvinder således: Barselfeber 3, emboli og trombose 1, blødning 2, ektopisk svangerskap 1, andre svangerskaps- og barselsyggdommer 2 og ukjent eller uopgitt årsak 4.

Antallet av **fødte** og **døde** vil sees av tabellen på side 68. Der blev et overskudd av 2 544 levende fødte og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 39,3.

Av alvorlige **ulykkestilfeller** med døden tilfølge inntraf 3 på Tynset. En pike lekte med fyrstikker, ilden fattet i klærne og hun døde efter et par timers forløp. En finsk arbeider blev drept av en annen finne, begge beruset av hjemmebrent. En døde av forblødning efter 6 økehugg under slagsmål (begge beruset efter nydelsen av hjemmebrent).

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Sør-Odal	80	3	13	67
Nord-Odal	62	7	13	49
Eidskog	58	9	4	54
Vinger	73	13	12	61
Kongsvinger kjøpstad	20	1	6	14
Vinger herred	53	12	6	47
Brandval	35	4	3	32
Grue	74	8	11	63
Hamar stadslægedistrikt	49	7	6	43
Ringsaker	105	8	12	93
Nes	42	7	10	32
Vang	126	19	16	110
Løten	66	10	9	57
Romedal	46	8	4	42
Stange	84	17	17	67
Hof	47	8	7	40
Aasnes	62	8	3	59
Vaaler	47	4	6	41
Elverum	116	23	10	106
Trysil	79	16	7	72
Engerdal	14	3	-	14
Rendal	42	2	6	36
Aamot	37	9	1	36
Stor-Elvedal	34	5	3	31
Alvdal	27	7	3	24
Tynset	40	9	2	38
Tolga	38	7	8	30
Kvikne	9	1	1	8
Hedmark fylke	1 492	222	187	1 305
Derav i byer	69	8	12	57
— - bygder	1 423	214	175	1 248

Været. Fra de fleste distrikter meldes, at første del av vinteren var kald, siste mild. Våren kom tidlig, sommeren var kjølig og tørr. Avlingen gjennomgående bra og kom vel i hus. På grunn av den ringe nedbør slog havebruksprodukter og skogsbærene feil. Fra Tynset og Tolga skrives, at våren kom sent, sommeren var kald og regnfull og avlingen dårlig.

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. Av fylkeslægens hovedberetning anføres: Levemåten gikk etterhvert over til hvad den var før krigen. Kostholdet kunde ha vært bedre: mindre kaffe og kaku — mere kjøtt

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.				Uttrekning ved bekkendeleie.		Perforasjon.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.	Mødre.	Mødre.
	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse	98	-	¹⁾ 96	3	-	-	-	-	1	1	-	-
Trangt bekken	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Barselkrampe	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdele	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie	1	²⁾ 1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dyp tverrstand	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	-	2	-	1	1	-	-	-	-
Fremfall av navlesnor	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Skjevt hodeleie	-	-	-	-	3	-	2	1	-	-	-	-
Ansiktsleie	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Sæteleie	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Skjevt isseleie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Tilbakeholdelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Tilsammen	109	2	109	3	8	1	5	4	2	2	2	5
	111		112		9		9					

¹⁾ Herav 1 par tvillinger med tang på begge og 2 par tvillinger med tang på 2nen, mens 1ste fødtes normalt. ²⁾ Blødning, døde 9 timer etter forløsningen.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.	ved mord og drap.
Sør-Odal	200	1	75	7	1	2	-	-
Nord-Odal	155	3	65	11	-	1	-	-
Eidskog	172	2	72	14	5	2	-	-
Vinger	189	2	74	6	-	2	-	-
Kongsvinger kjøpstad	41	1	24	4	-	-	-	-
Bygder	148	1	50	2	-	2	-	-
Brandval	101	2	45	7	2	-	1	-
Grue	192	3	74	5	-	2	-	-
Hamar stadslægedistrikt	130	2	69	9	-	2	-	-
Ringsaker	347	9	113	12	2	1	1	1
Nes	100	-	48	6	1	1	-	-
Vang	353	3	117	15	2	1	1	-
Løten	181	2	65	9	-	1	-	-
Romedal	158	5	62	7	2	3	-	-
Stange	245	3	96	12	1	-	-	-
Hof	83	1	54	6	1	-	-	-
Aasnes	196	4	71	12	2	3	-	-
Vaaler	141	4	51	14	2	1	-	-
Elverum	346	5	134	19	3	1	1	-
Trysil	178	2	80	10	-	1	-	-
Engerdal	42	-	13	2	-	-	-	-
Rendal	92	-	46	7	1	1	1	-
Aamot	120	3	50	4	-	2	1	-
Stor-Elvedal	103	2	40	6	-	3	2	-
Alvdal	116	2	31	3	2	-	2	-
Tynset	126	-	43	2	-	1	-	1
Tolga	99	1	50	2	-	-	-	-
Kvikne	27	2	10	-	-	1	-	-
Hedmark fylke	4192	63	1648	207	27	32	10	2
Derav i byer	171	3	93	13	-	2	-	-
— bygder	4021	60	1555	194	27	30	10	2

og grønsaker — mere produkter av egen avl og mindre innkjøp. Gjennem skolekjøkkenundervisningen og fylkets 4 husholdningsskoler er der håp om, at mat-tillagningen og derigjennem kostholdet etterhvert bedres. Husfliden var i god vekst ved det arbeide, som utførtes av Hedmark fylkes husflidskomité, som i 1921 avholdt 54 kurser med 599 elever. Industrien fik et alvorlig knekk, og mange industrielle bedrifter ophørte med sin virksomhet. En hel del av de anleggs- og industriarbeidere, som var strømmet til under de opadgående tider reiste igjen. Skogstrafikken stoppet omtrent op, og det blev snaut med fortjenesten. I jord-

bruket gikk det som vanlig — året gav litet utbytte. Den økonomiske stilling ved årets utgang var ikke god — prisene var sterkt fallende på jordbruksproduktene og mange skogeiere og jordbrukere innstillet sine betalinger, vesentlig av den grunn, at de hadde deltatt i spekulasjonen. I årets siste halvdel blev der arbeidsløshet, især i skogdistriktene. Det blev derfor av kommunene i ikke liten utstrekning igangsatt nødsarbeider. B o l i g e n e bedredes etterhvert, idet der blev bygget ikke få hus. Der blev også opprettet mange nye småbruk. Bygningen av den av fylkestinget besluttede småbruksskole var påbegynt, men arbeidet innskrenkedes, så fullførelsen vil la vente noget på sig. Når denne skole forhåpentlig om ikke så lenge blir ferdig, vil der på den hovedsakelig bli undervist i smånæringer, hvilket antas i ikke liten grad at ville komme til at bedre kostholdet. Foruten kaffen, der fremdeles misbrukes, er spiritus i de forskjellige former det vesentligste nydelsesmiddel. Angående dette spørsmål vil jeg uttale ganske likefrem, at forbudet er til den største fordel. Drukkenskapen øker, moralen slappes og usedeligheten tiltar. Jeg vet om en grend i en bygd, hvor det av distriktslægen er mig sagt, at her drikker nu alle mennesker. Tilførselen av sprit er overordentlig rikelig, og den er meget vanskelig at kontrollere, især i de store skogstrekninger langs grensen mot Sverige. Utleveringen av alkoholika fra apotek oppgis at være noget mindre enn før på grunn av den lettere adgang til smuglersprit, men jeg har allikevel det inntrykk, at der leveres mere enn der strengt tatt kan tenkes anvendt til medisinsk bruk. Hjemmebrenningen er på steder, hvor der er lett at få smuglersprit, avtatt noget, men i det store og hele er den ganske almindelig og vanskelig kontrollerbar. Enkelte driver hjemmebrenning som næringsvei, da prisen er ganske høy, kr. 10,00 pr. flaske. Når jeg har opholdt mig så meget ved dette spørsmål, så er det fordi det i det almindelige daglige liv er det altopslukende tema og det som kanskje mer enn noget annet griper inn i de daglige forhold. (V. Hille).

Fattigsykepleien. Det av sykekasser og fattigvesen formidlede lægetilsyn med syke var tilstrekkelig.

Sykehus. I Nord-Odal er på det kommunale gamle hjem (Thorvald Meyers minde) stillet 2 stuer til distriktslægens forføining for patienter fra private hjem, dessuten er der et Sanitetsforeningen tilhørende tuberkulosehjem (Syningom) på 22 senger. — I Eidskog er der på Skotterud et litet sykehus kombinert med et pleiehjem for tuberkulose, hver avdeling på 10 senger. Det skal med det første ombygges, da det er uhensiktsmessig og for litet. — I Vinger ligger Gjøsegaardens sanatorium for brystsvake med ca. 40 senger og Vinger tuberkulosehjem med 14 senger. Kongsvinger har epidemisykehus (14 plasser). — I Grue kommunegaard er en avdeling for syke. — Hamar har et sykehus for almindelige og kirurgiske sygdommer på 30 senger og et epidemilasarrett på 40 à 45 senger, hvorav Hedmark fylke kan disponere 15 plasser. Utgiftene ved epidemiske sykes behandling bestrides helt av kommunen uansett vedkommendes økonomiske stilling. — I Ringsaker ligger Mesnaliens kursted for brystsvake og et kommunalt sykehus, der imidlertid er gammelt og antikverert, så et nytt nu er under opførelse. — I Nes distrikt ligger skolehjemmet «Toftes gave». — I Vang er «Finsal» sykehjem (32 plasser) og Furnes har et sykehjem på 16 senger, begge med en medisinsk og en tuberkulose avdeling. Dessuten er der i Vangsaasen et sommerhjem for brystsvake med plass til 12 patienter; det drives av Vangs kreds av «Røde kors». — I Løten og Romedal finnes sykehjem med tuberkuloseavdeling. — I Elverum er et epidemilasarrett og et sykehjem, særlig for tuberkulose. I økonomibygningen er innrettet et rum for 6—8 syke, særlig med kirurgiske sygdommer. På ekserserplassen Terningmoen er et militært sykehus. —

I **Trysil** er et sykehus på 12 senger og et tuberkulosehjem på 11 senger. — På **Rena** er et sykehus med tilhørende tuberkuloseavdeling. — **Stor-Elvdal** har sykehus med tilhørende tuberkuloseavdeling. — **Alvdal**. I **Foldal** er en sykestue med operasjonsrum. Dette har ikke vært benyttet i 1921 på grunn av arbeidsstans. — I **Tynset** er sykehus med Röntgenanlegg og tuberkuloseavdeling.

Gamle- og barnehjem. I **Sør-Odal** er projektert et større gamlehjem, da forpleiningen av mange gamle fattige er alt annet enn tilfredsstillende. — I **Nord-Odal** er gamlehjemmet «Thorvald Meyers minde». Vinger gamlehjem er flyttet til **Hov gamle prestegård**, der ved betydelig påkostning er satt i utmerket stand. — I **Ringsaker** er der foruten det kommunale, 3 private nemlig **Veldre, Ringsaker og Brøttum gamlehjem**. Dessuten 2 barnehjem, **Veldre og Ringsaker**, adr. **Gaupen**. — I **Nes** er et privat for 15—16 gamle. Dessuten begynte i 1921 driften av et kommunalt pleiehjem. — Såvel **Vang** som **Furnes** har gamlehjem på respektive 50 og 30 senger, dessuten felles et barnehjem for piker med 26 senger. — **Løten** har et nytt og moderne hjem for ca. 10 gamle. — **Asnes** har et meget godt gamlehjem. — I **Vaaler** er et under opførelse. — **Fremdeles** har **Trysil** et på 36 senger. **Rendals herreder** har hver sitt. — **Stor-Elvdal** ett velutstyrt, **Alvdal** et i hvert av herredene **Tynset og Tolga** (12 plasser).

Bad. I **Kongsvinger** bad leveres karbad, styrt samt gytje- og furunålsbad. Åpent som regel 2 ganger i uken. — **Hamar**. Til nytt bad i forbindelse med gamlehjem er av kommunen bevilget kr. 350 000,00. Enkelte store fabrikker har damp- og karbad for sine arbeidere. Ved **Løten meieri** og ved **brenneriet** (i den tid det er i drift) er bad, hvor også bygdens folk kan få bad mot lav betaling. — I **Hof** ligger **Bjerkely kristelige ungdomsskole** med damp- og karbad til bruk for lærere og elever. — I **Asnes** ved **Flisen stasjon** er et godt litet damp- og karbad, som er åpent hver lørdag. — I **Elverum** er i **Elverums leir** et folkebad med karbad, dusj og dampbad. — I **Ytre Rendal** er folkebad (karbad) som er åpent 2 ganger ukentlig og er meget godt besøkt. — På **Rena** er et folkebad, likesom der ved den høiere almenskole og folkeskole er dusjbad for lærere og elever. — **Stor-Elvdal** har 2 offentlige badstubar, hvortil søkningen er i tiltagende, særlig blandt arbeidsklassen.

Om fylkets apotek se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om møter i helseråd og om vaksinerte:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Hedmark fylke	92	4 055
Sør-Odal	3	184
Nord Odal	7	139
Eidsk og	2	214
Vinger	1) 5	217

1) Kongsvinger by 3.

(Forts.)	Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
	Brandval	4	108
	Grue	2	105
	Hamar stadslægedistrikt	3	133
	Ringsaker	5	330
	Nes	3	123
	Vang	¹⁾ 5	363
	Løten	2	185
	Romedal	3	171
	Stange	6	210
	Hof	2	106
	Aasnes	3	192
	Vaaler	3	119
	Elverum	4	247
	Trysil	6	152
	Engerdal	3	30
	Rendal	²⁾ 6	90
	Aamot	5	104
	Stor-Elvedal	1	99
	Alvdal	³⁾ 1	107
	Tynset	3	121
	Tolga	2	156
	Kvikne	3	50

¹⁾ Vang 3, Furnes 2. ²⁾ Ytre Rendal 3, Øvre Rendal 3. ³⁾ Foldal 1.

VII. Oppland fylke.

Lægedistriksinndeling, flateinnhold, Innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinatorer.
Fylket.....	25 257,5	128 365	44	21	58	46
1. Jevnaker.....	Jevnaker.....	154,58	4 072	3	2	2	1
2. Lunner.....	Lunner.....	290,75	4 218	1	-	2	1
3. Gran.....	Gran.....	351,82	4 413	1	1	2	2
4. Brandbu.....	Brandbu.....	476,40	5 332	3	1	2	2
5. Søndre Land.....	775,62	5 654	2	-	3	2
	Søndre Land.....	501,29	3 613	2	-	2	1
	Fluberg.....	274,33	2 041	-	-	1	1
6. Nordre Land.....	Nordre Land.....	344,07	2 694	1	1	1	1
7. Torpa.....	Torpa.....	535,96	2 292	1	-	2	1
8. Sør-Aurdal.....	Sør-Aurdal.....	1 128,86	4 092	1	-	3	3
9. Søndre Valdres.....	1 359,52	6 551	2	2	4	4
	Nord-Aurdal.....	919,72	4 680	1	2	3	3
	Etnedal.....	439,80	1 871	1	-	1	1
10. Nordre Valdres.....	2 073,82	4 071	1	-	5	3
	Vestre Slidre.....	467,37	2 349	1	-	3	1
	Vang.....	1 606,45	1 722	-	-	2	2
11. Østre Slidre.....	Østre Slidre.....	869,50	2 470	1	-	1	1
12. Biri.....	405,41	4 955	1	-	2	2
	Biri.....	186,12	2 780	1	-	1	1
	Snertingdal.....	219,29	2 175	-	-	1	1
13. Vardal.....	Vardal.....	276,13	5 373 ¹⁾	-	-	1	1
14. Østre Toten.....	Østre Toten.....	414,40	9 086	2	2	3	2
15. Vestre Toten.....	396,82	9 101	3	-	3	2
	Vestre Toten.....	159,88	5 457	2	-	2	1
	Eina.....	104,66	1 269	-	-	-	-
	Kolbu.....	132,28	2 375	1	-	1	-

1) Distriktslægen bor i Gjøvik.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinatorer.
16. Gjøvik stadslægedistrikt	Gjøvik, kjøpstad.	2,07	4 199	3	4	2	1
17. Lillehammer stadslægedistrikt.....	Lillehammer, kjøpstad	2,92	5 344	8	5	3	-
18. Faaberg	Faaberg	476,46	6 512	1) ¹⁾ -	1 ²⁾	1	1
19. Øyer	Øyer	638,18	3 249	1	-	1	1
20. Gausdal	1 191,87	5 545	3	-	2	2
	Østre Gausdal...	223,52	3 025	3	-	1	1
	Vestre — ...	968,35	2 520	-	-	1	1
21. Ringebu	Ringebu	1 258,42	4 494	1	1	2	1
22. Søndre Fron.....	Søndre Fron...	539,96	2 980	1	-	1	1
23. Nordre Fron.....	Nordre Fron...	1 369,85	4 284	1	-	1	1
24. Vaagaa	Vaagaa.....	1 299,39	3 117	1	-	1	1
25. Lom	4 103,05	4 665	1	-	4	4
	Lom.....	1 948,35	2 394	1	-	2	2
	Skjaak.....	2 154,70	2 271	-	-	2	2
26. Lesja	3 732,36	5 308	1	-	3	3
	Lesja.....	2 244,90	2 851	-	-	2	2
	Dovre	1 487,46	2 457	1	-	1	1
27. Sel og Heidal	782,26	3 575	1	1	2	2
	Sel.....	432,47	2 298	1	1	1	1
	Heidal.....	349,79	1 277	-	-	1	1

1) Distriktslægestillingen ledig. 2) Bor i Lillehammer.

Sundhetstilstanden har ifølge lægernes innberetninger været god i samtlige distrikter undtagen i Lom, hvorfra den betegnes som ikke fullt tilfredsstillende på grunn av epidemier av influensa, meslinger og kusma, samt i Nordre Valdres, hvor den har været litt dårligere enn den pleier å være på grunn av en del influensa og dødsfall av tuberkulose og kreft. (Fylkeslægen). Av epidemiske sykdommer er i alt meldt 10 580 tilfelle (81,8 pro mille av folkemengden), hvorav 167 med dødelig utgang; året forut var de tilsvarende tall 14 675 og 226.

Dødeligheten var 11,4 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabel II.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på neste side.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.	1		2	
	tilfelle.	dedsfall.														Jevnaker.		Lunner.	
																Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfeber	9	-	9	-	-	-	6	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	5	-	5	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Skarlagensfeber	43	-	43	9	-	-	1	3	7	6	4	2	6	3	2	10	-	2	-
Meslinger	421	5	420	2	-	-	-	-	1	9	7	16	94	170	121	1	1	3	-
Difteri (croup)	120	4	120	12	11	7	4	15	13	9	20	4	9	2	14	-	-	6	-
Dysenteri	4	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Barselfeber	14	2	13	2	-	-	-	-	-	2	2	1	3	1	2	-	-	1	1
Pyæmi, septhæmi	13	5	10	-	1	1	2	-	1	-	2	-	1	1	1	-	-	1	1
Pemfigus (hos nyfødte)	3	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Rosen	84	2	84	2	8	9	4	6	10	7	8	8	7	5	10	-	-	1	-
Røde hunde	32	-	32	5	6	5	2	3	1	-	-	-	-	8	2	1	-	-	-
Variceller	203	-	203	28	15	15	22	20	3	9	7	8	30	14	32	4	-	3	-
Kusma	345	-	345	106	64	48	45	25	26	8	7	3	5	5	3	9	-	4	-
Kikhoste	318	5	318	24	32	42	34	41	9	40	42	19	13	3	19	73	-	2	-
Akute katarer i åndedrætsorg	5978	56	5978	708	752	622	663	641	435	324	253	272	424	471	413	240	4	76	3
Influenza	875	2	875	195	170	178	116	57	25	13	8	16	22	28	47	14	-	8	-
Lungebetændelse	458	61	458	39	50	50	69	66	46	24	10	11	34	29	30	6	2	11	1
Plevrit	206	5	206	17	19	14	25	30	25	19	14	12	10	9	12	7	-	7	-
Giktfeber	154	4	154	12	10	18	18	18	9	2	13	7	6	16	25	2	-	6	-
Malaria	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1292	15	1292	79	58	84	72	67	107	200	209	151	93	64	108	47	-	50	2
Skjorbuk	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	10580	167	10575	1241	1198	1094	1084	991	720	675	607	532	757	833	843	415	7	182	8

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																			
	3		4		5		6 og 7		8		9		10		11		12—15		16	
	Gran.		Brandbu.		Søndre Land.		Nordre Land. Torpa.		Sør-Aurdal.		Søndre Valdres.		Nordre Valdres.		Østre Slidre.		Biri. Vardal. Østre-Toten. Vestre. —		Gjøvik stadslægedistrikt.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.) .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Akut poliomyelit	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1
Skarlagensfeber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	6
Meslinger	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4	-	1
Difteri (croup)	3	-	-	-	13	1	1	-	6	-	3	-	-	-	4	1	38	1	2	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsefeber	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5	-	2
Pyæmi, septhæmi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Rosen	4	-	7	-	2	-	5	-	-	-	1	-	3	-	1	-	10	1	4	-
Røde hunde	-	-	18	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Variceller	1	-	-	-	9	-	15	-	-	-	10	-	4	-	1	-	56	-	9	-
Kusma	12	-	23	-	5	-	8	-	-	-	2	-	1	-	-	-	49	-	19	-
Kikhoste	62	2	45	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	80	2	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorg.	163	2	138	1	246	-	352	4	103	1	231	1	58	2	65	3	1197	11	507	-
Influenza	2	-	19	-	109	-	43	-	5	2	72	-	100	-	6	-	185	-	108	-
Lungebetændelse	11	6	7	2	37	5	25	2	4	1	16	2	5	3	25	3	67	8	14	-
Plevrit	9	1	-	-	6	1	9	-	7	-	4	-	12	-	1	-	26	-	8	-
Giktfeber	3	-	-	-	3	-	24	-	5	-	5	1	3	-	8	-	52	2	5	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	33	-	88	-	42	1	144	-	26	1	30	-	39	1	-	-	242	5	119	-
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	306	12	347	4	478	8	627	6	156	5	377	4	227	7	112	7	2033	30	812	-

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																					
	17		18		19		20		21		22		23		24		25		26		27	
	Lillehammer stadslæge- distrikt.		Faaberg.		Øyer.		Gausdal.		Ringebu.		Søndre Fron.		Nordre Fron.		Vaagaa.		Lom.		Lesja.		Sel og Heidal.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	5	-	-	-	-	-	6	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	42	-	21	-	2	-	-	-	3	-	23	-	97	1	31	3	18	-	40	-	131	-
Difteri (croup)	9	-	16	1	2	-	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	11	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	4	1	7	-	9	-	2	-	1	-	3	-	2	-	2	-	5	-	10	-	1	-
Røde hunde	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	41	-	13	-	5	-	5	-	14	-	4	-	3	-	-	-	3	-	3	-	-	-
Kusma	49	-	27	-	46	-	7	-	32	-	18	-	-	-	-	-	22	-	5	-	7	-
Kikhoste	-	-	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorg.	664	2	583	3	141	-	101	1	74	1	68	1	115	3	95	1	116	-	186	4	459	8
Influenza	44	-	22	-	19	-	10	-	29	-	29	-	9	-	5	-	27	-	-	-	10	-
Lungebetændelse	34	-	23	1	17	2	2	2	24	1	30	-	29	4	6	-	19	5	25	6	21	5
Plevrit	8	2	5	-	7	-	9	-	13	-	12	-	8	-	13	-	19	-	6	1	10	-
Giktfeber	2	-	6	-	7	-	2	-	7	1	1	-	1	-	3	-	1	-	3	-	5	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	118	-	163	2	29	-	53	-	13	1	15	1	7	-	4	-	4	1	7	-	19	-
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Tilsammen	1021	5	943	8	284	2	206	4	214	5	208	2	272	8	160	4	236	6	286	11	678	14

Meslinger. En epidemi begynte i august i Øyer og Søndre Fron og spredte sig nordover dalen om høsten. Særlig i Ottadalen og Norddalen synes den å ha været meget utbredt.

Av **encephalitis lethargica** er anmeldt 6 tilfelle, derav 3 i januar og 3 i februar i Hadeland, Land, Toten og Gudbrandsdalen, og av **epidemisk hikke** er anmeldt et tilfelle i Faaberg og 3 i Østre Slidre i mars.

Skabb. Av lægerne er meldt 533 tilfelle.

Veneriske sygdommer. Meldte tilfeller vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:													
		1	2	3	5	6	8	11	16	17	18	19	22	24	26
		Jevnaker.	Lunner.	Gran.	Søndre Land.	Nordre Land.	Søndre Valdres.	Toten.	Gjøvik stads-lægedistr.	Lillehammer stads.distr.	Faaberg.	Øyer.	Søndre Fron.	Vaagaa.	Lesja.
Veneriske sår.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Syfilis, erhvervet.....	5	-	-	3	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
— medfødt.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gonorrhoe.....	44	6	-	2	3	1	1	2	3	17	1	4	1	2	1

Tuberkulose. Til opplysning om de meldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sygdommer henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 11,5 pct. av alle ved sygdom foranledigede dødsfall og 13,1 pct. av dødsfall ved ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet henholdsvis 9,0 pct. og 9,5 pct. og for bygdene 11,6 pct. og 13,4 pct. Forøvrig henvises til tabellen på neste side. — Sygdommen synes å være i tiltagen i Lom og Østre Slidre distrikter, forøvrig holder den sig omtrent uforandret. Vaagaa, Lom og Skjåk herreder har nu besluttet å bygge et felles tuberkulosehjem i Ottadalen; sannsynligvis blir det i Lom. Røde Kors' tuberkulosehjem i Follebu har været omtrent stadig fullt belagt, likeså N. K. S. tuberkulosehjem ved Lillehammer. Ø. Totens, V. Slidres og S. Lands tuberkulosehjem har tildels været mindre godt belagt. For søkningen har det stor betydning at tuberkulosehjemmene legger vekt på patientenes behandling. Ethvert tuberkulosehjem burde være utstyrt med apparater til lysbehandling. — 21 personer er tilstått bidrag av fylkets tuberkulosefond til opphold ved tuberkulosehjem, sanatorier eller sykehus til kurativ behandling. (Fylkeslægen).

Om de med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning. — For byene Lillehammer og Gjøvik har det været særlig vanskelig om asylplass, og patientene har tildels måttet anbringes i byens varetaktsfengsel. Men også syke menn fra landdistriktene har det ikke sjelden været vanskelig å få plass for på fylkets asyl, så de tildels har måttet vente lenge. Fylket har derfor sett sig nødsaget til å avslå å motta sinnssyke fra Gjøvik og Lillehammer i fylkesasylet. En kolonibygning for 20 patienter har været under opførelse på asylet. Også anbringelse i privat forpleining har ofte voldt vanskeligheter; 2 sinnssyke er anbragt i et gamlehjem med stats- og fylkesbidrag, da der ikke har været annen forpleier å opdrive. Disse har særskilt rum. Direktøren for fylkets asyl vil forsøke efterhvert som han blir kjendt med forholdene å få anbragt sinnssyke i asylets nærhet og under dets opsyn. Befolkningen i omegnen av Prest-

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved:			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Jevnaker	32	1	7	25
Lunner	30	4	8	22
Gran	53	4	12	41
Brandbu	56	5	4	52
Søndre Land	60	6	8	52
Nordre —	22	2	}	6
Torpa	25	4		
Sør-Aurdal	33	3	5	28
Søndre Valdres	56	9	4	52
Nordre —	62	10	7	55
Østre Slidre	34	5	7	27
Biri	48	2	3	45
Vardal	41	9	5	36
Østre-Toten	74	7	7	67
Vestre- —	106	11	15	91
Gjøvik stadslægedistrikt	29	4	-	29
Lillehammer stadslægedistrikt	60	4	5	55
Faaberg	70	10	8	62
Øyer	36	3	2	34
Gausdal	56	9	4	52
Ringebu	48	9	5	43
Søndre Fron	38	8	2	36
Nordre —	52	-	8	44
Vaagaa	36	6	4	32
Lom	62	7	6	56
Lesja	79	7	11	68
Sel og Heidal	42	5	14	28
Opland fylke	1340	154	167	1173
Derav i byer	89	7	5	84
— - bygder	1251	146	162	1089

seter asyl har imidlertid ikke været tilbøielig til å ta sinnssyke i forpleining hitil. Skulde dette arrangement ikke lykkes, tror jeg det heldigste vilde være å oprette et pleiehjem for sinnssyke i nærheten av asylet. Når dette pleiehjem blev beregnet på rolige og tildels arbeidsdyktige syke, måtte forpleiningen falle adskillig billigere enn ved asylet, således at også sinnssyke uten stats- og fylkesbidrag kunde forpleies der. De syke, som fremdeles forpleies på gamlehjem og i de få private kolonier, som ennå finnes, vilde i tilfelle først og fremst bli å innlegge i et sådant pleiehjem. Det burde stå under tilsyn av asylets direktør. (Fylkeslægen).

Av **obstetriciske operationer**, utført av læger, er meldt i alt 103, derav i Jevnaker distrikt 5, Lunner 3, Gran 2, Søndre Land 6, Torpa 3, Søndre Valdres 6, Nordre Valdres 8, Østre Slidre 2, Biri 8, Vardal 1, Vestre-Toten 7,

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning ved hodeleie.			Vending.				Uttrekning ved bekkenendeleie.			Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.	Mødre.
	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.
Risvekkelse; langvarig fødsel etc.	70	69	3	2	-	2	-	1	¹⁾ 1	-	-
Trangt bekken.....	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler.....	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning.....	2	2	-	-	-	-	-	1	1	1	6
Kuppelformet kontraksjon av livmoren, effektløse rier	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie (isseleie med pannen fortil).....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skakt hodeleie.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie.....	-	-	-	5	²⁾ 1	2	4	-	-	-	-
Fremfall av navlesnor.....	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv.....	4	2	3	-	-	-	-	1	-	1	-
Tilbakeholdt morkake.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fastgrodd.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	88	84	7	8	1	5	4	3	2	2	9
		91		9		9			4		

¹⁾ Forløst ved tang på sætet. ²⁾ Dødsårsak: barselfeber.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 aar.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hæn- delser.	ved selv- mord.
Jevnaker	109	1	39	5	3	-	-
Lunner	131	2	40	6	2	3	-
Gran	113	1	52	9	2	-	1
Brandbu	164	2	56	9	2	-	-
Søndre Land	143	2	63	9	2	2	1
Nordre —	78	-	22	3	-	-	-
Torpa	51	-	27	2	-	-	-
Sør-Aurdal	97	2	51	7	-	2	-
Søndre Valdres	153	2	69	9	3	2	-
Nordre —	71	4	75	5	2	1	-
Østre Slidre	60	-	37	6	2	1	-
Biri	151	3	49	4	-	1	-
Vardal	146	3	47	7	1	1	1
Østre Toten	278	2	102	14	1	4	1
Vestre —	264	-	120	14	1	4	1
Gjøvik stadslægedistrikt	109	1	28	2	1	-	-
Lillehammer stadslægedistrikt	103	1	52	5	1	1	-
Faaberg	169	-	71	9	-	2	-
Øyer	66	-	36	-	2	-	1
Gausdal	136	2	70	4	2	-	-
Ringebu	108	1	50	2	1	-	1
Søndre Fron	90	2	37	5	2	1	-
Nordre —	124	3	56	9	1	1	-
Vaagaa	78	-	41	3	2	1	-
Lom	157	4	61	9	2	-	-
Lesja	140	2	87	11	6	1	-
Sel og Heidal	108	2	43	4	-	-	-
Opland fylke	3397	42	1481	172	38	28	7
Derav i byer	212	2	80	7	2	1	-
— - bygder	3185	40	1401	165	36	27	7

Gjøvik 9, Lillehammer 8, Faaberg 4, Øyer 4, Gausdal 2, Ringebu 3, Søndre Fron 4, Nordre Fron 1, Vaagaa 2, Lom 9, Lesja 6. Om indikasjoner og utfall se tabellen på foregående side.

Om jormorhjelpen se den almindelige beretning.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt dødsårsak for 8 kvinder; 2 døde av barselsfeber; jfr. dødslistenes gruppe XII.

Ifølge tabell over fødte og døde sees overskuddet av fødte å være 1916; forholdet mellem fødte og døde var som 100 : 43,6.

Været. Fra omtrent alle distrikter berettes at vinteren var mild med liten nedbør, våren kom tidlig, sommeren var tørr og noget kjølig. Der var vannmangel omtrent over hele fylket; særlig på Toten var den generende. — Avlingene blev dog nokså tilfredsstillende undtagen i Lesja, hvor de blev dårlige og hvor der dessuten frøs ikke så litet korn.

Levemåte etc. Der var stor skogsdrift om vinteren og utover våren, men tømmerprisene falt, og om høsten var der ingen drift av betydning. Utover sommeren og høsten begynte de nedadgående tider å gjøre sig sterkere gjeldende, der var endel arbeidsløshet, især i byene og industristrøkene. Landbefolkningen klarte sig i det hele godt, da prisene på landmannsprodukter holdt sig høie. Fra Brandbu berettes, at der bygges meget og hensiktsmessig, de gamle hytter forsvinder; også i Jevnaker er der bygget adskillige gode arbeiderboliger ved brukene; i Gjøvik og Lillehammer er der også adskillige nybygg, men man er ikke fri for bolignød. Nogen vesentlig forandring i fylkets bolignød er neppe inntrådt. — I enkelte kommuner var iverksatt nødsarbeide. (Fylkeslægen).

Sykehus. Fylkessykehuset på Lillehammer er ombygget og utvidet fra 60 til ca. 120 senger; arbeidet blev omtrent ferdig i løpet av høsten og har kostet kr. 1 820 000,00. Fylket har derved fått en vel utstyrt kirurgisk anstalt. Lillehammer epidemisykehus blev også ombygget og utvidet, så det nu rummer 30 pasienter (beregnet efter 6 m.² gulvflate pr. seng — stadslægens opgave, 40 senger, er for høit angitt). Der er 3 avdelinger, som kan isoleres. — I denne by har Røde Kors en klinikk på 20 senger og i forbindelse med denne en skole for distriktssykepleiersker. (Fylkeslægen). — Søndre Land og Fluberg herreder har et felles kommunalt sykehus og tuberkulosehjem. — På Gjøvik er der et litet kommunalt sykehus; epidemisykehuset ligger utenfor bygrensen. Epidemilasarrett fins dessuten i Vardal, Østre Toten og ved Raufoss patronfabrikk i Vestre Toten. På Prestseter i sistnevnte herred er fylkets sinnssykeasyl og i Eina en helbredelsesanstalt for alkoholister. — Av pleiehjem for tuberkulose fins 3 (S. Land, Ø. Toten og Lillehammers i Faaberg). Om planleggelsen av slike hjem i andre herreder se Medisinalberetningen for 1918 — Der fins tidsmessige og veldrevne kommunale gamlehjem (fattiggårder) i alle bygder i Hadeland, Land, Toten og i flere av bygdene i Gudbrandsdalen. — Av sanatorier med fast læge fins i Søndre Valdres distrikt Tonsåsen og Breidablik med læge hele året, mens Fosheim seter (i Vestre Slidre) og Gausdal sanatorium kun har læge i sommer-sesongen. I Gausdal ligger dessuten 3 private sanatorier for tuberkulose, nemlig Kornhaug, Granheim og Toft. — I Søndre Fron ligger Golaa og i Nordre Fron Fefor høifjellssanatorium med læge i sommertiden. Fylket antas å være tilstrekkelig forsynet med læger, og lægehjelpen tilstrekkelig i alle distrikter. Derimot er tannlægehjelpen i de fleste bygder høist utilstrekkelig; tannpleien står gjennemgående lavt og man hører jevnlig beklagelse over, at tannlægene holder så høie priser, at det ikke er overkommelig å søke dem. De fleste bygder har nu en sykepleierske, enkelte har flere. Tilgangen på sykepleiersker har været knap, men synes dog å bli bedre. (Fylkeslægen).

Offentlige badeinnretninger fins i Gjøvik (kommunalt), Lillehammer (privat), Jevnaker, Gran (2), Brandbu.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Tabellen på neste side gir opplysning om tallet på møter i helseråd og på vaksinerte.

Herredenes helseråd består av herredsstyret og distriktslægen.

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Oppland fylke	79	3 497
Jevnaker	-	113
Lunner	-	138
Gran	-	130
Brandbu	2	134
Søndre Land	1) 4	237
Nordre —	2	95
Torpa	2	-
Sør-Aurdal	3	177
Søndre Valdres	2) 2	292
Nordre —	3) 5	142
Østre Slidre	1	112
Biri	4) 2	273
Vardal	-	-
Østre Toten	5	-
Vestre —	5) 14	471
Gjøvik stadslægedistrikt	5	-
Lillehammer —	6	80
Faaberg	3	167
Øyer	1	73
Gausdal	6) 6	123
Ringebu	2	93
Søndre Fron	2	58
Nordre —	-	127
Vaagaa	1	140
Lom	7) 3	227
Lesja	8) 2	-
Sel og Heidal	9) 6	95

1) Søndre Land 3, Fluberg 1. 2) Nord-Aurdal 2. 3) Vestre Slidre 2, Vang 3.
4) Biri 1, Snertingdal 1. 5) Vestre Toten 7, Kolbu 4, Eina 3. 6) Ø. Gausdal 4, V.
Gausdal 2. 7) Lom 1, Skjåk 2. 8) Lesja 1, Dovre 1. 9) Sel 5, Heidal 1.

VIII. Telemark fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpvaksinatorer.
Fylket.....	15181,9	124 811	52	23	64	40
1. Skien stadsfysikat	Skien, kjøpstad ...	6,65	16 566	8	9	8	-
2. Solum.....	Solum.....	312,26	7 569 ¹⁾	5	-	4	4
3. Gjerpen og Siljan	589,65	9 200 ²⁾	1	-	1	2
	Gjerpen.....	377,77	7 894	-	-	-	1
	Siljan.....	211,88	1 306	-	-	1	1
4. Porsgrund stads-lægedistrikt.....	Porsgrund, kjøpstad	3,60	8 452	4	2	5	-
5. Eidanger.....	138,24	6 807	1	1	3	1
	Eidanger.....	137,24	3 685	-	-	2	1
	Brevik, kjøpstad ...	0,76	2 567	1	1	1	-
	Stathelle, ladested	0,24	555	-	-	-	-
6. Langesund stads-lægedistrikt.....	Langesund, ladested	1,31	1 878	2	-	1	-
7. Bamble.....	Bamble.....	292,68	4 699	1	-	2	2
8. Kragerø stads-lægedistrikt.....	Kragerø, kjøpstad	1,13	4 455	3	2	3	-
9. Skaatøy.....	309,01	6 196 ³⁾	1	-	4	2
	Sannidal.....	196,83	2 705	-	-	1	1
	Skaatøy.....	102,18	3 491	-	- ⁴⁾	3 ⁴⁾	1
10. Drangedal.....	Drangedal.....	1 054,85	4 091	2	-	3	3
11. Holla.....	1 141,82	13 600	6	2	7	4
	Holla.....	257,54	4 129	2	2	1	1
	Lunde.....	259,65	2 657	1	-	1	1
	Bø.....	287,73	2 891	2	-	2	1
	Sauherad.....	336,90	3 923	1	-	3	1
12. Notodden stads-lægedistrikt.....	Notodden, kjøpstad	6,70	6 552	7	2	4	1

¹⁾ Den ene av disse, distriktslægen, bor i Skien. ²⁾ Bor i Skien. ³⁾ Bor i Kragerø.
⁴⁾ En bor i Kragerø.

Løgedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinatorer.
13. Hjartdal	1 308,60	3 501	1	-	2	3
	Hjartdal.....	891,84	2 077	1	-	1	1
	Gransherad.....	416,76	1 424	-	-	1	2
14. Heddal	Heddal.....	400,78	3 432	1	-	1	1
15. Kviteseid	Kviteseid	712,08	3 294	2	1	2	2
16. Seljord	Seljord.....	665,83	2 783	1	-	2	2
17. Nissedal	Nissedal	878,16	1 904	1	-	2	2
18. Laardal	982,25	2 984	1	-	4	4
	Laardal.....	287,76	1 333	1	-	2	2
	Mo.....	694,49	1 651	-	-	2	2
19. Fyresdal	Fyresdal	1 253,19	1 766	1	-	3	1
20. Vinje	3 046,27	2 719	1	-	3	3
	Vinje.....	1 215,87	1 645	1	-	2	2
	Rauland.....	1 830,40	1 074	-	-	1	1
21. Tinn.....	2 076,82	12 363	3	2	4	3
	Tinn.....	1 765,40	11 651	3	2	3	2
	Hovin.....	311,42	712	-	-	1	1

Sundhetstilstanden opgis å ha vært i det hele god. Av epidemiske sykdommer er i alt meldt 11 639 tilfelle (92,5 pro mille av befolkningen) med 193 dødsfall mot henholdsvis 21 534 og 226 året forut.

Dødeligheten var 11,2 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 85—88.

Meslinger og **kikhoste** forekom hyppig de første måneder av året som fortsettelse av fjorårets epidemi.

Influenza opgis å ha optrådt nokså ondartet i Vinje distrikt, særlig i Rauland.

Av **malaria** forekom 5 tilfelle i Kragereø hos sjøfolk, som var kommet hjem fra Afrika.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfeller.	dødsfall.													
Tyfoidfieber	5	-	5	-	-	-	-	1	3	1	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	67	-	67	-	1	7	12	1	7	7	5	2	10	3	12
Meslinger	524	6	524	222	165	67	22	20	6	2	6	-	8	2	4
Difteri (croup)	367	10	367	46	64	30	33	28	20	21	28	17	27	23	30
Barsel-feber	8	2	6	1	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Pyæmi, septhæmi	7	6	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
Pemfigus (hos nyfødte)	6	-	6	-	-	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-
Rosen	69	6	67	7	5	13	5	10	1	3	3	2	6	7	5
Røde hunde	6	-	6	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-
Variceller	175	-	175	14	13	9	15	18	17	28	7	1	13	23	17
Kusma	149	-	149	13	19	14	25	16	12	18	10	4	6	8	4
Kikhoste	826	17	826	163	112	75	89	135	66	56	44	21	32	27	6
Akute katarrer i åndedræts- organene	6223	62	6219	1031	906	732	692	532	336	280	220	321	379	376	414
Influenta	1178	1	1178	128	111	303	341	132	40	9	19	6	23	34	32
Lungebetendelse	267	57	263	32	39	40	36	39	12	6	4	7	10	15	23
Plevrit	284	1	284	23	19	33	39	27	21	14	23	27	20	16	22
Giktfeber	147	7	147	18	15	19	17	15	12	9	4	10	5	12	11
Malaria	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1323	16	1323	145	111	95	82	88	104	121	148	151	109	89	80
Tilsammen	11639	193	11621	1844	1583	1441	1413	1063	657	575	528	570	648	638	661

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:													
	1		2		3		4		5		6		7	
	Skien stads- fysikat.		Solum.		Gjerpen og Siljan.		Porsgrund stadslæge- distrikt.		Eidanger.		Langesund stadslæge- distrikt.		Bamble.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	13	-	5	-	11	-	-	-	-	1	-	-	2	-
Meslinger	20	-	5	1	49	1	55	-	5	-	2	-	-	-
Difteri (croup)	68	2	27	-	29	1	98	-	10	1	2	-	-	-
Barselsefeber	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-
Pyæmi, septhæmi	1	1	1	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Rosen	17	2	1	1	3	-	11	-	1	-	3	-	1	1
Røde hunde	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Variceller	69	-	-	-	1	-	38	-	2	-	1	-	1	-
Kusma	93	-	-	-	2	-	10	-	4	-	2	-	-	-
Kikhoste	197	6	3	-	55	2	80	2	12	1	90	-	16	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene ..	1368	6	32	2	278	11	1313	8	311	-	164	-	129	2
Influenza	175	-	3	-	17	-	124	-	113	-	19	-	6	-
Lungebetændelse	28	2	2	2	13	6	18	3	19	3	12	1	3	1
Plevrit	51	-	10	-	7	-	29	-	16	1	3	-	6	-
Giktfeber	32	3	5	-	5	1	16	-	9	-	-	-	9	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	410	2	3	-	46	1	234	4	90	-	50	-	27	1
Tilsammen	2546	24	99	6	517	23	2027	18	595	7	355	1	201	5

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	8		9		10		11		12		13		14	
	Kragersø stadslæge- distrikt.		Skaatøy.		Drangedal.		Holla.		Notodden stadslæge- distrikt.		Hjartdal.		Heddal.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	2	-	28	-	-	-	4	-	-	-	1	-
Mesiinger	-	-	3	-	1	-	4	-	198	-	28	-	111	1
Difteri (croup)	10	-	37	1	-	-	20	1	28	2	1	-	17	1
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	3	-	4	-	1	1	9	-	5	1	1	-	2	-
Røde hunde	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	6	-	10	-	-	-	1	-	28	-	-	-	4	-
Kusma	1	-	-	-	-	-	11	-	1	-	-	-	3	-
Kikhoste	-	-	-	-	9	1	82	2	2	-	2	-	6	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene . .	199	-	288	1	24	2	843	5	422	6	35	-	222	7
Influenza	14	-	2	-	-	-	243	-	15	-	-	-	-	-
Lungebetændelse	27	4	19	7	4	4	45	14	29	3	9	2	12	1
Plevrit	7	-	9	-	5	-	30	-	17	-	-	-	9	-
Giktfeber	3	-	4	-	3	-	19	-	4	-	1	-	6	-
Malaria	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	57	1	23	1	18	2	99	-	104	2	8	-	45	-
Tilsammen	336	8	407	11	93	10	1407	22	859	16	85	2	438	10

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	15		16		17		18		19		20		21	
	Kviteseid.		Seljord.		Nissedal.		Laardal.		Fyresdal.		Vinje.		Tinn.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagenfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	2	-	3	1	9	-	15	2	-	-	14	-	-	-
Difteri (croup)	2	-	18	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	1	-	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	4	-	5	-	-	-	1	-	4	-	-	-
Kusma	11	-	2	-	-	-	-	-	1	-	8	-	-	-
Kikhoste	114	-	37	-	3	-	48	1	30	2	40	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene ..	96	-	114	1	59	-	75	3	30	-	217	4	4	4
Influenza	118	-	91	-	28	-	103	1	10	-	97	-	-	-
Lungebetændelse	10	2	6	-	4	1	5	-	-	-	1	-	1	1
Plevrit	5	-	63	-	6	-	4	-	1	-	6	-	-	-
Giktfeber	5	2	2	-	14	-	5	-	1	1	4	-	-	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	17	-	22	-	31	2	33	-	4	-	2	-	-	-
Tilsammen	382	4	363	3	161	4	288	7	81	3	394	4	5	5

Av **encephalitis lethargica** er meldt 6 tilfelle (4 fra Porsgrund i januar og 2 fra Skaatøy); på dødslistene er dessuten opført 3 (Brevik, Bamble og Holla).

Struma er en meget almindelig forekommende sygdom i Kviteseid, særlig hos kvinder, men også hos menn og barn. Det er dog sjelden, at den kommer til behandling, og først da når tilstanden blir generende. Angivelig har denne sygdom tiltatt sterkt i de siste 5—10 år. (Nybø). — Også i Fyresdal er der ikke få tilfelle, men sykdommen synes i det hele tatt ikke å være til større gene for vedkommende; et par er dog tidligere blitt operert. (H. Fjeld).

Av **skabb** er meldt 253 tilfelle.

Meldte tilfelle av **veneriske sygdommer** vil ses av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:															
		1	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16		
		Skien stadsfysikat.	Gjerpen og Siljan.	Porsgrund stadslæge- distrikt.	Eidanger.	Langesund.	Bamble.	Kragerø.	Skaatøy.	Holla.	Notodden.	Hjartdal.	Heddal.	Kviteseid.	Seljord.		
Veneriske sår ...	3	.	.	1	1	1		
Syfilis, erhvervet.	13	1	2	1	.	1	.	1	1	6		
— medfødt ..	1	.	.	1		
Gonorrhoe, uretrit	93	26	2	28	6	5	2	2	1	15	1	1	2	1	1		

Tuberkulose. Om de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfelle av tuberkulose sygdommer innen fylkets lægedistrikter henvises til den almindelige beretning. Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde ifølge lægernes dødsårsakslisters for det hele fylke 14,2 pct. av alle kjendte ved sygdom forårsakede dødsfall og 16,8 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet henholdsvis 12,9 pct og 15,6 pct. og for bygdene 14,9 pct. og 17,4 pct. — Forøvrig henvises til tabellen på neste side.

Om fylkets **sinnssyke**, som forpleies med statsbidrag, se den almindelige beretning.

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, er i alt meldt 126, derav i Skien by 17, Solum 1, Gjerpen og Siljan 19, Porsgrund 6, Eidanger 10, Langesund 9, Bamble 12, Kragerø 8, Skaatøy 2, Holla 12, Notodden 12, Hjartdal 1, Heddal 8, Kviteseid 1, Seljord 5, Laardal 2 og Vinje 1. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på side 91.

Om **jormorhjelpen** se den almindelige beretning.

På **barselseng** døde ifølge lægernes opgaver 3 kvinder, derav 2 på grunn av barsel feber; for øvrig henvises til den almindelige beretnings dødstabeller, gruppe XII.

Ifølge tabellen på side 92 over **fødte** og **døde** var overskuddet av fødte 1 717 og forholdet i pct = 100 : 45,1.

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Skien stadsfysikat	156	22	24	132
Solum	56	4	6	50
Gjerpen og Siljan	94	13	23	71
Porsgrund stadslægedistrikt	94	13	18	76
Eidanger	67	10	7	60
Brevik by	24	4	2	22
Stathelle ladested	7	2	2	5
Bygder	36	4	3	33
Langesund stadslægedistrikt	19	.	1	18
Bamble	58	7	5	53
Kragerø stadslægedistrikt	56	5	8	48
Skaaetøy	100	21	11	89
Drangedal	45	5	10	35
Holla	125	19	22	103
Notodden stadslægedistrikt	54	6	16	38
Hjartdal	49	4	2	47
Heddal	40	4	10	30
Kviteseid	32	8	4	28
Seljord	31	7	3	28
Nissedal	27	7	4	23
Laardal	34	4	7	27
Fyresdal	23	3	3	20
Vinje	38	7	4	34
Tinn	46	8	5	41
Telemark fylke	1 244	177	193	1 051
Derav i byer	403	52	70	333
— bygder	841	125	123	718

Været utmerket sig ved en usedvanlig ringe nedbør; utbyttet av jordbruket blev derfor mange steder adskillig under et middelsårs. I mai, mens frukttrærne blomstret, inntraff nogen kuldenetter, som aldeles ødela frukthøsten.

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. I Gjerpen har drikkevannsforsyningen mange steder vært dårlig, men denne mangel vil i en nær fremtid bli avhjulpet, idet kommunen er gått igang med anlegg av et stort vannverk, som skal forgrenes over hele herredet. (W. Moe).

Fra Drangedal skrives: Tross energisk agitasjon både ved foredrag og i lokalpressen fortsettes der med bygging av panelingshus med 2 panelvegger ($\frac{3}{4}$ "), et ytre lag av tjærepapp og et indre lag av almindelig papp. Endel har dog latt sig overtale til å fylle sagmugg mellom veggene, og det er blitt varme, gode hus. — (H. Solberg). Om boligforholdene i dette distrikt henvises til Tidsskrift f. d. n. lægeforening nr. 10 og 11 1921, hvor dr. Solberg foreslår for å motarbeide den farlige mode å la den største og beste stue stå på stas, mens familien

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.		Uttrekning ved bekenendeleie.			Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.	Mødre.	Barn.		Mødre.
	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.
Risvekkelse, langsom fødsel etc.	79	76	3	1	1	9	1) 8	2) 1	-
Trangt bekken	7	2	5	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Ueffergivelige fødselsdeler	3	3	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	1	1	-	-	-	-	-	-	3
Dystoki	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie (isseleie med pannen fortil)	4	4	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	5	5	-	-	-	-
Fare for fosterets liv..	4	4	-	-	-	-	-	-	-
Stort foster	3	3	-	-	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt morkake..	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Fastvokset ..	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Tilsammen	103	95	8	6	6	9	8	1	8
		103					9		

1) 2 av disse forløst ved tang på sætet.

2) Forløst ved tang på sætet.

stuer sig sammen i kjøkkenet og et kammers ved siden av dette, at både kommuner og arbeidsgivere, som yder hjelp til nye boliger, burde få innført en bygge-måte, som er slik, at kjøkkenet står i forbindelse med det største rum, mens der fra gangen er inngang til et mindre rum, som kan stå på stas.

På Notodden har det kommunale badehus med sitt svømmebasseng vært livlig benyttet, særlig av ungdommen. Resultatet herav er, at for det første lærer en meget stor del av barna i en innlandsby å svømme og for det annet kan den ansatte «lusetante» berette, at hun i det siste har sett en påtagelig bedring med hensyn til barnas renslighet. Hun besøker med visse mellomrum skolene og undersøker barna. (B. Solberg).

Mange kommuner så sig på grunn av nedgangen i konjunktorene nødt til å skaffe arbeidsledige beskjeftigelse (vesentlig veiarbeide) og ellers trø støttende til.

Sykehus. Fylkets sykehus og sinnssykeasyl ligger i Solum, omtrent 3 km. fra Skien. I Porsgrund er der et kommunalt sykehus og et katolsk St. Josefs Hospital. I Skien og Porsgrund fins epidemilasaretter med desinfeksjonsovn. I Brevik er der et litet isolasjonslokale og i Langesund et litet sykehus. — I Kragerø er der et sykehus og lasarett. — På Notodden er der et kommunalt sykehus og et epidemilasaret. — På Rjukan (Tinn distrikt) fins et sykehus vesentlig beregnet for kirurgiske patienter samt et epidemispykehus. — Tuddal sanatorium i Hjartdal er kun åpent om sommeren.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	le- vende.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hend- elser.	ved selv- mord.
Skien stadsfysikat	355	7	156	25	1	5	3
Solum	202	5	73	14	-	1	-
Gjerpen og Siljan	242	1	105	17	-	2	1
Porsgrund stadslægedistrikt	191	5	127	18	1	4	1
Eidanger	195	5	75	13	-	-	1
Brevik by	71	2	28	5	-	-	1
Stathelle ladestad	17	-	10	4	-	-	-
Bygder	107	3	37	4	-	-	-
Langesund stadslægedistrikt	55	-	22	2	-	1	-
Bamble	130	4	53	6	-	3	2
Kragerø stadslægedistrikt	97	2	63	4	1	1	1
Skaatøy	172	3	99	9	4	2	1
Drangedal	125	2	49	5	-	3	-
Holla	348	7	149	15	4	4	-
Notodden stadslægedistrikt	193	3	52	14	1	2	1
Hjartdal	56	1	47	4	-	1	-
Heddal	92	2	46	15	1	2	-
Kviteseid	73	1	40	2	-	1	1
Seljord	69	3	37	8	2	-	-
Nissedal	48	1	27	3	1	1	-
Laardal	51	-	36	5	-	2	-
Fyresdal	28	-	24	4	-	-	-
Vinje	55	4	45	2	-	4	-
Tinn	349	8	84	14	1	7	3
Telemark fylke	3 126	64	1 409	199	17	46	15
Derav i byer	976	19	458	72	4	13	7
— bygder	2 147	45	951	127	13	33	8

Tuberkulosehjem fins, foruten fylkets i Kviteseid (Granlien), i herredene Gjerpen (Høgaas), Skaatøy (Furulund), Holla (en isolert avdeling på pleiehjemmet), Hitterdal (Solbakken) og Tinn (på Rjukan).

Badeinnretninger for kolde og varme bad, dampbad samt folkebad fins i Skien og Porsgrund. I Brevik er der en liten sjøbadeanstalt. Ved Børsesjø, et par km. fra Skien, er der en ferskvannsbadeanstalt. Ved enkelte fabrikker fins der bad. Kragerø badeanstalt leverer karbad og dampbad; på folkeskolen er innrettet varm dusj; karbidfabrikken har bad for sine arbeidere. Om sommeren er der 2 små sjøbadehus åpne. Vafoss bruk i Sannidal har varmt bad for sine arbeidere. I Drangedal fins et badstubad. På Notodden er der et kommunalt bad (badstue, karbad samt gytjestuer og svømmebasseng) foruten badeinnretninger for arbeiderne ved flere fabrikker. Badstubad fins i Fyresdal (2), Vinje og Atraa (Tinn distrikt); på Rjukan er der et folkebad.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om tallet på møter i helseråd og på vaksinererte:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Telemark fylke	105	2 317
Skien stadsfysikat	11	247
Solum	3	232
Gjerpen og Siljan	1) 7	478
Porsgrund stadslægedistrikt	3	194
Eidanger	2) 10	157
Langesund stadslægedistrikt	3	30
Bamble	4	-
Kragerø stadslægedistrikt	10	88
Skaatøy	3) 6	60
Drangedal	3	160
Holla	4) 11	277
Notodden stadslægedistrikt	7	155
Hjartdal	5) 4	12
Heddal	4	50
Kviteseid	5	65
Seljord	4	-
Nissedal	2	53
Laardal	6) 1	59
Fyresdal	3	-
Vinje	7) 4	-
Tinn	-	-

1) Gjerpen 5, Siljan 2. 2) Eidanger 6, Brevik 3, Stathelle 1. 3) Sannidal 4, Skaatøy 2. 4) Lunde 3, Bø 5, Sauherad 2, Holla 1. 5) Hjartdal 3, Gransherad 1. 6) Mo 1. 7) Rauland 2, Vinje 2.

I Bamble består helserådet foruten av ordføreren av 12 innen herredsstyret valgte medlemmer. — På Notodden består helserådet foruten av stadslæge, borgermester og stadsingeniør av 3 av formannskapet valgte medlemmer.

IX. Aust-Agder fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, Innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger	Tannlæger.	Jornmødre.	Hjelpvaksinatorer.
Fylket		9 348,6	72 728	34	15	50	28
1. Risør stads-lægedistrikt	Risør, kjøpstad	1,51	3 119	2	1	2	.
2. Søndeled	Søndeled	501,26	5 334	1	- ³⁾	3	3
	Gjerstad	188,60	3 020	-	-	1	2
		312,66	2 314	1	-	1	1
3. Dyvaag	Dyvaag	70,02	3 519	1	-	3	3
	Flosta	51,16	2 162	1	-	2	2
		18,86	1 357	-	-	1	1
4. Holt	Tvedestrand	526,50	6 361	2	1	3	1
	Holt	0,17	1 240	1	1	1	-
	Vegaardshei	177,04	3 452	1	-	1	1
		349,29	1 669	-	-	1	-
5. Tromøy	Tromøy	134,51	7 748	¹⁾ 3	-	4	1
	Østre Moland	29,86	2 492	-	-	1	-
	Stokken	84,14	1 266	-	-	1	1
	His	10,74	1 701	1	-	1	-
		9,77	2 289	1	-	1	-
6. Arendal stads-lægedistrikt	Arendal, kjøpstad	12,55	10 216	10	9	5	-
7. Vestre Nedenes	Froland	871,32	21 266	²⁾ 6	3	12	6
	Øiestad	294,97	2 354	1	-	2	1
	Fjære	109,33	4 253	-	-	2	-
	Landvik	61,26	4 891	-	-	-	1
	Eide	190,68	1 822	-	-	2	1
	Vestre Moland	32,36	567	-	-	1	1
	Høvaag	102,46	2 078	-	-	1	1
	Grimstad, kjøpstad	79,22	1 729	-	-	1	1
	Lillesand, ladested	0,65	2 405	3	2	⁴⁾ 2	-
		0,39	1 167	2	1	1	-
8. Birkenes	Birkenes	349,93	3 500	1	-	2	1
	Tveit ⁵⁾ av Vest-Agder	238,34	1 909	1	-	1	1
		111,59	1 591	-	-	1	1

¹⁾ Distriktslægen bor i Arendal. ²⁾ Distriktslægen bor i Grimstad. ³⁾ En bor i Risør. ⁴⁾ 2 privatprakt. bistår leilighetsvis. ⁵⁾ En privatprakt. i Grimstad og en i Hornes.
⁶⁾ Kvadratinhold og tilstedeverende folkemengde er ikke medtatt i summen for Aust-Agder, derimot i summen for Vest-Agder.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpvaksinatorer.
9. Aamli		1 346,54	3 274	¹⁾ 1	-	5	3
	Tovdal	376,44	387	-	-	1	1
	Gjøvdal	346,29	575	-	-	1	-
	A a m l i	459,20	1 756	-	-	1	1
	Herefoss	164,61	556	-	-	²⁾ 2	1
10. Evje		805,85	3 673	¹⁾ 1	-	3	3
	Iveland	236,39	994	-	-	1	1
	Hornnes	392,61	1 314	-	-	1	1
	E v j e	176,85	1 365	-	-	1	1
11. Vegusdal		633,43	1 582	1	-	4	3
	Vegusdal	333,57	865	1	-	2	2
	Mykland	299,86	717	-	-	2	1
12. Bygland		1 356,90	2 458	4	1	1	1
13. Valle		2 849,85	2 269	1	-	1	3
	Bykle	1 551,59	557	-	-	-	-
	V a l l e	758,00	1 022	1	-	1	1
	Hylestad	540,26	690	-	-	-	2

¹⁾ Stillingen ledig. ²⁾ En siden 26de oktbr. 1921.

Sundhetstilstanden karakteriseres som gjennomgående meget god. Det samlede antall anmeldte epidemiske sygdomstilfelle utgjorde 6007 (84,2 pro mille av befolkningen) med 129 dødsfall mot 6073 og 106 i 1920.

Dødeligheten. De dodes antall utgjorde i alt 907 eller 12,4 pro mille av den tilstedeværende beregnede middelfolkemengde (72 968) I 1920 var dødeligheten 13,5

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 96—98, sammendratt efter lægernes opgaver.

Poliomyelit. I Søndeled var der i mai 2 tilfelle, hvorav ett endte dødelig efter 18 timers sygdom.

Hikkesyke. I Søndeled optrådte flere tilfelle, hvorav 2 alvorlige. Hos en 30-årig mann påfulgte poliomyelit med opstigende total lammelse og død i løpet av $\frac{1}{2}$ døgn. Hos den annen, en 75-årig mann, optrådte parese i høire arm

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidefeber	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Akut poliomyelit	6	2	6	1	3	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	84	-	82	23	7	11	8	-	3	4	2	-	10	4	10
Meslinger	864	1	793	4	7	4	21	23	65	32	34	141	185	160	117
Difteri (croup)	128	9	128	21	19	10	35	1	10	1	4	7	11	6	3
Dysenteri	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Barselsefeber	5	1	4	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	11	4	8	1	1	1	-	-	-	1	2	-	1	-	1
Pemfigus (hos nyfødte)	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-
Rosen	60	-	60	10	2	9	8	8	6	3	5	2	2	2	3
Røde hunde	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Variceller	119	-	114	10	12	6	19	-	1	4	6	12	13	20	11
Kusma	98	-	96	16	8	16	11	20	10	3	2	3	1	-	6
Kikhoste	12	-	12	1	-	2	1	-	-	5	1	2	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætt-organene	2982	33	2982	326	334	406	433	279	210	134	129	151	168	186	226
Influenta	782	7	782	138	98	117	173	60	31	26	16	12	18	19	74
Lungebetendelse	229	60	227	13	25	34	39	29	10	12	6	8	16	13	22
Plevrit	120	1	120	10	10	17	16	13	11	10	7	5	9	5	7
Giktfeber	61	1	61	14	7	8	3	6	3	3	5	4	2	2	4
Akut diarrhoe (kolerine)	438	9	436	16	16	26	36	25	27	87	116	40	11	16	20
Tilsammen	6007	129	5918	605	551	667	803	467	387	325	338	388	449	433	505

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistrikterne:														
	1		2		3		4		5		6		7		
	Risør.		Søndeled.		Dyvaag.		Holt.		Tromøy.		Arendal.		Vestre Nedenes.		
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Akut poliomyelit	-	-	4	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	4	-	10	-	15	-	10	-	17	-	24	-	-
Meslinger	12	-	19	-	22	-	153	-	81	-	237	-	337	1	-
Difteri (croup)	8	1	9	1	10	1	3	-	11	-	10	2	49	3	-
Dysenteri	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Pyæmi, septhæmi	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	3	5	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	4	-	6	-	7	-	18	-	2	-	6	-	6	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Variceller	20	-	6	-	-	-	21	-	16	-	20	-	29	-	-
Kusma	9	-	1	-	4	-	27	-	5	-	43	-	6	-	-
Kikhoste	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	3	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene . .	134	1	212	1	158	1	223	1	162	8	621	13	1125	6	-
Influenza	14	-	80	-	80	-	83	2	47	-	175	-	294	5	-
Lungebetændelse	10	2	14	4	15	5	28	5	17	-	74	15	39	23	-
Plevrit	5	-	4	-	13	-	10	-	3	-	37	-	28	1	-
Giktfeber	1	-	10	1	1	-	6	-	5	-	11	-	12	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	29	-	26	1	34	1	47	-	22	2	114	3	128	2	-
Tilsammen	248	4	396	10	360	9	637	8	385	10	1370	36	2088	43	-

Aust-Agder fylke. 1921.

Epidemiske sygdommer.

Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:											
	8		9		10		11		12		13	
	Birkenes.		Aamli.		Evje.		Vegusdal.		Bygland.		Valle.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Meslinger	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	19	1	1	-	5	-	-	-	-	-	3	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	8	-	-	-	-	-	1	-	2	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	3	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Kusma	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Kikhoste	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarer i åndedrætsorganene . .	96	1	93	-	30	-	12	-	82	1	34	-
Influenza	-	-	6	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Lungebetændelse	1	1	2	-	2	2	4	1	7	-	16	2
Plevrit	-	-	9	-	4	-	1	-	6	-	-	-
Giktfeber	-	-	9	-	-	-	2	-	2	-	2	-
Akut diarrhoe (kolerine)	-	-	18	-	2	-	5	-	12	-	1	-
Tilsammen	116	3	157	-	49	2	27	1	114	1	60	2

og ben. — I Holt var der også 4 tilfelle av hikkesyke, som imidlertid forløp bra.

Meslinger. Under en meslingeepidemi i Grimstad døde en 81-årig skibsfører, som aldrig i sitt liv hadde været syk.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:							
		1	3	4	5	6	7	11	12
		Risør stadslægedistrikt.	Dyvaag.	Holt.	Tromøy.	Arendal stadslægedistrikt.	Vestre Nedenes.	Vegusdal.	Bygland.
Veneriske sår	6	-	-	-	-	5	-	-	1
Syfilis, erhvervet	12	-	1	2	1	8	-	-	-
— medfødt	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Gonorrhoe, uretrit.	43	1	-	1	-	39	1	1	-

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge-tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Risør stadslægedistrikt	40	7	4	36
Søndeled	67	11	10	57
Dyvaag	50	5	9	41
Holt	62	8	8	54
Tvedestrand ladested	14	-	1	13
Bygder	48	8	7	41
Tromøy	78	14	10	68
Arendal stadslægedistrikt	150	13	36	114
Vestre Nedenes	255	35	43	212
Grimstad kjøpstad	27	2	5	22
Lillesand ladested	20	1	4	16
Bygder	208	32	34	174
Birkenes	21	7	3	18
Aamli	20	3	-	20
Evje	29	1	2	27
Vegusdal	14	1	1	13
Bygland	22	6	1	21
Valle	20	4	2	18
Aust-Agder fylke	828	115	129	699
Derav i byer	252	23	50	202
— - bygder	576	92	79	497

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.		Uttrekning ved bekkendeleie.		Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.	Mødre.	Barn.	Mødre.
	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse	32	-	32	-	-	-	1	1	-
Trangt bekken	5	-	4	1	-	-	-	-	-
Barselkrampe	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler	8	-	8	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	1	-	1	-	-	-	2	2	-
Tverrleie	-	-	-	-	3	3	-	-	-
Retensjon	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Tilsammen	47	1	46	2	3	3	3	3	8
	48		48						

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0--1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.	ved drap eller mord.
Risør stadslægedistrikt.	71	-	43	-	-	1	-	1
Søndeled	138	1	73	6	2	1	1	-
Dyvaag	59	-	55	2	-	1	1	-
Holt	154	1	67	3	-	2	-	-
Tvedestrand ladested.	27	-	15	-	-	1	-	-
Bygder	127	1	52	3	-	1	-	-
Tromøy	179	2	106	10	1	5	1	-
Arendal stadslægedistrikt.	220	-	151	14	1	1	-	-
Vestre Nedenes	490	12	273	17	2	10	1	-
Grimstad kjøpstad	41	-	27	3	-	-	-	-
Lillesand ladested	22	1	27	-	-	5	1	-
Bygder	427	11	219	14	2	5	-	-
Birkenes	29	-	17	-	-	-	-	-
Aamli	70	1	37	1	-	5	-	-
Evje	94	2	31	1	-	-	-	-
Vegusdal.	44	-	13	1	-	1	-	-
Bygland	54	2	23	1	-	-	1	-
Valle	67	1	18	2	-	-	-	-
Aust-Agder fylke.	1669	22	907	58	6	27	5	1
Derav i byer	381	1	263	17	1	8	1	1
— bygder	1288	21	644	41	5	19	4	-

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfelle av tuberkulose sykdommer innen fylket henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslisters for det hele fylke 13,9 pct. av samtlige ved sykdom forårsakede kjendte dødsfall og 16,4 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 9,1 pct. og 11,4 pct. og for bygdene 16,0 og 18,5 pct. Forøvrig henvises til tabellen side 99.

Om fylkets **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Obstetriciske operasjoner. Av lægerne utførtes i alt 62, derav i Risør 3, Søndeled 3, Dyvaag 7, Holt 8, Tromøy 5, Arendal 9, V. Nedenes 10, Birkenes 3, Aamli 2, Evje 1, Vegusdal 3, Bygland 5 og Valle 3. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på foregående side.

Om **jormorhjelpen** se den almindelige beretning.

Antallet av **fødte** og **døde** vil sees av ovenstående tabell. — Der blir et overskudd av 762 levende fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 54,3.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt dødsårsak for 3 kvinder, nemlig 2 av barselkrampe og 1 av barselfeber.

Ulykkestilfelle. En arbeider ved det elektriske kraftanlegg i Holt blev rammet av en strøm på 20 000 volt, mens han holdt på å male en jernmast. Han hang over tråden med armen og hvilte foten i jernmasten. Han blev noget forbrent på den ene fot og under armen, men slap forøvrig fra det.

Været. Vinteren var snebar, våren kom tidlig og sommeren var overordentlig tørr, så der blev stor vannmangel på flere steder. Frukthøsten slog feil på grunn av tørken.

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. Levemåten er jevnt bra, dog klages der over sterk misbrik av kaffe (Bygland), som endog gis til små barn. Boligene for det meste gode. Edrueligheten bra, kun ved høitidene er der adskillig fyll (Aamli). I Gjøvdal skal hjemmebrenning finne sted. Sadelikheten er god.

Sykehus. I Risør er der sykehus, likeå i Tvedestrand, hvor det er noget utvidet så det kan opta 12 patienter for almindelige sygdommer og 10 for epidemiske. I Arendal ligger det nye fylkessykehus, som har opfylt de forventninger, man har stillet til det. Dessuten er der et katolsk sykehus, St. Franciscus' hospital. Byens epidemisykehus på Høgedal er i mindre tilfredsstillende forfatning. Sanitetsforeningens planer om pleiehjem for tuberkuløse er fremmet. I Grimstad er et kommunalt sykehus og epidemilasarett. I Fjære ligger fylkets tuberkulosehjem Egra. I Bygland ligger Landeskogens sanatorium for tuberkuløse.

Fattigsykepleien. I Arendal finnes der et pleiehjem, et hospital for gamle tjenestepiker og en privat pleiestiftelse for ubemidlede. I His og Tromøy driver indremisjonen fattiggårder hver på 20 plasser, likeledes på His et barnehjem med 15 plasser. I Bygland er fattigsykepleien ordnet således, at hvert sogn sørger for sine, dog går utgifter til medisin og sykehusophold av felleskassen.

Bad. Risør. Byen har et sjøbadehus for kolde og varme bad. Badet på byens sykehus benyttes flittig av befolkningen. Tvedestrand har sjøbad og varmtvandsbad i forbindelse med en liten badstue. I Lillesand er der en sjøbadeanstalt. I Fjære og Landvik finnes badstuer. Badet i Grimstad leverer foruten sjøbad om sommeren medisinske og elektriske bad, kar- og dampbad, og holdes oppe også om vinteren. I Aamli er et badstubad som er litet benyttet og omtrent kun av menn. Ved Flaata gruber i Evje er innrettet et dusjbad for arbeiderne.

Om fylkets apotek se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om antallet av møter i helsesråd og av vaksinerte:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Aust-Agder fylke.....	63	1 493
Risør stadslægedistrikt.....	5	81
Søndeled.....	1) 8	123
Dyvaag.....	2) 7	91
Holt.....	3) 9	158
Tromøy.....	4) 5	158
Arendal stadslægedistrikt.....	9	11
Vestre Nedenes.....	5) 12	532
Birkenes.....	6) 1	84
Aamli.....	2	75
Evje.....	-	77
Vegusdal.....	7) 3	71
Bygland.....	-	-
Valle.....	8) 2	32

1) Søndeled 3, Gjerstad 5. 2) Dyvaag 3, Flosta 4. 3) Tvedestrand 4, Holt 2, Vegaardshei 3. 4) His 1, Tromøy 1, Ø Moland 1, Stokken 2. 5) Lillesand 5, V. Moland 1, Høvaag 3, Grimstad 1, Fjære 1, Øiestad 1. 6) Birkenes 1. 7) Mykland 1, Vegusdal 2. 8) Bykle 1, Hylestad 1.

X. Vest-Agder fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinerer.
Fylket.....	7 254,1	81 688	36	20	56	35
1. Kristiansand stadsfysikat	Kristiansand, kjøpstad	16,04	19 040	16	12	8	-
2. Oddernes.....	255,39	5 411	²⁾ 1	-	4	4
	Oddernes	96,27	3 382	-	-	2	2
	Randesund	43,12	1 179	-	-	1	1
	Øvrebo	116,00	850	-	-	1	1
	Tveit ¹⁾	111,59	1 591	-	-	-	-
3. Vennesla.....	309,26	4 248	1	-	3	2
	Vennesla	106,17	3 153	1	-	1	1
	Hægeland	203,09	1 095	-	-	⁵⁾ 2	1
4. Søgne	239,83	3 587	1	-	3	2
	Søgne	137,57	2 668	1	-	⁵⁾ 2	1
	Greipstad	102,26	919	-	-	1	1
5. Mandal stadslægedistrikt	Mandal, ladested ..	2,24	3 571	³⁾ 2	4	2	-
6. Halse	217,66	4 014	⁴⁾ 1	-	2	3
	Halse og Harkmark ..	104,59	2 789	-	-	⁶⁾ 1	2
	Holum	113,07	1 225	-	-	1	1
7. Laudal	365,64	2 453	1	-	3	3
	Laudal	97,73	691	1	-	1	1
	Øislebo	153,76	960	-	-	1	1
	Finsland	114,15	802	-	-	1	1
8. Bjelland	1 163,78	2 784	1	-	3	3
	Bjelland	164,84	782	-	-	1	1
	Grindheim.....	130,46	823	1	-	1	1
	Aaseral	868,48	1 179	-	-	1	1

¹⁾ Tilhører Birkenes lægedistrikt i Aust-Agder fylke; flateinnhold og folkemengde er medtatt i summen for Vest-Agder, men ikke for Oddernes lægedistrikt. ²⁾ Distriktslægen bor i Kristiansand. ³⁾ Stadslægestillingen ledig. ⁴⁾ Distriktslægen bor i Mandal. ⁵⁾ En privatpraktiserende. ⁶⁾ Jormøren for Halse og Harkmark bor i Mandal.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. lste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpvaksinatører.
9. Audnedal	430,86	5 762	1	-	6	3
	Konsmo	112,14	786	-	-	} 1	1
	Vigmostad	83,66	807	-	-		1
	Sør-Audnedal...	171,70	2 697	1	-	3	1
	Spangereid	63,36	1 472	-	-	1	1
10. Lyngdal	380,24	4 051	1	-	2	3
	Lyngdal.....	230,37	2 418	1	-	1	1
	Austad	43,68	957	-	-	1	1
	Kvaas	106,19	676	-	-	-	1
11. Hægebostad	461,59	1 746	1	-	1	1
	Hægebostad.....	163,60	857	1	-	1	1
	Eiken.....	297,99	889	-	-	-	-
12. Farsund	129,78	3 254	2	1	4	2
	Farsund.....	0,42	1 424	2	1	2	-
	Herad	86,81	851	-	-	1	1
	Spind	42,55	979	-	-	1	1
13. Lista.....	138,81	5 215	1	-	²⁾ 3	2
14. Kvinesdal	895,42	3 931	1	-	3	2
	Kvinesdal.....	299,55	2 981	1	-	2	1
	Fjotland	595,87	950	-	-	1	1
15. Flekkefjord.....	725,78	9 462	4	3	7	3
	Flekkelfjord, kjøpstad	0,25	2 312	3	3	2	-
	Feda.....	65,06	885	-	-	1	1
	Hidra.....	89,64	1 621	-	-	³⁾ 2	-
	Nes.....	150,62	2 413	1	-	1	-
	Bakke	243,96	1 276	-	-	1	1
	Gyland	176,25	955	-	-	1	1
16. Sirdal	1 410,10	1 568	¹⁾ 1	-	2	2
	Tonstad.....	358,91	792	1	-	1	1
	Øvre Sirdal.....	1 051,19	776	-	-	1	1

¹⁾ Den fungerende distriktslæge bor i Flekkefjord. ²⁾ En privatpraktiserende.
³⁾ Bor i Flekkefjord.

Sundhetstilstanden var i året 1921 betydelig bedre enn i de foregående år. Av epidemiske sygdomstilfelle er meldt 6 321 (77,3 pro mille av befolkningen), hvorav 110 med dødelig utgang, året forut var de tilsvarende tall 6 887 og 129.

Dødeligheten. De dodes antall utgjorde 998 eller 12,2 pro mille av den tilstedeværende beregnede middelfolkemengde (81 728). I 1920 var dødeligheten 13,8 pro mille.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 107—109.

Tyfoidfeber. I Kristiansand inntraff 3 tilfelle med 1 dødsfall. Det første tilfelle i juni hos en 31 år gammel arbeider, som i lengere tid hadde hatt kost og losji, hos en familie, hvor datteren, der pleiet å stelle for den angrepne, 2 år iforveien hadde hatt tyfus. Hennes fæces og urin blev undersøkt på baciller, men med negativt resultat. De 2 andre tilfelle, begge hos kvinner, inntraff i oktober. For det ene tilfelles vedkommende var smitekilden umulig å påvise. I det annet tilfelle lå det nær å anta, at smitten skyldtes den sykes mann, som nettop var kommet hjem, og tilsjøs hadde gjennomgått tyfus. I Vennesla 1 tilfelle og i Farsund 1 tilfelle med dødelig utfall hos en voksen kvinde. Hos ingen av disse kunde smitekilden påvises. I Kvinesdal optrådte paratyfus hos en familie bestående av 2 voksne og 2 barn, som alle blev syke. Likeledes blev en kone i et annet hus (mor til konen i det første) og en mann, som losjerte hos henne, syke. Smitte kilde ukjent. Mannen reiste til sitt hjem og smittet der sine 2 voksne døtre. Flekkefjord. 3 tilfeller i januar, 2 søskende i et hus, en av disse, en gutt, samt en kvinde i et annet hus døde. På disse steder skal der for mange år siden ha optrådt tyfus. I mars fikk en veverske på Loge ullvarefabrikk tyfus; her kunde heller ikke smitte påvises.

Poliomyelit. I Grindheim i Bjelland distrikt blev 2 gutter under 15 år angrepne og på gården Homme i Bjelland en voksen, 22 år gammel. Hos den ene gutt fulgte atrofi av venstre skuldermuskulatur, samt håndens interossei, tommel- og lillefingerballen. De 2 andre patienter blev helt restituert. I januar inntraff på gården Krågestad i Austad herred i Lyngdal et alvorlig tilfelle hos en 15 år gammel gutt. Smitte kilde kunde ikke påvises. Der optrådte lammelser, som imidlertid gikk tilbake etter 3 måneders forløp.

Difteri. Kristiansand. Tilfellene har været langt færre enn i de foregående år, 67 mot 219 og 229 henholdsvis i 1919 og 1920. 2 dødsfall inntraff, en 11 års gutt døde av paralysis cordis, det annet dødsfall var en 21 år gammel soldat, som fikk voldsom septisk difteri under oppholdet på Odderøen befestninger og døde etter 2 dagers forløp. I Halse døde en 5 år gammel gutt, til hvem læge blev hentet først langt ut i sykdommen, likeledes en gutt mellem 1 og 5 år, som ikke blev behandlet. I Audnedal distrikt optrådte i Spangereid i november—desember en difteriepidemi med 3 dødsfall. Der iaktoges i Lyngdal 9 tilfelle med 4 dødsfall fordelt på 5 forskjellige gårder, som ligger spredt i distriktet og langt fra hverandre. 3 var croupiltfelle, hvortil læge ikke eller forsent blev hentet.

Meslinger optrådte epidemisk i Kristiansand i desember med 259 tilfelle efter at nogen få tilfelle hadde vist sig de foregående måneder.

Skabb har været mindre utbredt i 1921 enn i de næst foregående år. Helse rådet gjør hvad det kan for å innskrenke tilfellenes antall ved sykehusbehandling og desinfektion av de smittede klær.

Encephalitis lethargica. 2 tilfelle i Søgne, et hos en 14 års gutt, som innlagdes på Kristiansands sykehus under diagnosen meningit? Det annet hos en 65 år gammel mann. Der var ingen anledning til smitteoverførelse mellem disse. I Halse inntraff ett tilfelle hos en 44 år gammel mann, som kom sig fullstendig.

Fra Flekkefjord berettes om et tilfelle av **hikkesyke**.

Epidemiske sygdommer.

	Ialt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfælde.	dødsfall.													
Tyfoidfieber	18	4	18	3	1	4	-	1	1	-	-	-	2	-	6
Akut poliomyelit	5	-	5	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Skarlagensfeber	8	-	6	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	1
Meslinger	290	-	290	3	1	-	3	3	3	3	2	7	2	4	259
Difteri (croup)	234	14	203	27	35	28	24	11	15	7	7	15	5	17	12
Dysenteri	5	3	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	4	-	4	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	23	2	23	4	2	2	1	2	1	-	1	1	1	3	5
Pemfigus (hos nyfødte)	4	-	4	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	1
Rosen	53	2	53	3	4	4	2	2	5	4	4	5	5	6	9
Røde hunde	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Variceller	140	-	140	8	6	17	12	15	25	6	10	4	6	10	21
Kusma	69	-	69	-	2	-	2	3	26	5	6	1	7	6	11
Kikhoste	15	-	13	-	-	2	3	-	3	5	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrættorg.	3895	21	3804	396	382	438	427	369	261	200	208	187	225	319	392
Influenta	423	2	423	96	60	32	24	21	43	15	5	10	2	47	68
Lungebetændelse	170	43	171	12	17	21	18	19	13	8	6	8	11	11	27
Plevrit	138	6	138	12	14	19	12	14	20	6	7	15	7	8	4
Giktfeber	51	1	51	1	5	4	4	11	1	6	3	4	4	3	5
Koldfeber	2	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	773	12	770	55	44	55	47	74	42	100	136	70	43	47	57
Tilsammen	6321	110	6190	622	573	630	580	547	461	365	397	330	320	486	879

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	Kristian- sand stads- fysikat.		Oddernes.		Vennesla.		Søgne.		Mandal stads- læge- distrikt.		Halse.		Laudal.		Bjelland.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfieber	3	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
Skarlagensfeber	1	-	-	-	-	-	5	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Meslinger	277	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	67	1	54	-	10	-	3	-	25	-	21	2	-	-	-	-
Dysenteri	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	21	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	23	-	2	-	-	-	1	1	5	-	1	-	1	-	1	-
Røde hunde	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	103	-	2	-	2	-	3	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Kusma	18	-	-	-	5	-	1	-	15	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	2185	8	156	-	187	-	1	-	99	-	110	1	38	4	22	-
Influenza	17	-	3	-	31	-	2	-	18	-	10	-	7	-	2	-
Lungebetændelse	42	6	6	4	12	4	2	-	8	2	13	1	7	2	2	2
Prevrit	61	1	11	-	8	-	-	-	7	1	14	-	3	1	4	-
Giktfieber	14	-	1	-	1	-	1	-	7	-	2	-	-	-	2	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akutt diarrhoe (kolerine)	389	3	36	1	79	2	3	-	50	-	33	1	5	-	7	-
Tilsammen	3238	22	276	5	337	6	23	1	246	4	208	5	61	7	42	2

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene :															
	9		10		11		12		13		14		15		16	
	Audne- dal.		Lyngdal.		Hæge- bostad.		Farsund.		Lista.		Kvinesdal.		Flekke- fjord.		Sirdal.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	6	-	4	2	-	-
Akut poliomyelit	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Meslinger	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-
Difteri (croup)	31	5	9	4	1	-	8	2	1	-	1	-	3	-	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
Barselfeber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	4	-	4	-	-	-	-	-	3	-	1	1	7	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	-	-	1	-	9	-	7	-	-	-	6	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	21	-	7	-	-	-
Kikhoste	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	21	-	31	3	42	-	49	-	190	1	24	1	656	2	84	1
Influenza	7	-	10	-	16	-	5	-	118	-	-	-	155	2	22	-
Lungebetændelse	12	5	-	-	5	2	4	-	8	6	1	1	45	8	3	-
Plevrit	4	-	2	-	3	1	3	-	3	-	-	-	14	2	1	-
Giktfeber	2	-	4	-	1	-	1	-	-	-	1	-	13	1	1	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	7	-	25	3	5	-	15	1	41	1	9	-	64	-	5	-
Tilsammen	91	10	86	10	75	3	99	4	373	9	65	3	985	18	116	1

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:					
		1	3	5	6	12	15
		Kristiansand stadsfysikat.	Vennesla.	Mandal.	Halse.	Farsund	Flekkefjord.
Veneriske sår	22	22	-	-	-	-	-
Syfilis, erhvervet	38	32	1	3	-	1	1
Gonorrhoe, uretrit	127	102	1	9	3	1	11

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Kristiansand stadsfysikat	157	19	22	135
Oddernes	65	15	5	60
Vennesla	33	6	6	27
Søgne	31	6	1	30
Mandal stadslægedistrikt	49	4	4	45
Halse	46	6	5	41
Laudal	39	7	7	32
Bjelland	30	7	2	28
Audnedal	84	15	10	74
Lyngdal	57	9	10	47
Hægebostad	23	3	3	20
Farsund	43	4	4	39
Farsund ladested	21	1	1	20
Bygder	22	3	3	19
Lista	73	11	9	64
Kvinesdal	45	7	3	42
Flekkefjord	109	10	18	91
Flekkefjord, kjøpstad	28	4	5	23
Bygder	81	6	13	68
Sirdal	14	2	1	13
Vest-Agder fylke	898	131	110	788
Derav i byer	255	28	32	223
- - bygder	643	103	78	565

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.				Uttrekning ved bekkenendeleie.			Partus præmaturus artificialis.			Perforasjon.
	Mødre.	Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.
	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.	Død.
Risvekkelse	43	44	-	1	-	1	-	4	3	1	-	-	-	-
Trangt bekken	7	5	2	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-	1
Barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler ..	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Livmorbristning	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Ileus paralyt.	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Nyresygdом	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
Tilsammen	54	52	3	4	1	4	1	5	4	1	2	1	1	2
		55		5		5			5			2		

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.	ved mord og drap.
Kristiansand stadsfysikat	380	6	171	30	1	6	1	-
Oddernes	166	-	73	3	-	3	-	-
Vennesla	133	2	38	5	-	1	-	-
Søgne	85	-	42	2	-	1	-	-
Mandal stadslægedistrikt	68	-	60	5	-	2	-	-
Halse	94	1	53	5	1	1	1	-
Laudal	54	-	42	4	-	1	-	-
Bjelland	68	1	36	3	-	1	-	-
Audnedal	109	2	81	-	-	1	-	-
Lyngdal	86	1	57	5	-	1	-	-
Hægebostad	45	-	23	1	-	-	-	-
Farsund	84	2	59	1	1	1	-	-
Farsund ladested	30	1	22	1	1	1	-	-
Bygder	54	1	37	-	-	-	-	-
Lista	104	-	77	1	8	2	-	-
Kvinesdal	86	-	51	-	4	-	-	2
Flekkefjord	204	1	99	1	4	-	-	-
Flekkefjord kjøpstad	53	-	26	-	-	-	-	-
Bygder	151	1	73	4	1	-	-	-
Sirdal	35	1	19	2	-	1	-	-
Vest-Agder fylke	1851	20	998	85	5	22	3	2
Derav i byer	581	7	279	36	2	9	1	-
— - bygder	1320	13	719	49	3	13	2	2
Tveit herred ¹⁾	50	-	17	3	-	-	-	-

¹⁾ Tallene for Tveit, som hører til Birkenes lægedistrikt, Aust-Agder fylke, er medtatt i ovenstående summer for bygder og fylket.

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp til helserådene anmeldte og av protokollene utgatte tilfelle av tuberkuløse sykdommer henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde efter lægernes dødsårsakslisters for det hele fylke 14,6 pct. av samtlige ved sygdom forårsakede kjendte dødsfall og 16,6 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 10,9 og 12,6 pct. og for bygdene 16,1 og 18,2 pct.

Den **spedalske** kvinde på gården Holta i Lyngdal døde marastisk 84 år gammel.

Om fylkets **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Obstetriciske operasjoner. Av læger utførtes i alt 69, derav i Kristiansand 16, Oddernes 12, Vennesla 3, Mandal 7, Laudal 5, Bjelland 2, Audnedal 6, Lyngdal 2, Hægebostad 1, Farsund 6, Lista 2, Kvinesdal 1, Fløkkefjord 6. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på side 111.

Om jormorhjelpen se den almindelige beretning.

Antallet av fødte og døde vil sees av tabellen på foreg. side. — Der blir et overskudd av 853 levende fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 53,9.

Dødsfall på barselseng. Lægerne oppgir, at 8 kvinder døde på barselseng; av disse døde 2 av barselkrampe, 1 av blødning og 1 av livmorbristning.

Været. Vinteren var mild med litet sne, våren kom tidlig, sommeren var tør, varm og tildels med sterke vinde. Som følge derav blev der flere steder stor vannmangel, korn- og frukthøsten blev mislykket, der blev litet høi, så utbyttet blev under et middelsårs.

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. Av fylkeslægens beretning hitsettes: «De hygieniske forhold er i jevn bedring, men later dog mangesteds ennu meget tilbake å ønske. Der er herreder her i fylket, som ennu ikke har efterkommet opfordringen i sundhetsloven av 1860 om å få istand helsevedtekt. Sansen for bedre sykepleie er i gledelig stigning, og flere og flere herreder ansetter utdannede sykepleiersker.»

I Kristiansand hersker fremdeles bolignød og for manges vedkommende er boligforholdene meget slette, så det er underlig, at sykkeligheten ikke er større enn den er. Det er ikke så sjelden, at en familie — mann, hustru og 6—8 barn kun har ett værelse å opholde sig i og dertil deler kjøkken med en annen familie. Kommunen forsøker å avhjelpe bolignøden efter beste evne, men det monner litet. Den økonomiske krise, som befolkningen har litt, og fremdeles lider meget under, skyldes foruten den almindelige stagnasjon, at 2—3 meget store bedrifter har måttet dels innstille, dels betydelig innskrenke sin virksomhet. — Helserrådet søker ved daglige inspeksjoner i utsalgsstedene for næringsmidler å øve kontroll. Det har bidratt meget til å skjerpe renholdssansen, foruten at der ikke tør falbydes varer, som er av mindre god beskaffenhet. Edruelighetstilstanden er fremdeles ikke så god, som man kunde ønske det; her er ikke liten smuglertrafikk og — i landdistriktene — hjemmebrenning. Byen er sågodtsom tørrlagt, idet kun landsøl tillates servert på hotellene og solgt fra utsalgsstedene i byen. Det er derfor en stadig folkevandring til bryggeriet for der å få kjøpt de sterkere ølsorter, der ofte fortæres i bryggeriets nærhet til stor gene for de omboende. Gatelivet om aftenen florerer fremdeles og sedelighetsforholdene er på langt nær ikke som de burde være. Ved skolene foretas 2 ganger årlig undersøkelse på såvel hode- som klædeslus, og hvor sådanae påvises blir vedkommende hjem inpsisert og undervist i avlusning. (O. Langfeldt).

Oddernes. Over $\frac{1}{3}$ part av herredets befolkning blev den 1ste juli innlemmet i Kristiansand, således hele det bymessig bebyggede strøk på Lund. De økonomiske forhold i distriktet har været bra, sedelighetstilstanden upåklagelig. (E. H. Jahr)

Vennesla. Levemåten er gjennomgående meget god. Arbeiderboligene tilfredsstillende. (Thy. Fugelli).

S ø g n e. De hygieniske forhold må sies å være bra, særlig i Søgne herred. Boligene er tildels altfor små, men renholdet er gjennomgående upåklagelig. Drikkevannet er man meget litet nøie med. Der tas stadig drikkevann fra bekker, som går gjennom dyrket mark. Jeg har endog sett brønnen anbragt i veigrøften med tilslag fra naboens gjødselbinge. Levemåten er tarvelig, men visstnok hensiktsmessig. Misbruk av tobakk og alkohol finder sted, mindre av kaffe. (A. Falck).

H a l s e. De hygieniske forhold i distriktet har været tilfredsstillende. Folk står sig jevnt bra og lever godt på landsens kost. Her er utelukkende småbruk med hovedsakelig melkeproduksjon. I Holum er der adskillig skogdrift. Ingen større fabrikkvirksomhet finnes, men en del mindre anlegg som meieri, sag- og møllebruk gjør stor nytte. Av stor viktighet for befolkningen er sjøfisket, som foregår hele året. Boligforholdene er bra. Husene er pene og velstelte. Overalt er have med grønnsaker og frukt. (E. Saxlund).

L a u d a l. De hygieniske tilstande er tilfredsstillende. Kosten er bra, om ikke ideel. Husene er ganske gode, bortsett fra en del gamle bygninger på heiene, men brønnene er tildels meget mangelfulle. Misbruk av spiritiosa er sjeldnere enn før. (L. H. Thielemann).

B j e l l a n d. Sansen for den personlige renslighet og renholdet i hjemmene later endel tilbake å ønske, særlig for Aaserals vedkommende. Man finner ofte på de gamle gårder badstuer, som nu dessverre ikke er i bruk. Dette forhold blir forsøkt rettet, og på flere steder er man atter begynt å restaurere sine badstuer, og forhåpentlig vil de også bli benyttet. Levemåten er enkel og tarvelig. Særlig fra Aaseral med sine store fjellbeiter utføres til de nærmeste byer kjøtt av sau og kjøer. Husflid eksisterer ikke, alt kjøpes liketil økseskaft og høiriver. Kaffe og tobakk misbrukes. Det hører ikke til sjeldenhetene, at man til behandling får menn med tobakkhjerte og selv endel av de ældste kvinder er henfalte til tobakk. Kaffemisbruken er dog verst, også barn er i ikke liten utstrekning vel vant til kaffe. Edrueligheten er gjennomgående god. Der foregår dog i det skjulte adskillig destillasjon rundt i hjemmene. (J. Mortensen).

L y n g d a l. Jordbrukets avkastning blev endel mindre enn almindelig på grunn av vind og tørke. Arbeidsforholdene var jevnt gode. Bygningen av Vest-Agders elektrisitetsverks fjernledning beskjeftegede en god del av bygdens unge arbeidere, som imidlertid brukte sin gode fortjeneste på en lettsindig måte, især til drikk. Edrueligheten, som før stod ganske høit, var derfor mindre god. Sedelighetstilstanden har alltid været god. For de siste 6 år har antallet av uekte fødsler dreiet sig om 2 pct. av alle fødsler. Hertil er dog å bemerke, at dette tall vilde stige til en meget høi procent, hvis ikke giftermål kom istand. Et annet forhold, som i disse gode tider er kommet frem, er dog verre og gjelder de uekte fødsler, hvor moren har opgitt som barnefar ikke en enkelt men flere menn. Disse paternitetssaker gjelder alle Lyngdal herred. (Jens Holst).

H æ g e b o s t a d. Levemåten er tarvelig og kosten ensformig. Kaffe og lefse er almindelig til måltidene og på grunn herav og dårlige tenner er dyspepsier almindelig. Her er ingen usedelighet, og edrueligheten er god. (C. Lassen).

F a r s u n d. Stedet har et udmerket vannverk og et godt kloakksystem. Den offentlige hygiene er god. Bolignøden synes å være i avtagende. (J. Reehorst).

K v i n e s d a l. Grubedriften i Fjotland ligger fremdeles nede, og da bilene vinder mer og mer innpass til varetransport og skyssbefordring, blir anledningen til ekstrasfortjeneste ved siden av gårdsdriften mindre, hvorfor en mengde har utvandret til Amerika. Tremassefabrikken og veianlegget opover dalen har været holdt igang og har skaffet beskjefteigelse for ca. 100 mann. Gårdsbruket drives nu mere intenst og megen ny jord legges under ploegen. (O. Moy).

F l e k k e f j o r d. De hygieniske forhold er gode. Boligforholdene på landet

er bra, i byen derimot mindre gode. Edrueligheten og sedeligheten er bra. (P. O. Zachariassen).

Sykehus. I Kristiansand er det kommunale sykehus med medisinsk og kirurgisk avdeling samt epidemiavdeling, der sorterer under den medisinske og hudavdeling under den kirurgiske hovedlæge. Alt i alt kan der skaffes plass for 106 syke. St. Josephs hospital vesentlig for kirurgiske patienter. Tuberkulosehjemmet «Solvang» vesentlig for kirurgisk tuberkulose. Den kommunale tan klinikk utfører et meget godt arbeide. I Mandal er et kommunalt sykehus med epidemiavdeling på 20 senger. I Halse ligger «Sølhøgda» pleiehjem med plass til 17 patienter. I Flekkefjord ligger fylkessykehuset.

Sykepleien. Kristiansand. Tilsynet med de fattige syke besørger av den dertil ansatte bylæge og forøvrig etter kredssykekassens takster av de private læger efter fritt lægevalg. Der er menighetssøstre, slumsøstre og 2 metodistsøstre. I Oddernes er ansatt 3 kommunale sykepleiersker, som yder gratis hjelp til de syke. Dessuten virker en privat sykepleieforening med en sykepleierske som ekstrahjelp i det tettest bebyggede strøk Lund. I Lyngdal virker en privat sykepleierforening. — I Aaseral i Bjelland virker en menighetssøster, i de 2 andre herreder derimot har folk ennå ikke fått øinene op for betydningen av en sådan ordning. I Lista er kommunal sykepleierske og barslepleierske. — Flekkefjord. Til hjelp for de syke i byen er der en menighetsdiakonisse og 2 sykepleiersker.

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Vest Agder fylke	68	1559
Kristiansand stadsfysikat.	5	244
Oddernes	1) 2	92
Vennesla	2) 6	74
Søgne	3) 4	-
Mandal stadslægedistrikt	5	28
Halse	-	150
Laudal	4) 4	57
Bjelland	5) 3	103
Audnedal	6) 5	175
Lyngdal	7) 5	112
Hægebostad	8) 4	36
Farsund	9) 5	123
Lista	5	93
Kvinesdal	10) 4	85
Flekkefjord	11) 11	178
Sirdal	-	9

1) Oddernes 2. 2) Vennesla 5, Hægeland 1. 3) Søgne 3, Greipstad 1. 4) Laudal 2, Øislebø 1, Finsland 1. 5) Bjelland 1, Aaseral 1, Grindheim 1. 6) Sør-Audnedal 4, Spangereid 1. 7) Lyngdal 3, Austad 1, Kvaas 1. 8) Hægebostad 2, Eiken 2. 9) Farsund 3, Spind 2. 10) Kvinesdal 3, Fjotland 1. 11) Flekkefjord 5, Gyland 2, Hidra 3, Nes 1.

Gamle- og barnehjem. I Kristiansand er 2 gamlehjem. I Oddernes og Øvrebø er der gamlehjem. I Mandal er et gamlehjem for 30 personer og et barnehjem for gutter. Gamlehjem finnes videre i Lyngdal og Farsund. — Lista. Her er gamlehjemmet «Heimen» med 30 senger og 50 mål jord. I Flekkefjord er et fattighjem og et gamlehjem, dessuten et barnehjem.

Bad. Kristiansands bad (karbad, badstubad, folkebad) er for litet; der findes dessuten 3 sjøbadehus. I Vennesla er et godt innrettet badeanlegg med kar- og dampbad ved Vigeland bruk. Karbadeanlegg er der ogsaa ved Hunsfoss fabrikk. Mandal har folkebad (varmluft- og karbad). Flekkefjord har sjøbadehus med flere deri innrettede rum til varme bad om vinteren.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Foranstående tabell gir opplysning om antallet av **møter i helseråd** og om **vaksinerte**.

XI. Rogaland fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpesaksinatører.
Fylket		9 135,1	166 157	58	25	98	50
1. Sokndal.....		292,26	2 832	1	-	2	2
	Sokndal, ladested ..	0,63	355	1	-	1	1
	Sokndal.....	291,63	2 477	-	-	1	1
2. Lund.....		498,95	2 625	1	-	2	2
	Lund.....	292,59	1 683	1	-	1	1
	Heskestad.....	206,36	942	-	-	1	1
3. Egersund stads- lægedistrikt.....	Egersund, ladested	0,32	3 472	1	2	3	-
4. Eigersund.....		1 151,69	6 768	¹⁾ 1	-	3	3
	Eigersund.....	207,57	2 788	-	-	¹⁾ -	-
	Ogna.....	107,57	1 294	-	-	1	1
	Helleland.....	143,26	1 108	-	-	1	1
	Bjerkreim.....	693,29	1 578	-	-	1	1
5. Time.....		446,67	12 022	2	-	6	4
	Nærbø.....	60,30	2 618	1	-	1	1
	Varhang.....	85,70	2 313	-	-	2	1
	Klepp.....	115,96	3 464	-	-	1	1
	Time.....	184,71	3 627	1	-	2	1
6. Sandnes.....		389,48	11 845	3	2	5	2
	Sandnes, ladested ..	0,81	2 787	2	2	3	-
	Høyland.....	170,63	6 958	-	-	²⁾ -	1
	Gjstal.....	218,04	2 100	1	-	2	1
7. Stavanger stads- fysikat.....	Stavanger, kjøpstad	7,41	43 940	27	15	20	-
8. Hetland.....		227,01	16 912	³⁾ 4	-	10	5
	Hetland.....	113,82	11 468	3	-	7	3
	Haaland.....	85,24	4 163	-	-	2	1
	Mosterøy.....	27,95	1 281	-	-	1	1
9. Høgsfjord.....		1 448,74	5 850	2	-	5	4
	Strand.....	195,58	3 096	2	-	2	1
	Hele.....	109,58	954	-	-	1	1
	Forsand.....	1 143,58	1 800	-	-	2	2

¹⁾ Bor i ladestedet. ²⁾ Jormøren bor i Sandnes. ³⁾ Den ene av disse, distriktslægen, bor i Stavanger by.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpe-vaksinaterer.
10. Finnøy	120,68	3 453	1	-	3	3
	Rennesøy.....	40,82	1 105	-	-	¹⁾ 1	1
	Finnøy	42,42	1 487	1	-	1	1
	Sjernarøy.....	37,44	861	-	-	1	1
11. Hjelmeland	1 082,87	3 585	1	-	3	3
	Hjelmeland	535,05	1 906	1	-	1	1
	Fister	42,56	838	-	-	1	1
	Aardal	505,26	841	-	-	1	1
12. Sand	2 204,71	7 132	2	-	6	6
	Jelsa	125,51	1 392	-	-	1	1
	Erfjord	131,76	590	-	-	1	1
	Sand	213,78	1 336	1	-	1	1
	Suldal	1 219,46	1 593	-	-	2	2
	Sauda	514,20	2 221	1	1	1	1
13. Nedstrand	412,81	3 460	1	-	3	3
	Nedstrand.....	122,04	1 394	1	-	1	1
	Vikedal	290,77	2 066	-	-	2	2
14. Skudenes	68,77	4 327	1	-	4	2
	Skudeneshavn, ladested.....	0,48	1 289	1	-	2	-
	Skudenes	68,29	3 038	-	-	2	2
15. Kopervik	378,45	12 113	1	1	9	5
	Kopervik, ladested.....	0,36	1 730	1	1	3	-
	Kopervik herred	29,36	1 662	-	-	-	-
	Aakra	32,35	3 146	-	-	2	2
	Avaldsnes	121,40	3 299	-	-	2	1
	Bokn	46,92	721	-	-	1	1
	Tysvær	148,06	1 555	-	-	1	1
16. Haugesund stadsfysikat	Haugesund, kjøpstad.....	3,53	16 581	7	5	9	-
17. Skaare	101,61	6 167	²⁾ 1	-	2	3
	Skaare	70,53	3 569	-	-	1	1
	Torvastad	31,08	2 598	-	-	1	2
18. Skjold	299,07	3 073	1	-	3	3
	Skjold	168,73	1 975	1	-	2	2
	Vats	130,34	1 098	-	-	1	1

¹⁾ Fungerer også som jormor og hjelpevaksinatrice i en del av Mosterøy herred.

²⁾ Distriktslægen bor i Haugesund.

Sundhetstilstanden har i dette år vært meget god. Av epidemiske sygdomstilfelle er meldt 15 501 (92,5 pro mille av befolkningen), hvorav 252 hadde dødelig utgang; året forut var de tilsvarende tall 19 772 og 341.

Dødeligheten var 10,7 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 120—122.

Meslinger og **kikhoste** forekom hyppig i årets første måneder som fortsettelse av forrige års epidemier. Fra **Haugesund** anføres, at meslinger siden 1902 kun har optrådt som epidemi i vårmånedene, mens der i høsthalvåret kun har forekommet enkelte spredte tilfelle.

Difteri. I **Sand** distrikt inntraff 10 lette tilfelle på helseheimen Lindum i Suldal, hvor ca. 30 gutter fra tuberkuløse hjem i Stavanger pleies og styrkes. De friske gutter fikk profylaktiske injeksjoner, og dermed var epidemien slutt. (H. Ottesen). — Fra **Haugesund** er på månedslistene opført 102 tilfelle med 3 dødsfall (2,9 pct.). I årsberetningen er opgitt 140 tilfelle med 4 dødsfall. Den tidligere relativt høie og meget variable dødelighet skyldtes sannsynlig dels den av naturlæge Olvik i sin tid foranledigede agitasjon mot bruk av serum, dels en feil ved stadsfysikatets thermostat som sinket en tidlig diagnose. Nu spores der kun meget sjelden motvilje mot serum og thermostaten fungerer tilfredsstillende. (Rønnevig).

Diarrhoe. Fra **Sandnes**, **Stavanger** og **Haugesund** berettes, at der forekom endel tilfelle av akut enterit med dysenterilignende symptomer.

Av **encephalitis lethargica** er meldt 11 tilfelle (**Stavanger** 7, **Sandnes** 2, **Hotland** 1, **Nedstrand** 1).

Av **hikkesyke** er meldt 4 tilfelle fra **Stavanger**.

Skjeggesopp forekom hos 2 menn i **Haugesund**.

Av **skabb** er meldt 347 tilfelle.

Meldte tilfelle av **veneriske sykdommer**:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:										
		3	4	6	7	8	12	13	14	15	16	17
		Egersund stadslæge- distrikt.	Eigersund.	Sandnes.	Stavanger stadsfysikat.	Hotland.	Sand.	Nedstrand.	Skudenes.	Kopervik.	Haugesund stadsfysikat.	Skaare.
Veneriske sår	61	1	-	-	52	-	-	-	-	-	8	-
Syfilis, erhvervet.	143	-	-	2	97	3	-	-	5	6	29	1
— medfødt	11	1	-	-	9	-	-	-	-	-	1	-
Gonorrhoe, uretrit	508	7	2	8	347	1	7	3	-	1	131	1

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp meldte og av protokollene utgatte tilfelle av tuberkuløse sykdommer innen fylkets distrikter henvises til den almindelige beretning. Dødsfall av **lungetuberkulose** utgjorde for det hele fylke 12,7 pct. av samtlige kjendte, ved sykdom forårsakede dødsfall og 15,0 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	18	1	17	-	-	-	-	2	4	1	4	1	-	-	5
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	6	3	6	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	64	2	64	8	7	4	1	-	8	4	1	4	5	15	7
Meslinger	487	7	487	105	34	206	101	21	12	2	3	2	-	-	1
Difteri (croup)	407	16	406	55	58	45	38	20	20	13	24	47	25	33	28
Dysenteri	19	-	19	6	3	-	2	-	-	-	3	2	-	3	-
Barselfeber	10	1	9	2	-	1	-	1	-	2	1	1	1	-	-
Pyæmi, septhæmi	24	13	19	1	3	-	3	-	1	2	2	1	2	2	2
Pemfigus (hos nyfødte)	14	-	14	1	-	1	1	-	1	-	1	7	2	-	-
Rosen	134	5	134	9	10	16	16	8	15	9	11	9	13	7	11
Røde hunde	16	-	16	1	3	2	2	-	1	2	1	2	-	-	2
Variceller	233	-	233	34	17	17	25	13	26	7	2	7	21	27	37
Kusma	514	-	514	49	65	107	95	77	47	7	11	5	10	13	28
Kikhoste	608	20	608	136	105	82	29	29	23	4	14	22	25	45	94
Akute katarrer i åndedrættssorg.	8988	81	8988	953	909	864	797	734	558	393	372	496	950	955	1007
Influenza	949	4	949	111	121	94	62	80	57	42	22	61	62	56	181
Lungebetendelse	510	74	505	47	49	42	67	48	25	20	14	19	58	69	47
Plevrit	414	8	414	32	44	36	42	36	39	22	26	29	32	30	46
Giktfeber	207	2	207	10	21	33	30	23	14	7	14	12	12	11	20
Malaria	4	-	4	1	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1874	15	1874	112	92	103	119	154	98	68	429	315	172	104	108
Tilsammen	15501	252	15488	1675	1544	1655	1431	1246	950	605	955	1043	1390	1370	1624

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:																	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Sokndal.		Lund.		Egersund stadslæge- distrikt.		Eigersund.		Time.		Sandnes.		Stavanger stads- fysikat.		Hetland.		Høgsfjord.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	5	-	1	-	-	-	
Cerebrospinalmeningit (epid) . . .	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	-	-	
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	36	-	6	1	-	-	
Meslinger	-	-	26	-	-	-	-	5	-	46	1	28	-	2	-	-	-	
Difteri (croup)	1	1	1	-	1	1	9	1	38	-	15	1	105	4	25	2	3	
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	9	-	-	-	-	-	
Barsel-feber	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	4	-	1	1	-	-	
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	1	1	-	1	-	2	-	6	6	-	-	1	1	
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	13	-	-	-	-	-	
Rosen	1	-	-	-	1	-	-	-	-	30	1	78	2	3	-	-	-	
Røde hunde	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-	
Variceller	3	-	-	-	13	-	-	1	-	31	-	158	-	1	-	-	-	
Kusma	4	-	4	-	-	-	-	1	-	44	-	410	-	3	-	1	-	
Kikhoste	-	-	-	-	2	-	-	23	4	29	-	193	1	2	-	-	-	
Akute katarrer i åndedrætsorg.	228	1	71	-	257	1	87	2	227	6	1214	7	4655	36	43	6	15	
Influenza	34	-	12	-	10	-	11	-	7	-	186	-	387	-	1	-	2	
Lungebetændelse	11	2	10	3	4	-	2	1	16	6	42	5	211	8	8	8	4	
Plevrit	5	-	1	-	8	-	5	-	12	2	61	-	195	3	2	1	3	
Giktfeber	1	-	-	-	3	-	4	-	6	-	22	-	96	-	-	-	1	
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	
Akut diarrhoe (kolerine)	37	-	-	-	76	-	32	1	33	2	183	-	1205	9	15	-	-	
Tilsammen	327	4	125	3	378	3	150	6	369	21	1917	15	7804	71	113	19	31	

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																	
	10		11		12		13		14		15		16		17		18	
	Finnøy.		Hjelmeland		Sand.		Nedstrand.		Skudenes.		Kopervik.		Haugesund stads- fysikat.		Skaare.		Skjold.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	5	-	-	-	1	-	3	-	1	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	3	-	3	-	-	-	7	1	5	-	3	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	47	-	302	6	28	-	-	-
Difteri (croup)	-	-	10	1	15	2	9	-	27	-	19	-	102	3	27	-	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-
Barselfeber	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	8	-	2	-	-	-	-	-	-	-	3	3	1	1	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	5	-	1	-	-	-	2	-	1	-	11	1	1	1	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	8	-	3	-	-	-	-	-	36	-	1	-	-	-
Kikhoste	-	-	-	-	30	1	-	-	8	-	20	2	264	11	36	1	1	-
Akute katarrer i åndedrættssorg. . .	20	-	16	-	95	4	39	1	59	-	589	2	1252	4	121	8	-	-
Influenza	1	-	11	-	-	-	8	-	-	-	50	-	214	2	15	1	-	-
Lungebetændelse	1	-	7	1	17	1	1	1	8	2	47	17	109	16	10	1	2	2
Plevrit	-	-	7	-	6	-	9	-	3	-	21	1	65	-	11	1	-	-
Giktfeber	13	-	4	-	3	-	4	-	3	-	11	-	32	-	4	1	-	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	8	1	5	-	10	-	3	-	5	-	26	-	214	1	22	1	-	-
Tilsammen	52	1	71	2	201	9	80	2	124	3	842	25	2637	45	277	15	3	2

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Sokndal	34	5	4	30
Sokndal ladested	6	1	-	6
Bygder	28	4	4	24
Lund	26	3	3	23
Egersund stadslægedistrikt	38	4	3	35
Eigersund	61	4	6	55
Time	119	19	21	98
Sandnes	108	8	15	93
Sandnes ladested	27	2	3	24
Bygder	81	6	12	69
Stavanger stadsfysikat	440	53	71	369
Hetland	129	19	19	110
Høgsfjord	56	10	6	50
Finnøy	21	5	1	20
Hjelmeland	41	9	2	39
Sand	50	7	9	41
Nedstrand	39	5	2	37
Skudenes	52	6	3	49
Skudeneshavn ladested	15	1	1	14
Bygder	37	5	2	35
Kopervik	149	11	25	124
Kopervik ladested	13	-	4	9
Bygder	136	11	21	115
Haugesund stadsfysikat	156	19	45	111
Skaare	57	7	15	42
Skjold	41	11	2	39
Rogaland fylke	1617	205	252	1365
Derav i byer	695	80	127	568
— - bygder	922	125	125	797

henholdsvis 11,5 pct. og 14,1 pct., for bygdene 13,6 pct. og 15,7 pct. Forøvrig henvises til ovenstående tabell. Nogen minking i sykdommens utbredning i fylket er der kun svake spor til. I de fleste herreder har man foreninger, som hjelper de tuberkulose og deres familier. (Fylkeslægen). — Om Stavanger bys helseheim se ovenfor under difteri.

Om de med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning. — Fra Stavanger anføres, at 97 syke blev forpleiet på asyl, 53 privat, 8 på almindelig sykehus og 3 i kredsengsler. — Det har ikke vært nødvendig å melde misligheter hos nogen forpleier. — I Haugesund må man på grunn av asylnøden som regel anbringe de syke i fengslet, og de voldsomme syke i et par celler på den kommunale arbeidsgård. (Rønnevig).

Av **spedalskhet** fins nu så vidt vites kun 3 tilfelle i fylket (Hetland 1, Skaare 2). (Fylkeslægen).

I **Sand** døde en 35 år gammel kone i Sauda av **lupus erythematosus** og i **Eigersund** en 32-årig kvinde av **morbis Addisoni**.

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, opgis i alt 194, nemlig i Sokndal 3, Lund 1, Eigersund 15, Eigersund 10, Time 26, Sandnes 18, Stavanger by 47, Hetland 7, Høgsfjord 9, Finnøy 2, Hjelmeland 2, Sand 6, Nøstrand 1, Skudenes 7, Kopervik 6, Haugesund 27 og Skaare 6. Indikasjoner og utfall vil sees av tabellen på neste side.

Om **jormorhjelpen** henvises til tabellen i den almindelige beretning.

På **barselseng døde** ifølge lægernes opgaver 9 kvinder, hvorav 1 av barselfeber; forøvrig henvises til den almindelige beretnings dødsliste gruppe, XII.

Ifølge tabellen på side 126 over **fødte og døde** var overskuddet av fødte 2 679 og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 40,1.

Været. Våren kom tidlig, men sommeren var nokså kjølig og regnfull. Utbyttet av jordbruket blev omtrent som et middelsårs.

Levemåte etc. De hygieniske forhold er for det meste nogenlunde gode. Innover fjellbygdene synes dog forholdene å være mindre gode. (Fylkeslægen).

I **Eigersund** var året sterkt preget av den almindelige depressjon med fallitter og arbeidsinnskrenkninger på mange felter. Av stor betydning har byens fajansefabrikk vært i denne tid; driften, som en tid lang var betydelig innskrenket på grunn av forholdene på verdensmarkedet, er etterhånden blitt gjenoptatt i full utstrekning, så fabrikkens nu beskjeftiger 300 arbeidere. (Godske).

I **Stavanger** har den stadig tiltagende arbeidsløshet medført innskrenkning i levemåte for store dele av befolkningen, særlig arbeidsklassen. Igangsettelse av nødsarbeide i meget stor utstrekning (op til 1 400 mann på en gang) har dog holdt den egentlige nød borte fra hundreder av familier. Underernæring i ordets alvorlige betydning har neppe forekommet i synderlig utstrekning. — Forbudet har medført tiltagende smugling og bruk av giftige alkoholdestillater. Der kjennes her ennu intet dødsfall som følge av de sistnevnte, men meget alvorlige sykdomstilfelle er iaktatt. — Bolignøden var også dette år stor; en hel del kjellerbekvemmeligheter, som av sundhetsvesenet var forbudt som beboelsesrum blev etterhånden tatt i bruk igjen, idet annet husrom ikke kunde opdrives. — Med hensyn til byens drikkevannsbueng (Mosvannet) har den tiltagende bebyggelse medført stadig økende vanskeligheter med å holde kloakktilløp og andre forurenninger borte. En større del av vannet ligger nemlig utenfor byens territorium i Hetland herred, med private eiendommer i nærmeste nedslagsdistrikt, således, at byens sundhetsmyndigheter ingen direkte rådighet kan øve. Vanskelighetene i administrativ henseende er her meget store og helserådet imøteser med største interesse at byutvidelse må lette dets arbeide for at forbedre disse uheldige forhold. (R. Myhre),

Frå **Sand** klages over misligheter med hensyn til renhold av skolene. — Med hensyn til en avskyelig gammeldags skikk skriver distriktlæge H. Ottesen: I en avsidesliggende grend ved navn Ulladalen i Suldal opdaget jeg 2 nye tilfelle av tuberkulose, som ikke hadde vært under lægebehandling. Det ene var en gammel III-stadiums lungetuberkulose hos en 65 år gl. kone og det annet en kjertel- og bntuberkulose hos en 5 år gl. gutt. Førstnevnte var farmor til sistnevnte og hadde pleiet ham, stelt og matet ham siden han var

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.			Uttrekning ved bekkendeleie.			Partus præ-maturus artificialis.			Perforasjon.	Abortus provocatus.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mor.	Mor.	Mødre.
	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse, langvarig fødsel etc.	85	-	83	3	2	2	-	14	14	1	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken.	13	-	¹⁾ 9	4	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Placenta prævia og blødning	-	-	-	-	5	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystoki	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utmattelse	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
For tidlig løsning av placenta	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyelit, feber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Albuminuri.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Forhodeleie (isseleie med pannen fortil)	7	-	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort barn	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfall av navlesnor	1	-	1	-	1	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	-	7	6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dyp tverrstand	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forreste issebeninnstilling	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kort navlestreng	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dødt foster	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Blødning.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
Fastvokset morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Uopgitt indikasjon	5 ²⁾	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	132	1	125	9	18	10	9	16	15	2	2	1	1	1	1	20
	133		134			19			17			2				

Rogaland fylke. 1921.

125

¹⁾ Et av disse manglet bekkendeleie og nederste del av brystkassen; os sacrum og hvirvelsøylen tilstede. Urinen kom ut gjennom navlen. Barnet levde i 17 døgn. (*Krosby*). ²⁾ Dødsårsak: blødning. (*Placenta retenta*.)

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.
Sokndal	78	1	38	1	-	1	-
Sokndal ladested	14	-	5	-	-	-	-
Bygder	64	1	-	1	-	1	-
Lund	62	2	32	2	-	2	-
Egersund stadslægedistrikt . . .	88	2	46	4	1	5	-
Eigersund	192	8	59	6	-	1	-
Time	340	2	123	14	2	3	-
Sandnes	344	9	115	13	1	5	1
Sandnes ladested	68	3	31	1	-	1	-
Bygder	276	6	84	12	1	4	1
Stavanger stadsfysikat	1109	29	468	65	9	10	5
Hetland	460	6	154	23	4	4	2
Høgsfjord	145	3	67	6	-	-	-
Finnøy	84	5	33	3	-	-	-
Hjelmeland	81	2	43	2	-	2	-
Sand	170	2	76	10	-	3	-
Nedstrand	85	1	42	2	-	-	-
Skudenes	132	2	59	5	1	1	-
Skudeneshavn ladested	45	-	17	-	-	-	-
Bygder	87	2	42	5	1	1	-
Kopervik	362	5	158	18	1	5	1
Kopervik ladested	54	1	17	3	1	3	-
Bygder	308	4	141	15	-	2	1
Haugesund stadsfysikat	453	-	169	35	-	4	2
Skaare	210	1	66	10	1	2	-
Skjold	78	1	46	5	1	-	-
Rogaland fylke	4473	81	1794	224	21	48	11
Derav i byer	1831	35	753	108	11	23	7
— bygder	2642	46	1041	116	10	25	4

spedbarn. Den måte, hun matet ham på var den gammeldagse, ved at hun først tok maten (grøt, brød etc) inn i sin munn og «gomlet» den, spyttet den så ut i skjeen og puttet den inn i barnets munn. Denne metode er desværre nokså almindelig her på disse kanter av landet og vidner om, at folk ligger langt tilbake i hygienisk retning, og man må erklære sig enig i, hvad min formann her i distriktet engang skrev til mig: «Jeg hadde inntrykk av, at jeg levde i mine besteforeldres tid, mens jeg var der». For vel 2 år siden så min hustru denne gammeldagse matning av småbarn utført på en gård her i Sand; det var også en gammel bestemor, som matet sitt barnebarn ved å føre skjeen først i sin og så i barnets munn. Denne bestemor hadde også lungetuberkulose og døde derav for

2 år siden. Det var en tilfældighet, at jeg fik anledning til å undersøke henne; hun hadde nemlig falt overende på gulvet en dag og fått fractura colli femoris og tiltrengte lægehjelp. Jeg fant da en langt fremskreden lungetuberkulose. Vedkommende barn, som hun matet, lever, men holder sig tynd og blek, så det er vel fare for, at det er smittet.

I **Haugesund**, hvor der er billig og rikelig tilgang på fisk, har dette næringsmiddel vært til god hjelp for store deler av befolkningen i det vanskelige år som gikk. Og dog har det neppe vært utnyttet som det fortjener. Man har heller holdt sig til kaffe og smørbrød eller til kjøttkaker. Det er ukyndighet i matlagning og manglende sans for huslig økonomi, som er skyld i dette. Derav også den utbredte bruk av kjøttdeig, som forhandles ikke alene av byens slakteri, men også i delikatessebutikker og kolonialforretninger, og som i stor utstrekning tilføres utenbysfra og — efter stadsdyrlægens rapport — til og med fra steder, hvor ingen kjøttkontroll fins. Dette forhold vil man søke rettet eventuelt ved bestemmelse i sundhetsforskriftene. — For å fremhjelpede bedre sans for huslig økonomi og sund, hensiktsmessig matlagning blev der for nogen år siden opprettet en kommunal husmorskole, som har utrettet meget godt. — Tross betydelige kommunale bevilgninger til nedskrivningsbidrag for privat boligbygging og tross kommunens egen nyopførelse av boliger vedblev der fremdeles å være bolignød. (Rønnevig).

Lægehjelp. I **Stavanger** har fattigvesenet ikke lenger fast ansatte læger. For det offentlige sundhetsvesen er tapet av disse et avgjort tilbakeskritt, idet disse hadde forpliktelse til hygienisk tilsyn i sine distrikter; de kunde også beordres å gjøre tjeneste som lasarettlæger under epidemier; nu vil det bli overmåte vanskelig å få en læge til i et knipetak å stille sig til disposisjon. Fattige syke tilses nu av den læge, som den syke selv ønsker, og lægen betales efter regning. — Angående lægetilsyn formidlet ved sykekasser, er jo forholdet, at kredssykekassen efterhånden får større og større betydning, idet inntekstgrensen for medlemskap stadig settes høiere op. Der er gjennemgående tilfredshet med institusjonen, dens form for lægehjelp og øvrige ydelser. Opprettelsen av en kommunal pensjonsordning som også yder fri lægehjelp har bidratt meget til å avlaste fattigvesenet. (R. Myhre).

Sykehuset i **Egersund** er blitt ombygget og modernisert, så det nu kan motta 22 syke mot før 12. (F. Mohn). — I **Sandnes** er der et kommunalt sykehus på ladestedet og på **Aalgaard** (i **Gjestal**) er der innredet noen værelser til i påkommende tilfelle å motta epidemiske syke. — I **Stavanger** ligger fylkets sykehus og byens kommunale; for epidemiske sykdommer brukes **Bjergsted** lasarett. Ennvidere er der et katolsk (St. Franciscus's hospital). — På **Dale** i **Hetland** ligger det for Rogaland fylke og Stavanger by felles sinnsykeasy. I **Strømvik** ligger Stavanger kvinde- og spebarnhjem. — I **Sauda** (S a n d distrikt) har anleggsselskapet et sykehus. — I **Skudenes** (S k u d e n e s) er der for vårsildavgiftsfondets regning leiet sykehus. Likeså i **Aakra** (K o p e r v i k distrikt); i byen **Kopervik** er der et litet isolasjonslokale. — I **Haugesund** har vårsildavgiftsfondet et sykehus for fiskere og sildearbeidere; det leies av byen i tiden utenfor sesongen; like ved har byen opført 2 barakker til medisinske og epidemiske sykdommer, hvorved man under almindelige forhold disponerer 56 eller til nød 60 senger, hvilket er altfor litet. Et under opførelse nytt sykehus kan neppe bli tatt i bruk før ved utgangen av 1922 og da kun epidembygningen. (Rønnevig). — I **Hetland**, **Nedstrand** og **Avaldsnes** er der pleiehjem for tuberkulose. Det i førstnevnte herred («**Ramsvik**») tilhører Stavanger sanitetsforening; det i sistnevnte herred («**Førre**») en veldedighetsforening i **Haugesund**.

Badeinnretninger. Ved sykehuset i Eggersund finnes varmtbad med dusj; dessuten er der et offentlig sjøbadehus. I Sandnes er der en kommunal badeanstalt. Ved cykkelfabrikken i ladestedet og ved flere fabrikker og meierier i bygdene er der badeinnretninger; disse er vesentlig bestemt for arbeiderne, men kan tildels også brukes av andre. I Stavanger by er der et varmtvannsbad og et friluftsbadehus; skolebadene blir også brukt som folkebad. — På Sandstrandsted arbeides der ivrig for opprettelse av et folkebad. På et hotell ved Suldalsosen er der innredet et karbad med dusj, som enhver på bestilling kan bruke. I Saude er der også et sådant, men det brukes ikke stort. (H. Ottesen). — I Haaland ligger Sola Nordsjøbad, som brukes meget om sommeren. — I Kopervik er der en privat badeinnretning til offentlig bruk. I Haugesund er der en anstalt for kar- og dampbad ved dampvaskeriet.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om tallet på **møter i helseråd** og på **vaksinerte**:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Rogaland fylke	105	2898
Sokndal	1) 2	91
Lund	1	104
Eggersund stadslægedistrikt	1	18
Eigersund	1	188
Time	2) 6	232
Sandnes	3) 4	264
Stavanger stadsfysikat	16	373
Hetland	4) 7	383
Høgsfjord	5) 4	41
Finnøy	6) 4	127
Hjelmeland	-	162
Sand	7) 5	260
Nedstrand	8) 5	107
Skudenes	9) 3	120
Kopervik	10) 8	154
Haugesund stadsfysikat	27	51
Skaare	11) 10	129
Skjold	1	94

1) Ladestedet 1, herredet 1. 2) Klep 3, Time 3. 3) Sandnes 3, Høyland 1.
 4) Hetland 5, Haaland 2. 5) Forsand 3, Strand 1. 6) Finnøy 2, Rennesøy 1, Sjernarøy 1.
 7) Sand 1, Suldal 2, Jelsa 1, Sauda 1. 8) Nedstrand 2, Vikedal 3. 9) Skudeneshavn 1, Skudenes herred 2. 10) Kopervik ladested 2, Bokn 1, Aakre 3, Avaldsnes 2. 11) Skaare 5, Torvastad 5.

I Eggersund bestod helserådet av stadslægen, magistraten, stadsingeniøren, fylkets dyrlæge, en kjøpmann og en arbeider.

I Stavanger stadsfysikus, borgermesteren, stadsingeniøren, en disponent og en mekaniker.

I Sand, Sauda og Suldal herreder av Sand distrikt består helserådet foruten distriktslægen av et utvalg av herredsstyret.

I ladestedet og Aakra herred av Kopervik distrikt foruten distriktslægen 3 à 4 medlemmer.

Vaksinasjon. I Stavanger spores der avgjort uvilje, særlig blandt arbeiderbefolkningen mot at la sine barn vaksinere. Der stilledes endog i formannskapet fra arbeiderhold forslag om nektelse av bevilgning. Forholdsvis mange vaksineres derfor først i konfirmasjonsalderen når attest kreves fra presten. (R. Myhre). — Lignende uttalelse foreligger også fra Kopervik for ladestedet og nærmeste omegns vedkommende samt fra Hagesund.

XII. Hordaland fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpvaksinatorer.
Hordaland fylke		15518,0	151 588	36	3	112	91
1. Sveio		273,04	3 985	1	-	3	3
	Sveio	130,84	1 835	-	-	1	1
	Vikebygd	83,39	1 147	1	-	1	1
	Valestrand	58,81	1 003	-	-	1	1
2. Skaanevik		663,46	4 714	2	-	4	4
	Skaanevik	588,27	2 780	1	-	3	3
	Fjelberg	75,19	1 934	1	-	1	1
3. Ølen		433,01	3 764	-	-	3	3
	Ølen	115,00	1 661	-	-	2	2
	Etne	318,01	2 103	-	-	1	1
4. Stord		318,65	6 608	1	1	5	3
	Stord	135,44	4 046	1	1	3	2
	Fitjar	183,21	2 562	-	-	2	1
5. Finnaas		230,17	5 663	1	-	5	5
	Moster	62,91	1 244	1	-	1	1
	Bremnes	123,82	3 249	-	-	2	2
	Bømlo	43,44	1 170	-	-	2	2
6. Tysnes	Tysnes	252,36	4 045	1	-	4	4
7. Kvinnherad	Kvinnherad	790,25	5 128	1	-	5	5
8. Ullensvang		2 509,92	10 115	4	1	6	3
	Ullensvang	1 209,34	1 962	1	-	2	1
	Kinsarvik	392,48	1 729	-	-	1	1
	Odda	908,10	6 424	3	1	3	1
9. Ulvik		2 110,62	2 612	1	-	3	2
	Ulvik	841,42	1 666	1	-	2	1
	Eidfjord	1 269,20	946	-	-	1	1
10. Røldal	Røldal	670,85	790	-	-	2	1
11. Strandebarm		423,53	4 319	1	-	3	3
	Strandebarm	108,87	1 568	1	-	1	1
	Varaldsøy	81,59	806	-	-	1	1
	Jondal	233,07	1 945	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder.	Flate- innhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelp- vaksinatører.
12. Kvam	K v a m	453,82	4 072	2	-	3	3
13. Voss	2 262,56	13 174	4	1	8	3
	V o s s	928,01	8 577	4	1	4	-
	Evanger	590,55	1 768	-	-	2	1
	Vossestrand	554,96	1 770	-	-	1	1
	Granvin	189,04	1 059	-	-	1	1
14. Fana	218,03	11 604	3	-	4	2
15. Os	129,41	3 671	3	-	1	1
16. Fusa	648,00	6 364	2	-	5	5
	F u s a	102,31	1 240	1	-	1	1
	Haalandsdal	102,53	610	-	-	1	1
	Strandvik	160,82	1 956	-	-	2	2
	Samnanger	282,34	2 558	1	-	1	1
17. Askøy	340,56	19 724	¹⁾ 2	-	10	8
	Fjell	141,20	4 720	-	-	2	2
	Askøy	61,96	4 581	-	-	3	3
	Laksevaag	31,23	6 952	-	-	2	-
	Alversund	106,17	3 471	1	-	3	3
18. Sund-Austevoll	176,87	5 139	1	-	7	5
	S u n d	94,40	2 553	1	-	3	2
	Austevoll	82,47	2 586	-	-	²⁾ 4	3
19. Haus	365,58	10 271	2	-	9	8
	Haus	200,13	5 353	1	-	4	4
	Hamre	86,44	2 508	1	-	3	2
	Aasane	79,01	2 410	-	-	2	2
20. Bruvik	B r u v i k	392,26	4 102	1	-	3	3
21. Hosanger	804,09	3 444	1	-	4	4
	H o s a n g e r	231,35	2 700	1	-	2	2
	Modalen	572,74	744	-	-	2	2
22. Lindaas	819,58	8 944	1	-	7	7
	L i n d a a s	208,01	4 109	1	-	3	3
	Austrheim	68,51	2 662	-	-	3	3
	Masfjorden	543,06	2 173	-	-	1	1
23. Manger	231,39	9 336	1	-	³⁾ 8	6
	M a n g e r	100,73	4 388	1	-	3	3
	Herdla	112,33	3 994	-	-	3	2
	Hjelme	18,33	954	-	-	1	1

¹⁾ Distriktslægen, bor i Bergen. ²⁾ En av disse er tillike jormor og hjelpevaksinatrice for en del av Fitjar herred i Stord lægedistrikt. ³⁾ For 1 er bopel ikke oppgitt.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	til- felle.	døds- fall.													
Tyfoidfeber	118	5	118	2	3	13	7	2	15	5	10	15	25	16	5
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	1	1	1	.	.	.	1
Akut poliomyelit	1	1	1	1
Skarlagensfeber	84	.	84	5	8	.	5	11	8	2	4	4	13	11	13
Meslinger	316	9	316	60	47	35	28	63	13	21	9	11	5	13	11
Difteri (croup)	260	22	259	29	32	42	13	24	13	9	16	36	20	14	11
Dysenteri	7	1	5	4	.	1	.	.
Barsel-feber	17	4	17	1	1	2	4	.	.	2	1	.	1	3	2
Pyæmi, septhæmi	19	13	10	.	1	.	1	1	.	1	2	2	1	1	.
Pemfigus (hos nyfødte)	3	1	2	1	1
Rosen	77	6	77	10	5	5	10	5	3	3	10	7	2	10	7
Røde hunde	8	.	8	.	1	.	1	2	1	.	1	.	.	.	1
Variceller	90	.	90	10	11	7	5	13	4	7	4	4	3	6	7
Kusma	133	.	133	2	9	4	19	14	15	6	10	8	11	9	26
Kikhoste	111	5	111	7	12	12	7	7	4	12	12	6	15	3	14
Akute katarrer i åndedrættssorg.	4374	55	4374	440	504	460	326	354	276	252	158	159	286	532	627
Influenza	507	5	507	70	29	41	37	43	19	10	18	16	12	57	155
Lungebetændelse	451	84	450	42	37	45	62	50	28	16	20	11	33	47	59
Plevrit	283	7	283	34	28	19	16	21	13	24	19	18	34	26	30
Giktfeber	172	8	172	19	17	14	14	18	13	14	12	8	11	13	19
Malaria	1	.	1	1
Akut diarrhoe (kolerine)	870	12	870	53	48	51	58	47	60	73	122	107	125	70	56
Tilsammen	7903	235	7889	795	794	750	614	676	486	457	432	413	598	831	1043

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																					
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11	
	Sveio.		Skaanevik.		Ølen.		Stord.		Finnaas.		Tysnes.		Kvinnherad.		Ullensvang.		Ulvik.		Røddal.		Strandebarm.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfieber	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-
Meslinger	1	-	3	-	1	-	44	1	17	3	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	17	1
Difteri (croup)	10	-	45	2	-	-	3	1	11	2	-	-	5	1	12	2	5	-	-	-	7	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	2	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	-	1	1	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	6	-	-	-	-	-	2	-
Røde hunde.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	1	-	2	-	-	-	12	-	2	-	2	4	-	19	-	-	-	-	-	-	3	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	7	-	-	-	1	-	3	1	4	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	6	1
Akute katarrer i åndedrætsorg.	17	1	6	-	31	2	129	2	58	3	34	5	54	-	777	3	39	-	7	1	75	-
Influenza	-	-	63	-	15	-	5	-	43	-	-	-	2	-	26	-	1	-	1	-	18	-
Lungebetændelse	15	1	15	2	12	2	23	6	3	2	7	1	6	1	18	2	5	-	1	1	3	1
Plevrit	7	-	6	-	2	-	5	-	4	1	10	-	18	-	28	-	-	-	2	-	7	-
Giktfeber	1	-	3	-	2	-	6	-	6	1	2	-	9	-	10	2	4	-	2	-	-	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	7	2	32	-	5	-	32	-	3	-	-	-	11	-	147	-	15	-	-	-	26	-
Tilsammen	72	6	178	5	69	4	270	12	156	9	61	6	112	3	1053	9	72	1	14	2	167	3

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:																									
	12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23			
	Kvam.		Voss.		Fana.		Os.		Fusa.		Askøy.		Sund- Austevoll.		Haus.		Bruvik.		Hos- anger.		Lindaas.		Manger.			
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfeber	-	-	2	-	9	1	-	-	4	-	50	2	-	-	10	-	-	-	1	-	17	2	18	-	-	-
Cerebr.meningit (epid.).	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	17	-	12	-	1	-	12	-	11	-	4	-	6	-	3	-	-	-	7	-	1	-	-	-
Meslinger	2	-	35	1	23	-	7	-	2	-	32	2	3	-	21	1	4	1	12	-	55	-	32	2	-	-
Difteri (croup)	4	-	13	2	23	-	3	1	13	2	10	1	6	-	21	1	1	1	-	-	16	-	52	6	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	1	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	1	1	1	1	-	-	1	-	2	2	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	1	-	1	1	2	2	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte).	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	7	-	12	-	1	-	3	1	15	2	1	-	3	-	2	-	-	-	9	3	10	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	1	-	9	-	6	-	4	-	1	-	6	-	1	-	3	-	3	-	5	-	3	-	3	-	-	-
Kusma	1	-	35	-	19	-	3	-	-	-	22	-	3	-	22	-	-	-	10	-	6	-	4	-	-	-
Kikhoste	6	-	5	-	15	-	1	-	4	-	24	2	3	1	-	-	22	-	-	-	3	-	5	-	-	-
Akute katarrer i ånde- drættorganene	85	1	899	8	605	9	153	5	165	2	359	3	43	1	259	3	33	-	26	2	288	4	232	-	-	-
Influenza	10	1	19	-	74	1	2	-	27	1	137	2	-	-	10	-	9	-	33	-	10	-	2	-	-	-
Lungebetendelse	21	-	58	13	24	5	5	3	13	5	63	13	8	2	40	6	4	4	7	-	65	4	35	10	-	-
Plevrit	6	1	47	-	36	-	3	-	13	-	27	-	9	1	10	-	4	-	7	-	19	-	13	-	-	-
Giktfeber	2	-	24	-	20	2	1	-	2	-	9	1	3	-	24	1	-	-	8	-	20	1	14	-	-	-
Malaria	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	-	-	145	1	79	3	7	-	51	-	93	-	34	-	51	1	23	-	20	-	53	1	36	4	-	-
Tilsammen	140	3	1319	26	963	23	193	11	312	12	869	31	122	7	484	13	110	7	129	2	575	17	463	23	-	-

Sundhetstilstanden opgis å ha været særdeles tilfredsstillende, tross der har været nokså mange tilfelle av tyfus og difteri. Av epidemiske sygdomstilfelle er i alt meldt 7 903 (51,1 pro mille av fylkets befolkning), hvorav 235 hadde dødelig utgang; året forut var de tilsvarende tall 8 267 og 279.

Dødeligheten var 11,9 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 132—134.

Tyfus optrådte hele året i Nordhordlandsdistriktene og i distriktene omkring Bergen. I Søndhordland og Hardanger, forekom der derimot kun nogen få tilfelle, som regel med smitte fra Bergen. — Sygdommen var som regel paratyfus, og optrådte lett. Flest tilfelle har der været i Askøy lægedistrikt. Dette beror på at en større del av distriktet støter op til Bergen, hvor der har været flere utbredte tyfusepidemier i årets løp. — I Manger har der også været forholdsvis mange tilfelle, og det har været antatt at det står i forbindelse med at der innføres pudrett fra Bergen. Fra Manger føres så atter smitten tilbake gjennom melken. En bacillebærer i Haus har visstnok været en vesentlig årsak til de i årets løp optrædende tyfusepidemier i Bergen. Herom skriver distriktslægen: «I Bergen frembød året to større paratyfusepidemier, den ene i juni med 76 tilfelle, den annen eller rettere annen og tredje paratyfusepidemi varte ved i hele 3 måneder, i september (med 57 tilfelle), i oktober (med 55 tilfelle) og november (med 51 tilfelle). Epidemien eller epidemiene i disse 3 måneder påvistes å skyldes en bacillebærerske, en kone som høsten 1917 gjennemgikk en lett paratyfus. Hun blev sommeren 1918 påvist å være bacillebærende, og der blev dengang tatt forholdsregler og gitt instruksjoner med hensyn på melkeleveransen. I de forløpne 3 år har hun ingen skade avstedkommet, da melken er blitt levert til private, som det blev pålagt å koke den. Sommeren 1921 begynner melkeleverance fra gården til Bergens meieribolag med den følge, at der optrer paratyfus omkring dette meieri med stadig nye infeksjoner om dette meieri til inn i oktober. Den 25de september ophører leverancen til Bergens meieribolag og overføres til meieriet i Cappesvei medio oktober. Først i november bryter der så ut en ny paratyfusepidemi omkring dette meieri. Av dette synes det bevist, at disse epidemier i Bergen med over 100 sygdomstilfelle skyldes henne. Der er nu tatt strenge forholdsregler med henne. Melken fra gården tillates det å levere til eller annen offentlig anstalt, som koker eller pasteuriserer den. Vi forsøkte å overtale hende til å la sig underkaste operasjon, men det nektet hun. Hun kunde ikke forstå det hele og fant ikke nogen rimelighet i det, at hun et frisk menneske skulde la sig underkaste nogen operasjon. — Bergens helseråd yder nu en god hjelp derved at det på foranledning av et tilfelle av tyfus eller efter opfordring sender sine sundhetsbetjenter for at inspisere et eller annet meieri og i forbindelse hermed de sanitære forhold rundt omkring på gårdene hos meieriets melkeleverandører. Betjenten innsender så rapport til Bergens helseråd, og jeg får en gjenpart av den. Finnes sanitære mangler av vesentlig betydning, får Hordaland meieri i Bergen ordre om ikke å motta melk fra vedkommende meieri, før de påpekte mangler er rettet.» (Fylkeslægen).

Difteri var ikke litet utbredt over hele fylket, men forløp som regel lett. I Skaanevik blev en del av elevene ved Holsenøy folkehøiskole angrepet, så skolen måtte lukkes.

Meslinger og kikhoste var likeledes spredt utover fylket den største del av året.

Variceller optrådte forskjellige steder, men lett, så de ikke blev gjenstand for lægebehandling. I Bømlo forekom et tilfelle, som på grunn av sitt grave forløp med heftige smerter i korsryggen, høi feber og koppelignende pustler, der etterlot talrike ar, blev mistenkt for å være variola og blev behandlet som sådan.

Av **encephalitis lethargica** er meldt 6 spredte tilfelle uten dødsfall.

Av **skabb** er meldt 268 tilfelle. Plagen er meget utbredt særlig i de yttre distrikter og utbredes visstnok meget ved sammenstuvning av folk på fiskefartøiene og ved skitne losjhus i Bergen.

Av **veneriske sygdommer** er meldt:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:											
		4	6	7	8	9	11	12	13	14	16	17	19
		Stord.	Tysnes	Kvinnerød.	Ullensvang.	Ulvik.	Strandebarn.	Kvam.	Voss.	Fana.	Fusa.	Askey.	Haus.
Veneriske sår.....	5	-	1	-	2	-	-	-	1	-	-	1	-
Syfilis, erhvervet.....	10	-	1	-	2	-	-	-	5	-	1	-	1
— medfødt.....	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Gonorrhoe, uretrit....	27	1	-	2	9	2	2	1	6	1	1	1	1

Iktærus fikk i Austrheim (Lindaas) en pike i slutten av oktober, en måned senere reiste hun til sitt hjem i Masfjorden, hvor alle hennes 6 søsken fikk sygdommen. (J. Solum).

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sygdommer innen fylket henvises til tabellen i den almindelige beretning. — Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde for det hele fylke 14,1 pct. av alle kjendte ved sygdom forårsakede dødsfall og 16,5 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. Forøvrig henvises til omstående tabell. — Fra Haus skriver distriktslæge Egenes, at sygdommen synes å tilta innen distriktet. Influensaepidemien i årets første måneder later det til har dradd efter sig langt flere tilfelle av tuberkulose enn den store epidemi i 1918—1919. Bortsett fra adskillig forsømmelse med hensyn til meldeplikten fins der også syke, som søker å holde hemmelig, at de har tuberkulose. Man kom således dette år over 3 tilfelle på en gård i Haukås skolekreds hvor i en rekke av år den ene efter den annen er fallt som offer for sygdommen uten å søke læge. Da så en ung kone døde på denne gård, og lensmannen hadde opført tuberkulose som dødsårsak på dødslisten, foretok man en reise til stedet og konstaterte, at også 2 av hennes brødre på nabogården allerede en tid lang hadde lidt av tæring. Senere har man i denne grend på 7 av dens 8 gårder påvist tilfelle av tuberkulose, som også forekommer flere andre steder i skolekredsen. Der blev derfor sendt skolestyret en skrivelse, i hvilken der på grunn av den overhåndtagende tuberkulose i kredsen blev nedlagt forbud mot, at skolelokalet blev benyttet i annet enn undervisningsøiemed. Dette burde paabydes ved lov. Særlig er møtene uheldig. Mange gamle tar ikke i betraktning å spytte utover gulvene, ungdommen er jo i så henseende bedre. Rengjøringen før skolen begynner er ofte meget mangelfull. Heldigvis er der det siste år blitt bygget ungdomshus og bedehus flere steder særlig i de større kredser, hvor jo også faren er størst. Det er i det hele gledelig å se, hvor foretagsom og interessert ungdommen er på mange områder.

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Sveio	54	4	6	48
Skaanevik	74	8	5	49
Ølen	46	5	4	42
Stord	62	5	12	50
Finnaas	57	11	9	48
Tysnes	73	12	6	67
Kvinnherad	50	6	3	47
Ullensvang	73	7	9	64
Ulvik	36	4	1	35
Røldal	15	3	2	13
Strandebarm	44	8	3	41
Kvam	47	8	3	44
Voss	163	19	26	137
Fana	102	12	23	79
Os	37	5	11	26
Fusa	67	10	12	55
Askey	186	27	31	155
Sund-Austevoll	54	7	7	47
Haus	93	16	13	80
Bruvik	37	9	7	30
Hosanger	36	7	2	34
Lindaas	116	25	17	99
Manger	118	14	23	95
Hordaland fylke	1 640	232	235	1 405

Det har i år været vanskelig å skaffe plass på sanatorier og pleiehjem, så man får inntrykk av, at det ikke bare er her, at der har været en økning i tuberkulosestilfellene. — Også fra H o s a n g e r anføres, at sygdommen er i tiltagen og at influensaepidemien antagelig har en vesentlig skyld i det. (A. Mathiesen).

Om de med bidrag fra stat og fylke forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning. — Det har i mange tilfelle været vanskelig å skaffe asylplass, så der ofte lengere tid i forveien har måttet anvendes et kostbart vakhold eller innesperring i fengsel. Mange patienter som trengte asylbehandling har på grunn av mangelen på asylplass måttet holdes i privat forpleining. Å få patienter ut-satt i privat forpleining har været mere og mere vanskelig, og forholdene truer med å bli rent umulige, ifall der ikke blir skaffet mere asylplass enten ved opførelse av et statsasyl for vestlandet eller på annen måte. Den almindelige godtgjørelse for privat forpleiede sinnssyke er 2–3 kr. pr. døgn. (Fylkeslægen)

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, opgis i alt 80, derav i Sveio distrikt 3, Skaanevik 2, Ølen 5, Stord 7, Finnaas 3, Tysnes 3, Kvinnherad 9, Ulvik 2, Kvam 4, Voss 5, Fana 13, Os 1, Fusa 3, Askey 3, Sund-Austevoll 2, Haus 5, Bruvik 3, Hosanger 2, Lindaas 2 og Manger 3. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på neste side.

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.				Uttrekning ved bekkenendeleie.			Partus præmaturus artificialis.		Exviscerasjon.	Efterbyrdsoperasjon.	
	Mødre.	Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.	Mor.	Mødre.	
		Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.		Dødf.	Lev.				Lev.	Dødf.
Risvekkelse, langvarig fødsel etc.	47	43	4	1	-	1	-	2	⁴⁾ 2	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Placenta prævia og blødning..	-	-	-	1	²⁾ 1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	1	-	³⁾ 1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Skakt hodeleie	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fastsitten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Uopgitt indikasjon	5	¹⁾ 5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	62	58	5	3	1	3	1	3	2	1	1	1	1	7	1
		63		4		4			3					8	

¹⁾ Derav 1 første tvilling. ²⁾ Dødsårsak: emboli. ³⁾ Den annen tvilling. ⁴⁾ Derav 1 forløst ved tang på sætet.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hend- elser.	ved selv- mord.	ved drap eller mord.
Sveio	115	2	60	5	-	1	-	-
Skaanevik	111	2	76	4	-	1	-	1
Ølen	85	1	49	2	1	-	-	-
Stord	184	3	95	8	2	2	-	2
Finnaas	175	3	67	11	1	7	-	-
Tysnes	104	2	83	5	-	3	-	-
Kvinnherad	108	-	49	3	1	-	-	-
Ullensvang	253	1	85	4	1	6	1	-
Ulvik	79	2	40	6	-	3	-	-
Røldal	20	-	15	1	-	-	-	-
Strandebarm	114	2	51	4	-	2	-	-
Kvam	99	2	49	4	2	-	-	-
Voss	260	3	172	19	2	5	-	-
Fana	295	1	105	16	1	2	-	-
Os	113	2	38	3	-	-	-	-
Fusa	169	4	75	5	-	4	-	-
Askøy	624	4	229	39	8	6	2	-
Sund-Austevoll	164	2	64	8	2	7	-	-
Haus	221	3	100	6	-	2	1	-
Bruvik	128	1	42	3	-	2	-	-
Hosanger	85	1	45	4	1	-	-	-
Lindaas	240	3	126	11	1	9	-	-
Manger	294	6	128	17	2	3	1	-
Hordaland fylke.....	4 040	50	1 843	188	25	65	5	3

Om jormorhjelpen henvises til tabellen i den almindelige beretning.

Ifølge ovenstående tabell over fødte og døde var overskuddet av fødte 2 197 og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 45,6.

På barselseng døde ifølge lægernes opgaver 11 kvinder, derav 4 av barselfeber; se forøvrig den almindelige beretnings dødsliste, gruppe XII.

Været. 1921 utmerket sig ved en nedbør på over 3 000 mm., den største på 156 år. Nedbørmengden her inne i fjorden og i Bergen er vel på det nærmeste den samme, mens den lenger ute i distriktet blir mindre jo lenger man kommer bort fra fjellene. Differensen blir sikkert ikke så ganske liten, når man tar i betraktning, at denne på Nordnes i Bergen er hele 468 mm. mindre enn på Kalfaret som ligger rett under Fløifjellet — en avstand på kun 2—3 km. (en regnmengde på 468 er 54 mm. større enn hele årets regnmengde for Kristianias vedkommende). Men om der kommer nogen mm. mindre væte ned lenger ute spiller forsåvidt ingen rolle, som antallet av solløse regnværsdager allikevel blir det

samme. Av årets 365 dager regnet det de 274! Det normale her omkring Bergen er 202 dager. Av månedene var januar årets verste måned med nedbør hver eneste dag — 140 pct. over det normale. Den største del av måneden mildt. Februar opholdsvær og kulde i 10 dager, forøvrig mildt. Nedbør 64 pct. over det normale. Mars regnet det hver dag undtagen den 6te, nedbørmengden 3 ganger normalen. Det meste av måneden svært mildt. April meget mild, den siste uke varmere vær enn nogengang i sommermånedene. 13 dager opholdsvær. Nedbør 64 pct. over det normale. Mai nedbør 23 dager, den dobbelte av det normale. Koldt 3dje—6te, forøvrig usedvanlig mildt. Juni kjølig med 23 nedbørsdager. Juli meget kald med kun 6 godværsdager. August hadde 26 nedbørsdager. Kjølig særlig de siste dager. September kald med 22 nedbørsdager. November kald og usedvanlig tørr. Kun 10 nedbørsdager med ubetydelig nedbør. Desember usedvanlig mild med kun 2 godværsdager, nemlig den 1ste og 2nen. (Egenæs).

Levemåte og hygieniske forhold. Som følge av de dårlige tider var driften ved mange fabrikker innstillet. Ved Odda, hvis eksistens helt beror på fabrikkdriften, har der været fullstendig stans, og likeledes ved en rekke fabrikker såvel i de indre som ytre distrikter. — Også fiskeriene kastet dårlig av sig, så de økonomiske forhold i sjødistriktene var dårlige. Ved nødsarbeide søkte man å hjelpe på arbeidsledigheten, men det var ikke tilstrekkelig til å avhjelpe nøden, som derfor mangesteds var følelig. Ved Stord kisgruber var der en større del av året streik, og da der var anledning til brislingfiske gjorde hermetikkarbeiderne streik og hindret både fiskerne i å få avsatt fisken og hermetikkfabrikkene i å opta driften. Etter den rikelige arbeidsfortjeneste de foregående år var alt dette dobbelt følelig og gikk ut over levemåten både i henseende til mat og klædedrakt. For gårdbrukerne, som for en stor del lever av gårdens produkter, og som fremdeles fikk sine produkter avsatt til gode priser, hadde derimot den økonomiske nedgangsperiode mindre betydning. — Fra flere distrikter klages der over smugling og ulovlig brennevinssalg og heimebrygning og tiltagende fyll. Dette er særlig tilfelle for steder, der har mere samferdsel med Bergen, mens edrueligheten i den overveiende del av fylket vistnok er tilfredsstillende. — Omkring Bergen har der været bolignød, mens det derimot utover i distriktene er tilstrekkelig med husrum, selv om boligene tildels kan være primitive og knappe. Dog er de som regel tilstrekkelig store, når de kun blev ordentlig utnyttet. Det er altfor almindelig å se familien stuvet sammen i ett rum, tiltross for, at der er ledige værelser. — Ombord i fiskefartøiene er forholdene fremdeles høist utilfredsstillende. Man ser ofte trange, overfylte mannskapsrum med dårlig luft og stank av våte og urene klær, fiskelukt, kjølvannslukt o. s. v. Under slike forhold og dertil et slitsomt arbeide, er der god anledning til å nedbryte fiskerens helse og gjøre ham mottagelig for tuberkulose og andre smitsomme sygdommer. (Fylkeslægen).

Sykehus. I Odda er der et moderne sykehus med fullt kirurgisk utstyr og ca. 30 senger. Det har likeledes været benyttet som fødehem, hvilket har været til stor nytte for arbeiderne med trange boliger og liten hushjelp. Likeledes er der i Odda et litet epidemispykehus, hvor der kan mottas 16 patienter. På Voss er der et mindre sykehus og et litet epidemilasarrett. I Ytre Arne er der et litet privat sykehus, og ved Tyssedal og Aalvik fabrikkkanlegg små lokaler til å motta epidemiske og andre syke. Ved Stord kisgruber er der et litet sykehus vesentlig beregnet på å motta tilskadekomne arbeidere. I Skaanevik lægedistrikt ligger Valen asyl, der eies og drives av Hordaland fylke. Det er stadig overfylt, og selv med den igangværende utvidelse på ca. 40 senger vil man ikke kunne tilfredsstille behovet for asylplass. Der er likeledes innkjøpt en større

naboeiendom «Handeland», som man holder på å innrede til sinnssykekoloni. Der vil der bli plass til 16 rolige patienter.

Av tuberkulosehjem har man i fylket 3, nemlig Ekely ved Valen, Fagerlid i Fana og Bjørkely i Voss. De to første eies av fylket, mens det tredje eies og drives av en privat forening. Alle tuberkulosehjem har været overfylt. — I Os herred ligger Hagevik kystsanatorium for skrofule barn, Askvik barnehjem (splintehjemmet) samt Ravneberghaugens rekonvalesenthjem. I Fana ligger Ekelund offentlige åndssvakeskole. — I Voss er et barnehjem og et gamlehjem. — I Laksevaag er der et gamlehjem. — Det kan ofte være vanskelig å skaffe sykehusplass, såvel til epidemiske som andre syke, og der er derfor under forberedelse opførelse av et større sykehus for fylket med ett eller flere epidemilasaretter. (Fylkeslægen).

Sykepleien. Der er tiltagende interesse for sykepleien, og i de fleste herreder er der tuberkulose- og sykepleieforeninger, som særlig virker ved å skaffe sykepleiersker. Det er kun beklagelig at der er så liten tilgang på sådanne, så det har været vanskelig å få alle plasser besatt. (Fylkeslægen).

Offentlige badeinnretninger. I Stord ligger Furuly helseheim med kar- og dampbad, som også er tilgjengelig for andre enn kurgjestene. Der finnes sammesteds forskjellige medisinske bad, høifjellssol, røntgenapparat o. s. v. Ved Stord kisgruber er der et moderne damp-, dusj- og karbad. — I Skaanevik er der ved hotellet et for publikum tilgjengelig karbad med dusj. — I Kvinnherad er der badstue i Ølve og Ænæs. På Vossevangen er damp- og karbad. I Haus er der folkebad ved Arne fabrikk, likeså ved Vaksdal fabrikk og Vaksdal mølle. I Os ligger Solstrand sjøbad med damp- og gytjebad. (Fylkeslægen).

Om fylkets apotek se den almindelige beretning.

Nedenstående tabell gir opplysning om tallet på møter i helseråd og på vaksinerte.

Om vaksinasjonen anfører fylkeslægen at man forskjellige steder viser stor uvilje mot den på grunn av agitasjon fra naturlægehold.

Lægedistrikter.	Møter i helseråd. ¹⁾	Vaksinerte.
Hordaland fylke.....	70	3 774
Sveio	²⁾ 3	113
Skaanevik	²⁾ 2	123
Ølen	-	61
Stord.....	²⁾ 2	177
Finnaas.....	⁴⁾ 4	133
Tysnes	4	193
Kvinnherad.....	2	110
Ullensvang	²⁾ 3	232
Ulvik	³⁾ 4	122
Rødal.....	-	34
Strandebarm.....	³⁾ 6	89
Kvam	1	51
Voss	1	-

¹⁾ I distrikter med flere herreder gjelder det opførte tall for det herred hvorefter distriktet har navn, når ingen annen opplysning er gitt. ²⁾ 1 i hvert herred. ³⁾ 2 i hvert herred. ⁴⁾ Bømlo 1, Moster 1, Bremnes 2.

(Forts.)		
Lægedistrikter.	Møter i helse råd.	Vaksinerte.
Fana	4	204
Os	2	110
Fusa	2	101
Askøy	5) 8	849
Sund-Austevoll	8) 4	189
Haus	6) 4	235
Bruvik	-	112
Hosanger	1	35
Lindaas	7) 9	146
Manger	8) 4	355

³⁾ 2 i hvert herred. ⁵⁾ Laksevaag 3, Fjell 2, Alversund 3. ⁶⁾ Aasane 1, Haus 1, Hamre 2. ⁷⁾ Lindaas 4, Austrheim 4, Masfjorden 1. ⁸⁾ Herdla 2, Manger 1, Hjelme 1.

XIII. Bergens by.

	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desbr. 1920.	Læger.	Tann- læger.	Jormødre.
Bergens by	34,9	94 092	75	41	31

Sundhetstilstanden var gjennomgående god. Tyfoidfieber har dog forekommet hyppigere enn tidligere og er den sykdom, som har gitt året sitt preg. Meslingeepidemien fra slutten av 1920 var fremdeles adskillig utbredt i begynnelsen av 1921. Av epidemiske sykdomstilfelle anmeldtes i alt 12 266 (130,6 pro mille av middelbefolkningen) med 138 dødsfall (året forut 14 687 med 170 dødsfall, 1919 15 917 og 315).

Dødeligheten. De dodes antall utgjorde 1 064 eller 11,3 pro mille av den beregnede tilstedeværende middelbefolkning (93 914), i 1920 12,3 pro mille.

Epidemiske sykdommer. Det samlede billede av de epidemiske sykdommer var i det vesentlige det samme som forrige år; se forøvrig tabellen på neste side.

Tyfoidfieber optrådte, som nevnt, med et større antall tilfelle, anmeldt 372 med 8 dødsfall (året forut 109 tilfelle med 13 dødsfall). Av de anmeldte hadde 43 tyfus og 329 paratyfus. Sykdommen forekom gjennom hele året med 4 større epidemiske utbrudd. 1) Det første i februar (tyfus) ved smitte fra Hordalands meieri, hvor 3 av meierskerne ved hovedmeieriet var syke; de tre andre utbrudd, alle paratyfus, hvorav 2) det i mai—juni sannsynligvis skyldtes smitte fra Svartediksvandet; fra 6te—8de juni anmeldtes 9 tilfelle daglig. Forholdene omkring Svartediket og i Isdalen er litet tilfredsstillende. Al beboelse i nærheten av vannreservoirene og veien langs Svartediket bør omlegges. Som det nu er, blir Svartediket forurenset av mennesker og dyr i hele sin lengde, særlig i den nederste del omkring byens vanninntak, hvor veien går langs vannkanten. 3) Den tredje epidemi skyldes smitte gjennom Bergens meieribolags melk, og begynte midt i september omkring bolagets hovedutsalg, hvor også en av betjeningen blev syk. Mangelfulle opplysninger fra meieriets side bevirket, at smitekilden ikke blev påvist, og epidemien tross omfattende forholdsregler fortsatte litt inn i oktober. Først ved 4) neste paratyfusedepidemi i november i et privat melkeutsalg i Cappesvei 12 c påvist smitekilden såvel for denne som for den forrige epidemi. Smitten skrev sig fra en bacilleutskillerske på Aasane; hun hadde høsten 1917 gjennomgått en let paratyfus, var sommeren 1918 påvist som bacillebærerske, og hadde like til sommeren 1921 levert melk til private familier uten at noget paratyfustilfelle kunde føres tilbake til henne; men fra sommeren 1921 leverer hun melken til Bergens meieribolag, litt før midten av september bryter paratyfusedepidemien ut omkring dette og underholdes ved de nye melkeleveringer til inn i oktober, da den gradvis avtar; men i november bryter plutselig epidemien i Cappesvei ut, og det viser sig da, at bacillebærerens melkelevering til Bergens meieri var ophørt 25de september og gått over til meieriet i Cappesvei fra midt i oktober. Det er utvilsomt, at denne bacillebærerske har forårsaket 2 epidemier med ca. 70 tilfelle. Tyfusbacilleutskillere har for vestlandet spillet en viktig rolle i de senere år. Flere av de senere års større tyfusedepidemier har kunnet føres tilbake til bacilleutskillere og flere epidemier, som er forblitt uopklaret, har utvilsomt sin opprindelse fra sådanne. Som forholdene i de senere år har utviklet

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	372	8	372	8	26	10	16	17	78	15	20	57	56	51	18
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Skarlagensfeber	32	-	32	5	1	-	-	3	-	-	-	2	8	8	5
Meslinger	779	5	779	289	112	144	124	46	39	14	6	1	3	-	1
Difteri (croup)	312	13	312	55	47	46	20	41	20	13	8	10	16	12	24
Dysenteri	148	1	148	12	31	6	2	-	1	7	29	26	5	11	8
Barsel-feber	2	1	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	9	9	7	1	-	2	-	2	-	1	1	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	12	1	12	-	1	-	-	-	-	-	9	2	-	-	-
Rosen	97	5	97	12	7	16	10	6	6	6	5	11	10	8	-
Røde hunde	55	-	55	10	6	9	10	7	1	7	1	-	-	2	2
Variceller	295	-	295	48	23	31	27	17	29	15	8	7	7	10	73
Kusma	674	-	674	14	12	79	128	150	71	56	33	32	26	34	39
Kikhoste	343	2	343	110	66	42	38	9	4	10	6	20	14	13	11
Akute katarrer i åndedrætt- organene	6451	25	6451	677	736	592	419	255	259	243	360	542	596	923	849
Influenza	632	-	632	42	110	47	18	14	11	8	16	9	18	29	310
Lungebetendelse	259	58	259	34	34	21	17	14	15	12	8	9	29	46	20
Plevrit	276	2	276	26	20	24	35	16	12	18	24	28	19	27	27
Giktfeber	146	2	146	16	11	15	14	9	7	6	17	11	12	13	15
Akut diarrhoe (kolerine)	1371	5	1371	84	54	51	84	72	65	65	229	252	154	148	113
Tilsammen	12266	138	12264	1444	1297	1135	963	678	618	496	780	1019	984	1335	1515

sig med de store meierisammenslutninger blir det stadig vanskeligere å kunne opdage og påvise smittekilden ved melkeinfeksjoner. Skal disse undgås, må all meierimelk pasteuriseres, såfremt ikke melken skriver sig fra steder, hvor forholdene spesielt kontrolleres. — Såvel opsporingen av tyfusbacillentskillere, som den senere kontroll av dem, bør underlegges centraladministrasjonen ved statens epidemilæger. — Også den direkte smitte fra person til person har været av ganske stor betydning, idet 9 personer må antas å være smittet på denne måte av tyfus og 48 av paratyfus.

Encephalitis lethargica optrådte med 5 tilfelle.

Veneriske sygdommer. Disses hyppighet og fordeling på månedene vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.			Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	Tils.	M.	Kv.												
Veneriske sår . . .	91	88	3	9	8	8	7	11	5	9	5	2	13	9	5
Syfilis, erhvervet	188	164	24	19	14	14	26	17	4	5	21	9	14	25	20
— medfødt . . .	7	5	2	-	1	-	-	-	-	2	2	-	-	-	2
Gonorrhoe, uretrit	525	449	76	49	46	55	46	44	26	41	60	25	36	48	49
Tilsammen	811	706	105	77	69	77	79	72	35	57	88	36	63	82	76

De anmeldte tilfelle av chanker og syfilis pr. 10 000 innbyggere stiller sig således for nedenstående årrekke:

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921
23,2	33,0	50,7	38,6	37,5	26,9	20,8	24,2	24,7	40,9	36,3	36,5	40,6	44,3	30,8
36,6					27,5					37,7				

År.	Veneriske sår og syfilis (konstitusjonell og medfødt).						Gonorrhoe (uretrit).						Tilsammen.		
	Behandlet.						Behandlet.						Veneriske sygdommer.	Veneriske sår og syfilis.	Gonorrhoe og uretrit.
	På sykehus.			Utenfor sykehus.			På sykehus.			Utenfor sykehus.					
	Tils.	Mn.	Kv.	Tils.	Mn.	Kv.	Tils.	Mn.	Kv.	Tils.	Mn.	Kv.			
1921..	107	81	26	181	176	5	205	155	50	318	294	24	1099	288	811
1920..	135	104	31	272	238	34	75	64	11	669	581	88	1151	407	944
1919..	148	117	31	222	205	17	93	83	10	602	481	121	1065	370	695
1918..	154	113	41	197	184	13	89	76	13	538	454	84	978	351	627
1917..	202	168	34	138	128	10	83	69	14	560	461	99	983	340	643
1916..	153	129	24	214	202	12	65	47	18	654	591	63	1086	367	719
1915..	95	74	21	123	115	8	38	30	8	647	576	71	865	218	647
1914..	55	36	19	132	122	10	29	23	6	527	448	79	743	187	556
1913..	59	37	22	102	93	9	29	12	17	552	501	51	742	161	581
1912..	51	31	20	156	141	15	11	9	2	564	494	70	782	207	575

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.		
	Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.	
	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.
På fødselsstiftelsen:							
Trangt bekken	-	-	-	-	-	-	-
— — og høi tverrstand	1	-	1	-	-	-	-
— — for tidlig løsning	-	-	-	-	-	-	-
— — dødt foster	-	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-
Truende barselkrampe	1	-	1	-	-	-	-
Nyresygdом	-	-	-	-	-	-	-
Urolig sinnssygdом	1	-	1	-	-	-	-
Forliggende morkake	-	-	-	-	2	-	2
Tverrleie	-	-	-	-	2	2	-
Forsømt tverrleie	-	-	-	-	-	-	-
Risvekkelse	1	-	1	-	-	-	-
Langsom fødsel, stans	6	-	5	1	-	-	-
Dårlige fosterlyd	2	-	2	-	-	-	-
Annen tvilling, stans i fødselen	-	-	-	-	1	1	-
Tilsammen	13	-	12	1	5	3	2
Sekundær operasjon efter kunstig fortidlig fødsel:							
Tverrleie	-	-	-	-	2	1	1
Dårlige fosterlyd	1	-	1	-	-	-	-
Utenfor fødselsstiftelsen:							
Trangt bekken	2	-	2	-	-	-	-
Trange rumforhold	5	-	5	-	-	-	-
Motstand i ytre deler	4	-	4	-	-	-	-
Barselkrampe	2	-	2	-	-	-	-
Egghvite i urinen	1	-	1	-	-	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	-	2	2	-
Dyp tverrstand	1	-	1	-	-	-	-
Fosterets uriktige hodedreining	1	-	1	-	-	-	-
Risvekkelse, langsom fremgang	71	1	64	8	-	-	-
Svake fosterlyd, fare for fosterets liv	11	-	11	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-
Retentio placentæ	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	98	1	91	8	2	2	-
Tilsammen i Bergen	111	1	103	9	7	5	2
	112		112		7		

1) Levende født, død før utskrivningen av hjerneblødning, som må antas opstått før

operasjoner.

Uttrekning ved bekkenendeleie.			Partus præmaturus artificialis.			Keisersnitt.		Perfora- sjon.	Exviscera- sjon.	Efter- byrds- operasjon.
Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mor.	Barn.	Mødre.	Mødre.	Mødre.
Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.
-	-	-	6	6	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	¹ 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	-	8	6	2	-	-	1	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	13	3	-	-	-	-	-	-	-	-
4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
20	17	3	-	-	-	1	1	1	-	6
22	19	3	8	6	2	1	1	2	2	6
	22			8						

operasjonen.

Nedgangen i antallet av anmeldte veneriske syke skyldes utvilsomt de dårlige tider, særlig har tilstrømningen av sjøfolk været mindre end i de nærmest foregående år.

Tuberkulose. Angående de i 1921 ny anmeldte og av tuberkuloseprotokollen utgatte tilfelle av tuberkulose sykdommer samt dødsfall av lungetuberkulose henvises til den almindelige beretning. Dødsfall av lungetuberkulose (161) utgjorde 15.3 pct. av samtlige kjente ved sykdom foranledigede dødsfall og 17.7 pct. av dødsfall ved ikke epidemiske sykdomme. Efter tuberkuloselovens § 6 er innlagt i sykehus 57 menn og 42 kvinder på grunn av dårlige boligforhold. Der bør nu for alvor sørges for et nytt tuberkulosepsykehus i byen. Lungegaardens sykehus er for litet, det er uhensiktsmessig og mangler særskilt avdeling for barn. Haven er ved anlegg av den nye jernbanestasjon blitt litet tjeblig til opphold for lungetuberkulose; der er røk og uro. Et tidsmessig, tilstrekkelig stort tuberkulosepsykehus for Bergen er for tiden det viktigste krav i arbeidet mot tuberkulosen.

Av **spedalske** døde på pleiestiftelsen 6 menn og 4 kvinder. I byen bor 2 spedalske, 1 mann og 1 kvinde, med helserådets tillatelse og under dets kontroll.

Om de **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Av læger utførtes i alt 160 **fødselsoperasjoner**, derav 31 på fødselsstiftelsen. Angående indikasjoner og utfall se tabellen på side 146 og 147.

I **fødselsstiftelsen** inkom 423 kvinder, som fødte, derav gifte 359 (85,1 pct.), ugifte 63 (14,9 pct.). For misfødslar, gynækologiske lidelser, svangerskapssykdom behandledes 18, uten at føde utgikk 26, 4 hadde født før innkomsten, 18 fra 1920 tilbakeliggende hadde født, og 3 lå ved årets slutt tilbake uten å ha født. I alt forpleiedes i 1921 492 kvinder. Av de 423 fødsler var 6 tvillingfødsler, antall fødte barn saaledes 429, tilbakeliggende fra forrige år 19, født før innkomsten 3; der forpleiedes i 1921 således 451 barn.

For de 439 barn var leiene følgende:

Hodeleier	$\left\{ \begin{array}{l} 1\text{ste bakhodeleie} \dots\dots 229 \text{ ganger} \\ 2\text{net} \text{ ---} \dots\dots 168 \text{ ---} \\ 1\text{ste forhodeleie} \dots\dots 3 \text{ ---} \\ 2\text{net} \text{ ---} \dots\dots 4 \text{ ---} \\ \text{Ukjent hodeleie} \dots\dots 1 \text{ ---} \end{array} \right\}$	94,3 pct.			
			Sæteendeleier	$\left\{ \begin{array}{l} 1\text{ste sæteleie} \dots\dots 10 \text{ ---} \\ 2\text{net} \text{ ---} \dots\dots 4 \text{ ---} \\ 1\text{ste fotleie} \dots\dots 2 \text{ ---} \\ 2\text{net} \text{ ---} \dots\dots 2 \text{ ---} \end{array} \right\}$	4,2 pct.

Av samtlige fødsler foregikk 398 (92,8 pct.) ved naturens hjelp, 31 (7,2 pct.) efter operativ hjelp. Der forekom ingen dødsfall av de på fødselsstiftelsen forpleiede kvinder. Der døde i alt 4 barn, 1 foster var død av lues, 1 var anencephal og 1 må antas dødt på grunn av fødselens art (fødselstraumet).

Ved den til stiftelsen knyttede **jormorskole** uteksaminertes 18 jormødre; 1 elev gjennomgikk skolen, men blev nektet å fullføre eksamen, da det blev opdaget, at hennes attester var forfalsket.

Om **jormorhjelpen** se den almindelige beretning.

Antallet av fødte og døde sees av følgende tabell:

Lægedistrikt.	Fødte		Døde				
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hendelser.	ved selv- mord.
Bergens stadsfysikat	2001	39	1064	80	4	22	3

Der blir et overskudd av 937 levende fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 53,2. Fødselshyppigheten av levende fødte beregnet pr. 1 000 av befolkningen var i 1921 21,5 (i 1920 23,6, i 1919 21,3, i 1918 22,8, i 1917 23,47).

Dødsfall på barselseng forekom efter lægernes opgaver i 2 tilfelle, derav 1 av barsel-feber.

Været var noget vekslende, med vesentlig mild vår og høst, kjølig sommer. Årets middeltemperatur 0,5° C. over normalen. Men året preges særlig av en voldsom nedbør, den største hittil noterte nedbørshøide, 53 pct. over normalen for det hele år; for månedene august og desember 64 pct., for januar hele 140 pct. over normalen. Kun november var tørr og kjølig. Der var i 1921 274 nedbørsdager.

Levemåte, økonomiske og hygieniske forhold. Rensestasjon for møbler infisert med veggedyr er bevilget og besluttet opført; i forbindelse hermed en paviljong med 7 leiligheter til opholdssted for familier, hvis bohaver er under rensning. — Mot rotteplagen blev fra midten av februar til midtsommers satt i gang en større rottekrig, som nødsarbeide for 10 personer; der blev anvendt ratin på vanlig måte. Samtidig blev sanitære mangler ved avløp o. s. v. påbudt rettet. Resultatet var meget tilfredsstillende, men særlig vil en periodisk kampanje i rotnenes yngletider være virksom. Bergenske Dampskibsselskaps Clayton-apparat, montert på en leker, anvendes regelmessig til rotteutryddelse på selskapets egne skibe og stilles nårsomhelst til rådighet for sundhetsvesenet. — **Vannforsyningen** lider fremdeles under de mislige forhold, som forårsakes ved beboelsen og kreaturbeiting omkring Svartediket og i Isdalen. I årenes løp er dessuten opført talrike hytter ved Svartedikets tilsig i fjellet, hvorved yderligere forurensninger foranlediges. Helserådet har her foreslått inngripende forholdsregler, nedleggelse av gårdsbrukene, sløifning av beboelsesrum, ekspropiering av beitesrettighetene, omlegning av veien omkring Svartediket og kontroll med ferselen. — **Melkeforsyningen** er fremdeles forbunden med mange misligheter (se foran om tyfoidefeber), idet de dårlige sanitære forhold i de kystdistrikter, som leverer melk til Bergen, og opprettelsen av de store meierier, hvor all denne melk sammenblandes, utelukker effektiv kontroll. Helserådet har fremlagt forslag til særlige «melkevedtekter», og da pasteurisering ikke lovlig kan påbydes, likesom befolkningen har uvilje mot pasteurisert melk, har sundhetsvesenet i alle melkeutvalg opslått plakater med: «Kok melken». — Ved Haukelands sykehus er i flere tilfelle foretatt operativ fjernelse av den infiserte galdeblære hos tyfusbacille-utskillere, hvorefter bacille-utskillelsen er opphørt. — **Renovasjonen**

er fremdeles beheftet med forskjellige mangler. En renovasjonsstreik av 7 ukers varighet i sommertiden blev fra sundhetsvesenets side møtt på samme vis som streiken i 1920, og på grunn av befolkningens øvelse og erfaring blev nu de sanitære ulemper redusert til et minimum. I store strøk av byen har fjernelsen av avfallet fra husene neppe nogensinde været bedre enn under denne streikeperiode. Det offentlige gaterenhold viser iøinefaldende fremskritt efter hvert som gatene brolegges eller asfalteres; dette synes også å virke på publikums adferd. Således synes den motbydelige spytning på fortaugene å minke noget, efterhvert som fortaugene forsynes med de renslige cementheller.

Sykehus. Foruten det kommunale sykehus på Hankeland med epidemiavdeling finnes Lungegaardens sykehus, Fødselstiftelsen med poliklinikk for spedbarn, «Røde kors» klinikk, Bergens kommunale arbeids- og pleiehjem, «Betania» sykehus, St. Franciscus' hospital og Diakonissehjemmets klinikk. Av sinnssykeasyler er der Neevengaarden, Møllendal og Rosenbergs asyl (Fastings minde). Endelig pleiestiftelsen for spedalske.

Offentlige bad. Dr. Wieseners folkebad, Markens folkebad og det gamle sykehusbad (Bergens kommunale arbeids- og pleiehjem).

Antallet av pleiebarn var 1ste januar 1921 186. I årets løp anmeldtes 43, mens der utgikk 23, således at der 1ste januar 1922 var 206 utsatte barn. Av de innkomne var 23 født i, 18 utenfor ekteskap. — Der finnes 8 barnehjem med tilsammen 237 plasser og 4 barneasyl med 216 plasser; dessuten 2 poliklinikker for småbarn (for de østlige bydeler og for Aarstad), dessuten Welanderhjemmet for hereditær-luetiske barn.

Om apotekene se den almindelige beretning.

Ved den offentlige vaksinasjon blev der vaksinert 1308 barn; av private læger 30, i alt 1338. I en del tilfelle var anslagene meget sterke med tildels betydelig utbredt erysipelatøs infiltrasjon.

Helsørådet hadde 20 møter og behandlet 140 saker. Ved stadsfysikus's kontor behandledes 5621 saker. Sundhetsbetjentene har avgitt 2568 meldinger om sanitære misligheter.

Der blev undersøkt 29 karantenepliktige skibe, derav 16 fra russiske havner ved Det hvite hav. Der forekom ikke noget tilfelle av karantenepliktig sykdom

XIV. Sogn og Fjordane fylke.

Lægedistriksinndeling, flateinnhold, Innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desember 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpesvakantører.
Fylket		18472,8	88 944	30	5	84	78
1. Aurland	Aurland	1 455,95	2 117	1		2	2
2. Lærdal	2 147,41	3 969	1) ¹ 1	-	2) ² 5	3
	Lærdal	583,67	1 735	1	-	3	1
	Borgund	569,14	621	-	-	1	1
	Aardal	994,60	1 613	-	-	1	1
3. Luster	Luster	1 537,63	2 912	4	1	3	3
4. Hafslo	1 134,20	3 686	1) ¹ 1	-	4	4
	Hafslo	604,99	2 743	1	-	3	3
	Jostedal	529,21	943	-	-	1	1
5. Sogndal	Sogndal	440,66	3 491	1) ¹ 1	-	1	1
6. Leikanger	Leikanger	465,13	2 394	1	-	3	3
7. Balestrand	Balestrand	626,15	2 075	1	1	2	2
8. Vik	Vik	714,66	3 286	2	-	3	3
9. Kyrkjebø	Kyrkjebø	667,00	2 610	2	-	5	5
10. Lavik	685,98	4 105	1	-	4	4
	Lavik	239,63	960	1	-	2	1
	Brekke	185,59	931	-	-	1	1
	Hyllestad	260,76	2 214	-	-	1	2
11. Gulen	629,89	4 708	1	-	6	6
	Gulen	416,64	2 908	1	-	3	3
	Sulen	213,25	1 800	-	-	3	3
12. Gaular	Gaular	560,94	3 186	1	-	3	3
13. Fjaler	Fjaler	505,36	3 674	1	-	3	3
14. Askvoll	Askvoll	178,27	2 880	1	-	2) ² 7	5

1) Stillingen ledig. 2) 2 privatpraktiserende.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpesvaksinatorer.
15. Førde	1 145,76	5 512	2	-	4	4
	Førde	493,12	2 694	2	-	2	2
	Jølster	652,64	2 818	-	-	2	2
16. Bremanger	Bremanger	347,24	2 995	1	-	3	3
17. Kinn	687,76	6 341	1	1	5	5
	Florø ladested	0,72	1 527	1	1	2	2
	Kinn	687,04	4 814	-	-	3	3
18. Naustdal	519,96	3 434	¹⁾ 1	-	3	2
	Naustdal	394,80	2 322	1	-	2	1
	Vevring	125,16	1 112	-	-	1	1
19. Vaagsøy	79,35	3 325	1	1	2	2
	Sør-Vaagsøy	37,87	2 182	1	1	1	1
	Nord-Vaagsøy	41,48	1 143	-	-	1	1
20. Selje	Selje	242,85	3 569	1	-	2	2
21. Davik	Davik	640,69	3 242	1	-	2	2
22. Nordfjardeid	Eid	252,40	3 211	1	-	2	2
23. Gloppen	1 045,67	5 144	1	1	4	3
	Gloppen	687,41	3 281	1	1	3	2
	Breim	358,26	1 863	-	-	1	1
24. Innvik	1 761,82	7 078	1	-	6	6
	Innvik	502,31	2 902	1	-	2	2
	Hornindal	370,31	1 586	-	-	1	1
	Stryn	889,20	2 590	-	-	3	3

¹⁾ Stillingen ledig.

Sundhetstilstanden betegnes fra de fleste distrikter som gjennomgående god. Av epidemiske sygdomstilfelle anmeldtes 4 000 (44,7 pro mille av folkekemngen) med 91 dødsfall, mens de tilsvarende tall i 1920 var 3 777 og 144.

Dødeligheten var 12,3 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på neste side.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfieber	33	2	32	1	1	4	1	-	-	-	3	16	3	2	1
Cerebrospinalmeningit (epid.)	7	2	7	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	54	2	54	21	6	2	4	-	1	1	3	5	3	1	7
Meslinger	98	1	98	7	13	4	9	9	8	19	24	2	3	1	2
Difteri (croup)	99	12	99	18	13	16	9	3	2	6	17	6	3	4	2
Barselfeber	12	2	12	2	-	1	1	1	3	-	2	1	-	-	1
Pyæmi, septhæmi	32	5	27	5	1	6	3	3	3	-	1	1	1	2	1
Pemfigus (hos nyfødte)	3	-	3	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rosen	68	1	68	6	10	5	7	4	5	7	4	6	7	4	3
Røde hunde	7	-	7	3	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-
Variceller	52	-	52	22	16	4	-	2	2	-	-	1	2	3	-
Kusma	32	-	32	4	2	1	-	-	1	4	5	4	5	1	5
Kikhoste	52	-	52	3	7	5	4	2	3	2	2	11	1	6	6
Akute katarrer i åndedrætsorganene	1876	25	1866	194	171	147	161	136	141	103	97	126	176	220	194
Influenza	541	6	541	83	81	42	40	33	27	11	10	12	16	81	105
Lungebetændelse	239	25	239	23	14	25	35	23	29	12	10	9	16	16	27
Plevrit	253	2	253	16	15	30	10	28	26	29	21	19	15	24	20
Giktfeber	146	2	146	16	15	17	10	15	16	13	9	8	8	12	7
Akut diarrhoe (kolerine)	395	4	395	33	19	23	32	43	46	37	39	32	29	28	34
Tilsammen	4000	91	3984	458	384	334	328	310	313	244	247	261	285	405	415

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	Aurland.		Lærdal.		Luster.		Hafslo.		Sogndal.		Leikanger.		Balestrand.		Vik.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	6	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	1	-	20	-	15	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	7	-	11	-	-	-	7	-	-	-	-	-	1	-
Difteri (croup)	-	-	-	-	-	-	4	1	1	-	10	-	-	-	-	-
Barselsefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	4	-	1	-	6	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Variceller	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	8	-	-	-	3	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Kikhoste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	90	-	78	1	30	1	15	-	55	-	107	-	8	-	32	3
Influenza	35	-	44	-	33	-	31	-	5	-	2	-	17	-	26	-
Lungebetændelse	5	1	4	1	5	-	7	3	14	2	11	2	1	-	7	-
Plevrit	3	-	9	-	4	-	5	-	1	-	7	-	2	-	8	-
Giktfeber	4	-	4	-	13	-	7	-	12	-	3	1	-	-	8	-
Akut diarrhoe (kolerine)	14	-	2	-	6	-	1	-	28	-	18	-	5	-	7	-
Tilsammen	157	3	151	2	102	1	72	5	149	3	185	3	35	-	101	4

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:															
	9		10		11		12		13		14		15		16	
	Kyrkjebø.		Lavik.		Gulen.		Gaular.		Fjaler.		Askvoll.		Førde.		Brem- anger.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidfeber.....	-	-	-	-	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.).....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber.....	2	1	6	-	4	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
Meslinger.....	-	-	3	-	7	-	-	-	3	-	-	-	-	-	5	-
Difteri (croup).....	2	-	5	-	4	-	3	3	1	-	3	-	3	-	22	3
Barsel-feber.....	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi.....	-	-	1	1	1	-	16	-	1	1	-	-	-	-	6	-
Pemfigus (hos nyfødte).....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Rosen.....	-	-	-	-	1	-	18	-	4	-	3	-	3	1	-	-
Røde hunde.....	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Variceller.....	4	-	-	-	10	-	8	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Kusma.....	-	-	6	-	6	-	12	-	3	-	1	-	-	-	-	-
Kikhoste.....	-	-	5	-	2	-	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene.....	83	1	154	1	100	1	169	4	45	-	61	-	39	3	44	-
Influenta.....	10	-	8	-	10	-	41	-	7	-	12	-	5	-	12	-
Lungebetændelse.....	3	1	3	-	7	1	63	1	17	3	5	2	6	1	2	-
Plevrit.....	1	-	9	-	5	-	33	-	3	1	3	-	10	-	8	-
Giktfeber.....	-	-	1	-	6	-	24	-	3	-	1	-	14	-	2	-
Akut diarrhoe (kolerine).....	-	-	8	-	20	-	72	-	6	-	19	1	17	-	9	-
Tilsammen	105	3	209	2	185	3	500	8	97	5	109	3	101	5	114	3

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:															
	17		18		19		20		21		22		23		24	
	Kinn.		Naustdal.		Vaagsøy.		Selje.		Davik		Nordfjordeid.		Gloppen.		Innvik.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	6	1	17	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.).....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Meslinger	8	-	-	-	-	-	-	-	7	-	1	-	2	-	36	1
Difteri (croup)	17	-	-	-	3	1	-	-	3	-	2	-	-	-	16	4
Barsel-feber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	3	1
Pyæmi, septhæmi.....	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	6	-	1	-	-	-	3	-	2	-	3	-	8	-
Røde hunde	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	4	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	1	-	7	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	1	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene.	198	1	31	1	95	-	59	-	99	2	93	-	100	3	91	3
Influenza	63	2	3	-	99	1	33	1	8	-	3	-	-	-	34	2
Lungebetændelse	4	-	5	-	4	-	2	1	29	2	2	1	8	2	25	1
Plevrit	26	-	5	-	17	-	10	-	38	-	7	1	12	-	27	-
Giktfeber	7	-	6	1	2	-	1	-	8	-	2	-	7	-	11	-
Akut diarrhoe (kolerine)	19	-	10	1	20	-	1	-	31	-	25	-	32	2	25	-
Tilsammen	359	4	89	3	244	2	107	2	233	5	138	2	168	8	290	12

Tyfoidfieber. Der var i alt 33 tilfelle med 2 dødsfall, mot 67 med 9 dødsfall i 1920. Av disse var 17 i N a u s t d a l, hvor i et hus med meget tallrik husstand flere blev angrepet samtidig. I samme hus var nogen tid i forveien innflyttet en hjemvendt norsk-amerikaner, der for flere år tilbake hadde hatt tyfus i Amerika. I denne manns uttømmelser fantes tufusbaciller, så det er rimelig å anta, at han var smittekilden (Fylkeslægen). I F j a l e r optrådte 2 tilfelle, begge lette. Det ene i Vasdalen, hvor der i 1920 var en ganske utbredt epidemi, det annet i Skadalen (en sidedal), hvor der for flere år siden var tyfus. Begge tilfelle inntraf om sommeren mens meieriet stod. Nogen smittekilde lot sig ikke påvise. (T. Kasa). — I H a f s l o optrådte et tilfelle hos en ung pike, som kom syk hjem fra Bergen. Hun døde av tarmperforasjon.

Cerebrospinalmeningit. I A u r l a n d optrådte 6 og i L æ r d a l 1 tilfelle (i medisinalberetningen er opgitt 10) med 2 dødsfall. Den først angrepne, et barn, døde for læge blev hentet, den annen like efter. Serum blev ikke anvendt i dette tilfelle. De øvrige tilfelle blev tidlig i sykdommen behandlet med serum subkuttant, da de pårørende ikke vilde tillate intraspinal anvendelse. Likeledes blev en hel del barn og ungdom sprøttet profylaktisk. De 2 tilfelle med dødsfall inntraf i Vasbygden, de øvrige 8 inntraff eksplosjonsmessig etter et bryllup i Underdal. Folk fra dette bryllup lot til å ha ført sykdommen med sig til Amble, hvor der inntraff et par lette tilfelle. (K. Gløersen).

Poliomyelit. På L æ r d a l s ø r e n iakttokes i juli et isolert tilfelle. De sedvanlige foranstaltninger foretokes. (C. Michelet).

Scarlatina. I L e i k a n g e r kom 10 tilfelle under behandling. I ett av disse inntraf akut nefrit som eftersykdom. Vedkommende, en 17-års gutt, skrev til sin søster, som tjente hos ordføreren, at lægen hadde sagt, at sykdommen var så smitsom, at den kunde følge brev. Ordførerenes lille datter — 4 år gammel — fik fat i brevet og stakk det i munnen, nogen dager efter fikk hun scarlatina. I S o g n d a l og ytre H a f s l o var scarlatina sterkt utbredt i desember måned. (Heiberg).

Av difteri optrådte 78 tilfelle med 5 dødsfall (i 1920: 134 tilfelle med 17 dødsfall). Nogen større epidemil blev der ikke nogensteds, det var for det meste nogen få tilfelle hist og her. Sykdommen optrer i det hele i dette fylke nokså mildt, og synes ikke vanskelig å begrense, så nogen prøveinjeksjon av serum eller præventiv seruminjeksjon blir der forhåpentlig her på landsbygden aldrig tale om. (Fylkeslægen).

Spedalskhet. Den spedalske i B a l e s t r e n d forpleies privat på sin gård i ytre Fjærland. For tiden holdes han isolert på eget rum. Der er under opførelse egen bolig for ham. I K y r k j e b ø bor en mann med den knutete form. I B r e k k e i L a v i k er en mann og en kvinne, som begge har den glatte form. I G u l e n likeledes en mann og en kvinne med den glatte form. I G a u l a r en mann med den knutete form. I D a v i k en mann, som nu er symptomfri. Den siste spedalske i I n n v i k døde i 1921 80 år gammel.

Malaria. I D a v i k forekom et tilfelle hos en sykepleierske som var hjemvendt fra Afrika. Tilfellet er ikke opført på de epidemiske månedslister.

Encephalitis lethargica optrådte i I n n v i k hos en 72 år gammel snekker og legpredikant, der reiser omkring som emissær. Han kom sig efter flere ukers rekonvalesens.

Et tilfelle av **hikkesyke** forekom hos en voksen mann fra Stryn i I n n v i k.

Mycosis tonsurans og **scabies** optrer fremdeles hyppig i Leikanger.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil ses av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:										
		2	4	5	6	8	9	16	17	19	20	22
		Lærdal.	Hafslo.	Sogndal.	Leikanger.	Vik.	Kyrkjebø.	Bremanger.	Kinn.	Vaagsøy.	Selje.	Nordfjordeid.
Veneriske sygdommer	3	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-
Syfilis, erhvervet...	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Gonorrhoe, uretrit..	17	2	2	1	1	1	-	1	5	1	2	1

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sygdommer innen fylkets lægedistrikter henvises til tabellen i den almindelige beretning. — Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 15,0 pct. av samtlige ved sygdom forårsakede kjendte dødsfall og 16,4 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For Florø ladested er forholdet henholdsvis 28,5 og 40 pct. og for bygdene 14,9 og 16,3 pct. Fylkeslægen anfører: «Overalt streves der vel nu med å organisere arbeidet med hjelpestasjoner. Også her i fylket har dette arbeide tatt sin begynnelse, idet jeg har søkt å få rede på samtlige foreninger, som finnes i fylket. Efter evne har disse foreninger ydet ikke så litet til hjelp mot tuberkulosen — ved pengehjelp til ubemidlede tæringsyke, ved å skaffe melk, egg og annet til de syke, ved anskaffelse av hensiktsmessige trekk til hodepute og overbredsel, ved hjelp til et eget rum for den syke, opphold på sanatorier, pleiehjem o s v.

Om fylkets **sinnsyke** se den almindelige beretning.

Fødselsoperasjoner. Av læger utførtes i alt 42, derav i Aurland 1, Luster 3, Hafslo 5, Leikanger 2, Balestrand 3, Vik 1, Lavik 2, Gulen 3, Fjaler 3, Askvoll 1, Førde 4, Kinn 4, Naustdal 3, Vaagsøy 2, Selje 3, Davik 1 og Innvik 1. — Angående indikasjoner og utfall henvises til tabell side 160.

Om **jormorhjelpen** se den almindelige beretning.

Antallet av **fødte** og **døde** vil sees av tabellen paa side 161.

Der blir et overskudd av 852 levende fødte, og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 56,2.

Dødsfall på barselseng Lægerne har opgitt dødsårsaken for 9 kvinder således: barsel-feber 2, barselkrampe 1, blødning 1 og ukjent årsak 5.

Været. Vinteren var mild, men sommeren kald og regnfull. Som følge derav blev utbyttet av kornavlingen under middels års. Potethøsten dårlig og høiet av dårlig kvalitet.

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Aurland.....	28	5	3	25
Lærdal.....	39	3	2	37
Luster.....	44	5	1	43
Hafslo.....	21	4	5	16
Sogndal.....	29	10	3	26
Leikanger.....	26	3	3	23
Balestrand.....	27	2	-	27
Vik.....	26	6	4	22
Kyrkjebø.....	29	6	3	26
Lavik.....	54	9	2	52
Gulen.....	51	13	3	48
Gaular.....	41	7	8	33
Fjaler.....	52	1	5	47
Askvoll.....	29	9	3	28
Førde.....	61	3	5	56
Bremanger.....	37	9	3	34
Kinn.....	58	9	4	54
Florø ladested.....	7	2	2	5
Bygder.....	51	7	2	49
Naustdal.....	29	2	3	26
Vaagsøy.....	41	8	2	39
Selje.....	38	8	2	36
Davik.....	49	5	5	44
Nordfjordeid.....	31	6	2	29
Gloppen.....	48	2	8	40
Innvik.....	125	17	12	113
Sogn og Fjordane fylke.....	1 013	152	91	924
Derav i by.....	7	2	2	5
- - bygder.....	1 006	150	89	917

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. Fylkeslægen skriver i sin innberetning om boligforholdene: «Den av «Norsk forening for boligreformer» nedsatte komité har nu innsendt sin redegjørelse om fiskernes boligforhold under de store fiskerier på Vestlandet. Som det herav vil sees, er boligforholdene ombord i de små fiskefartøier meget slette. Komitéens forslag til regler for innredning og renhold av fiskefartøier synes gode og hensiktsmessige, og jeg skulde tro, at reglene ikke er strengere, enn at de i det store og hele må kunne gjennomføres.

Aurland. Den vesentligste mangel ved hygienien er fremdeles den ensidige finmels- og kaffekost. (K. Gløersen).

Lærdal. På strandstedene Lærdalsøren, Aardalstangen og øvre Aardal lever arbeiderbefolkningens koner og barn på praktisk talt vitaminfri kost og bruker kun finsiktet mel. Landsmelet som kjøpes sammalt, siktes sågar på mel-

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.				Perforasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mor.
	Lev.	Døde.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.
Risvekkelse	24	¹⁾ 1	24	1	1	-	1	-	1
Trangt bekken	2	-	2	-	-	-	-	-	-
Barselkrampe	1	²⁾ 1	2	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie	3	-	3	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Stort fosterhode	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Bekkenendeleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	2	-	-	2	-
Tverrleie	-	-	-	-	2	³⁾ 1	1	2	-
Tilsammen	33	2	34	1	5	1	2	4	1
	35		35		6		6		

¹⁾ Nervesygd. ²⁾ Dødsårsak uopgitt. ³⁾ Barselfeber.

lernes sikter før det brukes. Rachit, tandcaries og gingivitt etc. samt fordøielsesygdommer er her tiltatt i en forfærdende grad. Næsten alle klager over forstoppelse, sure opstøt og trykk under brystet. Et kraftig hygienisk opplysningsarbeide trenges samt kontroll med folkets melforbruk. Nu er grovt brød ikke å få kjøpt i distriktets samtlige 3 herreder, hvor der bor en rekke bakere. Arbeiderne selv får delvis bedre kost (i øvre Aardal ved Tyinselskapets anlegg). De større bondegårder er i regelen bra, men der er ikke så få husmenn og strandsittere, hvis boligforhold er yderst mangelfulle. Små stuer med ett rum og kammers til en familie på 7—9 medlemmer. Sedelighets- og edruelighetsforholdene er gjennomgående upåklagelige. (C. Michelet og K. Gløersen).

L e i k a n g e r. De økonomiske forhold er meget gode, men levemåten står ikke i forhold. Den er ensformig som før. Kaffe drikkes i store mengder. Edrueligheten er ikke så god som før. Møreøl, heimabrent og «pip pip», en vare, som tillaves av rosiner og gjær — nytes av ungdom og andre til overmål. (Heiberg).

B a l e s t r a n d. Ernæringsforholdene er gjennomgående gode, om der enn for det meste anvendes kaffe og mykt brød. Under den nuværende nedgangsperiode har der været en del arbeidsledighet blandt løsarbeidere og strandsittere, men nogen egentlig nød kan der neppe tales om. Boligforholdene for gårdbrukernes vedkommende er gjennomgående gode, men for husmenns og de såkaldte strandsitteres vedkommende ofte slette. Mange av disse siste bor i små, gammeldagse og uhensiktsmessige huser; men dette forhold er i stadig bedring. Den personlige renslighet såvelsom rensligheten i hjemmene later ofte adskillig tilbake å ønske. Der arbeides med iver for å få et offentlig badeanlegg i forbindelse med det høsten 1920 oprettede gamle hjem, men arbeidet har ennå ikke ledet til noget praktisk resultat. Edruelighetstilstanden samt sedelighetsforholdene er gode. (E. Paulsen). Av tannlæge Buhs innberetning anføres: Der kom til min behandling i løpet av året 310 pasienter, som fordeler sig omtrent således: fra Balestrand, a) Tjugum sogn 99, b) resten av distriktet 95, fra andre lægedistrikter 119. Tenneses tilstand

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	levende.	dødfødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hendelser.	ved selvmord.
Aurland	39	-	31	2	-	3	-
Lærdal	96	1	39	4	1	-	-
Luster	42	-	43	2	-	2	-
Hafslo	98	5	46	8	-	-	-
Sogndal	54	1	42	4	2	-	1
Leikanger	49	-	54	1	-	-	1
Balestrand	38	1	26	1	-	-	-
Vik	78	3	31	2	-	3	2
Kyrkjebø	78	1	32	3	-	-	-
Lavik	72	1	57	1	-	-	-
Gulen	129	2	68	6	2	6	-
Gaular	68	1	37	5	-	-	-
Fjaler	74	-	57	4	-	-	-
Askvoll	54	2	29	3	1	2	-
Førde	120	2	74	6	2	6	-
Bremanger	76	1	43	8	2	-	-
Kinn	168	3	68	10	3	2	1
Flørø ladested	40	-	9	1	-	1	1
Bygder	128	3	59	9	3	1	-
Naustdal	68	1	39	1	1	2	-
Vaagsøy	118	-	38	6	2	1	-
Selje	66	4	41	3	-	-	-
Davik	73	-	48	4	-	5	-
Nordfjardeid	58	1	34	2	-	2	1
Gloppen	110	3	62	4	-	2	1
Innvik	121	1	87	7	2	-	-
Sogn og Fjordane fylke	1 947	34	1 096	97	18	37	7
Derav i by	40	-	9	1	-	1	1
— bygder	1 907	34	1 087	96	18	36	6

var hos en del av de eldre folk meget god, tildels nogenlunde god, men munnpleien var meget dårlig. Hos de yngre var tennenes tilstand i gjennomsnitt dårlig og tildels var tennene allerede hos skolebarn i en fortvilet tilstand. Jeg har efter nyttår gjort de innledende skridt til en almindelig skolebarnundersøkelse for hele distriktet. I det store hele tatt er tennenes tilstand og munnpleien dårlig. Meget fremtredende er den store prosentsats av alveolarpyorrhoe, hvad enten der er tale om vel eller dårlig pleiede munn. Til behandling kom 14 tilfelle av alveolarpyorrhoe.

Vik. Levemåten begynner å gå tilbake til den gamle; grøt, flatbrød, saltfisk og salt kjøtt. Den gamle ølbrygning har tatt sig betydelig op, men «heimebrenning» forekommer allikevel. Tallet av avholdsfolk minker jevnt, snart er de

kun en saga blot, hvis forbudet vedvarer. De økonomiske forhold er for det meste litet berørt av de vanskelige tider i byene. (E. Eng).

Kyrkjebø. De hygieniske forhold ute på landsbygden er bra, mindre gode i det bymessig bebyggede Høyanger, hvor det har skortet på husrum for arbeiderbefolkningen. (H. Daae).

Lavik. Hvad de økonomiske forhold angår, er de tildels bekymringsfulle. Flere års misvekst har satt befolkningen temmelig tilagters. Dertil kom at vinterfisket slog feil, og at det især i siste halvdel av året var vanskelig for arbeide for dem, som hadde anledning å reise ut på ekstrafortjeneste. (L. Trædal).

Gulen. De hygieniske forhold synes å bedres litt etter hvert. Byggevirkomheten, som i 1920 tok sig litt op etter stangnasjonen under den verste dyrtid, fortsatte også i 1921 i ikke så liten grad. Den økonomiske stilling for kystbefolkningen var slet på grunn av dårlig fiske og den store gjeld, som mange var kommen i på grunn av de dyre nyanskaffelser av fiskeredskaper og motorbåter i den florisante krigstid. Edruelighetsforholdene var meget gode. (J. Fr. Nielsen).

Gaular. Folket lever mest på kaffe og potetkake, samt sild og salt kjøtt, omtrent aldrig fersk mat; ingen drikkfeldighet. Sedelighetstilstanden er god. (M. Skjelderup).

Fjaler. Husene er gjennomgående små, i de avsides strøk er der for det meste røkstuer, delt i 2 rum, ofte med en åpen forbindelse. Istedenfor røkovner er der satt inn kokovn. Ljoren er lukket. Den tilberedte mat og melken oppbevares almindelig i et skap med forheng i stuen. Renslighet og orden står på mange steder ikke høit. Der brukes på de fleste steder felles spisekop for hele familien. Driftsmåtene for jordbruk og kvegdrift er foreldede og litet rasjonelle. Tingene står i stampe. Hovedskylden herfor må vel legges på de dårlige kommunikasjonsforhold og mangel på gjennomgangsveier. I de avsides liggende strøk har inngifte funnet sted i uminnelige tider. Å treffe ektefolk, som ikke er i slegt, er her «næsten en sjeldenhet». Folket er også blitt temmelig særpreget. Degenerative tegn treffer man ikke sjelden. I en familie har f. eks. omtrent alle barn enten hareskår med åpen gane eller medfødt hofteledsluksasjon. (T. Kasa).

Førde. Boligene er gjennomgående bra og pent vedlikeholdt. Jordbruk er hovednæringsveien. Fødemidlenes tilberedning later i mange tilfelle meget tilbake å ønske. Den eneste konserveringsmetode er saltning og tørring. Kaffe misbrukes i de brede lag. Av alkoholholdige drikke nytes hjemmebrygget øl, der kan være meget sterkt, og gjæret «sukkervatn». Drikkfeldighet er sjelden. Sedeligheten er særdeles god.

Bremanger, Husene er gjennomgående gode, men husrummet er ofte altfor litet til familien. Der leves altfor meget på saltmat, grønnsaker finnes ikke og ofte er det meget knapt med melk. Tobakk brukes mest som skråtobakk og alkohol betraktes som universalmiddel. (Fr. Lang).

Vaagsøy. Hovednæringsen er fiske, men det gav i 1921 liten fortjeneste, da redskapen og oljen var for dyre. Jordbruket har tatt sig noget op i de senere år, men potetene og høiet blev dårlig på grunn av den regnfulle sommer. Kostholdet er bra. Fisk, melmat og melk er den daglige kost. Kjøtt brukes sjelden. Edrueligheten og sedeligheten er bra, men det er her som andre steder: moralen og ansvarsfølelsen er slappet etter krigen og høikonjunkturen. (E. Strand).

Selje. Befolkningens hovedlevevei er fiskeri; ved siden herav har de fleste små gårdsbruk, som dog tilsidesettes til fordel for fiskeriet, som skaffer den konstante inntekt. På grunn av det dårlige vær var fisket ikke særlig godt, og da av samme grunn også jordbruket slog feil, blev det svært vanskelig for mange å greie sig, om der enn intet sted har hersket nød. Boligforholdene er ganske gode, men utnyttelsen av rummene er dårlig; man klumper sig oftest sammen i kjøkkenet

og ett værelse, mens resten står på stas. Hovednæringsmidlet er fisk, som tilberedes på forskjellig måte, kjøtt brukes litet. Kaffe drikkes i store mengder, især i fisketiden ombord på motorbåtene. Edrueligheten er god. I fisketiden forlanger de fleste å få med sig litt brennevin for påkommende tilfelles skyld. Usedeligheten er liten. (E. Strømme).

D a v i k. De hygieniske forhold er mindre gode; ofte små og trange huser, og selv hvor de er rummelige, stuver folk sig sammen i ett værelse og da som oftest i kjøkkenet, hvor man både spiser og sover. Svært mange steder spises grøt av samme fat, der spores tegn til bedring i så måte. Edruelighetsforholdene er meget gode. (E. Andreassen).

G l o p p e n. Boligerne er gode og rummelige og rensligheten står de fleste steder ganske høit. Hovednæringen er jordbruk, men dessuten finnes enkelte mindre industrielle bedrifter. Kosten er gjennengående god og kraftig. Riktig nok beholdes for litet melk til husbruk, men til gjengjeld brukes ganske meget kjøtt og flekk. Edrueligheten er god, men skal ikke ha bedret sig de siste år. Sedelighetstilstanden er meget god. (H. Eriksen).

I n n v i k. Levemåten er jevnt god, dog overdrives kaffedrikkingen på sine steder. Der drikkes meget hjemmebrygget øl, navnlig i Opstryn og Hornindal, dessuten har man under forbudet slått sig på sprit, som før var litet kjent. Uekte fødsler forekommer meget sjelden, da parret, hvor der er graviditet tilstede, itide gifter sig. Hjemmeindustrien med forferdigelse av tomtønner og tønnebånd har på grunn av den ringe efterspørsel ligget nede. (N. R. Aas).

Syke- og fattigpleien anføres fra de fleste distrikter som meget god. Sykepleiersker er ansatt i de aller fleste herreder.

Gamlehjem finnes i Lærdal og Askvoll.

Sykehus. I Lærdal er et kombinert pleiehjem og sykehus. Den første avdeling råder over 10 senger; den siste over 3. Pleiehjem finnes fremdeles i Gloppen, Lavik og Askvoll. Luster sanatorium er stadig fullt belagt. Foruten vårsildavgiftsfondets sykehuser i Florø og Kalvaag (**B r e m a n g e r**) er der ved Svelgenanlegget i Bremanger et litet sykehus på 2 værelser med 4 senger. I Maaløy er en eldre folkeskolebygning innredet til epidemisykehus for 12 pasienter i 4 rum.

Bad. Ved fabrikkannleggene i Vadheim og Høyanger (**K y r k j e b ø**) er innrettet bad for arbeiderne (kar og dusj) som dog er litet benyttet. I Førde herred (**F ø r d e**) er et kar- og dusjbad åpent hver lørdag og har god søkning. I Kalvaag (**B r e m a n g e r**) er under fisketiden i kommunehuset innrettet bad for fiskerne, men det benyttes sjelden. I Svelgen kraftanlegg er i alle større baraker innrettet bad, som dog måtte lukkes på grunn av manglende søkning. **V a a g s ø y.** I det nye skolehus i Maaløy er innrettet bad, som dog benyttes litet. **G l o p p e n.** På Sundene er badstubad, som er åpent 1 dag i uken for menn og 1 dag for kvinner. Det har jeva søkning. I **I n n v i k** og **S t r y n** er badstuer, der dog i den siste tid har været litet brukt på grunn av den dyre drift.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om antall av **møter** i helseråd og av **vaksinerte**:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Sogn og Fjordane fylke	45	1700
Aurland	1	58
Lærdal	1) 2	88
Luster	2	54
Hafslo	2) 2	113
Sogndal	-	-
Leikanger	2	65
Balestrand	1	32
Vik	2	62
Kyrkjebø	2	66
Lavik	3) 8	59
Gulen	4) 2	85
Gaular	-	60
Fjaler	-	60
Askvoll	1	18
Førde	5) 2	118
Bremanger	2	42
Kinn	1	96
Naustdal	1	145
Vaagsøy	6) 6	78
Selje	1	103
Davik	1	114
Nordfjardeid	1	53
Gloppen	3	105
Innvik	7) 2	26

1) Lærdal 1, Borgund 1. 2) Jostedal 2. 3) Lavik 3, Brekke 2, Hyllesatd 3. 4) Gulen 1, Sulen 1. 5) Jølster 1, Førde 1. 6) Nord-Vaagsøy 1, Sør-Vaagsøy 5. 7) Stryn 1, Hornindal 1.

XV. Møre fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flate- innhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornædre.	Hjelp- vaksinerer.
Fylket		15051,90	158 293	47	17	112	87
1. Vannylven		302,61	3 071	1	-	3	2
	Vannylven	175,34	1 822	1	-	1	1
	Søvde	127,27	1 249	-	-	2	1
2. Sande		166,27	3 099	1	-	3	3
	Sande	114,88	2 455	-	-	2	2
	Rovde	51,39	644	1	-	1	1
3. Herøy (S.)	Herøy (S.)	140,05	4 447	1	-	3	3
4. Ulstein		182,61	4 565	1	-	2	2
	Ulstein	88,63	2 331	1	-	1	1
	Hareid	93,98	2 234	-	-	1	1
5. Ørsta		365,01	3 953	1	-	2	2
	Ørsta	241,57	3 151	1	-	1	1
	Vartdal	123,44	802	-	-	1	1
6. Volda	Volda	520,59	5 668	1	1	4	3
7. Hjørundfjord	Hjørundfjord	479,11	1 918	-	-	2	2
8. Stranda		1 093,27	3 971	1	-	4	4
	Stordal	259,28	905	-	-	1	1
	Stranda	267,67	1 541	1	-	1	1
	Sunnylven	566,32	1 525	-	-	2	2
9. Norddal	Norddal	947,67	2 430	-	-	3	3
10. Ørskog		461,90	4 311	1	-	4	3
	Ørskog	200,85	1 820	1	-	1	1
	Sykylven	261,05	2 491	-	-	3	2
11. Skodje		258,33	3 284	-	-	2	2
	Skodje	121,41	1 564	-	-	1	1
	Vatne	136,92	1 720	-	-	1	1
12. Borgund		225,31	11 102	¹⁾ 1	-	6	6
	Vigra	20,05	1 070	-	-	1	1
	Borgund	184,37	8 179	-	-	4	4
	Giske	20,89	1 853	-	-	1	1

¹⁾ Bor i Aalesund.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flate- innhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelp- vaksinatorer.
13. Aalesunds stads- fysikat	2,14	16 759	9	6	10	-
14. Haram	106,36	4 484	1	-	2	3
	H a r a m	90,32	3 282	1	-	1	2
	S a n d ø y	16,04	1 202	-	-	1	1
15. Molde	271,83	7 984	7	2	6	3
	M o l d e, kjøpstad	1,17	3 175	5	2	2	-
	B o l s ø y	270,66	4 809	2	-	4	3
16. Bud	525,61	9 444	1	-	7	7
	B u d	32,75	1 364	1	-	1	1
	H u s t a d	119,98	2 056	-	-	1	1
	A u k r a	152,46	3 071	-	-	2	2
	F r æ n a	220,32	2 953	-	-	3	3
17. Vestnes	351,61	3 993	1	-	3	3
	T r e s f j o r d	193,29	1 249	-	-	2	2
	V e s t n e s	158,32	2 744	1	-	1	1
18. Grytten	1 044,48	3 750	1	1	4	3
	G r y t t e n	798,94	2 621	1	-	3	2
	H e n	245,54	1 129	-	-	1	1
19. Eid	544,07	3 763	1	-	3	3
	E i d	36,12	493	1	-	-	1
	V o l l	260,81	938	-	-	1	1
	V e e y	247,14	2 332	-	-	2	1
20. Nesset	936,91	3 164	1	-	3	3
	N e s s e t	178,68	1 628	1	-	1	1
	E r e s f j o r d o g V i s t d a l	758,23	1 536	-	-	2	2
21. Kvernes	219,88	6 998	¹⁾ 1	-	5	4
	K v e r n e s	33,45	708	-	-	1	1
	B r e m s n e s	119,71	4 300	-	-	1	1
	K o r n s t a d	66,24	1 761	-	-	2	1
	G r i p	0,48	229	-	-	1	1
22. Gjemnes	470,27	5 154	1	-	4	4
	E i d e	141,11	1 540	-	-	1	1
	F r e i	51,49	1 165	-	-	1	1
	Ø r e	232,28	1 706	-	-	1	1
	G j e m n e s	45,39	743	-	-	1	1

¹⁾ Bor i Kristiansund.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornmedr.	Hjelpvaksinatorer.
23. Kristiansund stadsfysikat	8,80	15 324	7	5	5	-
24. Sunndal	1 637,90	2 746	1	1	4	4
	Sunndal	1 229,84	1 821	1	1	2	2
	Øksendal	225,67	535	-	-	1	1
	Aalvundeid	182,39	390	-	-	1	1
25. Tingvoll	431,89	4 043	1	-	4	3
	Tingvoll	313,32	2 907	1	-	3	2
	Straumsnes	118,57	1 136	-	-	1	1
26. Stangvik	Stangvik	510,99	2 153	-	-	2	2
27. Surnadal	Surnadal	870,52	2 907	1	1	1	1
28. Rindal	Rindal	606,30	2 338	1	-	¹⁾ 1	1
29. Aure	505,49	3 099	1	-	2	1
	Aure	349,48	2 251	1	-	2	1
	Stemshaug	156,01	848	-	-	-	-
30. Halså	590,28	4 832	1	-	4	4
	Halså	118,59	1 147	1	-	1	1
	Tustna	167,31	1 536	-	-	1	1
	Valsey fjord	155,33	1 366	-	-	1	1
	Aasskard	149,05	783	-	-	1	1
31. Edey	273,93	3 539	1	-	4	3
	Edey	150,59	963	1	-	1	1
	Hopen	50,67	1 226	-	-	2	1
	Bratvær	72,67	1 350	-	-	1	1

¹⁾ Fungerer også som jormor og hjelpevaksinatrise i Mo sogn av Surnadal distrikt.

Sundhetstilstanden var i det hele tilfredsstillende. Av epidemiske sygdomstilfelle meldtes i alt 8 232 (50,4 pro mille av befolkningen), hvorav 194 med dødelig utgang; året forut var de tilsvarende tall 10 835 og 346.

Dødeligheten var 11,7 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde. Se tabell II.

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på næste side.

Tyfoidfeber (paratyfus). De fleste tilfelle forekom i Kristiansund, Aalesund og Halså. I sistnevnte distrikt blev i august og september

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	54	7	51	11	1	3	9	1	2	5	6	8	-	4	1
Cerebrospinalmeningit (epid.)	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	4	2	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	1
Kopper	2	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	31	1	31	5	3	1	3	1	3	1	2	5	7	-	-
Meslinger	189	3	189	2	-	-	-	-	-	-	2	7	79	53	46
Difteri (croup)	394	27	394	77	72	58	56	22	25	15	13	16	10	18	12
Barselfeber	20	3	20	1	-	-	4	4	2	1	2	2	3	1	-
Pyæmi, septhæmi	12	12	4	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Pemfigus (hos nyfødte)	2	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	78	4	76	10	9	6	8	6	9	3	1	10	5	7	2
Røde hunde	3	-	3	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Variceller	184	-	184	17	7	15	9	14	10	2	4	10	36	30	30
Kusma	50	-	50	1	-	1	1	1	31	3	9	1	1	1	-
Kikhoste	379	13	379	71	113	50	29	22	18	4	-	13	15	12	12
Akute katarrer i åndedrætsorganene	4402	52	4402	489	501	424	361	331	347	313	225	250	345	423	393
Influenza	840	2	840	182	118	69	116	67	22	36	21	24	54	37	94
Lungebetendelse	302	43	302	36	38	33	42	20	19	11	8	12	18	31	34
Plevrit	370	6	370	16	33	34	45	36	28	31	29	30	30	28	30
Giktfeber	156	3	155	6	19	23	20	9	9	12	12	9	11	12	13
Akut diarrhoe (kolerine)	758	14	758	28	60	58	58	61	68	78	59	90	64	64	70
Tilsammen	8232	194	8217	953	995	779	763	595	593	515	395	487	680	721	741

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	Vann- ylven.		Sande.		Herøy.		Ulstein		Ørsta.		Volda.		Hjørund- fjord.		Stranda.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	5	-	-	1	-	2	-	-	3	-
Meslinger	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Difteri (croup)	8	-	3	-	6	2	15	-	4	-	1	-	4	-	8	-
Barselfeber	1	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	5	-	1	1	4	-	1	-	1	1	-	-	4	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	3	-	-	-	-	-	2	-	11	-	-	-	-	-
Kusma.	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	12	-	1	-	1	-	80	-	2	-	35	4	-	-	2	-
Akute katarrar i åndedrætsorganene	45	-	92	1	76	1	173	2	70	-	100	3	1	-	122	1
Influenza	-	-	6	-	18	-	28	-	1	-	35	-	-	-	28	-
Lungebetendelse	1	1	11	2	4	1	7	-	5	1	5	2	-	-	12	2
Plevrit.	2	-	13	-	14	-	20	-	4	-	7	-	-	-	6	-
Giktfeber.	10	-	-	-	-	-	7	-	-	-	7	-	-	-	7	-
Akut diarrhoe (kolerine)	20	-	7	-	18	-	10	1	4	1	16	-	-	-	23	-
Tilsammen	99	1	145	5	141	5	353	3	93	2	221	12	8	1	216	3

¹⁾ I henhold til de først i 1924 innkomne årslister for Volda distrikt var tallet på inntrufne epidemiske sygdomstilfelle over dobbelt så stort som det her efter månedslistene opførte.

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:															
	9		10		11		12		13		14		15		16	
	Norddal.		Ørskog.		Skodje.		Borgund.		Aalesund stads- fysikat.		Haram.		Molde.		Bud.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	9	2	-	-	1	1	2	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Kopper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	1	-	6	-	-	-	1	-	4	1
Meslinger	-	-	-	-	-	-	5	-	31	-	-	-	108	-	10	1
Difteri (croup)	1	-	-	-	-	-	14	1	108	11	15	2	46	1	5	2
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	5	1	3	-	3	-	-	-	1	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	1	-	-	-	-	-	10	-	14	-	2	1	3	-	5	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	6	-	-	-	41	-	21	-	30	-	22	-	2	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	8	-	1	-
Kikhoste	-	-	3	2	-	-	14	1	26	-	7	-	-	-	18	2
Akute katarrer i åndedrætsorganene.	90	1	83	2	56	-	77	6	588	6	88	5	385	4	190	3
Influenza	30	-	32	-	14	-	15	-	69	-	64	-	84	-	50	2
Lungebetændelse	4	-	5	1	4	-	12	2	23	5	6	-	3	-	42	3
Plevrit	1	-	4	-	7	-	26	-	41	2	18	-	18	-	20	-
Giktfeber	3	-	1	-	-	-	9	-	23	-	11	-	2	-	12	-
Akut diarrhoe (kolerine)	20	-	9	-	2	-	47	-	197	2	29	-	55	2	27	1
Tilsammen	150	1	144	5	83	-	278	11	1162	29	273	8	738	9	391	17

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:															
	17		18		19		20		21		22		23		24	
	Vestnes.		Grytten.		Eid.		Nesset.		Kvernes.		Gjemnes.		Kristiansund stadsfysikat.		Sunndal.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfieber	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	1	25	2	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kopper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	20	1	1	1	1	-	-	-	-	-	8	-	-	-
Difteri (croup)	2	-	-	-	-	-	12	-	28	4	5	2	76	-	-	-
Barselfeber	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	19	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	9	-	-	-	3	-	4	-	-	-	24	-	-	-
Kusma	-	-	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Kikhoste	2	-	-	-	1	-	1	-	24	-	7	3	17	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene ...	57	1	160	2	23	1	138	-	205	3	34	-	941	6	28	-
Influenta	8	-	8	-	3	-	27	-	4	-	4	-	190	-	14	-
Lungebetændelse	11	2	14	1	1	1	1	-	9	2	8	1	53	6	5	1
Plevrit	8	1	10	1	4	-	4	-	42	-	6	-	47	-	6	-
Giktfeber	-	-	4	1	-	-	10	-	14	1	-	-	13	-	3	-
Akut diarrhoe (kolerine)	11	-	20	-	2	1	12	-	2	-	1	1	147	3	10	-
Tilsammen	102	5	278	7	37	5	209	-	339	10	69	9	1564	18	66	1

Epidemiske sygdommer.

172

Møre fylke. 1921.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	25		26		27		28		29		30		31	
	Tingvoll.		Stangvik.		Surnadal.		Rindal.		Aure.		Halsa.		Edøy.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Kopper	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Meslinger	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	3	-	-	-	1	-	2	-	3	1	14	-	10	1
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kikhoste	2	-	18	-	9	-	-	-	33	-	54	1	10	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	95	-	87	-	95	-	48	-	71	4	116	-	68	-
Influenza	1	-	8	-	6	-	30	-	37	-	19	-	7	-
Lungebetændelse	4	-	2	1	12	4	11	1	14	3	10	-	3	-
Plevrit	4	-	5	1	7	-	2	-	8	1	9	-	7	-
Giktfeber	1	1	2	-	8	-	-	-	-	-	5	-	4	-
Akut diarrhoe (kolerine)	19	1	4	-	12	-	6	-	2	-	19	-	7	1
Tilsammen	136	3	132	2	152	5	100	1	173	11	262	3	117	2

2 paratyfuspatienter behandlet i Tustna. Disse hadde ingen forbindelse med hinannen. De må antas hver for sig å være blitt smittet under opphold i Kristiansund. Til forebyggelse av smittespredning blev disse patienter isolert i sine hjem. — I Halså herred kom 2 paratyfuspatienter tilhørende samme familie under behandling. Disse var blitt smittet av landliggere fra Kristiansund. I dette tilfelle blev der også forsøkt å avsondre patientene i hjemmet; men da familien i hygienisk henseende var litet aktpågivende og der dessuten kun var 2 små rum til disposisjon blev av familiens 7 medlemmer alle på en nær smittet. — Både her og på Tustna blev det pålagt naboen å verne sig mot sykdommen ved å koke melk og drikkevann samt å iaktta størst mulig renslighet. Etterat alle patienter var funnet smittefri ved innsendelse av urin og fæcesprøver, blev der foretatt desinfeksjon. (Øvrevik).

Av akut poliomyelitt opptrådte om høsten 4 tilfelle, hvorav 2 i Bud på gårdene Haaset og Tornes. Sykdommen begynte snikende. Der utviklet sig lammelse i begge ben og blæren. Begge patienter døde, den ene straks efter transporten til sykehuset, den annen i hjemmet av septhæmi. (P. Rambech).

Kopper. I midten av mars blev man i Tingvoll opskaket ved at en hjemkommen amerikaner hadde et utslet, som tydet på kopper. Den syke var gått iland i Kristiania og reist med toget til Trondhjem og derfra med dampskib via Kristiansund til Tingvoll. Vaksinasjon og revaksinasjon blev foretatt hos alle de personer, som befryktes smittet, samt hos alle dem, som bodde i nærheten av den sykes oppholdssted. Der inntraff ikke flere tilfelle. (J. Kjøholdt). I Molde by blev derimot en 60 år gammel mann, som den 11te mars hadde reist på samme dampskib som den nevnte amerikaner, syk den 29de mars som det formodedes av lumbago, men den 1ste april såes utslett, som først den 5te april blev tydet som kopper av den behandlende læge, som før hadde hatt anledning til å se ekte kopper i Kristiania. Den syke mann hadde underveis på dampskibet talt og vært meget sammen med amerikaneren. Mannen var opsynsmann på et trælasterlager og bodde i en liten barakke på tomten sammen med sin hustru, som var revaksinert i 1917. Dette forhold muliggjorde en god isolasjon av den syke i nevnte barakke, idet konen her blev innestengt sammen med sin syke mann. Mat og andre fornødenheter blev dem tilbragt til døren. Hustruen lå i samme seng som sin mann — i en stor saueskinnsfell — men fikk ikke sykdommen. Der blev altså her i omstendighetenes medfør på nytt foretatt et Jenners forsøk med gunstig resultat. Vaksinasjon og revaksinasjon blev snarest mulig foretatt i byen og i Bolsøy herred, likesom alle de personer, som i den siste tid hadde hatt omgang med den syke, blev oppsporet og satt under observasjon. Der kom ikke flere tilfelle. (Fylkeslægen).

Difteri opptrådte for det meste kun med spredte og lette tilfelle uten at den på noget sted opnådde nogen større utbredelse. Smitten skrev sig dels fra byene, dels fra Grip fiskevær, hvor epidemien fortsatte fra året i forveien. I mars og april inntraff i Nesset 15 tilfelle, hvor smitten medbragtes med elever fra Møre fylkes treskjærerskole ved Molde, da disse var hjemme i påskeferien. (Müller). — På nevnte skole viste det sig, at 6 av elevene og 2 kokkepiker var bacillebærere. Disse blev nu isolert inntil de var bacillefrie, noget som snart inntraff. På Opdøl asyl inntraff i desember 8 tilfelle av difteri blandt betjeningen. Der var også flere bacillebærere. Kun de mest syke blev isolert, men de sinnssyke gikk dog fri. (Haug).

Barsel-feber. Fra Borgund meddeler distriktslæge K. Lunde, at en 80 år gammel kone av omstreiferslekt praktiserer adskillig som barselhjelperske. Men efter et barsel-febertilfelle i hendes praksis, synes det som hun har sluttet. —

I Haram har en gammel hjelpekone ennu megen søkning tiltross for at jormoren bor ved siden av henne. (Nordland).

Influenza optrådte nogenlunde jevnt i alle årets måneder, dog mest i vintermånedene. I Molde og Bud var sykdommen mest utbredt fra januar til mai. Den optrådte for det meste som en katarralsk feber, dog på enkelte steder som i Bud med meningitiske symptomer og i Ørskog i slutten av året som en akut gastrit ledsaget av cerebrale fenomener med pareser i ekstremitetene. I Molde og omegn forekom i januar 10 tilfelle av **hikkesyke** og i februar og mars anmeldtes 8 tilfelle i Herøy, Grytten, Nesset, Tingvoll og Rindal. I Molde sås 1 tilfelle av orkit i forbindelse med hikkesyke hos en eldre mann. (Fylkeslægen).

Av **encephalitis lethargica** blev der under influensaperioden i februar iaktatt 1 tilfelle i Grytten hos en fjortenårig pike, og 1 tilfelle i Molde by hos en 50 år gammel kone. Begge blev helbredet. (Fylkeslægen).

Akut appendicitt har i de siste år i Stranda og Norddal (særlig i Valdalen) fått en stor utbredelse, den synes å være smitsom, utbreder sig fra grend til grend — ofte med flere tilfelle i samme husstand. Det er som regel ungdommen, som angripes og blandt dem særlig kvindene. (Alm).

På Tørlen i Vannylven blev en 12 år gammel gutt bitt av orm i foten. Han klemte til såret og skyndte sig hjem. Symptomene, som umiddelbart innfant sig, var svimmelhet, galdebrekninger, sterk debilitet, ophovnet tunge, som stod ham ut av munnen. 6 timer efter kom der synlig bedring. Distriktslægen kjenner kun til et ormebit tidligere i dette distrikt; det forekom i 1895 hos et eldre skolebarn og i samme egn. (G Ottesen).

Av **skabb** er meldt 351 behandlede.

Meldte tilfelle av **veneriske sykdommer** vil ses av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:																
		2	3	4	6	12	13	15	16	17	18	20	22	23	25	27	29	31
		Sande.	Herøy.	Ulstein.	Volda.	Rørgund.	Aalesund stadsfysikat.	Molde.	Bud.	Vestnes.	Grytten.	Nesset.	Gjernes.	Kr.sund stadsfysikat.	Tingvoll.	Strandal.	Aure.	Edey.
Veneriske sår	6	-	-	-	-	-	4	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Syfilis, erhvervet	59	-	-	-	2	3	25	-	4	1	-	-	-	22	1	-	-	1
— medfødt	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gonorrhoe, uretrit	131	1	4	1	2	5	57	7	1	3	4	2	1	39	1	2	1	-

Tuberkulose. Til opplysning om de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sykdommer innen fylket henvises til tabellen i den almindelige beretning. — Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistene for det hele fylke 17,2 pct. av alle ved sykdom forårsakede dødsfall, og 19,2 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 16,8 pct. og 19,4 pct. og for bygdene 17,3 og 19,2 pct. Forøvrig henvises til tabellen på neste side. — I Ulstein er observert et usedvanlig stort antall tilfelle. (Støren). — I Stranda har tuberkulose vist tendens til å utbrede sig, særlig i Stranda herred. Mens der for 4 år siden kun var ett tilfelle i bygden, er der nu ved

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Vannylven	35	6	1	34
Sande	42	8	5	37
Herøy	42	8	5	37
Ulstein	29	4	3	26
Ørsta	36	6	2	34
Volda	59	11	12	47
Hjørundfjord	21	3	1	20
Stranda	43	7	3	40
Norddal	24	1	1	23
Ørskog	85	9	5	80
Skodje	-	-	-	-
Borgund	151	16	11	140
Aalesund stadsfysikat	176	24	29	147
Haram	53	13	8	45
Molde	90	16	9	81
Molde by	41	10	4	37
Bygder	49	6	5	44
Bud	114	22	17	97
Vestnes	59	16	5	54
Grytten	46	5	7	39
Eid	42	6	5	37
Neset	37	6	-	37
Kvernes	75	15	10	65
Gjemnes	77	10	8	69
Kristiansund stadsfysikat	153	28	18	135
Sundal	37	6	1	36
Tingvoll	59	22	3	56
Stangvik	35	8	2	33
Surnadal	37	7	5	32
Rindal	30	6	1	29
Aure	37	7	11	26
Halsa	43	9	3	40
Edøy	33	4	2	31
Møre fylke	1 800	309	193	1 607
Derav i byer	370	62	51	319
— - bygder	1 430	247	142	1 288

årets utgang opført 14 tilfelle. — I Norddal har sygdommen tiltatt noget i det forløpne år. (Alm). — I Borgund er tuberkulose særlig utbredt på Emblem og Godain. På Emblem har det hendt flere ganger, at de ikke søker læge, før de ligger helt nedfor og flere er angrepne i samme familie. Tuberkuloseforeningen har ansatt en egen søster, som reiser rundt og inspiserer hjemmene og

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.			Uttrekning ved bekken- endeleie.				Perfora- sjon.	Exviscera- sjon.	Efter- byrds- operasjon.
	Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.	Mødre.	Mødre.
	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse, langvarig fødsel etc.	46	43	3	1	1	-	4	¹⁾ 1	²⁾ 2	³⁾ 3	-	-	-
Trangt bekken	9	8	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Barselkrampe	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta prævia og blødning	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dystoki	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utmattelse	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Temperaturstigning	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie (isseleie med pannen fortil)	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	4	2	2	-	-	-	-	-	2	-
Fare for fosterets liv	12	11	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Stort fosterhode	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Uopgitt indikasjon	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	80	75	5	6	4	2	5	1	2	4	2	2	2
		80			6		6		6				

¹⁾ Dødsårsak: barsel-feber. ²⁾ Den ene av disse fikk luxatio femoris. ³⁾ En av disse forløst ved tang på sætet.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	levende.	dødfødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hændelser.	ved selvmord.	ved drap eller mord.
Vannylven.....	63	-	39	1	1	-	1	-
Sande.....	88	1	46	-	-	-	-	-
Herøy.....	143	-	45	2	-	2	-	-
Ulstein.....	144	5	47	9	-	3	-	-
Ørsta.....	98	-	37	2	1	-	-	-
Volda.....	130	5	62	7	1	4	-	-
Hjørundfjord.....	49	3	24	2	1	1	-	-
Stranda.....	84	-	48	2	2	-	1	-
Norddal.....	62	-	26	-	-	1	-	-
Ørskog.....	97	2	59	6	1	1	-	-
Skodje.....	79	-	41	1	-	7	-	-
Borgund.....	285	6	118	15	2	1	-	-
Aalesund stadsfysikat....	380	8	183	25	-	6	-	-
Haram.....	147	2	48	6	1	-	1	-
Molde.....	173	4	89	8	-	1	1	-
Molde by.....	58	1	50	5	-	1	-	-
Bygder.....	115	3	39	3	-	-	1	-
Bud.....	284	4	115	18	5	3	-	-
Vestnes.....	78	2	56	7	4	2	-	-
Grytten.....	94	3	49	5	-	1	2	-
Eid.....	76	1	43	2	2	1	-	-
Nesset.....	58	-	37	-	-	-	-	-
Kvernes.....	188	2	89	8	-	4	-	-
Gjemnes.....	134	4	79	8	-	1	-	-
Kristiansund stadsfysikat	406	3	168	21	2	5	1	1
Sunnal.....	56	-	38	4	2	-	1	-
Tingvoll.....	81	2	51	3	-	-	-	-
Stangvik.....	45	1	36	1	-	-	-	-
Surnadal.....	72	2	37	1	-	-	-	-
Rindal.....	66	-	31	2	-	-	-	-
Aure.....	72	2	38	5	-	-	-	-
Halsa.....	117	4	48	3	-	5	-	-
Edøy.....	105	1	31	3	-	-	-	-
Møre fylke.....	3954	67	1858	177	25	49	8	1
Derav i byer.....	844	12	401	51	2	12	1	1
— - bygder.....	3110	55	1457	126	23	37	7	-

veileder befolkningen i pleie av de syke og utdeler mat og klær til de trengende. En søster utfører også desinfeksjon. (K. Lunde). — I Molde by synes tuberkulosen å være i tiltagende, men neppe i landdistriktet. — I Kvernes

ser tuberkulosen ut til å være i sikker vekst. Lægen mener, at grunnen hertil er først og fremst den, at folk har søkt mindre læge før, samt at lægerne i Kristiansund ofte bruker diagnosen slim på lungen, hvorved folk bibringes den falske opfatning, at de ikke har tæring. Lægen klager over mangel på pleiehjem og sanatorieplass. (P. D. Hegbom). — Likeså lægen i G j e m n e s, hvor tuberkulosen er hyppigst i Eide herred, som tidligere ikke skal ha været særlig hjem søkt. (T. Østrem). — I E d ø y er tuberkulosen adskillig utbredt i utkanten av distriktet, et forhold, som vel for en del må tilskrives de gjennemgående slette boligforhold. Både patienter og omgivelser har forståelsen av at iaktta de givne forholdsregler for å hindre smitte. (A. Hoff).

Spedalskhet. I E d ø y er påvist et nytt tilfelle av glatt form hos en kvinne født i 1874. (A. Hoff).

Om de med bidrag fra stat og fylke forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning. — De syke, som er utsatt i privat forpleining, angis overalt å ha været bra forpleiet. Nogen særlig mislighet er intetsteds forekommet, dog berettes fra Haram, at en patient med dem. præcox døde efter 52 dagers komplet næringsvegring, da foreldrene nektet tvangsforing.

Tannaries er overmåde utbredt. Det er ingen sjeldenhet, at konfirmanter har kunstige tenner. Plombering står for de fleste som noget de ingen varig nytte har av, hvorfor den altfor sjelden anvendes; hertil bidrar også de uforholdsmessig høie tannlægepriser. (Alm).

Av **obstetriciske operasjoner**, utført av læger, er i alt opgitt 106, derav i Vannylven distrikt 2, Sande 3, Herøy 1, Ulstein 8, Ørsta 2, Volda 4, Stranda 3, Norddal 1, Borgund 5, Aalesund 11, Haram 6, Molde 2, Bud 5, Vestnes 2, Grytten 9, Eid 4, Kvernes 2, Kristiansund 8, Sundal 1, Tingvoll 10, Stangvik 1, Surnadal 5, Rindal 1, Aure 4, Halså 3 og E d ø y 3. — Om indikationer og utfall henvises til tabellen på side 176.

Om **jormorhjelpen** se tabellen i den almindelige beretning.

Ifølge tabellen over **fødte** og **døde** (side 177) var der et overskudd av 2 096 levende fødte og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 47,0.

På **barselseng døde** 10 kvinder, hvorav 3 av barsel feber; se forøvrig den almindelige beretnings dødslist, gruppe XII.

Været, årsveksten og fiskeriene. Været var i hele året på alle måter ugunstig, en stadig veksel mellem regn og storm. Torsk fisket og sildefisket blev av den grunn adskillig hindret og fangsten derfor liten. Da avsetningen for medelst traktatforholdene også var treg blev utbyttet dårlig. Akerbruket gav også et dårlig resultat i kystdistriktene, da sommeren var rå og kald. For de fleste blev det derfor et vanskelig år, og mange har nu brukt op det, som lagdes tilside under krigsårene. Hertil har dog kanskje mest bidratt det enorme fall i prisene på fiskefartøier. De, som lånte til innkjøp av disse har nu vanskelig for å klare sig, mange er også konkurs. (Arntzen, Glesne og Lunde). — I B u d blev torven ikke tørr, og folk fik ikke sin sommerfisk tørr til salg. Stemningen

blandt fiskerne var derfor trykket, — man hadde utsikt til brenselnsød — da man savnet penger til innkjøp. I juli stengtes dog en del sild, som avhendedes til nogenlunde gode priser, det lettet jo noget. (P. Rambech). — I innlandsbygdene gav jordbruket et meget dårlig utbytte. Høiet kom så nogenlunde i hus, men var av mindre god kvalitet. Potetene blev ikke modne, og ofte avlet man ikke mer enn utseden, så poteter måtte innføres fra andre landsdeler. Bygget blev som regel brukbart, men havren frøs eller blev stående ute i det langvarige regnvær og frøs, så det meste blev igjen på marken. Halmen blev også av dårlig kvalitet. — I Rindal stod kornet ute på staur til langt utover vinteren. Det var et underlig syn å se kornstauene stå med sne langt op på leggen og stor snehatt utover negene, noget som ikke skulde ha inntruffet i manns minne.

Levemåte og hygieniske forhold. I Sande er det nu slutt med den nybygging og den husreparasjon, som fulgte med de gode år. Adskillige av de gamle, dårlige boliger, som der før ikke var så få av, er erstattet med forholdsvis bra og rummelige hus, en av de få varige fordele, som krigsårene har efterlatt. (Arntzen).

For Ulstein er ved siden av fiskeri, gårdsbruk og nogen fabrikkvirksomhet selfangsten av stor betydning og mange er økonomisk avhengig av denne. Den drives på Østgrønland. (H. Støren).

I Ørsta er de hygieniske forhold nogenlunde bra. Hovednæringsveien er gårdsbruk, og de fleste bruker, hvad gården frembringer i sin daglige husholdning. I Ørstavik er der ikke så liten fabrikkvirksomhet. Fra Vartdal herred drives en del fiske. I Ørstavik forekommer ikke så litet fyll. (Myklebust).

I Stranda og Norddal er de hygieniske forhold ganske gode. Husene er rummelige, særlig er de gamle røkstuer fordelaktige. I disse kjendes luften frisk, selv om rensligheten ikke alltid står så høit. De trenger imidlertid meget brensel, hvorfor de desverre går mere og mere av bruk, hvad der neppe betegner noget sanitært fremskritt. De nye hus bygges desverre ofte med små rum for å spare på veden. Hovednæringen er jordbruk og kvegavl. På fjellgårdene holdes mest gjeter. — Enkelte driver litt hjemmefiske, andre reiser om vinteren ut på de store fiskerier. Folk er forsiktige og økonomiske og står sig derfor som regel godt. Langt op i dalene og på fjellgårdene finnes ennu familier, som kun bruker kaffe ved festlige anledninger. En del har dog lidt store tap i de siste år på grunn av uvittig aktiespekulasjon.

Ørskog. Den økonomiske tilstand har været god, men synes nu tydelig forandret til det verre; dertil bidrar foruten nedgangstiden hovedsakelig de store byrder ved elektrisitetsverket, samt banksammenbrudd, hvorved befolkningen mistet mange penger. Boligene er gjennomgående gode og rummelige og levemåten ganske god, men uhensiktsmessig; der brukes for meget siktet mel og selges for meget melk til meieriene til skade for barneflokken. Edrneligheten har før i det hele været god, men i de siste år er misbruk av spirituosa tiltatt tydelig, og her drikket det mangedobbelte kvantum mot før forbudet. (H. G. Holst).

Vestnes. I Vestnes herred ernærte sig i de gode år en hel del folk av håndverk og industri — mest med båtbyggeri. Dette kastet mere av sig enn jordbruket, som da forsømtes. Da nu båtbygningen ligger nede har man vanskelig for å greie sig. Boligene for småkårsfolk er tildels meget dårlige, utette og trange. Ofte bare et rum, som samtidig er kjøkken, spisestue og soverum. I de senere år er der dog bygget adskillig, så forholdene har bedret sig noget. Hovednæringsveien er jordbruket. Likeså i Sylte herred, hvor de økonomiske forhold er meget bedre, og hygiene og social interesse står betydelig høiere enn i Vestnes.

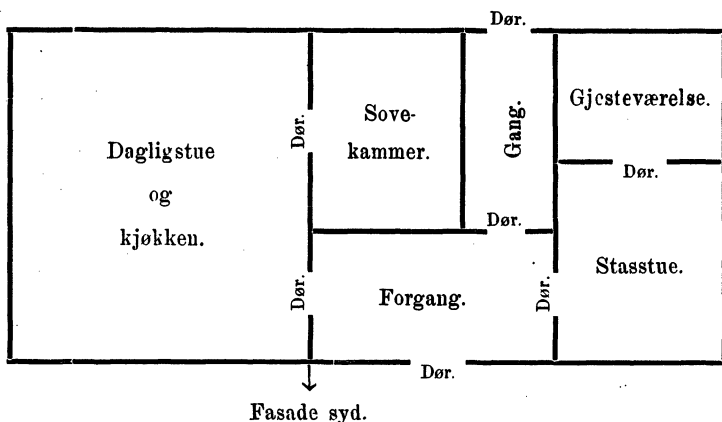
I Grytten og Eid er de økonomiske forhold gode tross nedgangstiden — på grunn av Raumbaneanlegget og hjemmeindustrien. Leve måten og boligforholdene er gjennennående gode. Jordbruket er hovednæringsvei. (A. J. Seyland).

I Molde by innførtes kjøttkontroll-dyrlægeinspeksjon.

Gjemnes. I Frei er husene gjennomgående ganske gode og hensiktsmessige — hygienen god. I de øvrige herreder er det dårlig beventd både med boligen og rensligheten, tiltross for at den økonomiske tilstand er ganske god. (T. Østrem).

Tingvoll. I Tingvoll er leve måten gjennomgående god og solid. Havregrøt utgjør fremdeles en vesentlig del av kostholdet. Jordbruk og skogdrift samt litt fjordfiske er de vesentligste næringsveier. Der er en del industrielle bedrifter i Tingvoll herred. I Straumsnes herred er der et ganske betydelig laksefiske. Husene er solide og der er rensligt stel. (J. Kjølholdt).

Surnadal og Stangvik. I tillegg til, hvad som er nevnt om kostholdet i beretningen for 1920 bemerkes, at «sildball», som tilberedes av spekesild, raspede poteter, mel og vann og kokes i gåseeegg-store baller, er temmelig almindelig. Den spises sammen med poteter og flatbrød — eller også tillike sammen med kjøtt og flesk som nonsmat. Spedbarn spiser meget tidlig al slags mat. Om et 3 måneder gammelt barn sies ofte, at det «it både sild og grøt». På «Øra» er der en del familier, som bor trangt, og der er vel en del overbefolkning, fordi ungdommen gifter sig og blir boende hjemme. Husene bygges gjerne efter en bestemt plan. Figuren er en skjematisk tegning av 1ste etasje. I annen etasje

Fasade syd.

er soveværelser. I husmannsstuer og arbeiderboliger er annen etasje ofte meget lav. Denne bygningsmåte må i flere henseender betegnes som uhensiktsmessig: kjøkken og dagligstue er kombinert, stasstuen er adskilt fra de øvrige rum og benyttes meget litet. Huset blir kaldt derved, at gangen føres tvers gjennom det. Men værst av alt er dog det lille sovekammer, som vender mot nord. Husene oppføres oftest av tømmer, sjeldnere av reisverk. I den senere tid graves næsten alltid kjeller under hele huset og der støpes ordentlig grunnmur, som dog ofte legges direkte an mot jorden (der fylles ikke omkring). Man kan også se de mest hårreisende eksempler på, at der ikke tas hensyn til grunnens beskaffenhet, når et hus skal plaseres. På eldre hus mangler imidlertid ofte enhver grunnmur og kjelleren er et hull i jorden under huset. 1ste stokkverk blev lagt direkte an mot torven, som ikke måtte fjernes uten for hvert nåv, hvor der lagdes et stenunderlag. De siste års gode inntekter er brukt til adskillig forbedring av husene, således har nu en del av de gamle hus fått grunnmur og kjeller. (T. Seip).

Halsa. Hovednæringsveiene er jordbruk og fiskeri samt nogen fabrikkdrift i Valsøyfjorden. Bønderne bruker meget av det, de avler på gården, til sin husholdning. Man har åpenbart under verdenskrigen lært mere å sette pris på sine egne produkter. Mens man tidligere solgte alt sitt smør for å kjøpe igjen margarin, finner man nu dette ikke regningssvarende. Fiskeribefolkningen synes imidlertid å sette smørrebrød og sort kaffe høiere enn den beste ferskfisk. Fordøelsesbesværigheter og blodmangel er hyppig forekommende sykdommer hos denne del av befolkningen. Edrneligheten må sies å være blitt bedre under forbudet. (Øvrevik).

I Rindal bruker også bønderne nu sine egne produkter og lever nok så bra. Verre er det for de klassers vedkommende, som må kjøpe alt, da arbeidsinntekten stadig blir sletttere. (H. A. Dørge).

Edøy. Fiskeribefolkningen ute i havskjærene har gjennomgående små og trange hus med for mange beboere i hvert hus. Den personlige renslighet står heller ikke rosverdig høit. Levemåten er oftest tarvelig, da befolkningen for det meste er fattig, og den hovedsaklige kost er fisk og melspiser. (A. Hoff).

Sykehus. I Aalesund er der et kommunalt sykehus og et epidemilasarrett. I Molde ligger fylkets sykehus og i nærheten Reknes med 2 sanatorier for tuberkulose, det ene for barn. I Bolsøy herred ligger Opdøl sinnssykeasyl. Et militært sykehus på Setnesmoen i Grytten distrikt brukes kun under våbenøvelsene. I Kristiansund er der et kommunalt sykehus med avdeling for epidemiske syke. Pleiehjem for tuberkulose finnes i Volda, Ørskog, Vestnes og Tingvoll.

Badeinnretninger. I Volda er der en privat badeinnretning med 3 karbad og et litet dampbad. — I Aalesund er der 2 badstubar og 1 karbad, ennvidere dusjbad ved folkeskolene. — I Molde er der skole- og folkebad. Om sommeren er et sjøbadehus åpent. — I Grytten finnes bad ved det militære sykehus. — Kristiansund har en innretning for kar-, dusj- og dampbad. — I Øksendal (Sunddal distrikt) er der en badeinnretning og i Tingvoll et bad for funksjonærene ved ullvarefabrikken. — I Rindal og Aure distrikter finnes badstue.

Om fylkets apotek se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om tallet på møter i helseråd og på vaksinerte:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd ¹⁾ .	Vaksinerte.
Møre fylke	138	3 968
Vannylven	²⁾ 2	49
Sande	³⁾ 3	125
Herøy	3	185
Ulstein	⁴⁾ 2	-
Ørsta	⁵⁾ 4	54
Volda ..	2	128
Hjørundfjord	1	59

¹⁾ For distrikter som består av flere herreder er, når intet nærmere er anført, motene holdt i det herred, hvorefter distriktet har sitt navn. ²⁾ Vannylven 1, Sørve 1. ³⁾ Sande 1, Røvde 2. ⁴⁾ Hareid 1, Ulstein 1. ⁵⁾ Vartdal 1, Ørsta 3.

(Forts.)		
Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Stranda	1) 6	96
Norddal	2	69
Ørskog	2) 4	131
Skodje	3) 4	136
Borgund	4) 10	366
Aalesund stadsfysikat	7	283
Haram	5) 3	-
Molde	6) 5	341
Bud	7) 8	281
Vestnes	8) 2	124
Grytten	9) 3	123
Eid	10) 2	110
Neset	11) 3	110
Kvernes	12) 14	133
Gjemnes	13) 3	24
Kristiansund stadsfysikat	12	162
Sunnadal	1	96
Tingvoll	14) 6	98
Stangvik	3	83
Surnadal	4	65
Rindal	3	65
Aure	15) 4	132
Halsa	16) 9	164
Edøy	17) 3	176

1) Stordal 2, Stranda 2, Sunnylvn 2. 2) Ørskog 2, Sykkylven 2. 3) Skodje 2, Vatne 2. 4) Borgund 6, Vigra 2, Giske 2. 5) Haram 2, Sandø 1. 6) Molde by 4, Bolsøy 1. 7) Aukra 1, Bud 2, Fræna 3, Hustad 2. 8) Sylte 1, Vestnes 1. 9) Grytten 2, Hen 1. 10) Eid 1, Voll 1. 11) Neset 2, Eresfjord og Vistdal 1. 12) Kvernes 3, Bremsnes 6, Kornstad 4, Grip 1. 13) Frei 1, Eide 1, Øre 1. 14) Tingvoll 5, Straumsnes 1. 15) Aure 2, Stemshaug 2. 16) Halsa 2, Valseyffjord 3, Aasskard 2, Tustna 2. 17) Edøy 1, Bratvær 1, Hopen 1.

I Molde og Bud iakttokes flere tilfelle av overømfintlighet ved vaksinasjon. (Fylkeslægen).

I Aalesund består helserådsutvalget foruten stadsfysikus av en annen læge og en frue.

XVI. Sør-Trøndelag fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Taunlæger.	Jornødre.	Hjelpvaksinatorer.
Fylket.....	18740,5	166 355	75	23	98	62
1. Trondhjems stadsfysikat	Trondhjem, kjøpstad	35,34	56 022	46	21	24	-
2. Strinda	Strinda.....	143,62	11 801	4	-	1	1
3. Malvik	Malvik ...	186,10	3 262	1	-	1	1
4. Leinstrand	247,67	3 859	1	-	2	1
	Leinstrand.....	45,74	1 811	1	-	1	1
	Klæbu.....	178,25	1 015	-	-	1	-
	Tiller.....	23,68	1 033	-	-	-	-
5. Børsa	302,03	5 078	1	-	4	3
	Børsa.....	62,07	1 421	-	-	2	1
	Børseskogn.....	129,58	1 187	1	-	1	1
	Buvik.....	31,84	771	-	-	-	-
	Byneset.....	78,54	1 699	-	-	1	1
6. Selbu	2 561,72	4 798	2	-	2	2
	Selbu.....	1 254,20	4 026	2	-	1	1
	Tydal.....	1 307,52	772	-	-	1	1
7. Røros	2 672,46	7 295	2	1	3	3
	Røros.....	1 954,43	4 957	2	1	2	2
	Aalen.....	718,03	2 338	-	-	1	1
8. Singasaas	1 608,86	3 222	1	-	5	3
	Holtaalen.....	508,78	970	-	-	2	1
	Singasaas.....	765,32	1 729	1	-	2	1
	Budal.....	334,76	523	-	-	1	1
9. Støren.....	1 162,88	7 281	2	-	6	4
	Støren.....	263,98	1 998	1	-	2	1
	Soknedal.....	440,68	1 952	1	-	1	1
	Horg.....	291,33	2 339	-	-	2	1
	Hølandet.....	166,89	992	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornødre.	Hjelpvaksinatører.
10. Melhus	239,89	3 633	1	-	2	1
	Flaa	119,94	724	-	-	-	-
	Melhus	119,95	2 909	1	-	2	1
11. Opdal	Opdal	2 399,32	4 281	1	-	2	2
12. Rennebu	Rennebu	736,00	2 559	1	-	1	1
13. Orkedal	1 223,82	12 563	3	1	10	6
	Orkedal	294,74	3 188	-	-	2	1
	Orkanger	6,64	2 005	1	1	3	1
	Orkland	168,95	1 784	-	-	2	1
	Meldal	635,20	4 935	2	-	2	2
	Gjeitastrand	118,29	651	-	-	1	1
14. Hemne	1 094,01	4 954	1	-	5	5
	Heim	227,95	1 539	1	-	2	2
	Hemne	866,06	3 415	-	-	3	3
15. Hitra	678,07	4 828	1	-	6	5
	Hitra	303,80	1 368	1	-	2	2
	Kvenvær	129,92	1 079	-	-	1	1
	Fillan	98,54	1 485	-	-	2	1
	Sandstad	145,81	896	-	-	1	1
16. Frøya	243,77	6 173	1	-	8	8
	Sør-Frøya	105,17	2 207	1	-	4	4
	Nord-Frøya	138,60	3 966	-	-	4	4
17. Bjugn	539,55	6 719	1	-	4	4
	Jøssund	79,51	1 896	-	-	1	1
	Nes	60,45	1 253	-	-	1	1
	Bjugn	82,18	1 166	1	-	1	1
	Stjørna	317,41	2 404	-	-	1	1
18. Ørland	Ørland	79,12	3 222	1	-	1	1
19. Rissa	639,30	5 880	1	-	4	4
	Rissa	331,82	3 046	1	-	2	2
	Lensvik	171,71	999	-	-	1	1
	Stadsbygd	135,77	1 835	-	-	1	1

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. lste desb 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpevaksinatorer.
20. Agdenes	Agdenes	167,49	1 285	1) 1	-	1	1
21. Bjørnør	750,05	3 652	1) 1	-	2	2
	Osen	389,07	1 639	-	-	1	1
	Roan	360,98	2 013	-	-	1	1
22. Aafjord	1 029,33	3 988	1	-	4	4
	Stoksund	114,23	1 447	-	-	3	3
	Aa	915,10	2 541	1	-	1	1

1) Stillingen ledig.

Sundhetstilstanden må sies å ha været nokså god, tildels meget god. En undtagelse gjør dog Rissa, hvor distriktslægen betegner tilstanden som mindre god, hvilket begrunnes med, at der har været usedvanlig mange katarrhalske sygdommer, derimot har der ikke forekommet alvorligere epidemiske sygdommer. (Fylkeslægen). — Av epidemiske sygdomstilfelle anmeldtes i alt 21 506 (107,4 pro mille av folkemengden) med 229 dødsfall mot året forut 22 231 og 363.

Dødeligheten var i Trondhjem 12,4 pro mille på en gjennomsnittsfolkemengde av 55 200 mot 13,4 pro mille i 1920. Nedgangen skyldes vesentlig, at der i 1921 var færre dødsfall av sygdommer i åndedrætsorganene (lungetuberkulose inklusive). For det hele fylke intraff 2 110 dødsfall eller 12,6 pro mille av den beregnede middelfolkemengde (167 945).

Om de **epidemiske sygdommer** henvises til tabellen på side 186—189.

Tyfoidfieber. I Strinda forekom 17 tilfelle nogenlunde jevnt fordelt over det hele år og vesentlig i de bymessig bebyggede strøk. I Ørland fikk sygdommen adskillig utbredelse (13 tilfelle) og flere ganger angreps enkelte av meieriets betjening. Da distriktet i stor utstrekning lever av sin melkeproduksjon, blev situasjonen fortvilet, når sundhetsmyndighetene i Kristiansund og Trondhjem, hvilke byer er meieriets største kunder, forbød tilførsel av melk fra Ørland. Gjort bekjent hermed, anmodedes distriktslægen om snarest å sammenkalde helserådet til møte, som blev avholdt 4de august. På dette blev der tatt endel beslutninger, som ansåes nødvendige for epidemiens bekjempelse. Der blev bl. a. pålagt meieriet å ombygge sine brønner, som viste sig ikke å være beskyttet mot tilsig av overvann. Melken skulde pasteuriseres, før den blev utlevert, privetene skulde utbedres på en betryggende måte. Alle syke og bacillebærere skulde innlegges på Trondhjems sykehus, og der skulde igangsettes en masseundersøkelse for å opspore mulige bacillebærere. Likeledes besluttedes ansatt en midlertidig epidemilæge og en helserådsassistent, som skulde være til hjelp for distriktslægen. Helserådsassistenten blev ansatt kort efter møtet, men til den midlertidige epidemilægestilling meldte sig ingen ansøker. (Rüsing).

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	68	4	67	6	4	7	12	5	8	5	5	2	5	5	3
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	3	1	2	.	.	1	1
Skarlagensfeber	103	1	103	15	13	6	12	18	1	2	.	11	6	7	12
Meslinger	1533	4	1523	2	3	6	1	57	161	103	65	118	269	437	301
Difteri (croup)	417	21	417	85	51	28	25	35	34	39	18	31	22	19	30
Barsefeber	24	4	23	1	2	2	.	5	4	1	2	.	2	.	4
Pyæmi, septhæmi	11	5	9	3	1	1	3	.	1
Pemfigus (hos nyfødte)	20	1	19	3	1	2	2	.	.	1	1	2	3	3	1
Rosen	130	5	125	11	11	18	14	14	12	7	7	8	5	10	8
Røde hunde	20	.	20	3	1	.	2	5	3	.	2	1	.	3	.
Variceller	306	.	306	45	35	29	25	33	21	14	12	16	25	22	29
Kusma	524	.	524	5	42	102	135	110	72	13	14	4	12	5	10
Kikhoste	209	6	209	30	29	19	15	1	7	3	4	21	21	14	45
Akute katarrer i åndedrættssorg.	14550	80	14448	1424	1157	1211	1141	1155	1050	703	669	876	1129	1519	2414
Influenza	862	4	861	131	58	53	37	27	33	17	14	28	31	49	383
Lungebetændelse	525	56	525	59	59	43	39	66	45	24	18	32	34	45	61
Plevrit	533	6	433	36	28	38	38	36	34	40	26	37	40	39	41
Giktfeber	170	6	169	19	12	23	20	18	16	3	12	11	9	13	13
Akut diarrhoe (kolerine)	1598	25	1598	134	115	97	100	98	131	100	155	152	199	119	198
Tilsammen	21506	229	21381	2012	1621	1685	1618	1683	1632	1075	1026	1351	1815	2309	3554

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	1		2		3		4		5		6		7	
	Trondhjems stads- fysikat.		Strinda.		Malvik.		Leinstrand.		Børsa.		Selbu.		Røros.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	34	2	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	29	-	10	-	4	-	4	-	1	-	8	-	10	-
Meslinger	1430	4	51	-	5	-	6	-	2	-	5	-	2	-
Difteri (croup)	173	5	33	-	2	-	5	-	19	1	7	5	14	1
Barselfeber	4	1	1	1	-	-	4	-	1	-	-	-	1	-
Pyæmi, septhæmi	3	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	16	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	63	1	6	-	3	1	2	-	1	1	-	-	14	-
Røde hunde	3	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	11	-
Variceller	233	-	17	-	-	-	-	-	5	-	2	-	7	-
Kusma	471	-	28	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-
Kikhoste	78	2	11	1	3	-	3	-	1	-	-	-	14	1
Akute katarrer i åndedrætsorganene ..	9232	28	621	11	228	-	65	7	68	-	117	4	1678	-
Influenza	300	-	43	-	16	-	8	-	29	-	-	-	190	-
Lungebetændelse	281	24	17	5	3	-	11	4	20	5	8	-	17	3
Plevrit	196	-	23	2	7	-	1	-	5	-	4	-	22	-
Giktfeber	79	2	6	-	2	-	2	-	3	-	8	-	11	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1090	12	69	3	59	1	12	1	4	-	-	-	70	-
Tilsammen	13715	84	957	24	333	3	127	12	159	7	159	9	2064	5

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:													
	8		9		10		11		12		13		14	
	Singsaas.		Støren.		Melhus.		Opdal.		Rennebu.		Orkedal.		Hemne.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	20	1	6	-	-	-	-	-	1	-	6	-	-	-
Meslinger	3	-	12	-	1	-	9	-	1	-	1	-	-	-
Difteri (croup)	4	-	6	2	9	1	-	-	-	-	25	1	-	-
Barsel-feber	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	3	1	1	1
Pyæmi, septæmi	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Rosen	1	-	9	1	-	-	5	-	1	-	7	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Variceller	-	-	6	-	3	-	7	-	4	-	9	-	1	-
Kusma	-	-	-	-	9	-	1	-	1	-	2	-	3	-
Kikhoste	34	1	-	-	11	-	-	-	9	-	2	-	2	1
Akute katarrer i åndedrætsorganene	247	-	296	2	235	1	75	-	150	4	730	5	157	1
Influenza	5	-	13	-	21	-	25	-	9	-	167	3	13	-
Lungebetændelse	14	2	21	2	9	2	11	-	16	-	31	3	14	1
Plevrit	10	-	10	-	7	-	2	-	3	-	29	1	20	-
Giktfeber	7	-	5	-	4	-	6	2	-	-	14	-	5	1
Akut diarrhoe (kolerine)	30	1	15	2	20	3	11	-	27	-	99	-	28	-
Tilsammen	381	5	399	9	332	7	152	2	223	5	1129	14	244	5

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:															
	15		16		17		18		19		20		21		22	
	Hitra.		Frøya.		Bjugn.		Ørland.		Rissa.		Agdenes.		Bjørnør.		Aafjord.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	1	1	14	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Meslinger	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Difteri (croup)	14	-	4	1	6	-	50	2	2	-	12	1	21	1	11	-
Barselsefeber	-	-	1	-	-	-	2	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	1	7	-	2	-	3	-	3	-	-	-	1	-	-	-
Røde hunde	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	4	-	-	-	3	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
Kusma	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Kikhoste	3	-	1	-	-	-	14	-	3	-	-	-	-	-	20	-
Akute katarrer i åndedrættorg. ...	23	1	18	4	217	3	78	3	109	1	29	-	37	3	140	2
Influenta	1	1	-	-	6	-	7	-	4	-	2	-	1	-	2	-
Lungebetændelse	3	-	1	-	5	-	11	1	15	1	2	1	5	1	10	1
Plevrit	4	2	15	1	14	-	17	-	22	-	4	-	8	-	10	-
Giktfeber	1	-	1	1	4	-	2	-	6	-	-	-	-	-	4	-
Akut diarrhoe (kolerine)	3	-	3	1	7	-	37	1	4	-	1	-	4	-	5	-
Tilsammen	62	6	53	8	265	4	236	7	180	3	50	2	82	5	204	3

Difteri. I Trondhjem var sykdommen i jevnt avtagende utover året. I distriktene også færre tilfelle enn foregående år (221 mot 521). Mange i Strinda og Ørkedal, men flest i Ørland og i forhold til folkemengden i Agdenes og Børsa. I Rennebu, Opdal og Hemne forekom ikke difteri.

Influenza. I Trondhjem begynte ved årets utgang en ny epidemi. Denne, som varte til mars 1922, forårsaket ikke et eneste dødsfall. I distriktene optrådte sykdommen, særlig på Reros og Orkedal, men den forløp lett.

Skabb. I Trondhjem blusset skabb sterkt op i krigsårene, men er nu i tilbakegang. I distriktene var antallet av angrepne i 1920 722, dette år 423. Fra Bjugn var i 1920 anmeldt 129, mot kun 18 i 1921. De fleste tilfelle forekom i Orkedal (82) og Støren (58).

Veneriske sykdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:															
		1	2	3	5	7	9	10	11	12	13	14	16	17	18	19	22
		Trondhjem.	Strinda.	Malvik.	Børsa.	Reros.	Støren.	Melhus.	Opdal.	Rennebu.	Orkedal.	Hemne.	Frøya.	Bjugn.	Ørland.	Rissa.	Aafjord.
Veneriske sår	38	35	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-
Erhvervet syfilis ..	95	92	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-
Medfødt —	12	7	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-
Gonorrhoe, uretrit .	430	392	8	2	1	3	1	2	2	1	9	6	-	1	1	-	1

I Trondhjem er søkningen til poliklinikken for veneriske sykdommer fremdeles liten. Der møtte i alt i 1921 39 patienter.

Tuberkulose. Angående de i året anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfelle av tuberkulose sykdommer henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistes 20,4 pct. (i 1920 18,96 pct.) av samtlige ved sykdom forårsakede kjente dødsfall og 23,1 pct. (i 1920 22,9 pct.) av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For Trondhjems by var forholdet henholdsvis 17,6 pct. (i 1920 20,17 pct.) og 20,24 pct. (i 1920 25 pct.) og for bygdene henholdsvis 21,7 pct. (15,3 pct.) og 24,41 pct. (21,9 pct.). I Trondhjem meldtes 216 nye tilfelle (mot 210 i 1920). For landdistriktene er innført i tuberkuloseprotokollene 452 nye tilfelle mot 398 i 1920. Flest i Strinda og Orkedal, men i forhold til folkemengden flest i Malvik, Leinstrand, Singsaas, Ørland og Agdenes. Færrest i Opdal.

Spedalskhet. En gift spedalsk kvinne har i en årrekke været bosatt i Trondhjem. Først i 1922 har det lyktes å få henne innlagt i leprahospital. Hun har 3 små barn, og har selv pleiet og stelt dem. I Strinda lever Anna Utler, født 10de januar 1853 (glatt form), med sin mann i eget litet hus. I Hitra bor en kvinne (Berit Henriksø), som har den knutete form. I Aafjord lever 2 menn, en med den glatte og en med den blandede form.

Encephalitis lethargica. I Trondhjem inntraff i januar 5 tilfelle med et dødsfall. I februar 1 tilfelle.

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Trondhjems stadsfysikat	647	114	84	563
Strinda	126	22	24	102
Malvik	44	14	3	41
Leinstrand	56	17	12	44
Børsa	79	9	7	72
Selbu	115	29	9	106
Røros	79	18	5	74
Singsaas	45	13	5	40
Støren	84	25	9	75
Melhus	44	11	7	37
Opdal	44	4	2	42
Rennebu	25	3	5	20
Orkedal	170	35	14	156
Hemne	62	8	5	57
Hitra	56	12	6	50
Frøya	49	8	8	41
Bjugn	69	15	4	65
Ørland	52	13	7	45
Rissa	58	15	3	55
Agdenes	16	4	2	14
Bjørnør	36	6	5	31
Aafjord	46	14	3	43
Sør-Trøndelag fylke	2 002	409	229	1 773
Derav i by	647	114	84	563
— - bygder	1 355	295	145	1 210

Barselkvinder. Trondhjem. 1 400 barselkvinder fødte tilsammen 1 421 barn, hvorav 19 tvillingpar og et sett trillinger. Den totale nativitet var 25,7 pro mille. 1 385 barn bley født levende o: 25,1 pro mille. av befolkningen. Dødfødte 36. 208 eller 14,9 pct. av barselkvinderne var ugifte.

Fødselsoverskudd: 700 mot i 1920 699. Under 1 år døde 74 barn (4 døde innen 24 timer er medregnet) eller 5,34 pct. av de levende fødte 1 385.

I E. C. Dahls stiftelse forlöstes 465 barselkvinder eller 31 pct. av samtlige.

Av **eklampsi** forekom intet dødsfall. Det synes som ikke alene eklampsen, men også eklampsisme og svære former av svangerskapsnefrit er blitt meget sjeldnere siden man konsekvent begynte å opplyse de svangre om det forebyggende arbeides betydning overfor barselkrampe.

Moderhjemmet. Søkningen til dette er stor. Dets virksomhet synes å være meget gavnlig både for mødrene og deres små barn. Der blir færre barn bortsatt navnlig i første leveår og barnedødeligheten er i rask avtagende.

Barnedødeligheten lå i Trondhjem omkring året 1880 langt over 14 pct. av levende fødte. Fra femår til femår er den siden sunket nedover til 7,6 pct.

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.				Uttrekning ved bekkenendeleie.			Partus præmaturus artificialis.			Keisersnit.		Perforasjon.	Exviscerasjon.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.		Mødre.		Barn.	Mødre.		Barn.	Mor.	Barn.	Mor.	Mødre.	Mødre.
	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Død.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse	57	¹⁾ 1	54	4	-	-	-	-	5	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken	4	-	2	2	3	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-
Barselkrampe	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ueftergiv. fødselsdeler .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forhodeleie	4	-	²⁾ 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Placenta præv. og blødn.	-	-	-	-	1	³⁾ 2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	-	8	-	⁴⁾ 7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Seteleie	-	-	-	-	-	-	-	-	4	⁴⁾ 2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Retensjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Cysto-pyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kronisk nefrit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁵⁾ 2	-	2	-	-	-	-	-
Fremskreden lungetub.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁶⁾ 1	1	-	-	-	-	-
Fortidlig løsning av plac.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Tilsammen	71	1	66	6	12	2	9	5	9	6	4	2	1	3	1	1	1	2	15
	72		72		14		14			10		3							

¹⁾ Av langt fremskreden cancer uteri. ²⁾ Herav 1 2nen tvilling; en 1ste forløstes ved uttrekning. ³⁾ Begge døde av blodtap. ⁴⁾ En 2nen tvilling, om 1ste intet oplyst. ⁵⁾ Den ene mor døde en uke efter partus. Utfall «godt» for den annen mor. ⁶⁾ Døde av pyæmi.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	le- vende.	død- fødte.	i alt.	0-1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved selv- mord.	ved mord eller drap.
Trondhjems stadsfysikat	1 406	36	674	85	7	21	3	-
Strinda	338	9	140	19	2	3	1	1
Malvik	73	1	48	4	-	1	1	-
Leinstrand	94	2	59	5	-	1	-	-
Børsa	111	2	81	7	3	-	-	-
Selbu	115	7	82	7	-	1	-	-
Røros	194	4	87	8	1	1	-	-
Singsaas	82	-	49	4	1	2	-	-
Støren	166	2	95	9	-	1	-	-
Melhus	84	5	51	3	1	1	1	-
Opdal	95	2	47	3	-	-	-	-
Rennebu	52	3	31	3	-	-	-	-
Orkedal	306	10	181	16	1	1	-	-
Hemne	117	3	63	6	1	1	-	-
Hitra	134	1	65	5	1	3	-	-
Frøya	167	5	51	10	1	3	-	-
Bjugn	186	4	66	8	-	1	-	-
Ørland	79	-	58	9	1	-	-	-
Rissa	147	6	63	5	1	-	-	-
Agdenes	30	-	10	1	1	-	-	-
Bjørnør	86	3	54	6	3	-	2	-
Aafjord	89	1	55	7	1	1	-	-
Sør-Trøndelag fylke	4 151	106	2 110	230	26	42	8	1
Derav i by	1 406	36	674	85	7	21	3	-
— - bygder	2 745	70	1 436	145	19	21	5	1

i femåret 1916—1920 og var i 1921 5,34 pct. I femåret 1896—1900 blev 2,4 pct. av levende fødte barn under 1 år bortsatt. Dette tall steg i de 2 næste femår til 3,53 og 3,01 pct., falt så i 1911—1915 til 3,19 og i 1916—1920 til 1,46 pct. og var i 1921 1,8 pct. Moderhjemmet blev åpnet 1917. For å undgå misforståelse nevnes, at i sistnevnte femår 1916—1920 blev der bortsatt i landdistriktene henholdsvis 0—6—3—4—0 = 13 barn under 1 år fra Trondhjem. For tidligere år kan der ikke oppgis nøiaktige tall. Som man ser, forrykker ikke dette tall forholdet synderlig hvad de bortsattes antall angår og har neppe innflydelse på barnedødeligheten i Trondhjem. (Ouren).

Obstetriciske operasjoner. Av læger utførtes i alt 118, derav i Trondhjem 36, Strinda 12, Malvik 4, Leinstrand 3, Børsa 4, Selbu 3, Røros 4, Singsaas 2, Støren 2, Melhus 3, Opdal 1, Rennebu 5, Orkedal 20, Hemne 7, Hitra 4, Frøya 4, Bjugn 1, Ørland 2 og Agdenes 1. Angående indikasjoner og utfall henvises til tabellen på foregående side.

Om jormorhjelpen se den almindelige beretning.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt 10 dødsfall, hvorav 4 av barselfeber.

Antallet av fødte og døde vil sees av tabellen på foregående side. Der blev et overskudd av 2 041 levende fødte og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 50,8.

Været. Årets 4 første måneder var milde. Fra midten av mai og omtrent året ut var været kaldt, regnfullt og blåsende, så det blev litet utbytte og dårlig kvalitet både for høi, korn og poteters vedkommende.

Levemåte, økonomiske og hygieniske forhold. Trondhjem. Boligtellingen fra 1890—1921 viser gledeligvis, at befolkningen etterhvert er kommet over i noget rummeligere leiligheter. Mens der i 1890 var 1,72 person pr. værelse, var der i 1921 bare 1,64 og mens i 1890 43 pct. av alle leiligheter var uten eget kjøkken, var i 1920 dette tilfelle bare med 10 pct. I 1890 var 44 pct. av alle leiligheter på høist 1 rum + kjøkken, i 1920 var dette tilfellet bare med 13 pct. av leilighetene. I 1920 bodde 49 pct. av befolkningen i leiligheter på 2 rum + kjøkken eller mindre leiligheter. Imidlertid er boligforholdene dog ennå alt i alt meget mislige. Flere tusen mennesker bor i leiligheter, som er ganske utilfredsstillende. I 1921 blev 203 nye leiligheter tatt i bruk. Derav var 157 bygget av kommunen og 46 av private, mange av disse siste med offentlig bidrag.

Av de 203 nye leiligheter var:

150	på 2 rum + kjøkken,	
15	» 3	—»—
6	» 4	—»— og
32	større.	

Sundhetsvesenet har i 1921 fortsatt arbeidet med å utrydde veggelus i leilighetene ved hjelp av cyanvannstoffgas. Metoden synes å være effektiv.

Levemåten kan vel sies å være ganske god, men der er ingen tvil om, at en meget stor del av befolkningen lever på uhensiktsmessig kost. Både barn og voksne lever i stor utstrekning på kaffe og brød, hvorav en hel del er søtt, bløtt hvetebrød. Der brukes nokså meget separat melk. Der brukes en del grønnsaker, men neppe nok. Imidlertid er der bedring å merke. Kommunens skoletannklinik, som er obligatorisk for folkeskolens barn, gjør et utmerket arbeide — også opplysningsarbeide, og resultatet er meget merkbart. I folkeskolen er skolekjøkkenundervisningen desverre frivillig. Dessuten har man Trondhjems kommunale husmorskole og Hjemmenes vels husmorskole. Omsetningen av kjøtt må sies å være tilfredsstillende. 2nen klasser kjøtt selges kun fra slaktehuset, hvilket må ansees for en stor fordel. Fisk og melk får ikke alltid betryggende behandling. Omsetningen av brødvarer er ennå ikke ordnet på betryggende måte. Man arbeider på å få alt brød pakket i bakeriet i poser. Drikkfeldigheten er utvilsomt gått tilbake i de siste 20—30 år, men sedeligheten kan ikke sies å være stor. (Ouren)

Strinda. Bolignøden er like stor, især i den del av byggebeltet, hvor de minst bemidlede bor. Mange av disse leiligheter er slett vedlikeholdte og overbefolkede. Fra april 1921 er ansatt en helserådassistent. Bygning av kloakker er fortsatt, men da byggebeltet er så utstrakt og bebyggelsen så spredt i de perifere deler, makter ikke kommunen å følge med i kloakkbygning. Det store kloakk-

anlegg fra bebyggelsen på Persaunet—Pineberg, Ronningsbakken—Dalen til Ladebakken er nu ferdigbygget. (Rüsing).

Malvik. De hygieniske forhold er gjennomgående gode. Levemåten er god og boligene gjennomgående bra. Sedeligheten står ikke noget høit, 10 pct. uekte fødsler. (Waage).

Leinstrand. Levemåte og boliger er gjennomgående bra. Kun omkring Heimdal finnes endel arbeidere, der tildels bor i små og trange huser. En hel del kontorfolk og jernbanefunksjonærer, som egentlig tilhører Trondhjem, bor på Heimdal, hvor de må betale uforholdsmessig husleie for mindre gode leiligheter. Drikkfeldigheten er ikke stor tross Trondhjems nærhet, heller ikke usedeligheten. (O. Bugge).

Selbu. På grunn av den økonomiske nedgang har der været bygget mindre i det siste. Levemåten er gjennomgående god, men ensformig. Sild og fisk spises litet, da det er vanskelig å få fatt i. Råstoffene er gode nok, men tilberedningen later meget tilbake å ønske. Mennenes håndtering består vesentlig i skogsarbeide, tømmermanns-, smie- og snekkerarbeide. Kvindene vever de bekjente Selbuvåtter. Befolkningen er edruelig, men sedeligheten kunde være bedre. (C. Meidell).

Røros. Levemåten er kraftig. Boligene er små, forholdsvis tette, men luftes utstrekkelig. Likeledes finnes for mange stasstuer, som brukes litet. Om sommeren reiser en større del av befolkningen til seter, og da blir vinterboligene grundig utluftet og rengjort. På landsbygden har man mangesteds særskilte sommer- og vinterstuer. Nydelsesmidler brukes i ganske stor utstrekning, likeledes apotekerverer. Drikkfeldigheten har tiltatt adskillig i siste år. Sedelighetsforholdene er ikke bra. — Man har nu påbegynt anlegg av en kommunal kloakk. (Stengel).

Singsaas. De hygieniske forhold er ikke så bra, som de burde være. Mest viser dette sig ved, at der er så megen tuberkulose især i Singsaas og Budal. Renligheten er gjennomgående bra undtagen for de mindre gårder, hvor der er små og dårlige hus. Den personlige hygiene later også meget tilbake å ønske hos endel av befolkningen. Levemåten er god, heller for kraftig. En meget stor del av gårdens produkter bruker gårdbrukeren og hans husstand selv, og kun en mindre del selges. Der brukes litet melk, da denne benyttes til ystning av ost, særlig gjetost, hvorav den i Holtaalen er meget veltillivet. Om fødemidlerne tilberedes og anvendes på beste måte er vel et spørsmål, men man får håpe, at de med mellemrum avholdte husholdningskurser for unge jenter efterhånden vil rette herpå. Der spises for ofte, op til 6 måltider om dagen og hvad verre er, der inntas et kraftig måltid med kjøtt så sent som $\frac{1}{2}$ 10—10 om kvelden litt før sengetid. På grunn av det sterkt utviklede seterbruk, har befolkningen den skikk, at de fra tidlig om våren, allerede i mars begynner å sette bort melk, så de kan ha tilstrekkelig til over slåtten. De varmer den svakt og tilsetter «tette» og setter den bort i store beholdere med et lag ferskt vann over. Vannet fjernes så av og til og erstattes med nytt friskt vann for ikke å bederves. Den melk som er satt bort allerede i mars holder sig best. — Hovednæringsvei er jordbruk, dernæst skogsdrift. I Budal finnes mange dyktige snekere, der laver møbler, gårdsredskaper og vognredskaper. På gården Morseth i Singsaas, likesom i flere herreder i Guldal, har der i henimot 200 år været drevet en betydelig klokkeindustri, særlig med slagur. — Av nydelsesmidler spiller kaffe hovedrollen. Edrueligheten er god. Cigarettrøkingen blandt ungdommen er avtatt. Natteløperiet flourer, men ender i almindelighet med ekteskap. (E. Brun).

Støren. Arbeidsløsheten har ikke i særlig grad gjort sig gjeldende. Prisene på livsfornødenheter er gått noget ned, særlig på brensel og olje. Edrue-

ligheten og rensligheten har ikke undergått nogen forandring. Usedeligheten som på landsbygden i almindelighet. (J. Halvorsen).

Melhus. På grunn av den økonomiske nedgang er innen alle befolkningslag luksusforbruket minket, og man er litt forsiktigere i sine økonomiske disposisjoner. Edrueligheten har bedret sig også under forbudet, men der er tegn til, at man begynner å reagere mot dette. Sedelighetstilstanden synes å være relativt god. (C. Müller).

Rennebu. Håndteringen er hovedsakelig jordbruk og skogdrift. Boligene er gammeldagse. Kjøkkenet er det sedvanlige opholdssted. Rensligheten er litet gjennomført. Levemåten er enkel og nøisom. Der har været mange uekte barn født i årets løp. (R. Thorkildsen).

Orkedal. Orkanger er havneplass for Løkken verk (Orkla gruber) og har utviklet sig sterkt i det siste decennium. Der er ca. 2 300 innbyggere og adskillige mindre industrielle bedrifter. Da grubedriften har ligget nede, har dette hatt virkning på hele distriktet, hvilket viser sig på de store skatterestanser, som især er overveldende i Meldalen, hvor grubene ligger. Tross stor arbeidsløshet har det været vanskelig for jordbrukerne å få brukbar hjelp til priser, som landmannen synes han kan betale. Edrueligheten stod høiere enn nu omkring århundreskiftet. Mens man før undså sig for å vise sig oprømt, er det nu heller motsatt karsligt for ungdommen. Cigarettrøking florerer sterkt. (E. Støren).

Hemne. De hygieniske forhold er på selve ladestedet, Kirksæterøren, tildels meget dårlige, Boligene er mangesteds trange og dårlige, uthus og stallrum litet sanitære og klint tett inn på våningshusene. Drikkevannet er myrholdig og mindre godt. Tildels tas drikkevannet fra elven Søa, og lider da av forurensninger. Drikkfeldigheten er stor på Kirksæterøren, men skal dog være bedre enn før. (S. Trædal).

Hitra. De hygieniske forhold har været dårlige. Fiskeriene, som her er næsten den eneste levevei, slog helt feil, og som følge derav blev de økonomiske forhold helt uholdbare. Levemåten har været dårlig. Brenntorv, som her benyttes mest, blev i år ikke tørr, og som følge herav måtte folk bo i kjøkkenet, og mange steder var det slik, at folk blev syke av frost og sult. Tiltross for de dårlige forhold, har hjemmebrenning og smughandel med brennevin florert i en hittil uanet grad. (N. Tørlen).

Frøya. Boligforholdene er nogenlunde bra, men kvindene mangler sans for renslighet og hjemlig hygge. Kostholdet er primitivt og består vesentlig av sort kaffe, brød og kokt fisk. Drikkfeldigheten er ikke stor, men skal efter folks utsagn være tiltatt efter forbudets innførelse. Sedeligheten står lavt sammenlignet med andre distrikter. (Alb. Nilsen).

Bjugn. Den almindelige hygiene synes å være på bedringens vei både hvad den personlige og huslige hygiene angår — særlig er der en meget gledelig forandring i det siste på boligbygningens område. Der er i 1921 opsatt og reparert forholdsvis mange huser og fjøsbygninger. Sansen for praktisk innredning er også merkbart støget. Brønnene blir også valgt og bygget med skjønn og omtanke. Inntektene for bønderne er betydelig redusert, men verst rammet er fiskerbefolkningen, blandt hvilken der hersker virkelig nød. Hjemmebrenning drives jevnt utover, dog ikke så åpenlyst som før, men kunsten utøves i stor utstrekning samtidig som smuglerbrennevin sikkert og stadig spredes utover. (T. Næs).

Ørland. De hygieniske forhold er jevnt gode. Store gode hus, godt stell og renslighet i hjemmene. Levemåten er også god. Drikkfeldighet finnes omtrent ikke. Sedeligheten må sies å være god. (C. Henrichsen).

Rissa. For gårdbrukeren var 1921 et meget dårlig år. Det uavladelige sure og kolde regnveir fra tidlig om våren til senhøstes ødela sågodtsom helt potet- og kornavlingen. Levemåten er gjennomgående god, men ensformig. Fersk fisk er vanskelig å opdrive for bygdens folk, da den sendes til byen. Kaffe misbrukes sterkt, og det er endog meget almindelig, at ganske små barn drikker kaffe til alle mål. Den almindelige gårdbruker har gjennomgående store og gode boliger. Husmenn og fiskere derimot, hvorav der ikke er ganske få, har små og trange våningshus. I de avsides beliggende distrikter er det smått bevendt med rensligheten. Spytning på gulvet er ennå meget almindelig. (H. Kloumann).

Agdenes. De hygieniske forhold er jevnt gode. Husene er i almindelighet små, kjøkken, stue og kammer i 1ste etasje og 2 à 3 små soveværelser i 2nen, men der er jevnt godt stell og renslighet i hjemmene. Levemåten er ganske god. De fleste ernærer sig ved et litet gårdsbruk med fiskeri, vesentlig laksefiskeri, som binæring. Drikkfeldighet finnes ikke, heller ikke nogen utbredt usedelighet. (C. Henrichsen).

Bjørnør. De økonomiske forhold er dårlige grunnet de lave fiskepriser og de vanskelige omsetningsforhold. (P. Hagen).

Aafjord. De økonomiske forhold for Stoksund herreds vedkommende er dårlige. Fetsildfisket slog feil, korn- og potethøsten var slett. Når dertil kommer de mange arbeidsløse, bevirket det, at mange familier hadde det meget knapt. Kaffe, sild og brød av landsmel med eller uten margarin — er den daglige kost mange må ta tiltakke med. Melk er en sjelden foreteelse, barna drikker kaffe. Brensel var det også mindre godt bevendt med, da man ikke fikk torven tørr. (P. Hagen).

Syke- og fattigpleien. I Støren har kommunen helt overtatt sykepleien, mens den i de fleste andre distrikter besørger av sanitetsforeningen og lokale foreninger. For de fattige sørges der overalt godt.

Sykehus. Trondhjems sykehus med epidemiavdeling rår over 260 plasser (+ 60 til Strinda). Isolasjonssykehuset 33, Kalvskindets 75. St. Elisabeths hospital 75. Trondhjems lægeforenings tuberkulosehjem for barn i Stjørdal 18. Trondhjems lægeforenings skrofulosehjem 34. Valheim rekonvalesent- og arbeidshjem 18. E. C. Dahls fødselsstiftelse 27 og Trondhjems kommunale moderhjem 15 plasser for voksne. I Strinda ligger Rotvold sinnssykeasyl (statsasyl) og Reitgjerdets pleiestiftelse for spedalske. I Leinstrand finnes et pleiehjem for ikke undervisningsdyktige åndssvake — Klæbu pleiehjem — med ca. 70 åndssvake. Kombinert tuberkulose- og pleiehjem finnes i Selbu (20 og 7 plasser), Opdal (8 og 6), Orkedal og Meldal (18) samt tuberkulosehjem i Singasaas, Melhus og Hemne.

Bad. I Trondhjem er en privat badeanstalt med romerbad, kar- og dusjbad, 2 kommunale og 2 sjøbadeanstalter. Badeanstalter finnes i Hommelvik, Malvik og på Dalen blindeinstitutt for skolens lærere og elever. I Selbu distrikt er en badstue i Tydal. Ved Røros smeltehytte er et avlukke med kald og varm dusj for arbeiderne. I Singasaas er et dusjbad knyttet til Bogen skole. Ved Løkkens verk i Orkedal badstubad og karbad for arbeiderne. I Ørland er bad i 2 nye skolebygninger og ved meieriet for funksjonærene.

Om fylkets apotek se den almindelige beretning.

Vaksinasjon og møter i helseråd gir følgende tabell opplysning om:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Sør-Trøndelag fylke	112	3041
Trondhjems stadsfysikat	23	563
Strinda	6	349
Malvik	2	-
Leinstrand	1) 4	144
Børsa	2) 3	126
Selbu	3) 5	85
Røros	4) 7	182
Singsaas	5) 7	49
Støren	6) 6	122
Melhus	2	70
Opdal	4	108
Rennebu	3	40
Orkedal	7) 16	216
Hemne	8) 7	-
Hitra	9) 4	124
Frøya	1	330
Bjugn	10) 4	254
Ørland	2	86
Rissa	11) 3	64
Agdenes	1	12
Bjørnør	12) 1	96
Aafjorden	13) 1	21

1) Leinstrand 2, Tiller 1, Klæbu 1. 2) Børsa 1, Børseskogn 1, Buvik 1. 3) Selbu 4, Tydal 1. 4) Røros 6, Aalen 1. 5) Singaas 4, Holtaalen 2, Budal 1. 6) Hørg 2, Soknedal 2, Høilandet 2. 7) Orkanger 2, Orkland 4, Orkdal 2, Gjeitastrand 1, Meldal 7. 8) Hemne 5, Heim 2. 9) Sandstad 2, Fillan 1, Kvenvær 1. 10) Bjugn 1, Jøssund 1, Stjørna 1, Nes 1. 11) Stadsbygd 2, Lensvik 1. 12) Roan 1. 13) Stoksund 1.

XVII. Nord-Trøndelag fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstede- innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelp- vaksinatorer.
Fylket	22417,2	89 348	37	7	57	49
1. Stjørdal	946,52	9 477	3	1	3	3
	Hegra	612,39	2 592	1	-	1	1
	Stjørdal	54,26	3 748	2	1	2	2
	Laanke	185,40	1 326	-	-	-	-
	Skatval	94,47	1 811	-	-	-	-
2. Meraaker	Meraaker	1 229,22	2 593	1	-	1	1
3. Frosta	Frosta	75,41	2 715	1	-	1	1
4. Leksvik	Leksvik	431,19	2 854	1	1	2	2
5. Skogn	480,57	5 563	1	-	3	3
	Aasen	140,42	1 929	1	-	2	2
	Skogn	340,15	3 634	-	-	1	1
6. Levanger	168,72	5 231	¹⁾ 5	1	4	3
	Frol	140,45	2 622	-	-	2	2
	Ytterøy	27,82	778	-	-	-	1
	Levanger, kjøpstad	0,45	1 831	5	1	2	-
7. Verdal	Verdal	1 587,00	6 719	2	-	2	2
8. Inderøy	146,31	4 453	1	-	3	3
	Inderøy	89,73	2 878	1	-	1	1
	Røra	28,90	872	-	-	1	1
	Sandvollan	27,68	703	-	-	1	1
9. Verran	552,32	2 539	1	-	4	2
	Mosvik	137,74	726	-	-	1	1
	Verran	414,58	1 813	1	-	²⁾ 3	1
10. Stenkjær	259,63	5 607	¹⁾ 4	2	4	2
	Stenkjær, ladested.	0 90	2 713	4	2	3	2
	Sparbu	258,73	2 894	-	-	³⁾ 1	-
11. Stod	1 107,89	5 554	¹⁾ 1	-	2	2
	Egge	51,33	1 784	1	-	-	-
	Kvam	374,67	1 131	-	-	1	1
	Stod	256,65	1 289	-	-	1	³⁾ 1
	Ogdal	425,24	1 400	-	-	-	-

¹⁾ Distriktlægestillingen ledig. ²⁾ 2 privatpraktiserende. ³⁾ Bor i Stenkjær.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpvaksinatorer
12. Beitstad	Beitstad	1 093,18	4 281	1	-	4	4
	Beitstad	199,92	1 942	1	-	1	1
	Malm	269,87	1 035	-	-	1	1
	Namdalseid	623,39	1 304	-	-	2	2
13. Grong	Grong	4 071,29	2 777	1	-	2	2
14. Snaasa	Snaasa	2 406,35	2 413	¹⁾ 2	-	2	2
15. Lierne	Lierne	2 970,43	1 648	1	-	2	2
	Nordli	1 539,06	932	1	-	1	1
	Sørli	1 431,37	716	-	-	1	1
16. Namsos	Namsos	240,89	4 579	3	2	3	1
	Vemundvik	240,55	880	-	-	-	²⁾ 1
	Namsos, ladested	0,34	3 699	3	2	3	-
17. Klinga	Klinga	352,49	1 874	2	-	1	1
18. Overhalla	Overhalla	1 270,08	3 507	1	-	2	2
	Overhalla	708,99	2 414	1	-	1	1
	Hølandet	561,09	1 093	-	-	1	1
19. Flatanger	Flatanger	462,18	1 794	1	-	1	1
20. Fosnes	Fosnes	860,82	2 592	1	-	2	2
	Fosnes	588,72	1 062	1	-	1	1
	Otterøy	272,10	1 530	-	-	1	1
21. Kolvereid	Kolvereid	1 086,23	5 131	1	-	5	4
	Nærøy	134,84	2 087	-	-	2	2
	Kolvereid	433,40	2 149	1	-	2	1
	Foldereid	517,99	895	-	-	1	1
22. Vikna	Vikna	317,27	3 505	1	-	2	2
23. Leka	Leka	301,15	1 942	¹⁾ 1	-	2	2
	Leka	108,11	1 107	-	-	1	1
	Gravvik	193,04	835	-	-	1	1

¹⁾ Distriktslægestillingen ledig. ²⁾ Bor i Namsos.

Sundhetstilstanden. I Leksvik var der megen sykkelighet i årets første halvdel, likeledes i Verran, hvor den kolde og regnfulle sommer bidrog hertil. Fra de fleste andre distrikter betegnes sundhetstilstanden som god, fra enkelte endog som meget god. Av epidemiske sygdomstilfelle er meldt 6 611 (73,4 pro mille av fylkets befolkning) med 113 dødsfall mot 6 985 med 192 dødsfall i 1920.

Dødeligheten utgjorde 12,8 pro mille av den opgitte tilstedeværende middelfolkemengde (90 039). Se tabell II.

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 202—205.

Tyfoidfæber. I Verran optrådte i mai—juni på Follafoos en paratyfus-epidemi, som imidlertid forløp lett. Forøvrig kun spredte tilfelle.

Difteri. Av de i Stjørdal forekommende tilfelle var 16 hos voksne. — I Namsos distrikt fortsatte fjorårets difteriepidemi, som først ophørte i april. — I Vikna opstod i mars—april en hel del difteritilfelle under skreifisket blandt fiskerne på Sør-Gjeslingernes ytre vær, særlig Helligholmen og Skjervøy. Under behandling kom 20 tilfelle. De fleste blev behandlet i hjemmet, en del innlagt på Namsos sykehus. Sygdommen forløp lett, og der inntraff kun et dødsfall, idet en 12 års pike døde av sepsis. Smitten skrev sig fra en familie i Ramstad, som gjennomgikk sygdommen i november og desember 1920 og av hvilken en gutt var reist til Helligholmen som fisker.

Hikkesyke optrådte i Stjørdal med 3 tilfelle i januar og i Grong med 8 tilfelle efter influensa, samt 3 tilfelle i Overhalla.

Av **skabb** forekom 297 tilfelle, flest i Inderøy og Stenkjær distrikter.

Sycosis parasitaria og **impetigo contagiosa** forekom hyppig i Verran, likeledes flere tilfelle av **herpes zoster**.

Av **ulykkestilfelle** med døden tilfølge inntraff 3 i Beitstad. I Malm blev en arbeider ved Foldalens grubers separasjonsverk ved egen uforsiktighet grepet av en akselledning og knust; et barn omkom ved forbrenning, og en eldre mann kjørte sig ihjel.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:									
		1	2	6	7	8	10	13	16	17	22
		Stjørdal.	Mer- anker.	Levanger.	Verdal.	Inderøy.	Stenkjær.	Grong.	Namsos.	Klinga.	Vikna.
Syfilis, erhvervet	5	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-
-- medfødt	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Gonorrhoe, uretrit . . .	37	2	12	2	2	2	7	1	7	1	1

Tuberkulose. Om de i årets løp meldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfelle av tuberkulose sygdommer henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde i henhold til lægernes

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er oppgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	24	-	24	-	-	-	1	15	2	2	1	3	-	-	-
Akut poliomyelit	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Skarlagensfeber	62	1	62	8	2	5	6	5	6	8	6	1	8	2	5
Meslinger	206	-	206	-	-	-	-	1	1	8	8	11	87	29	61
Difteri (croup)	141	8	141	45	17	3	21	8	12	7	6	8	3	5	6
Barselfeber	8	1	8	1	1	2	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Pyæmi, septhæmi	13	6	8	-	1	1	2	-	-	1	1	1	-	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	2	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Rosen	36	4	35	3	-	3	5	4	-	3	5	3	3	1	5
Røde hunde	18	-	17	-	-	-	1	-	3	2	-	-	1	3	2
Variceller	91	-	80	11	8	15	4	7	3	11	-	4	6	5	6
Kusma	48	-	48	2	4	6	6	3	3	4	3	3	2	9	3
Kikhoste	114	1	114	50	23	9	7	-	6	3	15	1	-	-	-
Akute katarrer i åndedrættssorg.	4405	33	4205	504	442	500	450	366	319	276	221	213	265	331	318
Influenza	431	3	426	57	68	33	42	30	37	17	35	17	27	11	52
Lungebetendelse	223	42	214	23	16	21	26	20	15	15	13	13	15	23	14
Plevrit	188	6	184	22	16	17	28	13	18	14	15	13	11	7	10
Giktfeber	126	1	126	19	14	4	11	19	21	4	11	4	5	4	10
Koldfeber	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	472	7	465	38	48	40	38	28	48	62	54	32	31	20	26
Tilsammen	6611	113	6368	783	660	659	648	519	495	439	396	329	465	457	518

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	Stjørdal.		Meraaker.		Frosta.		Leksvik.		Skogn.		Levanger.		Verdal.		Inderøy.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Skarlagensfeber	5	-	15	-	5	-	-	-	4	-	-	-	-	1	-	4
Meslinger	23	-	5	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Difteri (croup)	49	4	-	-	-	-	-	-	2	-	5	1	19	-	-	5
Barselsefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1
Pyæmi, septhæmi	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	5	2	-	-	3	-	2	-	-	-	1	1	2	-	4	1
Røde hunde	2	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	-	8	-
Variceller	12	-	1	-	7	-	-	-	4	-	1	-	2	-	8	-
Kusma	32	-	2	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	50	-	16	1	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	22
Akute katarrer i åndedrætsorg.	471	4	44	-	59	1	25	5	234	1	113	-	299	-	507	4
Influenza	59	1	1	-	4	-	2	-	-	-	16	-	54	1	47	1
Lungebetændelse	31	3	4	-	4	2	8	-	19	2	15	6	6	1	12	5
Plevrit	13	1	1	-	8	-	3	1	12	-	4	-	9	-	18	-
Giktfeber	10	-	3	-	2	-	1	-	5	-	4	-	8	-	22	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	64	1	11	-	11	-	2	1	12	-	18	-	5	-	65	2
Tilsammen	827	17	106	1	111	3	47	7	297	5	188	8	409	2	729	14

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:																
	9		10		11		12		13		14		15		16		
	Verran.		Stenkjær.		Stod.		Beitstad.		Grong.		Snaasa.		Lierne.		Namsos.		
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	
Tyfoidfeber	13	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	1	1	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-
Meslinger	3	-	7	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	117	-
Difteri (croup)	-	-	6	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-
Barselfeber	-	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	1	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Rosen	1	-	8	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Røde hunde	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Variceller	3	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Kusma	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Kikhoste	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Akute katarrer i åndedrætsorg.	89	-	1282	4	1	1	133	3	58	1	1	1	-	-	335	2	
Influenza	11	-	164	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	37	-	
Lungebetændelse	12	3	19	7	5	5	4	-	10	1	-	-	1	1	23	3	
Plevrit	1	-	31	1	1	1	15	1	11	-	1	1	-	-	18	-	
Giktfeber	1	1	33	-	-	-	5	-	4	-	-	-	-	-	4	-	
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Akut diarrhoe (kolerine)	9	-	157	-	-	-	19	1	21	-	-	-	-	-	10	-	
Tilsammen	146	5	1751	12	7	7	208	5	114	2	2	2	1	1	584	5	

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:													
	17		18		19		20		21		22		23	
	Klinga.		Overhalla.		Flatanger.		Fosnes.		Kolvereid.		Vikna.		Leka.	
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	2	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	12	-	14	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	-	-	5	2	-	-	-	-	3	-	20	1	1	-
Barsel-feber	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	1	1	1	-	2	2	-	-	-	-
Penfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	2	-	-	-	4	-	11	-	11	-	1	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Kikhoste	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene . .	160	1	205	-	124	-	92	2	122	1	43	1	8	1
Influenta	20	-	-	-	1	-	3	-	-	-	4	-	1	-
Lungebetændelse	2	-	22	1	2	-	2	-	9	-	9	-	4	2
Plevrit	6	-	9	-	1	-	5	-	7	-	12	-	2	-
Giktfeber	7	-	6	-	1	-	4	-	1	-	4	-	1	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	15	-	3	-	14	-	15	1	14	1	4	-	3	-
Tilsammen	227	1	270	3	153	1	128	3	171	4	114	2	21	3

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Stjørdal	125	21	17	108
Meraaker	23	5	1	22
Frosta	35	10	3	32
Leksvik	47	5	7	40
Skogn	63	14	5	58
Levanger	52	7	8	44
Levanger kjøpstad	26	2	4	22
Bygder	26	5	4	22
Verdal	76	15	2	74
Inderøy	115	10	14	101
Verran	45	7	5	40
Stenkjær	90	13	12	78
Stenkjær ladested	31	8	3	28
Bygder	59	5	9	50
Stod	58	8	7	51
Beitstad	51	3	5	46
Grong	25	5	2	23
Snaasa	42	6	2	40
Lierne	13	1	1	12
Namsos	48	4	5	43
Namsos ladested	34	3	2	32
Bygder	14	1	3	11
Klinga	23	3	1	22
Overhalla	42	7	3	39
Flatanger	14	1	1	13
Fosnes	33	7	3	30
Kolvereid	46	10	4	42
Vikna	30	5	2	28
Leka	29	2	3	26
Nord-Trøndelag fylke	1125	169	113	1012
Derav i byer	91	13	9	82
— - bygder	1024	156	104	930

dødsårsakslistene for det hele fylke 15,0 pct. av samtlige ved sykdom forårsakede kjendte dødsfall og 16,7 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 14,3 og 16,0 pct. og for bygdene 15,2 og 16,8 pct. Forøvrig henvises til ovenstående tabell.

Om de med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Spedalskhet. I Frosta 1 kvinde (blandet form), i Flatanger 1 mann (glatt), 1 kvinde (knetet), i Kolvereid 1 mann (glatt), Vikna 1 mann (glatt) og Leka 2 menn (en flatt og en knetet form).

Fødselsoverasjoner. Av læger utførtes i alt 67, derav i Stjørdal 3, Meraaker 2, Frosta 3, Leksvik 1, Skogn 2, Levanger 1, Verdal 6, Inderøy 7, Verran 4, Stenkjær 13, Beitstad 3, Grong 1, Namsos 7, Overhalla 9, Flatanger 1 og Kolvereid 4. Angående indikasjoner og utfall henvises til følgende tabell:

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.				Perforasjon.	Exviscerasjon.	Eftørbyrdsoperasjon.
	Mødre.	Barn.		Mødre.		Barn.		Mor.	Mor.	Mødre.
	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Død.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse	39	¹⁾ 36	3	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Placenta prævia og blødning	1	-	1	-	²⁾ 1	-	1	-	-	-
Forhodeleie	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Fare for fosterets liv	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort fosterhode	2	1	1	-	-	-	-	-	1	-
Dyp tverrstand	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	4	-	1	3	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Retensjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Tilsammen	60	43	7	4	1	1	4	1	1	10
		50		5		5				

¹⁾ Et par tvillinger, 1ste forløst ved naturens hjelp. ²⁾ Død av blødning.

Om jormorhjelpen se den almindelige beretning.

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt dødsårsaken for 8 kvinder, hvorav barselfeber 1, barselkrampe 4, emboli og trombose 1, blødning 1 og andre barselsygdommer 1. Se forøvrig dødstabellene i den almindelige beretning, gruppe XII.

Tallet på **fødte** og **døde** vil sees av tabellen på neste side. Der blir et overskudd av 1 035 levende fødte og forholdet mellom fødte og døde = 100 : 52,7.

Været. Våren kom tidlig og med varme, så våronnen foregik under de beste utsikter, men i siste halvpart av mai satte det inn med kulde og regn, som varte helt ut i oktober, og folk kunde ikke minnes å ha hatt en slik sommer på 15 år. Innhøstningen foregik under de slettete forhold. En hel del korn og poteter blev stående ute og blev mer eller mindre ødelagt. Utbyttet blev for kornets vedkommende 50 pct. og for rotfrukter 35 pct. under et middelsårs på Inderøy.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde				
	levende.	dødfødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hendelser.	ved selvmord.
Stjørdal	244	2	133	11	2	-	-
Meraaker	63	3	30	9	2	2	-
Frosta	60	2	37	1	1	-	-
Leksvik	57	3	46	3	-	1	1
Skogn	129	3	71	4	-	1	-
Levanger	141	6	71	5	1	-	1
Levanger kjøpstad	60	3	25	1	-	-	1
Bygder	81	3	46	4	1	-	-
Verdal	173	6	91	9	1	5	-
Inderøy	96	3	60	8	1	1	-
Verran	55	-	47	2	-	1	-
Stenkjær	141	1	70	5	-	2	-
Stenkjær ladested	67	-	31	2	-	2	-
Bygder	74	1	39	3	-	-	-
Stod	161	2	60	7	-	1	-
Beitstad	118	3	59	5	-	2	1
Grong	42	2	24	1	-	1	-
Snaasa	48	1	44	4	2	-	-
Lierne	42	2	17	3	1	-	-
Namsos	131	8	56	2	-	1	1
Namsos ladested	91	7	44	2	-	-	1
Bygder	40	1	12	-	-	1	-
Klinga	42	-	23	2	-	-	-
Overhalla	65	3	41	1	-	1	-
Flatanger	47	2	16	-	-	1	-
Fosnes	65	-	39	4	-	1	-
Kolvereid	116	3	48	4	2	-	-
Vikna	112	1	41	4	1	4	-
Leka	41	-	30	-	-	-	-
Nord-Trøndelag fylke.....	2189	56	1154	94	14	25	4
Derav i hyer	218	10	100	5	-	2	2
— bygder	1971	46	1054	89	14	23	2

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. Stjørdal. Levemåten er gått noget tilbake. På Stjørdalshalsen tegnet det til å bli en liten fabrikkby med teglverk, sagbruk, tønne- og torvstrøfabrikk samt en større moderne mølle, som imidlertid brente ned og senere ikke er bygget op igjen. Så kom krigen, og de fleste bedrifter blev nedlagt, så arbeiderne måtte søke utenbygds, mens familien blev igjen. Som hjelp startedes småarbeider og nødsarbeider,

men det monnet litet. Veiarbeidet i Bergkleven, som nu på det nærmeste er ferdig, var et meget påkrevet arbeide. Man skal nu til med en regulering av Gråelven. (K. Knutsson).

M e r a a k e r. Den økonomiske tilstand var i det forløpne år dårlig. Høsten blev dårlig på grunn av regn og uvær, og da Meraaker bruk nedla al virksomhet blev der heller ingen fortjeneste å få på tømmerkjøring eller skogdrift. Arbeiderne bor i boliger, som er opført av de respektive bedrifter. Arbeiderboligene er for Kopperåens vedkommende forholdsvis gode hus, og smelteverket sørger for et tilfredsstillende vedlikehold; derimot har Meraaker gruber nogen barakker op i en solfattig bakli; disse begynner nu å bli temmelig forfaldne, men bruket vil ikke reparere dem. År 1921 var i økonomisk henseende et dårlig år for bønderne og enn mere for arbeiderne. Bedriftene stanset eller gikk med innskrenket drift, så kommunen måtte sette igang nødsarbeider. — På grunn av manglende tannpleie og det myke brød (florabrød), som nu overalt anvendes, er tennene i forfall både hos unge og eldre, og kjøpetenner er løsenet. Edrueligheten og sedeligheten som i andre bygder. (O. Jørgensen).

F r o s t a. Kostholdet ensidig som almindelig på landet. Her drives et intet jordbruk og i utnyttelsen av moderne hjelpemidler til landbrukets fremme fra kunstgjødsel til landbruksmaskiner står bonden her fullt på høide med tiden. Bondegårdene er store og rummelige, vel vedlikeholdte og bygget i den vanlige trønderske stil; men rummene utnyttes ikke i den utstrekning, som det kunde være ønskelig sett fra et hygienisk standpunkt. Kjøkkenet er tilholdsstedet både under måltidene og ellers. Heller ikke på de små plasser mangler den obligate stasue i regelen. Der er i årets løp foretatt den påbudte boligundersøkelse av 30 av de forutsetningsvis dårligste huser i bygden. — Forbudet synes ikke å ha hatt de tilsiktede følger. Der har de siste år været klaget mann og mann imellem over drikk blandt ungdom ved fester og sammenkomster. Hjemmebrent vare er et ikke ualmindelig berusningsmiddel. (H. Grimm).

L e k s v i k. Levemåten er enkel, ofte spartansk. Utover høsten begynte arbeidsledighet å gjøre sig gjeldende. Boligene er for en stor del dårlige og uhensiktsmessig innredet. Dog finnes i de fleste hus ett lunt og lyst rum, dagligstuen, som hos de fleste benyttes som soverum. De egentlige soverum er gjerne loftsrum. Disse og kjøkkenene er under all kritikk. Sansen for renslighet er litet utviklet. Et rent og ordentlig kjøkken er en sjeldenhet. Opvasken foregår gjerne i en matgryte, og denne blir så stående der utover dagen med en uappetlig klut svømmende i det fete, grå vaskevann. Man har det på den måten forhånden om ett melkefat eller et par kopper skal rengjøres. På soverummene står sengene nopredt hele dagen mange steder. Som regel er der intet slagvindu. I denne forbindelse kan nevnes en i social henseende uheldig skikk. Husets voksne sønner deler ofte soverum med sine voksne søstre eller endog med tjenestepiken. Mangelen på bluferdighet er påfallende og må vel skyldes den ovennevnte uskikk. Når f. eks. en av husets voksne døtre eller en annen kvinne, ung eller gammel, må blotte sig i anledning av en lægeundersøkelse, så gjør ingen av de tilstedeværende mannfolk antydning til å forsvinne, likesom heller ikke vedkommende kvinne nøler med avklædningen. Denne likefremhet må visst være en av årsakene til de slappe sedelighetsforhold i bygden. Av 74 fødsler i 1920 var 11 uekte (14,9 pct.). Av 48 fødsler i 1921 var 7 uekte (14,5 pct.). (E. Brekke).

S k o g n. De hygieniske forhold er fremdeles tilfredsstillende. Boligene er som regel lyse og luftige. I et fåtall tilfelle kan man jo komme over boliger, som dårlig egner sig til opholdssted for mennesker. Levemåten er gjennomgående god og kraftig. Der brukes dog for meget kaffe og som sedvanlig på lands-

bygden for mange måltider pr. dag. 6 større og mindre måltider er visstnok det almindelige. Jordbruket er distriktets viktigste levevei. Tross det dårlige år må dog den økonomiske stilling i det hele tatt antas å være tilfredsstillende. Befolkningen er gjennemgående edruelig. (A. B. Nielsen).

Levanger. De økonomiske og hygieniske forhold i Levanger lægedistrikt må betegnes som rett gode, dog var arbeidsløshet nokså almindelig som følge av, at de industrielle bedrifter i Levanger og Frol stod stille det meste av året, og en dårlig høst som følge av uophørlig regn fra mai til utgangen av oktober ødela meget for landmanden. (B. Berntsen).

Verdal. De hygieniske forhold er i sin almindelighet upåklagelige. Boligene er rummelige og gode på forholdsvis få undtagelser nær. Omtrent alle er avhengige av jordbruk og for et fåtalls vedkommende av skogdrift. Der er liten drikkfeldighet blandt folk, og hvad sedeligheten angår holder den sikkert et godt gjennemsnitt av hvad almindelig er tilfelle. (B. Lunde).

Inderøy er vesentlig jordbruksdistrikt; samtlige gårdbrukere kan man si, ialfall av den yngre generasjon, har gjennemgått fylkets landbruksskole på Mære i Sparbu, så jordbruket drives rasjonelt, og når åringene slår til, så avles betydelig. Da distriktet overalt støter til Trondhjemsfjorden, drives her også adskillig sjøbruk, særlig av småbrukerne. En del skogsbruk drives også Levemåten er god og kraftig. Alkohol brukes alltid til måte. Klædrakten er hensiktsmessig og boligene gode og gjennemgående rummelige. Sedeligheten står nokså høit. Ungdommens cigarettøking er av det onde. (H. Angell).

Verran. Rensligheten i hjemmene er på få undtagelser nær ganske bra. Levemåten er gjennemgående tilstrekkelig. Der leves mest på fisk, poteter, brød og egg. Husene er som regel bra og velstelte, de raskt opførte arbeiderbarakker ved kraftanlegget i Follafoss er dog mindre gode. Drikkfeldighet forekommer ikke i nevneverdig grad, derimot er usedeligheten i tiltagende og moralen slapp. (P. Hovland).

Stenkjær. Nogen husnød kan her neppe sies å være. Av små eneboliger — halvannen etasjes bygninger — blev der i byen opført 16 huser med grunnflate for hvert hus av 60 kvm., de kostet fra 16—20 000 kroner alt efter som eieren selv kunde delta i opførelsen. På denne måte blev der ca. 34 nye bekvemmeligheter på 2—3 værelser og kjøkken. Samtidig blev der bygget flere større villaer i spekulasjonsøiemed. De gode tider har medført, at ungdommen har lagt sig til flere slette vaner, deriblandt en overhåndtagende cigarettøking både i by og på land, selv under arbeide kan de ikke slippe cigaretten. En annen uskikk har anleggsarbeiderne innført, nemlig bruken av snus, som puttes i munnen og legges mellem underlæben og tennene. (K. Bragstad).

Beitstad. Interessen for skolehygien syns endelig å være i stigende. På Namdalseid er planer oppe om å få Sjøaasen skole, som ligger på vannsyk kvikleregrunn, flyttet eller bygget helt ny på annet sted. For Brekken skole er bevilget midler til tidsmessig uthus. Før brukte guttene veggene til pissoir. I Beitstad er planer oppe om anleggelse av tidsmessige lekeplasser. (O. Huus).

Grong. Renlighetssansen syns å våkne. Boligforholdene gjennemgående nokså gode, ialfall er boligene i almindelighet store nok, men de utnyttes dårlig. De dårligste boligforhold er i de spredte nybygg i Nordre Grong. De økonomiske forhold har i årets siste halvdel været temmelig slette. Småbrukernes vesentligste inntekt skrev sig fra skogsdriften, som har ligget helt nede. Spørsmål efter alkohol har været mannjevnt. Tildels adskillig misbruk. På fester er sett

gutter på 15—16 år drikke sig beruset på sprit. Der drikkes også tildels den urene gjærsats. (A. Bryn).

Klinga distrikt er avhengig av skogen og gjennom denne av Bangdalsbruket og Spillumbruket. På grunn av den sterkt innskrenkede drift av disse blev skogsdriften minimal, og som følge derav var der stor arbeidsløshet, så nødsarbeider måtte settes i gang. Der blev påbegynt et nytt veianlegg Bangsund—Spillum og en god del folk fikk beskjeftigelse ved Nord-Trøndelag fylkes elektrisitetsverks kraftlinje, så i det store og hele hadde befolkningen sitt daglige utkomme om de dog måtte innskrenke sig betydelig. De fleste er selveiere og bor i utmerkede huser. Sedeligheten er nogenlunde god. Kaffe- og tobakkmisbruk er almindelig. (A. Wiborg).

Overhalla. Skogsdriften, som næst landbruket er den viktigste næring, blev høsten 1921 helt innstillet, så arbeidsforholdene den siste del av året blev meget dårlige, hvorfor nødsarbeide blev satt igang, dels med fremdrift av ved og dels ved vei- og jernbanearbeide. Nogen nødstilstand har der dog neppe været. Boligundersøkelse er satt igang, men resultatet foreligger ikke ennå. Edrue-lighetsforholdene er forholdsvis gode, men berusningsmidler synes å være tilstede i tilstrekkelig mengde. Hjemmebrenning til eget bruk er nokså almindelig. (O. Fladvad).

Fosnes. På grunn av innskrenkning ved Stadlandbruket og sildoljefabrikken blev der arbeidsløshet, så nødsarbeider måtte settes igang. Vinterfisket slog også feil for de flestes vedkommende. Sild forekom praktisk talt ikke inden distriktet, derimot slog laksfisket godt til. De fleste egentlige gårdbrukere har opgitt vinterfisket og ofrer sig utelukkende for jordbruket, som er gått betydelig frem. Der brukes i de fleste hjem kokt mat 2—3 ganger daglig. Boligene er i de senere år vesentlig forbedret, men det skorter på drenering av tomten og gårdsplassen. Nytelsesmidlene representeres vesentligst av kaffe; edrue-lighetsforholdene er gode, sedeligheten som andre steder flest. (H. Lie).

Kolvereid. Trykket av de dårlige tider blev ganske følelig på grunn av den dårlige høst, det mindre gode fiske og en lengere arbeidsstans ved Salsbrukets tresliperi. Boligforholdene er nokså gode. Sansen for renslighet nogenlunde. Spedbarns og mindreåriges ernæring later adskillig tilbake å ønske. Ernæringsforstyrrelser eller engelsk syke hos disse henføres av de pårørende til en eller annen mystisk årsak (trolldom), som kun kvaksalvere kan fjerne. (A. Bødal).

Vikna. De hygieniske forhold er litet tilfredsstillende, især på strandstedet Rørvik, hvor der hittil ikke er opnådd den minste forbedring hverken ved vannforsyningen, kloakkvesenet eller rensligheten overhodet. Likegyldigheten og tanke-løsheten overfor sundhetens mest elementære krav viser sig også ved, at barna, især i Rørvik, får lov å streife omkring ute sent om kvelden. Der rystes på hodet i hele distriktet over Rørvikbarnas natteliv, men hittil er der ikke blitt nogen bedring tross helserådet på distriktslægens forslag august 1921 enstemmig besluttet, at barn under 14 år ikke fikk lov å være ute på gaten senere enn kl. 9 om sommeren og kl. 8 om vinteren uten i følge med voksne. Beslutningen fikk fylkesmannens godkjennelse som en ny paragraf i Rørviks politivedtekter. Det er selvsagt, at sånt natteliv har skadelige følger. Først og fremst usedelighet og drukkenskap. Det viser sig da også, at i Vikna distrikt var på 99 fødsler 12 utenfor ekteskap, i Leka derimot på 34 fødsler 1 utenfor ekteskap. Trafikken på enkelte kafeer er nokså stor om kvelden, og kaffe- og tobakkmisbruken fremdeles stor. (H. Parow).

Syke- og fattigpleien. I de fleste herreder er ansatt en eller flere sykepleiersker, flere steder særskilte barselpleiersker. Disse holdes dels av private sykepleieforeninger, dels av Sanitetsforeningen. Enkelte herreder har også faste desinfektører.

Gamlehjem finnes i Frosta (12 senger), Skogn, Aasen, Inderøy og Sparbu. Beitstad har et fullt moderne gamlehjem på 30 senger, det samme har Overhalla. Malm et på 15 og Namdalseid et på 14 senger. I Hølandet forpleies de fattige privat.

Sykehus. I Stjørdal er et militæretaten tilhørende sykehus, som er i bruk under våbenøvelsene på Sandferhus i Vernes. Dr. Ellen Seip's sykehus på Saltturo for 12 skrofuløse patienter, overtatt av Trondhjemslegerne. Fremdeles disses hjem «Klevan» for skrofuløse barn samt Hegra pleiehjem for tuberkuløse. I Levanger ligger Nord-Trøndelag fylkes vel utstyrte sykehus og i Verdal er et tuberkuløsehjem for 18 patienter. I Stenkjær finnes et isolasjonslokale for epidemiske syke og fylkets pleiehjem for tuberkuløse, samt et av Stenkjær sanitetsforening opprettet sykehjem. I Vemundvik herred like utenfor Namsos bygrense ligger Namdalens sykehus med tilknyttet tuberkuløsehjem.

Bad. I Stjørdal distrikt er et styrtebad ved det militære sykehus og på Stjørdalshalsen et kombinert badstu- og karbad. Badstuer finnes i Hegra og i Meraaker. I Levanger er skolebad med dusj og karbad, som nogen dager i uken benyttes som folkebad. I Verdal er 2 varmluftsbad, hvorav det ene benyttes til almindelig bruk. I Inderøy er karbad ved flere meierier og ved Sundnes brenneri. I Sparbu forsamlingshus er karbad. I Stenkjær er kommunalt folkebad, kar- og badstubad. I Grong distrikt er 2 badstubad. I Namsos er kar-, dusj- og badstubad, som holdes åpent 2 dager i uken. I Overhalla distrikt finnes 3 badstubad.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Følgende tabell gir opplysning om antallet av møter i helseråd og om vaksinerte:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Nord-Trøndelag fylke	75	2 547
Stjørdal	1) 10	221
Meraaker	2	30
Frosta	5	54
Leksvik	3	41
Skogn	2) 4	122
Levanger	3) 9	106

1) Stjørdal 3, Hegra 3, Laanke 2, Skatval 2. 2) Skogn 2, Aasen 2. 3) Levanger 4, Frol 5.

(Forts.)	Lægedistrikter.	Møter i helse råd.	Vaksinerte.
	Verdal	2	233
	Inderøy	1) 2	375
	Verran	1	118
	Stenkjær	2) 4	344
	Stod	-	-
	Beitstad	3) 6	93
	Grong	2	-
	Snaasa	-	-
	Lierne	-	-
	Namsos	4) 4	131
	Klinga	3	96
	Overhalla	5) 3	111
	Flatanger	1	102
	Fosnes	6) 3	46
	Kolvereid	7) 4	133
	Vikna	4	184
	Leka	8) 3	7

1) Røra 2. 2) Stenkjær 1, Ogdal 1, Egge 2. 3) Beitstad 1, Malm 2, Namdalseid 3.
 7) Namsos 3, Vemundvik 1. 5) Overhalla 2, Hølandet 1. 6) Fosnes 1, Otterøy 2.
 4) Kolvereid 1, Foldereid 2, Nærøy 1. 8) Leka 2, Gravik 1.

XVIII. Nordland fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpevaksinatorer.
Fylket.....	38081,80	170 510	56	12	124	84
1. Bindal.....	Bindal.....	1 509,00	2 628	1	-	2	2
2. Vik.....	Vik.....	232,66	2 492	1	-	1	1
3. Velfjord	Velfjord.....	600,39	1 453	-	-	1	1
4. Brønnøy	Brønnøy.....	150,19	3 693	1	-	2	1
5. Vega.....	Vega	147,27	2 237	1	-	1	1
6. Tjøtta	866,80	3 286	1	-	3	3
	Tjøtta	346,02	2 180	1	-	2	3
	Vevelstad	520,78	1 106	-	-	1	-
7. Alstahaug	408,54	5 175	1	1	3	3
	Stamnes	44,88	1 823	-	1	1	1
	Leirfjord.....	271,87	1 868	-	-	1	1
	Alstahaug.....	91,79	1 484	1	-	1	1
8. Herøy (N.).....	172,83	3 892	1	-	2	1
	Herøy (N.).....	58,70	2 438	1	-	1	-
	Nordvik	114,13	1 454	-	-	1	1
9. Vefsn	Vefsn	3 405,95	5 064 ¹⁾	-	- ²⁾	2	2
10. Mosjøen stadslid...	Mosjøen ladested..	0,83	2 047	3	1	3	-
11. Hatfjelldal	Hatfjelldal	3 102,51	1 198	-	-	1	1
12. Hemnes.....	1 690,20	4 881	1	-	3	2
	Hemnes	1 065,94	3 531	1	-	2	1
	Korgen	624,26	1 350	-	-	1	1
13. Nesna	668,00	4 752	1	-	2	2
	Nesna.....	580,94	3 362	1	-	1	1
	Dønnes	87,06	1 390	-	-	1	1

1) Distriktslægestillingen ledig. 2) Den ene av disse bor i Mosjøen.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinatorer.
14. Mo	Mo.....	3 964,92	5 461	1	-	3	2
15. Lurøy	288,22	3 053	1	-	3	3
	Lurøy.....	270,86	2 436	1	-	2	2
	Træna	17,36	617	-	-	1	1
16. Rødøy	Rødøy.....	696,83	2 808	-	-	2	1
17. Meløy	Meløy.....	872,26	4 438	1	-	2	2
18. Gildeskaal.....	Gildeskaal.....	666,26	4 193	1	-	1	1
19. Beiarn	Beiarn.....	1 226,75	1 895	-	-	2	1
20. Bodø stadslæged..	Bodø, kjøpstad...	1,03	5 156	6	3 ¹⁾	4	-
21. Bodin	Bodin.....	671,34	5 510 ²⁾	2	-	5	4
22. Skjerstad	Skjerstad.....	511,54	1 894	1	-	2	1
23. Saltdal	Saltdal.....	2 079,04	3 761	3	-	2	2
24. Fauske	Fauske.....	1 108,88	7 226	2	1	3	2
25. Sørfold	1 745,46	3 446	-	-	2	-
	Sørfold.....	1 571,25	2 709	-	-	1	-
	Kjerringøy.....	174,21	737	-	-	1	-
26. Nordfold	748,79	2 467	1	-	2	2
	Nordfold.....	563,38	1 373	1	-	1	1
	Leiranger.....	185,41	1 094	-	-	1	1
27. Steigen	Steigen.....	252,21	2 073	1	-	1	1
28. Hamarøy.....	Hamarøy.....	1 208,06	3 082	1	-	1	2
29. Lødingen	1 269,80	4 364	1	-	6	5
	Lødingen.....	1 046,19	2 936	1	-	5	4
	Tjeldsund.....	223,61	1 428	-	-	1	1
30. Tysfjord	Tysfjord.....	1 444,61	2 820	1	-	3	3
31. Narvik stadslæged.	Narvik, kjøpstad..	12,82	6 499	3	1	5	1

¹⁾ 1 av disse er fast ansat jormor i Bodin. bor i Bodø.

²⁾ Den ene av disse, distriktslægen,

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpvaksinatorer.
32. Ankenes	Ankenes	2 005,73	3 233	1	-	¹⁾ 3	3
33. Ofoten	Evenes	741,64	5 712	2	-	3	3
34. Værøy	Værøy	28,87	1 535	1	-	2	1
35. Flakstad	Flakstad	298,98	2 900	1	-	2	2
	Moskenes	179,75	1 597	1	-	1	1
		119,23	1 303	-	-	1	1
36. Buksnes	Buksnes	169,01	5 201	1	1	6	2
37. Borge	Borge	256,79	4 403	1	-	3	3
38. Gimsøy	Gimsøy	185,34	1 496	-	-	2	2
39. Vaagan	Vaagan	282,87	4 188	1	-	5	4
40. Svolvær stadsl.dstr.	Svolvær, ladested	3,30	2 627	1	1	2	1
41. Hadsel	Hadsel	726,17	9 310	4	1	12	1
42. Bø	Bø	212,00	4 288	1	-	2	1
43. Øksnes	Øksnes	362,61	3 278	-	-	2	2
44. Sortland	Sortland	409,93	4 527	2	-	2	2
45. Dverberg	Dverberg	674,52	4 868	1	-	4	5

¹⁾ En av disse bor i Narvik.

Sundhetstilstanden ¹⁾ oppgives gjennegående at ha vært god; distriktslægenes angivelser svinger mellom særdeles god (Vega) og jevnt god; kun fra Gildeskaal og Hamarøy er beretningene mindre gunstige. Av epidemiske sygdomstilfeller er i alt meldt 11 997 (69,9 pro mille av folkemengden) med 209 dødsfald; i 1920 var de tilsvarende tall henholdsvis 13 237 og 310. Ingen større epidemier forekom.

Dødeligheten var 11,4 pro mille av den opgitte tilstedeværende folkemengde. Se den almindelige del. Tabell II.

Om de **epidemiske sygdommer** i almindelighet henvises til tabellen på side 217 og flg.

¹⁾ Fra Mosjøen, Hatfjelldal, Beiarn, Bodø, Ofoten, Værøy, Flakstad, Gimsøy og Vaagan lægedistrikter er ingen årsberetning innkommen.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfeller.	dødsfall.													
Tyfoidføber	72	5	72	5	13	10	7	1	-	1	1	3	-	12	19
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	5	2	5	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-	-	1
Skarlagensfeber	100	1	100	19	11	2	1	4	19	3	5	6	8	17	5
Meslinger	436	2	435	4	-	2	12	30	47	50	18	23	75	117	57
Difteri (croup)	553	39	551	81	51	39	58	53	26	31	42	41	43	30	56
Dysenteri	2	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Barsefeber	24	8	21	4	3	4	2	2	2	2	1	-	1	-	-
Pyæmi, septhæmi	32	7	27	1	2	5	6	-	1	2	1	3	2	1	3
Pemfigus (hos nyfødte)	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Rosen	97	1	96	7	12	11	17	8	2	8	8	7	4	4	8
Røde hunde	6	-	6	-	-	-	2	1	-	1	-	-	2	-	-
Variceller	141	-	139	13	13	24	15	16	4	6	3	10	9	11	15
Kusma	92	-	92	11	10	11	7	5	6	3	4	2	5	9	19
Kikhoste	553	14	553	74	77	107	70	36	64	57	30	14	9	1	14
Akute katarrer i åndedrætsorg.	3686	63	6342	840	833	677	569	430	387	361	329	276	447	568	625
Influenza	1465	5	1460	135	214	319	119	73	108	45	45	42	52	82	226
Lungebetendelse	323	43	320	41	43	41	39	26	15	21	11	18	20	24	21
Plevrit	571	3	569	54	55	60	57	44	49	51	45	32	36	34	52
Giktfeber	167	4	165	15	15	20	16	12	11	16	12	12	14	10	12
Akut diarrhoe (kolerine)	954	11	951	45	83	86	100	60	69	81	108	73	88	89	69
Skjærbuk	16	-	16	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-
Tilsammen	11997	209	11923	1349	1439	1419	1097	802	810	741	664	564	815	1021	1202

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	1		2		3		4		5		6		7	
	Bindal.		Vik.		Velfjord.		Brønnøy.		Vega.		Tjøtta.		Alstahaug.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	1	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-
Difteri (croup)	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	8	-	45	3
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rosen	1	-	-	-	2	-	-	-	3	-	1	-	2	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	1	-	-	-	7	-	-	-	4	-	3	-	2	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Kikhoste	-	-	-	-	-	-	1	-	5	-	-	-	-	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene	38	1	68	-	49	1	54	-	55	-	62	-	329	-
Influenza	-	-	1	-	5	-	22	1	5	-	2	-	14	-
Lungebetendelse	4	-	3	-	2	-	2	2	4	-	1	-	5	1
Plevrit	6	-	3	-	5	-	12	-	2	-	4	-	4	-
Giktfeber	5	-	5	-	1	-	8	-	1	-	3	-	2	-
Akut diarrhoe (kolerine)	4	-	14	-	2	-	2	-	-	-	8	1	19	1
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	59	1	96	-	73	1	113	4	79	-	95	2	427	5

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistrikterne:													
	8		9		10		11		12		13		14	
	Herøy.		Vefsn.		Mosjøen stads- læge- distrikt.		Hatfjelldal.		Hemnes.		Nesna.		Mo.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	3	-	2	-	-	-	-	-	3	-	2	-
Difteri (croup)	2	1	8	1	-	-	1	-	4	1	4	-	9	2
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Variceller	-	-	5	-	10	-	-	-	-	-	2	-	2	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	18	1
Akute katarrer i åndedrætsorganene	20	2	162	4	117	-	57	-	95	-	180	5	246	1
Influenza	1	-	34	1	17	-	2	-	41	-	60	-	4	-
Lungebetændelse	1	-	7	2	7	-	-	-	11	5	8	1	34	4
Plevrit	2	-	21	-	8	-	3	-	3	-	13	-	12	-
Giktfeber	2	-	4	-	-	-	-	-	3	-	5	-	9	-
Akut diarrhoe (kolerine)	7	-	16	-	27	-	-	-	16	1	40	1	31	1
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	35	3	261	8	190	-	63	-	175	7	320	7	372	11

Epidemiske sygdommer.

(Forts.)	Fordeling på lægedistriktene:													
	15		16		17		18 og 19		20		21		22	
	Lurøy.		Rødøy.		Meløy.		Gilde- skaal og Beiaru.		Bødø- stads- læge- distrikt.		Bodin.		Skjer- stad.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	6	1	9	-	14	-	3	-	6	-	-	-
Meslinger	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Difteri (croup)	6	1	5	-	5	-	19	1	18	-	7	1	1	1
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	1	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-
Pyæmi, sephæmi	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	-	-	6	-	1	-	3	-	4	-	1	-
Røde hunde	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Variceller	1	-	-	-	1	-	14	-	6	-	5	-	-	-
Kusma	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	-
Kikhoste	24	-	4	-	25	-	3	1	33	1	4	-	11	2
Akute katarrer i åndedrætsorganene	33	-	29	1	371	2	58	6	479	2	55	6	32	1
Influenza	2	-	1	-	32	-	-	-	15	-	5	-	10	-
Lungebetændelse	1	-	-	-	6	-	6	2	32	-	7	-	2	1
Plevrit	-	-	1	-	8	-	15	-	71	-	7	-	7	-
Giktfeber	-	-	-	-	3	-	3	1	10	-	2	-	1	-
Akut diarrhoe (kolerine)	15	-	4	-	2	1	2	-	110	-	5	-	2	-
Skjorbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	83	1	51	3	470	3	138	12	795	3	111	7	67	5

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	23		24		25 og 26		27		28		29		30	
	Saltal.		Fauske.		Sørfold og Nordfold.		Steigen.		Hamarøy.		Lødingen.		Tysfjord.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	13	3	-	-	5	-	6	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	13	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	14	-	-	-
Difteri (croup)	20	1	17	2	20	1	1	-	7	2	31	1	13	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	-	-	-	-	2	2	-	-	2	-	2	2	-	-
Pyæmi, septæmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	1	-	5	-	-	-	-	-	1	-	16	-	3	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	1	-	17	-	-	-	-	-	1	-	8	-	3	-
Kusma	5	-	2	-	2	-	-	-	8	-	1	-	3	-
Kikhoste	-	-	-	-	8	-	-	-	77	3	73	2	49	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene . .	71	2	475	-	224	6	3	-	71	-	119	5	50	-
Influenza	4	-	18	-	24	1	4	-	4	-	34	-	13	-
Lungebetændelse	12	-	18	2	13	3	3	-	12	1	16	1	2	-
Plevrit	8	-	28	-	3	-	1	1	28	1	19	-	4	-
Giktfeber	3	-	2	-	4	-	1	-	3	-	10	1	2	-
Akut diarrhoe (kolerine)	7	-	57	-	23	1	6	-	-	-	-	-	8	-
Skjærbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	132	3	653	4	337	17	21	1	222	8	354	13	151	-

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	31		32		33		34		35		36		37	
	Narvik stadslæge- distrikt.		Ankenes.		Ofoten.		Værøy.		Flakstad.		Buksnes.		Borge.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7	-
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Meslinger	185	1	2	-	15	-	2	-	-	-	1	-	-	-
Difteri (croup)	54	4	9	3	12	-	-	-	-	-	35	6	13	1
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	3	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	6	-	5	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	17	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Kusma	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Kikhoste	30	-	23	-	81	-	4	-	-	-	5	2	26	1
Akute katarrer i åndedrætsorganene . .	589	1	84	2	373	-	12	-	-	-	152	4	107	-
Influenza	740	2	49	-	121	-	-	-	-	-	8	-	4	-
Lungebetendelse	23	4	9	2	7	-	-	-	-	-	5	4	15	2
Plevrit	32	-	3	1	16	-	-	-	-	-	11	-	23	-
Giktfeber	22	-	3	-	5	-	-	-	-	-	3	-	4	-
Akut diarrhoe (kolerine)	216	1	18	-	38	-	-	-	-	-	15	-	6	-
Skjærbuk	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	1926	15	202	9	677	-	18	-	-	-	247	16	215	4

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:															
	38 og 39		40		41		42		43		44		45		Under Lofot-fisket.	
	Gimsøy og Vaagan.		Svolvær stads-lægedistrikt.		Hadsel.		Bø.		Øksnes.		Sortland.		Dverberg.			
	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.	Tilf.	Dsf.		
Tyfoidfeber	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	1
Cerebrospinalmeningit (epid.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
Skarlagensfeber	-	-	19	-	11	-	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-
Meslinger	-	-	13	-	72	-	49	-	-	-	54	-	6	-	-	-
Difteri (croup)	4	1	17	-	50	4	40	1	12	-	10	-	27	-	12	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barsel-feber	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	2	-	3	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	12	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	2	-	8	-	1	-	1	-	-	-	6	1	8	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	7	-	7	-	-	-	-	-	13	-	-	-	2	-
Kusma	-	-	18	-	5	-	-	-	-	-	25	-	8	-	5	-
Kikhoste	-	-	38	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-
Akute katarrer i åndedrætsorg. . .	14	2	259	2	602	6	1	1	42	-	157	-	83	-	309	-
Influenza	-	-	20	-	115	-	-	-	-	-	20	-	-	-	14	-
Lungebetændelse	1	-	12	2	13	1	2	-	-	-	3	-	8	3	6	-
Plevrit	2	-	27	-	72	-	16	-	7	-	29	-	15	-	20	-
Giktfeber	2	2	3	-	12	-	1	-	1	-	8	-	3	-	8	-
Akut diarrhoe (kolerine)	2	2	44	1	42	-	-	-	-	-	33	-	7	-	106	-
Skjorbuk	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	26	8	481	6	1026	12	111	2	75	-	356	-	171	6	523	2

Veneriske

Sygdom.	Tilfeller.	Fordeling på															
		1	2	3	4	5	7	8	9	12	13	14	17	18	20	21	24
		Bindal.	Vik.	Velfjord.	Brønnøy.	Vega.	Alstahaug.	Herøy.	Vefsn.	Hemnes.	Nesna.	Mo.	Meløy.	Gildeskaal.	Bodø.	Bodin.	Fauske.
Veneriske sår...	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	
Syfilis, erhvervet	56	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	6	7	1	-	
— medfødt..	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Gonorrhoe, uretrit	348	1	3	3	17	6	7	3	1	2	4	2	8	13	39	2	1

Tyfoidfeber optrådte på Kjærringøy i Sørfolla i en begrenset epidemi med tilsammen 15 angrepne på nogen gårder, hvor der gjentagne ganger tidligere har vært tyfus. (Hegbom). I Borge forekom likeledes nogen tilfelle i huse, som før har vært inficert. (Lydersen). Et par tilfelle av paratyfus i Lødingen skyldtes antagelig smitte ved et jægtemannskab fra Bergen. Forøvrig optrådte sygdommen mest med spredte tilfelle, når undtages 27 tilfelle på Henningsvær sykehus under Lofotfisket.

Scarlatina dannet i Gildeskaal i årets begynnelse en liten epidemi, som fortsættelse fra foregående år, i nedre del av Beiardalen. Da den store avstand fra læge og de vanskelige isforhold var hinderlig for kontroll med sygdommen, blev der i en ledigstående gård innrettet et provisorisk lasaret for 6 syke, hvor 2 unge piker som frivillig meldte sig fungerte som pleiersker i 6—7 uker. Takket være denne foranstaltning lykkedes det å begrænse epidemien. (G. Johnson).

Difteri har i 1921 vært av mindre betydning enn vanlig; har optrådt med 412 tilfelle og 29 dødsfall (7 pct.). I den avsides liggende dal Eidsfjord i Lødingen forekom dog adskillige tilfelle (S. Sæther), og i Budal, Hadsel, blev skolen lukket for å stanse den der herskende epidemi. Sygdommens utbredelse skyldtes visstnok juletreffestene, hvor alle skal delta enten de er friske eller syke, og hvor rensligheten med glass og kopper er meget mislig. (Bjørnson).

Barsel-feber anmeldtes med 16 tilfelle, hvorav intet fra jormødres praksis.

Kikhoste har hatt nogen utbredelse, særlig i Ofoten, Hamarøy, Steigen og Gildeskaal, hvor sygdommen fandtes i næsten hvert hus, samt i Narvik, hvor den gav årets sygdomsbillede sitt særpreg. Epidemien var for en del fortsættelse av fjorårets.

Tuberkulose. Om de i året anmeldte og av tuberkuloseprotokollene utgatte tilfelle henvises til tabellene i den almindelige beretning. — Dødsfall av lungetuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 20,7 pct. av samtlige ved sykdom forårsagede kjendte dødsfall og 23,8 pct. av dødsfall av ikke-epidemiske sykdommer. For byene var forholdet henholdsvis 15,2 pct. og 18,8 pct., og for bygdene 21,2 pct. og 24,2 pct. Forøvrig henvises til tabellen side 226. Tuberkulosen synes i mange distrikter fremdeles å utbrede sig. I Vefsn er det denne sykdom som særlig præger døds-listerne, om enn tuberkuloseforeningen har gjort et stort arbeide og nu også har

sygdommer.

lægedistriktene:

25	26	27	28	29	30	31	32	33	36	37	40	41	42	43	44	45
Sørfold.	Nordfold.	Steigen.	Hamarøy.	Lødingen.	Tysfjord.	Narvik.	Ankenes.	Ofofen.	Buksnes.	Borge.	Svolvær.	Hadsel.	Bø.	Øksnes.	Sortland.	Dverberg.
-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	1	33	-	1	-	-	12	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	3	4	4	2	5	99	8	12	9	7	32	39	4	1	7	-

fått ungdomsforeningene med. I Tysfjord rammer tuberkulosen særlig lappebefolkningen. (S. Sæther). For Bø var 1921 et rekordår både med hensyn til antall dødsfall av tuberkulose og antall nye anmeldte tilfelle (Andreassen), og i Sortland sies sygdommen å ha hjemstøkt næsten hvert hus, uaktet bolig- og ernæringsforholdene var ganske gode; det hårde vær uten sommervarme turde ha betydning. (A. Wiig). Flere steder klager lægerne over at mange pasienter først så sent kommer til lægen, at sanatoriebehandling, som de fleste er villig til å underkaste sig, ikke var anvendelig; det er da vanskelig å få pasienten til å lægge sig inn på pleiehjem. (H. P. Borgen) Fra Meløy uttales dog, at folk har respekt for tuberkulosen, så læge hurtig søkes, når man hoster. (O. K. Knudsen).

Spedalskhet er anmeldt med 7 tilfelle for hele fylket, derav 1 i Rødøy, 1 Mo, 2 Tjøtta (hvorav 1 mann døde i årets løp), 2 Steigen (glatt form). I Bodin fattiggård døde 1921 den sidste spedalske i distriktet.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle ses av ovenstående tabell.

Av **Skabb** er meldt 718 tilfelle, de fleste fra Vesteraalen (Lødingen, Hadsel, Bø, Sortland og Dverberg).

Av **obstetriciske operasjoner** utført av læger er i alt opført 84, nemlig i Bindal 1, Vik 1, Velfjord 1, Brønnøy 2, Vega 1, Herøy 4, Vefsn 2, Mo 3, Gildeskaal 3, Bodø 1, Bodin 7, Skjerstad 1, Saltdal 1, Fauske 5, Nordfold 1, Steigen 2, Hamarøy 1, Lødingen 1, Narvik 9, Ankenes 3, Buksnes 5, Borge 2, Svolvær 4, Hadsel 11, Bø 5, Sortland 2, Dverberg 4. Indikasjoner og utfall vil sees av tabellen på side 227.

Om **jormorhjelpen** se tabellen i den almindelige beretning. Fra samtlige distrikter berettes, at hjelpekoner nu kun sjelden benyttes og alene i distrikternes utkanter, hvor der er lang vei til jormor.

På **barselseng døde** ifølge lægernes opgaver 10 kvinder, hvorav 8 av barselbeber. Forøvrig henvises til den almindelige beretnings dødstabeller gruppe XII.

Ifølge tabellen over **fødte og døde**, se side 228, var overskuddet av fødte 2 526, og forholdet mellem fødte og døde 100 : 43,6.

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Bindal	24	7	1	23
Vik	25	5	-	25
Velfjord	11	-	1	10
Brønnøy	41	7	4	37
Vega	16	4	-	16
Tjøtta	42	6	2	40
Alstahaug	58	12	5	53
Herøy	34	11	3	31
Vefsn	55	14	8	47
Møsjoen stadslægedistrikt.	-	-	-	-
Hatfjelldal	8	2	-	8
Hemnes	57	8	7	50
Nesna	55	7	7	48
Mo	53	4	11	42
Lurøy	17	6	1	16
Rødøy	27	8	3	24
Meløy	25	3	3	22
Gildeskaal	66	6	12	54
Beiarn	52	7	3	49
Bodø stadslægedistrikt	86	25	7	79
Bodin	22	3	5	17
Skjerstad	42	8	3	39
Saltal	54	15	4	50
Sørfold	37	4	12	24
Nordfold	43	7	5	38
Steigen	29	2	1	29
Hamarøy	40	11	8	32
Lødingen	50	10	13	37
Tysfjord	8	2	-	8
Narvik stadslægedistrikt.	48	9	15	33
Ankenes	33	8	9	24
Ofoten	-	-	-	-
Værøy	15	1	-	15
Flakstad	-	-	-	-
Buksnes	57	6	16	41
Borge	55	11	4	51
Gimsøy	12	4	8	4
Vaagan	44	5	6	44
Svolvær stadslægedistrikt.	23	3	6	17
Hadsel	99	29	12	87
Bø	46	20	2	44
Øksnes	4	2	-	4
Sortland	38	17	-	38
Dverberg	36	10	6	30
Under Lofotfisket	2	-	2	-
Nordland fylke	1 589	329	209	1 380
Derav i byer	125	19	24	101
— bygder	1 464	310	185	1 279

Været var gjennomgående usedvanlig kaldt, fugtig og stormende, «et våtår av værste slags» (Rødøy) med «absolut ingen sommer» (Saltal).

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning ved hodeleie.						Vending.		Uttrekning ved bekkenendeleie.			Partus præmaturus artificialis.		Perforasjon.	Efterbyrdsoperasjon.	Abortus provocatus.	
	Mødre.			Barn.			Mødre.	Barn.	Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Mødre.	Mødre.
	Lev.	D.	Uopg.	Lev.	Df.	Uopg.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Lev.
Risvekkelse, langvarig fødsel etc.....	38	-	-	38	-	-	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Trangt bekken.....	4	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-	2	-	-
Barselkrampe.....	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Placenta prævia og blødning	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ueftergivelige fødselsdeler...	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
For tidlig løsning av dypt-sittende placenta.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lordose.....	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Fare for moren.....	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Fare for fosteret.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stort fosterhode; hydrocephalus	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie.....	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt morkake.....	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Uopgitt indikasjon.....	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	53	1	2	50	4	2	4	4	4	3	1	3	2	1	3	4	2
	56			56					4			3					

Nordland fylke. 1921.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	levende.	dødfødte.	i alt.	0—1 aar.	i 1ste døgn.	ved ulykkelige hændelser.	ved selvmord.	ved mord eller drap.
Bindal	73	1	27	4	-	1	-	-
Vik	59	1	32	4	1	-	-	-
Velfjord	41	1	12	1	1	-	-	-
Brønnøy	96	2	39	-	-	-	-	-
Vega	58	1	19	1	-	2	-	-
Tjøtta	76	2	42	2	-	3	1	-
Alstahaug	114	2	66	8	-	2	1	-
Herøy	106	2	38	3	-	3	-	-
Vefsn	123	2	54	5	-	-	-	-
Mosjøen stadslægedistrikt	46	1	22	1	-	-	-	-
Hatfjelldal	32	1	6	1	-	-	-	-
Hemnes	112	1	68	4	-	3	-	-
Nesna	116	-	59	5	-	1	1	-
Mo	139	4	58	7	1	3	1	-
Lurøy	70	5	24	1	-	4	-	-
Rødøy	84	2	37	3	-	2	-	-
Meløy	119	2	41	7	-	2	-	-
Gildeskaal	96	3	53	2	-	5	-	-
Beiarn	50	-	22	3	-	-	-	-
Bodø stadslægedistrikt	118	-	65	7	-	-	1	-
Bodin	116	1	77	10	-	1	1	-
Skjerstad	43	2	29	2	-	1	-	-
Saltdal	68	-	53	4	1	7	-	-
Fauske	201	2	61	10	1	4	1	-
Sørfold	91	2	40	7	-	3	-	-
Nordfold	63	-	43	2	-	1	-	-
Steigen	43	-	32	1	-	-	-	-
Hamarøy	72	1	45	6	-	3	1	-
Lødingen	115	4	52	12	2	-	-	1
Tysfjord	75	1	45	10	2	1	-	-
Narvik stadslægedistrikt	240	6	49	12	-	-	-	-
Ankenes	92	3	36	6	-	-	-	-
Ofoten	149	2	83	17	-	-	-	-
Værøy	55	1	20	2	-	3	-	-
Flakstad	74	1	26	1	-	-	1	-
Buksnes	191	5	57	11	1	-	-	-
Borge	127	-	57	7	1	1	-	-
Gimsøy	34	1	15	1	-	2	-	-
Vaagan	103	4	46	6	-	2	-	-
Svolvær stadslægedistrikt	73	4	20	4	-	2	-	-
Hadsel	265	10	108	14	3	2	-	-
Bø	114	2	60	5	-	6	-	-
Øksnes	121	-	28	6	2	1	-	-
Sortland	143	-	42	4	-	1	1	-
Dverberg	89	1	51	6	-	4	-	-
Nordland fylke	4 485	86	1 959	236	16	76	10	1
Derav i byer	477	11	156	24	-	2	1	-
— - bygder	4 008	75	1 803	212	16	74	9	1

Levemåte, hygieniske og økonomiske forhold. På grunn av været blev avlingen de fleste steder dårlig; potetene råtnet tildels i jorden, høibjergingen var vanskelig og umodent korn stod sine steder ute ved juletider. Da også fisket slog feil, fisketørken var dårlig i den stadige nedbør, og da dessuten industrien lå nede, var økonomi og næringsforhold i de fleste distrikter knapp og vanskelig. Men befolkningen er nøisom, og virkelig nød har kun undtagelsesvis vært tilstede. Under arbeidsløsheten i Glomfjord (Meløy) var dog barnene underernærte (O. K. Knudsen); det samme berettes om kvinder og barn i Tysfjord (S. Sæther). I det hele har levemåten vært bedst, hvor gårdsbruk er drevet; fra Nordfold (Uchermann) og Borge (Lydersen) meldes også at befolkningen her har tatt fatt på nydyrking — for å utvide gårdsbruket. Ellers lyder jevnt klagerne over, at kostholdet er ensidig og uhensiktsmessig; salt fisk, poteter og kaffe, og matlavningen er ofte primitiv (Lydersen).

Edrueligheten er i det hele god, idet dog «hjemmebrønding», tildels endog for eksport, omtales fra flere distrikter. **Sædeligheten** likeledes god, men fra Narvik omtales at «gatetrafikken» følger antallet av skibe som anløper stedet. (Astrup).

Sykehus finnes i Alstahaug (Søvik), Bodø, Narvik og Hadsel (Stokmarknes); sykestuer i Bindal (Teraak), Brønnøy, Meløy (Glomfjord) Fauske (Sulitjelma), Saltdal, Svolvær og Sortland (Sigerfjord). For medisinalvesenets regning drives under Lofotfisket sykestuer i fiskeværene Kabelvaag, Henningsvær, Stamsund, Reine, Værøy og Røst. Et militært sykehus på Elvegårdsmoen (Ankenes) er i gang under øvelsene.

Av **tuberkulosehjem** har fylket nu 11: i Brønnøy, Vefsn, Mo, Meløy (Voll), Bodin, Fauske, Tysfjord, Narvik, Vaagan, Hadsel og Sortland. — Statens tuberkulosesanatorium ligger i Saltdal (Vennsmoen), dens sinnsykeasyl i Bodin (Rønvik).

Badeinnretninger finnes i Vik, Mosjøen, Saltdal, Fauske (Sulitjelma), Nesna, Lødingen, Narvik, Vaagan (Kabelvaag) og Hadsel (Stokmarknes). De fleste dog kun litet benyttet.

Av fylkets 45 distriktslægestillinger stod fremdeles 9 ubesatt. Kvaksalveri er næsten helt forsvundet i hele Nordland fylke, omtales kun fra Dverberg og Sortland. Utdannede sykepleiersker finnes ennu kun i et ringe tall, 12, i det hele fylke.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

Om **møter i helseråd** samt om **vaksinerte** se følgende tabell:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Nordland fylke	131	3 907
Bindal	1	20
Vik	2	5
Velfjord	4	-
Brønnøy	1	88
Vega	2	118

(Forts.)	Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
	Tjøtta	1) 2	212
	Alstahaug	2) 5	93
	Herøy	3) 5	355
	Vefsn	6	-
	Mosjøen stadslægedistrikt	-	-
	Hatfjelldal	-	-
	Hemnes	4) 4	-
	Nesna	5) 3	146
	Mo	5	52
	Lurøy	6) 4	-
	Rødøy	4	-
	Meløy	5	-
	Gildeskaal	7	114
	Beiarn	2	-
	Bodø stadslægedistrikt	3	145
	Bodin	6	34
	Skjerstad	3	33
	Saltdal	3	166
	Fauske	3	105
	Sørfold	7) 2	-
	Nordfold	8) 6	70
	Steigen	3	89
	Hamarøy	5	145
	Lødingen	9) 9	287
	Tysfjord	-	-
	Narvik stadslægedistrikt	5	103
	Ankenes	3	95
	Ofoten	-	-
	Værøy	-	-
	Flakstad	-	-
	Buksnes	10) 7	248
	Borgø	3	215
	Gimsøy	-	-
	Vaagan	-	-
	Svolvær stadslægedistrikt	8	93
	Hadsel	-	-
	Bø	5	235
	Øksnes	-	293
	Sortland	-	145
	Dverberg	1	203

1) Tjøtta 1, Vevelstad 1. 2) Alstahaug 1, Stannes 2, Leirfjord 2. 3) Herøy 4, Nordvik 1. 4) Hemnes 4, Korgen 1. 5) Nesna 2, Dønnes 1. 6) Lurøy 3, Træna 1. 7) Sørfold 1, Kjerringøy 1. 8) Nordfold 4, Leiranger 2. 9) Lødingen 2, Tjeldsund 1. 10) Hol 3, Buksnes 4.

XIX. Troms fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpesaksinatorer.
Fylket.....	26 989,9	88 560	24	5	73	52
1. Harstad stadslid...	Harstad, ladested	0,67	4 057	4	2	2	-
2. Trondenes....	Trondenes.....	548,63	9 286	1	-	5	5
3. Kvæfjord.....	Kvæfjord.....	659,31	2 964	1	-	3	3
4. Bjarkøy.....	Bjarkøy.....	110,40	1 924	1	-	2	1
5. Ibestad.....	Ibestad.....	807,58	5 544	1	-	8	6
6. Salangen.....	897,08	4 047	1	-	3	1
	Salangen.....	590,50	2 613	1	-	1	1
	Lavangen.....	306,58	1 434	-	-	2	-
7. Sørreisa.....	Sørreisa.....	357,84	2 221	1	-	1	1
8. Tranøy.....	714,36	3 550	1	-	4	3
	Tranøy.....	439,22	1 792	1	-	2	2
	Dyroy.....	275,14	1 758	-	-	2	1
9. Berg.....	632,02	2 691 ¹⁾	-	-	4	2
	Berg.....	263,33	1 164	-	-	2	1
	Torsken.....	368,69	1 527	-	-	2	1
10. Lenvik.....	1 145,63	7 299	1	-	5	4
	Lenvik.....	670,27	5 387	1	-	3	2
	Hillesøy.....	475,36	1 912	-	-	2	2
11. Maalselv.....	Maalselv.....	4 454,94	3 966	1	-	3	1
12. Bardu.....	Bardu.....	2 577,03	1 703	1	-	1	1
13. Balsfjord.....	1 667,44	5 209	1	-	4	4
	Balsfjord.....	1 252,95	3 509	1	-	2	2
	Malangen.....	414,49	1 700	-	-	2	2
14. Tromsø stadslægedistrikt.....	Tromsø, kjøpstad.	0,71	10 566	5	3 ²⁾	7	-

¹⁾ Ubesatt i flere år. ²⁾ En av jormødrene bor i Tromsø.

Lægedistrikte.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jordmødre.	Hjelpvaksinatorer.
15. Tromsøysund.....	Tromsøysund...	1 449,89	6 262	1) ¹ 1	-	2) ² 6	5
16. Lyngen.....	Lyngen.....	3 644,15	6 729	1	-	5	5
	Lyngen.....	2 993,71	5 493	1	-	4	4
	Sørfjord.....	650,44	1 236	-	-	1	1
17. Karlsøy.....	1 417,91	3 590	3) ³ -	-	3	3
	Karlsøy.....	753,90	2 231	-	-	2	2
	Helgøy.....	664,01	1 359	-	-	1	1
18. Skjervøy.....	5 904,27	6 952	1	-	7	7
	Skjervøy.....	1 132,13	3 434	1	-	3	3
	Nordreisa.....	2 770,84	1 707	-	-	2	2
	Kvænangen.....	2 001,30	1 811	-	-	2	2

1) Distriktslægen bor i Tromsø. 2) En av jordmødrene bor i Tromsø. 3) Ubesatt.

Sundhetstilstanden i fylket og dets byer må i 1921 anses som god, tildels meget god, kun med mindre epidemier av difteri, meslinger, scarlatina og kikhoste. Fra Trondenes berettes dog om adskillig sykелighet, såvel av de nevnte sykdommer som av kusma og tyfoidfieber, sistnevnte især lokalisert på gamle «tyfoidgårder». Både fattig og rik i Trondenes søker å unddra sig lægekontroll for å undgå isolasjon, læge tilkalles derfor gjerne først når det er for sent, f. eks. til serumbehandling ved difteri.

Dødeligheten var 12,8 pro mille av den opgitte tilstedeværende middel-folkemengde; se tabell II i den almindelige beretning.

Om de **epidemiske sykdommer** i sin almindelighet henvises til tabellen på neste side. Antallet av anmeldte epidemiske sykdomstilfelle utgjorde 55,1 pro mille av fylkets befolkning.

Tyfoidfieber meldes fra Salangen i spredte tilfelle uten kjent årsak, også i 1920 var her tyfoid. Skjervøy har 1 tyfoidtilfelle mot 21 i 1920. Forøvrig meldes tyfoid fra Harstad, Trondenes (se ovenfor), Bjarkey, Tromsø og Lyngen.

Difteri holdt sig hårdnakket hele året i Gretangsbotn i Ibestad; hos soldatene på Elvegaardsmoen, som tildels får sin melkeforsyning fra Gretangen har der i de senere år forekommet diverse tilfelle av difteri. (S. O. Brochmann). På Sundli i Bardu opgis der å ha været difteri 5 år i rad.

Meslinger optrådte mot slutten av året i Tromsø som en lett epidemi.

Influenza viste sig med få og spredte tilfelle, når undtas en lett epidemi i april på underoffisersskolen i Harstad.

Skabb er opført med 245 tilfelle.

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember.
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidefeber	26	3	25	1	2	5	2	2	2	2	3	-	2	3	1
Cerebrospinalmeningit (epid.)	6	3	6	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2
Akut poliomyelit	8	1	7	-	-	-	-	1	1	-	-	1	3	1	-
Skarlagensfeber	29	-	29	-	-	-	2	1	6	10	4	4	1	1	-
Meslinger	188	1	188	-	-	-	-	-	1	3	2	7	21	67	87
Difteri (croup)	357	23	357	59	26	65	36	34	15	15	20	29	26	18	14
Dysenteri	3	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	-
Barsel-feber	11	5	8	-	1	-	1	1	1	1	-	-	1	2	-
Pyæmi, septhæmi	12	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Pemfigus (hos nyfødte)	16	2	16	2	1	2	2	-	7	-	-	-	-	1	1
Rosen	54	2	54	3	7	5	2	4	7	6	2	3	6	5	4
Røde hunde	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Variceller	113	-	113	15	7	-	4	13	2	-	2	-	1	38	31
Kusma	133	-	133	5	11	5	6	-	10	8	9	13	12	29	25
Kikhoste	478	32	478	58	50	74	44	26	32	26	16	40	45	39	28
Akute katarrer i åndedrættssorg	2532	50	2532	313	222	275	260	179	222	141	142	174	164	171	269
Influenza	218	1	218	13	14	29	86	22	7	8	5	13	8	4	9
Lungebetændelse	156	33	156	22	9	18	22	21	12	10	8	6	10	5	13
Plevrit	185	8	185	18	16	17	15	18	17	13	17	19	5	13	17
Giktfeber	45	-	45	7	3	5	3	2	2	2	6	5	3	6	1
Akut diarrhoe (kolerine)	343	12	343	19	10	17	16	21	25	37	74	23	48	42	11
Tilsammen	4915	186	4900	536	379	517	504	345	371	282	310	338	357	448	513

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:																	
	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Harstad stadslæge- distrikt.		Trondenes.		Kvæfjord.		Bjarkey.		Ibestad.		Salangen.		Sørreisa.		Tranøy.		Berg.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidefeber	7	-	7	2	-	-	1	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Cerebrospinalmeningit (epid.) . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	2	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-
Meslinger	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	25	1	88	4	30	1	31	-	31	4	-	-	3	-	26	3	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	1	-	2	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	6	-	1	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	7	-	4	-	3	-	-	-	6	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	36	-	30	-	-	-	-	-	2	-	-	-	10	-	6	-	-	-
Kusma	-	-	16	-	7	-	-	-	1	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Kikhoste	24	-	30	-	7	-	-	-	20	-	17	-	1	-	22	-	-	-
Akute katarrer i åndedrættorg. . . .	316	1	197	3	163	3	14	-	153	3	104	-	31	1	125	1	7	-
Influenza	100	-	-	-	2	-	-	-	65	-	3	-	10	1	2	-	5	-
Lungebetendelse	16	2	8	2	2	-	-	-	10	1	9	2	1	1	11	1	1	1
Plevrit	18	-	7	1	6	-	-	-	24	-	9	-	5	-	11	-	-	-
Giktfeber	3	-	2	-	1	-	1	-	9	-	-	-	2	-	4	-	1	-
Akut diarrhoe (kolerine)	20	-	24	1	9	-	-	-	4	-	10	1	19	-	13	-	-	-
Tilsammen	577	5	436	15	235	4	48	-	330	11	162	5	87	5	232	5	14	1

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:																		
	10		11		12		13		14		15		16		17		18		
	Lenvik.		Maalselv.		Bardu.		Balsfjord.		Tromsø stadslægge- distrikt.		Tromsøy- sund.		Lyngen.		Karlsey.		Skjervøy.		
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	
Tyfoidefeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
Cerebrospinalmeningit (epid.) ...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	-	-	-	-
Akut poliomyelit	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	-	-	4	-	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Meslinger	-	-	-	-	-	-	-	-	174	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	14	2	11	-	6	1	13	-	33	1	20	3	3	1	13	2	10	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Barselfeber	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	2	2	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	1	-	-	-	1	-	-	-	12	-	3	1	5	-	4	-	6	1	-
Røde hunde	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	1	-	6	-	-	-	-	-	19	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-
Kusma	2	-	1	-	-	-	-	-	83	-	5	-	12	-	-	-	-	2	-
Kikhoste	46	2	39	6	15	-	5	3	162	9	15	8	29	-	34	3	12	1	-
Akute katarrer i åndedrættssorg	76	6	27	-	34	1	51	5	820	5	63	6	219	9	108	2	24	4	-
Influenza	2	-	2	-	-	-	2	-	9	-	-	-	11	-	1	-	-	-	-
Lungebetændelse	8	2	18	1	7	-	6	5	31	6	14	7	8	1	2	1	4	-	-
Plevrit	8	2	15	-	10	-	5	-	41	1	2	-	10	3	6	1	8	-	-
Giktfeber	1	-	-	-	1	-	1	-	9	-	4	-	4	-	-	-	2	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	7	-	11	-	2	-	-	-	161	7	8	-	36	1	16	2	3	-	-
Tilsammen	170	18	138	7	76	2	89	14	1567	31	149	26	346	17	187	13	72	7	-

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:				
		1	2	14	15	18
		Harstad stadslæge- distrikt.	Trondenes.	Tromsø stadslæge- distrikt.	Tromsøy- sund.	Skjervøy.
Veneriske sår	6	3	1	2	-	-
Syfilis, erhvervet	28	8	5	14	-	1
Gonorrhoe, uretrit	109	29	18	58	2	2

Tuberkulose. Om de i 1921 ny tilkomne og av protokollene utgatte tilfelle m. v. henvises til tabellen i den almindelige beretning. Dødsfall av lunge-
tuberkulose utgjorde efter lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 18,9 pct. av samtlige ved sygdom forårsakede kjendte dødsfall og 23,6 pct av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet henholdsvis 15,2 pct. og 20,2 pct, for bygdene 19,6 pct. og 24,1 pct. Forøvrig henvises til følgende tabell:

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Harstad stadslægedistrikt	16	2	5	11
Trondenes	85	25	15	70
Kvæfjord	38	3	4	34
Bjarkøy	19	8	-	19
Ibestad	51	10	11	40
Salangen	41	18	5	36
Sørreisa	26	7	5	21
Tranøy	24	2	5	19
Berg	16	6	1	15
Lenvik	73	15	18	55
Maalselv	42	6	7	35
Bardu	16	5	2	14
Balsfjord	66	3	14	52
Tromsø stadslægedistrikt	129	20	31	98
Trømseysund	92	12	26	66
Lyngen	96	24	17	79
Karlsøy	43	8	13	30
Skjervøy	64	3	7	57
Troms fylke	937	177	186	751
Derav i byer	145	22	36	109
— - bygder	792	155	150	642

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.			Vending.			Partus præmaturus artificialis.		Innklipp i livmoren.		Blærestikk.		Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mor.	Barn.	Mor.	Barn.	Mor.	Barn.	Mødre.
	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Dødf.	Lev.	Lev.	Død.	Dødf.	Lev.	Lev.	Lev.
Trangt bekken, langsom fremgang . . .	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— — tidligere tangforløsning med dødt barn	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Truende eklampsi	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eklampsia gravis	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Placenta prævia	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-
Tidlig avgang av fostervannet . . .	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tverrleie	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Dyp tverrstand	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bakhodeleie	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Besværlig fødsel	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risvekkelse	21	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blødning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Tilsammen	31	30	1	3	2	1	1	1	1	1	1	1	6
		31			3								

Froms tykke. 1921.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde					
	le- vende.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste døgn.	ved ulyk- kelige hen- delser.	ved mord.	ved drap.
Harstad stadslægedistrikt	112	2	26	8	-	2	-	-
Trondenes	206	2	105	16	-	3	1	-
Kvæfjord	64	-	36	4	-	1	-	-
Bjarkøy	53	1	25	3	-	1	-	-
Ibestad	158	3	64	9	1	-	-	-
Salangen	76	1	45	2	-	1	-	-
Sørreisa	77	-	26	2	-	-	-	-
Tranøy	95	1	35	8	-	-	2	-
Berg	73	2	38	5	-	6	1	-
Lenvik	238	5	96	21	3	4	-	-
Maalselv	71	1	46	4	-	-	1	-
Bardu	37	1	19	3	-	1	-	-
Balsfjord	172	1	67	13	-	2	-	-
Tromsø stadslægedistrikt	264	9	140	29	1	3	1	-
Tromsøysund	199	5	102	29	-	1	-	-
Lyngen	206	9	120	21	3	1	-	1
Karlsøy	71	6	60	19	2	4	-	-
Skjervøy	191	6	87	21	-	6	-	-
Troms fylke	2370	55	1137	217	10	36	6	1
Derav i byer	376	11	166	37	1	5	1	-
— - bygder	1994	44	971	180	9	31	5	1

Av **obstetriciske operasjoner** utført av læger er meldt 43; derav i Harstad 9, Trondenes 2, Kvæfjord 2, Bjarkøy 1, Salangen 3, Tranøy 6, Lenvik 3, Maalselv 1, Bardu 1, Balsfjord 2, Tromsøysund 2, Lyngen 3, Skjervøy 8. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på foregående side.

Om **jormorhjelpen** henvises til tabellen i den almindelige beretning.

På **barselseng** døde ifølge lægernes opgaver 9 kvinder, derav 5 av barsel-feber.

Ifølge ovenstående tabell over **fødte** og **døde** var der et overskudd av 1 233 fødte, og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 48.0.

Været var i den første del av året forholdsvis mildt og rolig, men blev senere kjølig og meget regnfullt. Høiavlingen, som er det viktigste for fylkets jordbruk, blev som regel ganske god, men det var dårlig med poteter og korn.

Levemåte og **hygieniske forhold**. Livet synes overalt å ha været preget av arbeidsløsheten og nedgangen i tiderne, da de forskjellige fabrikker

innskrenkede eller stanset driften. Dog var ernæringsforholdene i det hele gode, om kostholdet enn var ensidig; over kaffemisbruk klagedes flere steder, men edrueligheten var i det hele god. Likeså sedelighetsforholdene. Boligforholdene bedres langsomt, om enn mange huser er dårlig fundamentert og ofte trekfulle. I Trondenes er de tidligere års overbefolkning i husene avtatt, da den fra landet innflyttede arbeiderbefolkning er begynt at dra hjem igjen. Fra Kvæfjord og Lenvik klages over de såkaldte «not-lossementer», hvor under fisket i løpet av 5—6 måneder 10—15 mann innlosjeres i 50—60 fots kuttere, hvor de under den skrikende mangel på plass er tett stuvet sammen. Dette er ett særlig uheldig moment for tuberkulosens utbredelse, og der anføres fra Kvæfjord flere eksempler på smitte blandt unge fiskere fra disse not-lossementer. — Rensligheten lar ofte svært meget tilbake å ønske.

Sykehus. I Tromsø ligger Troms fylkessykehus, St. Elisabeths hospital, Tromsø bys provisoriske sykehus og Tromsø bys lasaret, samt utenfor bygrensen (i Tromsøysund) Tromsø kommunale tuberkulosehjem og statens karanteneanstalt. Tromsø lider meget stor mangel på sykehusplass, som dog antas hevet, når det nye sykehus i Tromsø blir tatt i bruk, antagelig høsten 1922. I Harstad er der et fylkessykehus samt Guldhaugen tuberkulosehjem. I Ibestad, Maalselven og Lyngen er der tuberkulosehjem. Skjervøy har et litet sykehus, som drives av fylket med tilskudd av herredene Nordreisa, Skjervøy og Kvænangen.

Badeinnretninger. Tromsø badeanstalt var størstedelen av året åpent 1 dag i uken, senere 2 dager; liten søkning etter krigen. Harstad kommunale bad er et badstubad med 2 karbad, flittig benyttet. Folkeskolen har dusjbad.

Om fylkets **apotek** se den almindelige beretning.

I årets løp er 11 skibe **karanteneundersøkt**, alle kommende fra det nordlige Rusland.

Følgende tabell gir opplysning om tallet på **møter i helseråd** og på **vaksinerte**:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Troms fylke	75	2 874
Harstad stadslægedistrikt	1	155
Trondenes	3	487
Kvæfjord	2	221
Bjarkøy	-	30
Ibestad	7	164
Salangen	1) 6	115
Sørreisa	1	108
Tranøy	2) 4	83
Berg	1	72
Lenvik	3) 8	100

1) Salangen 1, Lavangen 3. 2) Tranøy 1, Dyreøy 3. 3) Lenvik 5, Hillesøy 3.

(Forts.).		
Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Maalselv	3	117
Bardu	4	⁴⁾ -
Balsfjord	¹⁾ 2	187
Tromsø stadslægedistrikt	22	149
Tromsøysund	5	217
Lyngen	²⁾ 3	305
Karlsøy	³⁾ 3	397
Skjervøy	ingen	ingen

¹⁾ Balsfjord 2. ²⁾ Lyngen 2, Sørfjord 1. ³⁾ Karlsøy 2, Helgøy 1. ⁴⁾ I Bardu vaksineres kun hvert annet år, ingen vaksinasjon i 1921.

Der var i 1921 fremdeles **lægenød**; Berg, Karlsøy og Bjarkøy distriktslægeembeder stod ledige og måtte bestyres av nabo-distriktslæger. Også over mangelen på **tannlæger** klages; Harstad og Tromsø hadde i 1921 hver 2 tannlæger, men både her og i flere av herredene er der bruk for flere, og mange tenner, som burde behandles konservativt, blir nu trukket ut.

Der er en del **kvaksalveri**, om enn kun få av kvaksalverne spiller nogen rolle. Særlig nevnes en gammel finn fra Tranøy, som stemmer blod, kurerer for «blodforgiftning» og andre slemme sykdommer, endog telegrafisk etter oppgivelse av navn, alder, bosted, samt det lidende organ og legemsside.

XX. Finnmark fylke.

Lægedistriktsinndeling, flateinnhold, innbyggere, medisinalpersonale.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flateinnhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jornedre.	Hjelpewaksinatorer.
Fylket	48151,7	43 857	13	2	36	27
1. Alta	10738,17	3 632	1	-	3	1
	Alta	2074,82	2 853	1	-	-	-
	Kautokeino	8690,35	779	-	-	3	1
2. Talvik	Talvik	1652,92	2 370	¹⁾ -	-	4	4
3. Loppa	1266,24	2 893	²⁾ -	-	3	2
	Loppa, Øksfjord	713,00	1 580	-	-	2	1
	Hasvik	553,24	1 313	-	-	1	1
4. Hammerfest	2526,31	6 423	2	1	5	2
	Hammerfest, kjøpst.	4,00	3 552	2	1	4	-
	Serøysund	853,08	1 674	-	-	-	1
	Kvalsund	1669,23	1 197	-	-	1	1
5. Maasøy	Maasøy	1340,24	2 235	³⁾ -	-	¹⁾ 2	2
6. Kjelvik	Kjelvik	661,18	3 213	1	-	2	2
7. Kistrand	Kistrand	4986,92	2 049	⁴⁾ -	-	1	2
8. Karasjok	Karasjok	5261,06	820	1	-	1	1
9. Lebesby	Lebesby	3567,71	1 610	⁵⁾ 1	-	2	2
10. Gamvik	2575,69	2 655	⁶⁾ -	-	2	3
	Gamvik	1444,83	1 574	-	-	1	2
	Berlevaag	1130,86	1 031	-	-	1	1
11. Tana	3726,16	2 055	1	-	1	-
	Tana	1859,04	1 508	1	-	1	-
	Polmak	1867,12	547	-	-	-	-
12. Vardø	2023,74	4 635	2	1	3	2
	Vardø, kjøpstad ...	3,69	3 353	2	1	1	-
	Vardø	2020,05	1 277	-	-	2	2

¹⁾ Ingen opplysninger foreligger. ²⁾ Ingen læge, distriktslægen i Hammerfest konstituert. ³⁾ Ingen læge, distriktslægen i Kjelvik konstituert. ⁴⁾ Ingen læge, distriktslægen i Karasjok konstituert. ⁵⁾ Distriktslægen (konstituert) betjente fra 27de mars også Mehavn av Gamvik. ⁶⁾ Ingen læge, distriktslægen i Tana konstituert, undtagen for Mehavn, se ⁵⁾.

Lægedistrikter.	Tilsvarende herreder og bykommuner.	Flate- innhold i km. ²	Tilstedev. innb. 1ste desb. 1920.	Læger.	Tannlæger.	Jormødre.	Hjelpe- vaksinatorer
13. Vadsø	2 603,74	4 436	2	-	3	1
	Vadsø, kjøpstad ...	1,54	1 877	2	-	1	-
	Nord-Varanger	1 186,84	1 435	-	-	2	1
	Nesseby	1 415,36	1 124	-	-	-	-
14. Sør-Varanger	Sør-Varanger..	4 067,78	4 831	2	-	4	3

Sundhetstilstanden kan i det hele betegnes som meget god. Av epidemiske sykdomstilfelle er meldt 1 826 (41,3 pro mille av folkemengden) med 69 dødsfall. I 1920 var de tilsvarende tall 2 488 og 117.

Dødeligheten var 13,6 pro mille av den beregnede tilstedeværende middel-folkemengde (35 399).

Om de **epidemiske sykdommer** i almindelighet henvises til tabellen på neste side.

Difteri forekom spredt over hele fylket, helt fri var alene Karasjok, Ki-strand og Kjelvik; fra Talvik heller intet tilfelle meldt, 1 fra Alten. Fra Alten og Talvik meldes dog om 6 tilfelle (resp. 1 og 5) av **angina maligna** med 2 dødsfall i Alta; distriktslægen opplyser, at epidemien her var meget utbredt og ondartet. De patienter, som døde, fikk ett «akut larynxødem» fordi de gikk for tidlig ut. Jeg anser det for sikkert, at der har foreligget difteri, kfr. epidemien i Loppa i januar. (Fylkeslægen).

Influenza forekom i henimot halvdelen av fylkets distrikter, fordelt over hele året, dog hyppigst i januar og desember. — Mange tilfelle i Loppa hadde så alvorlige almensymptomer og gastro-intestinale forstyrrelser, at de lignet tyfus, men Widals prøve var negativ og miltsvulst og roseola manglet. (Kvarberg).

Kikhoste. I Kjelvik optrådte sykdommen i mars-april, men meget forskjellig i de forskjellige egne av distriktet, så det var vanskelig å ta den for samme epidemi. I Nordvaagen meget ondartet med sterke intestinale forstyrrelser. (Lønningdal).

Meslinger. En lett epidemi i Karasjok med mange angrepne begynte i januar hos en kone, som kom fra Enare. (Faye). Ellers er utbredelsen litet karakteristisk. (Fylkeslægen).

Skabb er meldt i 137 tilfelle, de fleste i Gamvik (38), Sør-Varanger (30), Vardø (20) og Tana (16).

Epidemiske sygdommer.

	I alt kjendte		Tiden er opgitt for	Januar.	Februar.	Mars.	April.	Mai.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	Desember
	tilfelle.	dødsfall.													
Tyfoidfeber	17	6	17	-	1	-	2	7	4	2	1	-	-	-	-
Skarlagensfeber	18	-	18	1	-	-	-	-	3	-	1	-	1	9	3
Meslinger	25	3	25	1	1	7	4	3	-	1	2	3	3	-	-
Difteri (croup)	143	11	143	21	5	27	5	10	4	8	9	8	11	14	21
Dysenteri	18	-	18	9	6	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Barsefeber	14	3	14	1	2	-	1	-	-	3	-	1	1	3	2
Pyæmi, septhæmi	14	3	12	-	2	-	4	4	-	-	-	-	2	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Rosen	14	3	14	-	-	-	2	2	4	-	1	1	-	2	2
Røde hunde	3	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Variceller	25	-	25	-	8	1	1	-	-	4	-	-	-	4	2
Kikhoste	93	11	93	-	2	33	19	2	2	10	2	5	-	5	13
Akute katarrer i åndedrætt-organene	883	25	883	108	64	99	78	81	64	24	22	67	78	71	127
Influenza	187	2	187	32	14	40	18	22	7	3	4	2	14	10	21
Lungebetendelse	102	20	100	11	7	12	11	14	5	6	5	11	4	4	10
Plevrit	82	2	82	6	5	5	13	12	8	5	2	5	4	7	10
Giktfeber	22	-	22	-	1	1	6	2	-	1	2	-	4	2	3
Koldfeber	3	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	162	6	161	10	13	9	13	9	11	13	15	10	21	24	13
Tilsammen	1826	96	1821	201	131	236	178	168	112	81	66	115	149	157	227

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistriktene:													
	1		2		3		4		5		6		7	
	Alta.		Talvik.		Loppa.		Hammerfest.		Maasøy.		Kjelvik.		Kistrand.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	2	1	3	1	4	3	-	-	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-	1	-	-	-
Meslinger	4	1	-	-	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Difteri (croup)	1	-	-	-	10	2	1	-	2	-	-	-	-	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-
Barsel-feber	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	3	1	1	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rosen	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Variceller	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kikhoste	26	3	-	-	3	1	11	-	13	3	7	3	15	1
Akute katarrer i åndedrætsorganene ..	44	1	10	2	42	-	100	2	18	-	43	4	16	1
Influenza	-	-	8	-	8	-	20	-	9	-	32	1	-	-
Lungebetændelse	9	-	6	1	3	3	3	2	3	-	14	3	2	2
Plevrit	4	-	3	-	4	-	12	-	1	2	3	-	2	-
Giktfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	-	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akut diarrhoe (kolerine)	2	2	-	-	13	-	7	1	3	-	7	-	1	-
Tilsammen	90	7	28	3	93	8	164	6	57	8	113	12	44	4

Epidemiske sygdommer.

(Forts.).	Fordeling på lægedistrikterne:													
	8		9		10		11		12		13		14	
	Karasjok.		Lebesby.		Gamvik.		Tana.		Varde.		Vadsø.		Sør-Varanger.	
	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.	Tilf.	Dødsf.
Tyfoidfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	1	-	-
Skarlagensfeber	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	10	-	-	-
Meslinger	12	1	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	1	-
Difteri (croup)	-	-	1	-	21	3	6	-	69	1	25	5	7	-
Dysenteri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-
Barsel-feber	-	-	2	1	2	1	-	-	1	-	1	-	-	-
Pyæmi, septhæmi	-	-	1	1	-	-	-	-	10	-	1	1	1	1
Pemfigus (hos nyfødte)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Rosen	-	-	1	-	-	-	3	-	3	1	4	1	-	-
Røde hunde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Variceller	-	-	2	-	8	-	1	-	3	-	¹⁾ 1	-	10	-
Kikhoste	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	2	-
Akute katarrer i åndedrætsorganene . .	20	-	21	-	61	2	24	2	175	5	64	1	245	5
Influenza	3	-	-	-	-	-	-	-	85	1	-	-	22	-
Lungebetændelse	1	-	1	-	11	2	11	1	12	3	8	1	18	2
Plevrit	-	-	15	-	5	-	2	-	4	-	13	-	14	-
Giktfeber	1	-	-	-	3	-	1	-	5	-	2	-	6	-
Koldfeber	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Akut diarrhoe (kolerine)	1	-	7	-	1	-	-	-	51	-	16	-	53	3
Tilsammen	44	1	51	2	113	8	50	3	421	13	153	10	395	11

¹⁾ Fra Vadsø landdistrikter opgis «mange» tilfælde av vannkopper, antall dog ukjent, da læge ikke blev søkt.

Veneriske sygdommer. Utenfor sykehus behandlede tilfelle vil sees av følgende tabell:

Sygdom.	Tilfelle.	Fordeling på lægedistriktene:									
		1	3	4	6	7	10	11	12	13	14
		Alta.	Loppa.	Hammerfest.	Kjelvik.	Kistrand.	Gamvik.	Tana.	Vardø.	Vadsø.	Sør-Varanger.
Veneriske sår.....	6	1	-	-	-	-	-	-	-	4	1
Syfilis, medfødt.....	3	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
— erhvervet.....	25	-	1	-	-	3	-	-	7	1	13
Gonorrhoe, uretrit....	103	2	5	8	2	3	4	5	56	4	14

Døde av lungetuberkulose.

Lægedistrikter.	Opgitte dødsfall ved			
	sygdom.	lunge- tuberkulose.	epidemiske sygdommer.	ikke epidemiske sygdommer.
Alta.....	45	8	7	38
Talvik.....	45	10	3	42
Loppa.....	36	15	8	28
Hammerfest.....	62	14	6	56
Hammerfest by } ¹⁾	-	-	-	-
Bygder.....	-	-	-	-
Maasøy.....	28	5	8	20
Kjelvik.....	49	9	12	37
Kistrand.....	23	14	4	19
Karasjok.....	6	3	1	5
Lebesby.....	16	5	2	14
Gamvik.....	30	6	8	22
Tana.....	34	11	3	31
Vardø.....	74	16	13	61
Vardø by.....	52	12	9	43
Bygder.....	22	4	4	18
Vadsø.....	74	19	10	64
Vadsø by.....	26	5	2	24
Bygder.....	48	14	8	40
Sør-Varanger.....	53	12	11	42
Finnmark fylke.....	575	137	96	479
Derav i byer.....	78	17	11	67
— - bygder.....	497	120	85	412

¹⁾ For Hammerfest by ingen særlig dødsliste innkommen.

Obstetriciske operasjoner.

Indikasjon.	Tangforløsning.				Vending.			Uttrekning ved bekkendeleie.			Partus præmaturus artificialis.		Keisersnit.			Abortus provocatus.	Efterbyrdsoperasjon.
	Mødre.		Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.		Mødre.	Barn.	Mødre.	Barn.	Mor.	Mødre.	
	Lev.	Død.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.	Lev.	Lev.	Df.	Lev.	Lev.
Trangt bekken	1 ¹⁾	5	-	5	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Bekkenmisdannelse, tuberculosis ossis sacri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Motstand i benede og bløte dele — de bløte dele	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eklampsia	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Morb. Brightii et vit. cordis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Hyperemesis gravid.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
For tidlig placentar-løsning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 ²⁾	-	2 ³⁾	-	-
Placenta prævia	-	-	-	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ansiktsleie	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forsømt tverrleie	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fremfallen navlesnor	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dyp tverrstand av hodet	4 ⁴⁾	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risvekkelse	9	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annen tvilling	1	-	1	-	1	1	-	2 ⁵⁾	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Langsom fødsel	2	-	6 ⁶⁾	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resistent fosterblære	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1 ⁷⁾	-	-	-	-	-	-	-
Tilbakeholdt morkake	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Tilsammen	26	1	26	1	5	2	3	3	2	1	2	2	3	1	2	1	12
	27		27			5			3				3				

1) Et tilfelle av pelvis plana. 2) Det ene vaginalt. 3) Det ene ikke levedyktig. 4) Scanzonis op. og extraction. 5) Et tilfelle tang på sætet. 6) I det ene tilfelle veiet barnet 6 kilo. 7) Foster ufullbåret.

Tuberkulose. Om de i årets løp ny tilkomne og av tuberkuloseprotokollene utgåtte tilfelle av tuberkulose sygdommer m. v. henvises til tabellen i den almindelige beretning. — Dødsfall av lunge tuberkulose utgjorde i henhold til lægernes dødsårsakslistor for det hele fylke 23,8 pct. av samtlige ved sygdom forårsakede kjendte dødsfall og 28,6 pct. av dødsfall av ikke epidemiske sygdommer. For byene var forholdet henholdsvis 21,8 og 25,4 pct., for bygdene 24,1 og 29,1 pct. — Forøvrig henvises til tabellen på side 246.

Om de med statsbidrag forpleiede **sinnssyke** se den almindelige beretning.

Fødselsoperasjoner. Av læger er utført 53 sådanne, derav i Kjelvik 1, Lebesby 3, Gamvik 2, Tana 4, Vardø 33, Vadsø 8, Sør-Varanger 2. Om indikasjoner og utfall henvises til tabellen på foregående side.

Om **jormorhjelpen** se tabellen i den almindelige beretning.

Antallet av **fødte** og **døde** vil sees av følgende tabell. Der blir et overskudd av 605 levende fødte og forholdet mellem fødte og døde = 100 : 54,2.

Fødte og døde.

Lægedistrikter.	Fødte		Døde			
	leven- de.	død- fødte.	i alt.	0—1 år.	i 1ste dogn.	ved ulyk- kelige hen- delser.
Alta	122	2	64	13	1	1
Talvik	45	1	48	3	1	2
Loppa	94	1	40	15	1	1
Hammerfest	177	3	97	23	1	-
Hammerfest by	90	3	54	11	1	-
Bygder	87	-	43	12	-	-
Maasøy	78	2	49	14	-	-
Kjelvik	112	2	51	11	1	2
Kistrand	53	1	36	4	-	1
Karasjok	20	-	8	1	-	-
Lebesby	55	2	34	7	1	3
Gamvik	92	1	38	11	2	-
Tana	56	-	35	7	1	3
Vardø	122	4	81	21	1	2
Vardø by	89	3	53	17	1	1
Bygder	33	1	28	4	-	1
Vadsø	141	3	81	13	1	1
Vadsø by	47	1	30	5	-	-
Bygder	94	2	51	8	1	1
Sør-Varanger	159	5	59	12	-	-
Finmark fylke	1326	27	721	155	11	16
Derav i byer	226	7	137	33	2	1
— - bygder	1100	20	584	122	9	15

Dødsfall på barselseng. Lægerne har opgitt 6 dødsfall på barselseng, hvorav 3 av barselfeber, 2 av barselkrampe, 1 av ukjent årsak; se forøvrig den almindelige beretnings dødslist, gruppe XII.

Været. Vinteren var mild omtrent over hele fylket, dog med variabel temperatur i Sør-Varanger. Våren kom tidlig, men sommeren var for det meste kald og regnfull. Dog blev det et godt høiar.

Levemåte, økonomiske og hygieniske forhold. Da fisket gjennomgående slog helt feil, var økonomi og levemåte meget dårlig, delvis helt til nødstilstand i de distrikter, hvor fiske er eneste eller vesentligste næringsgren. I Lebesby beretter sognepresten, at foreldre sultet sig for å få føden til å strekke til for barna. (J. Frantze). — I distrikter, hvor jordbruket spiller større rolle, således i Alta, Tana og Sør-Varanger, var forholdene bedre, dog led i Alta både økonomi og levemåte ved at skifer-industrien, som næst jordbruket er viktigste næringsvei, lå helt nede. — Fra flere av distriktene fremholdes viktigheten av, at jordbruk og fedrift ofres større oppmerksomhet og arbeide; avkastningen herav er en god hjelp om enn gårdene er små; i Alta er der kun 3 gårder med mere enn 4 kjør. (v. Hanno). Boligene bedres noget hist og her, således i Alta; dog finnes også her hus med 4 × 7 m. grunnflate, 1½ etasje, som huser 3 familier; husene er ofte bygget av planker, upanelt, vinterkolde, fuktige og bedervet av sopp. (v. Hanno). — Fra Måsøy erklæres det umulig efter smitsom sykdom å få utført nogen ordentlig desinfeksjon i de trange og overbefolkede hus og gammer, — den almindeligste desinfeksjon er efter tuberkulose, og denne sykdom optrer helst i de elendigste hus; — den eneste effektive desinfeksjon av de dårlige hus og gammer vilde være å brenne dem. (Lønningdal).

I Sør-Varanger var 1921, til tross for godt høi- og potetår, et nødsår; særlig i Bugønes vilde befolkningen ha sultet ihjel, hvis den ei var blitt hjulpet ved nødsarbeide; dårlig har det også vært i Bugøfjord, Neiden og Jarfjord. Som nødsarbeider blev utført viktige og nyttige veianlegg (fiskeværsveter) på disse steder, samt i Jakobselven fullført kjørevei op over dalen. I Bugønes påbegyntes anlegg av det viktige vandverk med ledning fra ett fjellvann. Veianlegget på Kirkenes og Langfjorddalen blev fortsatt, til Sandnæs er veien ferdig. I Kirkenes blev nedlagt vann- og kloakkledning i en av hovedgatene. — Ved jernverket blev i 1920 anlagt et sintringsverk for at avløse den tidligere brikkettering som metode til at overføre den fuktige pulverformige slagg i faste stykker. Ved denne sintringsprocess utvikles en masse støv og skarpe, ildeluktende gasser, som i flere tilfelle har fremkaldt sykdom hos arbeiderne. Når disse har arbeidet en tid i verket, overfalles de av matthet og avkreftelse, blir kortpustet, svetter voldsomt ved den minste anstrengelse, mister matlysten, får en tørr, plagsom bronkitt og blir undertiden søvnløse. Enkelte får brekninger, når de kommer inn i gassen og støvet; de føler sig tunge og blir skjelvende. Der utstråler en voldsom hete fra sintringspandene, men når disse er tørt, opstår snart en isnende kulde på grunn av den sterke gjennemtregg man er nødt til å holde vedlike. Det var især i førstningen av dette verks drift, at det virket skadelig, senere er der foretatt en del forbedringer med ventilasjonen, så tilstanden er blitt bedre. Ved at sammenholde resultatene av folketellingen 1920 med dem fra 1910 sees det, at befolkningen i Sør-Varanger er steget fra 3 303 til 4 847 o; med 1 544 individer (46,74 pct.; av befolkningen er 51 pct. menn, 49 pct. kvinder

(i 1910 resp. 53,8 pct. og 46,2 pct.). Med hensyn til race og nasjonalitet fordeler befolkningen sig således:

	1920.	1910.
Norske	2 347 (48,42 pct.)	1 600 (48,44 pct.)
Kvener	1 033 (21,31 «)	846 (25,61 «)
Lapper	566 (11,68 «)	700 (21,9 «)
Blandede	823 (16,98 «)	157 (4,75 «)
Andre nasjoner	78 (1,61 «)	Ukjendt

Av de blandede racer utgjør norsk-kvensk den viktigste (385 individer), deretter kvensk-lappisk (204) og norsk-lappisk 105, alle 3 racer i blanding 49. — Raceblandingen går fremad med rivende fart og det blir mere og mere umulig å holde rede på de elementer, som inngår i blandingen. Sproget blir mere og mere det felles norske, og klædesdrakten blir mere og mere det almindelige kjøpegods, og etter et par hundre år eller så vil der antagelig være etablert en jevn blanding av disse forskjellige folkeferd. — Av desto større interesse vilde inngående antropologisk undersøkelse av folket i Finnmark være på nuværende utviklingstrin. (Wessel). — Edrueligheten er i det hele god, i Gamvik og Tana måske mindre enn før, i Kjelvik bedre. Hjemmebrenning drives hist og her, i Alta i stor utstrekning i de avsidesboende skiferarbeideres hytter. (v. Hanno). — Hammerfest og Loppa overhåndtagende kaffemisbruk.

Sykehus. De 3 fylkessykehus ligger i byene Hammerfest, Vardø og Vadsø. I Hammerfest er også St. Vincents katolske hospital. I Vardø foruten epidemiavdelingen ved fylkessykehuset også karantenasaretet i Engelsvik; i Vadsø distrikt det militære sykehus på Nyborgmoen; i Sør-Varanger et verkssykehus. — I Alta (Bukten) en sykestue med 5 senger, operasjonsstue og bolig for distriktssøsteren, samt en militær sykebrakke på Altengård. Der er stort behov for en sykestue ved Kautokeino kirkested. (v. Hanno). — Fylkets tuberkulosehjem er i Tana på Tanagård; dessuten er der tuberkulosehjem i Vardø, Vadsø (Nyborg), Karasjok og Kjelvik (17 senger, åpnet september 1921). Nytt kysthospital i Vadsø. — Gamlehjem finnes i Maasøy, Kistrand, Lebesby, Tana (Østre-Tana), Vardø, Vadsø og Sør-Varanger (Bugøfjord). Barnehjem i Kistrand, Tana, Vardø, Vadsø og Sør-Varanger. — Utenfor sykehus og sykehjem er der i fylket beskjeftiget 13—15 sykepleiersker og 1 diakon.

Av **badeinnretninger** med adgang for almenheten er der i Vardø et karbad ved fylkessykehuset, dessuten et kommunalt bad og to kvenbad. I Vadsø er opført et nytt, stort badstubad (kvenbad) som er helt tilfredsstillende; det har en mindre avdeling for den norske befolkning med særskilt badetid for kvinner og menn, og en større avdeling (kvensiden) hvor begge kjønn bader sammen. Der er kun kvindelig betjening. (Holst-Grimsgaard). Ved Karasjok kirkested er der to brukbare primitive kvenbad, samt i Kistrand et ved Lakselvens skoleinternat. Kvenene bruker ellers flittig sine primitive, men utmerket gode private bad, nordmenn og lapper ligger her tilbake. (v. Hanno). På Kirkenes i Sør-Varanger har aktieselskapet Sør-Varanger en liten badstue for sine arbeidere.

Om fylkets **apotek**, se den almindelige beretning.

Om møter i helseråd samt antall vaksinerte se følgende tabell:

Lægedistrikter.	Møter i helseråd.	Vaksinerte.
Finmark fylke	41	1 482
Alta	¹⁾ 4	15
Talvik	-	-
Loppa	²⁾ 2	-
Hammerfest	³⁾ 3	44
Maasøy	-	-
Kjelvik	12	192
Kistrand	2	5
Karasjok	4	4
Lebesby	1	197
Gamvik	⁴⁾ 1	97
Tana	2	203
Vardø	⁵⁾ 3	310
Vadsø	⁶⁾ 3	117
Sør-Varanger	4	298

¹⁾ Alta 1, Kautokeino 3. ²⁾ Loppa-Øksfjord 1, Hasvik 1. ³⁾ Alle i Hammerfest by.
⁴⁾ I Berlevaag. ⁵⁾ 2 i byen, 1 i herredet. ⁶⁾ 2 i byen, 1 i Nesseby.

Av de 14 faste lægedistrikter var i 1921 det meste av året de 9 besatt ved beskikkelse eller konstitusjon; 5 distrikter stod uten læge hele året og bestyrtes av nabolægerne. Lægemangelen gjorde sig således fremdeles gjeldende, om enn bedringen begynte å vise sig; under ferier og permisjoner måtte dog fremdeles én distriktslæge bestyre så store deler av fylket, at lægehjelp innen rimelig tid i hele lægens funksjonsområde var utelukket. (Fylkeslægen).

Rekke VII.

Trykt 1923 (forts. suite):

- Nr. 105. Tarifføverenskomster og arbeidskonflikter i Norge 1922. (*Les conventions collectives et les conflits du travail en Norvège en 1922.*)
- 106. Norges handel 1922. (*Commerce.*)
- 107. Norges kommunale finanser 1920/21. (*Finances des communes.*)
- 108. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1919. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 109. Norges sparebanker 1922. (*Caisse d'épargne.*)

Trykt 1924:

- 110. Fengselsstyrelsens årbok 1920. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1920.*)
- 111. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. X. Folkemengden fordelt efter livsstilling, alder og ekteskapeleg stilling. (*Recensement du 1er décembre 1920. X. Population répartie par profession, par âge et par état civil.*)
- 112. Norges Brandkasse 1918—1922. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie pour les années 1918 à 1922.*)
- 113. Beretninger om amtenes økonomiske tilstand 1911—1915. I. og II. (*Rapports des préfets sur l'état économique et social des préfectures.*)
- 114. Norges fiskerier 1920. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 115. Sjømannsforsikringen 1921. Fiskeriforsikringen 1921 (1918—1919). (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 116. Skolevesenets tilstand 1919. (*Instruction publique.*)
- 117. Representativ landbrukstelling 1923. (*Recensement agricole représentatif de l'année 1923.*)
- 118. Arbeids- og lønningsforhold i trikotasjeindustrien. (*Conditions du travail et salaires dans l'industrie du tricotage.*)
- 119. Lønninger 1923. (*Gages et salaires.*)
- 120. Forsømte barn 1921 og 1922. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
- 121. Folkemengdens bevegelse 1921. (*Mouvement de la population.*)
- 122. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1923—24. (*Salaires des ouvriers agricoles en 1923—1924.*)
- 123. Skiftevesenet samt Overformyndericene 1921 og 1922. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 124. Civil rettspleie 1921 og 1922. (*Justice civile.*)
- 125. Norges jernbaner 1922/23. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 126. Norges postvesen 1923. (*Statistique postale.*)
- 127. Industristatistikk 1922. (*Statistique industrielle.*)
- 128. Forsikringsselskaper 1922. (*Sociétés d'assurances.*)
- 129. Alkoholstatistikk 1922—1923. (*Statistique de l'alcool.*)
- 130. Norges telegrafvesen 1922/23. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 131. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. IX. Folkemengden fordelt efter livsstilling. Fylker. Byer og herreder. Procenttall. (*Recensement du 1er décembre 1920. XI. Population répartie par profession. Préfectures. Villes et communes rurales. Chiffres relatifs.*)
- 132. Fengselsstyrelsens årbok 1921. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1921.*)
- 133. Fagskolestatistikk 1920/21—1922/23. (*Écoles professionnelles.*)
- 134. Norges fiskerier 1921. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 135. Fengselsstyrelsens årbok 1922. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1922.*)
- 136. Skolevesenets tilstand 1920. (*Instruction publique.*)
- 137. Norges kommunale finanser 1921/22. (*Finances des communes.*)
- 138. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1920. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 139. Norges skibsfart 1923. (*Navigation.*)

- Nr. 140. Sykeforsikringen 1923. (*Assurance-maladie.*)
 — 141. Veterinærvesenet og kjøttkontrollen 1922. (*Le service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
 — 142. Dødelighetstabeller for det norske folk 1911/12—1920/21. (*Tables de mortalité selon les expériences 1911/12—1920/21.*)
 — 143. Sinnssykeasylenes virksomhet 1923. (*Hospices d'aliénés.*)
 — 144. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. VIII. Boligstatistikk. — Bygder. (*Recensement du 1er décembre 1920. VIII. Statistique d'habitation. — Districts ruraux.*)
 — 145. Megling og voldgift. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1923. (*Entremise publique et arbitrage. Conventions collectives et conflits du travail en 1923.*)
 — 146. Norges bergverksdrift 1923. (*Mines et usines.*)
 — 147. Private aktiebanker 1923. (*Banques privées par actions.*)
 — 148. Norges handel 1923. (*Commerce.*)
 — 149. Norges sparebanker 1923. (*Caissees d'épargne.*)
 — 150. Skolevesenets tilstand 1921. (*Instruction publique.*)
 — 151. Folkemengdens bevegelse 1916—1920. II. Sammendrag. (*Mouvement de la population pendant les années 1916 à 1920. II. Résumé.*)
 — 152. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1921. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)

Det Statistiske Centralbyrå har dessuten bl. a. utgitt følgende verker:

- Statistisk Årbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 43de årgang 1923. Kristiania 1924. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
 Statistiske Meddelelser. Senest utkommet: 42de bind 1924. Kristiania 1924. (*Bulletin mensuel du Bureau Central de Statistique.*)
 Månedsopgaver over vareomsetningen med utlandet 1924. Tolyte bind. Oslo 1925. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1924. Douzième année.*)
 Fortegnelse over Norges Offisielle Statistikk m. v. 1828—31 desember 1920. Kristiania 1889, 1913 og 1922. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
 Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. (*Résumé rétrospectif 1914.*)

Samtlige verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Oslo.

Av «Norges handel», årgangene 1911, 1912, 1913, 1915 og 1921, er Byråets beholdning meget knapp, hvorfor man vilde være takknemlig for å få overlatt eksemplarer av disse årganger.

7 februar 1925.